Kerustok Károly, 11 (arch)
29
Kluffy Lajos, 11

K Márk Lajos, 11

Pállya Celesztin 47.
f. hegedűkészítő, feltalálói
erermester

Graff, Anton V. 213

P

Herman Lipót: A művész-
asztal. Bp. 1958

Homicsko Athanáz

C. oEv.

U. 2019

EMLE

EGY FORRADALOM ELÉR A NÉPHEZ

— ... és a kiállítás címe legyen «Elsikkasztott forradalom» vagy «Az elsikkasztott művészeti forradalom» — javasolta valamelyikünk.

Néhány héttel a felszabadulás után ültünk együtt, festők, kritikusok, művészettörténészek kis csopertja, s arról határoztunk, hogy össze kell gyüjteni egy kiállításra azoknak a művészeknek alkotásait, akik a forradalmi magyar művészet igazi fejlődési vonalát képviselik, azt a vonalat, amely búvópatak módján vonult végig az utolsó évtizedeken, míg fölötte a negyedszázados ellenforradalom brutális védelmében egy hazug sereg tombolt — «műcsarnokiaktól» — «római iskoláig» —, hol hivatalos művészetté, hol csak jól táplált élősködőkké szentesítve. Az igaziak útját pedig éhhalál, őrültek háza, legjobb, ha tüdőszanatórium jelezte — mindegyik a szó halálosan szoros értelmében.

Úgy terveztük, hogy Uitz Béla képei kezdik meg a sort azon a kiállításon, azután Nemes Lampérth József, Nagy-Balogh János, Tihanyi Lajos, Kernstok Károly, Pór Bertalan, Derkovics Gyula, Dési-Huber István, Gulácsy, Csontváry, a régi Berény, Kmetty és mások következnének — bezáróan Czóbel Béláig.

A négy év előtti terv akkor egy körlevélig jutott el, négy év alatt tisztázatlanul s bizony néha elég zavarosan kavarogtak művészetünk nagy problémái, gyakorlatilag még akkor is, amikor a szocialista realizmus feladatai elméletileg már ragyogóan tisztázva állottak a magyar művészek előtt is. Míg most egyszerre több jelből is úgy látszik, hogy végre a kérdések gyökeréhez értünk, s megkezdődik a művészet és a népi demokrácia viszonyának rendszeres és egészséges kialakítása.

E jelek egyike az a kiállítás, amelyet a Dési-Huber Kör rendezett. *«1919-es Forradalom-Képzőművészet»* címmel. Azt a kort mutatja be ez a kiállítás, amely indulása volt a később elsikkasztott művészeti forradalomnak. Azt az indulást mutatja be, amelyből gazdag és igaz művészeti korszak fejlődhetett volna. Egy évtizeden át élt, készült ez a művészi forradalom, amely azután a teljesülés rövid időszakában meg tudta oldani a legnehezebb, legnagyobb feladatot is, érintkezést teremtett a művészettől addig is teljesen elzárt dolgozó nép legszélesebb tömegeivel. Ezt a különlegesen nagy művészet-forradalmi eredményt az 1919-es, első magyar proletárforradalom plakátjai jelzik, amelyek egy termet töltenek be ezen a kis kiállításon. A művészet kirohant az utcára a forradalmi néphez. Szinte teljesen előzmények nélkül robbant ki a magyar plakátművészetnek ez a ragyogó, rövid korszaka, amelyre azelőtt nem találunk példát és amelyet azóta nem értek utól, sem nálunk, sem másutt.

Igen nagy érdeme Lewis-nak, hogy
vonatkozásban bizonyára hasznos, hogy é
Számunkra természetesen sokkal haszno
dést az amerikai munkásosztály legfőbb
hetnők meg De még így is — szemben
rikai kultúra címén a felszabadulás óta
Lewis e két regénye, de legfőképpen a *Ki*
mány.

Lutter Tibor

Mihályfi Ernő: Forum 1949. márc.

Ez forradalom elér a néphez

Az ellen az üres és csak a téma szentimentalizmusával ható naturalista giccs ellen, amely a magyar nagyközönség egyetlen művészi tápláléka volt ezekben az évtizedekben. Ezt az igényt fejlesztették és szolgálták a műkereskedők, ezeknek áruja volt az egyetlen, amely a dolgozó tömegek lakásáig eljutott, nem is beszélve a faluról, a dolgozó parasztok szobáiról, ahová az olajnyomatokon kívül legfeljebb a „szolgálati időm emlékét" őrző képek kerültek.

Mindezekre és e rögtönözve felsoroltakon kívül még sok más hasonló dologra kell gondolnunk akkor, amikor kezünkbe kerül egy mappa, amely tizenhat tökéletesen reprodukált lapon Derkovics Gyula és Dési-Huber István válogatottan szép nyolc-nyolc rajzát gyüjti egybe, a két legtragikusabb sorsú művész alkotásaiban az elsikkasztott magyar művészeti forradalom legszebb eredményeit. A mappa címe *„Derkovics Gyula és Dési-Huber István tizenhat grafikája"*, a Vallás és Közoktatásügyi Minisztérium Művészeti Főosztályának szerkesztésében adta ki most az Athenaeum.

Az ötletért, az irányításért és a kiadás támogatásáért a Művészeti Főosztályt illeti nagy elismerés. Ez a mappa a második jele annak, hogy elértünk a kérdések gyökeréhez, tudatosan megkezdődött a művészet és a népi demokrácia viszonyának rendezése.

A tizenhat rajz elé Derkovics Gyuláról Pogány Ö. Gábor, Dési-Huber Istvánról pedig Dési-Huber Istvánné írt ismertető bevezetést. Mit bizonyít ez a tizenhat reprodukció, amelynek valamennyi darabja az eredeti rajz teljes illúzióját adja és minden értékét közvetíti. Azt, hogy az elsikkasztott forradalom szocialista művészei nem alkudtak meg a legszörnyűbb sorssal sem. Lázadtak, izgattak, lázítottak, harcoltak, vádoltak, küzdöttek és művészetükkel hirdették az egyedüli igazságot. A népért voltak és a népé voltak, világnézetet képviseltek, világnézetet adtak, munkások sorsát mutatták és munkások jobb sorsát akarták, művészeti és társadalmi forradalom tragikusan hős harcosai voltak.

És ez az album most elviszi a dolgozó nép legszélesebb tömegeihez ezt a két művészt. Azokhoz a tömegekhez, amelyek ma már zsúfolásig megtöltik a kiállítótermeket, múzeumokat, már nálunk is épúgy, mint a Szovjetúnióban, de akiknek lakásába eddig nem juthattak el ennek a művészetnek alkotásai.

Most eljuthatnak.

Mert az albumnak külön nagy szenzációja, hogy ára mindössze 12 forint. Egy-egy műlap, amely, ismétlem, tökéletes reprodukciója az eredeti rajznak, annak minden értékét tolmácsolja, egy-egy ilyen grafika 75 fillérbe kerül. És berámázva legszebb dísze lehet minden lakásnak, a legigényesebb műgyüjtők lakásának is.

Leleplezés és útmutatás ez az ár. Nagyszerű példa, nagyszerű kezdeményezés. Szinte érthetetlen, hogy az eddigi kiadványok árai után hogyan lehet ilyen technikailag tökéletes reprodukciót ilyen olcsón adni. S ezt az árat nem is a nagy példányszám magyarázza, hanem egyszerűen az, hogy nem keresett rajta kapitalista kiadó.

A művészeti forradalom, az új magyar művészet legszebb, legtisztább eredményei tehát megérkeztek a tömegekhez, elérkeztek a munkáslakásokba is. Egy forradalom, amelyet évtizedeken át elsikkasztottak, végre elért a néphez.

Mihályfi Ernő

Ezek a művészek — Uitz, Pór, Berény és mások — utcára készített páratlan lendületű kompozícióikkal, egészen kivételes művészi nívót képviselő plakátjaikkal, amelyek a forradalom jelszavait lobogtatták — „Fegyverbe", „Világ proletárjai egyesüljetek", „Vörös katonák előre", „Feleségeitekért előre" — tökéletes kifejezői lettek koruknak, megörökítői a forradalom igazi szellemének. S ezt ma látjuk csak igazán és biztosan.

Akik a tömegnek és a leghaladóbb művészetnek erre a páratlan találkozására emlékeznek, ma sem szabadulhatnak lenyűgöző hatása alól, amely teljesen felfrissül és újjáéled ezen a kiállításon. A forradalomban harcoló nép és a forradalmár művészek indulatai és érzelmei teljesen azonosak voltak.

A forradalom leverésével együtt ennek a művészeti forradalomnak folytatását sikkasztották el azután a nép elől.

Nem csoda, ha ez a nagyszerűen indult művészi forradalom, így, talaját vesztve nagyrészt az „izmusok" formalizmusába bizonytalanodott. Olyan formalizmusba, amelyben a fejlődés végül is az egyre erőszakoltabban újat hozni akaró változások kerge rohanása lett, úgyhogy végül már arra a művészre, aki két egymásutáni kiállításán ugyanabban a stílusban festett képeit mutatta be, kimondták az ítéletet, hogy „megállt". Ezt a céljátvesztett rohanást a tömeg akkor sem tudta volna követni, ha a fizikai találkozás a művészek és a közönség széles rétegei között állandóan meglett volna, ha a dolgozók nagy tömegei ott tolonghattak volna a kiállítótermekben.

Az igazi jó művészet csak az lehet, amit egyformán tud élvezni a művészileg „képzetlen" közönség is és az is, amely művészileg túldifferenciáltan művelt. Nem lehet jó művészet az, amelyet csak az érhet meg és élvezhet, aki ismeri, mondjuk a kubizmus és szürrealizmus elméletét és irodalmát, vagy mondjuk csak az, aki jól ismeri Picasso pályáját. A jó művészetben kell lennie valaminek, ami közös nevezőre tudja hozni a túlkulturált és a csak ösztönös nézőt. Valami olyan, ami a népművészetben is megvan.

Az 1919-es nagy „utcai találkozó" után messze eltávolodott egymástól művészet és tömeg. Nem véletlen, hogy az 1919-es magyar művészeti forradalom vezére, Uitz Béla, aki emigrációba ment és kikerült Moszkvába, a Szovjetúnió legkiválóbb művészei közé emelkedett. Most készülő hatalmas alkotása, a Szovjetek Háza részére tervezett 70×14 méteres freskója, amely a Szovjetúnió népeinek dicsőséges harcát és győzelmét szimbolizálja Sztálin diadalmas alakja körül, ugyanolyan nagy találkozás a művészet és a Szovjetúnió népei között, mint az 1919-es magyarországi találkozás volt.

Csak a Szovjetúnióban törődtek azzal, hogy művészet és nép találkozzanak. Csak ott határozták el, amikor látták, hogy a változott izmusok lázas rohanását természetesen nem követheti a nép, mert ez az irány a művészetet is zsákutcába viszi, hogy vissza kell térni a dolgozó tömegek legszélesebb rétegéhez. De azt is tudták, hogy a dolgozó nép művészi igényét nem a naturalista giccs elégíti ki. Ha a művészet csak a témán keresztül keresné a kapcsolatot a közönséggel, ezzel megakadályozná az igazi művészi kapcsolat létrejöttét, mert a téma vonalán bekövetkező rövidzárlat lehetetlenné teszi, hogy a művész alkotó, érzelmi feszültsége hasonlót keltsen a nézőben is. Ezért kezdtek egyszerre harcot az üres formalizmus, annak legszélsőbb tünete: a tématlan absztrakció és az üres naturalizmus ellen.

SZINPADMŰVÉSZET

HÁY KÁROLY LÁSZLÓ: Díszlet Gribojedov: Az ész bajjal jár c. darabjához. Nemzeti Színház. — Várkonyi foto.

A GRIBOJEDOV DARAB DÍSZLETEI

A darab 125 évvel ezelőtt játszódik Moszkvában, a nagy égés után, az új felépítés idejében. Környezet: egy alapjában semmittevő, felfelé törleszkedő, önző, buta, korrupt, reakciós orosz köznemes házatája. Ha a figurák „portrék", jellegzetes életrekeltései az üresfejű, nagyképű, mozdíthatatlanul aljas fő- és köznemességnek, Háy Károly díszletei is „portréja", realizálása környezetüknek: a nagyzoló, pöffeszkedő, hivalkodó, klasszikus fölényt, ünnepélyességet, nagyvonalúságot hazudó, a rómaiaktól kölcsönvett stílusnak — az empire-nak. Ebben a környezetben csak ilyen emberek élhetnek, helyesebben ilyen emberek csak ilyen környezetben élhetnek. Háy tökéletesen megfelelt a darab szellemének, otthonos teret adott a személyek mondanivalóinak, díszletezése — ez a tiszta színpadarchitektúra — mintha formába öntött visszhangja lenne minden ott kimondott szónak.

Négyszer változik a szín a három felvonásban, az alaptéma azonban megmarad. A lépcsők érdekes varriálása által alakítja át a teret, részletek cserélődnek ki csupán, de a négy tér mégis lényegesen különbözik egymástól. Hol süllyed a háttér s láthatatlan lépcső vezet fel az előtérbe, hol emelkedik s jelentős magasságból ereszkednek le a szereplők. Semmi nyoma a valóság utánzásának, annál inkább a valóság kialakításának. Háy Károly színpadarchitektúrája kitűnő példája az igazi színpadreálizmusnak.

Az egyetlen, amit talán kifogásolni lehet és kell, a teret körülvevő, beépített oszlopok túlvaskossága: nehézkességük, tömzsiségük kiütközik az empireszerűségből, az alakok könnyű, libegő ruházatával, a mozgás elevenségével nem harmónikus, túl kontrasztos.

Ez a hiba azonban nem nagyon lényeges, kicsi hiba ez az egésznek finom, színeiben is szép megoldása mellett.

B. S.

Szabad Művészet 1947

KIS LEXIKON

GAUGUIN (Gogen) PAUL (1848—1903). Festői jelentősége valami elsődleges díszítő (s nem annyira megjelenítő) jellegében és keresetten kezdetleges magatartásában van, ez egyúttal újszerű képeinek stílusát is jellemzi, amivel voltaképpeni megalapítója a szeccessziónak. Kalandokat kedvelő ember volt. Jómódú tőzsdés korában, negyvenéves kora körül hagyta ott addigi életformáját, családját és festő lett. Autodidakta, aki hajlama szerint vonzódott az egyszerűséghez. Még pályája elején Bretagneban néhány impresszionista kezdet után, olyan újszerű képeket festett, amelyek egyszerre raffináltak és primitívek is, világos színekkel és szeszélyesnek tűnő torzításokkal. Később szinei felélénkülnek, nagy foltokba szedi mondanivalóját. A századvégi Páris túlfinom élvetegségein megcsömörölve a romlatlan lélek tisztasága után vágyik. Egyfelől ez, másfelől reménytelenül rossz anyagi helyzete arra kényszeritik, hogy kivándoroljon. Így került a francia gyarmatra, Tahiti szigetére, ahol felfedezi a bennszülöttek életvitelének, művészetének és misztikumszeretetének báját s ezt mélyen utánuk érezve, képeinek egyik alapvető érzelemtartalmává teszi. Sok jelentős munkája között néhány nagyméretű képet is festett ott („Legyetek misztikusak s boldogok lesztek"). Festésen kívül faragott is, sokszor csak díszítő igénnyel. A francia modern festészetnek egyik legjelentősebb úttörője, akinek sok követője akadt. (Berény.)

GOBELIN. Mindenfajta szövés lényege függőleges (lánc) és vízszintes (vetülék) szálak szabályos kereszteződése. Gobelinek, vagy képszövések alatt olyan mintás szöveteket értünk, amelyeknél a színes vetülékszálakat csak azokon a helyeken fonják, vagy szövik be, ahol a minta megkívánja, szemben a nem-gobelin típusú mintás szövéssel, ahol a vetülékszál a szövet egész szélességében végigmegy. (Gobelin-szerű eljárással készülnek pl. a torontáli szőnyegek.) A gobelin-technika jellegéből következik, hogy mindig csak egyes darabok készíthetők, a minta nem ismétlődik. A gobelin nevét a Gobelin-fivérekről nyerte, akik a XV. században Párizsban gobelinszövő-üzemet alapítottak. A technika azonban már igen régen ismert, s az eljárás jelenti a mintás szövés kezdeteit. Kezdeti formájában alkalmazták már a régi egyiptomiak, asszírok, babiloniaiak, görögök, perzsák és újabb kutatások szerint ilymódon állította elő mintás szöveteit a középeurópai késő-bronzkor embere is. A régi időkben főleg kisebb darabokat készítettek ruhadarabok, ruhadiszek, párnák, stb. céljára. Anyaguk főleg len és gyapjú volt, de a keleti darabok között ismerünk selyemből készülteket is. A modern gobelin kezdetei a XIII., XIV. században Franciaországban vannak. Párizsban, Arrasban, Brüsszelben, később Frandriában és Olaszországban is készültek híres szépségű kárpitok. A XVII. században alapították Franciaországban az azóta is világhírű Aubusson-i gobelinüzemet. A reneszánsz és a barokk idején, s azóta is a legnevesebb művészek — Raffael, Rubens, Boucher stb. — készítették a gobelin terveit, az ú. n. kartonokat. Ma gobelin kétféle típusú szövőszéken készül: álló helyzetű, függőleges szövőszéken (haute lisse), és vízszintes, fekvő széken (basse lisse). Gobelintechnikával ma főleg szőnyegeket, függönyöket, falkárpitokat készítenek, elsősorban gyapjúból.

(Jacobi Márta).

EGRY JÓZSEF (szül. 1883). Paraszti származású ember. Rátarti és dölyfösség nélkül büszkén öntudatos, tiszta meggyőződésű festő. Fiatalabb korában valami szociálista érzelmiség világában festi Millet egyszerűsítéseire emlékeztető képeit, amelyeknek szereplői is mindig munkások. Később, a mult háború után stílusa megváltozik. A mély és tiszta lélekzetvételre emlékeztető nagyvonalúság s nagy-szerűség emberévé lesz. A balaton káprázatait festi, a nap melegétől átrezgetett levegőben már csak szinte úszó alakzatokkal. Festésére jellemző, hogy a rajz sovány eszközeinek nyomát s nem a dúsan kezelt festékfelrakását mutatják képei. Nagyrészt fehér papírra fest híg olajfestékkel s arra pasztellel. Szivárványosan rezdülő színárnyalatainak pászmáiba mintegy belekeveri a papír fehérségét is s azt néha úgy, hogy képét ez a fehérség uralja. Hangja a magányos férfié, aki nagy és mély érzelmeit olykor pásztorsípon dalolja ki magából önfeledten. Mai magyar festészetünk egyik vezéralakja. (Berény.)

KERNSTOK KÁROLY (1873—1937). A magyar festőművészet egyik legjelentősebb mestere. Korán feltűnt „Három modell" című képével, a festők köztudata már akkor a leglehetségesebbek közé sorolta. A nagybányaiakon felülkesülve, érdeklődése a szabadtéri motívumok felé fordult. Ebből a korszakából való néhány műve, a „Szerelmes pár", „Parasztaszszony" és legkivált a „Szilvaszedők", amely utóbbi az akkori modern magyar festészet egyik legkiválóbb darabja s egyúttal K. életművében is ragyogó helyet foglal el. A tizes években már az új francia festészetbe merül bele. Aktok és lovak érdeklik, s ez a témavilág még évtizedeken át foglalkoztatja, a „Nyolcak" 1911-iki kiállításán szerepelt a „Lovasok a víz partján" c. nagyobb méretű festménye, amelyel az akkori fiatal magyar festőnemzedékre nagy hatással volt. A 18-as forradalom mozgalmaiban aktív részt vett, miért is az ellenforradalom idején emigrációba kényszerült. Berlinben élt, ahol egyrészt a német expresszionizmusnak bizonyos fajtája, másrészt a német új tárgyiasság befolyásolta művészetét. („Utolsó vacsora", ill. „Kaktuszos csendélet"). Hazatérte utáni képeit valamilyen hangulatos naturalizmus jellemzi, majd e passzív szemléletből kiszabadulva, erősen stilizált expresszionizmus felé vette útját („Sírbatétel".) Élete utolsó éveiben betegsége miatt alig dolgozott. A Szépművészeti Múzeumban még mindig elég hiányosan van képviselve, legtöbb műve magángyűjtemenyekben volt.

VEDRES MÁRK (szül. 1871). Szobrászművész. Vezető művészegyéniségeink között is rangos helyt foglal el. Előbb Münchenben, majd Párisban, Rodinnél, a nagy impresszionista mesternél tanult, aki azonban Vedres önálló egyéniségére semmi hatással sem volt. Hosszú ideig Firenzében élt és dolgozott. Műveinek szerkezete szigorú és kiegyensúlyozott, a reneszánszon keresztül a görög formavilág egyszerűségének és nemes arányainak átérzése hevíti teremtő erejét. De eltér a görögöktől abban, hogy műveiben nem ünnepélyességre, hanem természetes közvetlenségre törekszik s ezt a közvetlenséget mély átéléssel és nagy mesterségbeli tudással valósítja meg. Magas kora dacára alkotóereje ma is teljes. Képviselve van a Szépművészeti Múzeumban.

SZECESSZIÓ és több más címszavunk helyszűke miatt jövő számunkra maradt

K

~~Hány~~

Kernstok

51.(

Mácsai Józ

Munkácsy Mi

52,5

Bán B.: A munkás-mozgalom tematikája uj művészetünkben. Sz M. 1954.

4/P8

40 Aggházy Gyula. Vonós négyes holdvilágnál. Olajfestmény. Eladó.
41 Vastagh György id. Női arckép. Olajf. Magántul.
42 Szinyei Merse Pál. Tölgyerdőben. Olajf. Eladó.
*43 Stetka Gyula. Arckép. Olajfestm. Magántulajdon.
44 Stetka Gyula. Arckép. Olajfestmény. Magántulaj.
45 Kriesch Aladár. Női arckép. Tempera festmény. Magántulajdon.
*46 Eisenhut Ferencz. Hunyadi kirohanása Nándorfehérvár várából 1456-ban. Olajfestmény. Eladó.
*47 Benczúr Gyula. Izabella főhercegnő arcképe. Olajfestmény. Magántulajdon.
48 Benczúr Gyula. Gróf Andrássy Aladár arcképe. Olajfestmény. Magántulajdon.
49 Eisenhut Ferenc. A kegyvesztettek. Olajf. Eladó.
50 Tölgyessy Arthur. Balaton partján. Olajf. Eladó.
51 Hegedüs László. Hazatérő munkás. Olajf. Eladó.
*52 Csók István. Öcsényi leány. Olajfestmény. Eladó.
53 Csók István. Arckép. Olajfestmény. Magántulajdon.
54 Csók István. Arckép. Olajfestmény. Magántulajdon.
55 Csók István. Sárközi keresztelő. Olajfestm. Eladó.
56 Csók István. Arckép. Olajfestmény. Magántulajdon.
57 Csók István. Arckép. Olajfestmény. Magántulajdon.
58 Csók István. Arckép. Olajfestmény. Magántulajdon.
59 Csók István. Öcsényi menyecske. Olajfestm. Eladó.
60 Csók István. Öcsényi menyecske. Olajfestm. Eladó.
61 Kernstok Károly. Uzsonna. Olajfestmény. Eladó.
62 Fényes Adolf. A kisváros végén. Olajfestm. Eladó.
63 Fényes Adolf. Tájkép Nógrádból. Olajf. Eladó.
64 Fényes Adolf. Vasárnap csöndje. Olajf. Eladó.
*65 Fényes Adolf. A szegény ember. Olajf. Eladó.
66 Fényes Adolf. Anyaság. Olajfestmény. Eladó.
67 Fényes Adolf. Anyaság. Olajfestmény. Eladó.

68 **Fényes Adolf.** Öreg asszony. Olajfestm. Eladó.
69 **Fényes Adolf.** A küszöbön. Olajfestm. Eladó.
70 **Fényes Adolf.** Szerecsen. Olajfestmény. Eladó.
71 **Fényes Adolf.** Borús idő. Olajfestmény. Eladó.
72 **Fényes Adolf.** A falu felé. Olajfestmény. Eladó.
73 **Fényes Adolf.** Salgótarjáni utca. Olajf. Eladó.
74 **Fényes Adolf.** Az uzsonna. Olajfestm. Eladó.
75 **Bruck Miksa.** Zborói konyha. Olajfestm. Eladó.

III. TEREM.

76 **Endrey Sándor.** Ifj. Lónyay Sándorné arcképe. Olajfestmény. Magántulajdon.
77 **Koszta József.** Zöldben. Olajfestmény. Eladó.
78 **Telepy Károly.** Santa Croce mellett. Olajf. Eladó.
79 **Nyilasy Sándor.** Kapálók. Olajfestmény. Eladó.
80 **Endrey Sándor.** M. M.-né arcképe. Olajfestmény. Magántulajdon.
*81 **Keményffi Jenő.** Vasárnap reggel. Olajf. Eladó.
82 **Szinyei Merse Pál.** Verőfényben. Olajf. Eladó.
83 **Ligeti Miklós.** Tanulmány. Éva. Eladó.
84 **Ligeti Miklós.** Néhai Orczy István bárónő. Márványszobor. Özv. Károlyi Viktor grófnő tulajdona.
85 **Ligeti Miklós.** Grünwald festő mellszobra. Bronzöntvény. Magántulajdon.
86 **Ligeti Miklós.** Sz. Dárday Olga úrnő képmása. Márványszobor. Magántulajdon.
87 **Ligeti Miklós.** Hegedüs Rózsika kisasszony képmása. Márványszobor bronzzal. Hegedüs Sándor tulajdona.
88 **Ligeti Miklós.** Piret Huberta baronesse. Szines márvány onixxal. Özv. Károlyi Viktor grófnő tulajd.

Kernstok Károly Magy U 2006/4

bességet választják. Kentner ideális társ. De kihez?

Az ember nézi így is, úgy is a tételeket egymás után. Mindig van ok a panaszra. Menuhin sokszor bizonytalan. Sokszor és sokféleképpen. Jobbal és ballal. Tehát részint hamis, fájdalmasan alacsony, lapos a hang, ugyanakkor (vagy nem ugyanakkor, hanem más helyeken) a vonót tartó keze nem könnyű, túlságosan durván ér a húrokhoz, reszel, fűrészel, a folyamatos hangadás helyett valami idegtépő ráncigálást hallani, amibe időnként belenyikkan, sikkan, nyöszörög a hangszer. Ahhoz képest, hogy milyen sokszor és hosszan jelentkeznek ezek a súlyos gondok, néha elenyészőnek tűnnek az együttműködés szép pillanatai. Mert azok tényleg emlékezetesek: a G-dúr szonáta Largo tétele, ahogy a zongora kijelöl egy rejtelmes, lopva haladó tempót, amihez csatlakozik a hegedű, hasonlóan, de kicsit másképp, tehát titokzatosan, de valahogy ijedtebben, óvatosabban, nem annyira elszántan, és végül megérkezik a jobb kéz szólama is, határozottabban, és az egész valami gyönyörűséges zenévé olvad a sétáló basszus fölött.

Vannak kifejezetten Menuhinnak köszönhető nagy percek is, ugyanennek a szonátának a harmadik tétele, ahol a hegedűhang megint nem szép, inkább sírós, de talán emiatt érezni valami furcsa, panaszos magányt is, valamit, ami fáj is, sír is, de mégsem nyavalyog. És a c-moll szonáta Siciliano tételében hiába csúszkál a vonó a húrokon, mégis előjön a hegedűből valami gyönyörű és megilletődött hangszín, ami ráadásul nagyon egyszerűnek hallatszik, nagyon természetesen szól, pedig hát csupa ravaszság, finoman adagolt dinamikai változás. Ugyanennek a szonátának a másik lassú tételében újra meghallani ezt a hangot, ami technikai értelemben kicsit vackolódik, romlik, de nem zavar meg semmit, a lényege érintetlen marad.

És persze van egy csomó menthetetlenül rossz tétel, és van olyan is, mint az f-moll szonáta harmadik tétele, amikor meg lehet érezni, hogy mennyire jó ez a zene, de csak ennyi, az előadók sem élik át, csak ennyire futja tőlük: érzékeltetnek. Lassan az ember megért valamit, amit korábban nem: hogy hiába rossz, és hiába jó, nem az a lényeg, hanem az, aki játssza. És ez néha meghallható lemezen is. Az, amit Menuhin második felesége mondott az első találkozóról: bejött, kövéren, szőkén, rózsaszínűen, és egyszerre világosabb lett tőle a szoba. Az én szobámba nem jön be. De néha hegedül benne.

Bach: Sonatas for violin & piano BWV 1014 – 1019. **Yehudi Menuhin – Louis Kentner**. EMI 1951–1999.

-ról, -ről

Rózsa Gyula

Töredékek

Lappangó művek így is keletkezhetnek. Horváth Béla művészettörténész, aki vagy negyven éven át kutatta a Nyolcak, kivált Kernstok munkásságát, keveset publikált, de nyolcvanöt képet és grafikát gyűjtött össze ez idő alatt. Horváth visszahúzódó volt, Kernstoknak, Tihanyinak, Márffynak már a kismonográfiáit is valamiért mindig más írta meg, nem beszélve a Nyolcak-könyvről és -kézikönyvfejezetekről; ő ezekben mindig szakirodalmi hivatkozás maradt egy-egy cikkével, adatközlésével. Hagyatékká vált gyűjteménye is egyenetlen, de izgalmas: fő műveket és grafikai remekeket szerzett adalékértékű rajzok és műtermi

lépcsőkorlát, amely egy lejtő kék tűzfalat követ, a vörös háztető, amely úgy zuhan ugyanafelé a középtér felé, hogy közben a mögötte lévő tetők irányába ellentétesen zakatoló ritmust indít el, a háttér kék-sárga komplementer hegyei, amelyek távolról pártfogolják a középtér felé tartó mozgásokat, olyan tektonikát teremtenek a terecske körül, hogy az a világ közepévé válik. Ez a kis térség fakósárga, de napsütötte elevensárga foltként terül szét a legközepén, lazacos, okker és harsányfehér falak határolják, míg a ráboruló, ugyancsak rámutató lombok megbízhatóan, mélyen feketezöldek. Röviden: Tihanyinak ismét sikerült színességnek és formafegyelemnek, logikának és heves érzelemnek az ellentétét megoldania. Nem feloldania, mert a csupaszerkezet-csupakolorit kép úgy őrzi meg mindkét erő teljességét, hogy egyiket sem csökkenti, hogy egyik sem csökkenti, nagyon is erősíti a másikat.

Ha úgy tetszik, konstruktivizmus és expresszionizmus erőit fogja össze, és a képet látva nem sok kedvünk marad azon elmélkedni, hogy miért nem lett – miért nem lettek a Nyolcak – stílustisztáták.

Avantgárd a gangon. Kieselbach Galéria, Budapest, 2006. március 8–14.; Városi Művészeti Múzeum, Győr, 2006. március 17. – május 31.

Molnár Gál Péter

Vizsgaelőadás

„Politika nem. Meggyőződésem, hogy elegünk van belőle!" – írja a Magyar Színház színiakadémiájának végzős hallgatóival rendezett Arthur Miller-dráma színlapjára Őze Áron, tanáruk és rendezőjük. A színház második emeletén, a Sinkovits Imre Színpadon játszszák az egykori Broadway-darabot *A salemi boszorkányok – nekünk és bennünk!* címmel.

Ebben a színházban játszották először Magyarországon A salemi boszorkányokat. Illetve dehogy ebben. A Nemzeti Színházban mutatták be. A Nemzetiben, amelyet néhány hónapja még nem hívtak Magyar Színháznak. Nem is ebben az épületben játszották, hanem a Blaha Lujza téren, a Nemzeti Népszínháztól bérelt épületében. Mégis ide kötődik az első Salemi-előadás. Innen küldték nyugdíj útján a gyors halálba Marton Endrét, aki kivívta-kierőszakolta-kisírta bemutatását. És ennek a színháznak a múltja belekanyarodik a Nemzeti Színház történetébe. (Bevallom, máig előbb Nemzetinek mondom, s csak azután igazítom a szót Magyarra.) A Nemzeti Színház elvesztette ugyanis mindazt a kisnemesi előjogát, súlyát és szerepét, amit a magyar színháztörténetben birtokolt. Szabatosabban: nem elvesztette, hanem felosztotta több színház között. Nincs kizárólagossága a Nemzeti Színháznak, mint amikor védelmezni kellett előjogait a német nyelvű színészettel szemben egy zömében németül beszélő városban. Most már valamennyi színház Nemzeti Színház. Megszűnt a színdarabok egyedüli játszási tulajdonjoga. Megszűnt a színiiskola növendékei közötti választás elsőbbsége. A színház tagjai nem rendelkeznek egykori kiváltságaikkal. Magánszínházak (úgyszólván) nincsenek. Egyaránt a nemzeti kincstár vagy a költségvetés tartja fenn működésüket.

Amikor Marcel Aymé átdolgozása az 1957–58-as évad sikere a párizsi An-

Kernstok Károly

Emlékkiállítás és tudományos ülés

Nyergesújfalu Kernstok Galéria

2006 december 8.

A Kuny Domokos Megyei Múzeum
és Nyergesújfalu Város Önkormányzata
szeretettel meghívja Önt

Kernstok Károly festőművész

emlékkiállításának megnyitójára
és az ehhez kapcsolódó
tudományos ülésre.

Előadások:

14.00 - 14.30 Hadik András: A Kernstok család Nyergesen
14.30 - 15.00 Gassama-Szabó Bernadett: Néhány magángyűjteményben lévő Kernstok képről
15.00 - 15.30 Kovács Bernadett: Kernstok művészete a Tatai Múzeum gyűjteménye alapján
15.30 - 16.00 Rockenbauer Zoltán: A nyergesi Vadak

Az emlékkiállítás megnyitásának időpontja:

2006. december 8. péntek, 17 óra

A vendégeket köszönti:

Dr. Fekete György

Nyergesújfalu Város alpolgármestere

A kiállítást megnyitja:

Passuth Krisztina

művészettörténész
ELTE Művészettörténeti Intézetének professzora

Kurátor:

Gassama-Szabó Bernadett

művészettörténész

Közreműködött:

Magyar Eszter

önkormányzati titkár

Kernstok Galéria
2536 Nyergesújfalu, Városháza, Kossuth Lajos u. 104-106.
Tel.: 06 33 455 299/206.

Kicédulárva 1957. → Szinyei Mese Pál Társaság

MŰ- ÉS RÉGISÉGKERESKEDELMI VÁLLALAT
volt ERNST MUZEUM

A SZINYEI MERSE PÁL TÁRSASÁG

JUBILÁRIS KIÁLLÍTÁSA

1945

1945. évi november 14-től november 25-ig

VI., NAGYMEZŐ-U. 8

Kernstok Károly

A SZINYEI MERSE PÁL TÁRSASÁG TAGJAI:

Társelnökök:

Lyka Károly és Petrovics Elek †

Elnök: Csók István

Főtitkár: Sidló Ferenc **Titkár: Pátzay Pál**

Pénztáros: Zádor István

TISZTELETBELI TAGOK:

Múzeumbarátok Egyesülete
Berzeviczy Albert †
Ensor James (Ostende) †
Fényes Adolf †
Frederic Leon (Bruxelles)
Huymans Camille (Bruxelles)
Balló Ede †
Déry Frigyes †
Csók István
John Augustus A. R. A. (London)
Bautier Pierre (Bruxelles)
Cornette Arthour H. (Antwerpen)
Dévigne Marguerite (Bruxelles)
Howard Francis (London)
Konody Paul G. (London) †
Báró Kohner Adolf †
Báró Learmans Eugen (Buxelles)
Lyka Károly
Sir Lavery John R. S. A., R. A. (London) †
Majovszky Pál †
Minne George (Bruxelles)
Koszta József
Magyar–Mannheimer Gusztáv †
Jánoshalmi Nemes Marcell †
Jeszenszky Sándor
Sir Opren William K. B. E., R. A (London) †
Petrovics Elek †
Pryde James (London)
Rousseau Victor (Bruxelles)
Liptóújvári Stróbl Alajos †
Wolfner Gyula †
Weiss Fülöp †
Ugron Gábor

KÜLFÖLDI LEVELEZŐ TAGOK:

Bautier Pierre (Bruxelles)
Cornette Arthour H. (Antwerpen)
Dévigne Marguerite (Bruxelles)
Howard Francis (London)
Konody Paul G. (London) †
Knuttel Gerhard (Haag)
Lambotte Paul (Bruxelles)
Fiezens Geawert Hyppolite (Bruxelles)
Picca Vittorio (Venezia) †
Poldermann Fabrice (Bruxelles)
Reau Louis (Paris)
De Stefani Allessandro (Milano)

A SZINYEI MERSE-CSALÁD MEGHIVOTT TAGJAI:

Szinyei Merse Rózsi
Szinyei Merse Félix
Ifj. Szinyei Merse Félix
Ifj. Szinyei Merse Pál
Szinyei Merse István †

RENDES TAGOK:

Aba Novák Vilmos †
Barcsay Jenő
Basch Andor †
Beck Ö. Fülöp
Berény Róbert
Bernáth Aurél
Boldizsár István
Borsos Miklós
Csáktornyai Zoltán †
Csók István
Czóbel Béla
Domanovszky Endre
Egry József
Elekfy Jenő
Ernst Lajos †
Falus Elek
Farkas Zoltán
Ferenczy Béni
Fényes Adolf †
Genthon István
Gerő Ödön †
Glatz Oszkár
Báró Hatvany Ferenc
Herman Lipót
Hoffmann Edith †
Horthy Béla †
Iványi-Grünwald Béla †
Jeszenszky Sándor
Kandó László
Kárpáti Aurél
Kemény Simon †
Kernstock Károly †
Kisfaludy-Stróbl Zsigmond
Kmetty János
Koszta József
Lázár Béla
Lux Elek †
Lyka Károly
Magyar-Mannheimer Gusztáv †
Márffy Ödön
Majovszky Pál †
H. Mattioni Eszter
Mattyasovszky-Zsolnay László †
Medgyessy Ferenc
Meller Simon
Mikola András
Moiret Ödön
Molnár C. Pál
Molnár Géza †
Jánoshalmi Nemes Marcell †
Oltványi Imre
Pásztor János †
Pátzay Pál
Perlmutter Izsák †
Petrovics Elek †
Pólya Tibor †
Réti István †
Rippl-Rónai József †
Rudnay Gyula
Sidló Ferenc
Strobencz Frigyes †
Szentgyörgyi István †
Szép Ernő
Szmrecsányi Ödön
Szobotka Imre
Szőnyi István
Szüle Péter †
Thorma János †
Tornyai János †
Vass Eemér
Vaszary János †
Vidovszky Béla
Vilt Tibor
Lovag Ybl Ervin
Zádor István

MEGHIVOTT TAGOK:

Bálint Lajos
Balogh István dr.
Baranyai Zoltán (Genf)
Barta Károly
Bartóky József †
Baumgarten Nándor †
Bajor Gizi
Beczkói Biró Henrik †
Bródy Tibor dr.
Csathó Kálmán
Csányi Károly
Dános Géza
Divald Kornél †
Divéky Adorján
Dömötör István
Elek Artur †
Enst Endre †
B. Farkas Ferenc
Fehér Géza (Sofia)
Feleky Géza †
Földi Mihály †
Fruchter Lajos
Gerevits Tibor dr.
Gerlóczy Gedeon
Hekler Antal dr. †
Herzog Mór Lipót báró †
Hevesy Andor
Horváth Henrik dr. †
Jajczay János dr.
Káldi Jenő †
Kállay Miklós
Kálmán Jenő †
Karátson Antal
Karczag László dr. †
Kárpáti Aurél
Kopp Jenő dr.
Kornis Géza dr.
König György dr. †
Kuncz Ödön dr.
Lándor Tivadar
Leiler Béla (Stockholm) †
Lederer Sándor †
Légrády Ottó dr.
Lengyel Géza
Liber Endre †
Lippay Gyula dr. †
Mariay Ödön dr.
Mauthner Zoltán †
Medgyesy László (Cleveland)
Nagy Árpád dr. †
Némethy Károly dr.
Péczeli Béla dr.
Pigler Andor dr.
Preszly Elemér dr.
Rácz Dezső
Radisics Elemér
Radnay Béla dr.
Ravasz László dr.
Relle Pál
Révai Ödön †
Rózsaffy Dezső dr. †
Salgó Ernő dr. †
Say Géza dr.
Schoen Arnold dr.
Sartory Sylvester (Venezia)
Schöpflin Aladár
Sonnenberg Marcell †
Cs. Szabó László
Szilágyi Sándor
Szladits Károly dr.
Szmrecsányi Miklós †
Felvinczy Takács Zoltán dr.
Takács Sándor †
Tóth István dr. †
Török Kornél (Bruxelles) †
Villani Lajos báró
Weöres Gyula (Helsinki)
Wertheimer Klára
Zakariás Sándor

ELŐSZÓ

A Szinyei Merse Pál Társaság névadó mestere születésének századik évfordulója és a Társaság fennállásának is 25 éves jubileuma alkalmára elhalt és élő művésztagjainak alkotásaiból rendezte ezt a kiállítást.

Társaságunk Szinyei Merse Pál születésének évforduló napján ez év július 6-án ünnepélyes emlékülést tartott, melyen a hagyományos serlegbeszédet Petrovics Elek, feledhetetlen emlékű kedves barátunk és Társaságunk társelnöke tartotta volna, ha végzetes betegsége ebben meg nem gátolja. Ma sem találunk ünneplőbb élőszót kiállításunk katalógusához, mint Petrovics itt közölt serlegbeszédét, melyet szellemi örökségünknek és iránymutatónknak tartunk.

Hölgyeim és Uraim!

Ma 100 éve született Szinyei Merse Pál. Nagy tisztességnek, hanyatló napjaim büszkeségének érzem, hogy ezen a napon nekem szabad megemlékeznem róla.

1922-ben, mikor elsőízben üritettem ki a Szinyei-serleget, azzal indítottam meg elmélkedésemet, hogy a nagy szellemek mindig időszerűek, mert olyan gazdagok, hogy minden idők számára telik tőlük igazság, tanulság és irányítás.

Most is sok igazságot tudhatunk meg Szinyei Merse Páltól. Nagy szükségünk is van rá, mert anyagi nyomorúságunknál is nagyobb szerencsétlenségünk, hogy az igazságot már évek óta elnyomja az ámító és torzító propaganda rikoltozó hangja.

Kérünk tehát, társaságunk dicsőült névadó szelleme, jelenj meg nekünk, hadd lássuk embernek és művésznek egyaránt hatalmas alakodat, hadd lássunk egy igazi nagy egyéniséget, akiből derű, világosság kedvesség és az élet szeretete egy hegyi forrás természetes bőségével áradt, akiben a merész újító szellem párosult a mult igazi nagyjainak tiszteletével, akiben az alkotó képességgel versenyzett az ítéletnek biztos találata, s akiben azok közül akikkel az élet összehozott legtöbb volt abból a titokzatos fényből, amely csak ott villan fel, ahol genie van jelen.

Itt-ott kísértő és kísérletező célzatokkal szemben, amelyek valamiféle egykéz rendszert látnának szívesen a művészetben, különösen jótékony érzés egy olyan

geniere tekinteni, aki újra hirdeti és nyilván példázza azt a régi igazságot, hogy az egyéniség a művészet legtöbb értéktermelő tényezője, hogy az egyéniség értékével és erejével lépést nő vagy süllyed az alkotás értéke, s hogy művészet tulajdonképen annyi, mint egyéniség. Az egyéniség azonban csak a szabadság levegőjében fejlődhetik, az igazi művész nem követhet mást mint lelkének belső parancsát, és nem járhat más úton, mint a teremtő képzelet szabad ösvényén. Egyéniség és művészi szabadság — ez a két eszmény világít felénk Szinyei művészetéből. Ősi eszmények s ha ma talán nem is divatosak, mi azt hisszük, hogy igazak és a tiszta művészetnek éppen olyan elemi feltételei mint az életnek a napfény és a levegő.

Attól a nagy egyéniségtől, amelyet Szinyeiben csodálunk, elválaszthatatlan az ő magyarsága. Sovinizmus nélküli, de tősgyökeres tagja volt nemzetének. Ez a nemzet az imént botor módon intézte sorsát és ez a szörnyű eltévelyedés sokakat arra indít, hogy nemcsak a most lepergett évek magyar politikáját ítéljék el, hanem a multban is csak hibát keressenek és félretéve a történeti szemlélet elemi követelményeit, a mai gondolkodás szerint lássák és bírálják más időknek más erkölcseit. Pedig a magyar multnak sok fényes lapja van és nem tudom, hogy a Szinyei születése óta letelt 100 évben melyik kisebb nemzet tudna annyi kitűnő történeti alakkal dicsekedni mint a magyar. Szinyei-re feltekintve, jusson eszünkbe Kossuthnak, Deáknak, Eötvösnek, Kemény Zsigmondnak az emberség és liberalizmus nagy magyar zászlótartóinak Magyarországa. A roppant süllyedésből, amelybe jutottunk, meneküljünk hozzájuk és példájukon igyekezzünk visszaszerezni eltékozolt hitelünket és tisztes helyünket az európai népek családjában.

Igen, európai kötelékeinkre is gondolnunk kell, ha köztünk jár Szinyei szelleme, amelyben olyan gyönyörű összhangban forrott össze a magyarság zamatja az általános európai szabással. Hogyan állunk ma ezzel? Érezzük, hogy új szempontok, új kötelességek követelnek kielégítést. Többet kell törődnünk olyan népek kultúrájával, amelyeket elhanyagoltunk eddig. Nem lehet eléggé hangoztatni, mennyire bölcs és üdvös az a törekvés, hogy építsük ki jobban az összekötő hidakat sorsunk természetes osztályosain, keleti, északi, déli szomszédaink felé, keresve az érint-

kezést és megértést a szellemi élet sok közös érdekű erületén, abban a reményben, hogy a szellemi közeledés jobb idők számára talán más súlyos kérdések megvitatását és megoldását is előkészítheti. Uj és okos szellem, a lelkek békéjének szelleme, a művelődés közös útjain való találkozásnak keresése vajjon kikhez illenék jobban, mint hozzánk, akiknek mindent meg kell tennünk, hogy enyhítsük és feledtessük a közelmultat, amikor az őrület, az ámítás és a kegyetlenség táborának utolsó csatlósai lettünk. És a fennhéjazás és sovinizmus szellemének kiirtására melyik népnek lenne több oka mint nekünk, akiknek politikai vezetése olyan szörnyen megbukott a népek imént lezajlott nagy érettségi vizsgáján?

Másrészt abból, hogy vezetőink oktalansága odakötötte sorsunkat a vesztébe rohanó Németbirodalomhoz és ezzel példátlan szerencsétlenségbe taszított bennünket, vajjon ebből azt a következtetést vonjuk-e le, hogy most már elszakadjunk nemcsak Németországtól, hanem az egész nyugattal meglazítsuk kötelékeinket? Ami különösen a művészetet illeti, távolódjunk el a francia művészet dicsőséges alkotóinak lelket edző, szellemet élesztő, izlést nevelő példájától, mely 100 év óta fároszként világított a messzeségből nekünk? Sohasem óhajtottuk, hogy egyetlen oldalról jövő idegen befolyás irányítsa a művészetünk fejlődését, de meg vagyok győződve, hogy ostobaságot újabb ostobaságával tetőznénk, ha kifelé vonulnánk abból a szellemi övezetből, ahonnan annyi ragyogó tehetség fénye sugárzik felénk, ahonnan olyan szárnyaló törekvések, termékeny mozgalmak indultak útnak és ahol olyan maradandó eredmények születtek, mint sehol egyebütt.

Szinyei géniusza, mely keleten fogantatott, de nyugaton nevelődött és érett meg, világosan és természetesen mutatja nekünk azt az utat, amelyen járni a mi sorsunk és történeti rendeltetésünk, s ennek az útnak nyugat felé való megnehezítése oktalanság lenne, és sok egyéb bajok között is újabb szerencsétlenség. Szinyei most tovább megy a halhatatlanság útján. Mielőtt elválunk tőle, hajoljunk meg előtte hódolattal, szeretettel és azzal a fogadással, hogy nem felejtjük el tanítását.

Fény nevére, áldás emlékére!

1945. július 1.

Petrovics Elek.

FESTMÉNYEK:

I. TEREM

1. Kernstock Károly *Önarckép* (tusrajz) . . . .
2. Kernstock Károly *Lovas tanulmány* (tusrajz) .
3. Kernstock Károly *Ülő akt* (tusrajz) . . . .
4. ~~Herman Lipót~~ *Petrovics Elek képmása* (olajfestmény) . . . . . .
5. Pólya Tibor *Vacsorázók* (színes rajz) . . . .
6. Kernstock Károly *Tanulmány* (szín. krétarajz)
7. Pólya Tibor *Vándorcirkusz* (színes rajz) . .
8. ~~Egry~~ József *Terrasz* (aquarell) . . . . . .
9. Rippl-Rónai József *Asztalnál* (színezett tusrajz) . . . . . .
10. Szőnyi István *Interieur* (aquarell) . . . . .
11. Szőnyi István *Tájkép* (aquarell) . . . . .
12. Rudnay Gyula *Vágtató kocsi* (aquarell) . . .
13. Szőnyi István *Társaság* (tusfestmény) . . .
14. Pólya Tibor *Szinyei társaság a Japán kávéházban* (tusrajz) Magántulajdon . . . . . .
15. Szőnyi István *Anya gyermekével* (rézkarc) .
16. Pólya Tibor *Szánkázók* (tusrajz) Magántulajd.
17. Zádor István *Fényes Adolf képmása* (lithographia) . . . . . .
18. Elekfy Jenő *Budai hegyek* (aquarell) . . .
19. Elekfy Jenő *Dombgerinc* (aquarell) . . . .
20. Elekfy Jenő *Hölgy bundában* (aquarell) . .
21. Elekfy Jenő *Margithid romja* (aquarell) . .
22. Elekfy Jenő *Alkonyat* (aquarell) . . . . .
23. ~~Barcsay~~ Jenő *Fény* (tusrajz) . . . . . .
24. ~~Barcsay~~ Jenő *Kert* (pasztell) . . . . . .
25. ~~Barcsay~~ Jenő *Rajz* (tusrajz) . . . . . .
26. ~~Herman Lipót~~ *Csók István képmása* (olajfestmény) . . . . . .
27. Molnár C. Pál *Találkozás* (fametszet) . . .
28. Molnár C. Pál *Olasz táj* (fametszet) . . . .
29. Molnár C. Pál *Autógázolás* (fametszet) . . .

II. TEREM

30. ~~Boldizsár~~ István *Utcai részlet* (olajfestmény) .
31. ~~Herman Lipót~~ *Feltámadás* (olajfestmény) . .
32. Vidovszky Béla *Kastély interieur* (olajfestm.)
33. Vass Elemér *Alvó nő* (pasztell) . . . . . .

34. **Zádor István** *Budai Dunapart* (tempera) .
35. **Glatz Oszkár** *Birkanyírás* (olajfestmény) .
36. **Zádor István** *Csöndes őszi nap a Tiszán* (tempera) . . . . . .
37. **Vidovszky Béla** *Tavasz* (olajfestmény) . . .
38. **Mattioni Eszter** *Marili* (tempera) . . . . .
39. **Rudnay Gyula** *Interieur* (olajfestmény) . . .
40. **Vidovszky Béla** *Faluszéle* (olajfestmény) . .
41. **Koszta József** *Vizpartján* (olajfestmény) .
42. **Koszta József** *Pihenő* (olajfestmény) . . . .
43. **Koszta József** *Virágos rét* (olajfestmény) .
44. **Kandó László** *Elhagyott színház* (olajfestmény)
45. **Boldizsár István** *Terrasz* (olajfestmény) . . .
46. **Boldizsár István** *Iványi Grünwald képmása* (olajfestmény) . . . . . .
47. **Herman Lipót** *Virágcsokor* (olajfestmény) Magántulajdon . . . . . .
48. **Szőnyi István** *Kútnál* (olajfestmény) . . .

III. TEREM

49. **Thorma János** *Kártyázók* (olajfestm.) Mgtul.
50. **Basch Andor** *Csendélet* (olajfestm.) Mgtul. .
51. **Fényes Adolf** *Kirándulók* (olajfestm.) Mtul.
52. **Kernstock Károly** *Lovasok* (olajfestm.) Mtul.
53. **Réti István** *Két öregaszony* (olajf.) Mtul. .
54. **Basch Andor** *Csendélet* (olajfestm.) Magántul.
55. **Koszta József** *Falusi házak* (olajfestmény) .
56. **Szüle Péter** *Öregasszony* (olajfestmény) . .
57. **Szinyei Merse Pál** *Ruhaszárítás* (olajfestmény) Wolfner gyüjtemény . . . . . .
58. **Szinyei Merse Pál** *Hamlet és Ophélia* (olajfestmény) Wolfner gyüjtemény . . . . . .
59. **Szinyei Merse Pál** *Kis tájkép* (olajfestmény) Wolfner gyüjtemény . . . . . .
60. **Magyar Mannheimer Gusztáv** *Olasz táj* (olajfestmény) . . . . . .
61. **Szüle Péter** *Tanár úr* (olajfestmény) . . . .
62. **Rippl-Rónai József** *Tájkép* (olajfestmény) . .
64. **Csáktornyai Zoltán** *Tengeri táj* (olajfestmény) Magántulajdon . . . . . .
65. **Perlmutter Izsák** *Csendélet* (olajfestm.) Mtul.
66. **Réti István** *Önarckép* (olajfestmény.) (Szépművészeti Múzeum tulajdona) . . . . .
67. **Perlmutter Izsák** *Virágok* (olajfestmény) . .
68. **Pólya Tibor** *Kisváros* (tempera) . . . . .
69. **Aba-Novák Vilmos** *Szolnoki vásár* (olajfestmény. Magántulajdon . . . . . .

IV. TEREM

70. **Hatvany Ferenc** *Virágcsendélet* (olajfestm.) .
71. **Berény Róbert** *Patak mellett* (olajfestmény) .
72. **Berény Róbert** *Nyárvégi táj* (olajfestmény) .
73. **Márffy Ödön** *Csendélet* (olajfestmény) . . .
74. **Egry József** *Halász* (pasztell) Magántulajdon
75. **Molnár C. Pál** *Ülő akt* (olajfestmény) . . .
76. **Czóbel Béla** *Ülő nő* (olajfestmény) Mtul. . .
77. **Molnár C. Pál** *Ülő akt* (olajfestmény) . . .
78. **Egry József** *Tájkép* (pasztell) Magántulajdon
79. **Bernáth Aurél** *Tájkép barackfákkal* (pasztell)
80. **Bernáth Aurél** *Csendélet* (olajfestmény) . . .
81. **Kmetty János** *Szentendrei táj* (olajfestmény) .
82. **Bernáth Aurél** *Virágcsendélet* (pasztell) . .
83. **Bernáth Aurél** *Csónakázók* (olajfestm.) Mtul.
84. **Egri József** *Férfi fej* (pasztell) . . . . . .
85. **Czóbel Béla** *Dunai tájkép* (olajfestmény) . .

V. TEREM

86. **Molnár C. Pál** *Mese* (olajfestmény) . . . .
87. **Glatz Oszkár** *Kapálók* (olajfestmény) . . . .
88. **Glatz Oszkár** *Kéveszedő* (olajfestmény) . . .
89. **Molnár C. Pál** *Tájkép* (olajfestmény) . . .
90. **Zádor István** *Női arckép* (olajfestmény) Mtul.
91. **Mattioni Eszter** *Tisza* (olajfestmény) . . . .
91/a **Rudnay Gyula** *Vásár* (olajfestmény) . . .
92. **Berény Róbert** *Séta borús időben* (olajfestm.)
93. **Glatz Oszkár** *Férfiképmás* (olajfestmény) . .
94. **Vass Elemér** *Női akt* (olajfestmény) . . . .
95. **Basch Andor** *Önarckép* (olajfestmény) . . .

VI. TEREM

96. **Balló Ede** *Várdai Szilárd képmása* (olajfetmény) Képzőművészeti Főiskola tulajdona .
97. **Szobotka Imre** *Mogyorószedés* (olajfestmény)
98. **Berény Róbert** *Festő a fal előtt* (olajfestm.) .
99. **Mattioni Eszter** *Visegrád* (olajfestmény) . .
100. **Magyar-Mannheimer Gusztáv** *Tájkép* (olajf.)
101. **Mattioni Eszter** *Virágcsendélet* (tempera) . .
102. **Barcsay Jenő** *Alak a térben* (tempera) . . .
103. **Pólya Tibor** *Mosónő* (olajfestmény) . . . .
104. **Barcsay Jenő** *Gyár* (olajfestmény) . . . . .
105. **Kmetty Endre** *Csendélet* (olajfestmény) . . .
106. **Domanovszky Endre** *Csendélet* (tempera) . .
107. **Kernstock Károly** *Fa alatt* (olajfestmény) . .
108. **Kernstock Károly** *Urvacsora* (olajfestm.) Mgt.
109. **Mattioni Eszter** *Nagymaros* (tempera) . . .
110. **Domanovszky Endre** *Délután* (olaj–tempera) .

NAGYTEREM

111. **Tornyai János** *Tájkép* (olajfestm.) Magántul.
112. **Thorma János** *Nagybányai táj* (olajfestmény.)
113. **Márffy Ödön** *Fenyő lombok* (olajfestmény) .
114. **Vaszary János** *Fürdő után* (olajfestm.) Mtul.
115. **Fényes Adolf** *Testvérek* (olajfestmény) Mtul.
116. **Pólya Tibor** *Falusi esküvő* (olajfestm.) Mgt.
117. **Szőnyi István** *Krumpli szedők* (tempera) . .
118. **Mattyasovszky Zsolnai László** *Ülőakt* (olajf.) Magántulajdon. . . . . .
119. **Szőnyi István** *Mosónők* (olajfestmény.) . . .
120. **Rippl Rónai József** *Piacsek bácsi a babával* (olajfestmény). Szépművészeti Múzeum tulajd.
121. **Hatvany Ferenc** *Ülőakt* (olajfestmény.) Mgt.
122. **Herman Lipót** *Tájkép* (olajfestmény.) . . . .
123. **Mattyasovszky Zsolnai László** *Házaspár* (olajfestmény.) Magántulajdon. . . . . .
124. **Csók István** *Női arckép* (olajfestmény.) Mgt.
125. **Vass Elemér** *Virágok* (olajfestmény.) . . . .
126. **Csók István** *Fekvő leány* (olajfestmény.) . .
127. **Iványi Grünwald Béla** *Virágcsendélet* (olajfestmény.) . . . . . .
128. **Csók István** *Női arckép* (olajfestm.) Mgt. . .
129. **Márffy Ödön** *Kertben* (olajfestm.) Magánt. . .
130. **Márffy Ödön** *Önarckép* (olajfestm.) Magánt. .
131. **Szobotka Imre** *Fák* (olajfestmény.) . . . .
132. **Hatvany Ferenc** *Női akt* (olajfestm.) Magánt.
133. **Perlmutter Izsák** *Karácsonyfa csendélet* (olajfestmény) Magántulajdon . . . . . .
134. **Szobotka Imre** *Vizes árok* (olajfestmény.) .
135. **Rudnay Gyula** *Szüret* (olajfestmény) Mtul. . .
136. **Barcsay Jenő** *Kisvárosi utca* (olajfestm.) Mgt.
137. **Bernáth Aurél** *Önarckép Marilivel* (olajfestm.) Magántulajdon. . . . . .
138. **Domanovszky Endre** *Csendélet* (tempera) Mt.
139. **Kmetty János** *Interieur* (olajfestm.) Magánt.
140. **Barcsay Jenő** *Tájkép* (olajfestm.) Magánt. . .
141. **Basch Andor** *Csendélet* (olajfestmény.) . .
142. **Czobel Béla** *Mária olvas* (olajfestmény.) . .

SZOBROK

I. TEREM

143. **Sidló Ferenc** *Melankólia* (gipsz) Magántul. .
144. **Beck Ö. Fülöp** *Babits Mihály képmása* (gipsz)
145. **Beck Ö. Fülöp** *Önportrait* (bronz) . . . . .
146. **Borsos Miklós** *Tihany* (dombormű) . . . .
147. **Vilt Tibor** *Férfi fej* (ólom) . . . . . .
148. **Pátzay Pál** *Aratás* (bronz) . . . . . .
149. **Vilt Tibor** *Kis plasztika* (bronz) . . . . .

150. **Pátzay Pál** *Kenyérszelő* (bronz) . . . . .
151. **Stróbl Alajos** *Önportrait* (terakotta) Szépművészeti Múzeum tulajdona . . . . . .
152. **Vilt Tibor** *Báró Mednyánszky László képmása* (ólom) . . . . . .
153. **Borsos Miklós** *Aktok galambbal* (dombormű)
154. **Medgyessy Ferenc** *Móricz Zsigmond* (terak.) .
155. **Medgyessy Ferenc** *Női portrait* (gipsz) . . .
156. **Sidló Ferenc** *Női fej* (gipsz) . . . . . .

II. TEREM

157. **Vilt Tibor** *Merengő* (dombormű) . . . . .
158. **Lux Elek** *Táncosnő* (bronz) Szépművészeti Múzeum tulajdona . . . . . .
159. **Beck Ö. Fülöp** *Nyilazó* (bronz) . . . . . .
160. **Szentgyörgyi István** *Akt* (bronz) . . . . .

III. TEREM

161. **Vilt Tibor** *Tanulmányfej* (bronz) . . . . . .

IV. TEREM

162. **Borsos Miklós** *Lyka Károly képmása* (bazalt) Magántulajdon . . . . . .
163. **Ferenczy Béni** *Torzó* (bronz) . . . . . .

NAGYTEREM

164. **Lux Elek** *Női fej* (márvány) Szépművészeti Múzeum tulajdona . . . . . .
165. **Stróbl Alajos** *Női fej* (márvány) Szépművészeti Múzeum tulajdona . . . . . .

Vitrinben (a II. teremben)

Pátzay Pál bronzérmei

Eladási árakról az iroda ad felvilágosítást

F. k. Szilárd Vilmos. / Igazság nyomda / Felelős vezető: Lengyel Lajos

Táblakép – „Férfifürdő" – Kernstock Károly

Revue de Hongrie

1911. IV. a. VII. k. 709. l.

„Nyolcak" a N. Sz.-ban.

K e r n s t o c k Károl[illegible]estő

M Ű V É S Z E T
I.évf. 1902.
365-366.
"L'arte e la critica"

Táblak ép. „Szeselem," Ker

Pesti Hirlap. 1925. dec. 8.8

Kéźdi-Kovács László: akt-kiáltás a Munkacsoknak összes termeibe

Kernstock Károly festő

Népszava XXXVIII.évf.1910
ápr.24. 97 sz. 6 lap.

Impresszionisták- a Müvészház
kiállitása.

Mozaik: Mozaik-friz
Sternstock Károly

Művészet VII. záf. 1908. 114-118. l.

Falk ép. Dugonics-utcai fiúiskola,
Kenestok

Pesti Hirlap. 1926. apr. 25. 4

a Kossuth-szobor, a Munkásanak lábeadása,
Fadrusz és Kaasók szerencléke, a főváros
kapzónünvészeti bizottságának ülésén

Kernstok Kárny kiállítás a Ernstben.

8 Órai Ujság.
1928. II. 19., 2.
(: Besz. :)

Kernstok Károly kiállítása - Művészház

1912.

Budapesti Szemle, 1912/CLI/457-464 l.

D.: Téli tárlatok

Üvegfestés

Kernstock Károly üvegfestményei a debreceni városháza számára

Budapesti Szemle 1913/CLIII/ 314-322 l.

D.: Téli tárlatok.

Táblakép — „Három modell" —

Kernstock Károly

Budapesti Szemle, 1904. CXVII.

131. – 136. l. – Heller Simon: A Tél.

Tárlat.

Táblakép – „Anya és gyermeke"

Kernstock Károly

Budapesti Szemle, 1903.

(CXIII.) 127.–133.l. – Meller Simon: A Téli Tárlat és a Paál László-Kiállítás.

Önálló táblakép

Kernstock, Mme Clemenceau kép

Pesti Napló, 75 éf. 1924 VI.24

Kiállitás.

Kernstock Károly retrospektiv kiállitás

KUT.1927.II.4-5.sz.22.1.

Kernstock Károly Kiállítás -Ernst-mus.

/ üveg festmények / 1913.

Budapesti Szemle 1913/CLII/314-322 l.

D.: Téli tárlatok.

Kernstock Károly festő"

Magyar Csillag 1943 III. évf.

21. sz. 567 l. Farkas Zoltán:

Csoportkiállítások a Műcsarnokban.

K e r n s t o k Károly festő

MŰVÉSZET
I.évf. 1902.
284-287.
"A magyar festők.."

K e r n s t o c k Károly festő

M Ű V É S Z E T
II. évf. 1903.
75-76.
"Müvásár"

Kernstock Károly festő (1873-)

Nouvelle Revue de Hongrie
1940. XXXIII. année, LXIII. tome,
42-43 o.

Gerthon István: Kernstock Károly

Kernstock Károly

festő"

Revue de Hongrie

1911. IV. a. VII. f. 709. l.

„Nyolcak" a N. Sz.-ban.

Kernstock Károly

festő

Nouvelle Revue de Hongrie

1940. XXXIII. année, LXII. Tome,

200 - 202. l.

Kállai Ernő: Székessy Zoltán szobrász.

Kernstock Károly

festő"

Revue de Hongrie

1911. IV. a. VII. I. 468–469. l.

Pór és Torkhoff Könyves Kálmánról.

Kernstock Károly, festő

Revue de Hongrie

1910. III. ann. V. f. 782-784. l.

Impresionista iskola.

Bernstock Kárel, festő

Elek Artur, Az ánarchép
Műgyűjtő 1928. dec. 342-345.

Kernstock festő.

Katol. Szemle. 1942. 89-91. l.

Kernstock festö.

Katol.Szemle.1933.II.450-56.l.

Hetzstock Károly, festő"

Katolikus Szemle. 1912. I. k.
186-196.

X: Téli műkiállítások.

Kernstok Károly festő

Budapesti Szemle CCL. 1938. 231-245. Ybl Ervin: Képzőművészet

Pap József vérmetnő

17,

Kernstok Károly festő

Budapesti Szemle CCX. 1928.
291-304. o. Ybl Ervin: Az el-
mult képzőművészeti év

Anna hargit festő

77,

Kernstok Károly festő

Budapesti Szemle CLXXIII.
1918. 303-310. o. D.: Tárlat

Művészek

Kernstok Károly festő

Budapesti Szemle CLVII.
1914. 280-291. o. Berzeviczy
Albert: Jelentés az 1913. évi
Greguss-jutalom tárgyában

Kernstock Károly festö.

KUT.1926.I.1.sz.7-13.1.

Kernstock Károly festö.

KUT.1926.2.sz.6-10.l.

Kernstock Károly festö.

KUT.1926.5.sz.2-6.l.

Kernstock Károly festö.

KUT.1927.4-5.sz.22.l.

Kernstock Károly, festő

Budapesti Szemle, 1897.

XCI. 300.-313. l. ifj. Mikovics Gyula:
A Kisfaludy-Társ. Tavaszi Társalata.

Kernstock Károly festő

Budapesti Szemle, 1900. CI.

453.–464. l. Éber László: a

képzőmüv. Társ. téli tárlata.

Kernstok Károly festő

Magyar Müvészet 1925.369-392.o.
Gerő Ödön: Az akt-kiállitás.

Kernstock Károly festő

Budapesti Szemle 1913/CLIII/ 314-322 l.

D.: Téli tárlatok

Kernstock Károly festő

Budapesti Szemle, 1903.

(CXIII) 127.-133. l. - Meller Simon: a téli tárlat és a Pál László képgyűjtemény.

Kernstok Károly „festő"

Budapesti Szemle, 1912 (CL) 457-464 l.

D. Éli társlatok

Kernstock Károly festő

Budapesti Szemle, 1908.

CXXXIII. 457–461. l. Erdey Aladár:

A Nemzeti Szalon Tárlatai.

Kernstock Károly festö.

Lantos Magazin.1929.10.sz.825-829.l.

Kernstock Károly festő

Budapesti Szemle, 1904. CXVII.

131. – 136. l. – Meller Simon: A téli tárlat.

Kernstock Károly festő

Budapesti Szemle, 1902.

(CIX.) 144.-153. l. – Meller Simon:

a téli tárlat.

K e r n s t o k Károly festő

M Ű V É S Z E T
XII. évf. 1913.
36.
"KÉVE pályázata"

K e r n s t o k Károly festő

A "Müvészet" szerkesztőbizottságának tagja/1914-15/

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
88.
"A Müvészet szerkesztőbizottsága"

Kernstock Károly

festő

XX. k.

Rene de Hougrie

1910. III. ann. V. f. 243. l.

Új képek kiállítása Könyves Kálmánnál.

Kernstock Károly festő

Népszava XXXVII.1909 dec.31.
309 sz.5 lap
Uj képek. v.d.= Várnai Dániel.

Kernstock Károly, festő

Revue de Hongrie, 1908.

I. année, 111 – 120. l.

M.I.É.N.K. Kiállítás a Nemzeti Szalonban.

~~Művészek, XX. sz.~~

Kernstok Károly festő /1873 –

Miroir, 1948. Automne, No. 4. 6-14 l.

Rabinovszky Mariusz: A modern magyar művészet előzményei.

Kernstock Károly festőművész

Népszava XXXV.évf.1907 jun.5.
133 sz. 6 lap.

Fiatal magyarok.

Kernstock Károly

festő

Nouvelle Revue de Hongrie

1944. XXXVII. a. LXX. I. 58.f.

François Gachot: Három korszak a magyar festészetből (grafikai kiállítás)

Kernstock (Károly)

festő

Művészet, 1937. II. évf. 6. sz. 64. l.

A K. U. T. a N. Sz.-ban. (–. dégi. –)

Kernstock Károly, festő

Nouvelle Revue de Hongrie

1933. XXVI. a. XLVIII. k. 609-613. l.

Gerevich Tibor: Képzőművészeti kiállítás a Műcsarnokban.

Kernstock Károly festőművész.

Népszava XXXV.1907 márc.9.
59 sz. 5 lap.

Nemzeti Szalon.

K e r n s t o k /Károly/ festő

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
142-144.
"Müncheni levél"

Kernstock Károly festő

Népszava XXXVII.1909 dec.31.
309 sz.5 lap
Uj képek. v.d.= Várnai Dániel.

Kernstock Károly festő

Népszava XXXVIII.1910 ápr. 24 .
97 sz 6 lap.
Impresszionisták - a Művészház kiállitása.

Kernstock Károly festö.

Szab.Nép.1951.94.sz.ápr.22. 7.l.

Kernstok Károly festő

Szabad Művészet 1947

I. évf. 6-7. sz. 119. o.
kiállításról.
Oelmacher Anna beszámolója a
kernstock kiállításról.

Kernstock festö.

Szab.Nép.1952.157.sz.jul.5. 2.l.

Vernstok Károly festőművész

Művelt Nép 1955. VII. 24.

Péter Imre: Művészet a gyárak és bányák harcában

Kernstock Károly festö.

Szab.Nép.1951.167.sz.jul.19. 6.l.

Kirimi

Kerusztor Károly festőművész

Irodalmi Ujság, 1954. okt. 16. 7. old.

Hernstok Károly festőművész.

Magyar Nemzet 1910
január 8. 7. old.

Hernstok Károly emlékkiállítása

Kernstock Károly festö.

Béke és Szabadság. 1953. 52. sz. dec. 23. 14.

Kerusłoch Károly festő

Önarckép - Kiállítás

Szabad Nép 1948. jan 23.-40.-

Kerecsényi Károly festő

A londoni magyar kiállítás nem re-
prezentálja a magyar képzőművészetet

Szabad Nép 1948 jan. 18.-Po.-

Kernstock Kirchl, festö

Szabad Nép

1946. 5. 21. – 6. l.

Kernstok Károly

Szabad Művészet. 1950. II. 1-2. 67-68

Nagy Tibor: Kernstok Károly-emlékkiállítás

Kernstock Károly.

Magyar Nemzet.

1946. II. 9.; II. évf. 31. n.

(: Kér. :)

Kirimi

Kernstok Károly festőművész.

Művelt Nép, 1954. jun. 20. 8. old.

„Kernstock Károly festő"

Szabad Nép

1945.9.2. – 4. l.

Kernstock Károly festö.

Szab.Nép.1950.5.sz.jan.6.8.l.

Kernstock Károly festö.

Szab.Nép.1950.13.sz.jan.15. 8.l.

Kernstock Károly festö.

Szab.Nép.1950.19.sz.jan.22. 12.l.

Kernstock Károly festõ.

Szab.Nép.1950.299.sz.dec.24. 8.l.

Müvészetelmélet.

Népszava XXXVIII.1910.jan.7.
5 sz.5 lap.

Kernstock Károly előadása.

Táblakép. Férfiakt. Kernstok.

Magyar Müvészet 1925. 369-392. o.
Gerő Ödön: Az akt-kiállitás.

Festészet (1900 - 1919) – Önálló táblakép

Kernstock Károly.

Revue de Hongrie

1910. III. ann. V. t. 243. l.

Uj képek kiállítása Könyves Kálmánnál.

Táblakép. Szerelem. Kernstok.

Magyar Müvészet 1925. 369-392. o.
Gerő Ödön: Az akt-kiállitás.

„Nyolcak" 1911 –

Nouvelle Revue de Hongrie

1940. XXXIII. année, LXIII. tome

42 – 43 o.

Genthon István: Kernstock Károly

Kernstok Károly

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KISALFÖLD
1965 APR 28

SALFÖLD 1021

Érdekes kiállítások a Hansági Múzeumban

A Mosonmagyaróvár városi Tanács végrehajtó bizottsága a napokban megvizsgálta a Hansági Múzeum munkáját Pusztai Rezső, a múzeum vezetőjének jelentése alapján.

A múzeum évről évre eredményesebben kapcsolódik be a város népművelési tevékenységébe. Rendezvényei már több esetben kilépték az épület falai közül, és mind több érdeklődőt tudnak megnyerni látogatónak. Ezt bizonyítja a különböző városnéző séták szervezése. A múzeum vezetője az Eötvös Loránd Tudományegyetem néprajzi szakos hallgatóinak, valamint az Agrártudományi Főiskola növendékeinek tartott városnézést és múzeumismertetést.

A múlt évben megalakult a múzeum barátainak köre, amely különösen a múzeumi hónap megszervezésében nyújtott segítséget.

A múzeum rendezvényei tavaly már jobban alkalmazkodtak a helyi igényekhez, mint az előző időszakban. A múzeumi hónap alatt mutatták be a győri Xantus János Múzeum Ausztriából visszakapott képeit, és kiállítást rendeztek a múzeum újabb iparművészeti, porcelán és ezüst szerzeményeiből. A múzeumi hónapban négy előadást rendeztek.

A múlt évben kiállítást rendeztek a többi közt az ipari tanulók vizsgamunkáiból, a szlovák fotóművészek képeiből, decemberben pedig a múzeum képanyagából portrékiállítás nyílt, amely még most is megtekinthető. Látható a Dunakilitin talált ezüst lelet, valamint a múzeum tulajdonában lévő gyönyörű kék, meisseni porcelán étkészlet, továbbá a Nemzeti Galéria javaslata alapján a múlt évben vásárolt három kép, Kernstok, Mednyánszky és Patáky művei.

A végrehajtó bizottság az állandó bizottság javaslata alapján dicséretben részesítette a múzeum vezetőjét és dolgozóit kiváló munkájukért.

...nácskozás

hajtású repülőgép több mint 20 percen át szórta a bombát.

Johnson elnök kedden sajtóértekezletet tartott s ebben ismételten foglalkozott a vietnami kérdéssel. Nyilatkozata azonban *nem tartalmazott új elemeket.* Az elnök ismételten a VDK elleni légitámadások folytatása mellett érvelt, újra hangoztatta azt a sokszor hallott amerikai álláspontot, hogy az Egyesült Államok Vietnamban *„csupán az agresszióval száll szembe"* és kijelentette, hogy Amerika továbbra is az erőt fogja alkalmazni Vietnamban.

U Thant, az ENSZ főtitkára kedden délben repülőgépen Bécsbe érkezett. A főtitkár részt vesz a világszervezet adminisztratív koordinációs bizottságának ülésén, amely az ENSZ egyik szakosított intézménye, a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség meghívására tanácskozik ezúttal az osztrák fővárosban.

Dominikában a harcok kedden is folytatódtak. A felkelőkkel szemben *Wessin* tábornokot támogató légierő többször is támadta az elnöki palotát és a Duarte hidat, amelynek birtoklása megnyitja az utat a főváros felé. Jelenleg a híd egyik oldalán a felkelők, a másik oldalon a megdöntött rendszer visszaállítására törekvő fegyveres erők barikádozták el magukat.

Kernstok Károly

Emlékkiállítás 1947. évi tavaszán.

Emlékül.

Népművelés, 1965. 5. 12. 38. old.

Kernstock Károly.

Festő.

Résztvett a Károlyi forradalomban, a művészeti ügyek államtitkára lett. a húszas évektől kezdve Nyergesújfalún élt.

Emlétve.

Új Irás, 1965. 7. n. 90. l.

Kernstok Károly

Magyar Hirdető

SAJTÓFIGYELŐ

Budapest V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1964 AUG 22

Komárom Megyei Dolgozók Lapja

1021

— A létesítendő Kernstok Károly emlékmúzeum anyagához kilenc kép vásárlására adott engedélyt a megyei tanács végrehajtó bizottsága. A képek beszerzésére 20 000 forint áll a művelődésügyi osztály rendelkezésére.

Kerustok Károly M.D.V.

festő

1896 végén festette az „A gitátor egy gyár kantinjában" című képét.
1897 elején egy Kiilső Váci úti kantint ábrázolt.

Horváth Béla: Kerustok Károly „Vontató hajósok" című képéről
Művészet, 1965. julius – 11 lap.

Kerustok Károly
festő

M.D.Y.

„Voutató hajósok". Cenzura
„Voutató hajósok"
„

} repr.

Horváth Béla: Kerustok Károly „Voutató hajósok" cimű képéről
Művészet, 1965. julius – 11 kep.

Kernstok Károly

festő

M.D.K.

A „Vontató kapások"-at 1898-ban
Münchenben, 1901-ben Velencében
mutatták be.

Horváth Béla: Kernstok Károly „Vontató kapások" című képéről
Művészet, 1965. július - 11 kép

M.D.K.

Kernstok Károly

festő

Korai művei több nemzetközi
művészeti fórumon is megfor-
dultak (München, Párizs, Bécs,
Berlin) A szárádelyei pétervári
kiállitáson is szerepelt.

Horváth Béla: Kernstok Károly „Vontató hajósok" amű képéről
(Művészet, 1965. julius – 11 kap.

M.D.K.

Kernstok Károly

festő

1896 nyarán a Balatonnál
kezdte és a Mesteriskolában
fejezte be a „Szocialista agitá-
tor" című képét.

Horváth Béla: Kernstok Károly „Vonuló kapások" című képéről.
Művészet, 1965. július – 11 lap.

M.D.K.

Hernstok Károly festő -

Fiatal-kori alkotásai köré tartozik a „Vontató hajósok" című festménye valamint az „Agitátor egy gyár kantinjában" is.

Horváth Béla: Hernstok Károly „Vontató hajósok" című képéről

Művészet, 1965. július - 11 lap

Hernstok Károly
festő

M.D.K

Baráti visionyba volt Farkas
Zoltán essai-ivával

Bodnár Éva: Farkas Zoltán 85 éves
Művészet, 1965 julius – 29 lap

MDK.

Kernstok Károly

Hazafelé c. müve 55ooo ft-ra értékelve

az 1965 május 8-i aukción

Esti Hirlap 1965 május 4.lap -

Kernstock Károly

"Erdő" olajf.

"Libalegelő" olajf.

Képzőművészek Uj Társasága/kiállitás, Nemzeti Szalón 1938 október 3o-november 13./katalógusból.

MDK

Kernstok Károly

Iván Ede: A Művészház uj palotája. Szabad Művészet 1912.nov. I. évf. 1. sz. 3.l.

Kernstok Károly

Utolsó vacsora c. képével szerepel a bp-i magángyűjtemények kiállításán a Nemzeti Galériában

Vigilia, 1964, 1n., 53 old.

Kernstok Károly, festő (1) MDK

Negyedszázada, 1940. jún. 10-én halt meg. Nemcsak művészi forradalmat hirdetik művei, de politikait is: „Agitátor egy gyár kantinjában", „Lovasok a víz partján". Magatartását érzékelteti: nemcsak a Nyolcak szervezője-tagja, de Derkovits Gyula iránt tanúsított pártfogása-barátsága is.

R. Gy.: Kernstok Károly 8

NÉPSZABADSÁG

Gy. 1965. jún. 10.

Kernstok Károly, festő (2) MDK

önarckép (1921)

Repr.

R. Gy.: Kernstok Károly 8.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1965. jún. 10.

MDK

Kernstok Károly

Szenes Árpád, festő. E.G. II. 499.l.

Hernstok Károly
festő

M.D.K

Méltatás.

Kristóf Ákos: Kósa Ferenc festészetéről
Művészet, 1965. július - 37 lap

M.D.r.

Herrlich Károly
festő

Nemcsak Münchenben tanult
a művész, hanem Párizsba
is akkoriban 1896-ban tért
vissza haza és lett a Benczúr
utcai Mesteriskola növendéke.

Horváth Béla: Herrlich Károly „Vontató hajósok" című képéről
Művészet, 1965. július - 11 kép.

Kernstok Károly, festő MDG

Megemlíti a cikkíró.

Rózsa Gyula: hőnyi, egyedül 8.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1965. aug. 28.

MDK.

Kernstok Károly

Müvei a Nemzeti Galériában

Kisalföld 1965 május 9.lap -

Kerrestok Károly
festő

M.D.K

Méltatás.

Szíj Rezső: Reich Károly ki állítás áról.
Művészet, 1965. nept. – 41 kap.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Kernstok Károly
NÉPSZABADSÁG
1965 JUN 10.

1021

1965. június 10. csütörtök

Huszonöt éve halt meg

Kernstok Károly

Önarckép (1921).

Negyedszázada, 1940. június 10-én halt meg huszadik századi festészetünk egyik legmarkánsabb alakja, Kernstok Károly. Hatvanhét évet élt, részt vett kora legtöbb politikai és művészi küzdelmében. A szocialista mozgalmakkal személyes közelségbe került, s a művészetben is állandóan az újat, a haladót kereste, végigjárva a század eleji festészet csaknem minden iskoláját.

Első képei az akkor már enyhén akadémikus kritikai realizmus jegyében születtek. De a társadalmi harcokkal való szoros kapcsolata miatt kortársainál többet őrzött meg az irányzat régi erejéből, ez adja elevenségét *Agitátor egy gyár kantinjában* című, híressé vált képének, amely — merész tett egy évvel a millennium után — nyíltan rokonszenvez a szocialista mozgalmakkal. Érzi azonban, hogy a kritikai realizmus, sőt már a korszerűbb nagybányai iskola eszközei sem elégségesek szándékához, markánsabb, egyértelműbb festészetet akar.

Párizsba megy, megismerkedik Cézanne művészetével, ettől kezdve ő is a megszerkesztett, racionális festészet mellett áll ki, tagadva az impresszionizmus bizonytalanságát. Erős kötésű, tagolt izmokból felépített fiúaktok népesítik be ekkori képeit, amelyek erős grafikai hangsúllyal ragadják meg az ifjúság szépségét, dinamizmusát. Ezt sugározza egyik fő műve, a Nyolcak 1911-es kiállításán bemutatott *Lovasok a víz partján* is.

Ekkor már szövetségesei vannak, megszervezője a *Nyolcak* művészcsoportjának, az első modern magyar művésztársulásnak, amelynek célja, az impresszionizmus után, egy magasabb fokon visszahozni piktúránkba a friss rendet, a kompozíció klasszikusságát, az erőteljes harmóniát. Az események rohanása azonban ekkor — közvetlenül az első világháború előtt — már átcsap ezen a harmónián, Kernstok Jászi Oszkár, a galileisták fegyvertársa lesz. Felfogása Adyéval csaknem azonos, várja a „munkásság forradalmi eszközeivel" végbevitt társadalmi fordulatot.

Üdvözli a szovjetek forradalmát, szerepet vállal az őszirózsás forradalomban, majd a Tanácsköztársaság idején, Nyergesújfalun megszervezi a fiatal proletártehetségek művésztelepét, ide viszi le az ifjú Derkovits Gyulát, aki később is egyetlen mesterének vallotta.

Ez valójában jelkép is. A Tanácsköztársaság bukása után igazán nagy korszaka be is fejeződik, s bár az ellenforradalmi rendszerrel soha nem békül meg, az emigráció és az itthoni utolsó évek nem alkalmasak arra, hogy korszerű festészetét jóval előbbre tartó politikai nézetei szolgálatába állítsa. Ez csak tanítványának sikerült, aki valóban az ő eredményeit felhasználva érte el a leghaladóbb művészet, a szocialista festészet egységét. Művészete ezért örökségünk, ezért marad meg emlékezetünkben az Ady-nemzedék, a forradalmakat előkészítő polgári radikalizmus hivatott festőjeként.

R. Gy.

Nadrág a motorban

Humorosnak hat, derültek rajta sokáig a boldogi Béke Tsz szerelői, de ma már, amikor rájöttek, hogy ez a mulatság a szövetkezetnek 14 935 forintjába került, odalett a jókedvük. A történet azzal kezdődött, hogy a termelőszövetkezet szerződést kötött a Tarnaszentmiklósi Gépállomással a T—28-as traktoruk főjavítására. A gép négyesztendős volt, rászolgált a motorcserére is. December 9-én vették át a cseremotort, a gépállomás 90 napos garanciájával.

Tél volt. A gépet alig használhatta a szövetkezet, mindössze néhány napot ment a motor, amikor kiderült, hogy használhatatlan. A gépállomástól kijöttek a szerelők, nagy nehezen szétszedték, s hamar rájöttek a hiba okára. Nagy derültség közepette ugyanis az olajkarterből egy fél szerelőnadrágot húztak ki. A szerelők igazgattak valamit a motoron, aztán elmentek. Utána csak néhány órát üzemelt a gép, aztán végképp leállt. Ismét kijöttek a szerelők és megállapították, hogy megrepedt a blokk és a főtengely.

A gépállomás emberei elismerték, hogy a szövetkezet szerelői nem nyúltak a motorhoz, hiszen ugyanúgy le volt plombálva, mint ahogy átvették. Nyilvánvaló, hogy a hiba ok elsősorban a szerelőnadrág, me lyet a karterban felejtettek. A gép azóta se működik. Elvitt ugyan a Horti Gépállomás, hog kijavítsa, de azóta is vitáznak vajon kinek a hibájából romlot el a motor. A Tarnaszentmik lósi Gépállomás arra hivatko zik, hogy a főjavított motoroka Hódmezővásárhelyről kapják tehát a nadrág sem lehetett a övék, csakis Hódmezővásárhely ről származhat. Követeljék hódmezővásárhelyiektől a cse remotor árát.

A szövetkezet viszont telje joggal azt mondja: ők a Tarna szentmiklósi Gépállomással kö töttek szerződést, ezért tőlük követelik a motor rendbe hozá sát. A vitának még nincs vége A traktor viszont áll. Lassan kezdődik az aratás, s ezzel a traktorral akarják a szövetke zetben húzatni az aratógépet A tsz vezetői ezért azt kérik hogy minél előbb hozzák rend be a traktort. Azon még — vé leményük szerint — ráérne vitatkozni, ki fizesse meg a gon datlanság árát. Mi is egyetér tünk ezzel. Az azonban nagyo jó lenne, ha a veszélyesebb ru hadarabokat most már tiszte távolságban tartanák a motor tól.

Cs. F.

Hat év alatt másfél milliárd forintot fordítottak a Balaton-környék fejlesztésére

Ülést tartott a Balatoni Intéző Bizottság

A Balatoni Intéző Bizottság szerdán dr. Csanádi György közlekedés- és postaügyi miniszter elnökletével ülést tartott. A bizottság tagjai megemlékeztek az elhunyt Kossa István nyugalmazott miniszterről és Bakos Istvánról, a Veszprém megyei Pártbizottság első titkáráról, akik igen értékes tevékenységet fejtettek ki a Balaton-környék fejlesztése érdekében.

Hétévi működés után lemondott az elnöki tisztségről dr. Csanádi György, mivel mint közle- mintegy három hónap alatt elk szültek, illetve a közeljövőben e készülnek.

Az intéző bizottság megelég déssel vette tudomásul az egész ségügyi miniszter képviselőjéne az országos vízügyi főigazgatóv egyetértésben adott tájékoztat sát, hogy a szokottnál nagyob mérvű idei halpusztulás ne okoz zavarokat a fürdési idén ben; a víz a fürdőzőkre nem v ártalmas és most sem az, ált lános fürdési tilalom nem volt, most már a helyi tilalmakat feloldották; a strandokon az id

SZELLEM és ÉLET

A MAGYAR MŰVÉSZET HALOTTAI

MÁRTON FERENC

1884—1940

A hullócsillagos nyári évszakban az magyar művészet egéről újra lehullott egy sziporkázó csillag: Márton Ferenc, Csíkmegye szülötte, az ecset és a ceruza boszorkányos ügyességű virtuóza. Csíkszentgyörgyön született 1884 karácsony havában. Szüleiről a legigazibb és legmaradandóbb képet ő rajzolta meg két rajzában: „Atyám" (1912), „Anyám" (1913). Édesapja arcán különös összhangba simul a székely kettős lénye: a kemény, határozott akaraterő, s a havas fenyvesek felé pillantó, merengő művészlélek. Édesanyja egyszerű székely parasztasszony, síma kendőbe burkolt feje, kemény vonásai valami mélységes tisztaságot, az élet, a nehézségek vállalásának komoly öntudatát árulják el.

A fiatal székely művész Székely Bertalan és Hegedűs László iskolájából indul neki a művészpálya meredek útjának. Ez az út a nehézségek ellenére is elismerésben, sikerekben bővelkedő volt számára. Alig huszonnégyéves s máris díjat nyer a londoni plakátpályázaton. Az elismerés idehaza sem marad el és 1913-ban a Nemzeti Szalon grafikai kiállításán ezüstéremmel jutalmazzák. Ebben az időben főleg napilapoknak dlogozik, az Erdélyi Ujság hasábjain jelennek meg Dózsa-rajzai. Lényegkereső realizmus, fínom légies sfumatura váltakoznak fiatalkori rajzain. Derekasan megharcolja a nagy háborút, visszatérve véglegesen Budapestre költözik, ahol a „Magyarság" majd az „Uj Magyarság" munkatársa lesz. Politikai aktualitásokról (Tisza-per), közéleti személyekről készít csillogó technikával, kitűnően jellemző rajzokat. Állandó résztvevője a budapesti grafikai kiállításoknak, ahol főként arcképeket állít ki. Realizmusa nem ismeri a szépítést, a jellegzetes, de közönséges vonások hizelgő kendőzését. Mély és robusztus egyéniségének csak a teljes művészi igazmondás felelt meg. Portréiban maradék nélkül kifejezi az ábrázolt személy minden jellegzetes tulajdonságát, legyen az jó vagy rossz. Egészséges valóságérzéke tükröződik vallásos kompozicióiban is. A Szent Imre-kiállításon szereplő „Szent András apostol" keménykötésű, bozontosfejű öreg székely idealizált formában, kristálytiszta formaadással. A szegedi Fogadalmi-templom freskóinál nem tagadja meg a Székely Bartalan-i vallásos festészet hagyományait, nem akar merészen és kihívóan újat adni, mint nagy társa Aba Novák Vilmos, hanem belesimul a gotikus architektura világos, egyszerű formavilágába. Mint ezermester székely, szobrászati tervekkel is foglalkozik; a kőbányai Hősök-temetője síremlékpályázatán Siklódy Lőrinccel együtt készített terve nyeri meg az első díjat 1933-ban.

Az őszinte és mély művészlélek emlékét beleírta a művészetszeretők szívébe.

KÁDÁR ZOLTÁN

KERNSTOK KÁROLY

1873—1940

Alig hunyta le szemét Márton Ferenc, 1940. június 9-én reggel követte őt egy másik, vele sokmindenben ellentétes, de igen nagy magyar művészegyéniség, Kernstok Károly.

Kernstok pesti születésű volt. Budapesten, Münchenben és Párizsban kezdte meg művészegyéniségének kialakítását az akadémiai évek alatt. A három város közül a döntő lökést Párizs adta meg. A szajnaparti városban éppen Kernstok tanulmányai idején kezdődött meg az a művészi forradalom, amely napjaink képzőművészetét előkészítette. Ez a forradalom hadat üzent nemcsak a naturalizmusnak, de még az impresszszionizmusnak is. A „posztimpresszionizmus" név alá beskatulyázott forradalmi törekvések sok-sok irányban, egy cél felé haladtak a világban és az énben rejlő legmélyebb értékek, a lényeg megismerése és maradéktalan kifejezése felé. Az egyéniség lerázva az „izmusok" szűk korlátait, szabadon és vakmerően tör elő. Kernstok belesodródott ebbe a kavargó világba. Bizonyos mértékben kontemplativ egyénisége eleinte inkább Renoirnak az impresszionizmusból kibontakozó, ezüstös valeurekben feloldott világához kapcsolja. A „Kertben" (Anya gyermekével) c. képén az anya alakján, ruháján még a renoiri elegancia fínom festőisége csillan meg, de az anya mellett ülő fiú vézna alakja, szokatlan, érdekes és merész mozdulata egy egészen más, sokkal keményebb és mégis sokkal szabadabb világból való. A két alak együtt adja Kernstoknak a késői impresszionizmustól átszőtt, de a „Fauves"-csoport, a Derainék felé kibontakozó egyéniségét. Ámde ő nem akart sohasem egyik irányhoz sem leláncolódni, a gondolati tartalom és a formai kifejezés kettőssége kevés magyar művésznél volt olyan lélekbehasító, önemésztő probléma, mint éppen nála, aki minden aktivitása mellett is tipikusan „befelé élő" ember volt. Talán a „Lovasok" (1912) jelzi csúcsát mindannak, ami nála lényegre való szomjúság, a valóság pillanatnyi formáiban is az örökkévalót kereső exisztenciális látás volt. Ez a kép csak a szerkezetét, a rövid kivonatát adja ennek a végtelenül kúsza és mégis végtelenül egyszerű világunknak. Egy-egy nyugtalanul fel-feltörő vonal jelzi a fákat, a tájat, az alakokat, a mozgást.

A világháború utáni furcsa-kusza években Berlinbe menekül önkéntes számüzetésbe. Ott festi vallásos kompozicióit, köztük az Úrvacsorát s a Sírbatételt. Valami különös, tépett fájdalom viharzik át ezeken a képeken, ahol a szaggatott vonalak, vibráló foltok jellegzetes, mélykifejezésű fejekké olvadnak egybe. A mester megtalálta, maradék nélkül formába hangolta lelkének legmélyebb, legrejtettebb rétegét. Egy kicsit úgy tűnik, hogy az „Istennel viaskodó" Ady Endre látomásai öltenek színt, vonalat, festői formát ezeken a képeken. Kernstok sohasem lett Franz Marc- vagy Chagall-szerű expresszionista, a karaktert, a való formát itt sem tagadta meg. Sőt, amint visszatér hazájába, újra világos, „közérthető" formában fejezi ki önmagát. A magyar munkás, a magyar nép felé fordul érdeklődése; fínom tájakat, csöndben dolgozó parasztasszonyokat fest egyre-másra. Mintha a szenvedélyek feloldódtak volnak egy mély humánumban, a szenvedők, dolgozó milliók iránti együttérző részvétben. A nagy szenvedélyek csak néha-néha törnek elő szimbolikus jellegű alkotásokban.

Élete utolsó éveiben mégis felismerték páratlan tehetségét, nagy emberi értékeit. Ő, a modern művészeti törekvések egyik legkeményebb előharcosa, nyolc képpel helyett kapott a budapesti Szépművészeti Múzeumban, és a budapesti Székesfővárosi Képtárban is. Utolsó idejében megtalálta az egyensúlyt a forma és a tartalom, az egyén és a világ közt. Művei ma az európai festészet, főként az olasz és a német művészet legelső alkotásai közt foglalhatnának helyet. A sok próbálkozás után megtalálta önmagában az örökkévalót.

KÁDÁR ZOLTÁN

Párizs, június 1940. 8-9. n.

MDK

Kernstock Károly

Malonyay D.: A Nemzeti Szalon házavatása. Budapesti Hirlap 1907. 59. sz.

MDK

Kernstock Károly

Kertben

Zboray A.: Az uj Nemzeti Szalon. Magyarország 1907. 59. sz.

MDK

Kernstock Károly

Kertben

Gerő G.:Az uj Szalon. Pesti Napló 1907.59.sz.

Kernstock Karoly

Kertben

MDK

Kernstok Károly

Szabad Művészet 1912. I. évf. 21. sz.

M.D.K.

Kernstok Károly, festő

művészetéről a „Nyolcak"-ról írt megismételt tanulmányában is a szerző, s mint az Acta Historium Artiae 1962. évfolyamában, úgy itt is - főleg Kernstokra vonatkozólag állandóan ellent mond önmagának. „Kernstok-nak általában nincs nagy érzéke az archéperhez ... viszont „Gróbel Béla archépében"... mely egyik legkiválóbb alkotása ... a puhán fának támaszkodó férfi testben, a hanyag tartásban és a mélyen emberi mely tekintetben olyan hangulati közelséget teremt, mely./.

Passuth Krisztina: A Nyolcak, az első magyar konstuktív törekvésű csoport /festészetük műfaj szerinti elemzése/
Művészettörténeti Értesitő, Bp. 1964. XIII.évf.

2. sz. 117. old.

M.D.K.

Kernstok Károly, festő

... Később mér nagon ritkán sikerül neki." Tanulmánya illusztrációi közöll két képét, közli (ismét minden közelebbi adat nélkül):

10. á. Keresztelő Szt. János 120. old.

13. á. Lovasok a vízparton 123. "

Passuth Krisztina: A Nyolcak, az első magyar konstruktiv törelvésü csoport /Festészetük müfaj szerinti elemzése/

Müvészettörténeti Értesitő, Bp. 1964. XIII.évf.

2. sz. 120., 123. old.

MDK

Kernstock Károly

Pesti Hirlap 1934. évi nagy naptára. 61.l.

MDK

Kernstock Károly

Dr. Móricz V.: Képzőművészeti kiállitások Budapesten. Tátra. 1937. I. 9. sz. 327.l.

MDK

Kernstok Károly

Uzsonna, of.

KMTárs. 1902/3. téli kiáll. kat. 29.1.

MDK

Kernstock Károly

Modern festők csoport-kiáll. N. Szalon. Magyar Hirlap 19o7. évf. 59. sz.

Kernstok Károly MDK

Hegyvidék, olf.

Miccarnok 1927 táj- és életképkiállitás

MDK

Kernstock Károly, festőm.

Szerelem. Repr. 87.1.

Évk KMT. 1928. 87.1.

MDK

Kernstock Károly, festőm.

677. Parkrészlet. J.f.b. Olf.

Árverési Közlöny. 1929. ápr. 3. rk. sz. 31. l.

MDK

Kernstock Károly, festőm.

a szolnoki művésztelepre jelentkezők közül az el-
12 közé tartozott, de mire le kellett volna költöz
nie _ elmaradt.

Gerő Ödön: A szolnoki telep.
Művészet. 1904. 217-226.l.

Kernstock Károly,festöm. mDK

" ..egy modern, kiállításokat szervező bizottság" tagja fentnev. művészünk.

Tamás Henrik képzőművészeti jubileuma. /10 év/. Magyarország. 1938.okt 9.

Kernstok Károly

Lovak a karámban.

Rajz, reprodukció.

Valóság, 1960. 2. sz. 114. l.

Kernstock Károly

Réztvers a Tanácsköztársaság alatt az oktatási reformjának kidolgozójáról.

emlékbe.

Pándi I.: 1919 és az értelmiség. Valóság, 1959 2. szám 19. l.

Keonstok Károly, festő MDK

Művei ramnak a pécsi képtárban.

(barabás): Régi kocsmából – modern képtár

2.

Bk. 1963. okt. 18.

ESTI HIRLAP

De

Kernstok Károly MDK

Szerelem, olf.

Műcsarnok 1925-26 Aktkiállitás

M.D.Y.

Kernstok Károly
festő

Navolny Emil Róbert [redacted] -
[redacted] Kernstok festő
iskolájába jart.

Lengyel Géza: Kiállítási krónika
Művészet, 1965. január - 40 lap

Kernstok Károly MDK

Férfiakt, olf.

Fiuakt, olf.

Műcsarnok 1925ü26 Akt-kiállitás

MDK

Kerületek Károly

Pénzügyek, old.

Pluszok, old.

Mellékletek 1925-26 Akt-kiállítás

Kernstok Károly

MDK

Kompozició

Műcsarnok 1925-26 Akt-kiállitás

M.D.K.

Kernstock Károly

Fényképét közli a lap azzal a megjegyzéssel, hogy a müvész Badgasteinban nyaral.

Szinházi Élet. Bp. 1935. aug. 11-17. XXV. évf. 33. sz. 71. lap.

Kernstok Károly festő M.D.K.

Kiállitás müveiből 1933-ban

Láncz Sándor: A Szocialista Müvészcsoport: folytatás és hagyománytere tés a magyar képzőművészetben

Müvészet 1965. január

M.D.K.

Kernstok Károly
festő.

Kernstok - Csók - Szőnyi kiállítás
volt 1933-ban

Lajer Sándor: A nocialista művészcsoport
Művészet, 1965. január - 10 lap

Kernstok Károly
festő

M.D.K

Méltatás. – Az „Agitátorja" a szocialista festészetünk első művei közé tartozik.

Lanéz Sándor: A szocialista művészcsoport
Művészet, 1965. január – 10 lap.

MDK

Kernstok Károly

A Szinyei-Társaság reprezentativ kiállitása.
Pesti Napló 1937. okt. 17. 12.1.

MDK

Kernstock K.

Munkácsy-utcai villa:

Hall, fenti üvegképeivel, repr.

Lengyel G.: Egy Munkácsy-utcai villáról. Magyar Iparmüvészet 1912. 297.l.

MDK

Kernstok Károly

Őszi táj, repr.

Árverési Közlöny 1940. 3. rk. sz.

MDK

Kernstok Károly

Vázlat a "Virradat"-hoz

Sirbatétel, vázlat

Tanulmány a "Lalagen" c. festményhez

Kernstok K. festményeinek és rajzainak gyűjteményes kiáll. kat. Ernst Múzeum 1938.márc.

MDK

Kernstok Károly

Női akt, tusrajz

Női akt, tusrajz

Kernstok K. festményeinek és rajzainak gyüjteményes kiáll. kat. Ernst Muzeum 1938.márc.

MDK

Kernstok Károly

Tavasz van, tusrajz

Női akt, tusrajz

Tavasz

Kernstok K. festményeinek és rajzainak gyüjteményes kiáll. kat. Ernst Muzeum 1938.márc.

MDK

Kernstok Károly

Fiuakt, tusrajz

Legények játszanak egy lóval, temp.

Ádám és Éva, tusrajz

Kernstok K. festményeinek és rajzainak gyüjteményes kiáll. kat. Ernst Muzeum 1938.márc.

MDK

MDK

Kernstok Károly

Ádám

Rézkarc

Kernstok K. festményeinek és rajzainak gyűjteményes kiáll. kat. Ernst Múzeum 1938. márc.

MDK

Kernstok Károly

Virradat

Ádám és Éva

Kernstok K. festményeinek és rajzainak gyüjteményes kiáll. kat. Ernst Muzeum 1938. márc.

MDK

Kernstok Károly

Ádám és Éva

Zivatar, repr.

Sirbatétel, temp.

Kernstok K. festményeinek és rajzainak gyüjteményes kiáll. kat. Ernst Muzeum 1938. márc.

MDK

Kernstok Károly

Dolce ridentem, repr.

Ifju

Lovasok a viz partján

Kernstok K. festményeinek és rajzainak gyüjteményes kiáll. kat. Ernst Muzeum 1938. márc.

MDK

Kernstok Károly

Sírbatétel, vf.

Szent Antal kisértése, temp.

Kernstok Károly festményeinek és rajzainak gyüjteményes kiáll. kat. Ernst Muzeum 1938. márc.

MDK

Kernstok Károly

Tanulmányrajzok

Fekvő akt, tusrajz

Kernstok Károly festményeinek és rajzainak gyüjteményes kiáll. kat. Ernst Muzeum 1938. márc.

MDK

Kernstok Károly

Lovak, ecsetrajz

Tanulmány a "Sirbatétel"-hez

Vizből mentés, tusrajz

Kernstok Károly festményeinek és rajzainak gyüjteményes kiáll. kat. Ernst Muzeum 1938. márc.

MDK

Kernstok Károly

Ősvadászok, freskó

Hét vezérek, üvegablak

Három modell

Kernstok K. festményeinek és rajzainak gyüjt. kiáll. kat. Ernst Muzeum 1938. márc.

MDK

Kernstok Károly

Kapások

Kertben

Hajóvontatók

Kernstok K. festményeinek és rajzainak gyüjt. kiáll. kat. Ernst Muzeum 1938. márc.

Kormos Károly

Kérések

Kertben

Hajóvontatók

Kormos K. Festmény-ének és rajzolnak együtt.
XLIII. Kat. Ernst Museum 1930. Márc.

MDK

Kernstok Károly

Az agitátor

A krumpliszüret

Parasztnő

Kernstok K. festményeinek és rajzainak gyüjt. kiáll. kat. Ernst Muzeum 1938. márc.

MDK

MDK

Kernstok Károly

Nano, a falu bolondja

Szilvásban

Kernstok K. festményeinek és rajzainak gyűjt. kiáll. kat. Ernst Muzeum 1938. márc.

MDK

Kernstok Károly

Berény Róbert és a Nyolcak. Magyar Nemzet 1963. okt. 30. 4.l.

MDK

Kernstok Károly

Ádám és Éva

Utolsó vacsora

Artner T.: Mügyüjtők kincsei a Galériában.
Népszabadság 1963. jul. 31. 8.1.

MDK

Kernstok Károly

Tusrajzok

Lovas, vf.

KUT 1937. ápr. N.Szal.

Kerustok Károly
festő-

M.D.V

Művészete hatással volt
Kóthay Ernő festészetére.

Szabó Julia: Művészeti élet Komárom megyében
Művészet, 1965. március – 47 lap

Kerustok Károly
festő

M.D.

Nyengesi János mestere volt
a művész.

Szabó Julia: Művészeti élet Komárom megyében
művészet, 1965. március – 47 lap

Kernstok Károly MDK

Tanulmányfejek

Műcsarnok 1928 tavaszi kiállitás

Kernstok Károly, festő MDK

A megemlékezés írója megemlíti a festőművész nevét.

Goda Gábor: Az idő nyomában 9

NÉPSZABADSÁG Sp. 1965. márc. 6.

M.D.K.

Kernstok Károly festő

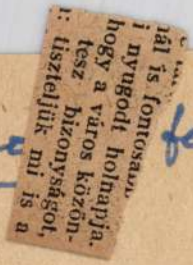

is résztvett az 1918 szeptember közepén a belgrádi királyi konak termeiben rendezett reprezentativ Magyar Képzőművészeti Kiállitáson.

Bálint Zoltán: Magyar Képzőművészeti Kiállitás Belgrádban 1918 őszén

Művészettörténeti Értesitő, Bp.1966. XV.évf. 2.sz.

120. old.

MDK

Kernstok Károly

Lovasok a vizparton, repr.

Nyolcak és aktivisták kiáll. Nemz.Gal. 1961.

MDK

Kernstok Károly

Fiuakt, tanulm. az Ádám és Éva c. festményhez,
tus, toll és fedőfehér

Nyolcak és aktivisták kiáll. Nemz.Gal.1961.

MDK

Kernstok Károly

Fiesola, vf.

Férfiaktok, tus

Lovas, tus

Lovasok a vizparton, tus és akv.

Nyolcak és aktivisták kiáll. Nemz.Gal.1961.

Kerustok Károly

festő-

M.D.K

Szamos munkájában
örökítette meg a parasztí
munkát, a falusi asszonyok
lányok hétköznapjait.

Bodnár Éva dr.: A nő és a munka
Nők Lapja, 1966. április 30 - 16 lap

Kernstok Károly, festő MDK

Egy képe kerül aukcióra.

–: Kiállítás és árverés 2.

ESTI HIRLAP, bp. 1965. okt. 20.

Kernstok Károly „Festő" MDh

A debreceni Dornai-gyűjteményben van ~~[illegible]~~ kernstok-grafika is.

Havas Ervin: Mindenüket a köznek ajándékozták 4.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1966. nov. 3.

Kernstok festőművész

Kiállítás a Tanás-galériában - képével vesz részt

Az Est 1931.V.4.

Ifjabb Kernstok Károly.

Az Ernst Múzeumban vasárnap megnyíló kiállításon művei szerepelni fognak.

Nemzeti Ujság, 1924. márc. 14.

ifj. Kernstok Károly.
festő

Az Ernst-muzeumban vasárnap megnyíló csoportkiállításon művei szerepelni fognak.

Esti Kurir, 1928. März. 18.

A Reggel 1928 február 20.

— **Kernstok Károly gyüjteményes kiállitása vasárnap nyilt meg.** Harminc év munkája az Ernst-muzeum hét termében: *Kerstok Károly* kivételes tehetsége itt bontakozik, szélesedik és higgad le szemünk előtt. Izgalmas látvány ez a teljes áttekintés, egy emberöltő evolúciójának hiánytalan története, mert *igazi művész kemény harcai és eröteljes megoldásai előtt állunk.* 1897-ben egyéni elindulás a gazdagságával megkapó *naturalizmus* jegyében. Azután *Nagybánya* izzó plein-airje és *a francia impresszionisták* forradalmi hatása — a vonal és plasztika megőrzése mellett. A plasztika keresése mindjobban érvényesül és a modernek klasszikusa: *Cézanne* bontakozik Kernstok térbeállitási problémái mögül. A vonalért vivott harc mindjobban kiélesedik, az 1910. év körüli termés hozza azokat a nagyszerü akt- és lovasképeket, amelyeken Kernstok szinpompáját háttérbe szoritja a mintázás ujszerü ereje. *A háboru évei megbontják ezt a szigoru konstruktiv törekvést.* A nyergesujfalui természetviziók, a postimpresszionisztikus dunai tájak erősen kiszinesednek... Azután a külföldi korszak következik. Berlin háboru utáni expresszionizmusa csak igen halk visszfényt kap Kernstok némelyik képén. Inkább *a szindus és egyéni romantika vonzza a művészt,* amely teljesre érik 1927-ben festett „Ádám"-ján és „Évá"-ján. Itt, *a legutolsó stáción már semmi sem érzik az első tizenöt év szertelenségeiből.* Ennek a klassziko-romantikus lehiggadásnak bizonyára lesznek hivei. Nagyobbszámban, mint az ugynevezett *vad* képeknek. De a mi szeretetünk mégis annak az első tizenöt évnek szól, amelyben egy fiatal titán sziklákat hengerit... *(d. zs.)*

A Reggel, 1928. febr. 20.

Kernstok Károly.

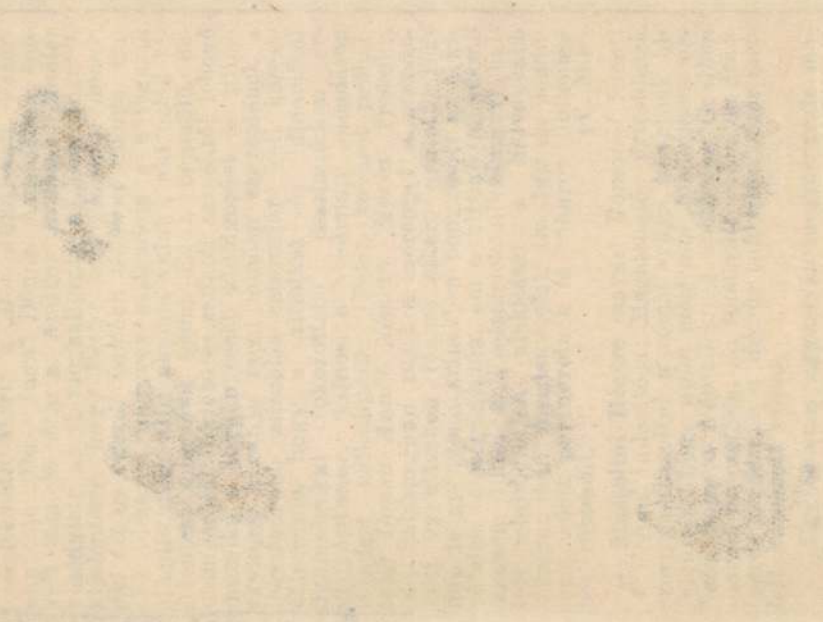

Kernstock Károly.

Pesti Hírlap, 1927. V. 3.

— **Dijkiosztás a KUT tavaszi kiállitásán.** A Képzőművészek Uj Társaságának a Nemzeti Szalonban rendezett tavaszi kiállitása hétfőn bezárult és a KUT állandó dijbizottsága Kernstock Károly elnöklete alatt gyülést tartott, hogy a társaság részére adományozott dijak odaitélése ügyében határozatot hozzon. A dijbizottság tudomásul vette, hogy Rippl-Rónai József, Márffy Ödön, Koszta József, Aba-Novák Vilmos, Egry József, Szőnyi István, Czóbel Béla és Kmetty János festőművészek, valamint Beck Ö. Fülöp szobrászművész hors concours állitottak ki s a pályázaton ennek folytán részt venni nem kivánnak, majd dr. Rózsa Miklós igazgató előadói javaslata alapján dr. Gonda Illés 400 pengős diját Derkovits Gyula: „Kintornások" cimü olajfestményének; dr. Bartha Ferenc 200 pengős plasztikai diját Bokros-Birmann Dezső „Hidy Kálmánné arcképe" cimü portréjának; Zoltán Viktor 400 pengős diját Szobotka Imre „Elhagyott ut" cimü tájképének; dr. Rózsa Miklós 200 pengős szobrászati diját Pátzay Pál „Dr. M. E. arcképe" cimü portréjának itélte oda. A Lipótvárosi Polgári Kör 200 pengős diját megosztotta a bizottság Novotny Emil Róbert és Fábry Pál között, mig két fővárosi vállalat egyesitett 200 pengős diját Kádár Béla kapta „Szoptatás" cimü kompoziciójáért. Végül a dijbizottság kitüntető elismerést szavazott meg Csorba Géza és Kövesházi Kalmár Elza szobrászmüvészeknek, Schönberger Armand festőművésznek és Ferenczy Noémi iparművésznek kiállitott munkáikért.

Pesti Hirlap, 1927 Máj. 3.

Rózsa Ke.: kalauz a Művészház palotafelavató kiállitására. Bp. 1913. 22. l.

A MŰVÉSZHÁZ ÉS A MAGYAR MŰVÉSZET JÖVŐJE.

Mikor Manet kiállitotta az Olympiát, az emberek botokkal és esernyőkkel estek a képnek, ugy, hogy csak rendőri fedezet mellett lehetett a kiállitási teremben tartani. Nemkülönben egyöntetü undorodással fordultak el Monetnak a Nap verőjében csillogó képeitől is. A krónikás feljegyzi, hogy az impresszionista kiállitások Párisnak valóságos forradalmi képet adtak. A kiállitási épület körül rendőrcsapatok állottak készenlétben, hogy a tömeg meg-megujuló rombolási kedvét féken tartsák és éppenséggel nem tartozott a ritkaságok közé, hogy valaki virgonc egészségének örvendetes tudatában ment el egy vernissagera, de betört koponyával jött ki onnan.

Ezekre a forradalmi képekre gondolok most, mikor a Művészház a diadalra jutott modern magyar pikturának palotát emelt, arra gondolok, hogy mennyi méltatlan piszkolódást, mennyi elkeseritő mellőzést és felháboritó értetlenséget kellett leküzdenie a fiatal, a nem hivatalos magyar művészetnek, mig elérkezhetett odáig, hogy palotát emelhetett magának. Arra a piedesztálra gondolok, melyre a francia nemzet penitenciás hálával állitotta a megbántott mestereket, és hogy látom az analog folyamat megindulását nálunk is.

Azonban ezeket a történelmi jelentőségü eseményeket szemlélve, felmerül a nagy kérdés, mi következik most? Ime, vannak tehetséges piktoraink bőven, milyen perspektivája lesz a magyar művészet jövőjének?

És ezen a ponton kapcsolódik a Művészház palotájának megnyitása a magyar művészet jövőjéhez. Ebben a perspektivában tágul ki ennek a napnak a jelentősége történelmi dátummá.

Mert mit jelent az, hogy a Művészház saját hajlékában helyezkedett el?

Azt jelenti, hogy többé nem kell számolnia a lehetőségek kényszeritő erejével, azt jelenti, hogy souverain urrá lett maga fölött, urrá, aki szabadon kormányozza tetteit, akinek kezébe adatott, hogy megvalósitsa terveit, szolgálja a progressziv magyar művészetet és sohasem sejtett magaslatra emelkedjen vagy — ha ez a végzete — tehetetlenségbe vergődve elpusztuljon. Azt jelenti, hogy a magyar művészet uj hóditói összefogtak, nagy, szentséges akarással, erejük legjavával, a bennök lobogó fanatikus hit minden vakmerőségével és a tudás minden becsületes komolyságával: előkésziteni a jövendő pikturáját.

Ezt jelenti a Művészház palotaavatása.

Hogy pedig megtudjuk, megérezte-e a magyar művész- és műpártoló társadalom ennek a napnak történelmi jelentőségét, felkerestük a művészek és szakférfiak elitjét s a következő kérdéseket terjesztettük eléjük:

1. Milyen perspektivát nyit a magyar művészet jövőjére az a körülmény, hogy az eddig kisebb-nagyobb csoportokban, de mindig szeparáltan kiállitó

Ropalotafela

modern művészek most a Művészházban egy közös hajlékra találva, együtt jelenhetnek meg?

2. A minden kulturembertől egyformán óhajtott célt: a művészetek előbbrevitelét, a Művészház milyen uton-módon, milyen eszközökkel valósithatja meg legjobban?

A feleleteket itt adjuk sorban, amint beérkeztek. —y —r.

Alexander Bernát.

— Nincsenek kételyeim az irányban, hogy a magyar képzőművészetet igen előnyösen befolyásolja majd a modern művészeknek ez a tömörülése. Én csak jót és kivánatosan meglepőt várok ettől a körülménytől.

Benczur Gyula.

— Nekünk magyaroknak most sok tehetséges piktorunk van. Csak az a nagy baja a tehetséges, magyar piktornak, hogy többet politizál, mint fest. Érthető tehát, hogy örömem telik minden olyan akcióban, melynek jelszava: semmi politika, sok munka. Ezzel azután megmondottam azt is, hogy milyen eszközökkel vihetjük előbbre a magyar művészetet: munkával. Dolgozni kell, nem pedig politizálni. Ha a Művészházban azért egyesültek a művészek, hogy együtt dolgozzanak, akkor — mondom — csak örömem telhetik a Művészházban.

Csók István.

— A jövő kialakulásának egyik fontos tényezője lesz a Művészház. Az eszközöket illetőleg teljesen megbizom a vezetőségben, mely eddig is zseniálisan oldotta meg feladatát.

Ignotus.

— Ugy hiszem, hogy ez a közös munkálkodás csak jó eredményt hozhat a magyar művészetnek. Igen üdvös és a jövőt előnyösen befolyásoló akciónak tartom.

Ami pedig a cél elérését illeti, arra gondolok, hogy itt nem a művészek egymásközti viszonyát kell kiegyensulyozni, hanem a közönséget kell kioktatni arra és nevelni ahhoz, hogy az uj próbálkozásoktól ne ijedjen meg.

Kernstok Károly.

— Hogy milyen perspektivát nyit ez a körülmény a magyar művészet jövőjére? Fényeset. Mert mit jelent az, hogy a Művészházban kiállithatunk? Nem kevesebbet, minthogy nem leszünk kénytelenek a Műcsarnok vásári kiállitásain résztvenni, nem kell az időnk egy részét a művészet cégére alatt folytatott kortes-kedések letörésére forditani, hanem nyugodtan dolgozhatunk, nem kell a műveinket egy olyan zsüri elé vinni, melyről tudjuk, hogy nem emelkedtek arra a művészi nivóra, mely munkáink megitéléséhez pedig feltétlenül szükséges. Másrészt pedig jelenti azt, hogy lesz egy intim, exquisit kiállitási helyiségünk, ahol a művész képe a megfelelő társaságba kerül. Ki fog alakulni egy olyan kiállitási helyiség, ahol

csak művészek állitanak ki. Szóval most állandósulni fog egy olyan valami, — művészi nivóju kiállitás — ami eddig legfeljebb csak tünet volt. Az elmondottakból következik, hogy a Művészháznak intrazigens szellemünek kell lennie. Vagyis óvakodnia kell attól, nehogy olyanok is betegyék a lábukat, kiket a művészet géniusza elfelejtett megihletni.

Kosztolányi-Kann Gyula.

— A Művészház révén nagyszerü uj kiállitási palotával gazdagodik a főváros. Ha az uj kiállitási helyiségekben csak olyan kiállitásokat rendezne, mint a többi művészegyesületek, nem volna létjoga. A vásári kiállitásokból éppen elég van, unja már őket minden jóizlésü ember. Itt elsősorban intim jellegü és feltétlen művészi szinvonalon álló kiállitásokat szabadna csak bemutatni. Mig a hivatalos kiállitásokon részt vehet bárki azon a réven, hogy „magyar honpolgár“ s mert valamelyik akadémián megtanult (ha ugyan megtanult) kicsit pingálni, — itt szóhoz jussanak egyrészt azok a feltétlen talentumos fiatal művészek, akiknek erejéről eddig csak kevesen szerezhettek tudomást, mert a hivatalos zsürik rendesen elzárták előlök azt a helyet, melyet ők jobban érdemeltek meg néha, mint akárhány juror, — és másrészt helyet fognak kapni azok a már akreditált művészek, akik vásári kiállitásokon résztvenni nem óhajtanak s intimebb társaságban, művészibb miliőben szivesen mutatják majd be munkáikat. Maradjon távol innen minden művészpolitika s egyedül az legyen a cél: lehetőleg jó művészetet bemutatni. — Ha a Művészház elsősorban arra helyez majd sulyt, hogy inkább kevesebb, de csak művészi értékü kiállitásokat rendez, ugy csakhamar köztudattá lesz az, hogy ezekre a kiállitásokra bizvást elmehet mindenki, aki művészetet akar élvezni és nem csak képeket látni.

K. Lippich Elek.

— Az első kérdésre a felelet igen egyszerü: amennyiben a Művészház meg tudja valósitani programmját, lényegesen hozzájárul a magyar művészet kialakitásához. Kivánom, hogy sikerüljön neki. Az odavezető ut pedig semmiesetre se lehet más, mint a művészek megfeszitett erejü együttműködése. Egy olyan egyesület, melynek ilyen céljai vannak, csak nagy szolgálatokat tehet a magyar művészetnek.

Náray-Szabó Sándor.

— A Művészház működését mindig szerető figyelemmel kisértem. Mikor még a Kristóf-téren laktak, jó néhányszor látogattam el hozzájuk és mondhatom, hogy mindannyiszor kellemes impressziókkal távoztam. Épp ezért, mivel a Művészház multjában garanciákat találok a jövőjét illetőleg, teljes bizalommal tekintek a művészek e közös csoportosulása elé. Meg vagyok róla győződve, hogy a magyar képzőművészet jövőjét nagyon kedvezően befolyásolják. Viszont az is erős meggyőződésem, hogy ezeknek a művészeknek össze kell fogni és vállvetett munkássággal, egyetértésben dolgozni. Abban az erős reményben, hogy a Művészház működése a magyar képzőművészet erősödését is jelenti, sok szerencsét kivánok a Művészháznak.

Rippl-Rónai József.

— Csak röviden: a Művészház a művészeké. Csak feltétlenül művészember érvényesülhessen a Művészházban, ez az elvünk. És ez az elv determinálja a Művészház jövőjét épp ugy, mint ezen keresztül az egész magyar művészetét.

Róna József.

— Minden közös és vállvetett munka a művészetnek csak használhat. Igazán nagy szolgálatot a Művészház akkor fog tenni, ha nem csinál politikát, hanem minden igaz művész előtt megnyitja ajtaját, ha nem lesz a klikkek melegágya, hanem az igazságot fogja szolgálni. Különben ugy hiszem, hogy ilyen aggodalmaskodásra nincs is ok.

Térey Gábor.

— A dolog ugy áll, hogy az utóbbi években a képzőművészeti kiállitások rosszabbak, mint voltak annakelőtte és ennek a jelenségnek egyik főokát tényleg a művészek azon széthuzásában látom, mely azt eredményezi, hogy egy-egy kiállitáson nem a magyar művészek összessége van képviselve, hanem mindig csak egy-egy töredék. Már most, ha egy egyesület azzal a szándékkal jön, hogy a divergáló szálakat összefogja, ezt a törekvést csak jó szemmel lehet nézni és mindenkinek, aki szivén hordja a magyar képzőművészet sorsát, örülnie kell az ilyen szándékoknak.

Hogy azután milyen eszközökkel lehet elérni ezt a célt, arra csak egy feleletet adhatok: dolgozni kell. Minden piktor dolgozzon, ahogyan az neki megadatott, de az a fő, hogy dolgozzon, minden más pedig mellékes. Egy igen fontos motivumnak tartom a magyar művészet továbbfejlesztésében azt is, amit a Képzőművészeti Társulat azelőtt kultivált, de utóbb abbahagyott, t. i. a nemzetközi tárlatok rendezését. Az a véleményem, hogy egy — mondjuk — négy évenkint rendezendő nemzetközi kiállitás igen frissitő hatással lenne a pesti kávéházlevegős piktor-atmoszférára. Persze a külföldi mesterek importálása alatt nem értem azokat a kiállitásokat, melyeket harmad- és negyedrangu társulatok rendeznek másod- és harmadrangu német piktorok kollekciójából.

Vaszary János.

— Az erőviszonyoknak az a gravitatiója, mely a társadalomnak a művészetre — és viszont való kölcsönös hatásából áll, ha valahol, ugy a mi művészi viszonyainknál szem előtt tartandó — ha nem is döntő. Eltekintve attól a már rég bebizonyult szociális igazságtól, hogy a tömörülés egy cél érdekében elősegiti a kifejlődést: a magyar ingadozó művészi kultura nevében végtelen fontosnak tartom a progressziv művészek egyesülését s egyesült manifesztációját. Nemcsak a kultura bástyáin kivül álló tömegek irányitásáról van szó, hanem azok meghóditásáról is, akik egy konzervativ művészet pártolásában, igenlésében hiszik a kultura igazmondását. Ha e cél érdekében sikerül a Művészháznak az eddig szétfolyó energiákat összegyüjtenie: nagyszabásu intenciói révén, hiszem, hogykorszakos eredményeket érhet el.

M.D.K.

Keresztes Károly
festő

Részt vett a Szolnoki Művésztelep
megalapításában.

Pelepy Katalin: Fenyes Adolf emlékkiállítása Keszthelyen
Művészet, 1967. december - 40 lap.

Kernstok Károly

Egyszer meglátogatta Gadányiékat, nagyon körvetlen volt, Zivánczian nézett körül G. Zsi otthonu fiatalságára emlé-rezteta. Sűrűs betegsége miatt csak néhány-szor lehetett őt még látni a Japán Szivárkába, ahol Gadányiék napszta összejöttek más fiatalokkal.

Gadányi Jenőné, Igy történt.
Ksp. 1965.

100.l.

M.D.K.

Kernstock Károly

"A magyar grafika 150 éve" cimen megnyilt kiállitáson szerepel a müvész "Önarckép"-e, melynek repr.-ját bemutatja a lap.

Grafikai Kiállitás a Székesfővárosi Képtárban c.
Film Szinház Irodalom, Bp. 1943. okt. 29.-nov. 4. VI. évf. 44. sz.

M.D.K.

Kernstok Károly
festő

Műveiből érdekes anyagot
mutat be a szegedi tárlat.

Szelesi Loltán: A Szegedi Képtár új állandó alkotása
Művészet, 1966. szeptember - 32 lap

Kernstok

A szilika korán és elismerőleg állt mellé, későbbi képein a sík figurát hatott ár-sé tet. dombosítját plantilussá a testeket. Erős a vezőfény szerepe – valamely klassicizmus felé látnott tőreledni.

Lyka Károly, Festészetünk a két világháború között. Bp. 1956.

63 l

Kernstock Károly

Ő volt a Nyolcak vezére, irodalmi segítőjük más a tizes évek óta. Párisban legtöbb Matisse érdekelte. Kevés időt töltött P.-ban. 1917-es nagy ziállálását mint egy „tisztulási folyamat eredményét" mutatta be. Dunaparti bistrán sok termé-nettanulmányt végzett. 1911-i lovasok a víz partján" c. képében más sokat több a spekulativ elem.

Lyra Károly, Festészetünk a két világ-háborúi zörött. Bp. 1956. 62. l.

M.D.K.

Kernstok Károly, festő (1873-1940)

az 1910-ben alakult „Nyolcak" vezéralakja, kezdetben zsáner-, és tájkép-festéssel indult nagybányai értelemben vett plein air felfogással. A század első évtizedében látott neki, némileg az „art nouveau" szellemében, hogy a vonalak játékát, a konstruktív kompozíciót a táj naturalista ábrázolását egységbe fogja. Ő fertette le írásban is a „Nyolcak" művészetének elméleti alapjait.

Information Hungary, Szerk. Erdei Ferenc,

Akadémiai Kiadó, Bp. 1968. 940. old.

+ Lovasok a vízparton" 941. "

Kernstok Károly, festő

M.D.K.

„Az ajtálos" c. festménye közölve!

Information Hungary, Szerk. Erdei Ferenc
Akadémiai Kiad-, Bp. 1968. 259. old.

M.D.K.

Kerusztes Károly „festő"

a második világháború és a Tanácsköztársaság bukása után évekre át emigrációba ment Németországba és az expresszionizmus irányzatában dolgozott. U.e. oldalon említi, hogy 1919-ben Derkovits rövid időig Kerusztes szabad iskolájában tanult.

Information Hungary, Szerk. Erdei Ferenc,

Akadémiai Kiadó, Bp. 1968.. 550. old.

Kernstok Károly

Kerverkedő munkások /repró/

Kortárs 1967 J.n. hátó bovítólap

Kernstok Károly

özv.

Gerlóczi

közig.bizottságaelnökétől.

unka

izottságának

Budapest.

agyására ajándékképpen a„Franklin
arország müemlékei cz.nagybecsü
tvettem.-
I.és II.kötetet nem sikerült
ot sziveskedjék értesiteni,hogy

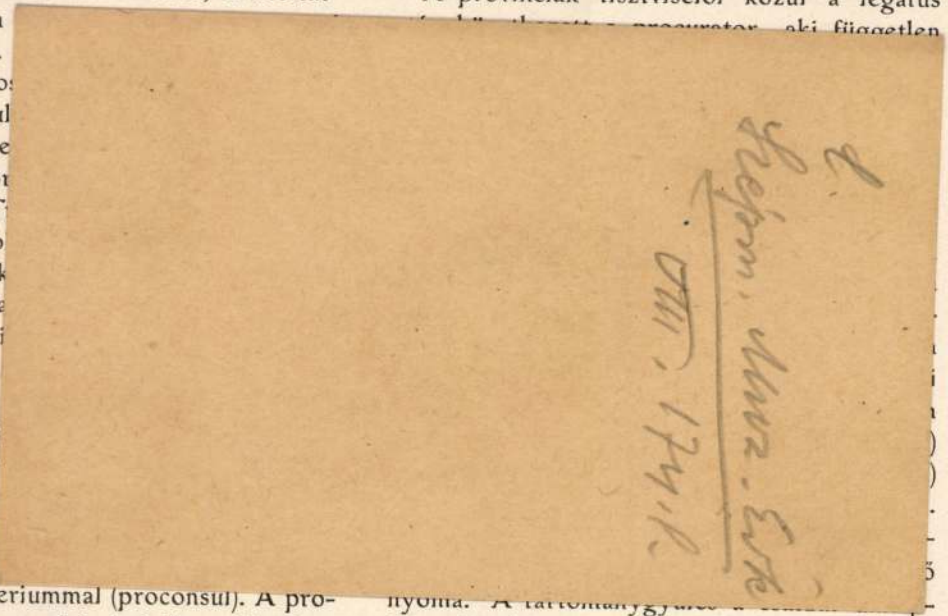

biztosítani a Balkánnal, nova ezen át vezetett az út. A pannonok újból fellázadnak, Kr. u. 6—9-ig minden évben nyugtalankodnak. (Fröhlich kimutatja, hogy ezek kelta elemmel kevert illyr törzsek voltak). Augustus a Monumentum Ancyranum szerint a pannonokat legyőzte és Illyricum határait kitolta a Dunáig. Ebből sokáig azt következtették, hogy már Augustus hódította meg Pannoniát, Dunántúlt. Ez azonban nem így van. Ezzel szemben Mommsen kimutatja, hogy csak Sirmium, a Dráva és Száva torkolata közé eső részről lehet szó. Kr. u. 10-ben külön provincia: Illyricum superius lesz ez a rész, még Nerva alatt is az. Pannoniát csak 68-ban szervezik provinciává. Addig a Dráván túli vidék nem volt megszállva, de bizonyos védenczi viszony volt Róma és eme vidék közt. Amint Noricumot, úgy Pannoniát is kardcsapás nélkül hódítják meg, de hosszú idő kellett, hogy a Duna egész folyása mutassa a birodalom határát. (A mai Dunántúlt Kr. e. 60-ban a dákok dúlják fel, Caesar ezért akart ellenük háborút viselni). Plinius szerint a lacus

nem volt e tartományokban: a dux a tonai hatalom élén és Aquincumban a polgári közigazgatást a praeses veze helye Sopianae (Pécs). Ketté osztja P superiort is: északi része P. prima, székhelylyel, déli része P. Savia, enne helye Siscia, mint ezt a Notitia Dignit tudjuk.

Gallia három részre oszlott és élén, A idejében, a császári ház egy tagja Augustus után tovább terjed határa felé. A Rajna jobb partján nagy had lyezkedik el és két új tartomány kel Germania superior a Rajna déli részéi mania inferior pedig a tengerig terjed 17-ben Cappadocia lesz provinciává Mauretania, melyet Claudius 40-ben ké oszt: Mauretania Tingitana és Caes provinciákra az afrikai partokon. C alatt hódol meg Britannia is, és he helyez oda. 46-ban Thracia, mely eddi sia helytartója alá tartozott, lesz önál tomány. Claudius után egy ideig szü hódítás

Kernstok Károly

l

Szabad Művészet

1948: 203. l.

205. l.

/1,3,5/ közé kéthajós templomokat ik-
smét a szerzetesrendek találékonyságára

sak az épitészet képviseli az egyház-
mok külsejét dombormüvek, szobrok
kok diszitik. A belsőt legfőbb disze
ha minden müvészeti ág összefogott
zebbet alkossa. Maga az oltár hatalmas
szi felső lezáródásában, lábazai kiképet-
kapnak. Az egyes középrészt
sziti, a hozzá csatlakozó és mozgatható
nyek. Ezeket az oltárszárnyakat
ották és akkor hátlapjukon a passió
k láthatóvá. Felvidéki templomainkban
e még a kisebbekben is több ilyen
a kassai Dómról, melynek az irott
lt a XVI. században, ezek közül csak
lenüla legpompásabb: a főoltár, melynek
ben álló és életnagyságu fafigurák
épen mondja el három festő a Passió

Kernstok Károly

Szines kréta
repr

Ma. 1917. 7. 22

ről. Tisztelettel kérjük, legyen szives e közlemény illusztrálásának céljára a hozzávaló klisék egy részének felhasználását megengedni.

Kegyelmes Uram

készséges hive

a Müvészet szerkesztősége

Lyka Károly

< Kernstok Károly >

1.

Kassák Lajos : < >

(Az Ernst Múzeum kiállítása alkalmából)

Ma. 1917. III. 1. sz.

3 – 4. l.

tálytanácsos.

nak,

Budapest.

Kernstok Károly

Szabad Művészet

1957. 195, 197. l.

Kép

				466,91 Cr
				216,10 Cr
				276,29 Cr
				500,53 Cr
0 ⁼	0 ⁼	0 ⁼	3.465,33 ⁼	

Számfejtette :

Osszegezte :

Ellenőrizte :

M. kir. Állami Nyomda Budapest. 1941. — 6604.

2155-909-29
Tört. Képcs.

878. Keretek.

56 darab természetes szinű tölgyfakeret belül aranyozott keskeny léczczel.

Méreteik és pedig:

a) 2 darabnak 67.7:52 (73.5:57.7) cm. per 12 K....24 K
b) 47 darabnak 67.3:54 cm. (74:60.5) cm. per 14 K.,658 K
c) 3 darabnak 67.5:54 (74.5:60.7) cm. per 14 K... 42 K
d) 4 darabnak 69:55 (74.5:60.5) cm. per 14 K.... 56 K

Összesen.....780 K

Jegyzet. A c) alatt a 222 és a d) alatt a 230 régi leltári szám is benfoglaltatik.

~~Berény Róbert~~

Kernstok Károly

Művészi nevelés az iskolában. — Balázs Béla, Bölöni György, Fülep Lajos, Ignotus, Lukács György, Márkus László, Nádai Pál, Nagy László, Berény Róbert, Kernstok Károly, Körösfői Kriesch Aladár, ~~Márffy~~ Ödön, Rippl-Rónai József, Vedres Márk nyilatkozatai. — Népművelés VI. 7.

1911

(Művészet 1911. 356. l.)

Mics cd.

Kernstok Károly
gyűjt. kiáll.
Bp. 1917

Ernst Múzeum
XXVIII. kiáll.
Könyvtárambar

4 és
tései-
rás
ogy a
zett-

án.

HUNYADI ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
228 1944 szám.
V. hó 4. n.

A m.kir.vallás- és közoktatásügyi
a keb. Számvevőség VII. osztályáho

Utasitom, hogy a 127.
hatállyal utaljon át a kassa
és a székesfehérvári romkert
P-t, azaz: Nyolcezer pengőt
vezésü 16.136 számu postatal
Budapest, 1944. évi

Kernstok Károly

l.

Szépm. Muz. - Erk.

IX. 275. l.

Orsz. Régészeti és Embertani Társulat

VII. 1.

Kernstok Károly

röd

Rosner London 1948

18. l. képpel. 20. l.

33. Iczkovits Emma : Az erdél
34. Pataki Vidor : Az egri vá
35. Kalliga : Hagia Sophia.
36. Kitzinger : Römische Male
37. Tresz : Diagnostica Histo
38. Fügedi : Nyitra megye bet
39. Balázs Éva : Kolozs-megye
40. Biró József : A gernyesze
41. Kerekes György : Kassa pc
42. Surányi Károly : A müvész
43. Szokolay Béla : A nagybán
44. Kerekes György : Kassa vár
45. Szabó T. Attila : Keleme
46. Rózsás L. : Az egri vár a
47. Mahler Ede emlékkönyve.
48. Csernyánszky Mária : Az e
49. Kósa J. : Pest és Buda el
50. Wick Béla : Kassa régi te

Egy szabadtéri elő
ÉS

A SZABADTÉRI ÖLTÖZŐBEN ELŐADÁS ELŐTT

Soha annyi jótékonycélú hangverseny és díszelőadás nem volt, mint manapság. Ezek a gyakran áljótékony hangversenyek tulajdonképpen az egyéni vállalkozó hasznát szolgálták s nagyon kevés jutott a meghirdetett célra. Ez okozta, hogy a Gazdasági Főtanács ép a napokban szigorú rendeletet hozott az ilyen előadások jegyeinek sokszor erőszakos árusítása ellen. Hogy ez mennyire helyes és célszerű intézkedés volt, azt mi sem bizonyítja jobban, mint az, ami vasárnap Tatatóvároson a szabadtéri *Vitézek és hősök* előadása körül lezajlott.

MEGJELENIK DR. KABAY

Kezdődött azzal, hogy a tatatóvárosi dolgozók kultúrház építésébe kezdtek. Ezt

gozókat félreveze
megindult a pesti
üzemekben az ügy
ségével a jegyelad
Majdnem mi
vállalatot végigh
többszáz jegyet e
tíz- és húszforint
pénz, közel 15.000
ban amilyen gy
olyan hamar el is n
kezén.
Már kétszer e
a behirdetett előad
ismét megjelent Ta
és hivatkozva arra
operaházi tagok nen

Kernstok Károly
Molnar József
tovább

TEXTIL-SZAKOSZTÁLY. PRO
FACHKLASSE FÜR TEXTILE KUNST. CLA

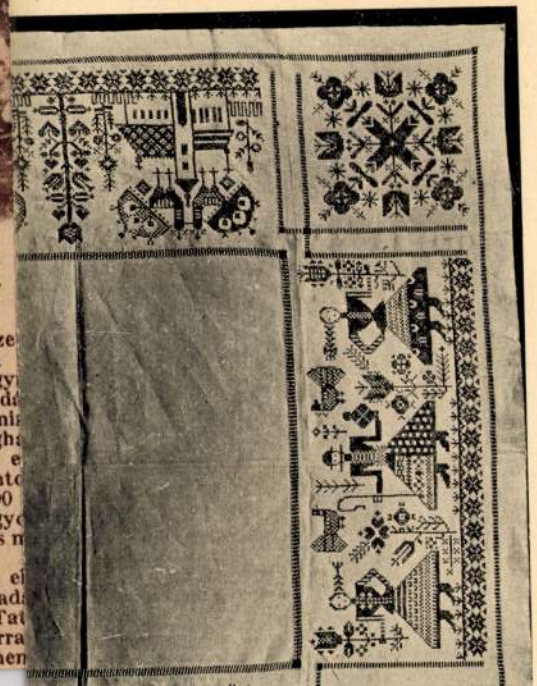

„FIGYELŐ"
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 296—534

Lap: Színház és Mozi

Megjelent: SZEP. 8

Pogány Ö. Gábor:

A magyar táj

„A magyar táj" címen kiállítás nyílt a Fővárosi Népművelési Központ Rákóczi-úti szalonjában, amely történeti anyagával s az anyag kiválogatásának szempontjaival kiválóan alkalmas az új kiállítási évad bevezetésére. Mai művészetünk számára ugyanis az elvi tisztázás tekintetében nem közömbös a régi mesterek működésének szelleme, az absztrakció és realizmus vitájában igen fontos az elmúlt száz év festészeti hagyománya. Festőink működése akkor nyílt ki az egész horizontra, amikor a tárgyak, növények, időjárás, napsugárzás mellé a dolgozó parasztságot is odahelyezték a dombok hajlatába s beleszerkesztették a munka ritmusát is. Sokan azt állították még régebben is, a társadalmi öntudat alacsonyabb fokán, hogy művészetünk agrárjellegű. Egy francia kritikus szerint festészetünk vidéki sajátságokat őriz, ami nem a provincializmus vádját jelenti, csupán a mesterek mondanivalóira vonatkozik. De ez a mondanivaló

KERNSTOCK KÁROLY: A DUNA NYERGESUJFALUNÁL

MOLNÁR JÓZSEF: TÁTRAI RÉSZLET

nem mindig elégszik meg a természetadta témákkal, a párák és csillámok, a rövidülések és szivárványok közvetítésével, mert egyre többen térnek át a valóság igazi arcának az ábrázolására, a magyar élet tolmácsolására, a hétköznapok örömeinek, zavaraimak, jelentéktelenségeinek és csodáinak felsorakoztatására.

„A magyar táj" című összeállítás érzékelhetően bizonyítja ezt a folyamatot, vagyis azt a gazdagodást és elmélyülést, ami a látványok esetlegességeitől az őszinte beszámolókhoz, a természeti színképelemzéstől a realista dokumentumokhoz vezet. Mult századbeli nagyjaink nagyrészt inkább csak az alkalmat keresték vidéken friss foltok, tiszta világítás lerögzítésére, az újabbak viszont még a közömbösnek látszó tájak megfestésekor is világnézeti magatartást tanusítottak. *Markó Károlynak*, *Molnár Józsefnek* studiumkérdés volt egy-egy hegyoldal vagy vízimalom, de *Paál László* már a történelmi és társadalmi elégedetlenséget és kiszolgáltatottságot fejezte ki szomorkás erdőrészleteivel. *Tornyai János* tanyai házai, fojtott hangulatai az alföldi szegények sorsára utalnak. *Nagy-Balogh János* kubikusai a filléres földmunka áldozatairól szólnak. *Nagy István* komor pasztelljei a zsellérek világából balladás elemeket emelnek ki.

Kernstok Károly

l.

Végvári Kolnok

5, 35, 44. l.

kill nice was

had given

many gold much

to D. W.

men

was

the.

Kernstok Károly

U. 355/3

Pesti Hirlap. 1930.
ápr. 5. (K. előadása.)

a Magyar Cobden Szövetség szemináriumában, „Van-e összefüggés-e kapcsolat a művészetek és a technika közöt?"

. Piros.

a. Piros.

. Piros.

. Piros.

. Piros.

nkirchen. Sárga.

ca. Sárga.

primási képtár története. Barna.

i Szt. Mihály prem. prépostság. Zöld.

oronázó Főtemplom. Kék.

ek Szent István-tisztelete a közép-
korban. Barna.

története. Barna.

ektur u. Plastik. Zöld.

n v. Architekturen. I - II. Barna.

907, 1908, 1909, 1910, 1911, 1912. Zöld.

- én

l.

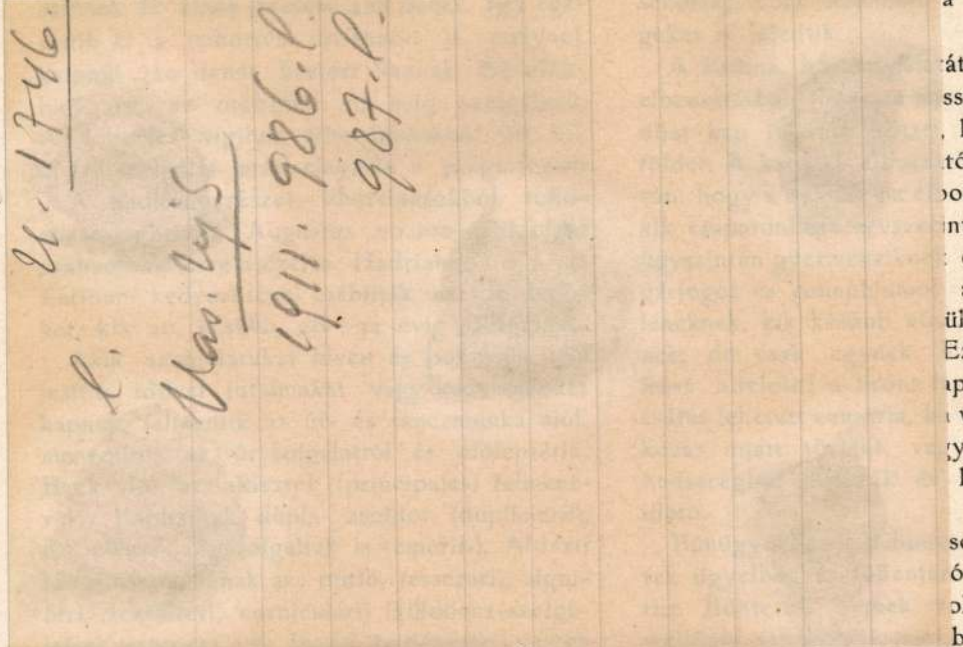

kezdve Itáliából legiókba nem sorozhak, a cohortes praetoriae itáliai jelentkezőkből egé-

(familia rationis et castrensis) a libertinusok-

(ad signa deponere). Temetkezési és segély egyletet is találunk a legióban (collegium

a hivatalos helyisé

át elvégezte, tiszte
ssio) részesül, nyug
, később rendszerin
tó-levelekben benn
pocsátott katonáknak
nt vannak felsorolva
és utódaiknak, pol
adott, vagy a nőt
ülnek és feleségeik
Ezt hét polgár alá
apocskán. Az elbo
valami testi fogyat
y ignominia, ha
börtönbe jutott a

sok itélkeznek, tisz
ó ügyekben a lega
oltak: zsoldlevonás
büntetések. A prae
fectus vigilum mellett tett szolgálatot a hó

Kernstok Károly
U. 1745
U. 1746.
l.
Vas. Ly 5
1911. 986. l.
987. l.

zek egyes legiók küldöttei, kik hírszolgá-
tra, kémkedésre használtattak; Rómában a
astra peregrinorumban laktak.

A hajóhadak közül Augustus szervezi a
assis praetoria Misenensist és Ravennensist.
ésőbb keletkezik a cl. Venetum, Britannica,
ontica, Carpatica (V. században), Syriaca,
lexandriana, Potamofilacia (nilusi szolgálat)
ybica stb. A folyami hajóhadak közül ben-
ünket közelebbről érdekel a classis Flavia
annonica és Moesica a Dunán, a Rajnán a
lassis Germanica Rhenana. De Diocletian
ta minden mellékfolyó torkolatánál van
ajóhad. Ezek 3 sor evezősökből (triremis)
lottak; görög mintára neveket adtak e
ajóknak (Augustus, Aquila, Danubius stb.).
legénység libertinusokból állott, Claudius
ta peregrinusokat is soroznak, kik 26 évig
zolgálnak. A tengernagy (praefectus classis)
vagrendi volt, stolarchus a szakaszparancs-
ok; a hajókra vezényelt legionáriusok a
enturio stb. alatt állanak.

Műszaki csapatokat már Servius Tullius

cm. hosszú; a hasta a könnyű. Fegyverük
még a parittya is.

A műszaki csapatok állították elő a külön-
féle gépeket is: tormenta, ballista, onager
(óriás parittya). Az ostrom a körülzárás tak-
tikája (circumvallatio) szerint folyik, előfor-
dulnak a turres ambulatoriae, a testudo,
amivel a faltörő kost (aries) födik, aknák (cu-
niculi), mindezek közismert dolgok.

A katonai életet illetőleg a császárság ko-
rában általános hadkötelezettség volt. Ezért
az öncsonkítás napirenden van, Augustus fel-
akasztatta ezeket. A legiókat kizárólag a pro-
vinciákból sorozták. Az esküt minden év
január 1-én leteszik. A császár rendeli el a
sorozást márczius hóban, de nem soroztathat
annyit, amennyit akar, hanem amennyire a
senatus ad engedélyt. A sorozóbiztos álla-
pítja meg a testi és jogi alkalmasságot, a ma-
gasság mértéke 1·725 m. volt a császárság
elején. Divatban volt a helyettesítés liberti-
nusokkal vagy peregrinusokkal. A legióba
lépés alkalmával polgárjogot nyertek és fel-

ában: 482.

Parókája egyszer fodrított, szemöldöke barna,
retvált. Nyakra valója fekete, ingének csipke
egésű mellényének gombluyukából előtörő piros
jelvénye lóg s fehér kabátjának paszománt-
ária Terézia s a szt. István-rend díszíti, me-
vannak átverve.

ászon, méretei 60: 47 c/m.

hagyatéka 1886.

7 sz. leírat alapján
átvétetett 1893. szeptember hó 2-án, mit
tudomásul.
. ügyi minister 26767/93 sz. rend. 107/93 N° VIII.)

Kiállításra engedtetett át (39/96), hon-
ünna (416/96.)

Képt 463

Kernstok Károly

Lásd

Aurora. A Mü-
vészház tagillek-
meige. 1911. 4. 4

Hanns Eppel

Kernstok Károly

Leoznai Anna

Orbán Dezső

Pór Bertalan

Szinyei Merse Pál

Aurora

1911. 14–15 r.

JK. 475.

475. Ismeretlen festő.

A XIX. századból.

Mária (III. Ferdinánd neje).

Vállon alólig és jobbra fordultan van ábrázolva. Göndör haja és szemöldöke szőke, szeme barna. Fejdísze szalagrózsa és ékköves boglár, melyről hat igazgyöngy lóg le; fülbevalója hosszúkás fehér gyöngy; réteges kerek gallérja csipke; magas ruhája felett ékköves lánczot hord. Felirata a vászon hátán: »MARIA AUSTRIACA LUDOVICI II. REGIS Hungarie CONSORS (VIDUA) 1524 p.« és ez után: »*On trouve sur la première toile cette inscription avec les même caractères*«.

Vászon, méretei 62 : 48 cm. — Magy. Képt. 315. — Új lelt. sz. 215. — A Nemz. Múzeum képtárától az 1893. július 19-iki 26767. sz. leirat alapján 1893. szeptember 2-án vétetett át, mit 1893. szeptember 29-én a 44939. sz. leirat vett tudomásul (107/93. No 1.). — Bubics Zsigmond ajándéka 1874-ben.

II
396

Kerustok Károly

l.

Párisi Szalon 1896

1104. 27

200

1905.

uár 17-én.

ölé felhőcsoport, huzódik.

(a láthatár felől világos ~~felhők~~)
már az előtér fölött kóvályog. Jel-
.

2-án (582-905). Az elszámolás elfo-
szvsz. alatt (1035-905).

melynek

36450 sz. leirattal 6500 K-án (400-905).

17. Rue Campagne premiere
Paris, Marine Claire.

Kernstok Károly

Hül. Bpest.
mint szobrász Vedres
Márk tanítványa –
Egy bronzszobra kiállítva

Paris Salon 1923

3345. sz. – alatt.

Kernstok Károly

l.

Szabad Művészet

1948. 4. sz. 132 o.

Kv. M.

85 y-ának 1 bek.
hatóságom alá es
keltétől számito
Ezt a t
vétel és mihezta
Budape

A kiadvány hitel
min.irodatisz

A Müemlékek Orsz

Kernstok Károly

l. Of. München 1905

79. l.

Kernstok Károly

U. 3341

vrod

Esti Kurir

1933. febr. 26.

(b. m. = Kernstok Károly.)

97/1939.

Elnöki rendelkezés :

Mint minden más esetben,
mit óhajt a Müemlékek Országos Biz
Amennyiben a kért dolgok rendelkez
zottság egyik tisztviselőjének fel
bában használhatja.

Budapest, 1939. február h

Gerevich s.k.

alán piros alapon beköszörült disz. Magyar, 1840 k.

maratott füzérdisszel. 473 drb.

rokk arabesk diszitéssel, felül tájképes pásztorjelenet.
an. Szilézia, XVIII. sz. e. f.

135. SZEKRÉNYKE, fajánsz, rokokos

136. NŐI FEJ, fajánsz. Olasz, XIX.

137. TÁNYÉR, keménycserép, kék má

138. TALPAS KORSÓ, majolika, arab

139. KÉT ALBARELLO, majolika, o
XVIII. sz.

140. KÉT TÁNYÉR, fajánsz, piros en

141. KEREK TÁL, fajánsz, az előbbih

142. KÉT HÁROMSZÖGÜ TÁL, fajáns

143. KÉT VÁZA, fajánsz, nyolcszögü, c

144. TALPAS POHÁR, piros boritásu k

145. POHÁR, kék köszörült üveg, hatsz

146. POHÁR, zöld köszörült üveg, testé

147. POHÁR, fehér réteges üveg, arany

Kernstok Károly.

* **Kernstok Károly gyüjteményes kiállitása.** Az Ernst-Muzeum sürün teliaggatott hét termében *Kernstok* Károly számadást tart munkássága, müvészi utja és alkotásának legjellemzőbb eredménye fölött. Több mint tiz éve, hogy kiállitásokon nem láttuk képeit és most, müvészpályájának pihenő delelőjén érdekes és tanulságos, ha azok nyomán utját végigjárjuk. Szin és vonal — ekörül volt a nagy belső csata, a megalkuvást nem ismerés teljes erejével. Harminc esztendő alatt, sokszor az elsők között, mindig egyéni és legsajátabb módon festette képeit, belső harcok, kulturált mérlegelések, ösztönös megérzések eredményeként. Koroknak, müvészi élményeknek, a változó idők nagy problémáinak leszürt müvészi eredménye vonul föl ebben a galériában, ha pedig az elért legmagasabb pontról nézünk végig a nehéz és nagy uton, eredeti müvész, mély gondolkozó, a maga tehetségét fejlesztő és szüntelenül alkotó festő viaskodását látjuk a szin és a vonal döntő jelentősége körül. Harcos müvészi pálya igen sok értékes eredménnyel. A mütermek lokális szinei ellen a napsütéses fényhullámzással kezdi, de ragyogó szinei teljes plasztikát tudnak adni alakjainak. Később, olasz klasszikusok tanulmányozása után, a sötét és mély tónusok fokozása adja erejét. Aztán ujra kivirágoznak a szinei, hogy eljusson *Lovasok* cimü képében a vonal és a formák végső konstruktiv voltáig. A vonal uralma után ujra a szinek mutatják nagy tájképein a további fejlődés utját, hogy lelki élményekben gazdag *Utolsó vacsoráján* vonal és szin viharos kavarodásban vivja meg utolsó csatáját a szépben kiegyensulyozott, harmonikusan nemes *Ádám* és különösen *Éva* klasszikus formájáig. Hosszu ut, müvésze most van alkotóerejének teljében, a szint és a vonalat harmoniává, egymást segitő értékké tudja olvasztani. Eljutott önmagához. *(m. j.)*

Magyarország, 1928. febr. 19.

M 928 II 19

hedek Eleket, a nagy magyar mesemondót Erdély kiváló szülöttjét fogják ünnepelni *ötvenéves írói* jubileuma alkalmából. A tervbevett nagyszabású ünnepségek a Zeneédében és a Csokonai-Szinházban történnek meg.

* **Az elszán drámairó.** A lirai költő, ha kétségtelen tehetségének magasröptü alkotásait a szerkesztőségek elolvasás után, sőt utóbb olvasatlanul is papirkosárba hajitják: hát legföljebb fájó sóhajjal borong el a kegyetlen sorsán, avagy zengzetes átkokban tör ki, legeslegrosszabb esetben pedig még ujabb lirai költeményeket ir s nyira is beküldi a

Kernstok Károly

Pesti Hirlap 1928. febr. 19

P. H. 1928. február 19., vasárnap.

Kernstok Károly művészete.

Az Ernst-Muzeum mester-sorozatában most *Kernstok* Károly került sorra.

Több mint tíz éve, hogy ez a jeles mesterünk kikapcsolódott a hazai müvészi közéletből s egyideig Berliben élt. De a magyar föld visszahozta s nyerges-ujfalusi magányából most ujra megszólal:

Az Ernst-Muzeum összes termeiben sorakoznak Kernstok vázlatai és alkotásai, felölelve a müvész minden korszakát. Tudvalevöleg Kernstok is azok közé tartozik, akik különféle irányokkal próbálkoztak, keresve önönmagukat. Igy az ő elsö „korszaka" a magyar népéletből meritett témakör és tiszta naturalizmus. Ez idöből való a „Kubikus" pompás feje, a „Szilvásban" c. festmény szerelmes párja, finom erotikájával, — az élénken komponált „Szilvaszedök" és a „Falu bolondja" — a ragyogó szinekben tartott, 1897-ben festett „Hazatérés" és a muzeális becsü „Ülö asszony", virtuóz megfestésével.

E korszakát követi a Rembrandtos fényhatások keresése, köztük mély tónusu biblikus vászna: „Krisztus és az emausi ifjak" 1903-ból, az érdekes „Három modell", a gobelines tónusu „Anyai öröm", és Pichler Győzö nagyszerüen karakterizált képmása.

Müvészetében uj korszakot jelent a formakeresésben való elmélyedés, szinte szélsöséges mozgásokkal és izomtulfejlödésben tengö férfi-aktokkal és lovakkal. Ez idöben legnagyobb kompoziciója a „Lovasok a viz partján" (1910-böl), a „Lovas" (szürke ménen), az „Ifjak". Ez idöben festi érdekes üvegablak terveit és freskóját is, ugyancsak a formák hangsulyozásával.

Azután visszatér a természetbe és lágy tónusu tájképeket fest. Egész sorozatát a Dunamenti hangulatoknak. Gyakran fürdözö aktokkal. Ilyen a „Nyári vágyódás" (1917-böl).

Most a legujabb vásznain majdnem klasszikus erövel lép fel „Ádám" és „Éva" c. nagy aktképein. Külön-külön mindegyik alak. Ádám a férfiasság gondjaival viaskodó ifju, Éva könnyed, szép mozdulattal, ugy, ahogy az igazi nöhöz illik. Nagyobb vázlata, ahol e két alakot összefoglalja, kevésbé sikerült. A berlini Havel mentén készült vázlatai (fürdözö csoportokról) ugyancsak könnyebb sulyuak. De a két nagy aktja olyan pompás, annyit mond és annyi igéretet tartalmaz, hogy ettöl az uj Kernstoktól csakis a legértékesebb dolgokat várhatjuk.

(Kézdi.)

Kernstok Jesz...

Párizsba... kedő hely... József Jes... Nemes

Magyarság A. 1926. V. 21.

Menjen Beöthyhez, annak van, kérem. Annak sokkal jobban megy, mint nekem, kérem. Vagy ha nem is jobban, hát legalább ugy, kérem. Vagy majdnem ugy, kérem. Na azért nem megy annak olyan jól, kérem. Nagyon rosszul megy neki, kérem. Nekem százszorta jobban megy, kérem. Annyit keresek, amennyit akarok, kérem. Tele vagyok pénzzel, kérem. Mennyit akar, kérem?

2.

Kölcsön

A mün[illegible]

Kernstok Károly festőművész

Esti Kurir 1931.X.2.

Magyar postimpressionisták

A Modern Kiállitás szervezőbizottsága ez évben az Arany János-utca 9. szám alatt lévő kiállitási helyiségben inditja el kiállitási sorozatát. Az első kiállitás a *kompozició* jegyében született meg s a gyüjtőfogalom mellé a postimpresszionisták nagyobb területet átfogó táborát állitották. Csak a neveket kell felsorolnunk: *Kernstok* Károly, *Márffy* Ödön, *Kádár* Béla, *Szőnyi* István, *Ripp-Rónai*, *Perlrott* Csaba, *Bornemissza* Tibor, *Csók* István, *Cigány* Dezső, *Egry* József, *Bernáth* Aurél, *Kmetty* János, *Mednyánszky*, *Wallerhausen* Zsigmond, — elég garancia arra, hogy tiszta művészet az, amit ez a bizottság propagál. De a felsoroltakon kivül *Szivessy Aczél* Barbara, *Zsótér* Ákos, *Mihálfz* Pál, *Bor* Pál, *Borcsay* Jenő, *Kern* Andor, *Gruber* Anna, *Graber* Margit, *Derkovits* Gyula, *Csabai Ékes* Lajos alkotásai is igazolják, hogy a festőművészeti evoluciók között a postimpresszionizmus számbelileg is nagy tábort toborzott. Hatvanegy festő, két szobrász (köztük *Forgács* Erzsébet, *Medgyessy* Ferenc, *Pátyay* Pál és *Cser* Károly) gyüjteménye minőség nézőpontjából is imponáló teljesitmény. *(sly)*

Kernstok Károly

l.

Rabhaladó

202. l.

Kernstok Károly

Szabad Művészet

1950. 9. sz. 352. l.

24.880-1917. szám.

III.

A Műemlékek Országos Bizottságának, múlt hó 14-én 104. sz. a. kelfölterjesztésére, tudomása s további járás, jelesül Petheő József fővámszednek, kit is a korona- kápolna fölügyelvel ezennel megbizok, - kellő értesítése végett másolatban azzal a megjegyzéssel adom ki, hogy a kápolna 1915.évi fentartási költségeiről bemutatott elszámolás megvizsgáltatván, elfogadhatónak találtatott. Erről Petheő József

Kernstok Károly

Koll. kiall.

Ybl Ervin. Képzőmű-
vészet. Bperti Szemle
1933. 671 sz. 107. l.

J. évi julius h
keresétem kapc
felkérni hogy a
helyreállitásár
zó irotokat alo
idön belül an
pivesketjék m
minister úr Ő
tárgyában fe
dését alúlivott
te. Egyszersmín
hogy a hivatal
okául fent e
jelentést tette h
nem küldött el
Kir. épitesz
pombathely

Kernstok Károly
emlék-kiáll.

l.
Szabad Művészet
1949. 11-12. sz.
482. l.

A munka | Méretek és mennyiség | Tétel-szám

neme	Egységár		Összesen	
	kor.	fill.	korona	fill.

Kernstok Károly

U. 4177.

Ösemberek élete

Fenti falfestménye a Dugonics-utcai községi népiskola tornatermében. Ezt akarják eltávolítani, mert az iskolaszék szerint erkölcstelen.

Repr.

Az Est. 1926.
febr. 27

429. Ismeretlen festő.
A XIX. szaradból.

~~429.~~ Zrinyi Ilona.

látható és

Derékon alól ig kissé balra f
te. Haj díszér ~~gyöngyfüzér, melyet~~ drágak
ja hosszúkás gyöngy; nyakéke, karkötő
-gyöngyfüzér, csatjai ékkövesek. ~~Csip~~
valóks kék ruhájának kivágott dereka,
szit, ~~[illegible]~~ hermelines.

Vászon, méretei 90.5: 71 cm
Vétetett 1891: III. 19-én K
Elszámoltatott 1892: I. 2-á
Az elszámolast elfogadta az
iki 26716 sz. leirat (98/92).

42

904: v. 2.

Kernstok Károly

0.

Szabad Művészet

1949. 11-12. sz.

477. l.

Nagyságos Uram!

Alt Lajos bártfai lakos asztalos

Kernstok Károly

l.

Szabad Művészet

1950. 184. l.

186. l.

ásügyi miniszternek 51.671/1927.III,a.
I. és Csekkosztályhoz intézett rende-

Számadási ág: Művészeti célok támo-
t: 3. Bélyegilleték: nincsen.

hogy Schulek János műépitész, a Műemlé-
agjának /Budapest, I., Verpeléti-ut 2.
17-én és 25-én Visegrádra tett hivatalos
n Hetvenegy /: 71 :/ pengő és 22 fillért

Kernstok Károly

emlékkiál-

l.

Szabad Művészet

1950. 67, 68. l.

Képekkel.

ARCHIVED BY ATLAS

Keinstok Karól

wód

Ybl Ervin: A velencei kiállítás mérlege.
Budapesti Hirlap
1928. szept. 28.

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
Erk.: 217 ón 1917 szám
11 I 5 hó n.

A vall.és közokt.m.kir.min
sz.a.kelt és a IX.ker.álla
másol

Budavárának középk
raphiájára vonatkozó, a bé
őrzött régi felvételek fény
ben Egyszázötven /:150:/ K-t
lampénztárt, hogy ez összeg
sága elnökének hivatalos ny

Kernstok Károly

koll. kiáll. az
Ernstben

wód

Ybl Ervin:

Két kiállítás
Budapesti
Hírlap

1928. febr. 19.

jul. 6. 1910.

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
571/1910 sz. VII/8

KÖNYVNAP JUNIUS 2—4.

MINDEN KÖNYVNAPI KÖNYV KAPHATÓ

a BIBLIOTHECA-ban

*

AZ OFFICINA KÖNYVNAPI UJDONSÁGAI:

POGÁNY Ö. GÁBOR:

A MAGYAR FESTÉSZET FORRADALMÁRAI

30 színes és 70 fekete képpel

FALUDY GYÖRGY

ŐSZI HARMAT UTÁN

versek az emigrációból

OFFICINA

BUDAPEST 1947 MAJ 29 Hb 62 Hb

NYOMTATVÁNY

MAGYARORSZÁG 8 FILLÉR

M. dr Dutka

Mária úrnő

H

Vilma kiszámítás

12.

BIBLIOTHECA-OFFICINA KIÁLLITÁSOK

BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 47.

MEGHÍVÓ

KERNSTOK KÁROLY

MŰVEIBŐL RENDEZETT

KIÁLLÍTÁSRA

MEGNYITJA:

NÉMETHY KÁROLY

szőv. tanácsnok

1947 május 31-én, szombaton délután 4 órakor

RENDEZTE:

dr. gegessi KISS PÁL

egyetemi tanár

A kiállítás megtekinthető május 31—junius 14, hétköznap 10 — 5, vasárnap 11 — 1 óráig.

Belépődíj nincs

Kernstok Károly

Patak partján

Repr.

Rózsa Miklós

Modern magyar

képtár

Bp. 1911.

Kernstok Károly

festő

Gentmüemi

26. l.

14		15		16		17
folyó évi téritmény		mult évi téritmény		Kifizetendő összeg		Az átvételt elismerő aláírása
P	f	P	f	P	f	
				205,30 *		csekk útján vissza kulcsa
				195,30 *		dr. Friedrich Kornél
				400 60		

M kir. állami nyomda. Budapest, 1942. — 5044

zni. Számfejtette: [signature]

Összegezte:

Ellenőrizte: [signature]

Artisztikus

KÉPKERETEK

Kernstok Károly

Lyka München

56. 70. 72. l.

Kornstok Károly

l.

Mův. Krónika

1905. 2 n. 6. l.

orgalmi Részv. Társaságnak,

B u d a p e s t .

I.ker. Lenke tér 7 sz.

ten 1932 augusztus 1-én és augusztus
etve egyszerű lakásfelmondást s ezen
ző leveleimre, alulirott Dr. SZENTIVA-
megállapodásunkat:
ában IV. emelet 4. ajtó alatti, álta-
uccai lakásom fenti leveleimben beje-
e szóló felmondásom ezennel végérvé-
anitom.- Kötelezem magam a fenti laká-
ődőleg évi ár.P. 1.800.—azaz:
aranypengő évi lakbért, negyedévenkér
árhez csupán 2 % házmesterpénz, a törv
rul. Amennyiben a lakbért havonta fi-
tek után ~~évi 8 %~~ kamatot nem fizetek
ait a bérleti viszony tartama alatt én
s hibákat vagy hiányokat pótolni anél-
szemben igényt vagy követelést támaszt
ekor a lakást és tartozékait jókarban

adó mint én mint bérbevevő kötelezzük
bérleti viszonyt 1933 /ezerkilencszáz-
fel nem mondhatjuk, a házbér részemről
l nem emelhető. Azonban Önök rendkivü-
ben azon esetre, ha én a jelen megálla

Kernstok Károly

Szül. 1873 dec. 23. Bpest.
Münchenii akadémia, Académie Julien Paris. 8 év
Párisban, 5 év Berlinben, is-
mét 2 év a francia fővárosban.
1927 óta Budapesten dolgozik.

Az utolsó vacsora, of. 1924

Szabadban játszók, of. 1925
Tájkép cigánylakkal, of.
Fővárosi képtár tulaj-
dona

Kat Nürnb 1927

25-l.

Budapest, 193 2 április 17.

Kenyér-
Árulák

Uram!

unkások Turista Egyesületének tag-
edéssel és áldozatkészséggel meg-
ebb mint 600 éves gesztesi vár-

ékházunk felszentelési ünnepségét
eretében fogjuk megtartani.
ak elnöksége részéről nagy súlyt
a mely egyben a nemzeti alapon ál-
ét a magyar nemzet történelmi el-
den egyes polgárával való együtt

Kernstok Károly

Szabad Művészet

1952. 5. sz. 232. l.

Knackfuss, H.

Holbein der jüngere.
Künstler-Monographien. XVII. Zweite Auflage.
Bielefeld u. Leipzig, 1896. Velhagen u. Klasing.
8-r, 6, 152 l. 151 képpel.
Ismeretlen egész vászonk.

I. 2 p. e.

3.50

Kernstok Károly

Szinyei Merse Pál
arcképe repr.

Szabad Művészet
1952. 5. sz. 215. l.

Falke

A lakás művészete.
Átdolgozta K. Beniczky Irma.
(Bpest, é.n.) Franklin Társulat
8-r, 127 l. Furol.

I. 4.p. h.

—.50

Kernstok Károly

l.

Műv. Krónika

1904. 3. 7.

3. l. 6. l.

52. BUNYITAY VINCZE: A váradi püspökök korában. (1566-1780) Előszóval ell Sajtó alá rendezte Málnási Ödön. D
53. BUSOLT - BAUER - MÜLLER: Die griec Privataltertümer. Nördlingen, 1887
54. BÜCHER BRUNO: Über ornamentale Kun Berlin, 1874.
55. BÜKY KATALIN: A fiatal Ady költői
56. Annus MDCCCIX sive CALENDARIUM in Budae, sérült bőrk.
57. CARLYLE TAMÁS: A franczia forradal 3vk.
58. CHAMBERLAIN H.S.: Richard Wagner.
59. CHAPPON LAJOS: A párbaly szabályai összeszedett Ch.L., a budapesti ne hadnagy. Buda, 1848. Ch. címképével
60. CHASSIN CH.-L.: La Hongrie son gén suivie de Jean de Hunyad récit du
61. CHRONICON BUDENSE... Textum recogn Er.kart.
62. CLAUS CARL: Grundzüge der Zoologie 2 fvk.
63. COHEN HERMANN: Ethik des reinen Wi
64. COLLINS F.HOWARD: Spencer Herbert nata. 2.kiadás. Bp. 1908.
65. COLLOMP PAUL: La papyrologie. Stra
66. COUDENHOVE-KALERGIE: Ethik und Hyp
67. CURTIUS ERNŐ: A görögök története. Lehr Albert, Komáromy Lajos. 6k. B
68. CSÁSZÁR ELEMÉR: Bevezetés a magyar kájába. Kőnyomat. Bp.1932.

Kernstok Károly

1

Oelmacher Déri

11.1

1. Platz: Die Baukunst der Neue

Ltsr. 8106. E
8107. —

L6/E

6. december 9.

Kernstok Károly

nehány képéhez egész
ládára való vázlatot
kerütek

erőd

Pirchan-Szalai

52. P.

A vallás- és közoktatásü

5948/1914.
---------- szám.
eln.

Hult évi december hó
deletemre való hivatkozással, a
a hatóságok beszerzéséről szóló
ségletet képeznek, de hazánkban
zárva azzal az értesitéssel kül
felsorolt cikkeknek külföldről
az 1915.év tartamára már most n

Figyelmeztetem azonba
jegyzékben fel nem sorolt cikk
az 1907.évi III.t.c. 13.§-a ér
minden egyes esetben külön es

Kernstok Károly

l. – Szabad Művészet

1949. 41. l.

NÉMET FESTŐ, 1520 körül

Mária és Ker. Szent János

Fa, tempera, 123×60 cm.
Az Ipolyi gyüjteményből
Őszi kiállítás, 1930., Ipolyi, 50. szám.

NÉMET (KÖLNI) FESTŐ, 1520 körül

Id. Szent Jakab apostol a városban (147. kép)

Id. Szent Jakab apostol lefejezése (147. kép)

Fa, tempera, 117×48, ill. 117×47 cm.
Restaurálta Nikássy Lajos, 1933.
Gerevich Tibor megállapítása szerint a kölni dóm Szent György-oltárának festőjétől. V. ö.: Paul Clemen: Der Dom zu Köln. Düsseldorf, 1937., 229. l.

NÉMET (KÖLNI) FESTŐ, 1520 körül

Szent Orsolya és a tizezer szűz vértanusága

Fa, tempera, 78×84 cm.
Az Ipolyi gyüjteményből.
Ipolyi Biharvármegye, 250. szám. — Őszi kiállítás, 1930., Ipolyi, 23. szám.

NÉMET (ÉSZAKNÉMET) FESTŐ, 1520 körül

Sokalakos Kálvária

Fa, tempera, 145×244 cm.
Osnabrückből került Rómába, hol Simor prímás vásárolta, 1873. — A kép egyes alakjai és csoportjai Dürer-metszetek (B. 41., 85.) után.

Kernstok Károly

l.

Pog Wien 1948

21. l.

ide csatolva bemutatni.

Budapest, 1912. már

Kernstok Károly

Szabad Művészet

1957. 12. sz. 569. l.

Kernstok Károly

1919-ben, a Janácsfőtars. buhása követ-
reszében Berlinbe költözött, s ott maradt
1926-ig, ahhoz rarajött. A Berlinben
ahhoz látva rapott fanyar expression.
magával rajadta. Úrvacsora - 2 változa-
tát ahhoz rénili. (Elemzés) Mivelhogyanel
a művel itt Bp.-en nem érvényesült, csakha-
mar elnigeteltnek érezte, magát és művé-
szetét. Később festett egy répet, amely témá-
ban hasonlított a Lovasokra: „mesteleu fés-
tiek egy sora tevérayrediet lovai rösul".

Lyka Károly, Festénetünk a két
világháború között, Bp. 1956.

62.1

Kernstok Károly

az ő esti iskolájába jár Derkovits

Körner Éva: Derkovits Gyula
Valóság VIII. (1965) 10. sz. 71. l.

[illegible]

Kernstok Károly

Kompozició

Akt-kiáll. 1925. [illegible]

MDK

Kernstok Károly

Férfi akt, of.

Fiu akt, of.

Akt-kiáll. 1925. dec. Mücs.

MDE

Kernstok Károly

Anya és gyermeke, of.

Szilvaszedők, of.

Szépm. Mus. Uj magyar képtárának kat. 1928.

Kemstok Károly

festő

M.D.K

Nyergesujfalúm federte fel Nyergesi Jariost, besegi Lette a Lónyai utcai éparvajz iskolába mint kisfiút.

H. Gy: Nyergesi Jarios festőművész.
Művészet, 1966. szeptember - 17 lap.

Kernstok Károly

női arcképét Mocsányi Ödön
a Képművészeti Múzeumnak ajándékozta.

M. 1926. V. 22. (Magyarság)

38.

T. 2 –

Kernstok Károly.

A Salan Mürek plakátpályázat zsüri-tagja.

Magyarság, 1928. Jun. 24.

TÁRLATVEZETÉSEK

a kiállításon

Január 8-án, vasárnap délelőtt 11 órakor
dr Székely Zoltán

Január 15-én, vasárnap délelőtt 11 órakor
Ölmacher Anna

Január 22-én, vasárnap délelőtt 11 órakor
Szegi Pál

★

Minden szerdán délután
A SZOVJETUNIÓ ÉS MŰVÉSZETE
vetített képekkel

★

Január 11-én, szerdán délután 6 órakor
SZOVJET KÉPZŐMŰVÉSZET
Előadó: **dr Zádor Anna**

Január 18-án, szerdán délután 6 órakor
OROSZ KÉPZŐMŰVESZET
Előadó: **dr Rabinovszky Máriusz**

Január 25-én, szerdán délután 6 órakor
OROSZ ÉPÍTÉSZET
Előadó: **dr Scheiber Mária**

★

KÉPZŐMŰVÉSZETI ELŐADÁSOK

a kiállítóhelyiségben vetített képekkel

Minden pénteken délután 6 órakor

Január 6-án, pénteken délután 6 órakor
Kernstok Károly: Szegi Pál

Január 13-án, pénteken délután 6 órakor
Csók István: Dr Radocsay Dénes

Január 20-án, pénteken délután 6 órakor
Tornyai János: Dr Végvári Lajos

Belépés díjtalan.

Felelős kiadó: Lenkei Lajos
Budapest nyomda NV., Közp. városháza — 130898
Felelős vezető: ifj. Puskás Ferenc igazgató

Kernstok Károly

A POLGÁRMESTERI XI. (KULTÚRPOLITIKAI)
ÜGYOSZTÁLY NÉPMŰVELÉSI OSZTÁLYA

KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSAI

VII., RÁKÓCZI-ÚT 30., FÉLEMELET

XLII.

KERNSTOK KÁROLY

festőművész emlékkiállítása

1950 január 5-től január 26-ig

Megtekinthető 10-től 4 óráig,
vasárnap 9-től 2 óráig

★

A katalógus díjtalan

KERNSTOK KÁROLY*

(1873–1940)

Festőművészetünk realista hagyományainak feltárása, egyik legfontosabb feladatunk. A mult haladószellemű festészeti öröksége így válik elevenül ható tényezővé. Ezt a célt szolgálja Kernstok Károly műveinek bemutatása is.

Az 1867-es »kiegyezés« és a fasiszmus bukása közötti kor —, amelyben Kernstok élt — a nagybirtokos arisztokráciával érdekközösségben levő tőkés gazdaság és társadalom kialakulásának és felbomlásának korszaka, de egyszersmind az ipari- és agrárproletariátus szülője. Az uralkodóosztályok ellen az elnyomottak egyre szervezettebb formában léptek fel, hogy emberibb életet biztosítsanak maguknak. Ebben a harcban mellékjük állt a polgárságnak egy kis rétege: a haladószellemű értelmiség. Ez a polgári radikális értelmiség — főkép művészek — ellenszenvvel viseltetett az embertelen elnyomással szemben s részvétet érzett a munkások és parasztok iránt. A közülük való művészek alkotásaikban gyakran rámutattak a burzsoá társadalom ellentmondásaira és együttérzéssel ábrázolták az elnyomott osztályok helyzetét.

Természetesen a polgári radikális értelmiség viszonya a dolgozókhoz nem lehetett következetes és szilárd, mert hiszen szolidarításuk többnyire csak egyfajta szociális igazságérzetből és a liberális szabadságeszményből táplálkozott. Osztályérdekeik tudatában, nem a proletariátus felszabadítására, hanem csupán nyomorának enyhítésére gondoltak. A polgárság haladó szellemű művészeinek mégis megbecsülendő érdeme, hogy a munkásság és a szegényparasztság életének valósághű ábrázolásával *rámutattak olyan szociális problémákra, amelyekről a burzsoázia a legszívesebben hallgatott, vagy éppen elkendőzni igyekezett.*

Kernstok Károly egyik legtehetségesebb képviselője ennek a haladószellemű értelmiségnek. Hosszú művészi *pályáját az egészséges valóságszemlélet jellemzi.* Az ízmusok divatja idején ugyan a formalista stíluskísérletek útvesztőjébe téved, mégis újra és újra visszatér a valósághoz.

Pályája elején, 1897-ben megfesti első jelentős műveit, az »Agitátor egy gyár kantinjában« (Déry Múzeum, Debrecen) és a »Hajóvontatók« (Museo Civico, Udine, Olaszország) című képeket. A proletariátus szervezkedésének drámai jelenete az egyik, az igában tartott munkásság szimboluma a másik. Állásfoglalásnak tekinthetjük ezeket a műveket, különösen ha meggondoljuk, hogy a »Millenium« hamis dicsőségű évét követő esztendőben készültek.

A következő években is a dolgozó ember foglalkoztatja, csakhogy az előző képek műtermi világítását és zárt formavilágát felváltja a napfénytől tüzes szín uralma s a formákat meglazító festőibb látásmód. *Dömösön és Nyergesújfalun* (1900—1905) festi legszebb képeit: Kertben, vagy mezőn dolgozó parasztokat, nehéz munkából fáradtan hazatérő földmunkásokat és derüs parasztlányokat. Az emberen van itt a hangsúly, a táj csak méltó környezet. Ezeken a képeken nemcsak a festői élményt jelentő téma az ember a művész számára, de jellemük, életkörülményeik és sorsuk megmutatására is törekszik. A bizonyos fokig oldott festőiség nem válik itt öncélúvá, impresszionista színtobzódó játékká. A testek megtartják anyagszerűségüket. Az ember egyéni karakterének megőrzésével mutat tipikus vonásokat. *A festőien felfogott formákon átható valóságélmény és emberi tartalom teszi elevenné és művészileg hitelessé ezeket a műveket.*

De ezt a realista korszakot az úgynevezett »stílustörekvések« kalandozásai követték. A tizes évek táján az »izmusok« elburjánzanak Európa valamennyi országában és főleg Párisban, egymást váltják a különböző formalista stílusok, a burzsoá társadalom bomlását tükröző művészeti áramlatok. Kernstok is, mint általában haladó szellemű polgári művészek, *csak ösztönösen volt realista* és így érthető, hogy hosszú időre hátat tudott fordítani a valóságnak.

A párisi élmények alapján, a dolgok elvont szerkezeti összefüggéseit kutató, síkábrázoló, stilizáltan torzító műveket alkotott. 1911-ben élére áll a hozzá hasonló törekvésű művészek csoportjának, a »Nyolcak«-nak, akik, a hivatalos társadalmi hazugságoktól hemzsegő álművészettel szemben forradalmároknak hitték magukat. Ma már világos, hogy *az igazi forradalmat azok a festők képviselték, akik a valóságot feltáró, a társadalmi ellentmondásokat leleplező műveket alkották.*

Kernstoknak a valósághoz tapadó alaptermészete a stilizáló-torzító korszakában is állandóan kiütközik és bizonyára ez térítette vissza a zsákutcába vezető tévútról. Kernstok rendkívül művelt, filozófikus elméjű, kísérletező ember volt, s ez nyomot hagyott művészetén is. De, hogy művészetének igazi alakja és táplálója mennyire a valóságélmény, tanusítja a »Zivatar« című képéről írt vallomása: »Nagyon száraz esztendő volt, májustól aratás utánig nem esett eső. Az emberek a legkisebb kocsizörgésre kiszaladtak házaikból. »Mennydörgés« — kiáltották — »jön a zivatar!«, de az ég kékje lehűtötte reményüket. Végre egyszer felhő jelent meg az égbolton és jött az életmentő eső. Az emberek lesiettek a Dunához s minden zivatar és mennydörgés ellenére, meztelenül fürödtek a záporban«. Ebből az élményből született a kép. Kár, hogy befejezetlenül hagyta. Ez az utolsó nagyszabású műve, amely ilyen eleven élményből fakadt.

A valóság talajából táplálkozó kisebb lélegzetű képek — főleg tájak — ezután következő gazdag anyagában sok apró remekmű akad, de későbbi nagy vásznain, az egyre fáradtabban alkotó művész már nem éri el a kilencszázas évek termésének életteli gazdagságát és meggyőző hitelességét. A németországi emigráció (1920—1925) expresszionista kísérleteit az antik művészet élményéből fakadó nagy kompozíciók követik. Az előbbiek érzelmi túlfűtöttségén és formai szertelenségén, majd az utóbbiak kimértségén túl is, még gyakran érezzük az eleven élet szeretetének egészséges erejét, amely Kernstokot, az embert és a művészt egyaránt jellemezte.

Kernstok Károly művészete hű tükre válságokkal terhes korának. Torzításai és multbamenekülései egyaránt, társadalma felbomlásáról vallanak. De valóságszemléletéből és szociális lelkiismeretéből olyan művek fakadtak, amelyek méltó helyet biztosítanak alkotójuknak a kritikai realizmust képviselő művészeink sorában. *Székely Zoltán*

---

* 1873-ban, Budapesten született. Tanulmányait Münchenben, Hollósy mellett kezdte. 1893-tól három éven át a párisi Julian Akadémia növendéke, majd 1898-ban a Benczur mesteriskolában tanult. 1900-ban tanulmányutat tett Olaszországban. Több párisi út után, 1908-ban tér vissza és mint alapítótag résztvesz a »MIÉNK« első kiállításán. 1911-ben hét másik társával megalapítja a »Nyolcak« csoportját, ugyanebben az évben rendezi első retrospektiv kiállítását a Művészházban. 1917-ben gyüjteményes kiállításon mutatja be újabb műveit az Ernst Múzeumban. 1920-ban Németországba költözik, ahonnan 1925-ben tér vissza. 1928-ban retrospektiv kiállítást rendez az Ernst Múzeumban. 1928. és 1935. között több külföldi utazást tesz. 1928-ban a KUT elnökévé és a Szinyei Merse Társaság tagjává választják. A hazai tárlatokon kívül résztvett a párisi Salon-ok kiállításain, a bécsi Künstlerhaus-ban, a velencei, a római és amsterdami nemzetközi kiállításokon, a kölni Werkbund kiállításán, Berlinben és Münchenben stb. Képei számos itthoni és külföldi magángyüjteményen kívül a következő múzeumokban találhatók: Szépművészeti Múzeum, Fővárosi Képtár, Szegedi Múzeum, Déry Múzeum (Debrecen), Museo Civico (Udine).

A KIÁLLÍTOTT MŰVEK JEGYZÉKE

Olajfestmények

1. Diószedők, 1900
2. Munkából Dömös, 1901
3. Szoptató anya
4. Gyermekét vívő anya
5. Lányok a tornácon
6. Kati a tornácon 1902
7. Önarckép
8. A Duna Nyergesújfalunál
9. Zivatar, 1919
10. Ádám 1927
11. Várakozó zsellérek
12. Csónakvontatás
13. Aratás 1934
14. Nyergesi táj
15. Mosónők

15/*a* Domborhajlat

Vízfestmények és rajzok

16. Lovak I. (vízf.)
17. Lovak II. (vízf.)
18. Duna (vízf.)
19. Sírbatétel (vízf.) ol. vázsura
20. Lovasok (tusr.)
21. Lovak (tusr.)
22. Fiúk (tusr.) ol. papiron
23. Lovas, Fiúk (tusr.) r. berlin
24. Önarckép (tusr.)

*

Kernstok Károlyné: Kernstok Károly képmása (szobor)

világpolitikának igen fontos szálai bogozódnak ott össze. Ezeknek mozgatóit nem fürkészhetjük a nélkül, hogy az alakulások bizonyos időtávlaton belőli folytonosságát, illetve kapcsolatait ne figyelnők.

Korunk világpolitikáját a hármas-szövetség és a kettős-szövetség egymáshoz való viszonya irányítja. E politika bár általános és folytonosan fokozott felfegyverkezés árán, meglehetős huzamosan fenntartotta a békét, de az a bizonyos európai koncert, melyben egybefoly, csak addig ér valamit, amig nincs reá szükség, mint azt az utóbbi két balkánháború is nyilvánvalóvá tette.

Nem érdektelen a két csoport elhelyezkedése, mely egy kereszt képét mutatja olyan formán, hogy a keresztnek egyik ága ⟨a hármas-szövetség⟩ elválasztja egymástól a másik ágnak ⟨a kettős szövetségnek⟩ két karját, illetve ez utóbbi ág két karja a másik ágat közrefogja.

E két csoport mellett egészen különleges, látszólag indifferens helyzetet foglal el Nagy-Brittánia az ő »splendid isolation«-jában, mely addig tart, amíg Franciaország és Németország útjai és törekvései egyaránt keresztezik, feltartják és zavarják az angol külkereskedelem és gyarmatpolitika céljait. De az afrikai befolyás-zónák elosztása, Egyptom protektorátusának megkaparítása, a Fashoda-ügy rendezésével az angolok gyönyörűen elhelyezkedtek Afrikában és míg Franciaországgal ezek után meglehetősen szívélyes viszonyt tudnak állandósítani, egész figyelmüket a mind mohóbb imperiálizmussal fellépő Németország felé fordíthatják. Viktoria királynő uralkodásának utolsó éveire esik ez a fordulat, de az angol politikának új formája csak később jut határozottabban kifejezésre. VII. Edward király utazgat, barátkozik és az egykor mulatozásairól híres walesi herceg utazásai — nem hiú élvezeteket hajhásznak. Annyira nem, hogy a hármas-szövetség csakhamar egy hármas ántát-tal találja magát szemközt ⟨Angolország—Franciaország—Oroszország⟩, sőt az új alakulás Olaszország extra-tour-jai folytán egy időben úgy néz ki, mint egy négyes ántánt, melyben a hármas-szövetségnek egyik tagja is vendégszerepel. Másrészt Románia kerül szorosabb összeköttetésbe a hármas-szövetséggel, mint ennek kültagja. Angolország beavatkozásával

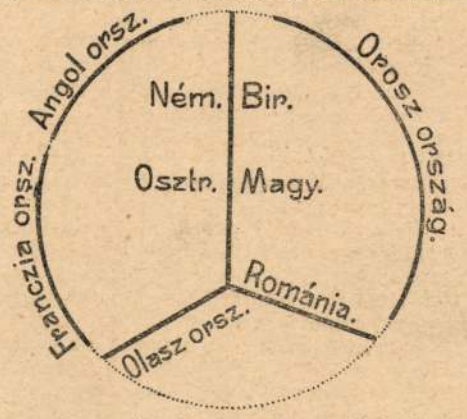

az európai hatalmak csoportosulásának új képe egy gyűrűt igyekszik mutatni, melynek célja nyilvánvaló: a középeurópai hatalmakat körülzárni és a tengereket, különösen a Földközi tengert uralni. Ezen új alakulás határozottan magán viseli az angol érdekek jegyét, bár kétségtelenül a francia és az orosz érdekeket is kiválóan szolgálja. Perfektnek ugyan még nem nevezhető ez új világpolitikai csoportosulás, vagy legalább is nem perfekt még abban az értelemben, amilyennek céloztatott. De ne aggódjunk. Ügyes kezek indították a megvalósulás felé, Edward király — az »arbiter elegantiarum« — finoman ápolt kezei, éppen ezért illőnek tartjuk ez alakulást Edward király gyűrűjének nevezni. Egyben pedig elismerhetjük, hogy az Edward király művét tovább folytató orosz és francia diplomácia szintén mesteri kezekkel dolgozik és nem siker nélkül, ami a politikában a legfőbb érdem. A gyűrű akkor lesz teljesen zárt, mikor sikerül majd az alakulandó balkán-szövetséget is belekapcsolni. Hogy az ántánt milyen vonzóerőt gyakorolt Olaszországra már eddig is — azt láttuk. Hogy Románia bekapcsolását sem kell lehetetlenségnek tartani — azt szintén megmutatta a második balkánháború befejezése.

De, hát — Albánia? — Bulgária?

Mindenekelőtt: Albánia annyira kezeügyében fekszik Olaszországnak, az olasz befolyás annyira erős volt ottan már eddig is, főleg pedig az olasz ipar és kereskedelem sok tekintetből oly előnyös helyzetben van az osztrák és magyar ipar és kereskedelem felett, hogy minden adott körülményekből kiindulva, Albánia hamarább fog olasz, mint osztrák és magyar befolyás alá kerülni. Olaszországnak, természetesen, szintén nem lehet a szemére vetni, hogy nem kultiválná eléggé balkáni érdekeit.

lásainak nem kell jelentőséget tulajdonítani. Nem titok azonban, hogy vannak muzeumi s vannak emellett egyszerű állami vásárlások. Az utóbbiak pedig veszedelmesen hasonlítanak a tanulmányi ösztöndíjakhoz.

Baló Jóska tehát igazán nem volt rossz életfilozófus, mikor a vadidegenben vállalt tűzpróbát. Lehet, hogy sokat mulasztott, mikor következetesen távolmaradt a Japán-asztaltól, de az olyan első siker, ami a gondolat egyszerűségével és tisztaságával köszönt be, megbecsülhetetlen energia-forrás marad az egész életen át.

Baló különben Nagybányán és Párisban töltötte iskolaéveit. A bensőséges természet-poézis úgy látszik sohase fog belőle kipusztulni. Matisse intellektuális művészete is nagyon megfelelt egyéniségének. »Ein mittelgrosser, still anmutender Mensch mit einem Geigergesicht« írja róla Alfred Kerr a Pan egyik füzetében. Valóban nincs benne, sem a fellépésében, sem a művészetében, semmi erőszakos, semmi betyáros. Az intellektuális festés korszerű problemáival foglalkozik, de nem doktriner és még kevésbbé tömegpsychologus. Meglepetésekre nem pályázik. Programmja: monumentális ábrázolás és tudatosan primitiv dekorativ stilusfejlesztés. Azok közé az értelmesen kereső fiatalok közé számítható, kik a pleinair, az impresszionizmus vívmányait emlékszerű irányban fejlesztik tovább. A pozitiv formákat gondosan hangsúlyozott képértékekké, a finom változatokban gazdag tónusokat esszenciális szinfoltokká szereti változtatni. Eleinte nyomatékos dekorativ szinértékek uralkodtak képein. Most inkábba téralkotó meleg tónusokat keresi. A természet előtt csak tanulmányokat készít. Képeit a műteremben festi és céljának megfelelően átdolgozza. Művei logikusak és amellett közvetlenek. Alapértékeik őszintén megnyilatkozó naiv élmények. Ez jogosít fel arra, hogy alkotójukat bizalommal fogadjuk.

FELVINCZI-TAKÁCS ZOLTÁN

ENESCO-SZÁNTÓ-CASALS-TRIÓ

HAYDN: G-dur-trió
BEETHOVEN: D-dur-trió
BRAHMS: H-dur-trió

Ezek az évről évre ismétlődő trió-hangversenyek piros betükkel világítanak ki, a hangversenyek tömegéből, ünnepi alkalmak, a legemelkedettebb művészet ünnepi estéi. Azzá teszi Casals varázslata, a vele társuló művészek kitünő kvalitásai és a hangversenyek programja.

Haydn-trió bugó andantéja hatalmas iveléssel szállt ki a hangszerek méhéből.

Beethoven Geister-triójának második tétele több mint muzsika: szellemidézés. Fekete őszi éjszakák viharának kietlensége, kisértetek borzalma lappang az öt vonal közeiben. A három muzsikus keze kiröppentette e fantomokat. Beethoven e tétellel szétrobbantotta a kamarazene kereteit. Hogy álmai csak távolról is közölhesse, le kellett döntenie azokat a sorompókat, melyeket elődei felállitottak.

Szántó Tivadar, Enesco is méltók voltak Casalshoz. Ennél nagyobb dicséret nem illethet ma senkit sem.

Szántó Tivadar kiváló kamarazenésznek bizonyult ez alkalommal. Technikája tisztult, kiegyenlített, billentése pehelykönnyü. Casals? Ot már nem lehet új dicsérő jelzőkkel dekorálni.

BÁLINT ALADÁR

VILÁGHATALMI TÖREKVÉSEK KERESZTEZŐDÉSE A BALKÁNON

»Sikerült a balkán-szövetség létrejöttét megakadályoznunk«.

Ez volna a külügyminiszter mérlege szerint a lezajlott balkánkrizisben követett politikánk elég drágán megváltott nyeresége.

A külügyminiszter nyilván Albán m Bulgáriára gondol és ezekre alapítja megnyugtatásnak szánt nyilatkozatát. Másrészről azonban Románia, Szerbia, Montenegro és Görögország póstai egyezményre léptek és még egyéb egyezmények vannak készülőben — Románia és Szerbia között pedig sietnek fölépíteni az első vasúti hidat — a jövendő barátság foglalóját. Ezek már nem tervezgetések, nem kombinációk, hanem való tények, vagy olyanok, melyek a megvalósulás stádiumában vannak, tehát velők számolni kell. E tények számításba vétele mellett pedig a balkán-szövetség létrejöttét, vagy létre nem jöttét lehetetlen mint teljesen elintézett ügyet véglegesen elkönyvelni. Sőt százszorta bizonyosabb, hogy a balkán-szövetséggel még jó sokáig mint olyan nyilt tétellel lesz dolgunk, mely a jövőben is súlyos kötelezettségeket fog reánk róni.

Hogy hányadán is állunk a balkán-szövetséggel s hogy egy ilyen új alakulás fellépése miként érintené az osztrák és magyar érdekeket, ezek a kérdések elég súlyosak és vonatkozásaik messze elágaznak. Megvilágításuk annál inkább megér egy kis fáradságot.

* * *

Az osztrák-magyar monarchia területének és népességének egy részével benne van a Balkán vidékében. Ha tehát, úgyszólván, egész Európa érdekelve van a Balkánon, annál inkább vallhatja Ausztria-Magyarország, hogy igen fontos érdekei vannak ottan. Általában, mint a multban annyiszor, úgy most is, a

nem szabad föltétlen szerephez jutnia a művészet felett való ítélkezésben. Azonban Csók képeinek határozott egyéni karaktere egy igen lényeges elvi kérdést vet fel s a művészegyéniségnek általánosan elfogadott, plauzibilisan indokolt felfogásával szemben teszi szükségessé a revíziót. Az ekzakt módszerek egyre kiterjesztettebb alkalmazása a humánus tudományokban általában bizonyos faktorok addig túlbecsült hatásának redukálását tette szükségessé, mert felfedte az egyes folyamatok s jelenségek komplekszitását s az új elemeknek felfedezése természetesen tisztázta, egyszersmind azonban korlátozta a már régebben ismerteknek tulajdonított szerepet. Tehát a humánus tudományok haladásának általános irányával vág össze a Csók — eset tanúsága: az egyéniség szerepének eddig való túlbecsülése a művészi alkotás processzusában.

A művészettudomány ekzakt iránya boszszantó következetességgel akarja még ma is a látás optikai, tehát f i z i k a i törvényeit értékesíteni az esztétikában. Ha ugyanilyen következetességgel történtek volna kísérletek a látás, s a látás által szerzett élvezetek f i z i o l o g i a i törvényeinek felhasználására: bizonyára már teljesen bebizonyult volna, hogy a képek alapvető strukturájára nézve a látás fiziologiai folyamata csak néhány, vagy legalább is csupán korlátozott számú lehetőséget enged meg. Ezek a lehetőségek, ezek a tipusok egy-egy művészeti korszak folyamán alakulnak ki: a renaissance például egyszerűen törekvés, fejlődés a kép, (s a művészet) új strukturájának legtisztább, legtömörebb, legdirektebb alakrahozatala felé. A korszakalkotó művész rendszerint egy nagy lökéssel direktebbé teszi a kor által kivánt s termelt strukturát, tehát »újítás«-ának legszembetűnőbb s legnagyobb hatású részében eszköze korának és nem sajátosan egyéni. Az egyéni sajátosságok csupán az imponderabiliák területen érvényesülnek, csak itt működhetik a tetszésszerűség, az individuum különállása. S éppen mert a struktura fiziologiailag szigorúan megszabott: azért oly aránytalanul nagyfokú a képszemlélet közben az idegrendszer reagálása az egyéni sajátosságokkal szemben.

Akárhány frappáns példákra hivatkozhatnék. Degas szinte mikroskopikus pontossággal lemásolta Holbein egyik legszebb női portréját. S másolata olyan tiszta, olyan hamisítatlan — Degas, amennyire Holbein az eredeti. De mivel igazában csak a végigelemzett példa bizonyít: a legérdekesebb, illetve az egyetlen Rembrandt-monográfiát tartom döntő bizonyítéknak az itt felvetett kérdésben.

A nagy, de még mindig kevéssé méltányolt, másszóval alig olvasott Alois Riegl nem írta Rembrandt nevét a művészettörténetben igazán korszakalkotó könyve fölé. Amilyen igénytelen s tartózkodó e címül választott: »Das holländische Gruppenportrait«: olyan tartózkodó Riegl akkor is, mikor következtetéseket lehetne vonnia elemzéseiből. Úgy látszik, még nem látta elérkezettnek az időt a generalizálásra.

Riegl analizise után csak még nagyszerűbbnek, hatalmasabbnak, örökkévalóbbnak mutatkozik Rembrandt művészete: de szertefoszlik a zsidónegyedbe rejtőzött mágus legendája. Rembrandt nem kevert emberi lelkeket festékeibe, hanem legegyszerűbb, legtisztább, legdirektebb formára fejlesztette a hollandiai képstrukturát. Minden ujítása megvan immanens lehetőség, sőt szükségesség gyanánt már elődeinek műveiben is. Tehát egy fejlődési folyamatnak egyik a természeti törvények szükségességével bekövetkezett fázisa viseli Rembrandt nevét, s a varázslóvá avatott legnagyszerűbb festő »titokzatos« egyénisége is csupán imponderabiliákban szólal meg.

Csók István művészete azonban több egy ilyen bizonyításra felhasználható anyagnál: hiszen most kiállított képei közül vagy egy tucat nem azért történelem, mert már a múlthoz tartozik, hanem azért, mert még jövője van. És van néhány olyan képe is, mely az évezredek előtt kezdődött és nem a minap lezárult múltjába illeszkedik be a művészetnek. Csóknak közvetetlen bensö kapcsolata van a természethez, van egyéni hangja, és tökéletes az érzéke a különböző korszakokban s különböző területeken kialakult képstrukturák egy része iránt.

FELEKY GÉZA

BATÓ JÓZSEF

Bató József, kitől a Nyugat most rajzot közöl, fiatal magyar festő. Nem akarom különösen hangsúlyozni, hogy itthon nem sokan ismerik. Művésztársadalmunkban sem nagyon otthonos. »Művészet-politikát« nem csinál.

Úgy látom azonban, mégis taktikázik — önnönmagával szemben. Döntő kérdések elé szereti állítani tehetségét. Először a Champs de Mars-on lépett nyilvánosság elé, majd — mikor otthonos lett Berlinben — a Seccessio-ban állította ki képeit és közben a Sonderbundban is szerepelt. Nem hiányzott azért a Műcsarnokból sem. A 12-es tavaszi tárlaton igen jól függött nehány kissé Cézanne-os tájfestménye.

Tagja lett egy meglehetősen internacionális, progressziv jellegű berlini művészegyesületnek és azzal állított ki az ősszel Mannheimban. Itt érte az a kellemes meglepetés, hogy egy honfleuri kikötőrészletét megvette a kölni Wallraff-Richartz-muzeum.

Már hivatalból sem szabad állítanom, hogy az országos Képzőművészeti Tanács vásár-

kellene lenni, egy artista Du Ryon-nak, ragyogóan jókedvűnek, aki viszi magával az érdeklődést, 〈ha lehet a szíveket is〉 három felvonáson keresztül, mignem Brunhilda is, a közönség is ellenállhatatlanul szédül karjaiba. Ezt nem tudta Vajda Ernő megcsinálni, zsonglőrje szegény, unalmas, bódészellemességű, külvárosi alak, akinek sehogysem gönnolja az ember a gyönyörű Paulay Erzsi aranycsillogású övét.

FENYŐ MIKSA

FEHÉR DEZSŐ JUBILEUMA,

Bihar és Nagyvárad nem csak ma és keserű viccből Magyarország, mert Biharban és Nagyváradban valóban és mindig bennevolt és benne vagyon ez ország. Ők, ketten már jobban is összebarátkoztak, mint a teljes ország az ő Budapestjével, holott még tegnap kiáltoztak mulató bihari urak a váradi fogadókban: »coki város, ha a vármegye mulat.« Kibékültek s ez nekünk is igéretes öröm, Beöthy Pali utódjai megszelídültek s ha Bihar és Nagyvárad együtt ünnepelnek, ennek okvetlenül, már csak Nagyvárad miatt is, Pestig érő hírt kell kapnia. De most Bihar és Nagyvárad egy zsidó újságírót ünnepel, egy lapszerkesztőt, Fehér Dezsőt, a »Nagyváradi Napló« alapítóját és ma főszerkesztőjét. Huszonöt év óta újságíró, a vidéki zsurnalisztika daliás kőkorszakát még ismerte, mikor is Iványi Ödön írósága és emberi kedvessége adott a többi skriblernek ilyen-amolyan menlevelet. De Fehér Dezső átnőtte a rohamosan zudult korokat, mindig bennemaradva a forgatagos fejlődésben, együtt fejlődött a nagyvárosiasodó »Pecze-parti Athén«-nal, sőt mindig előtte haladt. Az immár legendás Iványi óta nem volt vérbelibb, munkásabb, városibb, érdeklődőbb és váradibb újságírója Nagyváradnak nála. Nekem különösen háladatos emlékezéssel kell tömjéneimet parázsra szórnom, hogy most őt jubilálják. Írót ad az isten többet, mint kéne, de Fehér Dezső jóval több lett egy írónál, mihelyst a keserű Élet ráfogta a kiadó-szerkesztői robotra. Tudta, talán ma is legjobban ő tudja, hogy kicsoda és micsoda a jó újságíró, de adorálásig térdelt, ha az újságíróiban írót érzett meg. Talán ma érzem legfájóbban, micsoda ritka fajtát reprezentál ez a jubilált vidéki szerkesztő, aki az író-talentumot úgy tudta és tudja ma is imádni. »Szálljatok, fiúk, — ez érzik egy-egy kedves-szomorú pillantásán, ha a szerkesztőség ifjai szép írásokkal rukkolnak elő, — mert miért is maradnátok Biharnak és Nagyváradnak?« Ez az önzetlenség tette Nagyváradot egy időben s ma is egy kicsit zsenihíressé, holott csak Fehér Dezső látta meg s küldte tovább az embereit. Irodalomban, újságírásban, politikában s a fórum sok más ágálásában Bupapesten s szerte az országban bevált nevek és sikerek hirdetik a nagyváradi jubiláns érdemeit. Amit Bihar és Nagyvárad köszönhet neki, köszönje meg külön, meg is köszöni, de ennyi a »Nyugat«-ra is tartozott s ennyit elmondani róla nekem, a kivételesen és különösképpen háladatosnak, igen-igen jólesett.

ADY ENDRE

KIÁLLÍTÁSOK

Két személyiség képe rajzolódik ki a legélesebben a mostani kiállításokon felgyülemlett festmények tömegéből. Vaszary Jánosé és Csók Istváné. Vaszaryé elsősorban, noha Csók István munkálkodásának legjavát, huszonöt esztendős művészi múltjának minden jellemző adatát egymásmellé helyezte, míg Vaszary csak bizonyos időpont eredményeit mutatta be és azt is csupán egy csoportos kiállítás keretében. De az ő képei nagyobb éllel, határozottsággal vetítik ki törekvéseit 〈pedig jórészük próbálkozás, némelyik bizonyos problémára való utalás csupán〉 mint Csók István nagy kollekciója.

A Művészház kiállításán egy nagy terem egész falát foglalják le Vaszary János festményei. E képek a maga teljes mélységében feltárják azt a szakadékot, mely Vaszary múltját a művész mostani törekvéseitől elválasztja. Képei majdnem nihilisztikus megtagadásai annak a naturalizmusnak, melyet Vaszary valamikor oly nagy bravurral kifejlesztett. Míg mások Cézanne eredményeit ömlesztették át művészetükbe és ezekkel megtermékenyülve láboltak ki a holtpontra jutott naturalizmus és a végletekig kompromitált impresszionista művészet útvesztőjéből, addig Vaszary a kortársaitól elzárkozva sokkal ősibb kultúrák tanulságai felé fordult. Fokonként eldobott magától mindent, amit a naturalisztikus periodusában fontosnak tartott. Tavalyi képein az alakok mozdulatlansága, a formák zártsága és a kép monumentális felépítése, a bizánci mozaikművészet termékeire emlékeztette a szemlélőt. Mostan

Nyugat 1914. márc. 1.

Pályabíróságok ülései.

Az „Országos Magyar Képzőművészeli Társulat“ ezévi Téli kiállítása alkalmából pályázatra bocsátott kitüntetések és díjak ügyében az illetékes pályabíróságok január 14-ikén és 15-ikén tartották döntő üléseiket a városligeti Műcsarnok tanácskozótermében.

A pályabíróságok közül elsőnek az állami aranyérmek pályabírósága ült össze január 14-ikén délelőtt $^1/_2$11 órakor. Az ülésen jelenvoltak: Baronyi Arthur, Dudits Andor, Kallos Ede, Kardos Gyula, Katona Béla dr., Mannheimer Gusztáv, Olgyay Ferenc és Tornai Gyula, a vallás- és közoktatásügyi miniszter képviseletében pedig K. Lippich Elek min. osztálytanácsos, a művészeti ügyek szakelőadója.

Az ülésen a jelenvoltak egyhangu kérésére *Katona* Béla dr. foglalta el az elnöki széket. Miután az aranyérmek odaítélése tárgyában a végleges döntés joga a vallás- és közoktatásügyi minisztert illeti meg, a pályabíróság üléséről csak annyit írhatunk, hogy a pályabíróság már fölterjesztette javaslatát a miniszter elé.

A „Műbarátok Ösztöndíjá“-nak pályabírósága január hó 15-én délelőtt $^1/_2$10 órakor tartotta ülését, melyen a jelenvoltak egyhangu kívánságára Keleti Gusztáv elnökölt. Kivüle az ülésen jelenvoltak: Kallos Ede, Márk Lajos, Mihalik Dániel és Zala György pályabírósági tagok. A jelenvoltak a pályázatra jelentkezett kilenc művész közül a 3000 koronás ösztöndíjat *Kernstock* Károlynak itélték oda a Téli kiállításon szereplő négy műveért és kimondották, hogy a a díj elnyeréséről szóló táblácska a művésznek „Arckép“ című és 184 katalógus szám alatt kiállított művére teendő ki.

Az Ipolyi-díj pályabírósága ugyancsak január 15-ikén délelőtt $^1/_2$11 órakor tartotta ülését Benczur Gyula elnöklése mellett. Az ülésen kivüle Ballo Ede, Ebner Lajos, Stetka Gyula és Tornai Gyula voltak jelen és a díjat *Hegedüs* László festőművésznek ítélték oda „Kain és Ábel“ című 199 katalógus szám alatt kiállított festményeért.

A Ráth-díj pályabíróságának $^1/_2$12 órakor tartott ülésén a jelenvoltak egyhangu kérésére *Ráth* György foglalta el az elnöki széket s kivüle jelenvoltak még: Baronyi Arthur, Dudits Andor, Jendrassik Jenő, Kardos Gyula, Katona Béla dr. és Szüry Dénes. A pályabíróság a 600 koronás díjat *Ferenczy* Károly festőművésznek ítélte oda „Esti hangulat lovakkal“ című és 164 katalógus szám alatt kiállított festményeért.

Végre a 600 koronás Eszterházy-díj pályabírósága Andrássy Gyula gróf elnöklése mellett $^1/_2$1 órakor tartotta döntő ülését, amelyen még Ferenczy Károly, Glatz Oszkár, Grünwald Béla és Mihalik Dániel pályabírósági tagok voltak jelen és a díjat *Tull* Ödön „Kovácsműhely“ című és 345 katalógus szám alatt kiállított vízfestményének ítélte oda.

*

Az alábbiakban közöljük a pályanyertes művészek rövid életrajzát: *Kernstock* Károly a 3000 koronás „Műbarátok ösztöndíja“ nyertese még úgyszólván a legfiatalabb művésznemzedékhez tartozik, de azért máris szép sikereket ért el. Először 1897-ben a tavaszi nemzetközi kiállításon állította ki „Izgató egy gyár kantinjában“ című olajfestményét, melyet a kormány vásárolt meg, a vidéki múzeumok számára tett vásárlások keretében. Több ízben volt Párisban, ahol a Julian iskolát frekventálta, legújabban pedig Benczur-féle festészeti mesteriskola tagja. A mult évben „Arckép“ című olajfestményével a 600 koronás Ráth-díjat nyerte volt el.

Hegedüs László, aki ezúttal a 2000 koránás Ipolyi-díj nyertese, 1870-ben Szentesen született. Művészeti tanulmányait 1888-ban Pállik Béla kiváló állatfestőnknél kezdte meg, akinek vezetése alatt csaknem kilencévig dolgozott. Azután Párisba ment, ahonnan visszatérve a Benczur Gyula vezetése alatt álló festészeti mesteriskolába került s ma is annak kötelékébe tartozik. Az „Orsz. Magyar Képzőművészeti Társulat“ kiállítasain évek óta csaknem állandóan résztvesz és emellett mint illusztrátor is igen jó nevet vivott ki magának. Ezen a téren különös sikere volt azokkal az illusztrációkkal, melyeket legutóbb az Athenaeum új Petőfi-díszkiadásához készitett. A mult évben „Liliomok közt“ című olajfesményével a Műbarátók ösztöndíját nyerte volt el, amelyet arra használt föl, hogy tanulmányutat tett Spanyolországban és egy értékes Velasquez-másolaton kívül sok szép vázlattal megrakva tért haza.

Ferenczy Károly, a Ráth-díj nyertese 1862-ben Bécsben született. Művészi tanulmányait Rómában és Münchenben kezdette meg, majd 1886-ban és 1887-ben a nápolyi művészeti akadémián folytatta, utóbb Párisba került, hol 1887-től 1889-ig tartózkodott s Bouguereau-nak és Tony Róbert Fleury-nek volt a tanítványa. Először 1889-ben az Orsz. Magyar Képzőművészeti Társulat őszi tárlatán lépett föl egy arcképpel s „Virágokat gondozó leányok“ című festményével. Több évet töltött Münchenben, ahonnan visszatérve 1896 óta, néhány téli hónap kivételével, melyet Budapesten töltött, állandóan Nagybányán lakik. Mindazt, amit az ezredéves orsz. kiállítás óta festett, a két nagybányai kiállításon és most a Műcsarnok téli kiállításán mutatta be és máshol nem állított ki. Az illusztrálás terén is nagyobb munkásságot fejtett ki és különösen föltünt azokkal az illusztrációival, melyeket Kiss József költeményeinek a díszkiadásához készített. Mint kiváló plakátrajzoló is ismeretes. Utolsó művei közül a „Hegyi beszéd“, „A királyok hódolása“, több portré és tájkép keltettek föltünést.

Tull Ödön, az Eszterházy-díj nyertese 1870-ben

Műcsarnok 1900.
4.14.

A huzás eredménye a következő volt:

Sor	Érték kor.	Nyerő szám	Nyerő neve
1	1500	225	Eckermann Ede
2	1000	1446	Révai Ödön
3	1000	2363	Nuszer Lajos
4	800	3579	Ráth György
5	800	1966	Zeleny Ferenc
6	800	897	Kiss József dr.
7	800	2284	Kolecsányi Endre
8	500	758	Hutter József
9	500	133	Beer József Konstantin
10	500	1696	Szabóky János dr.
11	500	1960	Wünsch Róbert
12	500	3600	Schlauch Lőrinc püspök
13	500	2953	Ordódy István
14	400	3785	Pesti hazai első tak.-pénztár
15	400	3450	Nemzeti Casinó
16	400	83	Baráth Kálmán
17	400	1842	Tötössy Béla (Budapest)
18	400	2731	Innocent Ferenc
19	400	3374	Lévay Henrik br.
20	400	4116	Gyömörey Gáspár
21	400	2545	ifj. Zichy János gróf
22	400	2907	Purgly Sándor dr.
23	400	115	Baumgarten Károly dr.
24	400	2344	Molnár Béla
25	400	1106	Lőwy Adolf
26	400	2326	Magyari Kossa Sámuel
27	400	3732	Szmrecsányi Pál püspök
28	400	2558	Molnár Mór
29	300	3877	Zalamegye nemesi pénztára
30	300	4073	Edelsheim Gyulai Lipót br.
31	300	4006	Bierbauer István
32	300	1473	báttaszéki Romeiser Béla
33	300	3763	Magy. orsz. közp. tak. pénzt.
34	300	1010	Kugler Henrik
35	300	3960	Aggházy Gyula
36	300	4134	Hegyi Mihály
37	300	4158	Károlyi István gróf
38	250	3342	Kégl György
39	250	3127	Ő felsége a belga királyné
40	250	3719	Szlávy József
41	250	554	Gózony László
42	250	1834	Tőry József dr.
43	250	741	Hornbostel Albertné
44	250	2336	Megay Adolf
45	250	2013	Alapi Salamon Géza
46	250	2102	Debreczeni Károly
47	250	3743	Szmrecsányi Pál püspök
48	250	1856	erényi Ullmann Sándorné
49	250	4143	Hontmegye
50	200	2139	Egyedi Artúr dr.
51	200	2144	Stornó Ferenc
52	200	2589	Grünwald Vilmos
53	200	3225	Budapest főváros
54	200	3674	Szeged város
55	200	4032	Böhm Pál
56	200	621	Hammersberg Miklós dr.
57	200	292	Deutsch Samu
58	200	4350	Székely Bertalan
59	200	2253	Jávor Béla dr.
60	200	2722	Gerster Kálmán
61	200	4169	Kléh István
62	200	326	Écsy Ferenc József

Azok a tagok, akiknek tagsági jegyére az első huzás alkalmával nyereményérték esett, nyereményértékeik fejében a társulat mostani téli, ezévi tavaszi és 1900/1901. évi téli kiállításain választhatnak a kiállított és eladónak jelzett magyar művek közül, a legközelebbi téli kiállítás bezárása után azonban, ha addig nem választottak, erre való igényeiket elvesztik.

A sorsjáték *második huzása*, amelyben azok a számok, amelyek most nyertek, természetesen nem vehetnek részt, április 2-ikán, délután 5 órakor lesz. Ezen a huzáson 29 nyereményértékre fölosztott 17.000 korona fog kisorsolásra kerülni. A sorsolás második huzásában résztvesznek mindazok, akik március 31-ikéig a társulat tagjai sorába lépnek.

Fölkérjük nyerő tagjainkat, hogy nyereményértékeiket lehetőleg még a mostani téli kiállításon fölhasználni sziveskedjenek.

Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat plakátpályázata az 1900. évi Tavaszi kiállításra.

Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat ezennel pályázatot hirdet egy 63/95 cm. méretű *végleges kivitelre és sokszorosításra alkalmas plakátra*, melyen a társulat 1900. évi Tavaszi kiállítása lesz hirdetendő és melyre a rendes társulati plakátoknak a körülményekhez képest jelentéktelenül módosuló szövege lesz alkalmazandó. A pályaművek fölött, melyek legkésőbb 1900. év február 14-ikén déli 12 óráig küldendők be a társulat titkári hivatalához (Műcsarnok, Városliget) a társulat festészeti szakbizottsága dönt és a pályanyertes mű szerzőjét 500 korona tisztelet díjban részesíti, mely a pályabiróság itéletete után a nyertes művésznek azonnal kifizetendő.

Ezenkivül az igazgatóság föntartja magának a jogot arra, hogy a festészeti szakbizottság javaslatára a pályázatban résztvett művek közül egyeseket 100—100 korona tisztetdijért a társulat tulajdonába megvásárolhasson s egy esetleges meddő pályázat esetén, ezek közül válasszon egyet a kivitelre. Ilyenkor természetesen a kiválasztandó terv művésze, a már kapott száz korona levonásával az illető pályázat 500 koronás díját is megkapja.

A pályanyertes, valamint a megvásárolt művek is a társulat tulajdonába mennek át.

Kelt Budapesten, az Országos Magyar Képzőművészeti társulat igazgatóságának 1900. január 17-én tartott üléséből.

Székesfehérváron született. A gimnázium négy osztályát részint szülővárosában a cisztercitáknál, részint Budapesten végezte. Azután két és félesztendeig a litografiában képezte ki magát, majd az Országos iparművészeti iskolába lépve, Feichtinger és Aggházy tanárok növendéke volt. Itt a festészeti tanfolyamot elvégezvén, egy évet a milanói Breraakadémián töltött, ahol Bertini volt a tanára, kinek vezetése alatt később előszeretettel foglalkozott a vízfestészettel. Olaszországból visszatérve, mint egyéves önkéntes védkötelezettségének tett eleget, azután mint illusztrátor működött s ezen a téren több önálló könyvet is illusztrálván, jó nevet vívott ki magának. Majd ismét Párisba ment, ahol Jean Paul Lauenus és Benjamin Constant tanítványa volt. Hazatérve, teljesen a festészetnek szentelte magát és évek óta társulatunknak csaknem minden kiállításán résztvett. Egyik nagyobb festményét a székesfőváros vette meg és a székesfővárosi múzeumban helyezte el.

Vásárlások a Téli kiállításon.

(Folytatás.)

Lapunk zártáig az elmult héten a Téli kiállításon a következő újabb vásárlások történtek:

49. Konek Ida: „Őszi hangulat", olajfestmény. Vevője: *Ambrózy* Béla.

50. Strobl Zsófia: „Karácsonyi virágok", olajfestmény (a karácsonyi tárlatból). Vevője: *Radó* Ignác dr.

51. Telepy Károly: „Tátika", olajfestmény (a karácsonyi tárlatból). Vevője: *Hegedüs* József.

52. Szenes Fülöp: „Mákvirág", olajfestmény. Vevője: *Zichy* Jenő gróf.

53. Szenes Fülöp: „Tanulmány", olajfestmény (a karácsonyi tárlatból). Vevője: *Zichy* Jenő gróf.

Lapunk zártáig a vásárlások összege 29.752 korona, mely összegből 8200 koronát társulatunk fizetett ki az illető művészeknek.

Művészeti hirek.

— **Térey Gábor dr. és a „Nemzeti Szalón."** *Térey* Gábor dr., az „Országos képtár" érdemes őre, az alábbi sorok közlésére kért föl bennünket:

Több lap a „Nemzeti Szalón" által márciusban rendezendő grafikai kiállítást az én nevemmel hozta kapcsolatba olyanformán, mintha én a kiállítás rendezésére vállalkoztam volna. Ez a hír ebben a formájában *nem felel meg a valóságnak*. Az igaz, hogy Hock János kérésére késznek nyilatkoztam arra, hogy a vállalkozást tanácsaimmal és útbaigazításaimmal támogatom, amennyiben az, az általam — ugyancsak a tavaszszal — az „Országos Képtár"-ban tervezett grafikai kiállítással ellenkezésbe nem jön, amit bármely más oldalról jövő fölszólításra is kész örömmel megtettem volna. A kiállítás rendezésére azonban nem vállalkoztam. Ezt azért tartottam szükségesnek megjegyezni, nehogy bárki is azt hihesse, hogy én a „Nemzeti Szalón" működésének a szolgálatába szegődtem. Én — mint eddigi működésem is mutatja — minden pártoktól és irányoktól függetlenül, egyedül és kizárólag hazám kulturáját óhajtom szolgálni.

Térey Gábor dr.,
Az „Országos Képtár" őre.

— **A Téli kiállításnak** az elmult héten is sok látogatója volt. A megnyitástól január 18-ikáig bezárólag a tárlatot közel 26.000 fizető latogató nézte meg, akikhez ha az állandójegyeseket és a társulati tagokat hozzászámítjuk, a látogatók számát bízvást tehetjük 31.000-re. A csütörtöki zeneestélyen, mely ezen a kiállításon az *utolsóelőtti* volt, 1500-nál is több ember hullámzott föl és alá a termekben. A 60 filléres képes tárgymutatóból eddig 8000 példány fogyott el, a koronás sorsjegyekből pedig 601 darab. A Téli kiállítás *utolsó* zeneestélye csütörtökön, január 25-ikén lesz. A Tárlat már csak február 1-éig lesz nyitva.

— **Állandó művásár a Műcsarnokban.** Az állandó művásár, mit társulatunk időnkint újra, meg újra létesíteni akart, végre a megvalósulás stádiumába lépett. Társulatunk igazgatósága ugyanis legutóbb tartott ülésén elhatározta, hogy a rendes társulati kiállítások közt való időben a Műcsarnok megfelelő számu termeit az állandó művásár céljaira rendelkezésre bocsátja. A művásár rövid szabályzatát már jövőheti ülésén tárgyalni fogja az igazgatóság s azután, alkalmasint már a Litzenmayer-kiállítással egyidejüleg életbelépteti az állandó művásárt a Műcsarnok egy vagy két termében. Az állandó művásárt, melynek legfőbb célja az lesz, hogy a közönséget, mely a művészek műtermeit nem igen látogatja, állandó kontaktusban tartsa a művészekkel s a rendes tárlatokon kívül is alkalmat adjon neki a művásárlásra, minden belépődij nélkül fogja látogathatni a közönség. Miután az állandó művásár is a társulat égisze alatt létesül, természetes, hogy a művészek csak a kijelölendő jury előzetes birálata után állíthatják ki eladásra szánt műveiket a művásár termeiben.

— **Társulatunk legközelebbi kiállításai.** Röviden már jeleztük, hogy társulatunk a tavaszon több érdekes kiállítást készit elő. Ezek közül a mostani tárlat bezárása után az első lesz a *Lietzenmayer-kiállítás*, mely február 10-ikén nyílik meg és február végéig tart. A kiállítás föl fogja ölelni úgy a művész hagyatékában

talált festményeket, vázlatokat, rajzokat és kartonokat, mint magántulajdonban lévő művei közül azokat, amelyeket tulajdonosaik a kiállítás számára átengednek. Ezek a kiállítással egyidejüleg a nemrég oly szomoru véget ért *Györök* Leo hátrahagyott festményeiből és vázlataiból is kollektiv kiállítás lesz a Műcsarnok egyik termében. Alig három nappal a Lietzenmayer- és Györök-kiállítás bezárása után, március 3-ikán nyilik meg a műcsarnokban néhai özvegy *Nemes* Nándorné grófnő hátrahagyott műveinek, körülbelől 160—180 számból álló kiállítása, mely körülbelől március 18—20-ikáig lesz látható *két korona* belépő-díj mellett. Ennek a kiállításnak a tiszta jövedelme a *művészek nyugdíj alapját fogja gyarapítani.* Ezt követi a rendes tavaszi kiállítás, mely ezúttal kizárólag *magyar* lesz s mely április 1-én nyilik meg és május végeig tart. Ezzel egyidejüleg — amennyiben meg lesz szerezhető — kiválóan édekesnek igérkezik a 70 számból álló *Segantini-kollekció*, mely ezidőszerint Milanóban látható. Végül az őszre társulatunk a téli kiállítást megelőzőleg rendkívül érdekes tárlatot tervez *Lotz* Károly mester műveiből, mely művészetünk eme büszkeségének bámulatos sokoldalúságát lesz hivatva bemutatni úgy a közönségnek, mint művészeinknek.

—

— **Koronás sorsolásunk.** A társulatunk által rendezett koronás sorsjáték nyereményeiül — mint már jeleztük — a társulat művásárló bizottsága egyelőre Mannheimer Gusztáv: „Vágvölgyi motivum," Szenes Fülöp: „Hadjáraton" és Ipoly Sándor: „Ablak előtt" című festményeit vásárolta meg. A sorsjáték koronás sorsjegyei január 31-ikéig a Téli kiállítás pénztáránál valamint benn a termekben is kaphatók. Amennyiben a már megvásárolt három festmény vételáránál nagyobb összegért kelnek el sorsjegyek, társulatunk még újabb nyereménytárgyakat is fog vásárolni. A huzásban csakis az eladott sorsjegyek számai vesznek részt. A húzás február 3-án lesz.

—

— **Társulatunk vidéki kiállításai.** Társulatunk választmánya legutóbb tartott ülésén a művészeti szakbizottságoknak az igazgatóság által tolmácsolt javaslatára egyhangu lelkesedéssel elhatározta, hogy — amiről soha le nem tett: — ujra erélyesen a kezébe veszi a vidéki kiállítások ügyét és mindent el fog követni arra nézve, hogy a magyar művészetet fejlettségének mai színvonalán mutassa be a nagyobb vidéki városok közönségének. A kiállítások rendezésében az igazgatóság egy most készülő tervezet alapján fog eljárni, amelynek alapgondolata az, hogy a vidék ugyanazokat a kiállításokat láthassa, amelyeket a budapesti közönség a műcsarnokban lát, s így minden itteni kiállitás bezárása után, a kiállitás el nem adott anyagát — sőt amennyiben a tulajdonosok beleegyeznek, az eladott műveket is — két vagy három részre osztva, ugyanannyi, egymáshoz közelfekvő városban fogja kiállitani, s az illető városok közt az anyagot kéthetenként egymással kifogja cserélni. Ennek révén a vidéki közönség abba a helyzetbe jut, hogy a budapesti kiállításokat a maguk egészében élvezhetni fogja. Különösen előnyös lesz ez az illető városokban lakó társulati tagokra, akik az illető tárlatokon, tagsági jegyeik révén ugyanazokat az előnyöket fogják élvezni, amelyeket a budapesti tagok az itteni kiállításokon élveznek. A cél elérésére és a siker biztositására társulatunk a nagyobb vidéki városokban, tagjaiból helyi bizottságokat fog szervezni, amelyek a tárlatok létrehozásának a támogatására lesznek hivatva. Azokban a városokban, amelyekben önálló képzőművészeti társulatok vagy egyesületek vannak, a kiállításokat az illető társulatok fogják rendezni és társulatunk csak az anyag beszerzésében fog nekik segédkezni. Társulatunk eziránya törekvéseiben bizton számit vidéki tagjainak és a hatóságoknak lelkes közreműködésére, amint hogy már előre is több oldalról kapott felszólitást vidéki kiállítások rendezésére és vidéki képzőművészeti egyesületek támogatására.

—

— **A Magyar Képzőművészek Egyesülete** kebelében az egyesületnek január 13-ikán *Zala* György elnöklése mellett tartott ülésén alakult meg erre az évre a festészeti és a szobrászati szakosztály. Az elsőnek elnöke Karlovszky Bertalan, jegyzője Tull Ödön, a másodiknak elnöke Zala György és jegyzője Telcs Ede lett. A műépitészeti szakosztály nem alakulhatott meg, mert az ülésen egyetlen műépitész sem volt jelen.

—

— **Favretto, Leibl és Uhde a Műcsarnokban.** Giacomo Favretto-nak „Zsuzsanna és a két öreg" című festménye, melyet legutóbb Szalay Imre nenzeti múzeumi igazgató kezdeményezésére a Nemzeti Múzeum számára megvásároltak, továbbá Uhde: „Szent beszéd a hegyen" című és Leibl: „Férfi kancsóval" című festményei, melyeket nemrég a berlini Lepke-féle árverésen Térey Gábor dr. vásárolt meg az Országos Képtár számára, ezidőszerint a városligeti Műcsarnok tanácskozó termében minden külön belépődij nélkül láthatók.

—

Vasárnap, 1928 február 19

MŰVÉSZET

Kernstock Károly kiállitása

Az Ernst-muzeumnak nagy eseménye van s ez tulajdonképpen a magyar festőművészet eseménye is. *Kernstock* Károly alkotásait mutatja be korszakosan átfogó gyüjteményben. Kevés olyan festőművészünk van, akinek akkora hatása lett volna az uj magyar festőművészet kialakulására, mint *Kernstock* Károlynak. Harminc év alkotása beszél erről a forrongó lelkü művészről. Itt látjuk először igazolva a maga teljességében, hogy az a hatás, amely kiszakitott a magyar művészet táborából egy szilaj elszántsággal előrerohanó rajt s vitte uj vágyak, uj vizek hátán, uj irányok felé, magából a művészből, a lelkéből fakadt, nála ez őszinte, lelki determináltság volt és ő maga is rohant a gondolat után. Állitsunk mérföldköveket a harminc év utján. Vegyük a *Kubikus* cimü képet (96. sz.) és állitsuk ezzel szembe a *Napsugár az őszi erdőben* cimü (62. sz.) képet. Pontosan megállapithatjuk: Kernstock Károly kezdő szineiben ott égett a vágy, hogy müveiben kiteljesüljön azt a mérhetetlen melegség és szinpompa, amit a natura nyujt a fogékony lélek számára. A 71., 74., 115., 93. számu képek, mint közbenső mérföldkövek, egyetlen millimétterrel sem térnek el a haladás irányától.

A Napsugár-kép szinte izzik a forróságtól. De Kernstockban nemcsak a szinek láza zsongott, a formák mozgalma még nyugtalanabbá tette. A Kubikus ösnaturalizmusa egyenesen hivta az analitikus naturalizmus felé, s talán most igazolódik először, hogy miért állt 1909-ben a Nyolcak élére. Lelke megtelitődött a kötöttségből való felszabadulás termékeny tanulságaitól és a *Lovasok a viz partján* cimü (103. sz.) óriási méretü kompoziciója már mint leszürt eredmény emeli Kernstock müvészetét a valóban iránymutató értékek fölé. A formák elemzése, hogy ebből épülhessen föl a test, az elemek hangsulyozása, hogy ebből alakulhasson ki az egész jellemzése, ez volt Kernstock vezető eszméje, mikor a forrongás idejében megindult.

Ma előttünk áll az elért eredményekkel, amelyek önmagukért beszélnek, hirdetik azt a felbecsülhetetlen értéket, amit *Kernstock* Károly jelent a magyar müvészetben.

Az Esti Kurir

Boross Mihály.

A bécsi tőzsde

Bécs, február 18.

Az értéktőzsdét mindvégig üzlettelenség tartózkodás jellemezte. A helyi papirok ;aján feltünő gyenge volt a Krupp, amely- n ismét megindultak az egzekuciós eladá- ok. Nagyobb árváltozások a többi érték- ategóriákban nem jelentkeztek. Az arbi- ázs-papirok közül a cseh papirok prágai, magyar papirok pedig budapesti eladá- okra lemorzsolódtak. A zárlati alaphangu- t alig tartott volt.

Záróárfolyamok: Osztrák Hitel 64. Magyar itel 110.25, Államvasut 27.50, Délivasut 13.0 ima 133.60, Salgó 86.90, Siemens 21.90, Ma- yar Hofherr 17.75, Déli Elsőbbségi 86.60, rupp 11.65, Alpesi 40.10, Dunagőzhajózási 114, gyesült Villamossági 52.60.

menet, tartott onatőzsdén

00 q pestv. (79) 31.95 pp., 120 q tiszai (80) 2.25 pp., 150 q fejérm. (79) 31.95 pp., 150 q ejérm. (79) 32.00 pp., 100 q pestv. (79) 2.00 pp., 150 q tiszai (79) 32.05 pp., 300 q 78) 188 cK Záhony, 300 q (77) 186 cK áhony.

Rozs: 150 q 29.50 pp., 100 q 29.50 pp., 0 q 29.50 pp., 450 q (62 kg) 28.62.5 pp.

Zab: 150 q 28.25 pp., 100 q 29.00 Bpest ocsi.

Tengeri: 300 q 27.50 pp. ti. V., 300 q 26.50 p. ft., 100 q 25.25 pp., 150 25.00 pp. Sá- osd, 300 q 145 cK Bánréve, 300 q 139 cK áhony.

Korpa: 100 q 22.00 Bp. malom, 150 q 2.12.5 Bp 22.12.5 Bp. malom.

Határidőüzlet előfordult kötései. Buza: Március 31.64, 66, 62, 60, 58, zárlat: 31.58— 1.60. Május 32.38, 40, 36, 34, 30, 28, zárlat: 2.30—32.32. Október 30.00, 02, 29.98, 94, 0, 88, 92, zárlat: 29.92—29.94. — *Rozs:* Március 30.20, 14, 12, zárlat: 30.10—30.14. Május 30.12, 06, 02, 06, zárlat: 30,04—30.06. Október 24.84, 82, 80, 76, 80, zárlat: 24.80— 24.82. — *Tengeri:* Május 26.88, 86, 84, 80, zárlat: 26.72—26.76. Julius 27.22, 20, 18, 14, zárlat: 27.14—27.16.

Készáruüzlet hivatalos árjegyzései: Buza: tiszai 77 kg 31.35—31.60, 78 kg 31.65—31.95, 79 kg 32—32.20, 80 kg 32.10—32.30, felső- tiszai 77 kg 31.25—31.50, 78 kg 31.55—31.85,

Kernstok Károly

1928 · II Riáll. grüjt Ernst-Múr.

MDK

Kernstock Károly

Péter András: A hónap kiállitásai. Tükör, 1936. nov.

Kernstok Károly

Körmendi András:
Kernstok Károly
Dom.

B. J.: Erdélyi
Museum
1937. 292-293. l.

UJSÁGÁROS
SZIK·SZÓ

KERNSTOCK KÁROLY

A legizgalmasabb érdekességű
vészpályák közül való a Kern
Károly fiatal pályája. Külö

is gazdagon gyümölcsöző lesz ennek a mun-
kája. De ma még csak a forrongásoknak, a
küzdelmeknek, az egyéniség leggyönyörűbb
forró képét szemlélhetjük.
élet sem kevésbbé vonzó és

1897-ben hazajött. Mindjárt első föllépése feltűnő sikert jelentett. Sokan felismerték és ami még többet jelent: sokat vitatkoztak fölötte. Akkor még a sujet szempontjainál tartottak. Kernstock tudta ezt és harcos kedvvel sietett megbotránkoztatni a burzsoát. A vége az ügynek az volt, hogy az állam megvette az „Agitátor"-t. Kernstock energiáját bizonyára inkább lehangolta, mint buzdította ez a gyors siker, ez a nyugalmas révbe-térés. Ugyanebben az időben festette a „Hajóvontatók"-at is, melyet 1901-ben, impozáns siker elismeréseképen, Udine városa vásárolt meg a velencei nemzetközi kiállításon. Csakhamar — nem is volt még nagykorú — az övé volt majdnem minden elismerés, melyet a magyar fórum csak kínálhat. Elnyerte a Ráth-díjat, egy évvel később pedig a Műbarátok díját.

Kernstock maga afféle gyöngéd elnézéssel szól ezekről a sikereiről. Iskola-éveknek mondja ezt a korszakot, sőt törekvéseit is iskola-törekvéseknek. Az előretörő művész jellemző vallomása, de nem objektiv értékű. Mi nemcsak akkor, de — miként ki fog tűnni — ma is többet látunk abból a korból való munkáin iskola-törekvésekn
nagy festő-potencia

Különös, mély hatást gyakorolt erre a modern emberre ez a régi művészet. Átértette a nagy kapcsolatot, mellyel Zarathustra a tömegek feje fölött köti össze a kiválasztottakat, akik „észreveszik egymást". Megérezte ezt a szellemi kapcsolatot minden idők távolságán keresztül ez a vállas reneszansz-ember, aki szociálistának vallja magát és pompás példánya minden idők humanistáinak. Ez az ízig modern evolúciós, aki régmult idők lelkéből hallgat ki halkan szűrődő dallamokat . . . Csak puszta véletlen, hogy festőnek született. Ha véletlenül államférfinak születik, akkor is nagy koncepciójú és mégis furcsa gyöngédségű reneszansz-ember. Így, hogy színnel alkotó festőnek született, minden megértése és minden evolúciós vágya festői kifejezésre kívánkozik. Még pedig — és ez éppen a jellemző — mindenkor hatalmas, reneszanszi méretű koncepciókra. Ez a vágya eddigi pályájának uralkodó és legvonzóbb jelensége. Ennek a nagy akaratnak küzdelmeiről, hatalmas elindulásairól és tragikus megrokkanásairól beszél az ő pályája, melyet izgalmas érdekességűnek mondottunk.

n vágya festői kifejezésre kívánkozott
r és élményei mégis csak csekély

1021

Agitátor a gyár kantinjában (1897)

Vadas József írása

Petrás István felvételei

„*Egy vajúdó korszak felejthetetlen mestere*"-ként mutatta be őt a vajúdó korszak krónikása, *Kassák Lajos*. S valóban: nagyszerű, de nem hibátlan festő volt Kernstok Károly, egyenetlen, mégis nagy ívet mutató életpályával.

1873-ban született. Hol másutt tanulhatott volna ez a század

Szilvaszedők (1901)

Az István Király-Szálló (Rudas László utca 8.)

A Petőfi Sándor utca 6. sz. ház

A Mérleg utca 9. sz. ház

Ilyenkor mindig mintha legény lennék
Ujra és ujra,
Előttem egy sereg öreg szatír
Tavaszi sípját fujja.

Kocsim röpülj, uj és uj asszonyok,
Süt a februári Nap:
Óh, asszonyok, be megcsillogtatok.

Hűvösvölgyemből sebten, rohanón

1925 augusztusában Ady hívei és barátai emléktáblát avattak a Hűvösvölgyben, a költő egykori szobájának külső falán:

„*Itt lakott várúrként az ő legkedvesebb Hűvösvölgyében egyedül, csöndben 1913 százszínű őszén és 1914 első hónapjaiban az élet és a halál nagy költője: Ady Endre.*"

A megkopott emléktábla ma is ott látható a falon; talán azért maradt meg, mert annyira el van rejtve, lombok és kerítések mögé. Azok a táblák viszont, amelyek Ady életének mozgalmasabb színhelyeit jelölték meg, a háború és az átalakítások, tatarozások zűrzavarában, a tudatlanság, közöny, nemtörődömség vétkéből elpusztultak vagy nyom nélkül eltűntek (Central kávéház, Palermó kávéház, Délivasút kávéház; a Három Hollóét kegyelettel pótolták). Pedig a város rohamos megújulásában gondolni kellene arra, hogy — amíg lehet — megjelöljük a költő életének még föllelhető és azonosítható emlékhelyeit. A századik évforduló nemcsak máris elkésett figyelmeztető, de sürgető és kötelező alkalom erre.

Elsősorban az utolsó állomásra, halálának helyére kell gondolnunk. Furcsa tréfája a sorsnak, hogy nemcsak Ady szülőfalujának, *Ér*mindszentnek a nevét torzítja egyre többször *Érd*mintszentre a gépíró, szedő, s hagyja jóvá lektor, korrektor és szerkesztő, de mindeddig vitás volt az is, hogy hol húnyta le szemét a költő. A zavart és bizonytalanságot az okozta, hogy mikor 1919 januárjában súlyos betegen szanatóriumba szállítják, a források — a legközvetlenebb, tehát leghitelesebb közlők is — hol *Park*, hol *Liget* Szanatóriumot említenek. A kettő ugyanis lényegében egy intézmény volt, közös tulajdonban és vezetés alatt, de két külön, szomszédos épület. A Park Szanatórium (Aréna út 84.) épülete a háború alatt elpusztult, helyén a Dózsa György úti SZOT Székház áll. A mellékutcában hozzá csatlakozó Liget Szanatórium (Nagy János, ma Benczúr u. 47.) viszont épségben maradt. Melyikben volt hát Ady halottas szobája: az eltűnt épületben vagy a meglévőben? A centenáriumnak kellett eljönnie, hogy hosszas viták, találgatások után ráébredjünk a legegyszerűbb és legtermészetesebb megoldásra: a kérdést a leghitelesebb hivatalos forrás, a halotti anyakönyv döntheti el. Eszerint pedig Ady a *Liget Szanatóriumban* halt meg. Egyébként egyöntetűen ezt írják a halálhírt közlő, 1919. január 28-i lapok is.

A Benczúr utca 47. számú épület várja, sőt követeli tehát az emléktáblát, amely megörökíti egy nagy élet utolsó stációját.

Kernstok Károly művészete

végén férfivá érő fiatalember, ha nem éppen Hollósy Simonnál és ha nem éppen Münchenben. Akkor még a bajor főváros, pontosabban Hollósy ottani műhelye volt a születő magyar festészet központja. Innen tér majd haza Hollósy, s alapítja meg — mások társaságában — a nagybányai művésztelepet.

Kernstok pályája nem Nagybányán, hanem Hollósyval kezdődik. Az ő aprólékos, fegyelmezett, szikár stílusának szellemében készülnek első festményei. Tudományos fogalmat használva, naturalizmust is említhetnénk, ha ez a jelző nem devalválódott volna a használatban. Miközben elvesztette eredeti jelentését. Azt a jelentését, hogy a századelő szociális indíttatású művészete — képzőművészete és irodalma egyaránt — a valóság mindennapi tényeinek felsorakoztatásával, nem egyszer a szenvedés és nyomor tragédiájának tárgyilagosan naturalista ábrázolásával lett maradandóvá.

Kernstok első jelentős képe, az *Agitátor a gyár kantinjában* még a szociális indíttatású naturalizmus jegyében készült. Asztal mellett hevesen magyarázó férfit látunk, amint izgatott arcú munkások figyelik. Nem tüntetés elevenedik meg, nem az élet színpadias kellékei vonulnak fel előttünk, nem politikai jelszavak illusztrálását kapjuk, valamiképp

Hazatérők (1901)

Modellek (1903)

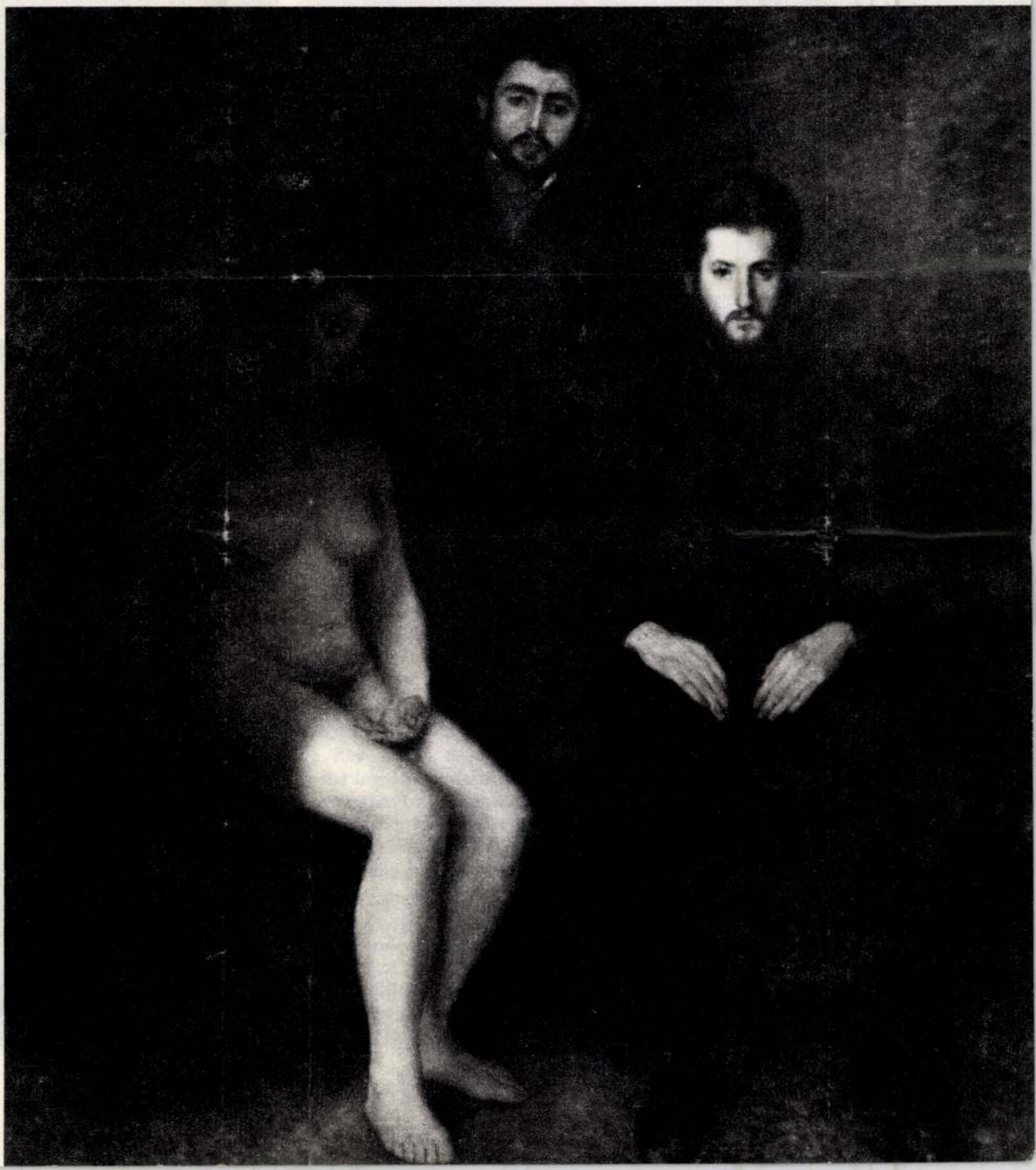

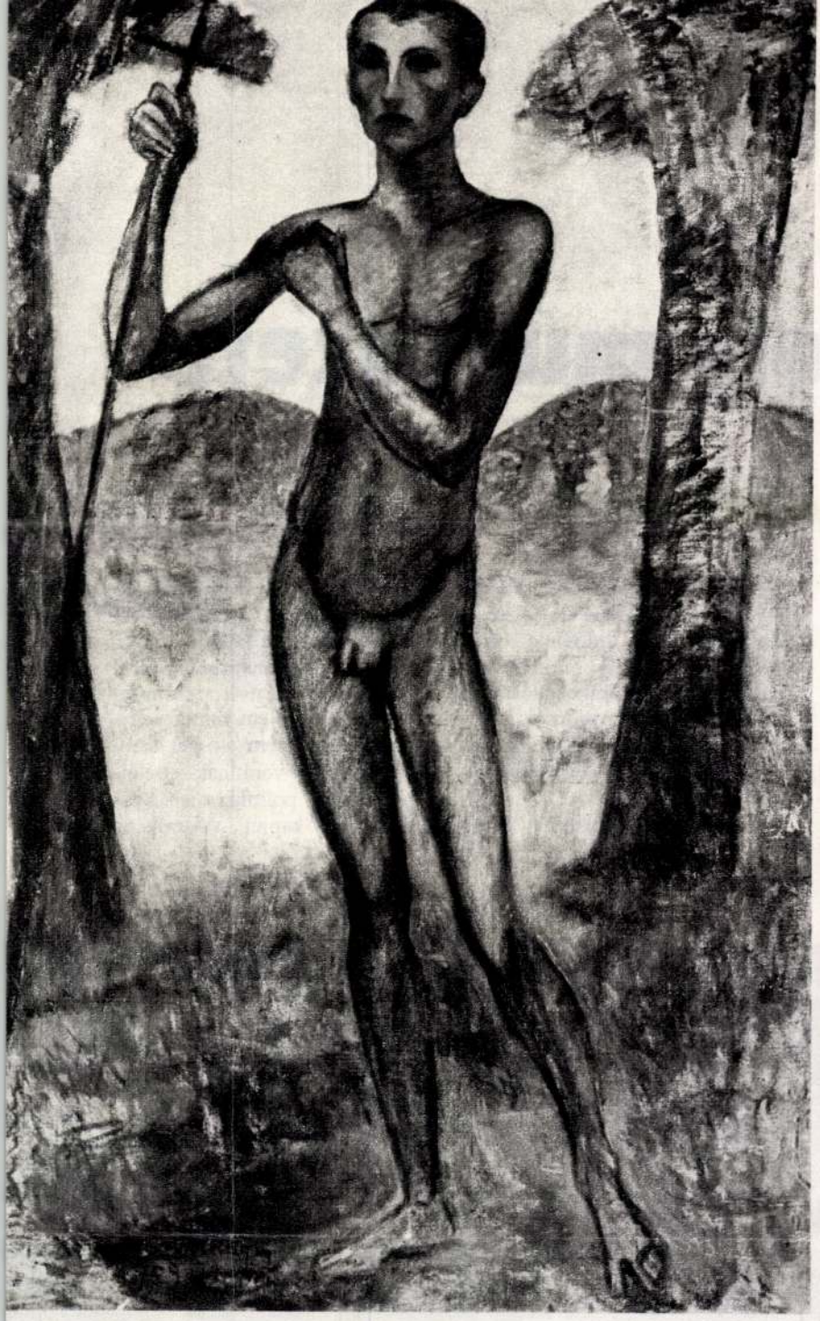

Keresztelő Szent János (1908—1909)

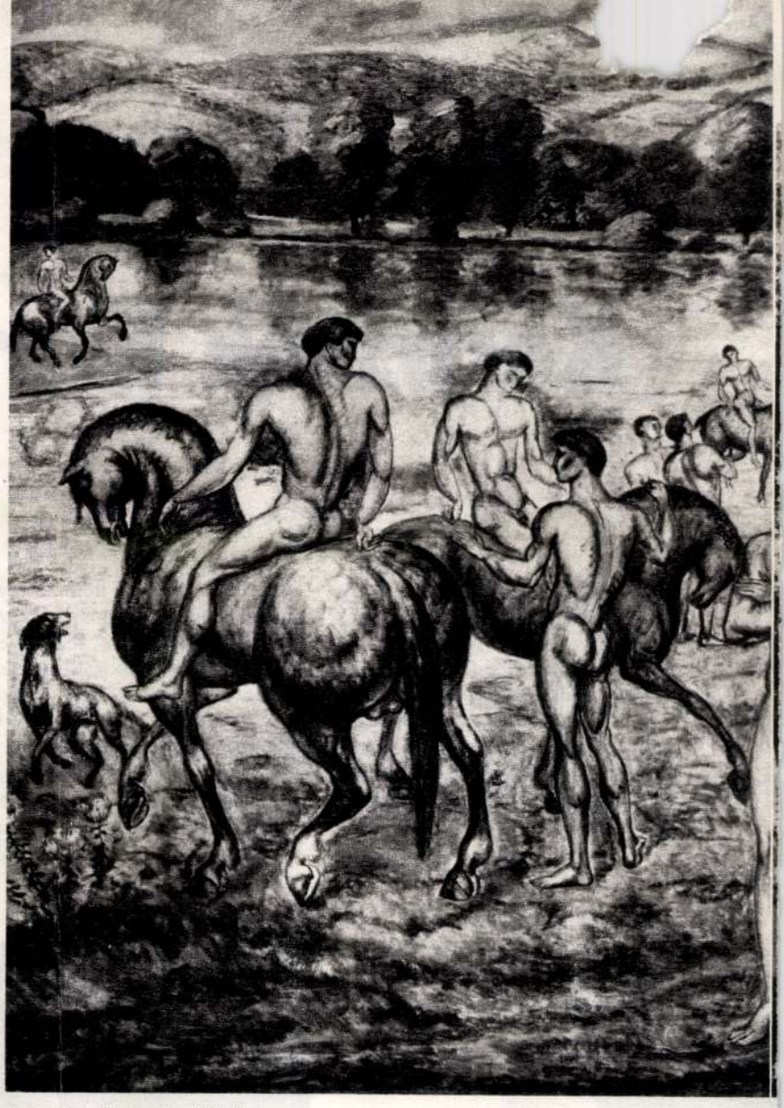

Lovasok a víz partján (1910)

Czóbel Béla portréja (1907—1908)

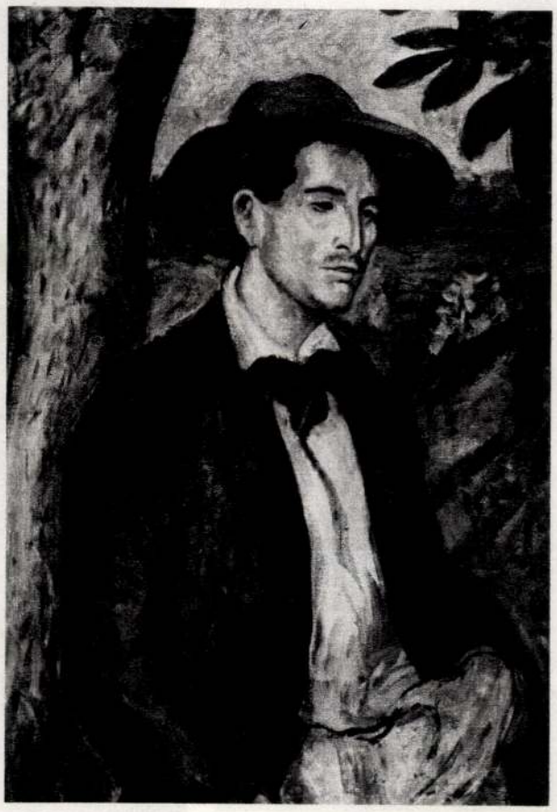

mégis egy készülő hatalom erejét érzékeljük. Az agitátor igazát, a figyelők erejét. Fontos már az indulásnál mindkét dolgora felfigyelni. Mert a későbbiekre — egész pályájára — érvényes, hogy Kernstok művészete társadalmi kérdésekre keres választ, de ez a társadalmi fogantatású művészet soha nem válik lapos politikai frázispufogtatássá.

Pedig az út — Kernstok vállalkozása — teli van nehézséggel. Érdemes tallózni az *Agitátor* után festett képek között. Gyakran és nagyon erősen változik a hang, képzőművészetről lévén szó: a stílus, a modor, a nyelvezet. Az 1897-es *Hajóvontatók* az orosz peredvizsnyikek szellemét idézi, az 1901-es *Szilvaszedők* fáradt idillje a barbizoni festőket Franciaországból, az 1903-as *Krisztus és az emmauszi ifjak* Rembrandthoz kapcsolódva szecessziós mintákat követ, az 1907-es *Czóbel Béla portréja* — tüzes színeivel — a francia expresszionisták, a „Fauve"-ok törekvéseihez áll közel.

Ebből a sok hatásból a század első évtizedének végén alakul ki egyéni stílusa. Általában emberi figurákat, többnyire aktokat fest, lovak között, eszményien szép háttérben. A leegyszerűsített formák, a dekoratív színek, a sugárzó fény láttán olyan érzése van a nézőnek: az ifjak valósággal fürdenek a természet szépségében. Ők — hogy a jó barát, Ady szavait használjam — a „Láznak ifjú serege", amely a forradalom felé haladó országban „Piros kedvű, új ütemű lovaghad".

Kernstok, a tudatos elme, tisztában volt azzal, hogy a holnapért folyó küzdelmet egyedül nem lehet megvívni. Az ő vezetése alatt tömörülnek csoportba —

1977 11

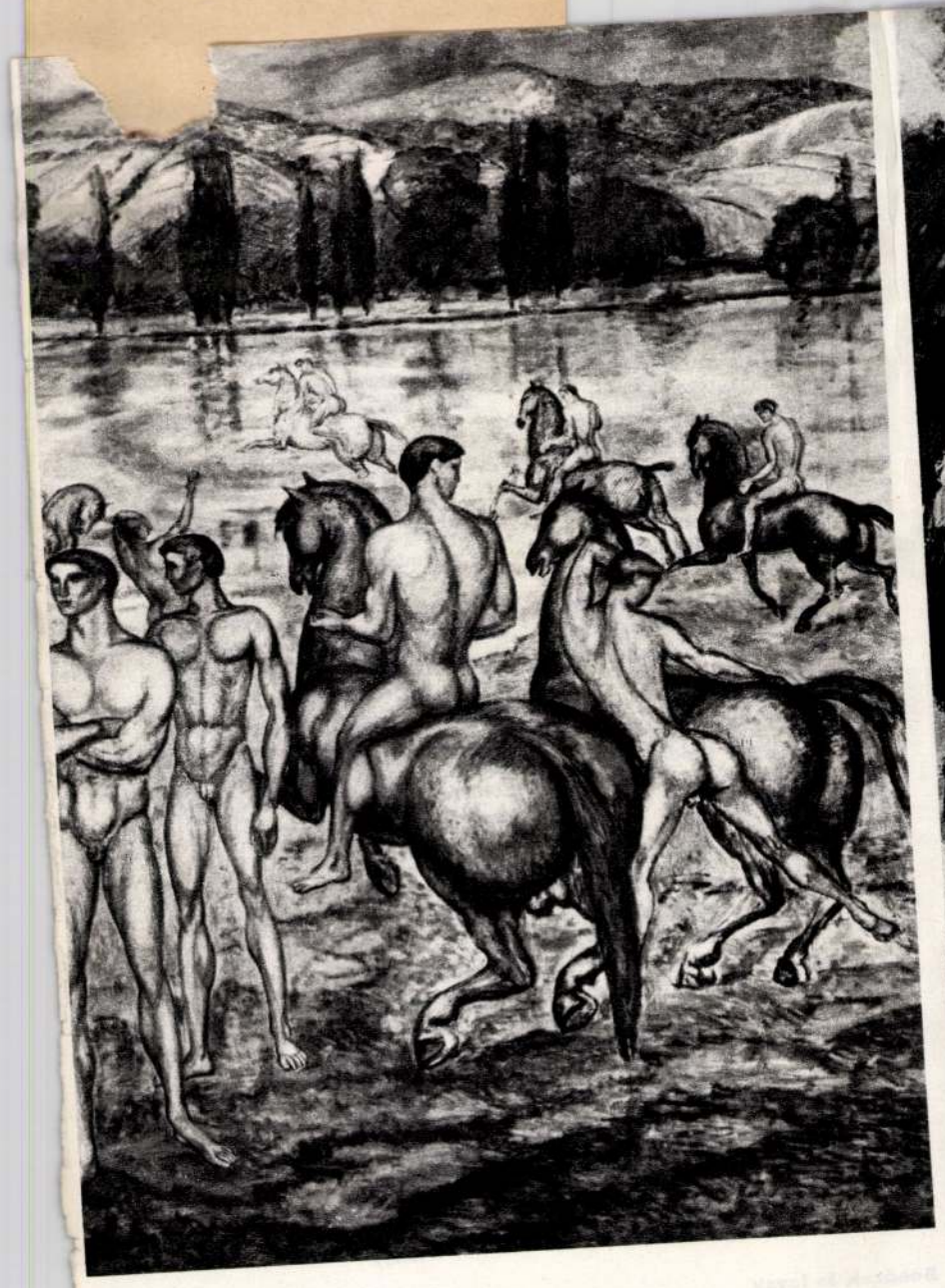

Ádám és Éva (1935)

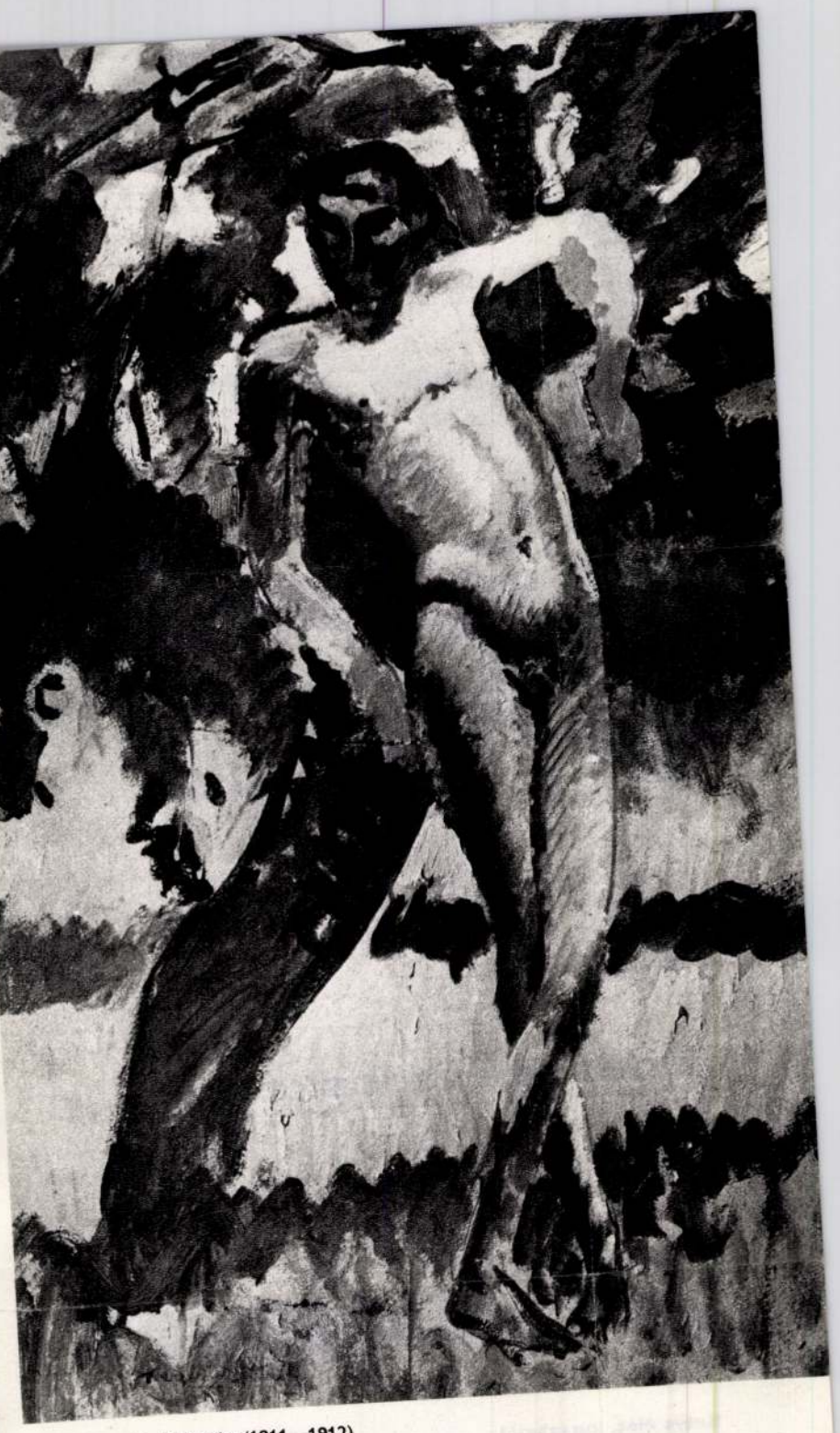

Fához támaszkodó fiúakt (1911—1912)

1909 és 1912 között — azok a rokon törekvésű fiatal festők, akik *Nyolcak* néven vonultak be a magyar művészet történetébe. Ha a Kernstokot útjára indító Hollósy küldetése Nagybányán az volt, hogy szakítson a magyar festészet múlt századi örökségével, s főleg: hogy alternatívát nyújtson a hivatalos álművészettel szemben, akkor a Nyolcak már a Cézanne-tól és a kubistáktól tanultak birtokában teszik huszadik századivá képzőművészetünket. A csoport nevében Kernstok elméleti tevékenységet is folytat: tanulmányokban tisztázza a festészet új követelményeit.

1918-ban tagja a Nemzeti Tanácsnak, majd a Tanácsköztársaság idején lakóhelyén, Nyergesújfalun szabadiskolát nyit a művészeti direktórium felkérésére. (Itt tanult — itt tanulta a legtöbbet — a fiatal Derkovits Gyula.) Tagja a volt Esztergom vármegye direktóriumának. Ezért letartóztatják, s amikor szabadul, emigrálnia kell. Csak a húszas évek derekán tér haza.

Életének ebben az utolsó két évtizedében (1940-ben halt meg) művészete alapvetően nem változik. Felfogásmódja a régi, csupán a kifejezés lesz expresszívebb. A lovak, a meztelen emberi testek, a természet szépségének festője marad. Az ecsetkezelés azonban nyugtalanabb, a kompozíció zsúfoltabb. Kernstok nem tudja — nem is akarja — kiheverni a történelem traumáit. Nem felejtheti, hogy a szép reményeket kegyetlenül összetörték. Fő műveinek többsége minden bizonnyal a forradalom előtti időszakra esik; a harmincas évek néhány tusrajzából azonban szintén egy kivételes tehetségű és fogékonyságú szellem szól hozzánk.

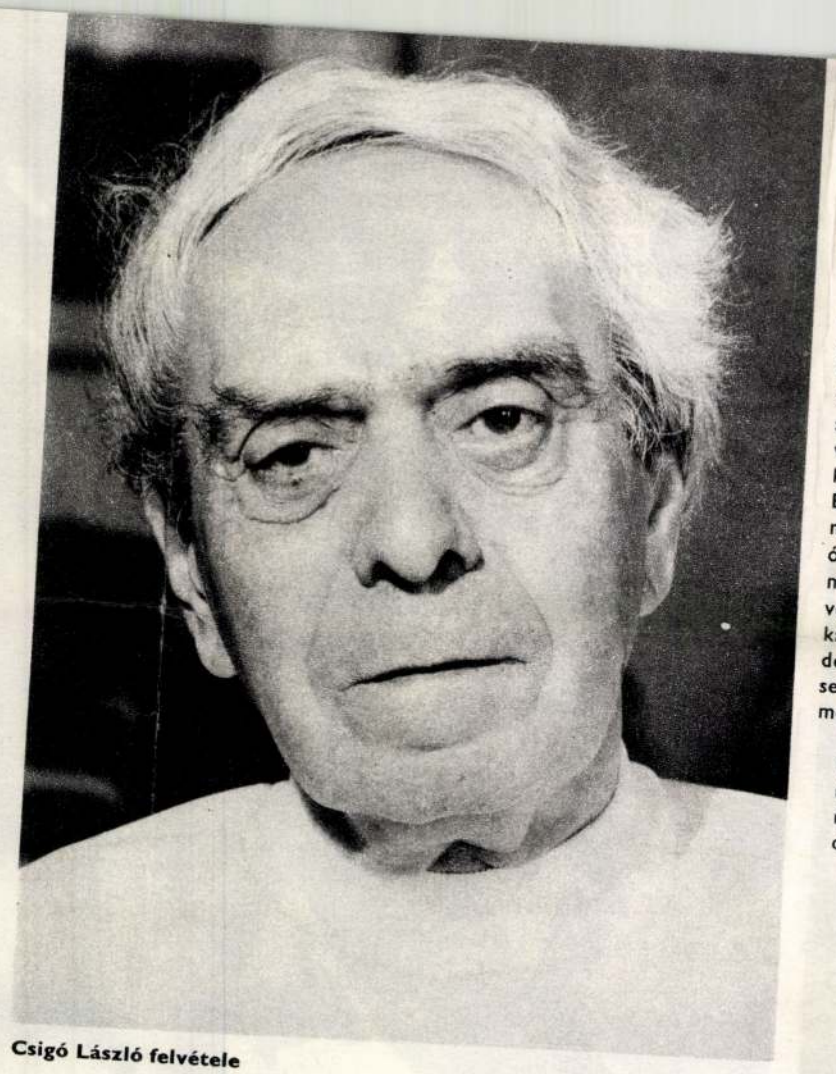

Csigó László felvétele

Irodalmi városképek

Vargha Balázs

Zelk Zoltán éneke III.

Kutya élet, kutyahalál

Ifjúkori, sokatmondó képzelődése: mi volna, ha a zuglói kutyákat, villák, gyárak, vagyonok, jogok hűséges őrzőit egy füttyszóval magához hívná, a maga pártjára állítaná?

Nagy emberszeretet és nagy kutyaszeretet egyesül ebben az ezópuszian átlátszó szerkezetű versben:

Itt semmi sem tiéd . . . A szél
is vonit már, a szárnyas eb:
„Itt semmi sem. . .” Megyek tovább
s füttyszóval felelek.

Mi lenne, ha füttyömre most
előtörnének a kutyák
s mögém szegődve vágnának
az éji réten át

a város felé! Nyomomban
ha csatakosan és veszett
üvöltéssel száguldanának,
mint lázadó sereg . . .

Zuglói kutyák

Uraik ellen föllázadt házőrzők élén? A *Kivert kutyák siratójá*ban másra vált a kép: megkínzott, megrugdalt ebek élén. Még 1942-ben, a végső szörnyűségek előtt írta ezt, de már a közeli veszély tudatával:

A kivert kutyák kínját tudtam én,
melyet nem enyhít írként a remény,
hogy holnap tán majd másképpen leszen,
nem vet számot a hűvös értelem.
Csak szűköl, vinnyog, mert nem érti meg,
miért nem lel gazdát a szeretet?

S kutyákkal népes lett az éjszaka . . .
ezer kivert társad kísért haza!
Kiket, mint téged, nem felejthetek:
zöld rémülettel lobbanó szemek,
ezernyi kin, ezernyi vinnyogás —
kis, kóbor lélek, nékem megbocsáss!

Mozdul megint a kép: a cell
ahol sok mindent nem lehet. Kutyát tartani, de temetni sem lehet. Akármilyen cinikusan groteszk ez a kapcsolás, írva van. Mikor Irénre gondol, és mindig őrá gondol *odabent*, egy hajdani kiskutya is oda-oda sündörög. Nem csak a kép vált át, a hang is. A kutyasiratóban és a kutyacsábítóban jogos volt az az emelt hang, a kérdő- és felkiáltójelek a két vers partitúrájában. És Zelké volt az is, saját óda-hangja, megkülönböztethető a hagyományos ódai nagy lélekzetvételtől éppúgy, mint József Attila politikai ódáinak szivet emelő hangjától. A *Sirály* versszakaiban más a dallam. Szenvedélyesen de halkan, rapszódikusan de egyenletesen énekli az elmaradt, versben mégis meglett búcsúztatót.

Miként a rab cellafalat,
úgy kopogtatnám sírodat,
megtanultam ott a jelet —
de más rabság ez, a tied.

s a vadgesztenye-levelek,
mik sírodra keringenek,
ők tudják a morze-jelet.

Talán az emlék . . . Mert lehet,
hogy Zuglót járom most veled,
lábunknál rég-holt kiskutyánk,
a régi eső hull reánk.

Sirály

Él a rég-holt kutya, hiszen a versben, az emlékben asszonya is él. A hármas séta nem-valódi öröme mindhármukat élteti. Az asszonyi gyöngédségnek, ragaszkodásnak hű árnyéka lesz a kutya ragaszkodása, gyöngédsége. És most már örökre ott lesz a helye a rég-holt ebnek, mint barbár fejedelemasszony sírjában a legkedvesebb kutyájának. Ezzel teljesedik ki Zelk Zoltán életében a régi hűség a kutyákhoz.

ahogy hajával arcom betakarta
ne lássanak, s a mellére emelve
futott velem az égő éjszakában
égő falak, égő utcák fölött,
ahogy ha kellett, lángok között láng volt,
ahogy fűszál a fűben, ahogy árnyék,
ahogy csukott száj, ahogy surranás,
ahogyan Schubert Ave Máriája,
ha éppen azt dalolta el nekem,
ahogy négy deszka közé gyömöszölve,
még átnyúlt hozzám a cella falán,
ahogy ma hajnalban szobámba lépett,
lábánál húsz éve halott kutyánkkal,

mert tudja, merre járok, hol lakom

Ahogy

Bohócok és lovak

Minél teljesebb lesz Zelk költészete, minél nyomatékosabbra nő jelenléte nagy költőket pazarul termő mai líránkban, annál többet játszik a komolytalannak tartott mesterségekkel, színhelyekkel, egyéniségekkel. Nem ő fedezte föl, jobban mondva ő is fölfedezte, mint annyian Villon előtt és Villon után, hogy gyanús helyeken ugyanúgy teremhetnek áhítatos gondolatok, mint áhítatos helyeken gyanús gondolatok.

Istenkísértő, istent sértő imát hol is mondhatna illőbb helyen, mint a cirkuszban, ahol Gerard, a bohóckirály jajgatott, mert a porond urai nem hagyták játszani.

Elébe állt egy ostorát
pattogtató vad óriás,
a szolgák és a bóbitás
porond-futó lovak ura —
és kérdezte tőle Gerard,
kérdezte: Maga kicsoda?

mint én az istent faggatom,
ha gáncsvetve elébem áll,
hogy mondja meg már kicsoda,
kicsoda ő? és játszani
mért nem hagyott soha?

Emlékezés egy nagy clownra

Csak a címével vagyok elégedetlen ennek a versnek. Mert több a vers, mint Gerard emlékezete. *Zelk Zoltán imája* — nem cím-javaslat ez, csak műfaji meghatározás.

Miért szereti a mutatványosokat, a vurstli egykori csodabogarait? Azért, mert Cocteau és Fellini is szerette az effajta népséget? Nem. Ihletközvetítőkre neki nem volt szüksége; bár igaz, hogy egyik vurstli-versét Fellini nevével kezdi.

A cirkuszosoknak jó hasznát vették századunk első felének művészei. Szürkeség ellen tarkaságot kaptak tőlük; elérzékenyülést, hogy a bohóc is ember; jóleső szolidaritást a társadalom szélén libegő aligművészekkel.

Zelknek azonban védangyalai, őrseregei a vurstlisok. Betegségből, kórházból, sőt razziából szabadulást hirdető mennyei követek.

Mínusz 19° a vers címe és így kezdődik:

A bohóc és a púpos kikiáltó
versenyt kergetik a telet . . .

Mikor még csak itt tart az olvasó, azt hiheti, hogy Petőfi *Téli világá*nak egy új strófáját látja, didergő mutatványosok téltáncával. Nem. A *Mínusz 19°* jelen van ugyan a kórház ablakán *túl*, de a mutatványosok a telet úgy kergetik, hogy egy hajdani júliusi délutánt hadonásznak, kiabálnak vissza.

A bohóc és a púpos kikiáltó
versenyt kergetik a telet,
hadonásznak a kórház ablakában —
Hát lehet! lehet! folyvást, emberek!
Itt látható a kettévágott asszony,
ki mégis fölkél aztán, s újra jár,

Kernstok Károly

Lovasok c. képe.
repr

Szabad Művészet

1948. 1. n. 23. l.

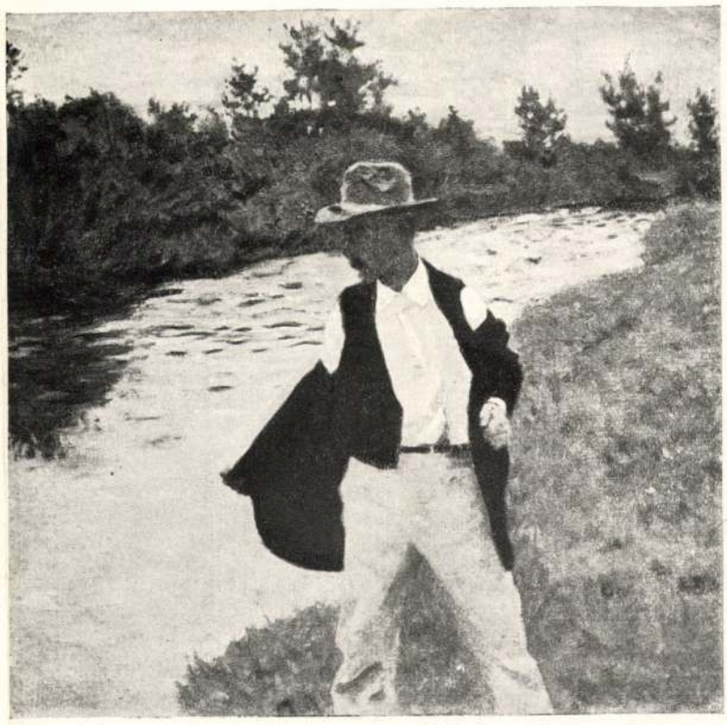

FERENCZY KÁROLY: FÜRDÉS ELŐTT

LÓKAYNÉ EGYED ERNA: A FÉRFI ÚTJA

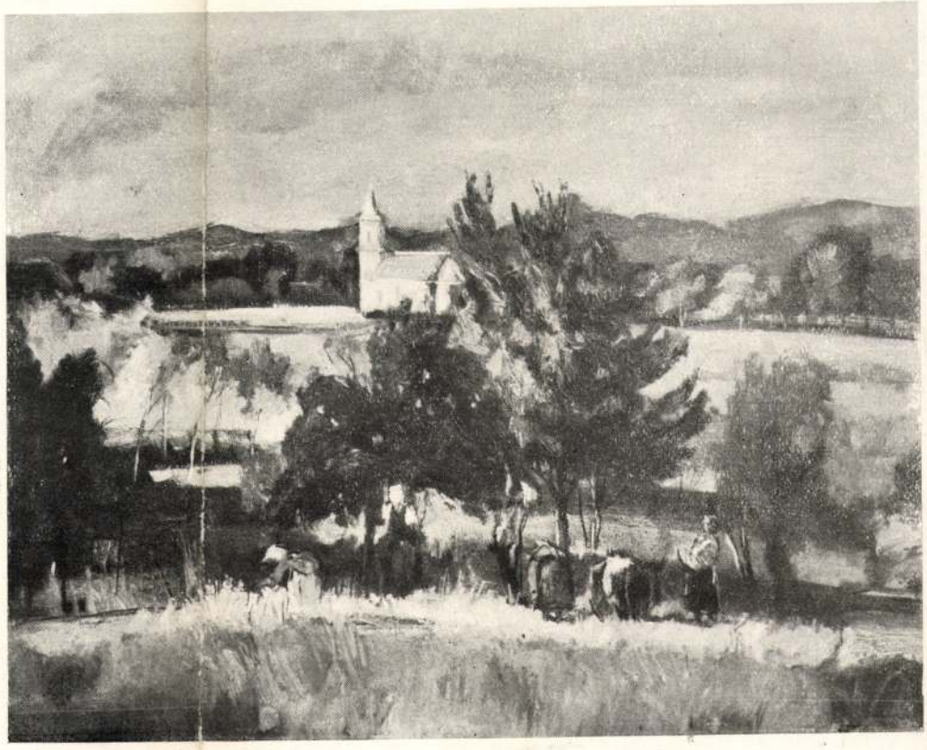

BOLDIZSÁR ISTVÁN: GYÜMÖLCSSZEDŐK

A Műcsarnok reprezentativ kiállitásáról.

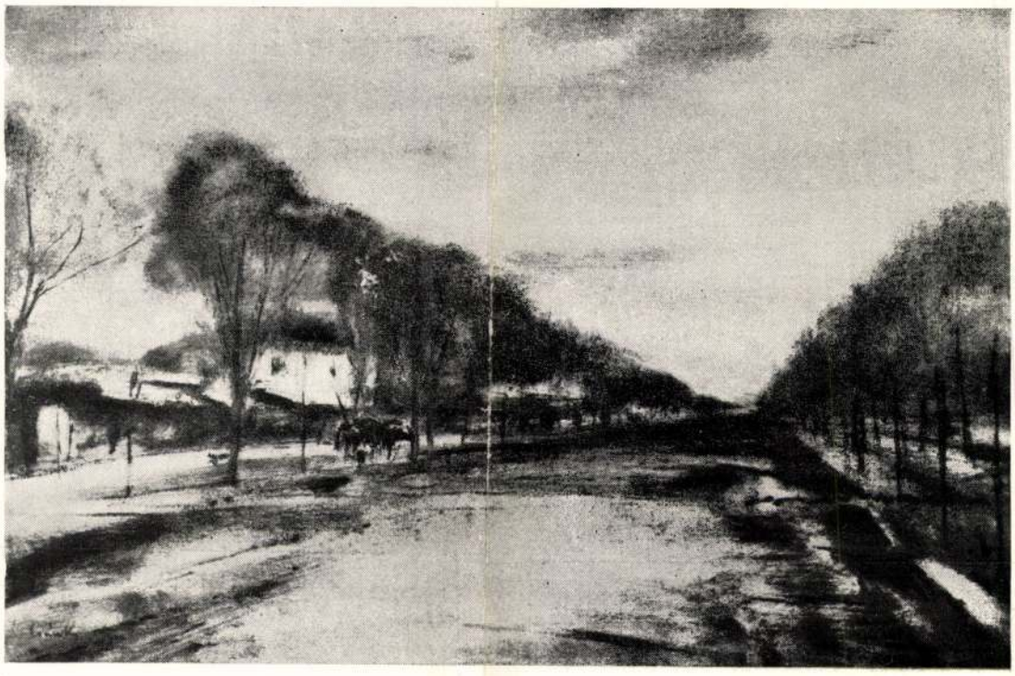

CSÁNKY DÉNES : ORSZÁGÚT

A Műcsarnok Reprezentativ kiállításáról

II—III.

Örömmel állapítjuk meg, hogy a reprezentatív kiállításnak nemcsak a multra, de a jelenre vonatkozó része is valóban reprezentatív. Együtt van az egész mai magyar művészet. Sajnos, nem mondhatjuk, hogy mindenki a legjobb művével szerepel, amiben az illető művészek maguk csak hibásak, de általában mindenki igyekezett egy-egy reprezentáns munkájával képviseltetni művészetét. Mindenki, — most valóban majdnem mindenkit jelent, aki számottevő tényezője a mai magyar művészetnek. Így mingyárt a második és harmadik teremben együtt találjuk Csók Istvánt, Beck Ö. Fülöpöt, Réti Istvánt, Glatz Oszkárt, Zádor Istvánt, Kisfaludy Stróbl Zsigmondot, Pásztor Jánost, Szentgyörgyi Istvánt, a Szinyei Társaság kiváló tagjait, az Egyesületnek olyan oszlopos, kiemelkedő reprezentánsai mellett, mint Zala György, Edvi Illés Aladár, Deák-Ébner Lajos, Czencz János, Spányik Cornél, Szüle Péter, Révész Imre, Balló Ede, Telcs Ede, Nádler Róbert, Márton Ferenc, Fülöp Elemér, Damkó József, Knopp Imre, Tury Gyula, Szamosi Soós Vilmos, Szablya Frischauf Ferenc, Margó Ede, Kunwald Cézár, Gábor Móric, Gy. Sándor József, Krusnyák Károly, Benkhard Ágost, Kemény Nándor, Burghardt Rezső, Gárdos Aladár, Vastagh György, Istók János, Kacziány Ödön, gyügyei Nagy Zsiga, Háry Gyula, Petri Lajos, ződy Szilárd és Komáromi Kacz Endre. Mind valamennyi tudásának legjavát helyezte egymás mellé és most minden kétséget kizáróan megállapítható, hogy egyik rész a másik nélkül nem képviselheti teljes joggal és hiánytalanul a magyar képzőművészetet. Szabó Béla Leó, Áldor János László, Kárpáthy Jenő, Hosszu Márton, Prohászka József, Kövér Gyula, Kacziány Aladár, Klammer Mariska, Dolányi Benczur Ida, Gulyás Sándor valamennyien azt igazolják, hogy a magyar művészet első vonala kiváló tartalékokkal rendelkezik.

VIII—IX.

Ebben a két teremben nyert elhelyezsét a ma élő magyar művészetnek úgynevezett balszárnya. Rájuk igen nagy mértékben vonatkozik az a megállapításunk, hogy nem szerepelnek a legszerencsésebben megválasztott munkáikkal. Még Vaszary János is mélyen nívója alatt mutatkozik be Interieur c. művével. Tanítványai sem szerencsésebbek, csak Pécsi Pilch Dezső választotta meg szerencsésen Nervi c. képét. Zsótér Ákos, Antal József, Vörös Géza és Cser Károly szobrászművész állnak nívójukon. Csontváry Kosztka Tivadart Sátakocsizás Athénban c. jellemző alkotásával szerepelteti a rendezőség. A nyolcadik terem anyagából messze kimagaslik Kernstok Károly Lovasok a víz partján c. klasszikus képe, mely annakidején elindítota a magyar postimpresszionista törekvéseket. Ma szinte érthetetlen, hogy ez a nagy művészi lelkiismerettel mérlegelt, a klasszikus hagyományokat egy lépéssel tovább vivő, de semmiesetre sem megsemmisíteni akaró nagyméretű vászon hogyan kelthetett 20 évvel azelőtt oly nagy visszahatást. A fölötte eltelt 20 eszendő elhalványította a kép művészetpolitikai vonatkozásait, de nem halványítota el azokat a művészi értékeket, melyekkel Kernstok Károly nagyszerű művészi egyénisége felruházta. Mély meggyőződésünk volt mindig és ez az alkotás csak még jobban megerősítette, hogy a haladásra törekvő magyar festőművészek igazi vezére

Képzőművészet
1932. 48. n. 62. l.
Tárlatok

Kernstok Károly

Ernst Múzeum kiállításai

AZ ERNST-MUZEUM EDDIG A KÖVETKEZŐ KIÁLLITÁSOKAT RENDEZTE:

1. SZINYEI MERSE PÁL gyüjteményes kiállitását.

2. KERNSTOK KÁROLYNAK, a debreceni megyei székház számára készült üvegfestményeinek kiállitását.

3. ZULOAGA ÉS BRANGWYN gyüjteményes kiállitását.

4. FÉNYES ADOLF ujabb festményeinek és rajzainak kiállitását.

5. VADÁSZ MIKLÓS rajzainak gyüjteményes kiállitását.

6. FRANCIA IMPRESSZIONISTÁK és HERMAN LIPÓT gyüjteményes kiállitását.

7. IVÁNYI-GRÜNWALD BÉLA festményeinek és DR. SONNENFELD ZSIGMOND gyüjteményének bemutatását.

8. FERENCZY KÁROLY ujabb festményeinek és rajzainak kiállitását.

9. LIGETI MIKLÓS szobrászművésznek gyüjteményes kiállitását.

10. A MAGYAR BIEDERMEIER-KORI művészet. (Barabás, Borsos, Brocki, Györgyi, Weber.)

11. A XIX. század nagy francia mestereinek kiállítását.

12. MAGYAR-MANNHEIMER GUSZTÁV ujabb festményeinek kiállítását.

13. MAGYAR MESTEREK ELSŐ CSOPORTKIÁLLITÁSÁT. (Mányoki és Kupeczky festményeivel.)

14. BÁRÓ HATVANY FERENC gyüjteményes kiállitását.

15. Gróf BATTHYÁNY GYULA festőművésznek és BECK Ö. FÜLÖP szobrainak gyüjteményes kiállitása.

16. MUNKÁCSY MIHÁLY jubiláris kiállitását.

17. RIPPL-RÓNAI JÓZSEF háborus festményeinek és rajzainak kiállitását.

18. MAGYAR MESTEREK második csoportkiállitását.

19. KOSZTOLÁNYI-KANN GYULA és MATTYASOVSZKY-ZSOLNAY LÁSZLÓ festményeinek és rajzainak kiállitását.

20. LOTZ KÁROLY emlékkiállitását.

21. NÉMET ÉS OSZTRÁK MESTEREK és magyar követőik (Than, Gerhardt).

22. JÁVOR PÁL gyüjteményes kiállitását.

23. A FERENCZY-CSALÁD (Károly, Valér, Béni és Noémi) kiállitását.

természethez. Elhagyta a torzítást, el a rögtönző előadást. Amire mostanában törekszik, az valamennyire emlékeztet Hans von Maréesnek arra a küzdelmére, hogy a természet felfogásához a klasszikus művészeten át új nézőponthoz jusson, másrészt pedig, hogy a klasszikus művészetet a természeten keresztül tanulja meg értelmezni. Ennek a törekvésnek legszebb eredménye eddig az «Ádám» című ephebosi aktkép. A tagok elrendezésének tudatos módja, a mozdulat tervszerű ritmizálása jóval több, mint egyszerű természetábrázolás — a komponálásnak legnemesebb módja ez. Az ilyen munka teljesen kielégítő elvégzéséhez azonban szigorú disciplina szükséges, áhítatos elmerülés a természetbe és az alkotás teljes megérlelése. A természettől elfordulás hosszú évei nem váltak hasznára Kernstoknak: bizonyos mértékig elbizonytalanították a rajzát, pedig ilyen munkáinak főproblémája a rajz. Másrészt eltompították fogékonyságát a színesség iránt. Újabb munkáin egyáltalán nem hat önkéntelennek és meggyőzőnek a szín.

A jövendőmondást a leveli békáknak hagyva, művének folytatását kívánjuk Kernstoknak; hozzá állhatatosságot és lelki erőt azoknak a csábításoknak leküzdésére, melyek azt akarnák elhitetni a művésszel, hogy más az élet és más a művészet, hogy a művészetben elmerülni annyi, mint lemondani az életről. Holott a művész számára a művészet maga az élet, annak az egyetlen lehetséges módja. *ELEK ARTÚR*

AZ ÚJ MŰVÉSZEK EGYESÜLETÉNEK KIÁLLÍTÁSA

Úgylátszik, biológiai szükségszerűség, hogy a nyugati stílustörekvések egy bizonyos idő múltán — nyolc vagy tíz év után — éreztessék hatásukat Magyarországon is. Az expresszionizmus szélsőséges törekvéseit általában a háborúval hozzák összeköttetésbe. Pedig a háború is csak egyik derivátuma a közös oknak, és így léteztek a szélsőségek a háború előtt és maradtak a háború után. Magyarországon a háború és a forradalom alatt nem volt vagy alig volt szélsőséges expresszionizmus, és aki erre hajlott, az — külföldre ment. A kritikusok egy része elégülten állapította meg, hogy a magyar józanság megkímélt bennünket a művészi szélsőségektől. Pedig a szélsőségek nem maradhattak el. Megérett rájuk a közönség és a fiatal művészek egy része. (Az expresszionizmus kezdettől fogva mindenütt csak szűk körhöz szólhatott.) Feltűnő volt, hogy az ősszel a tradíciókat ápoló Ernst-múzeum termeiben Scheiber Hugó kis kollekciójából nyolc kép talált vevőre. Aki a fiatalokkal érintkezést tartott fenn, tudhatta, hogy a szélsőséges törekvéseknek nálunk csak most virrad fel: függetlenül az európai konszolidációs, reálpolitikus és realista áramlattól. Mely nálunk csak öt vagy tíz év múlva fog művészileg dominálni.

Megállapíthatjuk, hogy a «szélsőséges» törekvések nálunk nagyjában ugyanolyan formában jelennek meg, mint a nyugati államokban.

*

Az expresszionizmuson és az egyéb valóságtávoli törekvéseken keresztül kell magunkat küzdenünk. Keresztül kell mennünk azon a sok igazságon és hazugságon, melyeket ezek a törekvések rejtenek. Keresztül kell rajtuk esnünk — mint egy betegségen? Talán. De ha az expresszionizmus és a többi valóságtávoli törekvés betegség, úgy egész biztosan ugyanoly mértékben betegség az expresszionizmust felváltó «új realizmus» stílkomplexuma is, melyben ugyanannyi az igazság és a hazugság, mint stílelődjeiben. És fokozatosan betegség azoknak a ténykedése, akik távoltartva magukat minden modern mozgalomtól, elvből a harminc vagy ötven év előttit utánozzák vizenyősített formában.

*

Az Új Művészek Egyesületének kiállításán sok az igazság és sok a hazugság.

Vaszary János áll a csapat élén. A művészettörténet meg fogja állapítani,

hogy Vaszarynak köszönheti az új nemzedék nagy része értékének legjavát: a szín iránti érzéket. Vaszary megtanítja övéit színt látni, színt merni és színben komponálni. Vaszary színízlése zamatosabb és színereje izmosabb a franciákénál, differenciáltabb és őszintébb a németekénél. Részben az ő tanításának köszönhető, hogy az Új Művészek kiállítása (a társaság tagjainak nagyobb része volt Vaszary-növendék) a szín kvalitásával vezet. Magának Vaszarynak a művészete az utóbbi években lehiggadt, de nem mélyült. Színei általában hamvasak és diszkrétebbek lettek, de átszellemültségben nem nyertek. Mai művészetének legjavát akvarelljei adják, melyek között néhány különösen a széles, erőteljes ecsetvonások takarékosságával elragadó. Olajfestményei közül a «Piranoi kikötő» a legszuggesztívebb és az «Interieur» a leggazdagabb, mely érzékien szép fényteli színességében Márffy hasonló jellegű képeivel vetekszik.

A kiállítást *Csók* István egy gobelines kolorizmusú csendéletével és *Beck* Ö. Fülöp két régebbi archaikus szobrával tisztelte meg.

*

A fiatal kiállítók között az utolsó alkalom óta talán *Peitler* István ugrik ki a legerősebben. Vaszary-tanítvány voltát nem tagadhatná meg. Mégis kiegyenlített színfolttarkaságában egyéni íz és egyéni mozgalmasság rejlik, melyet a mindent átitató fény éltet. Torzan vázolt ember-, növény-, bútoralakjai rajzában nincs könnyelmű véletlenség, mint legtöbb társa egy-egy munkájában. *Klie* Zoltán zamatos, buja színgazdagságával tűnik ki, de nélkülözi a szemgyönyörködtetésen túl a kifejezés mélységét. *Dullien* Edit színízléssel, de fegyelmezetlenül ecsetel.

Érett és tetszetős kifejezésnyelvre *Emőd* Aurél tett szert. A Vaszary-kör világos színskálája helyett telített középszínekkel dolgozik. Egyébként körülbelül azt a fokát és irányát képviseli az expresszionizmusnak, mint a húsz év előtti drezdai Brücke-csoport. Az övével némileg rokon *Hangai Szabó* festészete. A korai hangulat-expresszionizmus jegyében *Miháltz* Pál dolgozik. *Barcsay* Jenő kissé fonnyadt csendéleteivel most Cézanne nyomdokain halad. A szürke színskálában sok valőrt bogoz ki *Vaszkó* Ödön izmos ecsete. *Fenyő* A. Endre széles, lassú, tompa festéksávjaival Czóbelt juttatja eszünkbe.

A primitivizmus terén *Lahner* Emilé a primátus. Fin de siécle-levegő árad morbid, dekadens vonalaiból és sápadt, édes színeiből. Modernsége fokozott deformáltságában és fokozott primitivizmusában mutatkozik. Párisban tíz éve divat, festést és rajzot kombinálni: az ecsettel hol szélesen festeni, hol élesen rajzolni. Ezt a tudatosan heterogén modort, melynek egyébként szimptomatikus értéket tulajdonítha-tunk, ha jól emlékszem, Molnár C. Pál mutatta be nálunk legelőször. Azóta sokan próbálkoznak vele (Márffy is). Lahner különös ízléssel játszadozik e stílussal. Rokon irányú *Bene* Géza, de finomsága kissé akart. Színízlése a szűkebb Vaszary-körbe utalja. *Gadányi* Jenő Chagallhoz érkezett. Kissé erőltetten és kényszerű meggyőződés nélkül magyarosítja az orosz zsidó mester kifejezőnyelvét. Chagall művészete önmagában is problematikus és létjogosultságát Chagall genialitásának köszönheti. Gadányinál nem érezzük a szükségszerűséget. «Crescendo» című vászna szerencsésebben evez a Molnár C. Pál által megnyitott vizekbe.

A bal szélsőséget e kiállításon *Hincz* Gyula képviseli. Álljunk-e oda vele, az abszolút irányok értékét megvitatni? Hincz elég fiatal és elég tehetséges ahhoz, hogy idővel maga is belássa a végletes absztrakció teljes meddőségét. Érezni fogja, hogy nincs önkényesebb, szeszélyesebb és társadalomellenesebb kifejezésmód a végletes absztrakciónál, mely gyakran — például Hincznél — nem is következetesen absztrakt, hanem még a valóságtól való elvonatkozás mértékében is túlontúl fölényes szeszélyességgel jár el. Hincz e tekintetben nagynevű példákra hivatkozhat és jó ritmusérzéket, szolid vonalvezetést, ízléses színfantáziát hoz magával, ha nem is éri el pl. Kádár Béla szín- és ritmuscsalhatatlanságát. — Az absztrakció terén inkább Scheiber irányához csatlakozik *Santrucek* Jenő, sok rajzkészséggel.

Az igen tehetséges *Medveczky* Jenő tavaly a postexpresszionizmus jegyében szerkesztett aktjával tűnt fel. Most kiállított képei igazolják, amit akkor írtunk róla: hogy még távolról sem eléggé tartalmas a szemlélete. Összefoglalásra, egyszerűségre törekszik, az expresszionizmuson belül klasszici-

dr püspök által épittetett mező-keresztesi román-stilü templom falfestményeit is elkésziteni.

—

— **Az »Otthon« falképei.** Az »Otthon« irók és hirlapirók köre új házának diszterme a fővárosnak egyik látványossága lesz. A plasztikai diszitményeken kivül két nagy falkép fogja ékesiteni a termet. Az egyik kép *A hir allegóriája* és a másik *A sajtó fölszabadítása*. Az elsőt *Vaszary* János, az utóbbit *Vajda* Zsigmond festi. Mindkét művész igen előre haladt munkájával, úgy hogy mind a két képet már a napokban elhelyezik a pompás diszterem falmezőin.

—

— **Amatőrök kiállítása.** *Esztergomból* irják, hogy az ottani működvelők és amatőrök közt mozgalom indult meg egy kiállítás rendezésére. Az esztergomi amatőrök a kiállitást a bőjt idejére tervezik, a tiszta jövedelmet jótékony célra fordítják. Résztvesznek működvelő festők, szobrászok és fényképészek.

—

— **A király a secessionistáknál.** Ő Felsége a király, mint Bécsből irják, január hó 24-ikén délelőtt megtekintette a secessionisták nemrég megnyilt kiállítását.

—

— **Műkiállítás Prágában.** A prágai »Kunstverein für Böhmen« ebben az évben rendezi a Rudolfinum termeiben 60 ik évi rendes kiállítását, amely április 15-ikén nyilik meg és junius 15-ikéig tart. A kiállításra szánt műveket *március 1-jéig* kell bejelenteni és *március 15-ikéig* kell beküldeni. Egy művész a kiállításon két műnél többel nem szerepelhet. A kiállítás rendezősége a jury által elfogadott műveknek a föladás helyéről Prágáig fölmerülő szállítási költségeit fedezi, de a visszaszállítás költségei a beküldőt terhelik. A kiállításra szánt művek a következő címzéssel látandók el: »An die Geschäftsleitung des Kunstvereins für Böhmen, Rudolphinum, Prag.« Eladásoknál az egyesület a vételár 5%-át vonja le. Megemlítjük, hogy az egyesület által rendezett tárlatokon 1896-ban 935, 1897-ben 950 és 1898 ban 755 mű volt kiállítva. A mult évben összesen 144 mű kelt el 26.100 forint értékben, amely összegből 6000 forint a sorsolás céljaira történt vásárlásokra esik. A kiállításról képes tárgymutatót is adnak ki. Fölhívjuk a magyar művészek figyelmét, hogy titkári hivatalunkban a kiállításra szóló *öt* meghivó áll rendelkezésre.

—

— **Secessio Berlinben** cím alatt röviden már a *Műcsarnok* mult számában megírtuk, hogy a berlini művészek közül 39-en elhatározták, hogy a többiektől különválva önálló egyesületet alakítanak. A szakadás a nagy nemzetközi kiállítások rendezésénél fölmerült hatalmi kérdések terén támadt differenciákra

Műcsarnok
1899. 66 l.

Kernstok Károly

— **Utólagos vásárlások a Téli Kiállításon.** A január 15-ikén bezárt *Téli kiállítás*-ból utólagosan még a következő művásárlások történtek: *Kernstock* Károly: »Őszi munka«, olajfestmény, vevője: a kormány. — † *Koroknyai* Ottó: »Saját arcképem«, olajfestmény (a Koroknyaikiállításból), vevője: a kormány. — *Valentiny* János: »Halászkunyhó a Balaton partján«, olajfestmény, vevője: *Kozma* Sándor dr. Ezek szerint most a Téli-, Karácsonyi- és Ismétlő-kiállításon történt vásárlások végösszege *55.059 forint*, amelyből a kormányra *30.844 forint*, magánosokra pedig *17.305 forint* esik.

—

— **A harmadik nyerő.** A koronás sorsjáték második nyereményének, *Papp* Sándor »Eső után« cimü olajfestményének a nyerője is jelentkezett már. Az illető *Heckmann* István magyar államvasuti hivatalnok Zágrábban. Ezek szerint most már mind a három nyeremény nyerője ismeretes.

—

— **Erzsébet királyné arcképe.** *Wlassics* Gyula dr. vallás- és közoktatásügyi miniszter megbízta *László* Fülöp festőművészt azzal, hogy a boldogult Erzsébet királyné arcképét az állam számára fesse meg. A kész festményt, melyet a művész egy esztendőn belül köteles befejezni, a majd létesülő Szépművészeti Múzeumban fogják elhelyezni. *Wlassics* miniszter készséggel megigérte, hogy a királynénak legjobb arcképeit a művész számára legfelsőbb helyről megszerzi.

—

— **Képzőművészet a vidéken.** *Wlassics* Gyula közoktatásügyi miniszter az állami képvásárlásokból négy festményt ajándokozott a szegedi Múzeumnak és pedig: *Spányi* Bélának *Őszi táj*, *Eisenhut* Ferenc *Itélet előtt*, *Zemplényi* Tivadar *Szegény asszony otthona* és *Révész* Imre *Petőfi a táborban* cimü festményeit. A miniszter erről hosszabb levélben értesítette Szeged város főispánját, amelyben hangsulyozva a képzőművészetek nagy fontosságát, fölhívja a főispánt, hogy nyujtson példát a város közönségének s hivatali és társadalmi hatáskörében fölkeltse az érdeklődést a Nemzeti Szalón által ott rendezett vándorkiállítás iránt. Nem kétli, úgymond, hogy Szeged város elül fog járni az áldozatkészség példájával, miáltal nemcsak ösztönzést nyujt a művásárlásra, de állandóan ujabb és ujabb gyarapodással fogja becsét és jelentőségét emelni Múzeumának. A miniszter egyúttal átiratban fölhívta *Lippich* Elek dr.-t a művészeti ügyosztály vezetőjét, hogy kisérje állandó figyelemmel a Nemzeti Szalon

Magyarország
1899. 65. l.

KÉPZŐMŰVÉSZETI FIGYELŐ

A KUT KIÁLLÍTÁSA A NEMZETI SZALONBAN

Egy művészi mozgalom újdonsága a történelmi fejlődés szempontjából általában kvalitást jelent. Erre tanít a művészettörténet, hogy annak az értékelésnek volt igaza, mely az új mozgalom mellé állt és az tévedett, mely az új állásfoglalásban a művészet dekadenciáját látta. A tizenkilencedik és huszadik századra nézve azonban ez a megállapítás csak bizonyos korlátozással érvényes. Az utolsó században nem minden mozgalom nyomott latba a történelmi fejlődés szempontjából, még kevésbé az abszolut értékelés magaslatáról tekintve. Az a tény, hogy egy uj mozgalom ellen eleinte opponálnak, még nem lehet kvalitásának kritériuma. Példaképpen az u. n. romantikus históriafestést említem (Delaroche, Gallait) vagy, még közelebb fekvő példaképpen, a pointillizmust, amely, ma már megállapíthatjuk, a tehetségeket inkább hátráltatta, semhogy elősegítette volna.

Egy mozgalom, egy «izmus» ujdonsága nem abszolut kvalitás. De tény, hogy a művészettörténetileg nagy alkotások mindig az újítóknak köszönhetők és — hisz ez már közhely — az epigonok nemcsak a történelmi fejlődés, hanem az abszolut értékelés számára is jelentéktelenek. Biztos tehát, hogy a magyar művészet jövendő marsalljai ott sorakoznak a KUT és a többi — kevésbé népes és jelentős — haladó szellemű társaságok hadában. Ezt a következtetést csak alátámasztja a KUT legújabb kiállításának komoly kvalitása és pezsdítő frissesége. Emellett a törekvések különneműsége szédítő és hátráltatja az elmélyedést és zavarja az összképet. És a rendezés sem áll mindenütt a szemlélet tisztázásának szolgálatában. Felejthetetlenül kényelmetlen élmény például Bortnyik és Egry képeit egymás mellett lógni látni, éppen mindkettejük egyéni kivalósága miatt. De más hiba is történt. A nagy terem felét olyan képek töltik meg, melyeknek nemcsak mérete kicsi, de melyek intím hatásuknál fogva a melléktermekbe kívánkoztak volna. A melléktermekben viszont nem egy helyütt nagy teret követelő vásznak szoronganak egymás mellett. És mivel a rendezés kritikájánál tartunk, nem hallgathatjuk el a Nemzeti Szalon lehetetlen szokását, hogy a 4—5 négyzetcentiméternyi katalógusszámot a képek belső sarkába illeszti. Ez a Szalon némely kiállításánál, amikor jobb, mennél kevesebbet látni a képekből, nem zavar, de zavar különösen olyan képeknél, melyek kiegyensúlyozott szerkezettel vannak felépítve. Érdemes erre a látszólagos bagatellre szót veszteget ni, mert világosan bizonyítja, mennyire elvesztette korunk az elmélyedő szemlélet érzékét.

*

A legnépesebb csoportot még mindig a dinamikus szín- és fényfestők alkotják: *Kernstok* buja-tarka, életörömös tömegjeleneteivel, *Márffy* pár ragyogó finom és erős kis vászonnal, melyek közül új, zárt stílusát csak egy figurás táj képviseli; *Egry* misztikus látományaival; *Aba-Novák* zsíros, kissé lármás tájaival; *Novotny*, aki önuralommal patetikus és pátoszát színültig tölti meg férfias erővel; *Szobotka*, aki minden geometrikus racionalizálás mellett még mindig vérbeli impresszionista; *Einczinger* és *Tipary*, akik még fokozottabban helyezik festői ösztönük fölé a geometrikus elvet; *Lehel* Mária, aki ízléssel és gráciával bontja fel a képet, egymásmellé vetített kontúrra, szín- és fényfoltra. Ide tartoznak a sötét tónus hangulatosai: *Bernáth*, aki homályból hozza ki a fényt, *Gráber* Margit, aki két izmos, tónusban, színben jól összetartott csendéletet állít ki, *Perlrott-Csaba*, akinek egyik csendélete hasonlóan szép, a már-már elernyedő *Czóbel;* két érdekes grafikus: *Sebők* Margit és *Kolozsváry;* végül egy szobrász, *Mészáros*, aki portréfejeit és egy akt-torzóját roppant finom, mozgalmas intím élettel tölti meg. Némileg ezzel a csoporttal tart rokonságot *Simon* György három higgadtan romantikus, mélyérzésű képével.

Tiszta, világos színre, nyugodt, kiegyenlített kompozicióra törekednek: *Kmetty*, kinek új stílusa ugyanoly erőteljes, mint finom; *Czelényi-Wellesheusen*, akinek képei üdítően derűsek és a még mindig kissé bizonytalan *Korda* Vince.

Az összefogott, síkszerű formák kompoziciója egy másik csoport pro-

Nyugat 1929. 145. l. 47

grammja: *Berény*-é, aki mesterien lehiggadt képeivel szilárd nyugodtságot, tompa színeivel derűs harmóniát áraszt, *Vörös* Gézáé, aki érzelmesen fest dekadens hajlású, élesen körvonalazott figurákat, *Kiss* Vilmáé, akinek nagyértékű színbeli és formai expresszív erejét bizonyos modorosság téríti le útjáról, *Ferenczy* Noémié, aki az eleven csend mestere. Ide tartozik a szobrászok egy csoportja: *Medgyessy*, akinek formáit őserejű ritmus és tömbszerűség jellemzi; a kora-gótizáló *Földes-Lenke*, a kissé üresen egyiptizáló *Csáky* és egy új ember, *Székessy* Zoltán, aki aktjait erőteljes összefoglaló látással és vérbeli szobrászi tudással mintázza. Klasszikusabb ideálokat követnek: *Ferenczy-Béni*, akinek elsőrendű kis plakettkollekcióját látjuk, és *Csorba*, aki ismét pár szép, markáns portréval szerepel.

A mély tér elemeinek kihasználása és a fantáziás dekoráció határozza meg *Kozma* Lajos építészetét. Kár, hogy csak pár fogyatékos fénykép ad némi halvány impressziót legújabb, úgy látszik, igen jelentős alkotásairól. Mély térrel és vonaldekorációval dolgozik *Farkasházy* egy pompás aktrajzával, míg *Kádár* Margit dekoratív keramikus élbájoló egyéni ízzel primitívkedik.

A mozgalmas expresszionizmus követőihez látszik két érdekes képével csatlakozni *Bor* Pál. Vízióban lenyügöző, színben fáradt *Berkovits* két kompozíciója. *Schönberger* ernyedt, érzelgős művész, aki érzékeny olvadékonyságát ellensúlyozza az őskubizmus receptének követésével. Ide tartozik *Kádár* két régebbi Chagall-os képe és ide a festői-dekoratív (és nem konstruktív!), szeszélyes tehetségében szépen kibontakozó *Hincz* Gyula.

Egyike a legfontosabb csoportoknak, látszatra talán a legmaibb: az «új tér- és formaalkotók»-é. E csoport exponense legalább is két konstruktivista építész: *Ligeti* Pál és *Molnár* Farkas, azután *Bortnyik* Sándor négy képével. E törekvés problémája a három dimenzió teljes kiaknázása és a szilárdan elhatárolt tömegek szigorúan statikus egyensúlya. Az egyensúly, a testi zártság, a tiszta és csak a mintázás logikája szerint árnyalt színek kiegyenlítése naivan hangsúlyozódik ki, különösen *Bortnyik* képeiben és a merő ellentéte felé tör annak a pikánsan játszi hangulatnak, amit például Lehel Mária szeszélyesen szétbontott formáival elér. A diszkrepancia e két ellentét között sokkal nagyobb, mint amekkora Fragonard és David között volt. «*Világrendőr*» Bortnyik egyik képének a címe. Szimbolikus cím! «*Világrendőrizmus*», az expresszionista képzőművészetben számtalanszor tapasztalt világkataklizma után. Büszke, józan, dolgos, férfias, kemény embertípus munkája. — Többékevésbé tudatosan errefelé tendál egy sor fiatal művész: *Gábor Jenő*, *Jankai-Deutsch*, a naivizáló *Bereez*, az okoskodó *Máttis-Teutsch*, *Medveczky*, akinek két kiállított régebbi képe még festőies jellegű. E csoport elefántcsonttornyos romantikus mellékhajtása *Moholy-Nagy* és *Kassák* képarchitektúrája.

Rabinovszky Márius

A NYUGAT HÍREI

Sásdi Sandornak február hó elején az *Athenaeum* kiadásában, mintegy tíz ívnyi terjedelemben és ízléses, szép kiállításban új regénye jelenik meg. A regény címe: *Nyolc hold föld.*

A Nyugat minden közleményéért írója felel. A szerkesztésért felelős: BABITS MIHÁLY, GELLÉRT OSZKÁR, OSVÁT ERNŐ. A kiadásért felelős: GELLÉRT OSZKÁR. Kiadótulajdonos: NYUGAT KIADÓ ÉS IRODALMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG. 1929 január 16. — 2. szám

Hungária Hirlapnyomda R. T. Budapest, V., Vilmos császár-út 34 Felelős: Schmidek Géza

Kernstok Károly

K

Kernstock Károly, Cigány Dezső, Czóbel Béla, Berényi Róbert, Márffy Ödön, Jakobovits Arthur, Orbán Dezső és Tihanyi Lajos képeinek kiállítása a „Könyves Kálmán"-ban. Ösmertették a napilapok dec. 31. és jan. 1. számai.

(Művészet 1910. 94. l.)

mics. cid -

ÉLŐVIRÁG TEREM

GELB MALVIN

TELEFON: 85-6-09
85-3-75

BUDAPEST, IV., MUZEUM-KÖRUT 23-25. SZÁM.

Fióküzletek: VI., Andrássy-ut 7. Telefon: 22-8-55. VI., Teréz-körut 10. Telefon: 25-1-03.
V., Lipót-körut 24. Telefon: 12-0-80.

Mélóságos
Nagyságos

Szentiványi Jolán *urnak*
urnőnek

FLEUROP

VIRÁGKÜLDEMÉNYEK KÖZVETITÉSE

BUDAPEST

XI. Budafoki-ut 10/c.

A címre kérem ügyelni.

rany éremmel és diszoklevéllel kitüntetve 1931. évben.

Kernstok Károly

Szm KT 50—130.1

Mentes cód

BÁRÓ RUDICS JÓZSEF ALAPITVÁNYI ÖSZTÖNDIJA.

Az 1896 május 15-én kelt alapító-levél szerint néhai báró Rudics József „művészeti célokra és ösztöndijakra" rendelt hagyományából a vall. és közokt. miniszteriumnál kezelt 100.600 kor. névért. 4%-os magy. földteherm. kötvényből álló tőke kamatának 3/4 része — egy évre 2317 korona 20 fillér — az orsz. m. képzőművészeti társulatot illeti, oly célból, hogy összesen 6951 korona 60 fillér művészi ösztöndíjra hirdethessen pályázatot, minden harmadik évben, a társulat kiállításain.

1. 1897. Fényes Adolf. Civódás. Olajf.
2. 1899. Vedres Márk. Kain. Gipsz-szobor.
3. 1904. Kernstock Károly. Három modell. Olajf.
4. 1906. Gárdos Aladár. Hajléktalanok. Gipsz-szobor.

130

5. 1909. Pentelei Molnár János. Harminc ezüst pénz. Olajf.

Kernstok Károly

A műcsarnok téli kiállítása. A műcsarnok téli kiállítását folyton nagy közönség látogatja. A bíráló bizottságok is megkezdték munkájokat.

A legfontosabb annak a bizottságnak feladata, melynek tagjait a közoktatásügyi miniszter nevezte ki, hogy kijelölje a szépművészeti múzeum számára megvásárlandó műtárgyakat. Ez a bizottság a jelöléseket már megtette, de választásai még nem véglegesek. A biráló bizottságok a kiosztásra kerülő díjak és kitüntetések fölött már ítéltek. A *műbarátok* 3000 koronás ösztöndíját *Kernstock* Károly nyerte el életképpel, a 2000 koronás *Ipolyi-díjat* a pályabiróság *Hegedüs* László «Kain és Abel» című

3. SZÁM. 1900. 47. ÉVFOLYAM.

képének ítélte oda, a 600 koronás *Ráth-díjat* *Ferenczy* Károly «Esti tájkép lovakkal», a 600 koronás *Esterházy*-féle vizfestmény díját pedig *Tull* Ödön «Kovácsműhely» című művével nyerte el. A kitűzött két *állami aranyéremre* vonatkozólag a pályabiróság fölterjesztette javaslatát a vallásügyi miniszterhez.

Vas, Lip. 1900. 47/2

Vasárnap

27

Kath. János ap.
Prot. János

Hétfő

28

Kath. Aprószentek
Prot. Kamilla

Kedd

29

Kath. Tamás pk.
Prot. Dávid

Szerda

30

Kath. Dávid
Prot. Zoárd

Csütörtök

31

Kath. Szilveszter p.
Prot. Szilveszter

Kernstok Károly MDK

Mattyasovszky-Zsolnay József

neve emlitve

Kosztolányi-Kann Gy. és K.-Zs.L. ... kiáll.
1916. képekkel. Erast Muz.

Kernstok Károly

Szerelem, of.

Art-kiáll. 1925. dec. Műcs.

MDK

Kernstok Károly

Hegyvidék, of.

M.táj- és életképkiáll. 19-2o. sz. Műcs.

Műcs. 1927. jan.

MDK

Kernstok Károly

Szilvaszedők, repr.

Szépm.Muz. Uj magyar képtárának kat. 1928.

MDK

Kernstok Károly

Anya gyermekkel

M.festészet haladó hagyományai. Főv.Képtár 1951.

MDK

Kernstok Károly

Incselkedők, of.

M.tájj- és életképkiáll. 19-2o. sz. Mücs.
1927. jan.

MDK

Kernstok Károly

Kati a tornácon, of.

M.táj- és életképkiáll. 19-2o. a. Műcs. 1927. jan.

MDK

Kernstok Károly

Két parasztlány, of.

M.táj- és életképkiáll. 19-2o. Műcs. 1927.jan.

Kernstok Károly festőművész

Magyar Posztimpresszionisták kiállitása " Könyves Kálmán" Arany János utcai termében - képével vesz részt

Pesti Hirlap 1931.X.

Kernstock Károly festőművész

Magyar Posztimpresszionisták kiállitása - Könyves Kálmán r.t.Arany János utcai kiállitási termében - képével szerepel.

Nemzeti Ujság 1931.X.2.

ifj. Kernstock Károly.

Az Ernst-muzeum csaparekiállításán ecsetheggyel rajzolt akt-jai szerepelnek. (említve.)

Ujság, 1928. márc. 18.

ifj. Kernstock.

Az Ernst-múzeum csoportkiál-
lítását, – melyen műveivel vézt
vezt, – meghosszabbították.

Magyarság, 1928. ápr. 5.

Kernstok

festőművész

Munkácsy - céh kiállitása - az Ernst Muzeumban - képével szerepel.

A Reggel
1930.VI.10.

MDK

Kernstok Károly

Gábor Marianne festőművész kiáll. Csók I. Gal.
1963. febr.

MDK

Kernstok Károly

Lovasok, tus,toll

Akt-torzó, " "

Lovak, ", ecset és fedőfeh.

Akttanulmányok, tus,toll

Nyolcak és aktivisták kiáll. Nemz.Gal.1961.

Kernstok Károly.

Nemzeti Ujság, 1928. febr. 19.

Két kiállitás

Kernstok Károly kollektiv kiállitása az Ernst-Muzeumban — Az Ume bemutatkozó kiállitása a Nemzeti Szalonban

Két rendkivül érdekes kiállitás nyilik meg vasárnap, az idei művészeti évadnak talán leginkább gondolkodóba ejtő kiállitása, amelyuek érdekességét még fokozza egymásmellettisége. Az egyik kiállitó a művészi fejlődés minden etapján tulemelkedett alkotó erejének tiszta klasszicizmusáig eljutott művész. A másik kiállitó csoport, egy-két kivétellel, csupa fiatalemberből áll, akik a forrongó fantázia szilaj lendületével rohannak neki a festői problémáknak. Érdekes volna részletes párhuzamot vonni a két kiállitás között, amelyek közül az elsőn a magyar művészet harminc éves fejlődésének minden etapja ott látható, mig a másikon a mai irányok sokféleségének vajudó khaosza kavarog, az egyiken a rajz és a kompozició dominál, a másikon nem fontosak a formák, a hangsuly a szineken és éppen a formai zártságot megbontó szineken van. Ennek a párhuzamnak részletes és szakszerü megvonása azonban a művészi folyóiratok feladata, itt csak a két kiállitás ismertetésére szoritkozhatunk, de a különbséget ez is eléggé dokumentálni fogja.

•

Kernstok Károlynak tizenegy év óta nem volt kiállitása. Itt azonban nemcsak ezt a tizenegyéves ürt tölti ki, hanem visszapillantást enged több mint egy negyedszázadra nemcsak a maga, hanem az egész magyar művészet fejlődésére. Ha az *Ernst Muzeum* kiállitási helyiségében megállunk, ott látjuk magunk körül mindazt, ami a magyar pikturában harminc éven át küzdött, vajudott, ami a *Nyolcak* és a *Mienk* kiállitásán olyan vad reakcióval kavarta fel a sablonokhoz szokott, megcsontosodott izlést. Ma ránézünk a *Lovasok a vizpartján* cimü *hatalmas kompozicióra*, amely egyidőben kimerithetetlen tómája volt minden karrikatura-rajzolónak s amely hetekre ellátta anyaggal a vicclapokat és csodálkozunk rajta, hogy ez lett volna az a művészi forradalom. Még *Kernstok* expressziós törekvései is messze elmaradnak a mai progressziv piktura vonal- és szinkhaosza mögött. De ez csak Kernstokot igazolja, aki, ha kereső, minden uj szellemi áramlat rezdülését pontosan megérző lélek volt is, mindig a nagy művész fegyelmező erejével óvta meg magát a forrongó fantázia tulzásaitól. Ma már vannak etapjai, amelyeken maga is rég tul van, amelyek csak átmeneti fázisokat jelölnek pikturájában, de vannak nagyszerü állomások is, amelyek egész szépségükben reprezentálják egy-egy kialakult stilus művészi beteljesedését. Kernstok azonban mint igazi művész mindig tudta, hogy nincs megállás. Nem szabad egy elért eredményt, ha még olyan érdekes és erőteljes is, sablonná unalmasitani. Ezért haladt folyton tovább, keresett, fáradt, küzködött uj eredményekért. Igy jutott el az impresszionizmustól az expresszionmus torzóin át legujabb alkotásának, *Adám és Évának* klasszikusan tiszinte idealizált szépségéig. Gazdag kilitásán egy érdekes, változatos, mély zésü, nagy egyéniség képe bontakozik

•

Most tartja jubileumát a 100 éve fennálló Gerstl szappangyár és üzlet

asszonya elhalmozta megrendeléseik özönével.

Gerstlék tisztessége meghozta gyümölcsét: körülbelül 40 éve a Dob-utca és Klauzál-tér sarkán levő kis házikót háromemeletessé építették, később külön gyárat létesítettek a IX. kerületben, Szvetenay-utca 18. alatt, ahol termelésük ágait kiterjesztették szappan és gyertyán kívül glicerin-, stearinolaj (oelin) készítésére, továbbá desztillálnak glicerint és zsirbontást és zsiradéktisztitást végeznek.

A gyár és üzlet rohamos virágzásának titka a Gerstl fivérek munkaszeretetében és szakértelmében rejlik, kiknek érdeme, hogy az atyjuk által alapitott céget igy kifejlesztették.

Világmárka!

Stauffer

dobozos emmentháli

ifj. Kernstock Károly.

az Ernst-Múzeumban rendezett kiállításon grafikái szerepelnek.
A japán tusrajztól tanult, de hatással volt rá Rodin és Beardsley is.

Nemzeti Újság, 1928. márc. 20

Hfj. Kernstok Károly.

Az Ernst-Múzeumban levő kiállításon grafikái szerepelnek.

Magyarság, 1928. márc. 18.

Kernstok Károly.

Az Ernst-múzeum csoportki-állításán rajzai szerepelnek.

Pesti Napló. 1928. márc. 18.

MDK

Kernstok Károly

Dunai táj, lav.tus

" " Esztergomnál, akv.

Fiuakt, tus,toll

Önarckép, tus

Nyolcak és aktivisták kiáll. Nemz.Gal.1961.

Kernstock Károly

Műveivel szerepelt az Ernst-Múzeum jub. kiállí-
tásán.

N.U.932.V.31.

Kernstock Karoly

Kernstock

Műalkotása, az Ernst-Múzeum jub. kiállitásán.

8 O.U.932.V.29.

Kernstock

Műalkotása, az Ernst-Múzeum jub. kiállitásán.

8 O.U.932.V.29.

összevisszasága. S ez a vakmerőség tervszerű és az izgalmas hatások tudatosak. Szép buja testek kígyózása, guggolása nem is érzékiséget, hanem lelkületi forrongásokat, akárhányszor pszichózisokat tüntet föl. A „Vampírok" kábító színszimfónia, formák izgalmas zenéje és irodalmi szenzáció. Csók keresi benne a dolgokon kívül levőség ábrázolását és megérkezik a kiélezett dologábrázolásnál. A nagy orrok, az erős arcok, a robusztus formák ennek a kiélezésnek eszközei.

Vaszary János aktjait pusztán a szín formálja. A pillanat megrögzítése nagy feladat a modelláló színnek. Bizonyos, hogy Vaszary tapasztalatokat nem vehet át másoktól. Sem a formáit nem tapasztalhatta más, sem a frazeológiáját nem vette át mástól. Az alkotásnak teljes szenvedése és öröme tombol az ő színeinek egymásra rontásában. Ez a piktúra lázadás a fantázia ellen. Pedig csupa újat mond. A puszta meglátást, a csakis meglátottat, a semmi megtanultságtól meg nem rontott meglátást akarja érvényre juttatni. A kiállított aktok közt van Vaszarynak néhány régibb képe is: egy felületre vetített fürdő nője és egy Khnopff misztikus alakjaira emlékeztető festménye is.

Strobentz Frigyes szép félaktja kétfelé néz. Renoir és Liebermann felé. Mind a kettőnek közelébe igyekszik. Mind a kettő idegenkedik a modell pózjától. Strobentz is. És megrögzíteni törekszik a pillanat fényjátékát és a gesztus pillanatát. *Kálmán Péter* aktja ugyanezt a recipét követi, csak hangsúlyosabb beszéddel, energikusabb formákkal és több festékkel. *Rippl-Rónai* pasztell-aktja tapétára, szőnyegdekorációba vetíti a testet. Demonstrál a művészet empirikus volta ellen. A megtanulás és meglátás helyébe a kitalálást szólítja. De a kitalálásnak is csak a meglevő dolgok az elemei. Csak az érzéki benyomásokkal operálhat. Nincs a tapasztalattól független művészet, mint ahogy nincs nativisztikus, a művészszel vele született művészet. Csak a tehetség születik vele, de a művészet anyaga, módja, kifejezése nem. A stilizálás pláne tapasztalatból lett művészet. A tapasztalatnak átformálása a módszere. Rippl-Rónai aktjában, a stilizáltban, a vastag, szinte csomózott vonal rejtekében a megtapasztalt ember rejtőzik. Valahol ott van a kontúrja. *Kernstok Károly* tegnapi hangján zsolozsmát dalol, mai hangján szabadságdalt énekel. A „Szerelem" nagy, szenvedelmes kompozíció. Zárt egész, amely összefoglaló egész voltával, nagy ritmusával, színezésének orgonazúgásával monumentálisan hat. Néhány triádból áll a színmuzsikája, kevés együttjáró szín harmóniájából. Fiatalkori munka, nagy hatások áhitatában készült. Azután beleszeg Kernstok lelkébe a kétely, hogy a festői ábrázolásban hol is ér véget, meddig is ér a hasonlóság parancsa. A többi művészetben a belső parancsol, a festészetben a külvilággal való hasonlóság. Vajjon nem lehet-e lazítani ezen a parancson? Az expresszionizmus hozzálát a lazításhoz, a paranccsal való teljes szakításhoz, Kernstok csak a dolgok belsejének a hasonlósági elemekkel való összefüggését kutatja. Keresi a struktúrát, mint a szépség elemét. Az aktban, a tájékban, a dolgokban érezteti a struktúrát. Az ábra nagyvonalú ornamentummá lesz, ritmusát a struktúra adja. A valószerűség festése így lesz a valóságok kompozíciójává. Ott van a kiállításban egynéhány vonalra redukált fiú- és férfi-aktja. Ezeket is már csak fiatalkori munkáinak vallja az újabb megismerésekhez eljutott festő.

Hatvany Ferenc aktjai sokfélék, mint ahogy sokféle az ő művészete. Belemélyedt a formaalakítás egész nagy rejtelmességébe és nagy magától értetődésébe. Nem fogad el eredményeket, hanem kikutatja a keletkezéseiket. A modernségek örök keletkezését. Ingrestől Renoirig. Picasso nem érdekli, nem hisz benne. Hiszen Picasso sem hisz már magában. A jó eklekticizmus a legjobbnak kiválasztása továbbfejlesztés vagy kiindulás találása céljából. Hatvany aktjai ilyen továbbindulások.

Iványi-Grünwald Béla akt-képeiben az akt csak eszköz. Csak a komponálás örömét szolgálja. Csak alkalom ritmusjátékhoz, csak tündöklő kolorisztikának helyhatározója. Az alakok elvesznek a nagy együttesben, mint ahogy az egyes hangszerek zenéje elvész a zenekar muzsikájában. A közvetetlen észlelésnek tárgyai ők, a saját tapasztalásnak elemei, megtanulásoknak eredményei, a formákról való tudásnak bizonyságai, de csak a kompozícióban való elren-

Gerő Ödön: Az akt kiállítási - Magyar Művészet 1925. 385. l.

BENCZUR GYULA: BACCHÁNSNŐ. Vázlat.
Mauthner Zoltán úr tulajdona.

dezésnek anyaga. Együtthatók a színek, foltok, vonalak játékos szép formulájában.

Gulácsy Lajos misztikus aktja tragikus művészeti jelenség. Hiszen nem tud közel férni ahhoz, amit akar. Gulácsy sziderikus testeket látott, de az asztraltest nem ábrázolható formás testtel. A corpus spiritusnak nincsenek méretei, körvonalai. És Gulácsy minden képének minden alakja a sziderikus ember materializált színjátszója. Valamennyi tragikus megalkuvás.

A tíz nagy teremben több száz akt. Empírikus alkotások vagy eklektikus munkák. Saját meglátások, megtanultságok, de temérdek sémakövetés is. Jórészük lelkiismeretes studium, magasabb iskolai dolgozat. Hiszen minden iskolának tanítási módszeréhez tartozik az akt-rajzolás és minden művésznek gyakorlása az akt-festés. Olyan mint a hegedű- vagy zongoraművésznek a skálázás. Schule der Geläufigkeit. Az ügyességen uralkodás iskolája. Nietzschet félreidézve említhetném „a Schule der Geläufigkeit nach Weibern"-t. A női akt a festés esszenciája. A testiség, az alak, a forma, a kontúr, a mozgás, a póz s valamennyi mint az elevenség akcidenciája. Van a modell után dolgozó akt-művészetnek kártevése is. Minden modell a beállítottságot sínyli, minden pózja mesterkélt, ráparancsolt. Ezt mindig érezteti, akaratlanul, tudattalanul s ezt mindig megérezni a modell után festett vagy mintázott akton. Schiller az alak megjelenése szépségének alapkellékét a szabadságban való megjelenésben látja. Hanem a modell nem szabad: rabságra fogja a póz. De hiszen a modell megnézése csak a formatanulásnak módszere, csak tapasztalás szerzése, csak észleléseknek megrögzítése. A megtanulásnak alkalomszerzője, a könyv nélkül tudásnak, a formákon való uralkodásnak módszere.

A kiállításon számosával van az olyan kép, amelyben a szépséget a szabatos tudás szólaltatja meg: *Czigány Dezső* nagy felületekre bontott, széles ritmusú, barna tónusú aktja a puritán és mégis

Kernstock Károly

festőművész

Munkácsy-céh kiállitása - Ernst Muzeumban - képével szerepel. Aratás

Magyarság
1930.VI.9.

Kernstock Károly

Festőművész

Munkácsy-ódh kiállítása - Ernst Múzeumban - képével szerepel.

Magyar Hirlap
1930.VI.9.

MDK.

Kernstok Károly

Kiállitási kritika

Dolgozók Lapja 1966 okt.3o.

MDK.

Kernstok Károly

Művei a Dornai gyüjteményben

Népszabadság 1966 nov.3.

Kernstok Károly, festő

MTA

Kernstok a konstruktivista-festészet egyik magyar meghonosítója.

Róna Gyula: Barcsay Jenő művei az Ernst Múzeumban 9.

NÉPSZABADSÁG, 1966. dec. 18.

Kernstok Károly

"Lovak a zivatarban" c. műve a Munkácsy-céh kiáll.-án.

P.H.935.III.31.

Kernstock Károly

festőművész

Munkácsy-céh kiállitása - Ernst Muzeumban - képével szerepel.

Nemzeti Ujság
1930.XI.12.

Kernstock Károly

festőművész

Munkácsy-céh kiállítása - Ernst Múzeumban - képével szerepel.

Magyarország
1930.XI.9.

Kernstock

festőművész

Munkácsy-céh kiállitása - képével vesz részt.

Pesti Napló
1930.XI.9.

Kernstok Károly

festőművész

Munkácsy - céh kiállitása - az Ernst Muzeumban - képével szerepel.

Est.
1930.VI.9.

MDK

Kernstok Károly

neve említve

Benczúr Gy. emlékkiáll. 1958. Nemz.Gal.

Kernstock Károly

festőművész

Munkácsy - céh kiállítás - az Ernst Múzeumban - képével szerepel. Kompozíciós vázlata mellett szép őszi erdejével.

Bécs
1930.XI.9.

Kernstok

festőművész

A Szinyei Társaság Tavaszi Szalon kiállítása - a Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

S e t.
1930.V.11.

Kernstock Károly

festőművész

Munkácsy - céh kiállitása - az Ernst Muzeumban - képével szerepel.

Uj Nemzedék
1930.XI.9.

ifj.Kernstok Károly

festőművész

A Szinyei Társaság által a Nemzeti Szalonban rendezett Tavaszi Szalon kiállításon a Nemzeti Szalon elismerő oklevelét nyerte:

Női fj c.
olajfestményéért.

Nemzeti Ujság
1930.V.23.

Kernstock Károly
festőművész

Est. Kurir
~~Pesti Hirlap~~
1930.XI.9.

A Munkácsy-céh harmadik kiállítása

Az Ernszt-muzeumban végre harmadik alkalomra sikerült a Munkácsy-céhnek csaknem teljes értékben valóra váltani azt az elgondolását, hogy évenként összegyüjti azokat a képzőművészeti értékeket, amelyek közül a közönség akár vakon választhat egyet s kétségtelenül abszolutbecsü mütárgy kerül birtokába. Mi igen jól tudjuk, hogy milyen nézőpontok és milyen okok gátolják azt, hogy a hivatott művészet el tudjon különölni a dilettantizmustól, amely sokszor merész követeléssel lép föl s még többször megtévesztő erő is van benne, de ha most harmadszori megjelenésre is sikerült a rosta, biztos remény van arra, hogy legközelebb már a vegytiszta művészet megjelenését hirdethetjük.

A most összegyüjtött kétszáznéhány alkotás néhány érdekes művészi meglepetéssel is szolgál, azon kivül, hogy ezen a kiállitáson együtt van az élő magyar képzőművészet minden számottevő tagja s hogy nem egy komoly művészi igéret is méltó képviseletet kapott. Maga a névsor mindent megmond. *Kernstock* Károly, *Glatz* Oszkár, *Szüle* Péter, *Iványi-Grünwald* Béla, Sz. *Gyenes* Lajos, *Czencz* János, *Gaál* Ferenc, *Kosztolányi* Gyula, *Herman* Lipót, *Fényes* Adolf, *Perlmutter* Izsák, *Déry* Béla, *Rudnay* Gyula, *Magyar-Mannheimer* Gusztáv, *Csánky* Dénes,

Csók István, vitéz *Dorossy* István, *Vidovszky* Béla, *Gedő* Lipót, *Edvi Illés* Aladár, *Gimes* Lajos, *Szlányi* Lajos, *Nádler* Róbert, *Udvary* Géza, *Udvary* Pál, *Márk* Lajos, *Nagy* István, *Benkhordt* Ágost, *Kunfy* Lajos, *Belányi* Viktor, Gy. *Nagy* Zsigmond, *Bánk* Ernő, *Rencsey* Jenő, *Kunwald* Cesár, *Biró* József, *Palzs-Göbel* Jenő, *Pólya* Iván, *Vörös* Géza, *Pécsi Pilch* Dezső, *Basilides* Barna, *Frank* Frigyes, *Bardócz* Árpád, *Kemény* Nándor és *Orbán* Dezső.

E két utóbbi művész kollekciója néhány külön szót is érdemel. *Kemény*, a portréfestés elismert kitünősége ezuttal néhány olyan meglepő tájképstudiummal jelentkezett, hogy ezekről az alkotásokról nézve a művész uj fordulatát, szinte beláthatlan perspektiva nyilik meg *Kemény* számára. *Orbán* Dezsőről legutóbb állapitottuk meg, hogy ismét uj formában jelentkezik. Ez a forma már teljesen kialakult s alkotásai megérettek a tökéletes analizisre. De *Márk* és *Frank* Frigyes képeiről is a friss, lendületes munkakedv sugárzik.

E névsor mellett az uj nevek *Márkus* Imre, *Brenner* Nándor, *Weil* Erzsébet, *Schossberger* Klára, *Honti Páriss* Elza, *Csürös* Béla, *Prohászka* József, *Förstner* Dénes, *Heintz* Henrik, *Hubay* Andor, valamint a szobrászművészek: *Kisfaludi-Strobl* Zsigmond, *Sóvári* János, *Bori* Jenő szereplésével teszik művészi teljessé a Munkácsy-céh kiállitását. *(b. m.)*

Kernstock

Szerepelt a Munkácsy-céh kiáll.-én.

N.U.935.III.31.

Az amerikai dollárgyüjtésről vallottak ma Mindszenty valutázó társainak bűnperében

A budapesti munkásbíróság dr. *Biró* Pál elnöklésével ma reggel folytatta *Mindszenty* József valutával üzérkedő bűntársai ügyének tárgyalását.

Hétfőn öt vádlottat hallgatott ki a bíróság. Beismerték, hogy valutával üzérkedtek.

Vid József vádlott jezsuita szerzetes vallomásából fény derült azokra az üzelmekre is, amelyeket

a rend titkos valutapénztára

folytatott. Több, mint 26.000 dollárt, 135 Napoleon aranyat, 50 magyar vörös aranyérmét és nagymennyiségű törtaranyat rejtettek el. Beismerte azt is, hogy 12 nyugatra szökött jezsuita rendtagnak 800—2000 forint összegeket adtak át. A dollárösszegeken kívül még 269.000 forintot is tartalékoltak.

Vádradi János jezsuita szerzetes valamennyi vádpontban beismerte bűnösségét.

A vádlottak arra hivatkoztak, hogy az esztergomi érsek utasítására követték el a valutaviszszaéléseket.

Ma reggel 9 órakor dr. *Tolnai* Dezső nyugalmazott bankigazgató kihallgatását kezdte meg a tanácselnök. Tolnai részletesen beszámolt a különböző forintkiajánlásokról.

— *Raila* Jakab jezsuita szerzetes Amerikába távozott. Távozása előtt megállapodtunk, hogy ő a különböző katolikus egyesületekben

dollárt fog gyüjteni.

Magánosoktól is gyüjtött dollárt, ezeknek forint ellenértékét nekem kellett volna Budapesten kifizetnem.

— Ön, mint bankember, nem tudta, hogy milyen súlyos következményeket von maga után a forintkiajánlás?

— Tudtam — feleli a vádlott.

Kiderül, hogy a budapesti jezsuiták Amerikába távozott társaikkal

»virágnyelven« leveleztek

s ebben Tolnay fedőneve Kerge volt.

Tolnay kihallgatása után Nagy György banktisztviselő kihallgatása következik, őt azzal vádolják, hogy 500 dollárt zúgárfolyamon értékesített és

250.000 forintot kosztpénz-kamatra elhelyezett négy bor-kereskedőnél.

Nagy tagadta tettét, de a szembesítéskor Váradi szemébe mondta, hogy elkövette a terhére rótt bűncselekményeket.

Nagy kihallgatása után a tanácselnök szünetet rendelt el.

Itélet a „Hekus Lonci" perben

Ehrenthal Teddy szerzői jogbitorlás miatt 100 forint pénzbüntetésre ítélte a Tábla Turay Ida pernyertes

Király Dezső humorista és a Szabad Száj vicclap szerzői jogbitorlás miatt pert indított *Ehrenthal* Teddy, a Royal Varieté bérlője és *Turay* Ida ellen, mert a Szabad

helybenhagyta a törvényszék elutasító ítéletét.

A másodfokú bíróság megítélése szerint az előadott jelenet betű sze-

Tipusebéd a „luxus" vendéglőkben

Végre a Római part is olcsó ételekhez jut

A KÖZÉRT központi konyhája képezi a magvát a nemrég megalakult Községi Élelmezési Nemzeti Vállalatnak. Azóta számos vendéglő, kávéház és espresso is a községi élelmezési irányítása alá került, olyan üzemek, amelyekhez különböző okokból vállalatvezetőt rendeltek ki.

A Községi Élelmezési NV olyan nagyszabású élelmezési tervet dolgozott ki, amely alapvetően változtatja meg az egész főváros vendéglői és kávéházi strukturáját.

Már építik a Soroksári-úti nagy

központi konyhát.

Innét látják el majd a kisebb üzemeket, amelyek még nem rendelkeznek üzemi konyhával és szállítanak a nagyvállalatok konyhájának félig kész ételeket, például gépi berendezéssel megdarált húst vagy hámozott burgonyát. A készételt erről a konyháról speciális

termoszokban szállítják,

hogy az étel forrón érkezzék rendeltetési helyére.

A tipusebédeltetés általánosabbá tétele érdekében a Községi Élelmezési NV vezetése alá került olyan vendéglők és kávéházak is adnak a jövőben tipusmenüt, amelyek eddig nem foglalkoztak ezzel. Ennek az akciónak a keretében a közhivatalokban foglalkoztatottak élelmezését a teljesítőképességüket még kellőképpen ki nem használó vendéglátó ipari üzemekbe tömörítik. Már e héten megkezdődik a Vilma királynő-uti Füzék étteremben a szakszervezeti negyedben lévő szakszervezetek alkalmazottainak élelmezése.

A nyári időszak közeledtével fokozott feladatot jelent a szezónüzemek megszervezése.

A Szabadsághegyen és a Római parton is működni fognak

tehát a Községi Élelmezési üzemei. Büffékocsik látják majd el a Római partról induló vagy ott kikötő kirándulók ezreit és ezzel végleg letörik a Római part éttermeinek és vendéglőinek rendkívüli magas árait.

A hideg-konyhát

a Debrecen-étterem helyiségeiben rendezték be. Innen szállítják a szendvicseket és mignonokat a Közért büfféibe. Ez a konyha magyar füstölt lazacot és jóminőségű kaviárt is készít, az eddiginél jóval olcsóbb árakon.

A Községi Élelmezési Nemzeti Vállalat, amelynek legfontosabb üzemei az Ádám büffé, Corvin büffé, Abbazia, Pátria, Füzék, Opera, Nylon, Poló espresso, a Sztálin-téri Kioszk, a Sportcsarnok kávéház, a Sanghai és Bagdad kávéház, távolabbi terv keretében különböző

külföldi nemzetközi vásárokon

ideiglenes, a nagyobb külföldi fővárosokban pedig állandó jellegű új magyar vendéglőket kíván létesíteni.

Losonczy államtitkár előadása

Losonczy Géza miniszterelnökségi államtitkár tegnap Debrecenben az MDP politikai akadémiáján előadást tartott »*A népi demokrácia harca a klerikális reakció ellen*« címmel. Történelmi visszapillantás után rámutatott, hogy az elmult évek során a legcsekélyebb együttmüködési készség sem volt tapasztalható a katolikus egyház részéről és elmaradt az a »rugalmasság és nagylelkűség« is, amely számos egyháztörténész szerint egyik legjellemzőbb tulajdonsága a katolikus egyháznak.

Losonczy államtitkár hangsú-

„Elfogtunk egy veszedelmes betörőt!"

Páratlan trükkel dolgozott két fiatal bűnöző

A főkapitányságon ma délelőtt fejezték be Kecskeméti István és Kovács Árpád veszedelmes betörők kihallgatását. A két betörő, akiknek kora összesen nem több negyven esztendőnél,

73 betöréses lopást ismert be.

Kihallgatásuk közben pontosan felsorolták, hogy mikor melyik üzlethelyiséget fosztották ki. Kecskeméti pontos könyvelést is vezetett az orgazdáknál értékesített lopott holmikról. Jegyzőkönyveinek tanusága szerint félév alatt 200.000 forint értékű árut loptak össze.

Kecskeméti — amelyeknek számát a tulajdonos nem tudta megmondani a »rendőrségnek«.

Kovács Árpád elmondotta, hogy a telefonálás után a károsultak megnyugodtak abban, hogy a tettes már kézrekerült, ezért egy-két hétig nem tettek feljelentést. Ők ezalatt

nyugodtan eladhatták a zsákmányt és dolgozhattak tovább.

A két betörő lakásán gazdag ruhatárat találtak, de készpénzük alig volt, mert saját bevallásuk szerint

SZÍNHÁZ ÉS FILM

Holnap bemutatkozik a grúz táncegyüttes Budapesten

A gruz népi táncegyüttes Iliko *Szuhisvili* és Nina *Ramisvili* vezetésével Budapestre érkezett. A nyugati pályaudvar feldíszített előcsarnokában *Bóka* László államtitkár mondott a kormány nevében üdvözlő beszédet.

A gruz-csoport 35 táncosból és szólistából áll. Budapestre történő elutazása előtt a csoport búcsúkoncertet adott a moszkvai Csajkovszkij zeneteremben. A moszkvai közönség határtalan lelkesedéssel és viharos tapssal ünnepelte a gruz táncosokat. Különösen nagy sikere volt a »Kerumi« nevű régi katonatáncnak.

Viharos tetszést aratott a »Mhedruli« nevű tánc, a lovasok tánca is. Ennek a táncnak a szólistája Iliko Szuhisvili, a csoport vezetője, Gruzia legelső táncosa. A lovasok tánca szinte lélegzetelállítóan gyors ritmusu.

A gruz állami népi táncegyüttes nagy népszerüségnek és szeretetnek örvend az egész Szovjetunióban. Az együttes nagy sikerrel szerepelt már a külföldön: Iránban, Finnországban, Dániában és Romániában.

A gruz népi táncegyüttes budapesti bemutatkozására holnap este kerül a sor a Városi Színházban.

A mai program

A szovjet kulturális küldöttség tagjai ma este megtekintik Gorkij Kispolgárok című darabjának díszelőadását.

Délután félöt órakor a Városi Színházban rendkívül érdekesnek igérkező előadáson Ulanova és Gabovics táncművészek, valamint Kruglikova, Gamrekeli és Begunova lépnek fel.

Oborin, zongoraművész ma 6 óra 15 perckor soronkívül szerepel a rádió gyermekfélóra műsorában.

Este 9 órakor a Gellért-szállóban a Magyar Köztársaság kormánya fogadást ad a Budapesten tartózkodó szovjet kulturális küldöttség tagjainak tiszteletére. Ezen a fogadáson már a gruz népi együttes művészei is résztvesznek.

A magyar és a szovjet balett

Gabovics Mihail, a világhírű szovjet táncművész az Operaház balettermében a balett tagjai előtt igen érdekes előadást tartott. Beszélt a szovjet balettkérdésről és a balett fejlődésének egészséges irányairól, érdekes észrevételeket tett az Operaházban látottakra.

Megemlítette a balett eszmei tartalmának fontosságát és párhuzamot vont ebből a szempontból a *Romeo és Julia* és a *Csodálatos Mandarin* között. Beszélt a nálunk még be nem mutatott orosz balettről is, majd rámutatott arra, hogy a balett nem önmagáért való, hanem a színpadi mü szolgálatában áll.

Gabovics látta, hogy az egyik szereplő a színpadon sört iszik. Nem tudja miért történik ez? Ha nevettetés céljából, úgy helyteleníti, mert a nevettetés nem a balett, hanem a varieté és a kabaré feladata.

A moszkvai operának 230 tagu balettkara van. A vezető táncművészek csak valamivel kapnak kisebb fizetést, mint a legnagyobb énekművészek.

Gabovics azt az ötletet vetette fel, hogy a magyar történelemből

Szórakozott vőlegény . . .

— Mondd, Karcsi, biztos vagy abban, hogy jó dátumra állítottad ki az esküvői meghivókat?

Az 1919-es forradalom képzőművészete

Nem ünnepelhette volna méltóbban a Dési Huber István kör (Semmelweis-u. 2.) a forradalom harmincadik évfordulóját, mint, hogy a nyilvánosság elől oly hosszú ideig elzárt, magángyüjteményekben féltve őrzött, stílusban akkor újhangu, magatartásban forradalmi, haladó eszméket valló festményeket, plaketteket, plakátokat gyüjtött össze kiállításra. Jórészt ismerjük ezeket a műveket, de mégis ez a gazdag kollekció ilyen összeállításban döbbenetes és meggyőző erővel példázza, hogy művészeink legjobbjainak mennyire szívügye volt a forradalom. Elég ha a zseniális *Uitz* Béla, *Kernstock, Nemes-Lamperth, Tihanyi, Derkovits, Pór, Berény, Kmetty, Nagy-Balogh, Czóbel, Márffy, Perlrott Csaba* neveit említjük. Müveikben ott remeg a forradalom dinamikája, elszánt lendülete, mely a legmagasabb festői kultúrával párosul. Külön meg kell emlékezni a magyar művészi plakát utolérhetetlen darabjairól, *Uitz, Berény, Pór, Biró* Mihály, monumentális, pompás toborzó és az egyéb forradalmi témájú plakátokról. *d. m.*

Nyolc európai rádió ad műsort március 15-én „Harc a magyar szabadságért" címmel

Február hónapban csaknem valamennyi európai rádióállomás kapott »montázst«, zenei felvételeket, vagy prózai anyagot a Magyar Rádió külügyi osztályától. Március 15-én »Harc a magyar szabadságért« címmel 45 perces zenés-verses összeállítást sugároz 8 európai rádió. A varsói rádió ezenkívül 90 perc modern zenét és 60 perc könnyü zenét kért erre a napra.

Páris, Brüsszel, Genf, Monte Carlo és Tel-Aviv Petőfiről kapott 45 perces francia nyelvű adást. A »Talpalatnyi föld« című filmből Varsó, Prága, Bukarest, Moszkva, Szófia és Berlin kapott zenés összeállítást.

»Budapest énekel« címmel a párisi rádió két 30 perces zenei műsort. Ezt az adást Moszkva, Bern, Saarbrücken, Berlin, Pozsony, Monte Carlo és Luxemburg is megkapta. Március 15-én ünnepi műsort közvetít: Moszkva, Páris, Varsó, Prága, Stockholm, Bukarest, Szófia és Tirana.

Micsurin, a kertek varázslója

»Az igazi tudós sohasem adja el magát, szereti hazáját s az árulás ismeretlen számára« — mondotta az este Gluscsenko professzor a Micsurin-film díszelőadásán, az Urániában. Amikor később levetítették a filmet, a közönség legelőször is azt állapította meg — igen nagy csodálkozással —, milyen hatalmas fejlődésen ment át a színesfilm technikája. Az eddigi homályos, vibráló képek helyett, tüéles volt minden!

Kozlov külvárosában, Micsurin kertjében vagyunk a film kezdetén. Amerikaiak jönnek s a tudóst át akarják csábítani az Egyesült Államokba. Nem hagyja el hazáját. A cári Oroszország emberei rosszindulattal, gáncsoskodással veszik körül. Az 1917-es forradalomnak kellett eljönnie, hogy felismerjék elméletének óriási gazdasági jelentőségét s megteremtsék további kisérletezéseinek anyagi és társadalmi előfeltételeit.

Lenyügöző, izgalmas, érdekes, tanulságos és művészi film. Bjelov játssza Micsurint, a reálizmus emberábrázoló erejével. A közönség zúgó tapssal fogadta »A kertek varázslóját«.

Színházi hírek

Jancsó Adrienne vette át Árvay Ágnestől Jeléna szerepét Gorkij Kispolgárok című darabjában.

Simonyi Magda húsz éves színészi jubileumát ünnepli március 3-án a Kairó kávéházban.

A Belvárosi Szinház dolgozói március 13-án délelőtt 11 órakor irodalmi matinét rendeznek a Szovjet müvelődési hónap keretében. Lermontov »Álarcosbál« című verses drámájának egyik jelenete kerül színre Bulla Elmával és Lehotay Árpáddal. Gergely

Jean Blaise, az ismert kanadai francia iró »Minden eladó« címmel vígjátékot irt, amely a Marshall terv kegyetlen szatírája. Minthogy egyetlen szinház sem mert vállalkozni a darab előadására, a montreali baloldali diákok szerveztek társulatot, s ők fogják eljátszani.

Határ Győző és Szendrő József a Szinházművészeti Társaság megbízásából lefordították Sztanislavszkij harminc beszélgetését, amelyeket a Moszkvai Nagyszinház sziniiskolájában növendékeivel folytatott. Sztaniszlavszkij egy lelkes tanítványa a rendező próbák

ifj.Kernstok Károly

festőművész

Szinyei Társaság Tavaszi Szalon kiállitása - a Nemzeti Szalonban - képével szerepel.
Egyetlen képe a modern klasszicizmus egyik reprezentáló példázata,artisztikus,de férfias.

Nemzeti Ujság
1930.V.11.

Kernstok Károly

Alkotása, az Ernst-Múzeum jub.kiállitásán.

P.H.932.V.29.

Bernstein Agency

Kernstok

Művei, az Ernst-múzeum jub.kiállitásán.

M.O.932.V.29.

Kernstok

Kilvesi, ms Ernst-museum Jub.Ausstellungen.

M.O.032.V.20.

Kernstok

Alkotása, az Ernst-Múzeum jub. kiállításán.

Pesti Napló, 932.V.29.

Kernstok

Kernstock Károly festő

Műcsarnokban a nagy magyar kiállításon neve szerepelt.

E.K. 932. II. 21.

Kernstock

Műcsarnok kiállításain neve szerepelt.

8.d.4.932.II.21.

Kernstok Károly

1021

n und besseren Ordnung
wird, ist zumindest frag-
westeuropäischen Staaten
er begehen und am Ende
oziale Revolution gestürzt.
lieser Prozeß einige Jahr-
Sie kann einen sozialen
hervorrufen, so vollkom-
römischen Reiches, und
rde ebenso langsam vor

g des eben Gesagten ist
der zweiten russischen
ahres 1917, die die Bol-
Macht brachte, am Platz.
der Zusammenbruch voll-
urde nun tatsächlich der
uordnung gemacht. Man
ick — allerdings war er
ob es endgültig gelungen
sche Idee in die Praxis
Wirklichkeit bewies das

Kernstok Károly:
Lenin, tintaceruza,
1925

Művészet, Budapest, 1974. 10.

XV. ÉVFOLYAM
II. SZÁM
1974. NOVEMBER

EK FOLYÓIRATA

2

4
7
9
14
17
20
22

23
25
26

28

A szerkesztésért felelős RIDEG GÁBOR

Szerkesztőség:
1146 Budapest XIV., Zichy Géza utca 8
Telefon: 225-035

összevisszasága. S ez a vakmerőség tervszerű és az izgalmas hatások tudatosak. Szép buja testek kígyózása, guggolása nem is érzékiséget, hanem lelkületi forrongásokat, akárhányszor pszichózisokat tüntet föl. A „Vampírok" kábító színszimfónia, formák izgalmas zenéje és irodalmi szenzáció. Csók keresi benne a dolgokon kívül levőség ábrázolását és megérkezik a kiélezett dologábrázolásnál. A nagy orrok, az erős arcok, a robusztus formák ennek a kiélezésnek eszközei.

Vaszary János aktjait pusztán a szín formálja. A pillanat megrögzítése nagy feladat a modelláló színnek. Bizonyos, hogy Vaszary tapasztalatokat nem vehet át másoktól. Sem a formáit nem tapasztalhatta más, sem a frazeológiáját nem vette át mástól. Az alkotásnak teljes szenvedése és öröme tombol az ő színeinek egymásra rontásában. Ez a piktúra lázadás a fantázia ellen. Pedig csupa újat mond. A puszta meglátást, a csakis meglátottat, a semmi megtanultságtól meg nem rontott meglátást akarja érvényre juttatni. A kiállított aktok közt van Vaszarynak néhány régibb képe is: egy felületre vetített fürdő nője és egy Khnopff misztikus alakjaira emlékeztető festménye is.

Strobentz Frigyes szép félaktja kétfelé néz. Renoir és Liebermann felé. Mind a kettőnek közelébe igyekszik. Mind a kettő idegenkedik a modell pózjától. Strobentz is. És megrögzíteni törekszik a pillanat fényjátékát és a gesztus pillanatát. *Kálmán Péter* aktja ugyanezt a recipét követi, csak hangsúlyosabb beszéddel, energikusabb formákkal és több festékkel. *Rippl-Rónai* pasztell-aktja tapétára, szőnyegdekorációba vetíti a testet. Demonstrál a művészet empirikus volta ellen. A megtanulás és meglátás helyébe a kitalálást szólítja. De a kitalálásnak is csak a meglevő dolgok az elemei. Csak az érzéki benyomásokkal operálhat. Nincs a tapasztalattól független művészet, mint ahogy nincs nativisztikus, a művészszel vele született művészet. Csak a tehetség születik vele, de a művészet anyaga, módja, kifejezése nem. A stilizálás pláne tapasztalatból lett művészet. A tapasztalatnak átformálása a módszere. Rippl-Rónai aktjában, a stilizáltban, a vastag, szinte csomózott vonal rejtekében a megtapasztalt ember rejtőzik. Valahol ott van a kontúrja. *Kernstok Károly* tegnapi hangján zsolozsmát dalol, mai hangján szabadságdalt énekel. A „Szerelem" nagy, szenvedelmes kompozíció. Zárt egész, amely összefoglaló egész voltával, nagy ritmusával, színezésének orgonazúgásával monumentálisan hat. Néhány triádból áll a színmuzsikája, kevés együttjáró szín harmóniájából. Fiatalkori munka, nagy hatások áhitatában készült. Azután beleszeg Kernstok lelkébe a kétely, hogy a festői ábrázolásban hol is ér véget, meddig is ér a hasonlóság parancsa. A többi művészetben a belső parancsol, a festészetben a külvilággal való hasonlóság. Vajjon nem lehet-e lazítani ezen a parancson? Az expresszionizmus hozzálát a lazításhoz, a paranccsal való teljes szakításhoz, Kernstok csak a dolgok belsejének a hasonlósági elemekkel való összefüggését kutatja. Keresi a struktúrát, mint a szépség elemét. Az aktban, a tájékban, a dolgokban érezteti a struktúrát. Az ábra nagyvonalú ornamentummá lesz, ritmusát a struktúra adja. A valószerűség festése így lesz a valóságok kompozíciójává. Ott van a kiállításban egynéhány vonalra redukált fiú- és férfi-aktja. Ezeket is már csak fiatalkori munkáinak vallja az újabb megismerésekhez eljutott festő.

Hatvany Ferenc aktjai sokfélék, mint ahogy sokféle az ő művészete. Belemélyedt a formaalakítás egész nagy rejtelmességébe és nagy magától értetődésébe. Nem fogad el eredményeket, hanem kikutatja a keletkezéseiket. A modernségek örök keletkezését. Ingrestől Renoirig. Picasso nem érdekli, nem hisz benne. Hiszen Picasso sem hisz már magában. A jó eklekticizmus a legjobbnak kiválasztása továbbfejlesztés vagy kiindulás találása céljából. Hatvany aktjai ilyen továbbindulások.

Iványi-Grünwald Béla akt-képeiben az akt csak eszköz. Csak a komponálás örömét szolgálja. Csak alkalom ritmusjátékhoz, csak tündöklő kolorisztikának helyhatározója. Az alakok elvesznek a nagy együttesben, mint ahogy az egyes hangszerek zenéje elvész a zenekar muzsikájában. A közvetetlen észlelésnek tárgyai ők, a saját tapasztalásnak elemei, megtanulásoknak eredményei, a formákról való tudásnak bizonyságai, de csak a kompozícióban való elren-

Magyar Művészet
1925.

BENCZUR GYULA: BACCHÁNSNŐ. Vázlat.
Mauthner Zoltán úr tulajdona.

dezésnek anyaga. Együtthatók a színek, foltok, vonalak játékos szép formulájában.

Gulácsy Lajos misztikus aktja tragikus művészeti jelenség. Hiszen nem tud közel férni ahhoz, amit akar. Gulácsy sziderikus testeket látott, de az asztraltest nem ábrázolható formás testtel. A corpus spiritusnak nincsenek méretei, körvonalai. És Gulácsy minden képének minden alakja a sziderikus ember materializált színjátszója. Valamennyi tragikus megalkuvás.

A tíz nagy teremben több száz akt. Empírikus alkotások vagy eklektikus munkák. Saját meglátások, megtanultságok, de temérdek sémakövetés is. Jórészük lelkiismeretes studium, magasabb iskolai dolgozat. Hiszen minden iskolának tanítási módszeréhez tartozik az akt-rajzolás és minden művésznek gyakorlása az akt-festés. Olyan mint a hegedű- vagy zongoraművésznek a skálázás. Schule der Geläufigkeit. Az ügyességen uralkodás iskolája. Nietzschet félreidézve említhetném „a Schule der Geläufigkeit nach Weibern"-t. A női akt a festés esszenciája. A testiség, az alak, a forma, a kontúr, a mozgás, a póz s valamennyi mint az elevenség akcidenciája. Van a modell után dolgozó akt-művészetnek kártevése is. Minden modell a beállítottságot sínyli, minden pózja mesterkélt, ráparancsolt. Ezt mindig érezteti, akaratlanul, tudattalanul s ezt mindig megérezni a modell után festett vagy mintázott akton. Schiller az alak megjelenése szépségének alapkellékét a szabadságban való megjelenésben látja. Hanem a modell nem szabad: rabságra fogja a póz. De hiszen a modell megnézése csak a formatanulásnak módszere, csak tapasztalás szerzése, csak észleléseknek megrögzítése. A megtanulásnak alkalomszerzője, a könyv nélkül tudásnak, a formákon való uralkodásnak módszere.

A kiállításon számosával van az olyan kép, amelyben a szépséget a szabatos tudás szólaltatja meg: *Czigány Dezső* nagy felületekre bontott, széles ritmusú, barna tónusú aktja a puritán és mégis

Kernstok Károly K

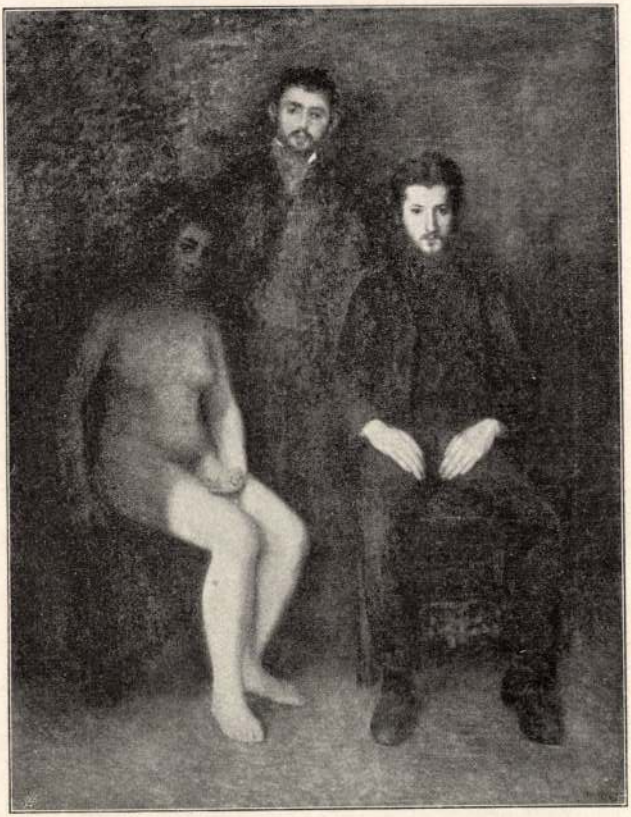

13. Kernstok Károly: Három modell.

Képőm. Társ. 1903/4
Téli kiáll. kat.

20. Ziegler Károly: Arckép.

Kernstok Károly

K

A *Szinyei Társaság* tagjai néhány nappal ezelőtt ülést tartottak a Fészekben. Egész idő alatt egy emberről beszéltek; a távollevőről, akinek a fotelje már hosszú ideje üres... *Kernstock* Károlyra gondoltak, a világhírű magyar festőre, aki *súlyos betegen fekszik már hónapok óta.* Mielőtt elváltak volna, levélpapirost vettek elő, néhány gyöngéd sort vetettek rá, majd mindnyájan odakanyarították a nevüket. A *Notesz* látta ezt a levelet: egy autogramgyüjtő sok pénzt megadna érte! Mert ime, *ezek a névaláírások* szerepelnek rajta: *Lyka* Károly, *Sidló* Ferenc, *Jeszenszky* Sándor, *Vidovszky* Béla, *Iványi-Grünwald* Béla, *Fényes* Adolf, *Basch* Andor, *Hermann* Lipót, *Petrovics* Elek, *Hatvany* Ferenc báró, *Lengyel* Géza, *Pátzay* Pál, *Hoffmann* Edit, *Zádor* István, *Orsós* Ferenc, *Egry* József, *Szőnyi* István, *Molnár C.* Pál... A címzett egyébként *már a javulás útján van* és az első szép tavaszi napok egyikén bizonyára látni fogjuk ismét Európaszerte ismert nemes, szép művészfejét az Andrássy út tavaszi verőfényében...

*

A Reggel 1937. márc 8.

David művészetében, akit a kiállításon csak egy arany alapra festett apró diptichon képviselt. A szépség, a kerekded formák itt már teljesen diadalmaskodnak Roger szögletes gótikáján. Nem csoda, hiszen Gerard David működésének második fele már a XVI. század első két évtizedére esik, de a mester művészetének északi igazságát, bensőségét még nem bontották meg az Itáliából átszivárgó formaproblémák. Gerard David művészetére emlékeztető nagy kompozíciót — *Adrien Isenbrandt* remekét: *Krisztust a kereszten szentekkel* — jánoshalmi Nemes Marcel küldte a kiállításra. Gyönyörű rajz, meleg, szinte lombardiai claire-obscure jellemzik a képet. Nagy érdekességű volt *Colijn de Coter*nek, az 1500 körül Brüsszelben és Antwerpenben működő mesternek *Szent János evangélistája*. Ugyanennek az oltárnak másik szárnya — *A bűnbánó Magdolna* — a budapesti Szépművészeti Múzeum tulajdona. Hálásak vagyunk Nemes Marcelnak, hogy a képet a kiállítás után letétként a Szépművészeti Múzeumnak engedte át. A névtelen mesterek munkái közül ki kell emelnünk az *Orsolya-legenda mesterének* szép arctípusokban gazdag *Madonnáját* és a *Borbála-legenda mesterének* egy kis kompozícióját, *Szent Orsolyát szentek társaságában* (Baumgarten Nándor gyüjteménye, Budapest.).

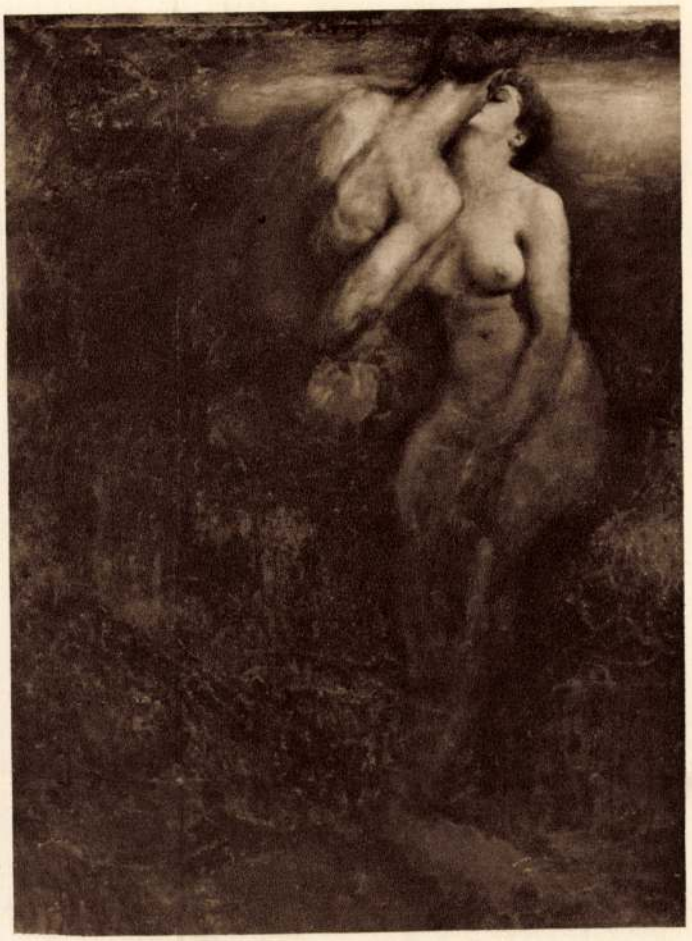

KERNSTOCK KÁROLY: SZERELEM.

E teremben láthattuk még a régi flamand festészetnek egyik legneve-

Evk KMT. 1928.

zetesebb tájképét. A piciny alkotás *Joachim de Patinier*nek jegyzett műve, tulajdonképpen az *Egyiptomba való menekülést* ábrázolja sziklás vidéken. A téma csak ürügy volt arra, hogy Patinier egy bájos, részben még a középkori miniatűrök meghittségét, aprólékosságát eláruló, de mély távlatú tájat festhessen.

Egyik legnagyobb jelentőségű és még mindig aránylag kevéssé méltányolt flamand mester a XV. század végéről és a XVI. század elejéről *Hieronymus Bosch*. A régi középkori hagyományokat, szellemet a XVI. század szabad természetfelfogásával kapcsolja össze a nélkül, hogy Itália közvetlenül érintené művészetét. Időben megelőzi a flandriai manieristákat és mégis modernebb, egyszerűbb ezeknél. Festészete a Brueghelek művészetének igazi előzménye. E mellett tele van fantasztikus ötletekkel, a középkori demonológia félelmetes tréfáival, mulatságos szörnyűségekkel. Mindezt pedig a legtisztább festői nyelven mondja el, mert Hieronymus Bosch a színek költője. Jól bizonyították ezt a tárlaton szerepelt művei is: a remeteségben imádkozó *Szent Jeromosa* és *Szent Antal kísértése*. Az előbbi kép a genti múzeum egyik legféltettebb kincse, a

SZÜLE PÉTER: FÉLAKT.

Kernstok Károly
festő

/1873–1940/

A „Nyolcak" tagja.

Magyar műv. tört. 8. 34.
Képz. műv. Kiad. 1971.

cak vezéregyéniségének visszatérése a természethez jelent valamit. Ő mindig pontosan szokott informálódni. Úgy látszik, a természet divatba fog jönni Párizsban az elkövetkező pár hónapon belül. Uraim, lehet pakkolni. Ne késlekedjenek. A Műcsarnokban kiállított konstrukciók már vieux jeu. Gyorsan, gyorsan jegyet váltani. A Természet bevonult Párizsba. Monsieur Berény már be is mutatja az első kreációkat. Viszontlátásra a legközelebbi divatbemutatón!

BÁLINT REZSŐ: PALLÓ IMRE

A Nemzeti Szalon Tárlatáról

A Nemzeti Szalón 60-ik csoportkiállítása.

Enek a tárlatnak legkiforrottabb egyéniségei *Bálint* Rezső, *Pogány* Ferenc és ifj. *Gaár* Vilmos.

Bálint Rezső par excellence pasztellfestő. Ennek a technikának minden lehetőségét ismeri: lágy folthatásai, artisztikus színhatásai, fínom tónusai a pasztell-költészet biztosan ható eszközei. Bálint bőven él ezekkel az eszközökkel, de teheti is, mert tud velük bánni. A pasztellnek könnyen édeskéssé váló technikája nála mindig megmarad az artisztikum határai között. Nagy segítségére van ebben rajztudása. Művészi ízlés, biztos rajztudás teszik képeit értékessé.

Pogány Ferenc az alföldi tájak melegszavú poétája. Csupa líra, amit fest. Nem szabadult még fel teljesen egykori mesterének, Rudnaynak hatása alól, de ez csak a piktori manualitásra vonatkozó megjegyzés. Sokkal fontosabb, hogy lélekben a maga útjait járja. És ez az út a magyar föld termő rónáinak vidám mezőin, vagy a mélabús őszi országutakon visz, mindenütt érezzük egy gyöngéd és rajongó természetimádó forró valomásait, melyeket a piktor a mindenható természetnek suttog. Pogány Ferenc min-

távolságokba röpíti ambiciójuk, a hova az éltető oxigént gyönge tüdejük nem tudja utánuk lélekzeni. Kernstoknak merész kísérleteihez mindig volt szilárd talaj a lába alatt: a mesterség tudása és a tehetség ösztöne. Igaz, hogy Kernstok soha nem is rugaszkodott el a festői józanságtól, a természetszemlélettől, mint teszik azok, akik oly gyakran hivatkoznak rá, mikor törvénytelen családfájuknak őst keresnek. Kernstok Károly valóban élére állott a Nyolcak csoportjának húsz évvel ezelőtt, de ő már akkor se azt csinálta, amit

KAPITÁNY JÓZSEF: A SZOLNOKI FÜRDŐ FIGURÁJA

a közkatonái. Aminthogy a közkatonák soha sem csinálhatják azt, amit a vezéreik. Kernstok akkor is a maga útját járta, ők pedig akkor is kijártak Párizsba divatot tanulni a masamódok gyorsvonatán. Kernstok Károly valóban nyugtalan temperamentum, aki mindig újra próbálja, új próbák elé állítja tehetségét. De mindannyiszor ugy, hogy értjük őt, sőt néha élvezzük is merész szaltóit. Nos igen, de ő nem teóriákat és nem jelszavakat fest, hanem képeket. Nem a mi esetünk, amit Kernstok Károly legújabban is alkot, de el kell ismernünk, hogy ma is, mint mindig, van értelme útkeresésének és méltányolnunk kell, hogy mindig jóhiszemű és mindig tehetséges. Ilyen piktor az, akinek több szabad, mint másnak. Mert ő tudja, hogy mi a különbség művészi szabadság és piktori szabadosság között.

Kernstok Károly művészetéért is, de különösen ezekért a tanulságos konzekvenciákért volt érdemes megrendezni ezt a retrospektív kiállítást az Ernst-múzeumban. *Dr. G. E.*

*

Az Ernst-múzeum csoportkiállítása. Három grafikus és három festő. A grafikusok állnak hozzánk közelebb. Azt hisszük a művészethez is. Ifj. *Kernstok* Károly rajzai különösen decensek és komoly studiumra vallók. Biztató igéretek. *Békeffi* György már kevésbbé ízes tehetség, de gondosan rajzoló, igen lelkiismeretes művész. *Ecsődi* Ákos talentumos rajzaiban még sok az utánérzés. Mesterének gráciája nem az övé.

A festők közül Körmendi *Frimm* Ervin tájképei komoly alkotások. A természet sommázó előadása, a színek artisztikus felrakása főerősségei tehetségének. Önarcképe is igazolja, hogy egyéni utakon jár. Értékes piktor. Biai *Föglein* István jelentéktelen utánérzője az áramlatoknak, melyek jönnek és mennek és még itt vannak, amikor Párizsból már elmentek. *Berény* Róbert terme igen biztató jelenség. A megboldogult Nyol-

VITÉZ MÁTYÁS: TEMPLOMINTERIEUR
A Műcsarnok Tavaszi Tárlatáról

jobbak. *Horváth* Árpád, dr. *Wesselényiné Tonzor* Eszter és *Gábor* Mátyás tehetségesen szerepelnek. A festők közül *Szokol* Villibáld, ifj. *Radnay* Rezső, *Asztalos* Gyula, *R. Bauer* Erzsébet (önportré), Szapudi *Laendler* István, *Cserna* József és Kézdi *Kovács* Elemér érték el a Műcsarnok nívóját.

XI.

Végül a tanácsteremben állították ki *Rudnay* mester hatalmas gobelinjét. Rajta van Rudnay minden kvalitása. Pompás színérzéke, csodás tónusérzéke és komponálási készsége. A nagy mű mégsem nyujt zavartalan élvezetet. Bosszantó rajzhibák, egészen primitív elrajzolások rontják le az egyébként grandiózus alkotást. Egyes figurák kiesnek, másutt a ló lábai vannak rossz helyre rajzolva, azonkívül a gobelinszövés technikáját sem tartotta mindig szem előtt a mester. Ez látszik a fűves előrész rajzán is. — Annál kifogástalanabb munkát végzett a Főváros gobelinszövő műhelye. Erre büszke lehetne Európa bármelyik gobelinműhelye. *Ágotai* főigazgatót és *Kóródy* György mérnököt, a műhely vezetőjét minden elismerés megillet. *ch—r.*

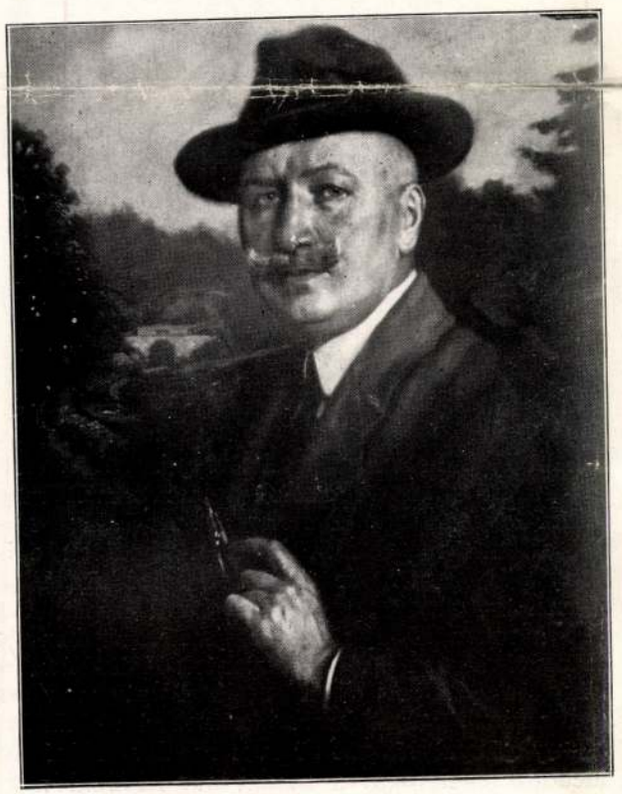

SENYEI JÓZSEF: SZENTGÁLY ANTAL
A Műcsarnok Tavaszi Tárlatáról

PÉTER MARIANNE: ÖNARCKÉP

A Fészek gyűjteményes kiállításai.

Áldor János László, *Iványi-Grünwald* Béla és *Gimes* Lajos kollekciói díszítették felváltva a Zöld-termet. Művész és műbarát egyaránt gyönyörűségét találhatta ebben a három nagy kvalitásokat mutató gyűjteményben. *Áldor* János Lászlónak, a természet hangulatai derűs lelkű megfigyelőjének figurális képeit is láttuk az intim kiállításon és találgathattuk, hogy tájképfestőnek, vagy figuralistának különb-e. Egy bizonyos: mind a kettőnek kitűnő. *Iványi-Grünwald* Béla klasszikus értékű képei a mester mindenki által ismert és elismert művészetét híven reprezentálták. *Gimes* Lajos majdnem meglepetésszerűen hatott. A tárlatokon mindig láttunk egy-egy kitűnő művet tőle és a festői közvélemény is tudomásul vette, hogy Gimes Lajos tehetséges piktor, aki egyike lesz a legjobb tájképfestőknek, — de mégis a meglepetés erejével hatott gyűjteménye. Ilyen erősen képviselve még nem láttuk.

Festői felkészültsége igen tekintélyes és úgy látjuk, hogy egész rövidesen meg fogja tenni azt az ugrást, mellyel az elsősorban terem.

Kernstok Károly

KERNSTOK KÁROLY RETROSPEKTIV GYÜJTEMÉNYES KIÁLLÍTÁSA

Képzőművészet 1928. 8–9. f.

Ez a kiállítás valóban retrospektív. Visszatekintést ad nemcsak a művész 30 egynéhány éves multjára, de példázza az egész magyar festőművészet fejlődési vonalát, — egészen a szélsőségekig. Nagybányától a Nyolcakig felvonul a magyar festőművészet izgalmas fordulatokban bővelkedő utolsó három évtizede.

Nincs minden tendencia nélkül ez a beállítás. Kernstok jóhangzású neve jó köpönyeg azoknak, akik a maguk gesztenyéjét csak a más tüzéből tudják kikaparni. Pedig Kernstok és a Nyolcak mai jogos és törvényes utódai között van egy döntő, egy perdöntően fontos különbség. Kernstok Károly akármit csinált, azt tehetséggel

RÖKK KÁROLY: ZUZMARÁS FA
A Műcsarnok Tavaszi Tárlatáról

JUHÁSZNÉ RÁTH OLGA: FALUSI EMLÉK
A Műcsarnok Tavaszi Tárlatáról

És most ismerjük meg igazán Kernstok Károlyt. Azt mondják rá, hogy állhatatlan és örökké szomjazza a változásokat, keresi az új igazságokat. Ebben a megfigyelésben sok igazság van, de mi mégis másként látjuk a Kernstok festői figuráját, mint ahogyan ebből a beállításból az kiformálódott a képzőművészeti közvéleményben.

Igaz, Kernstok végighajókázta Nagybánya óta az impresszionizmus és a postimpresszionizmus vizeit. Tavakat, tócsákat vegyesen. Még sincs igazuk azoknak, akik benne látják a modern piktornak azt az eszményképét, aki, mint egy örök bolygó hollandi, szüntelenül járja a különböző stációkat, űzetve a „keresés" vágyától. csinálta. Sőt, nemcsak tehetséggel, de ízléssel, sőt kritikával is. Kernstok képet csinált még akkor is, amikor „keresett". A sersőrség epigonjai, akik még csak nem is a Kernstok epigonjai, idáig máig se jutottak el. Nézzük meg Kernstok hirhedt nagyméretű lovas képét. Az kép a maga félútján is, befejezetlenségében és tapogatózásában is. A Kernstok-kiállítás éles világításba helyezi a mi „modern" piktorainkat és kinos szituációba hozza őket. Ezzel a kiállítással nyilvánvalóvá vált 20 éves handabandázásuk meddőségének oka: a magas ambiciókkal nem áll egyenes arányban, tehetségük és festői intelligenciájuk. Nem tudják a határokat, ameddig tehetségük pórázán nyugodtan elmehetnek. Olyan

547. Glatz Oszkár: Arckép.

Kernstok Károly

28. Kernstok Károly: Anya és gyermeke.

K M Társ. 1902/3. téli Kiáll

az 1945. ostrom alatt elpusztult

87. Kernstok Károly: Krisztus és az emausi ifjak.

247. Márk Lajos: V. M. kisasszony arcképe.

hatásosabbak a színpadi megvalósításban, mint amilyenekül a könyv kissé vérszegény s elmosódott illusztrációiban hatnak.

MUZEÁLIS ÜGYEK

KÉT KÜLÖNLEGES MÚZEUMRÓL. A tudománynak egyre differenciáltabb volta nemcsak az elméletben, hanem a gyakorlatban is megérezteti hatását. A múzeumok alakulása is hódol a munkafelosztás elvének és újabban a múzeumok, csakúgy mint a nagyobb privátgyüjtemények a specializálódás jegyében létesülnek. A Deutsche Kunst und Dekoration egyik számában hosszabb ismertetést olvasunk a Majna melletti Offenbach Bőrmúzeumáról, mely e bőrgyárakkal és történeti timáriparral bíró városban valóban sokoldalú módon mutatja be a bőrfeldolgozás technikáit és művészetét. Az offenbachi bőröndök, szivaros-dobozok, toálettszerszámtartók és nemesebb bőrárúk már hosszú idő óta fontos kiviteli cikkek tengerentúli országokba is. Ez a szakmúzeum, melynek létesítésénél a lipcsei könyvmúzeum szakszerű s általános nevelő jellege lebegett a létrehozók szemei előtt, bepillantást enged a timár nyersanyagául szolgáló állatbőrök feldolgozásába, szemléltető módon mutatja be a különböző cserző- s feldolgozó eljárásokat és szerszámokat, összegyüjti a stílus különböző korszakaiban keletkezett bőrdíszmunkákat, példát ad a puncirozás, a bőrvésés, edzés, préselés, aranyozás művészi technikáira, megmutatja ama gazdag dísztárgyakat, melyeket spanyol, portugál, indus, francia, perzsa és török kézművesek hoztak létre ez anyagból s külön gyüjteményben csoportosítja a művészies könyvkötéseket s természetesen mindenütt elsősorban a német iparfejlődés jellemző példáinak bemutatására helyez súlyt. A múzeum, amely tulajdonképpen még csak most van szervezés alatt, különös figyelmet fog fordítani a bőrnek a női öltözet s a nő használati tárgyai közt való szerepére, másrészt pedig a népművészetnek a bőrtárgyakon való érvényesülésére. A másik, talán még érdekesebb múzeum már előrehaladottabb állapotban van: ez a prágai Waldes Henrik-féle gombmúzeum. Minden korok és mindenféle fajta ruhakapcsolások gyüjteménye ez. Az ember nem is hinné, hogy ez a múzeum, melynek adminisztratív céljaira az alapító ötvenezer korona tőkének évi kamatait fordítja s ebből az összegből még időszaki közlönyt is tart fenn, mily sokoldalú és érdekes anyagot gyüjt. Három részből áll az anyaga: kultúrhistóriai, művészettörténeti és technikai fejlődési anyagból. Minden elképzelhető tű, gomb-, kapocs-, csat és ruhaösszetűzésre szolgáló gombformát gyüjt és a kőkori ember gombjaitól a miniatürképekkel díszített fémgombokig mindenféle érdekessége megvan. Mintaszerű a múzeum anyagának elrendezése, beállítása a gombnak a viseletek történetébe, a fényképgyüjtemény, az előállításra szolgáló szerszámok gyüjteménye, a könyvtár stb. És rendkívül érdekesek az eddig megjelent közlemények, melyeket minden érdeklődőnek ingyen küld el a múzeum, mert ezzel is fokozni akarja ezen jelentéktelennek hitt ipartermék iránt az érdeklődést. A két példa meggyőzően mutatja, hogy mily aprólékos és mégis nagyérdekű tudományos munkásság az, mellyel az újkor múzeológiája a művészi formák fejlődését szolgálja.

SZAKOKTATÁS

AZ IPARMŰVÉSZETI ISKOLA ÉVKÖNYVE. Mint az utóbbi években általában, az elmult iskolaévről szóló értesítővel is céltudatos és serény művészi élet beszámolóját adja az Iparművészeti iskola. Nádler Róbert az iskola volt helyettes igazgatója, az évkönyv szerkesztője, büszkén tekinthet vissza az ő interregnuma éveire, az iskola nem állt meg fejlődésében, nem érezte meg a háború ezerféle nehézségét, legalább a növendékmunkák bemutatott gazdag anyaga sehol sem vall erre. Az az újítás pedig, melyet az elmult tanévben a női — tehát a nem ipari előképzettségű — növendékek túlnyomó száma miatt bevezettek, az első évfolyamnak általános rajzi, nem szakirányú jellege — egyenesen üdvös reformnak igérkezik. A bemutatott növendékmunkák persze ezúttal sem egyenlő értékűek és főképpen a papiroson való tervezésnek egyik-másik osztályban dívó rendszeréről tesznek vallomásokat. Olyan baj ez, melyen az új direkció nemcsak akar, de hihetőleg tud is majd változtatni. Különösebb, feltünéstkeltő nagy tehetséget a nagyobbára női növendékek közt nem találtunk, hanem egy becsületes, ízléses és szorgalmas átlagot, ami éppen elegendő arra, hogy az iparművészeti kultúra e nehéz idején szerencsésen át lehessen lábalni és elő lehessen készíteni azt a szebb jövőt, melynek sugarai ebben az értesítőben is megcsillannak.

SZAKIRODALOM

EGY BRUNO PAUL MONOGRAFIA. (Bruno Paul. Von Dr. Josef Popp. Verlag F. Bruckmann, München.) Egy díszmunka, méltó

Ékszerek, amelyek száma évről évre gyarapszik, jeléül annak, hogy egy újfajta ötvösművészet van kialakulóban, amely ha nem is támaszkodik a szép régi erdélyi hagyományokra, sokban Bécs és München könnyed, gracilis formáit utánozza. És batikok, rengeteg mennyiségű batik, praktikusan, okosan felhasználva, a női divatművészet s a lakásberendezés igényeihez simulva. A bőrkötések közt is erősen észrevehető, hogy a papirostervezés korán túlhaladtak már amatőrjeink és a szerszámokkal meg az anyagokkal épp olyan jól bánnak, mint a hosszú műhelytevékenységben gyakorlott férfikezek. A gyermekruhák és a lámpaernyők, a retikülök meg a csipkék, a képkeretek, a tárcák, az ezernyi apróság csupa finom és alkalmas ajándék, mely semmivel sem drágább a nagy áruházak tömegcikkeinél, de szolíd anyagával és ízlésbeli finomságaival egyenesen a közönség artisztikus nevelésére hivatott. A karácsonyi vásárt a változott viszonyokra való tekintettel a Társulat vezetősége ezúttal naponként csak délelőtt 9—2-ig tartja nyitva, kivéve december 20., 21., 22. és 23-ikát, amikor este 7 óráig tekinthető meg a kiállítás.

A KERNSTOCK-KIÁLLÍTÁSBÓL. Néhány illusztrációt közlünk a Magyar Iparművészet e mostani számában, amelyek annak a megújhódott Kernstocknak dekoratív fantáziájában születtek meg, akivel legutóbbi kiállításán ismerkedhettünk meg. Hosszasan, gyönyörködve szemléltük szép üvegfestménytervét s dekoratív vázlatát, mely valami egészen más monumentalitás világába vezetett bennünket, mint a pár évvel ezelőtti forrongás lázában született Dugonics-utcai iskola faliképe. Érett, formailag meglepően biztos, kompozíciójukban nagyszerű szervességre jutott alkotások ezek. Leszűrődései azoknak a mélyreható természet-analiziseknek, melyek nemcsak a tájképfestő, hanem a díszítőfestő művészetén is maradandó hatásokat váltottak ki. E hatalmas potenciális energia most nem akrobatajátékot űz a figurák felépítésével, hanem a tiszta élmények egyszerűségével és egy magasrendű összhangba fűzve mondja el róluk mondanivalóit. Néhány ügyes kézimunkát, hímzett legyezőt és párnát is közlünk itt a kiállításon szerepelt Lukátsovits Ilona tetszetős és kapós holmijai közül.

SZÍNPADI DÍSZLETTERVEK KIÁLLÍTÁSA. Berlin egyik kiállítási termében, a Neumann-féle szalónban Stern Ernőnek, a Reinhardt-féle színpadok kiváló díszlet- és kosztümtervezőjének igen finom skiccei voltak mostanában közszemlére téve. Ez az alkalom újból reátereli a figyelmet arra a jelentős, szinte forradalmi színpaddíszítési irányzatra, mely a színjátszás reinhardti értelmezése nyomán vagy tíz évvel ezelőtt felmerült s a színpad világát sarkaiból fordította ki. Míg ugyanis addig a színpadi díszletfestésben úgyszólván mindvégig Bibiénanak, a barok színházi festőnek elvei uralkodtak s térhatásnak perspektivikus eszközökkel való felidézése volt a cél, addig Reinhardtnál a csalódás-okozta érzékelés azáltal van kizárva, mert ő sohasem a valóságos világot akarja adni, hanem annak csak egy festett darabját s míg azelőtt folyton a teret igyekeztek megnagyobbítani, amivel együtt persze a színész méretei egyre összébbzsugorodtak, addig az új kezdéssel éppen a színésznek s az őt közvetlen körülvevő dolgoknak erősebb hangsúlyozása és helyesebb arányai jutottak érvényre. E törekvésekben talán az első jelentős lépést Sternnek a nálunk is ismert „Szentivánéji álom" díszletei mutatják, amelyekkel a színpadi ábrázolás a tiszta naturalizmus valósághazudásától a szimbolikusnak megsejttető igazsága felé fordult. Stern egyéb díszletein is az eszközök lényegükben mindig naturalisztikusak, de a hangsúlyozás teljesen szimbolikus. S ez a szimbolizmus minden kiállított díszlettervén ott van, megnevezhetetlen finomságokban, színek összehangolásában és a közönségre sohasem hat valami elvi szigorúság visszataszító erejével, hanem észrevétlenül. Talán csak egy kevéssé ismert német díszlettervező Starke Ottomár tesz rajta túl a tiszta és szép színek csengéseiben, akinek Gluck Orpheusához a frankfurti Operaház számára készült díszletei a legtökéletesebbet nyujtották ebben a nemben. Ha azonban igazságosak akarunk lenni, akkor ezúttal is ki kell emelni, hogy a modern díszletezésnek e forradalmi gondolatai nem Reinhardttól indultak ki, hanem Gordon Craightól, aki elméletben s gyakorlatban alapvetője volt ez irányzatnak. Az ő színpadrendezési munkái, melyek a színpad új feladatairól szólnak, hangsúlyozzák, hogy nem sok egymásra tóluló benyomásra, hanem erős akcentusokra van szüksége a szemnek. Mivel ő a színpad levegőjében nőtt fel, elméletei is teljesen a gyakorlatból sarjadtak s nem esztétikai elgondolásokból. Amire törekszik, az a szónak, mozdulatnak és képnek tökéletes együttműködése, melyeknél mind a három egyértékű s mind a három támogatja egymást. A szemben levő kép ne valami átvitt értelme legyen az egész szellemi tartalomnak, hanem nőjön azzal teljesen össze, úgy mint ahogy ritmus, melódia és hangszín összenőttek egymással. Tervei, melyek könyveit díszítik s Ibsen, Shaw meg Shakespeare darabjaihoz készültek, valóban sokkal

NICOLA TANEFF

Kernstok Károly

Apponyi levelére. (Mi a vásári reklámművészet). Irta Kernstock Károly. Világ, február 6.

1914

(Művészet 1914. 285. l.)

Kernstok Károly

Üvegfestmény vázlata
repr.
Ma. 1917. II. cif.
11. sz.

Kernstok Károly

lásd

Rózsa Miklós: Kalauz a Művészház Kernstok Károly retrospektív kiállításához. 1911. nov.–dec. Bpest 1911.

okv. feldolgozandó megvan könyvtárunkban.

T. 4596.

letes épülethez jobbról kőfal
szárnyában lévő malom három
háttérben hegyek látszanak.

ES.

14.5 cm.

-94-156.

Kernstok Károly

1911

Kernstock Károly. Irta Lengyel Géza. Nyugat, IV. 24.

Új művészek: Kernstock Károly. Irta Bálint Aladár. Magyar Nyomdászat, XXIV. 12.

Kernstock Károly új kiállítása. Irta Bölöni György. Népszava, dec. 6.

1911

Kernstock Károly festett ablakai. Irta B—t. Népszava, dec. 24.

1911

Karl Kernstock. Irta Róna. Budapester Presse. dec. 20

1911.

1911.

Kernstock Károly. Irta Lyka Károly. Uj Idők, dec. 10.

(Művészet 1912. 39. l.)

2061-909-231

865. Keretek.

3 darab természetes szinű tölgyfakeret simára dolgozva, belül pedig keskeny aranyléczczel.
Méretei és pedig
a) 2 darabnak 73:56 (79:62).....24 K
b) 1 darabnak 93:70.5 (98.5:77) cm.....20 K

összesen.....44 K

Szállitotta Fleischer Salamon

Régi leltári száma: 222-b, 222-b és 231-a

Lásd a 172 ex 98 sz. iktatmányt.

Kernstok Károly

Karton-vázlat egy
üvegfestményhez, repr.
Művészet 1911. 248, 249. l.

Minden jog fenntartva.

Kernstok Károly

írod.

Alexander Album.

Alexander Bernát
működésének harmincötödik
évfordulójára Bp 1925.

Kernstok Károly

a Kék Madár c. folyóirat 1924 (?)-ben fenti párisi levelét közli, amelyben a művész az új formák első kísérleseinek lázáról számol be, amely Párison végig vonul.

Genius (Arad)
1924. febr. n. 57. l.

Dr.Lux Kálmán épité
romkert fenntartására a Nm.M
kelt 27.735/1941.III.számu r
lamint a 29.857/1941.III.1.
gőről

Kernstok Károly

irod

(–na) Kernstok Károly retrospektiv kiállítása. Egyetértés. 1912. nov. 25.

U. 65.

A Művészházban rendezett kollektiv kiállítás alkalmából –

Intelligens cikk, behatóbb tanulmányhoz felhasználható – kerüje vélemenyen szerint Csernaa Andor

GALAMBOS

RI SZABÓSÁGA

ÓTVŐS-TÉR 2. SZÁM.

L SZEMBEN.

Budapest, 193 3 aug. 8 án.

Kernstok Károly

iroch

Világ 1911. nov. 25.

U. 73

Vezércikk a Művészházban rendezett koll. kiállítás alkalmából.

500.000 P

Jutalom:

300.000 P

FŐNYEREMÉNYEK:

200.000 P
100.000 P
50.000 P
40.000 P

30.000 pengő

25.000 pengő

és sok nyeremény à

20.000, 15.000, 10.000, 5.000, 4.000, 3.000 pengő stb.

A készpénznyeremények összege **egy** sorsjáték alatt, mely 5 osztályból áll,

7 millió 722.000

pengő.

933. 12786. LÉGRÁDY TESTVÉREK, BUDAPEST

a 200.000 pengős,
sorsjegyekre szere

A XXXI. m. kir. osztály

50

Egyetlen móc
arra, hogy kis összeg
A mellékelt k
jegyeinek számait tar
hogy a kiválasztott sz

fo

***megrendelje,** hogy az*

Nyeremén

Hiv

Egész sorsje
ar. P 24.-

Abban a remé
hogy a nagy nyeremér

Minden második s

Nagy nyerés

Kernstok Károly

cód

Hauser Arnold:

Kernstok Károly új

oblakai. Temesvári

Hírlap. 1912. nov. 8.

U. 483.

Kernstock Károly

wód

Fieber Henrik

Üvegfestészet.

Bp. i. n. 31. l.

38. l.

Kepekkel

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Kernstok Károly

koll. kiáll. Müvészház

vrod

Elek Artur

K. K. pályája.

Az Ujság

1911. nov. 25.

al körülvett kert kűepén, az Országút
a díszes épület, melynek oszlopcsarnoka
a Történelemmel s a Hirrel s bal-
rászattal. A két sarokban az ősz Da-
leány, látható. A kerten túl a régi Lu-
. két pisztoly tűnik szemünkbe. Bal-
lása van az immenso emeletes épületbe-
lettel. Az út testén a járó-kelők nyüzsög-
kocsik válnak ki. Az előtérben – a Szécsa
ót atyafi itat s jobbra a kofák árulják
tiszt vezeti kutyáját s az itt-ott befelgerő
ik süteményes kosárral s egy czigányfiú

tei 11.3 : 16.3 Cm.

112/93 № 79.

Kernstok Károly

Lod

Ruttkay - Rothauser

M. Kernstok, Kunst, Kunstgewerbe. Pester Lloyd 1912 Sept. 6.

(Művészet 1912. 328. l.)

épülete mögött, ~~a hamlokkat sárkain lévő~~
~~[illegible]~~ hátó, melyeknek kuptetejes csipkézett pár-
~~[illegible]~~ Balról = kerek bástya s jobbra =
ik szemünkbe. A bástyafal lőréses s az
es árok széles. A háttérben hegyek hul-
ta fölül két sorban:

A
: "

a vonalkeretnek 10.1 : 14.5 cm.

4616

126/94 № 254.

Kernstok Károly

Kernstock Károly üvegfestményei. Írta i. Interieur, I. 15—16.

1912

(Művészet 1912, 327. l.)

Nagy-Héflány:

~~A helység látkép~~

A középt

épületekkel s be

a helység ~~apró~~

nek Hornya nyo

két kút ~~[illegible]~~ tünik

gyes vidék. Felir

„NAG

Rézmetszet, mé

Ltsp

szoborral díszítet

M D K

Kernstock Károly

Freskóterv, festm.
Üvegablak, festm.

Dési-Huber István Kör kiállitása 1949.

Kernstok Károly festő MDk

Tizenöt év után, Esztergom Évlapjai címmel a közelgő évben újra megjelenik az esztergomi múzeum évkönyve. Ebben: „Külön cikk foglalkozik Kernstok Károly, a forradalmár festőművész munkásságával."

—: Évkönyvet ad ki az esztergomi Múzeum Kerestény

Népszabadság, Bp. 1959. júl. 26. 8. l

MDK

Ernstok Károly

Bózsa Miklós: Modern magy. képtár. Bp.1911. képpel.

MDK

Kernstok Károly festő

Pór Bertalan: Élményeim Kortárs I.évf.3.sz. 1957. 343.o.

Kernstock Károly (1.

Nagyapja is művészember volt s a negyvenes évek elején országszerte híressé vált festő- és fotografáló-intézetet nyitott Pesten. Apja kiváló építő mester volt s a mult század derekán ő nyitotta meg Pesten az első építő-rajziskolát. A Kernstock család nesztora, Kernstock József — művészünk nagybátyja — szintén művészember s mint érdemes rajztanár vonult nyugalomba Budapesten — itt született Kernstock Károly 1873-ban elvégezte a középiskolákat. Diák korában csupa mulatságból rajzolgatott. Első rajzai körül való a szerencsétlen véget ért kiváló esztétikusnak Péterffy Jenőnek arcképe. Az iskolából való kikerülése után egy ideig apja birtokán volt, majd felébredt benne a festőpálya szeretete s előbb az Iparművészeti Iskolában tanult, majd Münchenbe ment, ahol két esztendeig a Hollóssy iskola növendéke volt. Huszonegyévét még nem töltött be amikor lelkében a francia irány szeretetével Párisz

'alakkal és bástyákkal végett község, ~~[illegible]~~ Házai
t közepén szoborral, melynél ~~mellett~~ a községet át-
l. Az uton végig nézve ~~van a~~ tornyos kas-
bekeritett templom köti le figyelmünket. A
a község mentén, kertek és szántóföldek Ke-
a fölül:

R = EGY = HAZ."

a vonalkeretnek 8.6 : 14.2 c/m.

568.

Gerő Ödön, London Elek

Modern magyar festőmű-
nészek. Budapest. é. n

124. l.

126/94 № 90.

CZENCZ JÁNOS

vészettel amatör módon foglalkozik, foglalkozásra államvasuti mérnök. Lapjai technika, előadásbeli érdekesség és fejlettség dolgában mindenesetre fölötte állnak annak, amit a szokott dilettáns szinvonal jelent. Az aukció-kiállítás gerince néhai Kerner Jusztin hagyatéka volt, amelyben kisebb képeken, rajzokon Szamosi Elek, Zichy Mihály, Nádler Róbert, Vastagh György, Iványi-Grünwald Béla, Margittay Tihamér, Olgyai Viktor stb. nevei szerepeltek. Ezenkívül az aukció iparművészeti tárgyai közt láttunk egy ötvenhárom darabból álló herendi porcellán-készletet, valamint egyébb magyar fayence-okat, miniatüröket stb.

Október 21-én nyilt meg az Ernst-muzeumban Kernstok Károly gyűjteményes kiállítása. Jó néhány éve annak, hogy a közönség Kernstok-képeket láthatott a Művészházban, még a háború előtt. Azóta Kernstok Nyergesujfalura vonult, s onnan egyetlen képet sem küldött kiállításra, hogy elárulja vele, vajjon miféle feladatok foglalkoztatják. Most kitűnt, hogy ez az elmult három-négy esztendő Nyergesujfalun, a művész céljaiban és stilusában erős átalakulást hozott. A kiállítás meglepetés volt azok számára, akik a művész előbbi munkára élénken emlékeznek, valamint azokon a vitákra, heves művészeti harcokra, amelyek az esztetikai irodalomban folytak e képek körül, a «Nyolcak» más tagjainak munkáival egyetemben. A meglepetés az, hogy Kernstok egész sor képpel állt elő, amelyeknek a spekulációs kép-alakításhoz, a forma és tér problémára épült, komponáló és stilizáló festészethez nincs közük. Kernstok nemcsak tanulmányozta a természetet, amit ezelőtt is megtett, hogy aztán szabadon éljen vele, hogy fantáziája s a maga kép-szerkesztő szempontjai szerint felhasználja. Most a cél is egyenest a természeti jelenségek visszaadása volt. A naturalista Kernstok jelent meg az Ernst-muzeumban, még pedig «ismét» a naturalista, mert egyszer már foglalkoztatták hasonló művészi feladatok, fejlődésének első korszakában. Ily irányú régi és mostani képei közt, stilus dolgában természetesen erős a különbség. Ezek a nyergesujfalusi levegőben fogant képek azonban nem jelentik azt, hogy a művész előző periodusának most már nincs folytatása, hogy annak merő tagadásaként fordult volna a valóságfestéshez. A kiállítás egyéb darabjai kézen-

Művészet 1917.

KISS REZSŐ GRÓF BATTHYÁNY GYULÁNÉ ARCKÉPE

fekvően cáfolták ezt: üvegablakhoz, mozaikhoz szolgáló dekorativ tervei. Itt is némi változás történt Kernstok művészetében, aktjaiból például hiányzik a formák barokk ízű fokozása, a konstrukció sem azzal a szigorúsággal hangsúlyozódik mint azelőtt, — de e munkák arra vallanak, hogy Kernstokot korai volna egyszerűen naturalistává skatulyázni, söt hogy kár is volna, ha a kompozicióra való rátermettsége a festészetében előállt fordulat miatt szenvedne. Az Ernst-muzeum e kiállításán még Ligeti Miklós is résztvett, tizenegy szobormüvel (köztük Horthy Miklós, a Novara hősének s Hötzendorfi Konrádnak portraitja), valamint Lukatsovits Ily iparművészeti holmikkal.

A grafikai osztály XXV. kiállítása október 27-én nyilt meg a Szépművészeti Muzeumban, Ezúttal báró Podmaniczky László grafikai gyűjteményét mutatta be a muzeum, amely százhatvanhét lapból (metszet, rajz, litografia) áll. Báró Podmaniczky László a mult század első felének volt finom ízlésű gyűjtője. Kollekcióját egyik leszármazója, báró Podmaniczky Gézáné ajándékozta a muzeumnak. Legértékesebb darabjai az angol mesterek képei után készült mezzotintok, amelyekkel a muzeum mezzotinto-anyaga most már valóban impozánssá épült ki. A gyűjteményben nehány ismeretlen németalföldi művész rajzát láttuk, Markó Károly hat guacheját, könyomatokat (Denon, Barabás, Kriehuber, Lieder), a biedermeyer-kori silhouettekivágásokat. A kiállítást dr. Hoffman Edith rendezte.

Tíz esztendeje annak, hogy fiatal művészek, Szablya Frischauf Ferenc körül csoportosulva, művészetért lelkesedő laikusokkal egyetemben, megalakították a «Kéve» c. egyesületet. Ez a hely itt most nem alkalmas arra, hogy retrospektive ismertessük az egyesület elmúlt tíz évét, de annyi kétségtelen, s erre röviden rá kell mutatnunk, hogy az a szerény hajtás, ami nem épen gondoktól és küzdelmektől mentes indulásakor volt a «Kéve»: ma a dús terebélyesedés útján van. Annak, hogy a «Kéve» idáig juthatott, a szívós kitartás a kulcsa, aztán az a józanul megalapozott, szolid munka, amely számolt a rendelkezésre álló eszközökkel, nem tűzött ki erőn felül álló célokat s inkább csöndben hallgatott, semmint a feltünést hajszoló reklám kétes fegyveréhez nyult volna. A művészi eredmény természetesen a «Kéve» művésztagjainak képességein fordult, előrenézésükön, bár törtetés nélküli, de nem csüggedt ambiciójukon, — abban azonban, hogy a «Kéve» ma komoly tényező művészi egyesületeink sorában, jelentős része van Szablya Jánosnak. Szablya nem művész, de lelkes embere a művészetnek, aki a lefolyt tíz év alatt éber őrszemként állt a «Kéve» ügyeinek adminisztrativ intézésénél. Hogy nem kényelmes polgári hivatása mellett az időt és energiát ehhez honnan vette: ez lehet kérdés, de tény, hogy sem az idő nem volt kevés, sem az energia jelentéktelen, amit a «Kéve» dolgaira fordított, mert másként ez az egyesület nem tarthatna ott, ahol ma tart, jóllehet az állam segítségét ép úgy nem vette igénybe, mint előkelő nevek, társadalmilag reprezentáló egyének támogatását.

Tíz esztendős fennállását a mostani kiállítás rendezésével ünnepelte meg a «Kéve»,

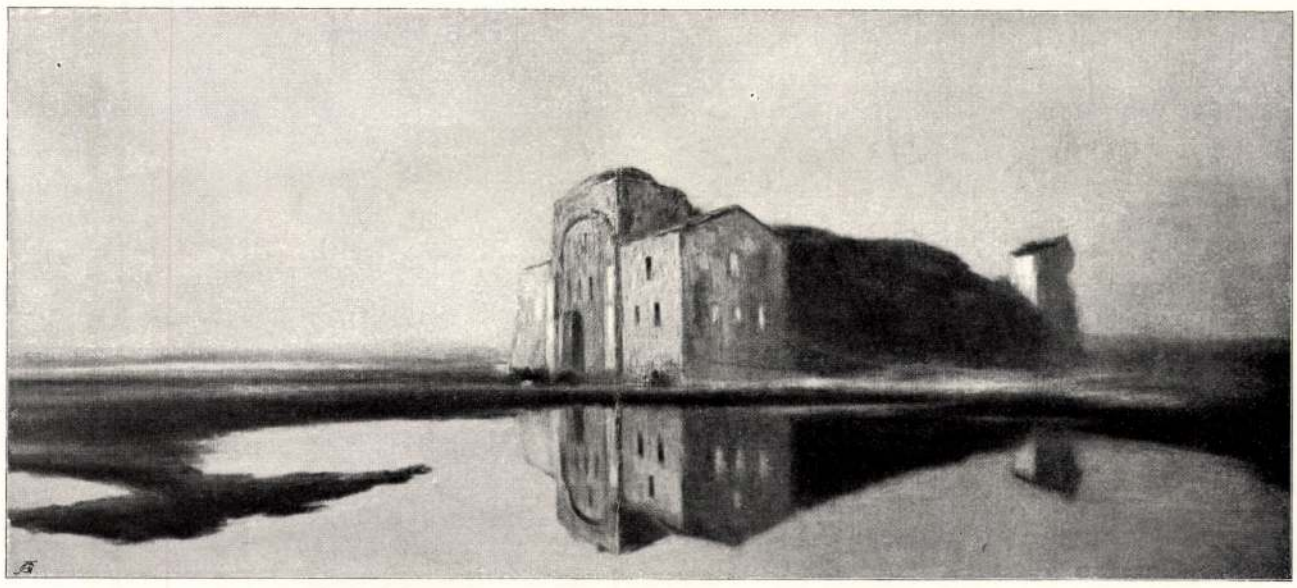

NÉMA FALAK — FESTETTE KACZIÁNY ÖDÖN

A genrefestés harmadik hulláma is sokféle folyamnak vizét hordja. Sokféle áramlat egyesült benne előre toluló, egyre növekvő, csillogó tarajú hullámhegygyé. Ez a hullám hordja az igazi mindentfestőket. Akiknek minden csak genre, s akiknek csakis az genre, ami parancsolón festői. Akik a festői kifejezés határait fanatikus szigorúsággal őrizvén, mégis érvényesítik a festésnek a kulturával közösségét. Akik mindig festőiek, de mindig emberiek. Mert az „emberi"-nek legértékesebb energiáit, az egyéniséget és a szolidaritást szólaltatják meg művészetükben. És összeegyeztetik őket vagy megkapó liraiságban, vagy speciális festésükben. Közéjük tartoznak és köztük az elsők sorában legelül állanak azok közül többen is, akiket tájképfestőink között ismertettünk. Az osztályozás megsínyli az ő mindentfestésüket, de az osztályozás tulajdonképpen alacsonyrendű módszer a művészetet s a művészeket definiáló esztétikában. A művészetek filozófiáját erőszakos szisztematikára szorítja.

Szociális festőink között, de ismételjük, hogy „festői" festőink között, fiatalon nagy becsületet szerzett Kernstock Károly. Festése nagyszerű forrongás. Még nem kialakulás, hanem csak az erő trainirozása. Valami nagyra, talán még meg sem sejtettre készülődés. A bátorságban való gyönyörködés. S ez a forrongás, ez a lázongás mindeddig mégis csupa művészi komolyság. Ilyen vakmerőséggel diadalmasan lehetne érdekességet hajszolni, de Kernstok sohasem tévedt ebbe a hajszába. Kéjeleg a teknikai problemák fölvetésében és abban az örömben, hogy szabadulhat tőlük. Majd megkonstruálja színfoltokból az emberi arcot, majd meg a maga célját tudva, túlzott szabatossággal lefesti; majd fanatizmussal hódol meg az abszolut festői előtt, majd pedig rajongó irányzatossággal alárendeli a festését az emberinek; majd beleveti magát a színek orgiájába, majd meg a litterátus irányzatosságával hangulatokba merül. Minden változása, minden fordulása egy-egy stáció a kereső útján, amelyen az erő érzésével jár, akadályoknak örülvén, nehézségeket köszöntvén, amiért legyűrheti őket. A képei hol dugába dőlt kisérletek, hol derékvágások, hol kacérkodások a szertelenséggel, hol meg az erőtudat büszke vallomásai. Egy időben két egymással nem is ellentétes, hanem ellenséges képet festett. Az egyik elfinomult szellemfestés, csupa finom összetettség volt, a másik színekben és fényben való gyönyörködés, kész szintézis. Az egyik csupa gondolat, a másik tisztán festői problemamegoldás. Az első egy nagy arckép, amely meglepte még azokat is, akik különben azt tartják, hogy a genialitás nem igen tud meglepni. Ezt a képet a kiforrt erő, nem pedig

a hatvágásban kéjelgő fiatal óriás alkotta meg. Lám a különösségtől való tartózkodás teljesen érvényre juttatta az egyéniséget. A problemahajszával való szakítástól fölszabadult a technikai biztossága. Másik képe, a „Hazafelé", azok közül a képek közül való, amelyekben a művészet az emberi szolidaritást vallja. Ez a kép a proletárvilág följajdulása. A munkaállattá lett ember dokumentuma. Az a fáradtan, roskadva baktató férfi a Meunier-alakok édes testvére; az a kéles, ködös este, az a nehéz vízpárás levegő a vegetálásba taszított munkás minden javának, jogának szimboluma. Bőven van rajzbeli hiba ezen a képen, de nagy egyszerűsége, színeinek melegsége, finomsága, levegőjének virtuoz megfestése, alakjainak erős nagyvonalúsága, megkapó jellemzetessége, hangulatának becsületessége, mélységes tartalmának abszolut pikturai kifejezése: ezt a képet Kernstock javaképévé avatja.

Kernstok Károly

Gordon Modfest

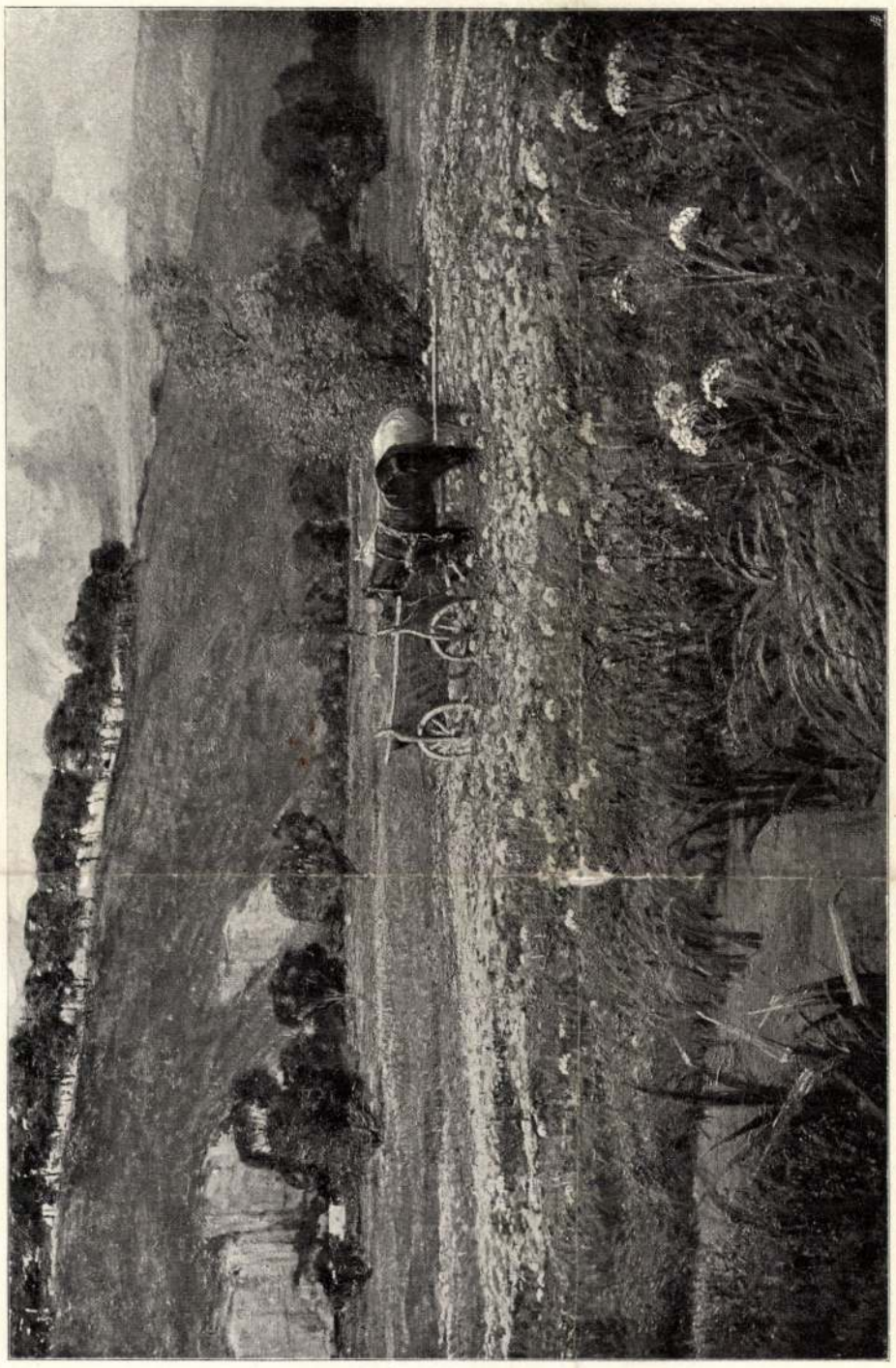

FESTETTE MIHALIK DÁNIEL

VIRÁGOS RÉT

kusa szín-neuraszténikusnak mondotta. Az arcképeiről első genre-képeiről szólt így. Ez a kritika, — egy modern biráló kritikája, — azért jellemzetes, mert Réthy színfáradékonyságát idegességnek mondja. Nem a koloritról való sajátos meggyőződés, nem másoknak, erőshatású nestereknek meggyőződése szerettette meg vele a sötét-festést: a nagy foltok zavarják, harmonizálásuk földata a fizikai súly nehézségével nyomasztja. Pedig az összehangolás neki nagy mestersége. A sötétségben a finom tonusokkal remekel. Néha úgy érzi, hogy egy-egy kontraszttal bele kell szegnie a finom harmóniába. Erős fehér foltot szegez a nagyszerűen tonizált sötétségbe. Vagy pedig eljátszadozik a pirosas-füstös lámpavilág sejtelmes reflexjeivel. Azok a reflexek nem ijesztgetik a tér végtelenségéről hozott hírrel, mint a verőfény. Attól a világítástól megmarad a tér s a bennelevő dolgok urának. Nagynéha belebátorodik a végtelenségbe, a tájékba, és kacérkodik benne a

KERNSTOCK KÁROLY.

A fiatalabb festő-nemzedék e kiváló tagját első pillantásra minden egyébnek gondolnánk, csak festőnek nem. Irtózik minden külsőségtől s színész-nyelven szólva valósággal félve kerüli a nappali színészkedést. Robusztus alak, nyilt, férfias tekintettel s egész megjelenése mindenkép ellentéte annak a megszokott, színpadias képnek, mely a festőművészt torzonborz hajjal és színpadias rekvizitumokkal ábrázolja. Ő csak otthon, a műtermében festő s lelkében hordja a művészet bélyegét. Éppen ezért szeretik különösen nemcsak a művészet barátai, hanem még exaltáltabb lelkű kollegái is. Tudjuk, hogy lelkes barátja a szociális eszméknek s nem ismer különbséget emberek között, csak becsületesség és derekasság dolgában. Jelleme ráütötte bélyegét művészi alkotásaira is.

Ez a művészieskedő külsőségek nélkül való festő pedig tősgyökeres piktor-természettel van megáldva, a mely valósággal családi hagyomány gyanánt szállott reá. Nagyapja is művészember volt s a negyvenes évek elején országszerte híressé vált festő- és fotografáló-intézetet nyitott Pesten s már ő is családi tradició gyanánt kereste kenyerét a piktorsággal; apja kiváló épitőmester volt s a mult század derekán ő nyitotta meg Pesten az első épitő-rajziskolát. A Kernstock-család nesztora, Kernstock József — művészünk nagybátyja — szintén művészember s mint érdemes multú rajztanár vonult nyugalomba aggságában. Látjuk ebből, hogy Kernstock Károly szinte predesztinálva volt arra, hogy belőle is művész váljék — s ezt már kora fiatalkorában megjósolták neki mindazok, akiknek módjukban volt látni első rajzait. Pedig eleinte maga sem gondolt arra, hogy piktorrá legyen. Budapesten — itt született 1873-ban — elvégezte a középiskolákat; még diákkorában csupa mulatságból rajzolgatással szerette tölteni idejét — ezt mindig többre becsülte a grammatikánál. Első rajzai közül való a szerencsétlen véget ért kiváló esztétikusnak, Péterffy Jenőnek arcképe. Mint tanitványa kedveskedett ezzel Kernstock a diákoktól valósággal bálványozott tanárnak.

Az iskolából való kikerülése után egy ideig apja birtokán töltötte idejét, majd felébredt benne a festőpálya szeretete s előbb az Iparművészeti Iskolában igyekezett ellesni a rajzolás titkait, majd Münchenbe ment s ott két esztendeig a Hollóssy-iskola egyik legnagyobb reményeket keltő tanulója volt. Huszonegy évét még nem töltötte be, amikor lelkében a francia irány szeretetével Párisba ment s három évadon át nagy szorgalommal tanult, különösen Bouguereaunál. 1896-ban már a Salonban is megjelent „Leányarckép"-évei, mely nagy figyelmet keltett a francia műbirálók körében. Hazatérte után a Benczúr-iskolában folytatta tanulmányait két esztendeig s munkáival mindegyre ismeretesebbé téve a nevét. Emlitettem már, hogy lelkes barátja a népnek és a szociáleszméknek — ebbeli lelkesedésében alkotta meg a többi közt két életteljes, nagyszerű realizmussal ékeskedő képét: a „Szociálista agitátor"-t s az „Agitátor a gyárban" ciműt, amelyeket költői lendület s mélyen érző szivre való hangulat jellemeznek művészi szépségükön kivül. Az utóbbi kép a Szépművészeti Múzeumban talált méltó helyet.

A művész a Benczúr-iskolából önálló műtermébe költözött át s a nyarat rendesen falun tölti, hogy a szabad természetben keressen újabb és újabb inspirációt. Itt alkotta meg „Hajóvontatók" cimű képét, mely a velencei kiállitáson is sikerrel szerepelt. Egyébként még a számos képével ismerkedett meg a külföld; állandóan résztvesz a külföldi kiállitásokon s legutóbb „Három modell" cimű karakterisztikus képeivel aratott nagy tetszést a müncheni internacionális kiállitáson. Általános megelégedést keltett a művészet barátai körében az a kitüntetése, amely a Dudits-díj elnyerésével érte. 1899-ben a Ráth-díjra is őt találták méltónak. Számos képe közül megemlitjük még a „Szilvásban" ciműt, mely különösen napsugaras levegőjével gyönyörködtet; továbbá a „Szilvaszedők", az „Anya és gyermeke" és a Ráth-díjjal kitüntetett „Női arckép" cimüeket.

Azt kérdeztem egyszer a művésztől: melyik képével van igazán megelégedve? Az felelte erre:

— Azt a képet még nem festettem meg, a melyikkel magam is igazán meg volnék elégedve.

Ez a felelet valóban nagyon jellemzi Kernstock művészi munkálkodását. Folytonosan tanul s mindig a tökéletesedésre vágyakozik. Erre vall az is, hogy egy-egy vászonról ötször-hatszor eltünteti a már ráfestett képet — a megfestendő újabb kép kedvéért. Ilyen módon folyton gyakorolja és tökélesíti magát művészetében. Tudják ezt a szokását művésztársai is, s egy izben valaki azt kérdezte az egyik művésztől: küld-e Kernstock képet az akkoriban tervezett külföldi kiállitásra? A művész igy felelt a kérdésre:

— Ha éppen akkor úgy intézi a véletlen, hogy a kiállitás előtt nincs lekaparva a vászonról a kép, akkor küld...

A KÖNYVES KÁLMÁN JOGOSÍTVÁNYA

FESTETTE KOMÁROMY-KACZ ENDRE

„ENGEDJÉTEK HOZZÁM A KISDEDEKET!“

Rombolni lehet, sőt néha hasznos is, mikor valami rossz helyett jót akarunk alkotni. De Európa története igazolja azt, hogy népvándorláskori tendenciák megszakították a művelődés folytonosságát s hosszú időre állandósították a nyomorúságot.

Lehet, hogy egy bizonyos hosszúsági fokig, az anyagiakban és erkölcsileg lezüllött egységek vízbefúlók módjára kapaszkodnak eme dogmák szalmaszálába. De azok a népek, amelyek szárazon vannak s amelyeknek szervező tisztánlátását nem homályosították el dogmák és diktaturák, az európai ember új célkitűzését a szabadságjogoknak, az emberi jogoknak, az ész és ízlés autonómiájának jelében állapítják meg. „In hoc signo vinces".

Ázsia már sokszor kísérletezett azzal, hogy másképen organizált embertársadalmának ideológiáját, ha kell, fegyveresen is rákényszerítse a görög-európai emberre, de Marathonnál, vagy a catalaunumi mezőkön, a Kárpátoknál, a masuri tavaknál Európa géniusza azt újra és újra megakadályozta. *J. Stuart Mill* írja: a marathoni győzelem Anglia szociális és politikai fejlődésére nagyobb hatással volt, mint a hastingsi ütközet.

Ha az ázsiai kényuralmi módszer szociális és gondolkodási rendszere lett volna úrrá a szabad és demokratikus görög Polison, az európai ember nem volna az a szabad büszke kutatója a természet titkainak, aki ma, alázatos kuli, avagy kivetett pária lenne, akinek sem a tudás, sem a művészetre szüksége nincs.

Mert az emberi ízlés zavartalan fejlődéséhez éppen úgy kell a kötetlenség, a szabadság, mint ahogy szabadság, szabadságjogok, szabad kutatás nélkül nem lehet emberhez méltó életet élni.

AZ ÚJ FŐVÁROSI KÖNYVTÁR: FELJÁRAT A VESZTIBÜLHÖZ

Kemenes Károly

Az új Fővárosi Könyvtár palotája

A XIX. század magyar építészetét, főleg az ötvenes évektől a szecesszióig sommásan szokták elintézni. Kétségtelenül igaz, hogy a városok fejlődése nemcsak nálunk, hanem európaszerte óriási teljesítményeket kívánt, így a hamar munkában jött létre, a vakolat- és gipszarchitektura ízléstelen alkalmazása, mely nagymértékben sekélyesítette el a kor építészetét. Ugyanezen kor festészetének, szobrászatának nagyságát nem szoktuk kétségbe vonni; de hogy is lehetne — a nagyok közül egyet-kettőt említsünk — Munkácsy, Paál, Lotz, Székely Bertalan, Izsó, Fadrusz, Huszár művészetét, csak egy kézlegyintéssel elintézni. A kor, a polgáriasodás, a gazdagodás — kulturális és gazdasági téren — ideje volt. A művészetnek tisztelői, mecenásai voltak oly nagy számmal, hogy egy időben pl.: a Képzőművészeti Társulatnak egymagában több tagja volt, mint a mai művészi egyesületeknek együttvéve. Az alkotások e korában csak jó festészet, jó szobrászat lett volna? Az építészet nem tudta volna korát, művészetével követni?

A német építészet, a neo-művészetek nagy mesterét Schinkelt, vagy a későbbi Wallotot (Berlin, Parlament), Raschdorffot (Berlin Dom), az építészet legkimagaslóbb egyéniségeinek tartja, mint akár a franciák, a párisi opera építőművészét, Garniert.

Ha történelmi távlatból nézzük a Ferenc József-i időket, épúgy mint a külföldnek, a magyar építészetnek is megtaláljuk nagy építészeit, zseniális tervezőit, mint ahogy megvolt a képzőművészet többi ágában, a festészetben s a szobrászatban is. És milyen tiszteletreméltó eszmék mozgatták ennek a kornak építőművészetét! Gondoljunk csak Feszl Frigyesre, aki nem kisebbet akart romantikus elgondolásában, a Vigadó építésénél, — mely egyik legszebb épülete a fővárosnak, — mint a keleti elemek felhasználásával egy új magyar stílust teremteni. Ez természetesen épúgy nem sikerült neki, mint fél évszázaddal később egy másik kiváló építészünknek, Lechnernek, ami azonban egyiknek sem von le az értékéből.

A neoklasszikus és neohellenisztikus építészet visszahatásaként jött létre (nálunk is) a neogotikus, a neoromán, a neoreneszánsz és mostmár logikusan, a neobarokk, amely nem szolgai utánzója, hanem folytatója akart lenni a gotikának, a románnak, a reneszánsznak, a barokknak s ez annál inkább nem lehetett, mert hiszen új építészeti eszméket, új igényeket szolgálván, új architektúrát, új konstrukciót

AZ ÚJ FŐVÁROSI KÖNYVTÁR: RÉSZLET A BUDAPEST-GYÜJTEMÉNYBŐL

SZINHÁZ ÉS FILM

A FIATAL SZÍNÉSZNŐ

Szabó Klári

álma, gondolom, rendszerint a szerep. És lehetőleg főszerep, sok ruhával, fénnyel, drámai háttérrel és olyan nehéz szöveggel, hogy ne is lehessen érteni az első, felületes olvasásra. Erről ábrándozik bizonyára az Akadémián, a beszédgyakorlatórán és erre gondol sóhajtva, amikor a diplomával a kezében megkezdi első »színészvakációját« és hajnaltól estig szerződésekről tárgyal, rendszerint önmagával, sűrűn hajtogatva a Nemzeti Színház, Vígszínház, Magyar Színház és egyéb neves pesti színpadok nevét, hogy bizalma legyen a pályához, amikor megkapja az első szerződési ajánlatot — vidékre. Vidékre mennie. A kollégák is mondták és a tanárok, ott az Akadémián. Kell a rutin, a vidéki gyakorlat, az a sokrétű, gyakran megalázó és fájdalmas küzdelem, amely tehetségének nemes, de formátlan anyagából kikinozza az isteni szikrát, formát és termetet, hogy elhihessék róla: most már színész, és bocsánat a szóért, komédiás, vérbeli, stammbéli avatottja a pályának.

Mindez abból az alkalomból jutott az eszembe, hogy láttam a Te vagy a dal című új, magyar, énekes filmet, amelynek egyik női főszereplője Szabó Klári, fiatal színésznő. Ez az első nagy szerepe.

Már több ízben láttam színpadon. Első szerepét Szőke Szakállal játszotta a Royal Színházban. Jelentéktelen szerep volt, amolyan kezdőnek való orosz-lánkörüm-mutogatás. Aztán az idei szezón derekán az Andrássy Színházban kapott szerepet, a Mandragorá-ban. A kritika akkor már megjegyezte a nevét. Majd a Vígszínházban láttam viszont az Angoramacskā-ban. Minden alkalommal a megjelenésével tűnt fel, akárcsak ebben a filmben. Rendkívül csinos, kitűnő ízlése van. Hideg szépség. Hogy hollywoodi példával éljek, olyanfajta szépség, mint Hedy Lamarr, csak szőkében.

Voltak egészen kifogástalan pillanatai a filmben, aztán meg veszedelmesen félrenyúlt érzelmei skáláján, mint aki még nem ura a kezének; tudja már, hogy mit szeretne csinálni, de az akarat nem elegendő ehhez. Mesterembernek kell lennie ezen a pályán, akárcsak a művészet minden más útján. Nem elég a tehetség. Tanulni kell.

És ez ennek a cikknek az apropója. A magyar színészet meglehetősen mostohán áll, ami az utánpótlást illeti, különösen abban a műfajban, amit Szabó Klári képvisel az adottságaival. Sohasem volt vidéken. Három, vagy négy szerepet játszott mindössze színészi pályafutásának három vagy négy esztendeje alatt. Nem mondom, elég esztendőnként egy szerepet játszani, de ahhoz már Duse rangja kell, vagy legrosszabb esetben Moissi-é. A fiatal színésznek napszámban kell játszania. Jót, rosszat egyaránt, miután kiába végzett Akadémiát, hiába tehetséges, a sikerhez rutin kell és gyakorlat. No és szerencse, de az a jelen esetben, úgy érzem, kéznél van.

Tehát Szabó Klárinak azt ajánlom, hogy játsszék minél többet, miután a vidéket már elmulasztotta és nyilván nem is fogja pótolni. Ehhez persze nem elég az akarat, színház is kell hozzá, amely színpadot ad neki. Érdemes dolgoznia. Kétségtelenül van benne tehetség és feltétlenül lesznek sikerei, hiszen már ez a »Te vagy a dal« is siker volt. Azt mondják, hogy egy jó rendező sok bajon segíthet. Menjen el valmelyik rendezőhöz, hiszen ez a végeredményben nem nagy dolog és nem megalázó, még úgy sem, hogy már játszotta a Margitszigeten Titániát és tanuljon még. Ugy hallottam, hogy Sauer még ma is öt-hat órát gyakorol naponta, pedig elég jó zongorista már vagy ötven esztendeje. Eddig még soha senkinek nem ártott a munka, különösen, ha az a javára szolgált és a tehetsége érdekében történt.

Harsányi István

Ma: Premier a Rádiusban

TITKOS MEGBÍZÁS

»FEL A KEZEKKEL«, KÖZÉPEN GUSTAV FRÖHLICH

Valamikor, amikor a filmgyártás még gyermekcipőben járt, a *»szívdöglesztő«* bonviván volt mindig a hős, az elegánsan öltözködő, brillantinfejű, szirupmosolygású *FÉRFI*, akinek semmi köze nem volt az élethez s a publikum sohasem tudta, miből olyan gazdag és gondtalan e férfiú, akinek minden percét szerelmi kalandok édesítik meg.

Azóta azonban nagyot fordult a világ és a *Psylanderek*, később pedig a *Valentinok* nyomában megszületett az új típus: a ma embere. A dolgozó, harcoló, de azért persze női szíveket is hódító *»soförtipus«*. Ennek az új férfiideálnak talán legjobban kedvelt megszemélyesítője *Gustav Fröhlich*, akinek legfrissebb produkcióját, a *»Titkos megbízás«* című drámát ma mutatja be a *Rádius* filmszínház. *Gustav Fröhlich* az Albatros kormányosát játssza, kinek persze csak látszólag az a foglalkozása, hogy a titokzatos hajót még titokzatosabb gazdájával és egy ragyogó asszonnyal a fedélzeten mind biztonságosabban szállítsa Marseille, Génua és Santona között. Gusztávnak nem a hajó kormányzása a fő foglalkozása. Neki meg kell szereznie az új találmány, a *bellygrium* titkát, amelyet az Albatros őriz.

Németországban hónapokig játszották ezt a képet zsúfolt házak előtt. Fordulatos, jól játszott s jól rendezett film a *»Titkos megbízás«*. Bizonyára tetszeni fog mindazoknak, akik szeretik a titokzatosságot, a revolverharcot és a kémtörténetek bonyodalmasságát.

A film többi főszerepét *Camilla Horn*, *Paul Wegener*, *Ruth Helberg* és *Anton Pointner* játssza.

A City mozi újra bemutatja a

Veszedelmes életkor

című francia filmet

A nyári hónapok idején, amikor a reprizműsorok kora elkövetkezik, a moziigazgató a tél slágerei között válogat és rendszerint a szezon nagysikerű filmjei között keresgél. Az érdekes produkciók között szerepelt ebben az évben a »Veszedelmes életkor« című francia film is, amelynek hősei a »veszedelmes életkorú asszony« és egy fiatal fiú, akibe az asszony szerelmes lesz. Az érett nő és a szerelem országútján elinduló fiatal férfi találkozása és a két szerelmes nagy párviadalának különös története ez a film, amelynek főszerepeit a nagy francia színésznő, Huguette Duflos és a mostanában mindinkább népszerű Jean Pierre Aumont játssza.

A »Veszedelmes életkor«-t — amely már bemutatója alkalmával emlékezetes sikert aratott (a premier után hat hétig játszották) — ma mutatja be a City mozi.

Az Operabarátok szabadtéri estje a Margitszigeten

Június 15-én, szombaton rendezi a Magyar Operabarátok Egyesülete a margitszigeti szinpadon szabadtéri opera-estjét.

Ennek az estnek keretében tart az Operabarátok Egyesülete először szabadtéri bemutató előadást. Richard Strauss legújabb dalműve, a »Daphne« szerepel a műsoron, amelynek első része Puccini még nem játszott egyfelvonásos operája, az »Angelica nővér«.

Mind a két dalmű kikívánkozik a szabadtérre cselekményénél fogva és az előadás művészi rendezői Oláh Gusztáv és Nádasdy Kálmán bőven kiaknázták a szabadtér lehetőségeit. Az előadást Ferencsik János vezényli. Amióta a tatai szabadtéri játékok abbamaradtak, az Operabarátok Egyesületének margitszigeti estje jelenti a nyári idény legvonzóbb eseményét. Az előadáson közéletünk és a magyar társadalom színe-java megjelenik és az Operabarátok Egyesületének tagjai testületileg vesznek részt az érdekes bemutatón.

FAUST

a Margitszigeten

Ünnepi díszbe öltözött újra a *Sziget Színpad*, az idei nyári évad csillogó premierjét tartotta tegnap este *Operaházunk* egyik évadzáró *»Faust«*-előadásával. Méltóbb keretet szezonzárásra, felejthetetlenebb búcsút az

Rigó Magda

Losonczy György

elmult operai évadtól alig képzelhetnénk el, mint egy remekbeszabott szabadtéri előadást kinn a szigeten. A sziget szépségeit nem szükséges újból fölfedeznünk! Tündéri panorámájával, természetes egyszerűségének színpompás varázsával a legalkalmasabb szabadtéri színpad.

A szabadtérre átültetett *Faust*-nak csöppet sem ártott a szigeti levegő, bár amellett, hogy csaknem új szépségeket fedeztünk fel *(a kerti jelenet például)*, nem kerülheti el a hosszabb, kevésbé mozgalmas operák sorsát; az első felvonás után már csak nehezen tudja lekötni a közönség figyelmét. Ifj. *Oláh* Gusztáv, *Nádasdy* Kálmán a szabadtér nagymestere és *Fülöp* Zoltán kitűnően vizsgázott a *Faust* szabadtéri átültetésével, maradéktalanul kihasználva a természetnyujtotta minden bájt és szépséget. *Faust* töprengése, *Margaréta* gyönyörű áriája, *Mefisztó* gúnykacaja élettel telítettebb, vérdúsabb, valószínűbben pergő költői mesemondás.

Rigó Magda Margarétája, *Palló* Valentinje és *Losonczy* remekbeszabott Mefisztója a szabadtéri méreteknek is megfelelő hangerővel a legteljesebb biztosítéka a *Faust* sikerének. *Rösler* szép hangja már kevésbé érvényesül a sziget fái között; *Gere* Lola, *Horányi* Karola és *Szomolányi* a megszokottan jó keretet adják díszéretreméltó alakításukkal. A tánckar élén *Bordy* Bella és *Ottrubay* Melinda remekelt. Az előadást *Berg* Ottó vezényelte.

V. J.

Kiosztották a Reményi-díjat

Minden évben nagy érdeklődés előzi meg a fiatal hegedűsök szokásos évvégi vetélkedését az elsőségért, amelynek díja egy remekszabott *Reményi* mesterhegedű.

Bár a tegnap délután megtartott verseny teljesen egyoldalú vetélkedésnek mondható, amennyiben a három versenyző közül egyedül *Martzy* Johanna állott zsüri elé, az eredmény azt mutatja, hogy a fiatal művésznő valóban méltó arra a megtiszteltetésre és elismerésre, amely tudásáért *egyhangúan neki ítélte a hegedűsök kitüntető díját.* Az alig tizenötéves, *negyedéves növendék rokonszenves egyéniség, vonóvezetése nyugodt*, temperamentuma máris kiegyensúlyozott és mint ifjú hegedűs a legszebb reményekre jogosít. Tanára, *Gábriel* Ferenc, valóban büszke lehet rá!

MA az

ANGOLPARKBAN

Klotild néni

vígjáték, szabadtéri előadásban, lerövidítve, irta **Vaszary Gábor**, rendezi **Vaszary János**

Vaszary Piroska, Simor Erzsi, Fülöp Kató, Gervay Marica, Törzs Jenő, Hajmássy Miklós, Szakáts Zoltán, Pataky Miklós, Makláry János, Bihary Nándor, Sugár Lajos.

Kezdete 8 órakor

TOKIÓ JELENTI:

Holland-India angol segítséget kért

Tokió, június 13
(Német Távirati Iroda)

A sorebajai »Tokio Nichi Nichi« jelentése szerint a hollandindiai hatóságok a Japánnak adott biztosítékok ellenére angol segitségért folyamodtak. Egy 2000 főnyi angol csapat állitólag partra is szállt Kelet-Jávában és elhelyezkedett Neuawy községben. *(MTI)*

A brazil elnök tengelybarát mozgalmat indított el Latin-Amerikában?

A szövetséges nagy-tanács ülései Londonban

London, június 13
(A Pest külön tudósítójának távirati jelentése Zürichen át)

Az angol sajtó figyelme a nagy párisi csata mellett a Földközi tengermentén lejátszódó eseményekre és Amerikára irányul. A ma reggeli lapok hivatalos jelentés alapján közlik a szövetséges kormányok és a szövetséges hadvezetőség képviselőinek keddi és szerdai londoni tanácskozását. A tanácskozáson Churchill miniszterelnök, Eden hadügyminiszter, Dill angol vezérkari főnök, Reynaud francia miniszterelnök, Weygand főparancsnok és Pétain tábornagy vett részt. A jövő szempontjából

nagyjelentőségű intézkedések végrehajtását határozták el,

— irják a londoni lapok.

Ankarai jelentés szerint jólértesült török politikai körökben megerősitették, hogy Törökország kétségtelenül teljesiti a szövetségesekkel szemben fennálló kötelezettségeit és

Törökország hatalmi eszközeit a szövetségesek rendelkezésére fogja bocsátani.

A katonai természetű tanácskozások a kormánykörök, a vezérkar és az angol-francia diplomáciai és katonai képviselők között állandóan folynak. Hozzáteszik azonban, hogy a támogatás módja az olasz hadiintézkedésektől függ.

Az angol sajtó washingtoni és newyorki jelentései a szövetségeseknek szóló repülőgép és egyéb hadianyag szállitások gyorsitásáról számolnak be. A washingtoni kormány tegnap megengedte, hogy a Northrop tipusú legmodernebb amerikai bombavetőgépek közül 39-et a szövetségesek rendelkezésére bocsássanak. Ezek a gépek öt gépfegyverrel vannak felszerelve és négy legnehezebb, húsz könnyebb tipusú bombát vihetnek magukkal. Hozzájárult az amerikai kormány a Hell Diver (A pokol búvára) tipusú zuhanóbombázók szállításához is.

A szövetségeseknek Washingtonban időző bevásárló bizottsága megállapodást kötött illetékes körökkel. 20—35 amerikai torpedóromboló megvételéről.

Vargas braziliai elnök nyilatkozata nagy feltűnést keltett az angolszász politikai világban. Washingtoni jelentés szerint Vargas többek között azt is mondta, hogy »az erőteljes népek igazán életre valók és aspirációik útját követniök kell«. Washingtoni körökben megjegyzik, hogy a brazil elnök szavai tulajdonképpen belső használatra készültek, mert tekintettel vannak a Braziliában élő kétmillió olasz és 900.000 német érzelmeire. Nem tagadják azonban, hogy Vargas nyilatkozata latin-amerikai tengelybarát mozgalomnak lehet a kiinduló pontja.

Walter Garreti

Kernstok Károly és Márton Ferenc temetése

A magyar művészvilág két nagy halottját, *Kernstok* Károlyt és *Márton* Ferencet szerdán délután országos részvét mellett helyezték örök nyugalomra a kerepesiúti temetőben. A gyaszoló közönség, amelyben képviseltette magát a magyar politikai, tudományos és irodalmi élet, először az ősz mestert, *Kernstok* Károlyt kísérte utolsó útjára, akinek holttestét a halottasházban ravatalozták fel. A ravatal körül a kormány képviseletében megjelent *Marjay* Ödön miniszteri osztályfőnök és *Tihamér* Lajos miniszteri tanácsos, a főváros részéről *Némethy* Károly tanácsnok és *Pacher* Béla tanácsjegyző. A gyászszertartás után *számos búcsúbeszéd* hangzott el. *Márffy* Ödön a *KUT*, *Bernáth* Aurél a *Szinyei Merse Társaság*, *Haranglábi-Nemes* József a *Képzőművészek Szövetsége* nevében vett búcsút a magyar művészvilág nagy halottjától. Gyászbeszédet mondott *Knébel* Miklós pápai kamarás, krisztinavárosi plébános, aki az elhunyt nagy művészi érdemeit méltatta, majd megindult a gyászmenet és elkísérte utolsó útjára *Kernstok* Károlyt.

Negyedórával később ismét összegyülekezett a gyászoló közönség *Márton* Ferenc ravatala körül, akinek holttestét dr. vitéz Páter *Szabó* Pius tábori főesperes szentelte be nagy papi segédlettel. *Márton* Ferencet a *Magyar Képzőművészeti Társulat* nevében dr *Nékám* Alajos alelnök, az *Országos Magyar Sajtókamara* és a *Pátria Klub* nevében *Gáspár* Jenő főtitkár, a *Magyar Képzőművészeti Egyesület* nevében *Szabó* Béla Leó, a *Magyar Képzőművészek Országos Szövetsége* nevében *Szentgyörgyváry Benes* Lajos búcsúztatta. Megrázó erejű búcsúbeszédet mondott a sirnál dr. vitéz Páter *Szabó* Pius, majd örök nyugalomra helyezték a nagy művészt, akinek utolsó útján nagy számban vettek részt a Budapesten élő erdélyiek.

Bélféregűző kúrákban a tisztán természetes »Ferenc József« keserűvíz, mint gyorsan, biztosan és igen alaposan ható hashajtó, kitűnően bevált s ezért már régi idők óta állandóan alkalmazzák. Kérdezze meg orvosát!

Az érelmeszesedés CSIZ-i gyógyfürdője
Jód-bróm-konyhasós gyógyfürdő. — Fürdőidény V. 1—IX. 30. Olcsó előidényárak. Prospektust küld a Fürdőigazgatóság, Csizfürdő (Gömör m.). Gyorsvonaton közvetlen kocsi: Budapest keleti pu.—Fülek—Csizfürdő, menetidő 3 óra

A PEST OSZTÁLYSORSJÁTÉK GYORSLISTÁJA

A XLIV. Osztálysorsjáték III. osztályának húzása. 2. nap.

*

10.000 pengőt nyertek: 26729 38557
2000 pengőt nyert: 34426
1000 pengőt nyertek: 32622 79619
500 pengőt nyertek: 2598 29507 40866 43760 54718 58852 76285 79819
300 pengőt nyertek: 1348 4668 14090 20659 21476 32042 33927 60512 61144 68402 75214 76064 81352 81752 83851 84402
140 pengőt nyertek:
015 030 369 486 703 717 1113 391 413 700 880 898 2141 245 318 331 377 420 542 827 936 950 3161 212 248 564 677 737 742 773 809 985 4091 190 194 261 275 404 452 621 651 775 984 5148 180 318 377 504 524 584 690 811 833 841 854 856 945 950 6070 099 106 304 324 471 551 711 750 760 874 7030 274 512 548 721 753 801 882 883 8061 631 671 837 926 9158 212 335 521 522 545 711 759 782 863 867
10074 140 204 399 496 568 704 759 833 995 11034 115 120 297 457 519 551 705 781 790 913 12091 191 250 365 449 472 500 606 625 687 698 707 903 949 13046 106 126 200 321 420 629 823 892 898 974 14074 087 123 183 288 329 360 430 431 787 823 882 886 15042 130 163 175 265 329 383 465 589 610 628 726 802 809 880 928 980 16034 115 125 135 147 154 186 235 401 463 618 725 740 752 785 968 17015 172 210 428 482 502 529 606 828 943 18129 188 309 551 576 661 773 921 946 969 984 19038 043 064 166 333 444 496 538 665 753 790 911 940 993
20110 128 223 306 443 629 715 986 21300 365 457 526 573 630 632 634 22146 164 175 212 267 317 367 581 591 843 847 898 960 973 981 23153 553 609 678 773 24034 106 108 318 509 530 639 759 811 822 902 975 979 25010 046 140 250 274 333 345 346 374 414 421 677 827 876 928 26051 102 270 333 393 552 605 27062 118 155 206 234 270 452 586 593 673 722 28031 125 217 622 777 905 959 29075 092 119 509 582 625 776 864 940
30052 108 163 331 413 501 589 692 881 31140 269 556 695 766 806 832 847 854 882 32024 104 128 152 191 218 419 442 537 625 638 923 947 33043 053 306 633 658 751 758 885 977 34060 166 179 200 217 535 656 697 733 867 902 35080 300 423 568 574 585 707 752 957 36089 175 290 390 708 845 851 935 954 999 37011 051 126 244 260 283 288 307 371 394 502 575 595 749 912 38130 155 503 526 563 598 697 837 39170 173 261 279 304 372 399 405 499 615 692 795 806 990 997
40005 076 078 104 309 470 633 672 685 716 865 898 41046 202 328 368 415 512 530 551 730 767 808 822 840 848 42216 226 254 328 346 481 549 571 584 607 672 773 834 841 852 972 43140 148 239 255 523 676 696 747 778 951 44000 211 411 423 450 514 660 690 45018 198 223 267 371 520 625 720 815 817 833 841 872
46031 038 098 306 452 499 539 657 687 890 47128 152 243 315 360 410 438 540 694 739 48009 107 195 201 219 368 572 761 922 979 980 49179 180 199 418 547 564 614 955
50040 204 228 408 417 423 493 499 523 680 685 695 714 740 792 811 826 844 975 51090 197 209 268 664 695 721 724 765 986 52344 419 549 867 928 53087 209 442 612 706 752 836 899 923 953 986 988 54027 061 104 196 222 432 463 470 547 680 706 756 820 860 55008 022 034 165 264 353 505 730 844 56089 274 286 419 422 451 453 699 867 57021 296 314 696 792 801 827 880 909 58033 037 044 073 195 409 422 442 59106 318 380 389 515 598 764 800 904
60181 314 425 478 656 670 691 845 895 905 918 942 975 983 61004 068 087 421 425 659 688 768 824 833 866 881 905 909 62302 349 366 385 425 497 538 663 63081 322 356 577 666 702 809 908 984 64039 256 341 489 884 968 977 65155 273 313 358 373 404 483 549 605 610 690 730 781 902 66240 410 487 516 708 765 913 67067 173 324 466 546 568 660 806 865 901 917 996 68141 193 264 493 681 719 735 857 891 69139 193 284 251 414 422 558 563 589 641 735 872 950 957
70100 162 236 309 380 393 448 510 614 708 758 817 71066 069 229 285 318 441 545 590 606 689 745 835 72084 119 137 162 212 271 294 615 641 690 815 820 838 861 934 992 73004 384 658 664 954 74141 272 279 337 396 668 703 721 955 75003 011 203 204 387 412 421 442 465 517 533 647 902 977 76028 262 325 380 384 462 517 535 582 680 716 785 77048 121 152 171 184 193 218 391 462 594 671 725 790 858 892 964 991 78073 258 379 468 585 710 788 940 963 79055 070 097 193 268 323 332 478 482 501 513 590 684 692 710 868 972
80012 122 179 287 290 292 327 347 364 426 542 581 626 746 806 823 81014 099 155 182 318 373 670 690 766 774 82012 062 089 098 198 259 488 703 714 745 83350 386 489 549 675 810 960 84066 104 219 285 293 374 401 514 548 907 992 85212 243 287 307 355 393 478 529 594 686 691 775 86078 109 172 421 540 583 597 676 718 784 823 847 932 960 970 87017 027 040 059 088 180 230 273 277 303 660 665 972 990

*

Minden felelősség nélkül.

*

A *Pest* gyorslistáját, amely a ma kihúzott összes számokat tartalmazza, a húzásteremben összeállította a Glória Ker. Rt. Osztálysorsjáték főelárusító, Andrássy-út 18. Telefon: 11—89—99.

*

Következő húzás július 17-én lesz.

Tárgyalások folynak a főváros munkásainak bérrendezéséről

A főváros közigazgatási bizottságának hétfői ülésén több felszólaló azt a kívánságát fejezte ki, hogy a fővárosnál és üzemeinél alkalmazott munkások bérét hozzák összhangba a megélhetési indexszámmal.

A *Pest* munkatársának beavatott helyről nyert értsülése szerint a fővárosi munkások bérének rendezése ügyében előrehaladott megbeszélések folynak az iparügyi minisztérium, a belügyminisztérium és a főváros vezetősége között. Ahhoz ugyanis, hogy a főváros munkásainak bérét emelhesse, az említett minisztériumok előzetes jóváhagyása szükséges.

Kréta szigetéről kisérők nélkül tovább repült Alexandriába a két magyar sportgép

Athén, junius 13

Faruk egyiptomi király két magyar sportrepülőgépe szerdán délután öt órakor elrepült Athénből a Kréta szigetén levő *Hiraklionba*, ahova másfélórai repülés után *megérkeztek*. A gépekkel csak a két pilóta: *Tasnádi* László és *Vadas* László repült el, a két kísérő: gróf *Andrássy* Imre és *Raczkó* Lajos hirlapiró *Athénben maradt*, mert az egyiptomi hatóságok a változott viszonyokra való tekintettel *csak a két pilóta berepülését javasolták*. Ugyanebből az okból *Tasnádi* és *Vadas* hazatérése is a *tervezettnél hosszabb időbe fog telni*. A két repülőgép Kréta szigetéről csütörtökön reggel indult tovább Alexandriába.

E hó 14-én, **pénteken este nyit** a
Lúdlábkirálynéétterem
nyári kerthelyisége
I., Bors-utca 9. Tel. 153-024
Étel-ital-specialitások
Halk cigányzene

Kernstok Károly

Nouvelle Revue
DE HONGRIE

Président du Comité de Rédaction:
BARON B. LÁNG

JUILLET 1940

La Hongrie et les Balkans

Benjamin Kállay /Ladislas Tóth/
Certitudes hongroises (Philippe Develle)
Paix et « nature des choses » /A. Goellner/
La vie parisienne en 1827 (J. Lucas-Dubreton)
Lettre de Belgrade (/Ladislas Bolgár/
Le dragon dans les contes populaires hongrois /Alexandre Solymossy/
Charles Kernstok (Etienne Genthon)

CHRONIQUE DU MOIS

Un message de C. F. Ramuz *(A. Gy.)* —
Un ange *(Conte d'Alexandre Hunyady)* —
La légende du civet de lièvre
(Conte de Joseph-Eugène Tersánszky)

La presse et les revues

L'Europe centrale et orientale

Nouvelles économiques et financières

Feuilleton

Évi előfizetési dr : 30 P
VI, Vilmos cs.-út 3.

A szemléletének nevelését előmozdítsa. Irodalom és zene terén a társadalom műveltségi foka összehasonlíthatatlanul fejlettebb, mint a képzőművészetek világában. A házalóművészet és a dilettantizmus termékei, a vitrinek vásári dömpingdarabjai teljesen kielégítik a társadalom nagy részének képzőművészeti igényeit. Az építkezés is a helyes művészetszemlélet hiányának jegyében folyik.

Művészettel ne csak a művészek és műesztétikusok foglalkozzanak, hanem az legyen kultúrkövetelmény. Esztétikai érzékünk akkor tökéletes, ha a művészet minden ágában felfedezzük a szépet. Az otthon, az iskola, a hangversenyterem, a múzeum, a barát, a társaság, a könyv legyen hirdetője a szépnek. Ne csak az értelemnek legyünk ápolói, hanem az érzelemnek is. A kultúrát nemcsak az értelem teremtette, hanem legnagyobbrészt lelki mélységből fakadt. A tudomány mellé kerüljön mint egyenrangú fél Munkácsi Mihály, Stróbl Alajos és Schulek Frigyes. Minden emberben él a lelki vágy, hogy megismerje a művészet szépségeit, találja fel azt akár Erkel Ferenc operájában, akár Lotz Károly freskóján. Csak fel kell ébreszteni ezt a vágyat! Ebben rejlik a művészi nevelés célkitűzése.

NAPI HIREK

— Az olasz trónörökös felesége a milánói iparművészeti kiállitás magyar pavillonjában. Milánóból jelentik, hogy az olasz trónörökös felesége megtekintette a milánói VII. Nemzetközi Iparművészeti Kiállitás magyar csarnokát és ott hosszabb időt töltött. Részletesen megnézte az egyes kiállitók müveit és távozásakor megelégedésének adott kifejezést. A magyar kultuszminiszter megbizásából az olasz trónörökösnét vitéz *Lupkovics Jánosné* kalauzolta.

— D. Heckel német külügyi püspök bucsunyilatkozata. D. Heckel Theodor németbirodalmi külügyi püspök, aki az uj budapesti német református lelkész beiktatására jött el Budapestre, szerdán visszautazott Berlinbe. Visszaindulása előtt nyilatkozott budapesti utjáról.

— Nagy megelégedéssel töltött el látni azt — mondotta többek között —, hogy a magyarországi protestáns egyházak mily testvériesen vettek részt ezen az ünnepen. A német evangélikus egyház mindenkor állást foglalt a versaillesi békediktátummal szemben. Nemcsak értékeli tehát a magyar evangélikus egyháznak a reformáció őshazája iránti rokonszenvét, de teljesen megérti és méltányolja azt is, hogy a magyarországi evangélikusok hazájuk sorsával ugyanugy egybeforrtak, mint ahogy a németbirodalmi evangélikusok szétténhetetlenül egyek saját nemzetük hősies életharcával.

— Szent-Györgyi Albert Nobel-dij érme a Nemzeti Muzeumban. A közelmultban a világhirü magyar tudós szinarany Nobeldij érmét fölajánlotta a finnországi segélyakció céljára. Tekintettel arra, hogy ez az érem a magyar nemzet kivételes büszkesége, a Magyar Nemzeti Muzeum Éremtárát is magában foglaló Országos Magyar Történeti Muzeum főigazgatója, gróf *Zichy István* lépéseket tett abból a célból, hogy ezt az értékes darabot megfelelő ellenszolgáltatás fejében megválthassuk és igy az országnak megmenthessük. Ez meg is történt. Hilbert Vilmos helsinki vállalati igazgató *Onni Talas* finn követ kiséretében szerdán megjelent gróf Zichy István főigazgatónál a Magyar Nemzeti Muzeumban és átadta neki Szent-Györgyi Nobel-aranyérmét. A Magyar Nemzeti Muzeum az Éremtár állandó kiállitása keretében készitett diszhelyen haladéktalanul közszemlére teszi az aranyérmet.

— Hüttl debreceni egyetemi rektor érdekes beszéde. A debreceni egyetem évzáró ünnepén *Hüttl Tivadar* rektor beszédet mondott. Többek közt arról beszélt, hogy *évről-évre csökken a szellemi pályákon elhelyezkedni kivánó fiatalok száma*, aminek egyrészt az az oka, hogy az ifjuság azt a pályát keresi fel, amelynél a fejlődés korszaka rohamos, de oka ennek népünk elszegényedése, az egyetemi tanulmányok elvégzésének magas költsége. Végül — mondotta — az *egyetemi oktatás nem alkalmazkodik eléggé az élet követelményeihez.* A maga elefántcsont-tornyában elszigetelten ülve nem vesz tudomást arról, hogy a tanárokon kivül van még egy sokkal hatalmasabb, ellentmondást nem türő tanitómester is: *az élet. Az egyetemi oktatás reformja további halasztást nem tür meg.*

— A fővárosi börtönök forgalma májusban. A budapesti kir. ügyészség jelentése szerint májusban a főváros területén husz közveszélyes munkakerülőt, a fiatalkoruak bíróságánál pedig 132 bűnözőt jelentettek fel munkakerülés cimén. Az elmult hónapban a büntetőtörvényszék fogházába 212 női és 230 férfiletartóztatottat szállitottak. A rabok a műhelyekben végzett munkájuk után 1626 pengőt kaptak. A letartóztatottak közül hatot magánelzárással és zárkaelsötétitéssel, öt foglyot magánelzárással, zárkaelsötétitéssel és ágynemüelvonással, 13 foglyot pedig beszélési engedély-megvonással sujtottak.

— A budapesti örmény szertartásu róm. kat. egyházközség Világositó Szent Gergely ünnepét vasárnap délelőtt 3/411 órai kezdettel tartják meg a Szent István-bazilika szentélyében.

— Székrekedésnél és az ezzel járó fejfájásnál, szédülésnél, fülzugásnál, álmatlanságnál, levertségnél és lehangoltságnál forduljunk haladék nélkül a régbevált, tisztán természetes **„Ferenc József"** keserüvizhez, amely már kis mennyiségben bevéve is gyorsan, biztosan és mindig kellemesen tisztitja ki az emésztés utjait. Kérdezze meg orvosát!

Zöld ár lepte el a fővárost

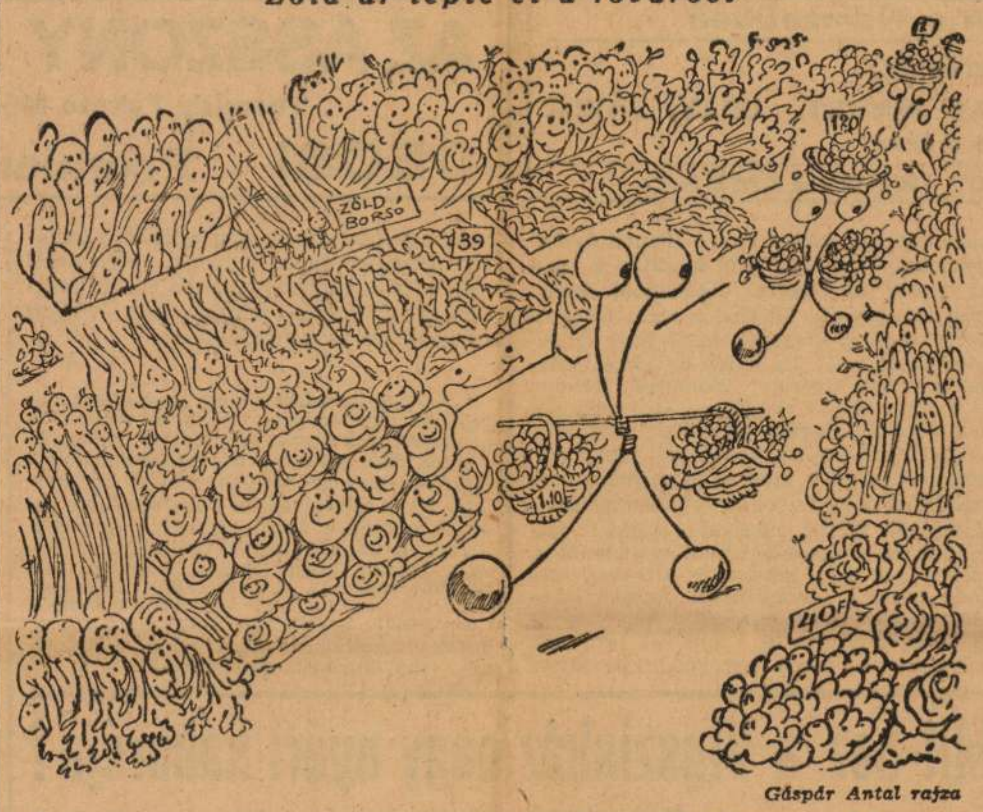

Gáspár Antal rajza

A piacok és csarnokok primadonnája nagy sztárgázsival lép fel naponta. A közönség dédelgeti s „drágaság"-nak becézi s majd megeszi, ugy szereti.

— Rendkivüli közgyülésen avatja fel Pest vármegye a kormányzó arcképét. Pest vármegye törvényhatósági bizottsága kedden délelőtt 11 órakor a vármegye székházának üléstermében rendkivüli közgyülés keretében, ünnepélyes külsőségek között avatja fel vitéz nagybányai *Horthy Miklósnak*, Magyarország kormányzójának arcképét.

— A Pesti Hirlap nyomdájának gyásza. A Pesti Hirlap nyomdájának gyásza van. Wölzl Ede gépmester, aki közel ötven esztendőn keresztül dolgozott a Pesti Hirlap nyomdájában, szerdán reggel elhunyt. Wölzl Edét, aki 1939-ben vonult a jól megérdemelt nyugalomba, ugy emlegették a Pesti Hirlap nagy családjában, mint a szorgalom és a hüség mintaképét, aki szivének egész szeretetével, hajlott korában is fiatalos lelkesedéssel dolgozott. Hirtelen halála mély gyászba boritotta családját, de igaz és megilletődött részvéttel értesült a gyászos hirről az egész nyomdászság, amelynek annyi esztendőn keresztül kedvelt és megbecsült tagja volt. Wölzl Ede hatvankilencedik életévében, boldog házasságának harmincnyolcadik évében hunyt el. Temetése pénteken d. u. 5 órakor lesz a kispesti ujtemető halottasházából a róm. kat. anyaszentegyház szertartásai szerint.

— Házasság. *Márffy Edith* és *Weber Gyula* Budapesten házasságot kötöttek. (Minden külön értesités helyett.)

Redl Edith és *Bajor Endre t.* hó 15-én, este negyed 8-kor tartják esküvőjüket a Szent Domonkos-templomban. (Minden külön értesités helyett.)

Csoma Márta és ifj. *Józsa Győző t.* hó 15-én, d. u. 6 órakor tartják esküvőjüket a Pasaréti-uti Szent Ferenc-rendi plébánia templomban.

— Kitüntetések. A kormányzó megengedte, hogy Rothmeyer Imre gazd. főtanácsosnak, az OMGE főtitkárának ebben a minőségben kifejtett értékes munkásságáért elismerését tudtul adják; egyuttal Dörschug Tibornak, az OMGE titkárának, valamint dr. Herodak Sándornak, az OMGE titkárának a gazdasági tanácsosi cimet adományozta.

— Hét napra betiltották a „Magyarság"-ot. A MTI jelenti: A belügyminiszter 141.983—1940. VII/a számu rendeletével a Magyarság cimü politikai napilap további megjelenését és terjesztését az 1939. évi II. t.-c. 151. §-ának harmadik bekezdése értelmében az országnak az emlitett törvényhely által védett érdekeit veszélyeztető magatartása miatt hétnapi időtartamra, azaz bezárólag junius 19-ig betiltotta.

— A XLIV-ik osztálysorsjáték harmadik osztályának elsőnapi huzásán, szerdán délelőtt a következő számokat sorsolták ki:

50.000 pengőt nyert: 14600
15.000 pengőt nyert: 70782
10.000 pengőt nyert: 22322
5.000 pengőt nyert: 20086
3.000 pengőt nyert: 68814
2.000 pengőt nyertek: 43663 55594
1.000 pengőt nyertek: 31363 40187 44020 47850 56732 68074 68111 72516
500 pengőt nyertek: 2147 3680 13764 18369 27483 28236 34280 39684 52636 72376 75829 82895
300 pengőt nyertek: 6747 9438 15366 16199 16691 19034 19715 20689 21661 26895 27378 28293 30178 33301 39356 40166 41537 41963 42056 42717 43391 43754 47442 47448 48513 49409 50675 51952 63113 66778 71064 71275 72928 73618 74631 76617 79559 79662 79959 80618 82187 82266 82433 83105

Az esetleges számhibákért felelősséget nem vállalunk.

Legközelebbi huzás junius 13-án.

Az 50.000 pengős főnyereményt *Teodorovits Tódor* főárusitó, Budapest, *Rákóczi-ut 51.* szerencsés ügyfelei nyerték.

— Az Anna kir. hercegnő fővédnöksége és gróf Teleki Pálné védnöksége alatt álló Erdélyi Nők Szövetsége pénteken délután fél 6 órakor a Nemzeti Szövetség diszermében tisztujitó közgyülést tart. A közgyülésen előreláthatóan megjelenik *Anna* kir. hercegnő és gróf *Teleki Pálné.*

— A német gyermekek magyarországi nyaraltatási akcióját — mint a MTI illetékes helyről közli — a kormány megbizása alapján kizárólag az Országos Gyermekvédő Liga fogja lebonyolitani az illetékes német hatóságokkal egyetértőleg megállapitott keretben, az érdekelt magyar tényezők bevonásával. Ennek következtében az összes egyéb hasonló célu akciók céltalanok.

— Eltemették Kernstok Károlyt és Márton Ferencet. Szerdán délután temették el nagy részvét mellett a kerepesi temetőben a magyar művészvilág két nagy halottját, Kernstok Károlyt és Márton Ferencet. Kernstok Károly holttestét a halottasházban ravatalozták fel. A kormány képviseletében **Marjay Ödön** min. osztályfőnök és **Tihamér Lajos** min. tanácsos, a főváros részéről **Némethy Károly** tanácsnok és **Pacher Béla** tanácsjegyző jelent meg a temetésen. A **KUT nevében Márffy Ödön, a Szinyei-Merse Társaság nevében Bernáth Aurél, a Képzőművészek Szövetsége nevében Haranglábi-Nemes József bucsuztatták a magyar művészet nagy halottját. A beszentelést Knebel Miklós pápai kamarás végezte, aki gyászbeszédében méltatta Kernstok nagy művészi és emberi értékeit.** — Márton Ferenc temetésén az egyházi szertartást dr. vitéz Páter Szabó Pius főesperes végezte nagy papi segédlettel. **A magyar Képzőművészeti Társulat nevében dr. Nékám Alajos alelnök, a Magyar Sajtókamara és a Pátria Klub nevében Gáspár Jenő** főtitkár, a Magyar Képzőművészeti Egyesület nevében Szabó Béla Leó, a Magyar Képzőművészek Országos Szövetsége részéről Szentgyörgyvári Gyenes Lajos mondott bucsubeszédet. A sirnál dr. vitéz P. Szabó Pius bucsuztatta az elhunyt kiváló művészt, akinek temetésén nagyszámban vettek részt a Budapesten élő erdélyiek.

— Légoltalmi gyakorlat volt Szegeden. Szegedről jelentik: A honvédelmi miniszter rendeletére szerdán egész nap és éjszaka légoltalmi gyakorlat volt. Dr. *Buócz Béla* főkapitányhelyettes, légoltalmi parancsnok kijelentette, hogy a legutóbbi gyakorlat óta igen nagy haladás tapasztalható. A segélyosztagok kitünően működtek és a közönség is sokkal fegyelmezettebben viselkedik ,mint a legutóbbi gyakorlatok alatt.

— A Balaton mellett. *Feleség:* Nincsen maradásom. Olvasd az ujságot: a mi utcánkban három helyen is betörtek. Szörnyen aggódom. *Férj:* Ne nyugtalankodj, fiacskám elutazásunk előtt biztositást kötöttem, amely megóvja lakásunkat, ugy a betörési, mint a tűzkárok ellen. Ime néhány pengővel biztositottam nyugalmunkat nemcsak a nyaralás idejére, hanem az egész esztendőre.

— Az Ujságirónap gyermekdélutánja. Az egész főváros nagy érdeklődéssel várja az Ujságirónapot, amely junius 28-án, pénteken lesz az Angol-Parkban. A nagyszabásu müsort a rendezőség ugy állitotta össze, hogy abban mindenki megtalálja a maga lelki felüdülését. Lesz klasszikus szinmü, opera, operett, bohózat, balett, müdal és magyar népdal. Délután 5 órakor kezdődik a gyermekszinházban a gazdag müsor, amelynek során szinre kerül a Matyó Matyi csodálatos kalandjai cimü látványos meserevü, a rendes helyárakkal.

— A román belügyminisztérium megtiltotta az anyakönyvi kivonatok kiállitását külföldiek számára. Bukarestből jelentik: A belügyminisztérium az erdélyi hatóságoknak szigoru utasitást küldött, amelynek értelmében a lelkészi hivatalok ezután nem adhatnak ki születési, illetőleg házassági anyakönyvi kivonatot külföldiek számára.

— Iskolai találkozók. *A Barcsay-utcai gimnázium* 1910. évben érettségizett VIII. B. osztálya f. hó 15-én, szombaton este fél 9 órakor tartja 30 éves találkozóját a városligeti Gundel-vendéglőben.

A hajdubószörményi Bocskay főgimnáziumban 1905. évben érettségizett tanulótársaimat felkérem, hogy a 35. éves találkozó megtartása végett cimüket velem baráti fogadásunk értelmében sürgősen közölni sziveskedjenek. Kovács Lajos vármegyei szv. tanácsos, Gyula, Vármegyeháza.

— Halálozás. Dr. *Czabalay Kálmán*, a Fővárosi Közmunkák Tanácsa ny. alelnöke szerdán délben hosszas szenvedés után meghalt.

Kepes Tibor ny. detektivfelügyelőt csütörtökön 5 órakor temetik a rákospalotai temetőben.

Meleg idő, zivatarokkal

Hazánk időjárásában szerdán nem történt lényeges változás. A Kárpát-medencét kitöltő hüvös óceáni levegő hőmérséklete jóformán semmit sem változott az előző napokhoz képest. A felmelegedés általában 24—27 fokig terjedt. A zivatarok száma azonban erősen megcsappant és csak az ország nyugati határvidékére szoritkozott. Ennek okát abban találjuk, hogy nagy magasságokban a levegő hőmérséklete emelkedett. A meteorológiai repülőgép kedden a 0 fokos hőmérsékletszintet 2900 méterben találta meg, 4300 méter magasságban —9 fok volt. Szerdán a 0 fokos hőmérséklet már 3200 méterre emelkedett és 4300 méter magasságban csak —7 fokot mutatott a hőmérő. A Kárpát-medencéhez hasonló szép idő uralkodik jelenleg Jugoszláviában, Romániában, Bulgáriában, Görög- és Törökországban is. Hogy a többi országokban milyen az idő, azt adathiány következtében nem tudjuk.

Ugyancsak adathiány következtében a várható időjárás előrejelzése is bizonytalan. A magyarországi időjárási adatok azt mutatják, hogy átalakulás van készülőben. A meleg idő egyelőre megmarad, sőt átmenetileg fokozódik is, de rövidesen a zivatarok száma ismét meg fog szaporodni és a szél élénkebbé válik.

Budapesten junius 12-én reggel a legalacsonyabb hőmérséklet 12 (normális 13), délben a legerősebb felmelegedés 25 (normális 24) fok volt. (Előző nap 15 és 26 fok volt.)

*

A Meteorológiai Intézet jelenti: Budapesten szerdán este 9 órakor a hőmérséklet 20 fok, a tengerszintre átszámitott légnyomás 760 mm. gyengén emelkedő irányzatu.

Várható időjárás a következő 24 órára: Mérsékelt déles szél. Több helyen, főkép az ország nyugati felén, záporeső, zivatar. A meleg tovább tart.

*

A nap kel 3.46-kor, nyugszik 19.41-kor, a hold kel 12.07-kor, nyugszik éjfélkor.

*

Vizállás. Duna: Mohácsig apad, lejebb árad, Dunaremetéig közepes, Komárom-Budapest között magas, lejebb igen magas vizállásu. Bécs 440, Pozsony 335, Komárom 506, Budapest 528, Dunapentele 466, Paks 528, Baja 645, Mohács 653, Gombos 698, Ujvidék 592, Zimony 665. Rába: Szentgotthárd —2 Ragyogóhid —32. Dráva: Barcs 10, Drávaszabolcs 115, Eszék 580. Száva: Bród 492. Tisza: végig apad, Tokajig alacsony, Tiszafürednél közepes, lejebb magas vizállásu. Faluszlatina 64, Visk 18, Tekeháza 8, Tiszaujlak —28, Vásárosnamény 91, Záhony 21, Tokaj 240, Tiszafüred 372, Szolnok 548, Csongrád 608, Szeged 690, Titel 647. Szamos: Csenger 102. Bodrog: Sárospatak 159. Sajó: Bánréve 72. Hernád: Hidasnémeti 55. Berettyó Berettyóujfalu 92. Körös: Körösszakál 71. Békés 372, Gyoma 510. Maros: Makó 410. Balaton: Siófok 104. Velencei tó: Agárd 127.

Takaros

a magyar urihölgyek — tehát az Ön — nyári ruhája! Száz változatban tervezte: TŰDŐS KLÁRA. Aki ad magára, — ezt veszi magára! Kérje részletes ismertetőnket!

Magyarok Magyaroknak a Magyar Divatcsarnokból!

Utolsó bérleti estünk a Nemzetiben
Ma: AIMÉE. Főszereplők: MAKAY MARGIT, URAY, JÁVOR
Kezdete este 8 órakor
PÉNZTÁRAINKNÁL 30% KEDVEZMÉNY

AZ ASSZONY ÉS A MULTJA
Tasnády Fekete Mária, Sybille Schmitz
DÉCSI Premier ma! ATRIUM

Szines hirek

Az utjelző táblákat, az országutak tájékoztató felirásait sürgősen eltávolitják Angliában. Még a kilométerköveket is kiszedik, az utcák neveit, a házszámokat jelző táblákat eltüntetik, az autósoknak szánt figyelmeztetéseket, nemzetközi jeleket bevonják. Anglia nemcsak az idegenek, de még a hazai lakosság számára is egy utvesztő lesz, amelyben megbizható kalauz nélkül senki se tud majd eligazodni. Hogy milyen óriási munka a sziget-ország „visszasüllyesztése" az ismeretlenség világába, kitünik abból, hogy az angol királyi automobilklub csak az elmult esztendő folyamán százezer uj jelzőtáblát állittatott fel. Miért történik most mindez? A hadvezetőség utasitására. A védekezés egyik módja ugyanis ez, az ejtőernyősök és az ötödik hadoszlop csapatai ellen, amelyek a tapasztalat szerint Hollandiában, Belgiumban, Norvégiában a pontos utjelző táblák nyomán kitünően eligazodtak az ismeretlen terepen és végrehajtották a rájuk bizott feladatot. Angliában most az ország minden megbizható polgára személyazonossági igazolólapot kap. Ha valaki eltéved vagy utbaigazitásra szorul, csak akkor kap felvilágositást polgártársától, ha előbb felmutatja előtte személyazonossági és megbizhatósági igazolólapját.

Hollywood, ellentétben az egész fegyverkező világgal, leszerelte „hadseregét". Több mint kétezer emberből állott a hadsereg, amely 1920 óta résztvett az összes háborus filmekben és nagy csatákat harcolt végig.

Negyvenötezer pilóta kiképzését tervezi a legközelebbi hónapokban Amerika polgári légügyi igazgatása.

Európa legkisebb „semleges" országa, Monaco nagyhercegsége egyre közelebb jut a háboruhoz. A nagyhercegség egész területe hat négyzetmérföld. Helyzete a nemzetközi politikában meglehetősen kényes, mert egész fegyverképes férfilakossága önként beállt a francia hadseregbe. A tulajdonképeni benszülöttek, a monegasque-ok csak kis részét teszik a huszonnégyezer főnyi összlakosságnak. A huszonöt éves Antoinette hercegnő, Lajos herceg utóda a nagyhercegség élén, Monaco hölgyeivel tevékeny résztvesz a szövetségesek sebesültjeinek ápolásában.

— Ujra megnyiló hajójáratok és állomások. Az árhullám elvonulásával az MFTR Budapest-Pálffy-tér, Rómaifürdő, Izabellatelep—Horányi csárda, Nógrádverőce, Dömös és Dunafüred—Százhalombatta állomásokat megnyitotta. Budakalász—Lupasziget, Szob és Szigetujfalu állomások megnyitása is a közeli napokon várható. A „Zsófia" sétahajó jun. 12-től, szerdától kezdve vigadótéri állomásáról indul. A Szent Gellért-tér és Pünkösdfürdő közötti helyijáratok, az Óbuda—Hungária-ut és pesti Margithidfő és Alsó-Margitsziget közötti átkelési járatok, továbbá a Margitsziget—Pálffy-tér—Pesti Margithidfő közötti éjjeli járatok jun. 13-án, csütörtökön indulnak meg.

— Adomány. A Horthy Miklós Repülőalapra a Szfőv. Erdei Iskola III. osztálya (Diósárok-ut 40.) 8 pengő 10 fillért küldött kiadóhivatalunkba.

SZINHÁZ ÉS ZENE

Faust-opera a Margitszigeti Szinpadon

Lehet százféle, több-kevésbé alapos elvi kifogást emelni a szabadtéri operaelőadásokkal szemben. De bizonyos: vannak hangulatok (sőt hangok is), amelyek megszépülnek a végtelen levegős térségben. A lombok és virágok illata, a természet varázsa néha az elsődleges ihlet bűvöletét adja a sokszor látott játéknak, az ismert melódiáknak. A Faust kerti jelenete például, kint a szabadtéri szinpadon, a valódi nyirfák, jázminbokrok és azáleacserjék élő diszletei közt álomszerüen szép élményt és emléket lopott a hallgatóság lelkébe. Igaz, hogy *Berg Ottó* kifogástalan vezényletével, elsőrendü művészek ajkán szólalt meg a dallamos zene: *Rigó Magda* (Margit), *Gere Lola* (Márta), *Rösler Endre* (Faust) és *Losonczy György* (Mefisztó) alkották a kitünő kvartettet. Őket ez alkalomból külön méltatni épp oly fölösleges, mint *Horányi Károla* kedves Siebeljét, *Palló Imre* tökéletes Valentinjét. De külön figyelmet érdemel az *Oláh Gusztáv, Nádasdy Kálmán* és *Fülöp Zoltán* együttes, összehangolt munkájából létrejött szcenikai megoldás, amely festői hatásu középkori német városkép keretében szerves egységbe tudta foglalni a négy felvonás valamennyi szinváltozását. Élethű mozgalmassággal játszódtak le a nagyszabásu tömegjelenetek, beleértve a nagy balettet is, *Otrubay Melinda* parádés szereplésével. Szépen sikerült az egész, talán egyedül a művet megnyitó szobajelenet az, amelyet érdemes volna a Faust-város egységéből kiszakitva, valahogy prológusszerüen a látó- és hallótér középpontjába helyezni. Egyébként még ezen a kényes ponton is sokat segitett az énekesek mintaszerüen világos énekmodora és szövegkiejtése.

lv.

• **A Fodor-zeneiskola** négy nagysikerü növendékhangversennyel fejezte be tanévét. A hangversenyek egyike — amint azt már megszoktuk ettől a kiváló magánzeneiskolától — kizárólag magyar szerzők műveit sorakoztatta fel. A sok kiváló és nagy reményre jogositó növendék közül kiemeljük Benedikt Klára, Aschner, Földvári, Gonda Vera, Révész, Tolnai Ágnes, Siklós, Rottman Lili, Barabás zongorás, Cserfalvi Eliz, Tolmácsy, Vadas Ágnes, Lengyel hegedüs, B. Simon Ilona énekesnövendékek nevét, akiknek produkciói dicséretére váltak mind az iskolának, mind kiváló tanári karának.

Mit hoz a Vigszinház nagy nyári kabaréja?

Bemutató szombaton

A nyári Budapestnek kétségkivül legérdekesebb szinházi eseménye a *Vigszinház nyári kabaréja lesz,* amelynek szombaton, junius 15-én este 9 órakor lesz az első előadása. Primadonnák és sztárok parádéjának nevezhető ez a műsor, melyről megállapithatjuk, hogy soha szinházi előadásban ennyi prominens művész együttesen ezideig nem szerepelt. A műsort főleg a vidám elem dominálja. Mint különleges produkciók kiemelendők *Herczeg Ferenc „Violante és a biró"* cimü jelenete, amit *Karády Katalin* ad elő, *Sacha Guitry „Két pofon"* cimü bohózata *Muráti Lili, Perényi László* és *Dénes György* felléptével, *Harsányi Zsolt „Aranytárca"* cimü kis vigjátéka, amit *Mezey Mária, Somlay, Rátkay* és *Balassa* játszanak. Külön csemegéje a műsornak a *„Három a kislány"* cimü bevezető zenés konferansz, amit *Kőváry Gyula* irt és *Karády Katalin, Mezey Mária* és *Tolnay Klári* adnak elő. *Muráti Lili* verseket mond, *Karády Katalin* uj sanzonokat ad elő, *Tolnay Klári* parasztnótákat énekel, *Feleky Camill* és partnere pedig szenzációs táncszámot produkál. *Somlay Artur* és *Somló István* Villon-verseket szavalnak. Mindezeken felül egy sereg magánszám, tréfa, konferánsz és aktuális persziflázs tarkitja a műsort. A nézőteret *virágokkal* diszitették fel és teljesen uj rendszerü *szellőzőkészüléket* szereltetett fel a szinház. Szombattól kezdve *olcsó nyári helyárak* mellett szenzációs téli műsort élvezhet a közönség a *Vigszinház nyári kabaréján.*

KÁR VOLT HAZUDNI!
MÁTÓL! Irene Dunne és Cary Grant vigjátéka KAMARA

SZINH.	NEMZETI (8)	MARGITSZ. (2/29)	VIG (2/4, 8)	KAMARA (8)	MAGYAR (2/4, 8)	KAM. VAR. (6, 9)
Csütörtök	Aimée	—	—	Minden jó	Tokaji aszu	Hej, szinm.
Péntek ..	Aimée N. I.	—	Főpróba (½8)	Minden jó	Tokaji aszu	Hej, szinm.
Szombat .	Aimée	Angelica	Kabaré	Minden jó	Tokaji aszu	Hej, szinm.
Vas. d. u.:	—	—	—	Minden jó	Tokaji aszu	Hej, szinm.
Vas. este:	Aimée K. 1.	Faust	Kabaré	Minden jó	Tokaji aszu	Hej, szinm.

MARKUSPARK (5, 9). Szombattól: Ez lett a Pestünk! (A „Pódium" vendégjátéka.)

SZINHÁZAK MÜSORA

Nemzeti. Aimée. *Coubier* 3 f. vigj. (Makay M., Uray, Jávor) (8). — **Kamara.** Minden jó, ha jó a vége. Shakespeare vigj. (Somogyi E., Apáthy, Timár) (8). — **Magyar.** Tokaji aszu. Szilágyi, Eisemann 3 felv. vigj. (Fedák S., Rózsahegyi, Zimonyi M.) (8).

MOZIK MÜSORA

ATRIUM, Margit-krt. 58. T. 154—024. **Asszony és a multja** (Tasnády F. Mária, Albert Schönhaus) (½6, ½8, ½10; sz., v., ü. ½4-kor is).

CASINO, Eskü-ut 1. T. 383—102. **Örvény** (Jeanne Boitel, Jean Galland) (Repriz) (½6, ½8, ½10; szom., vas. és ün. ½4-kor is).

CITY, V., Vilmos császár-ut 36—38. T. 111—140. **Veszedelmes életkor** (Hugenette Duflos, Pierre Aumont) (¾6, ¾8, ¾10; szo., vas. és ün. ¾4-kor is.)

CORSO, IV., Váci-u. 9. T. 18-28-18). Mickey Rooney: **Andy Heardy családik a nőkben** (½6, ½8, ½10; szom., vas. és ü. ½4-kor is.)

DÉCSI, Teréz-krt. 28. T. 125—952. **Asszony és a multja** (Tasnády F. Mária, Albert Schönhaus) 6, 8, 10; sz., v., ü. 4-kor is).

Fórum, Kossuth Lajos-u. 18. T. 189—543. **A táncosnő** (Vera Zorina, Eddie Albert) (¼6, ½8, ¾10; szom., vas. és ün. ½4-kor is).

HIRADÓ, Erzsébet-krt. 13. T. 222—499. **Magyar, Fox, Metro, Ufa és Rajzos hiradókban** a legujabb harctéri riportok. — Ejtőernyős vadászok. — Szeleczky Z. esküvője. Folyt. hétk. d. e. 10-től, v. és ü. 9-től éjfélig.

KAMARA, Dohány-u. 42. T. 144—027. **Kár volt hazudni** (Irene Dunne, Cary Grant, Ralph Bellamy) (11, 2, 4, 6, 8, 10). Első három mérsékelt.

PALACE, Erzsébet-krt. 8. T. 221—222. 5-ik hétre prol.! **Gunga Din.** Főszs.: Cary Grant, Victor Mc. Laglen, Douglas Fairbanks jr. (11, 2, 4, 6, 8, 10). Az első három mérsékelt.

RÁDIUS. Nagymező-u. 22—24. Tel. 122—098. **Titkos megbizás** (Gustav Fröhlich, Camilla Horn) (½6, ¾8, ¾10; szo., vas. és ün. ½4-kor is.)

ROYAL APOLLÓ, Erzsébet-krt. 45. T. 222—002. 2-ik hétre prol.! **Két tökfej** (Stan és Pan). — **Ifjuság a lejtőn** (Szines rajzfilm). (¼6, ½8, ¾10; szo., v. és ü. 4, 6, 8, 10).

SCALA, Teréz-krt. 60. T. 114—411. **Tempo 1940.** Történelem, sport, riport (¼6, ½8, ¾10; szo. v. és ü. 3-kor is). Nyitott tető!

URÁNIA, Rákóczi-ut 21. T. 146—046. 3-ik hétre prol.! **D. III. 88.** (A levegő katonái) (Christian Kayssler, Ottó Wernickle) 5, ¼8, ½10; szom., v. és ü. ¾3-kor is). — Vas. d. e. ½11: dr. Dienes Valéria mozdulat müv. isk. záróvizsgája.

MÁSODHETES MOZIK

Admiral. Victoria királynő (½4, ½6, ½8, ½10). **Alkotás.** Asszonyok (3 ¼6 ½8). **Astra.** Semmelweis (¼4, ¾6, ¼8, ¾10). **Belvárosi.** Milliomos szobalány (4, 6, 8, 10). **Budai Apolló.** Victoria királynő (½5, ¾7, 9). **Capitol.** 15-ik hétre prol.! Halálos tavasz (½4 ½6 ½8 ½10). **Elit.** Andy Heardyt elkapja a szerelem (4, 6, 8, 10). **Homeros.** Az első csók (5 ¼8 ½10). **Ipoly.** A vén lány (5 ¼8 ½10). **Józsefvárosi.** Victoria királynő (5, ¼8 ½10). **Lloyd.** A modern Ali baba (4 6, 8 10). **Nyugat.** Párisi lányok (½5 7, ½10). **Odeon.** Victoria királynő (¼5 ¾7, ¼10). **Orient.** A vén lány (¾5 ¾7, ¼10). **Otthon.** A vén lány (½5 ¾7 9). **Rialtó.** Veszélyes zóna. A sárga detektiv (5, ¼8, ½10). **Tivoli.** Azur-express (½5 7, ½10). **Turán.** Victoria királynő (4 6, 8, 10).

OLCSÓ JEGYAKCIÓNK

Aimée,

Coubier szellemes vigjátéka, mai utolsó bérleti estünkön kerül szinre a *Nemzetiben,* a főszerepekben *Makay Margittal, Jávorral* és *Urayval.* Erre az előadásra rendkivül olcsó jegyeket árusitunk *30% kedvezménnyel.*

A *Magyarban a Tokaji aszu,* a *Kamara Variétében* a *Hej, szinmüvész!* rendkivüli sikerü sorozatainak utolsó előadásaival szórakoztatjuk közönségünket.

Jegyakciós előadásaink rendjét vastag betükkel emeljük ki.

Jegyárusitás: Vilmos császár-ut 78. (Tel. 1—122—93—94—95). — Erzsébet-körut 1. (Tel. 1—352—96). — Apponyi-tér 5. (Tel. 1—833—99). — József-körut 30. (Tel. 1—324—22). — Krisztina-körut 133. (Tel. 1—509—24). — Horthy Miklós-ut 29. (Tel. 2—695—95). — Margit-körut 8. (Tel. 1—520—25).

RÁDIO MÜSORA

Budapest I. csütörtöki müsora. 6.40 Torna, hir, lem. **10** Hir. **10.20** és **10.45** Felolv. **11.10** Vizj. **12** Harangszó, idő. **12.10** Balalajka, közben **12.40** Hir. **1.20** Idő, vizj. **1.30** Szalonz. **2.30** Hir. **3.45** Müsorok. **3** Árak. **4.15** Ruszin müsor. **4.45** Idő, hir. **5** Hir szlovák és ruszin nyelven. **5.15** Előad. **5.40** Hangképek a középiskolai labdarugó bajnokságról. **6.15** Lem. **6.45** Gazdáknak. **7.15** Hir. **7.25** Előad. lemezekkel. **8.10** Elbeszélés. **8.40** Előad. rajkózenekarral. **9.40** Hir, idő. **10.10** Jazz. **11** Hir idegen nyelveken. **11.25** Cigányz. **12.05** Hir. **Budapest II. 4.15** Lem. **6.15** Angol lecke. **6.45** Dalok. **8** Hir. **8.25** Lem. **9.45** Idő.

MA az ANGOL PARK-ban
KLOTILD NÉNI
vigjáték, szabadtéri előadásban, leröviditve, irta Vaszary Gábor, rendezi Vaszary János.
Vaszary Piroska, Simor Erzsi, Fülöp Kató, Gervay Marica, Törzs Jenő, Hajmássy Miklós, Szakáts Zoltán, Pataky Miklós, Makláry János, Bihary Nándor, Sugár Lajos.
Kezdete 8 órakor.

Gustav Fröhlich és Camille Horn izgalmas kémfilmje
TITKOS MEGBIZÁS
MA PREMIER! RADIUS

• **Az Operabarátok szabadtéri estje a Margitszigeten.** Jun. 15-én, szombaton rendezi a Magyar Operabarátok Egyesülete a Margitszigeti Szinházban operaestjét. Ennek az estnek keretében tart a magyar kir. Operaház először szabadtéri bemutató előadást. *Strauss Richárd* legujabb dalműve, a „Daphne" szerepel a müsoron, amelynek első részét Puccini rég nem játszott egyfelvonásosa, az „Angelica nővér" tölti ki. Mind a két dalmü cselekményénél fogva egyenesen ki kivánkozik a szabadba és az előadás művészi rendezői, *Nádasdy Kálmán* és *Oláh Gusztáv* munkájukban a szabadtéri lehetőségeket bőségesen kiaknázzák.

Az Operaház igazgatósága közli, hogy a szabadtéri előadások további rendje változatlanul ez: *Vasárnap* Faust, *jövő kedden* Parasztbecsület, Pozsonyi majális, Igor herceg.

• **Martzy Johanna kapta a Reményi-dijat.** Szerdán tartották meg a Zeneakadémián a Reményi-dij pályázati hangversenyét. Miután a három jelentkező közül kettő megbetegedett, a versenyen csak *Martzy Johanna,* Gábriel tanár növendéke vett részt. Az alig tizenötéves, kiváló tehetségü növendék megkapta a Reményi-dijat, az értékes hangversenyhegedüt.

• **Énekhangverseny.** Szépen sikerült vizsgaelőadáson számoltak be tudásukról szerdán este a Zeneművészeti Főiskola kamaratermében Kánitz Gézáné énekesnövendékei. A magánszámokból és operarészletekből álló müsor keretében feltünt az iskola régebbi növendéke, Vera Viola, szép és jólképzett hangjával.

VESZEDELMES ÉLETKOR
Csak felnőtteknek!
Mától! City

MOZI

A mozisok a kötelező magyar filmek arányszámának felemelését kérik

Az Országos Magyar Mozgóképiparí Egyesület emlékiratot intézett a belügyminiszterhez, amelyben kérik, hogy julius 1-től kezdődően a mozik, müsoraik *30 százalékát, kötelezően magyar filmekből állitsák össze.* További kérelmük, hogy ebbe az arányszámba csak azokat a magyar filmeket számitsák bele, amelyeket a mozi saját játszási rendjének megfelelően tüz müsorára, *a bemutató filmszinházak pedig szeptember 15 és március 15-ike közötti időben játszanak.* Az emlékirat rámutat arra, hogy az eddigi magyar filmgyártás bőségesen fedezte az eddigi 20 százalékos aránynak megfelelő magyar film szükségletet. Az uj idényben *az előjelek szerint 40—42 magyar film áll majd rendelkezésre, ezeket mind csak ugy lehet bemutatni, ha a kötelező arányszámot felemelik.* Szükségessé teszi végül a százalékarány felemelését az is, hogy *a külföldről egyre kevesebb filmet lehet behozni.*

ÖRVÉNY CASINO
Csak 16 éven felülieknek.

SPORT

A városközi labdarugómérkőzés utójátéka

A vasárnap megtartott Budapest—Bécs városközi labdarugómérkőzésen a budapesti csapat két játékosa, Kocsis és Balog, vétett a sportszerüség ellen. Hivataiból történt feljelentésre Vághy Kálmán mint fegyelmi egyesbiró szerdán este foglalkozott e két játékos ügyével és mindkettőt 300—300 pengő pénzbirság megfizetésére kötelezte.

A tenniszcsapatbajnokságban ezuttal csak az alsóbb osztályokban volt mérkőzés. A második osztály eredményei: BLKE—Duna SC 3:3, Elektromos—BEAC 4:2 és MTK—Unió 4:2.

A Hungária—Rapid középeurópai kupa labdarugómérkőzésre jegyek elővételben kaphatók a Pesti Hirlap főkiadóhivatalaiban.

A Magyarország körüli kerékpárversenyen, amelyet junius 27 és 30 között négy részben rendez meg a kerékpárosszövetség, a magyar versenyzőkön kivül résztvesznek a német, olasz, bolgár és jugoszláv kerékpárosok is. Az utvonal Budapest—Kassa—Ungvár—Debrecen—Budapest.

A tekebajnoki mérkőzések során a legutóbbi eredmények: nyolcas csapatoknál: HÉV—MÁVAG 3131—2987, a Halter-serlegben: Vizmüvek—Polgári „B" 437—341, Kőbányai Kaszinó—Ganz 504—300 és Dreher—Ganz 391—342.

Vizilabdások villámtornáját rendezte a MUE. A döntőket most tartották meg Ujpesten. Az első helyért UTE—NTE 3:0 Kislégi (2) és Szigeti II. góljaival, a harmadik helyért III. ker. TVE—VAC 2:0 Holba és Lőrinc góljaival.

A labdarugószövetség játékvezetői listája a kupatornára **Antay, Kiss, Rubint, Tihaméry** és **Ujváry,** a **FIFA** számára pedig **Boros, Egner, Majorszky, Palásti** és **Vass.**

KRÓNIKA

MŰVÉSZETI KORMÁNYBIZTOSSÁG. A Nemzeti Tanács művészeti szakosztálya a multkoriban gyűlésre hívta össze tagjait: a magyar művészet hivatott képviselőit. Az összejövetel és megbeszélés tárgya a művészeti ügyek független intézménykörébe való tömörítése volt, amelyet annakidején egy új minisztérium: a magyar szépművészeti minisztérium felállításával és megszervezésével óhajtottak elérni. Időközben azonban a vallás- és közoktatásügyi minisztériumot széjjelosztották s a vallási és közoktatási ügyek különválása után se politikai, sem egyéb szempontokból nem látszott kívánatosnak még egy harmadik főhatóság megteremtése. A Nemzeti Tanács szakosztálya tehát arra az álláspontra helyezkedett, hogy a művészetek egész körét felölelő kormánybiztosi hivatal felállítását kéri a kormánytól. A mindvégig magas színvonalon mozgó vita egyes pontjaihoz lapunk hasábjain hozzászólunk s néhány — nézetünk szerint — fontos körülményre hívjuk fel az intézőség figyelmét. A kormánybiztosság feladatát tökéletesen csak úgy végezheti, ha a leghivatottabb, bevált szakerők bevonásával kezdi működését, amely kiterjedne a művészet összes ágainak egységes vezetésére. Szükséges és fontos, hogy azok a férfiak, akiknek a kezébe kerül hazánk művészeti kultúrájának jövendő sorsa, szinte emberfeletti önzetlenséggel és soha nem lanyhuló munkakedvvel álljják meg a helyüket. Tapasztalásból tudjuk, hogy nincs az adminisztrációnak olyan ága, amely nehezebben és több körültekintéssel volna vihető. Bennünket különösen az a felszólalás érdekelt, amely az ankéten a művészeti nevelés ügyét tárgyalta. Azét a nevelését, amely ma százfelé szétszórva kellő eredményre nem vezethet s amely kell hogy összpontosíttassék, hogy egységes programmja legyen s hogy ezt a programmot tényleg belevigyék az életbe, nehogy papiros-malaszt váljék belőle is. Iskolai és egyéb könyvek művészi kiállítása, kitünő szemléltető képek, iskolaépületek művészi berendezése, a művészeti ismeretek közlése: mind valamennyi olyan feladat, amely sürgős megoldásra vár. Szakemberek egész serege juthatna így munkához és kenyérhez, amellett a jövendő generációt elsőrendű fogyasztóvá nevelhetnénk, amely egymaga biztosítaná a magyar művészet egyetemes virágzását. Tudjuk, hogy Magyarország sorsa nagyon megnehezedik és ha ellenségeink jogtalan törekvései teljesülnek, akkor területe és népessége összezsugorodik. Ezt ma — sajnos — tűrnünk kell. De meddő, semmibenéző fatalizmus helyett keményen kell azon dolgoznunk, hogy kultúránk Európa keletén vezető helyét megőrizzük. Ennek megőrzése nem művészeinken múlik. Művészi erőnk van nagyon elegendő, viszont a közönségünk művészi érzéke nagyon fogyatékos, éppen ezért közömbös, meg nem értő tömegként áll az alkotások, a művészi munka eredménye előtt. De nem csoda, mert a kevesek kivételével senki se törődött a nevelésével s ez a nemtörődés szügségképpen a mai állapotokat kellett hogy eredményezze. Ennek megváltoztatására kell egy szélesvonású, nagy látókörű művészeti nevelés-politika, amelynél az legyen a legfőbb parancs, hogy csak előrevinni, de nem kompromittálni lehet. Egyetlen balfogás végzetes eredményre vihet. Van azonkívül valami, amire gondolnunk kell, mert a nagy tömegek ízlésének nevelésénél szerepük alig mérhető. Ez egyrészt az államnyomda, másrészt a pénzverő ügye. Államnyomdát és pénzverdét ki kellene venni a pénzügyminisztérium kezéből, amely minden szakmabeli kiválósága mellett is arról híres, hogy a meg nem értése folytán végtelenül rideg és fukar volt minden művészi követelménnyel szemben. Ezért és elsősorban csak ezért legcsúnyábbak a mi állami nyomtatványaink és bélyegeink s ezért a legutolsó minden ércpénzünk. Pedig bélyeg, bankó és aprópénz többet használhat a magyar kultúra ügyének, mint sok meg nem értéssel ablakon kidobált millió. Tény az, hogy a magyar államnyomda felszerelése hiányos, mint ahogy az is bizonyos, hogy a nyomda vezetőségének ebbeli előterjesztései vagy évekig elintézetlenül hevertek, vagy tudatlanság révén a legridegebb elutasításban részesültek. Az is végtelenül szomorú, hogy pénzverőműhelyünk mostani felszerelésével és személyzetével nem alkalmas arra, hogy művészi feladatokat bízzunk rája. Ezért kell plakett- és éremművészeinknek sokszorosításra szánt alkotásaikat külföldre, Ausztriába küldeniük s ezért szivárog ki — ahelyett, hogy termékenyítőleg bennmaradna — a pénzünk. Hogy ez gazdasági szempontból is mennyire káros, azt döntsék el mások. A külföldön ez egészen másképp történik. Csak találomra veszünk elő néhány példát s a nyomdák terén utalunk a szentpétervári és a bécsi államnyomda termékeire. Ez a két igazán elsőrangú műintézet gyönyörű bankjegyeivel, bélyegeivel, sorsjegyeivel, a művészi reprodukciók legtökéletesebben kivitt tömegeivel mindennél jobban bizonyítja, hogy mire képes az állam, a kormány, ha akarja és ért hozzá. Az érem és plakett terén talán elég, ha a párisi állami pénzverőműhelyre emlékezünk. Arra a mintaszerűen vezetett állami üzemre, amely a francia pénzt formájában nemessé és ízlésessé tette s ahol az állami tekintély

Magyar Iparművészet
1919.

minden veszedelme nélkül a Charpentier, Chaplain és Roty apró remekei készültek és készülnek. Erről és ezekről elmélkedvén, — nem tehetünk róla — az a hitünk, hogy mindig a kertésztől függ, vajjon szárba szökik-e a keze alatt a virág, avagy csak dudva lesz belőle.

*

Lapunk zártakor értesülünk arról, hogy a kormány a képzőművészeti, iparművészeti s általában a művészeti nevelés összes ügyeinek vezetésére kormánybiztosi hatáskörrel jeles festőművészünket, Kernstok Károlyt nevezte ki. A Nemzeti Tanács művészeti bizottsága előtt kifejtett programmja szerint az új kormánybiztos a művészi nevelést kívánja megreformálni. Elsősorban a képzőművészeti főiskoláról szólva, ott a művészi szempontok erősebb érvényesülésére fog törekedni; az iparművészeti iskolában pedig a műhelymunka intenzívebb gyakorlásában látja az iskola főhivatását. A teljesen célttévesztett Képzőművészeti Tanács helyébe a Nemzeti Tanács művészeti bizottságának tagjaiból alakítandó szakbizottságoknak megfelelő hatáskörrel való ellátását tartja helyénvalónak. A művészeti célokra szánt, de ez idő szerint még nem helyesen felhasznált alapok és alapítványoknak a modern követelményeknek megfelelő felhasználása érdekében megteszi a szükséges lépéseket. Általában pedig azon lesz, hogy a magyar művészi erők mennél jobban érvényesüljenek. A kormánybiztos programmját a művészeti egyesületek és intézmények képviselői rokonszenvesen fogadták s kétségtelen, hogy ő teljes mértékben számíthat a művészi körök lelkes közreműködésére. Bizalommal és rokonérzéssel nézünk mi is a kormánybiztos működése elé s kívánjuk, hogy nehéz, kényes ugyan, de nagyjelentőségű új munkakörét mennél eredményesebben tölthesse be.

PETRIK ALBERT FÉNYKÉPGYŰJTEMÉNYE. Galiciában, nyári napsütésben, egy ragyogóan szép délután lefeküdt a gyepre Petrik Albert. A keze még akkor is görcsösen szorongatta a fegyvert, amelyet nem adott oda a muszkának. Honvéd volt, meghalt s a halálával nemcsak egyetlen emberi életnek szakadt vége, de veszendőbe ment vele egy egész csomó magyar érték.

Petrik Albert egyike volt a legszebben élő embereknek. A lakása valóságos múzeum, antik pohárszéke tele plakettekkel, régi porcelánnal, tarka, színes üvegpohárral, megsárgult csipkével és elefántcsont-legyezővel. Apró miniatürképekkel, érmekkel a kezében órákhosszáig elüldögélt s úgy nézte őket csodálatosan tágranyílt gyermekszemmel, hogy szinte megható volt. Szerette az otthona minden egyes darabját, de mégsem azokra volt büszke. Egész életét szinte fanatikusan arra áldozta, hogy mentől több művészi fényképe legyen, mert mestere volt a kamarának.

Azt a célt tűzte maga elé, hogy Magyarország minden szépségét megörökítse a lemezeken. Megörökítse úgy, hogy nyerjen vele a kultúránk. Rengeteget tanult és dolgozott és szinte természetes, hogy mint építésznek elsősorban építészeti emlékeink tömege volt a szerelme tárgya. Vagyona és ideje is akadt a hónapokon keresztül való kóborlásra s amikor barátai köréből időnként eltűnt, biztosra vehette akárki, hogy vagy a Felvidéken, vagy a Dunántúl, vagy Erdélyben jár faluról városra, avagy Dalmácia tornyait cirógatja végig a szemével. Eldugott, ismeretlen remekek egész sorát kutatta fel, Pest-Budának minden házát, szobrát, kútját, kapuját, oromdíszét, erkélyrácsát úgy ismerte, mint senki más s amikor megjelent öt könyve a régi Budapest művészetéről, az emberek elbámultak azon, hogy palotáktól temetőkig mennyi szépség előtt mentek el idáig behúnyt szemmel.

Negyedfélezerre rúgott a fényképei száma, amikor a hadak útjára lépett. Teljes sorozatban régi műemlékeink, kolostorok, templomok, templomkastélyok, várak, főúri lakok, nemesi kúriák, az összes magyar városok minden műbecscsel bíró épületei, azok részletei, nyilvános emlékek és temetők mind együtt voltak. Néprajzi ráritások — és Dalmácia. Mert a mienknek tartotta s dehogy is gondolta, hogy veszendőbe megy a magyar tenger.... A képeit, lemezeit jobban féltette a szemefényénél s akik: művészek, írók, amatőrök ismerték őket, azok tudták, hogy pótolhatatlan kincs rejtőzik a Petrik-gyűjteményben.

Mindig az volt a terve, hogy kiadja őket. De amikor hazai vagy külföldi kiadókkal tárgyalt, azok válogattak az anyagban s üzleti szempontból meg akarták bontani a gyűjtemény egységét. Ebbe pedig nem ment bele. Nem lévén szüksége pénzre, sohase kellett megalkudnia s így minden maradt a régiben s a képek — nemcsak tárgyuknál, de kidolgozásuknál fogva is művésziek — tovább maradtak kartonburkaikban s nem válhattak közvagyonná. Ahhoz az elvéhez, hogy gyűjteményének együtt kell maradnia, annyira ragaszkodott, hogy amikor elment katonának, családjának s a jó barátainak meghagyta: ha valami baja történnék a harcmezőn, ne engedjék képei sorozatának széjjelhordását, megcsonkítását.

Baja történt... s minden úgy történt, ahogy akarta. Amikor mindenét önként dobra ütötték, a fényképekre is akadt nagyon sok vállalkozó. Az Országos Magyar Iparművészeti

A TÉLI TÁRLAT.

A téli tárlat Karlovszky Bertalan ügyes rendezésében mutatja be a magyar művészet ez idei gazdag termését. Egy-egy terem képei helyesen vannak összeválogatva és jó diszítő érzékkel csoportosítva; a régi második terem négy bájos, intim szobává alakult át; ugyanazon művész munkái a lehetőség szerint együvé kerültek. A tárlat áttekinthető; a rendezés megkönnyíti a közönség munkáját, s az ismertetőnek alkalmas fonálul kínálkozik.

Az első terem tartalmazza a tárlat legszembeötlőbb műveit. Kriesch Aladár *Én vagyok az út, az igazság és az élet* című tempera-festménye (7. sz.) technikája és fölfogása szokatlanságával vonja magára figyelmünket. A vastag, sötét körvonalak, a közeiket kitöltő világos, egyenletes színterületek, az előadás szimbolikus volta a XIV. századbeli olasz dominikánus falfestményeket juttatják eszünkbe. A hasonlatosság azonban csak fölszínes; csakhamar meggyőződünk, hogy itt nem régieskedő, nem keresetten primitiv, hanem egy minden izében modern és őszinte művel van dolgunk.

A halál papnője trónja előtt áll, s karjaira vette a halott gyermeket. Az anya kétségbeesetten nyul magzata után; az apa zárkózottabb fájdalommal roskad térdre. Egy aranyos szárnyu angyal szeliden az anya vállára teszi jobbját, s baljával hátra mutat. Ott áll Krisztus hívei körében, s egy élő gyermeket hoz karján.

A festmény gondolata — a halott gyermekért vigaszt nyújt az élő — tisztán érvényesül. De természetesen nem a gondolat az, a mi a képet értékessé teszi. A gondolat csak magasabb színvonalra kényszeríti a művészt, a formai probléma mellett psychologiai föladat megoldására is sarkalja, s az érzés kifejezésével a formát is nemesebbé emeli. E festményen is főleg az érzés meleg, közvetlen kifejezése ragad magával. Az anya fájdalmát,

az apa bánatát az egyszerű határozott vonalak rendkívüli igazsággal érzékítik meg. A formák nagyfokú egyszerűsítése, stilizálása épen a kifejezés közvetlensége érdekében történik, s az egész festményen biztos és egyöntetű. A Krisztus körül ülő hívők csoportja színben is kiváló, bár egészben véve a szín e festménynek leggyöngébb oldala. Csak a jobb sarokban lebegő angyal, a *Γνῶθι σεαυτὸν* föliratos táblával, melyről hullámot vető aranysugarak szállanak az alakokra — zavarja a kép nyugodt szemléletét. A gnosis világfölfogásának ez a grafikus ábrázolása kívül esik a művészet keretén.

Kriesch művészeti fölfogásának ellenlábasául mutatkozik Kernstok Károly *Három modell* című (13. sz.) olajfestményében. Három emberi alakot szerkeszt össze képpé, tisztán formai szempontból, a nélkül hogy lelki szálakkal is egymáshoz akarná őket kapcsolni. A nagy közönséget ezzel elriasztja, mert az novellát vagy rejtett értelmet keres ez alakok mögött, s minthogy arra ráakadni nem bir, elégedetlenkedik. Még a bírálat sem tudja elhinni, hogy «pure et simple» három modellt fessen valaki, s műve mégis az átgondolt compositio benyomását keltse. Furcsa, hogy mikor Ferenczy Károly *Czigányok* című képét két változatban is kiállította, senkinek sem jutott eszébe a tárgyon megütközni. Pedig az is csak három alak egymás mellé állítása volt, tartalmi vonatkozás nélkül. Az, hogy mind a három alak czigány, nem tekinthető lelki kapcsolatnak, hisz ilyetén faji közösséget Kernstok képében is fölfödözhetünk. A fő különbség az, hogy Ferenczyt csak a színek érdekelték, míg Kernstoknál a szín discrét nemessége mellett a forma lép előtérbe. Zárt világításban egy határozottan szerkesztett csoportot mutat, s épen az alakoknak ez az összetartottsága ingerli a nézőket tartalmi vonatkozások keresésére.

Kernstok problémája tisztán formai, s megoldásának művészi tulajdonságai kielégítik az elfogulatlan és művészeti érzékkel bíró szemlélőt. A tónus lágysága és nemessége, a női akt élő formái, a férfifejek bensősége erős hangulatot keltenek. Különösen kiemelendők a nő gyönyörűen világított térdrészei és pompás balkeze. A gazdagon beömlő fény ábrázolása is kitűnő, bár az ülő férfi válla és nyaka a valószerűség rovására árnyékban marad, s ezáltal a túlságosan megvilágított fő lebegni látszik. Igazán zavaró azonban csak az ülő férfi erőltetett, kellemetlen kéztartása, s a középső alak kissé szorult helyzete.

A *Három modell* magában tekintve befejezett kép, s Kriesché mellett az egész tárlaton a legmerészebb törekvést mutatja. Formai átgondoltság mellett meleg művészi érzésről is tanúskodik, sőt az érzés talán kissé túl is teng rajta, s néhol a keresett lágyság benyomását kelti. Kernstok fejlődésében azonban e képnek, úgy látszik, csak tanulmány szerepe van. A művész régebbi irányából, a szabad világítás, a napfényben sütkérező színek ábrázolásából a formák és a psychologiai problémák felé vágyódik, mint azt tavalyi, nem sikerült Krisztus képe mutatta. Az új föladatok méltó megoldásához még tanulnia kell, tanulmányoznia a rajzot s a formát, a szerkesztés titkait, a zárt világítás mélyebb költészetét, s a fényhomályból kiemelkedő formák kifejező képességét. Ilyen irányu tanulmánynak mutatkozik most kiállított festménye.

Thorma János *Október elseje* című képe (10. sz.) komoly és értékes munka. Különösen az előtér csoportja sikerült pompásan. Színfölfogásban Munkácsyból indul ki; csakhogy a háttér sötétbarnáiból hiányzik a mester meleg mélysége. Az előtér élénkebb színfoltjain Ferenczy hatása érzik, kinek erős egyénisége az egész nagybányai iskolára rányomta bélyegét.

Boruth Andor *Lovas arczkép* című olajfestménye (15. sz.) gróf Andrássy Károlyt ábrázolja, teljes vértezetben, czímerzászlóval a kezében, úgy a hogy a lovagi tornajátékban résztvett. A fiatal gyermek középkorias megjelenése meglepő; az egyik napilap bírálója csakugyan Jeanne d'Arcnak nézte s ekként méltatta ismertetésében. A tévedés megmagyarázható a pánczélba szorított fiatal test, a sisaktól övezett leányos gyermekarcz láttára, ámbár a művész a hősi hangulat játéki voltát határozottan tudta éreztetni. Boruth Andornak túlságos Velasquez-utánzása sem bántó ezuttal; történeti játék ábrázolására alkalmas a mult festői eljárásának követése. Színben a kép rendkívül finom és előkelő; rajzban kevésbbé kielégítő; sőt a lólábak csonttalan, puha volta egyenesen zavaró.

Báró Mednyánszky László ezuttal nyolcz képet állított ki, a három legjobbat (1., 3. és 12. sz.) az első teremben. Mindben van valami nagy, de nyugtalan, meg nem tisztult, formába nem szilárdult hangulat. A 623. sz. pedig már az éles szineknek érthetetlen chaosa.

Grünwald Béla *A három királyok* című olajfestménye (6. sz.) compositióban és színben teljesen Ferenczy hatására vall. Ugyan-

ezt a famotivumot, a hajló ág alá szerkesztett alakkal, láttuk már Ferenczy egy képén. Azonban e mű színben nagyon tarka; a foltok értékében pedig több helyütt hibás; az öreg király lova például sokkal hátrább van, mint a rajta ülő alak. Sokkal jobb a művész másik képe, a *Ruhaszárítás* című (5. sz.). A napsütötte kertszeglet színhatása ragyogó.

Paczka Ferencz *Kosnyirás* című képe (2. sz.) komoly szorgalomra mutat, azonban művészi tulajdonságok nélkül szükölködik. Koszta József *Vízhordók* című olajfestményének (4. sz.) lilás tónusa édeskés és hazug; az egész kép Sinibaldi nemzeti múzeumbeli művének magyar átirata. Értékesebb *Kosaras leány* című műve, (17. sz.), melyen a leány fáradt alakja szépen válik el a kellemes háttértől. Ziegler Károly (18—20. sz.) ezuttal a szokottnál gyengébbet küldött; Vágó Pál *Szeged szebb lesz mint volt* című óriás olajfestménye (16. sz.) pedig első sorban méreteivel, s a ráfordított gondos munka mennyiségével hat; s egyáltalán nem tudta elkerülni a föladat természetében rejlő panorámaszerűséget.

Az első kis fülkét Vaszary János művei foglalják el. A szoba összhatása nagyon kedves; decorativ benyomásában Rippl-Rónait juttatja eszünkbe, ki ezen a tárlaton csak két jelentéktelen lithographiával van képviselve. Vaszary naturalistikus irányú képeiben ez idén szokatlanul gyenge; *Vásárosok* című nagyobb olajfestményének (40. sz.) rajza zavaros, vöröses tónusa bántó; az *Ünneplők* címűben is (33. sz.) csak a négy alak elhelyezése művészies. A *Fürdő nő* című olajfestmény (48. sz.) kék hátteréről pompásan válik le a fehér-fekete ruhás szobaleány síkban tartott alakja, míg maga a fürdő nő naturalistikus, erősen domborodó aktja megbontja a kép egységét. Kitünőek a kisebb, foltokra bontott tájképek; különösen bájos a *Virágzó mák* című (29. sz.) festmény, zöld, kék és rózsaszínből egyesített vidám összhangjával és hatásosak a *Zivatar-felhők* című képnek (31. sz.) erővel teljes formái és komoly szürkéi. A *Fürdő nők* című kis vázlat (37. sz.) megragadó pillanatfölvétel.

Fényes Adolf művei, mint mindig, a természettel való erős küzdelemről tanúskodnak. Figuralis képeinek színei élénkültek, vidámabbak lettek; s eddig sikeresen küzdtek meg a rózsaszín veszélyeivel. Rajzhibák itt-ott még szembetünnek; a *Kis fiu és kis leány* című olajfestmény (67. sz.) fiuja a falhoz tapad. Legjelentékenyebb a *Szolnoki menyecske* című olajfestmény (63. sz.), melynek széles foltkezelése nagy erőre vall, s elfeledteti a súlyos

korsó lanyha tartásának, s a lábak túlfeszítésének ellenmondásait.

Meglepő azonban Fényes ez idei tájképeiben. Az *Esős reggel a Tiszánál* című olajfestmény (62. sz.) tökéletes, s kitünően ábrázolja a nedves reggel szürke levegőjét. *Nyári délután* című képe (65. sz.) rendkívül finom zöld harmónia; a *Reggel a kisvárosban* című (68. sz.) egy kedves, napsütötte utcza képét adja. *Nyár a tanyákon* című tájképének (70. sz.) a magas ég monumentális hatást biztosít; a föld szilárd, s a nagy sikság szabad hangulata Petőfi puszta-leirásaira emlékeztet. A részletek keménysége s a napsütés aránylagos hideg volta nem tudják lerontani e nagyszabású festmény hatását.

Ujváry Ignácz művei (77—85. sz.) ezuttal nélkülözik a művész szokásos keresetlenségét, s erőszakos világitási effektusokkal akarnak hatni a szemlélőre. Bihari Sándor munkái sem sikerültek túlságosan; a *Libák* című olajfestmény (98. sz.) tája és compositiója szép, de a libanyáj arányban és színben inkább egy birkanyáj benyomását kelti. Igénytelen, de csinos *Bucsusok* című olajfestménye (96. sz.). Motivumban nagyon szerencsés a *Napsugarak* című olajfestmény (104. sz.), egy hosszú, fehérre meszelt tornácz, melynek végén egy öreg pár ül; bár épen az ablakokon besütő napfény ábrázolása nem sikerült.

Lotz Károly négy festményt állított ki, melyek az agg mester ecsetének fiatalos teljében mutatják. Különösen elragadók a 88. sz. és 143. sz. leányarczképek. A naivan kecses rajz finom biztossága, a gyengéd színek leányos tisztasága csodálatra méltó.

Zombory Lajos a mezei munkák élesszemű megfigyelője, s többnyire kis terjedelmű tájképei egészséges nyugalmukkal hatnak a szemlélőre. Márk Lajos ideges és nyugtalan; arczképein (207—215. sz.) a rajz élességét és modorosságát a szinek művészi választékossága kárpótolja. Nyilasy Sándor *Estefelé* című képe (249. sz.) egy ligeti padon ülő párt ábrázol az alkonyat lilás világításában, s a kifejezés érdekességével lep meg. Zemplényi Tivadar négy műve közül magasan kiválik a *Férj és feleség* című (251. sz.) kitünő, napos világításával. Kacziány Ödön *Várégés* című festménye (255. sz.) tüzijátékszerű fényével hidegen hagy, míg *A kastély árnyéka* cziműben (254. sz.) a holdfény borongó bizonytalansága erős hangulatot kelt. Réti István három arczképe (289—299. sz.) technikai eredetiségükkel, jó színhatásukkal s az arczkifejezés pillanatnyiságával a tárlat leg-

kiválóbb képmásai közé tartoznak. László Fülöp E. *Báró Gerliczy Ferenczné arczképe* című olajfestménye (361. sz.) hideg és modoros. Szenes Fülöp művei közül a *Mea culpa* című (370. sz.) keresett és túlzott, a *Férfi arczkép* című (373. sz.) igénytelenebb és komolyabb. Vesztróczy Manó munkái (589—592. sz.) művészi törekvésről és határozott haladásról tanúskodnak. Komoly, bár kevésbbé föltünő művekkel szerepelnek e tárlaton még Mihalik Dániel, Szlányi Lajos, Knopp Imre, Pállya Celesztin, Kunfy Lajos és Poll Hugo. Magyar-Mannheimer Gusztáv a kisebb pénztárczákra számító apró tájképek egész sorozatát állította ki.

A tárlat grafikai része mennyiségben örvendetes gyarapodást mutat, s megismertet bennünket a fejlődésnek indult magyar művészi lithographia részben még kezdetleges termékeivel. A szobrászati rész gyenge sorozatából kiválik Telcs Ede *Mellszobor* című gipszöntvénye (138. sz.) a formának széles sikokra való bontásával — a művésznek eddig talán legsikerültebb, legszoborszerűbb alkotása.

Egészben véve a tárlat, jobban mondva annak festészeti része sok komolyat és értékeset nyujt és festőművészetünknek tiszteletreméltó színvonaláról tanúskodik. Sajnálatos, hogy vevőközönségünk befogadó képessége nincs arányban a termelés bőségével, és hogy e derék munkák nagyobb része ismét visszavándorol a műtermek porába.

Meller Simon.

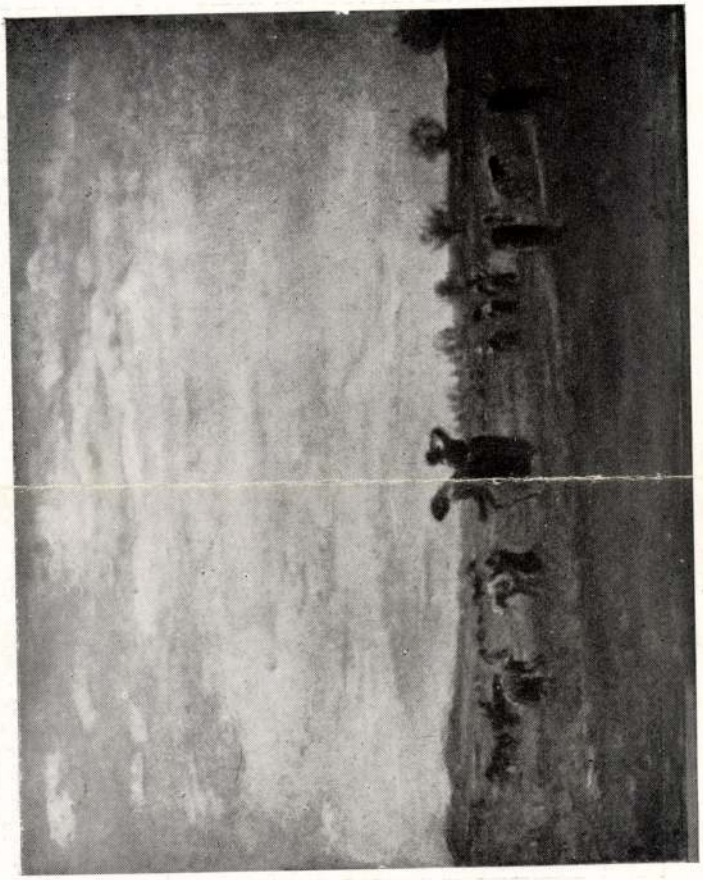

Kernstok Károly: Aratás.

Nemzeti Szalon 1940. jan – febr –
Színyei Társ.
VII. Kiáll.

Kernstok Károly K.

Nikola András: Nagybányai út.

Egry József: Kaszálók

A KUT kiállításából

Kernstok Károly : Örülnek a nyárnak

A KUT kiállításából

Nemzeti Szalon

gása, a bomló avar fanyar illata, a fülledt erdei levegő, vagy a hűs esti szellő nélkül nem erdő. Mert nem erdő a színházi díszlet, ha még oly csalafintasággal próbálja is utánozni azt. Mint ahogy nem hat embernek a panoptikum igazi ruhába öltöztetett viaszfigurája sem. Nézzük már most, mi ennek az oka. Egyszerűen az, hogy a természet valamennyi érzékszerveinkre egyszerre ható jelenség, a művészet pedig nem az. A festett kép kizárólag vizuális benyomás. Hogy művészetté legyen, többet kell adnia, mint amennyit szemünk a természetből észrevesz. A benyomást élménnyé kell fokoznia a művésznek. Azokat a hiányokat kell a művésznek kitölteni, amely hiánvok éppen onnét erednek — hogy az előbbi példánál maradjak —, hogy az erdőt ábrázoló képből hiányzik a rigófütty. Azonban ezt hangsúlyozottan szeretném leszögezni, hogy ezt a rigófüttyöt még csak nüanszaiban sem pótolja a festő, ha ráfest egy tátott csőrű rigót a képre. Szóval a természetlátásnak művészi élménnyé való fokozását semmiképen sem éri el azzal a művész, ha a természetből kapott tisztán vizuális benyomásait a legapróbb részletekig igyekszik is visszaadni, mert azt, amit a képen nélkülözünk, azáltal, hogy a kép kizárólag a szemünkre hat, szemben a természettel, amely az összes érzékszerveinkre egyszerre hat, nem pótolta semmivel. Ezt a pótlási folyamatot úgy kell elképzelnünk, mint amikor egy darab fát impregnálni akarnak, előbb kivonják a természetes nedvet belőle, hogy csak rostjai maradnak meg, aztán telíthetik csak a legkülönbözőbb impregnáló anyagokkal. A festészetben ennek a telítési folyamatnak sokféle lehetősége teszi az egyes korok, az egyéni és nemzeti sajátosságok stíluskülönbségeit. Minket azonban egyelőre csak a változatlan váz érdekel, mielőtt még telítődnék szubjektív tartalommal. Ez a váz ugyanis a koroktól és stílusoktól független közös tényező, amelyre rá akarok mutatni.

Ez a gondolatmenet nagyobb jelentőségű, mint első pillanatra gondolnók, mert így felfogva a kérdést nemcsak bizonyos objektív következtetéseket tudunk levonni, de a művészet örök változásainak is magyarázatát tudjuk adni, a nélkül,

KERNSTOK KÁROLY: LOVASOK

hogy többé-kevésbbé önkényes és erőszakos elméleteket lennénk kénytelenek csinálni. Más szóval nem kell mást tennünk, mint minden egyes fogalmat, amelyről eddig úgy tudtuk, hogy elengedhetetlen követelménye a festőművészetnek, megvizsgálni, hogy vajjon nem akad-e az elmult korokban olyan művészi produkció, amely nélkülözi ezt a tényezőt, mert ha igen, akkor máris el kell ejtenünk, mint követelményt. Ha ezt a próbát időre nem korlátozva, és elég körültekintéssel megejtjük, úgy arra a meglepő eredményre jutunk, hogy összesen csak három olyan tényező van, amelyik ezt a tűzpróbát kiállja, még pedig a szín, a forma és a térképzés.

Felsorolok néhány olyan tényezőt, amelyről eddig mindig mint elengedhetetlen követelményről beszéltünk és bizonyítani fogom, hogy igen nagy-

Ezen kitűzött cél érdekében a helyes művészetszemlélet gátló okainak legalább egy töredékét akarom felsorolni és már ezzel is bizonyítani remélem kiküszöbölő módszerem szükségességét.

Azonban mielőtt minderre rátérnék, előbb egy fájdalmas operációt kell elvégeznem. Ki kell rekesztenem a helyes útra terelhető műélvezők csoportjából mindazokat, akikből mindennemű festői érzék hiányzik. Már pedig, amily természetesnek látszik elméletileg, hogy akiknek semmiféle érzékük nincs a festészethez, azok nem is szólhatnak hozzá a festőművészet problémáihoz, annyi ellenkezésre talál ez az igazság a gyakorlatban. Igaz ugyan, hogy igen gyakran hallhatjuk társalgás közben ezt, hogy: én nem értek festészethez, itt azonban soha senki nem tett még pontot. Mindig jön utána egy „de" és e röpke szó alatt mindenki elfelejti a mondat elejét. Pedig én nem is arról beszélek, hogy valaki ért-e a festészethez, vagy sem. Ez egy sokkal messzebbfekvő dolog valóban és nem kívánható a társadalom — egyetlen más irányban elfoglalt — polgárától sem, hogy értsen hozzá. Én csak egy veleszületett érzék, vagy annak hiányáról beszélek, amely esetleges hiány egyszer és mindenkorra kizárja még a lehetőségét is annak, hogy a festészet problémái valaha is érthetővé váljanak az illető számára. Annál csodálatosabb az, hogy erre az egyszerű igazságra oly nehéz ráeszméltetni az egyeseket, mert a zenében a botfülű ember zenei siketsége nyilvánvaló és azt sohasem próbálja senki sem letagadni. Érdekes egy pillanatra rámutatni arra, hogy a zene absztrakt művészet lévén, a botfülű embernek nemcsak semmi gyönyörködtető, de még csak szórakoztatót sem nyujt, sőt mondhatom, gyakran fizikai kínt jelent. Másképen áll a dolog a festészettel. Minthogy a festészetet általában ábrázoló tendenciájú művészetnek szokás minősíteni, a legérzéketlenebb szemlélőnek is van mit néznie a képen. Az ily szemlélő a művészetet még csak nem is tangáló tendenciával hasonlítja össze emlékképeit a képen látottakkal. Ezen a veleszületett hiányon pedig semmit sem segít sem az idevágó irodalom tanulmányozása, de még a világ összes múzeumainak szorgalmas látogatása sem. Az ily „botszemű" embereket tárgyalásaink érzéketlenül fogják érinteni. Ők sohasem fognak mást nézhetni a képen, mint a már előbb említett összehasonlítást a képen látottak és emlékképeik között.

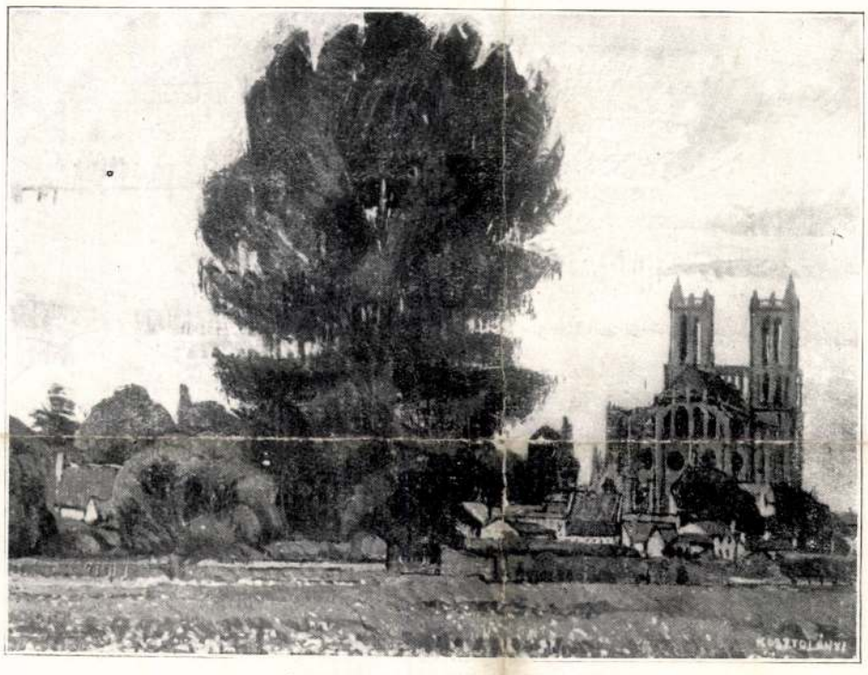

KOSZTOLÁNYI-KANN GYULA: A KATEDRÁLIS

Sokkal idevágóbb feladat, szétboncolni egy kissé azt a tényt, hogy a festészetet és a szobrászatot általában ábrázoló művészetnek nevezzük. Hiszen nem is volna evvel semmi baj, mert valóban minden mű ábrázol valamit, ha ezt általában nem úgy értelmeznék, hogy ábrázolni annyit tesz, mint a természetet minél megtévesztőbben leutánozni. Igen ám, csakhogy e körül a fogalom körül, hogy „természet", egy kis baj van. Mert az erdő a rigófütty nélkül, a bogarak zson-

Kernstok Károly K

163. Kernstock Károly: Arczkép

Képröm. Tais. 1899 -
tav. neurath. kiáll

89. Both Menyhért: Berczik Árpád arczképe

27. Ziegler Károly: Arcképtanulmány.

Kernstok Károly

K

6. Kernstok Károly: Arckép.

KM Társ. 1900/1. téli
Kiáll.

Kernstok Károly

K

44. Kernstok Károly: Munkából.

KMTárs. 1901/2.

Acli Kiáll.

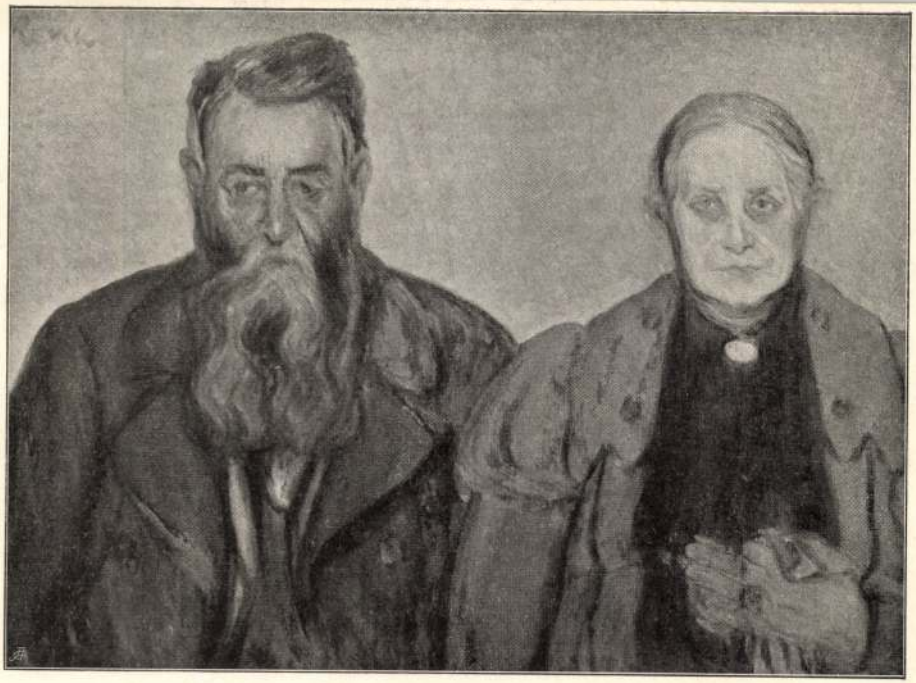

226. Rippl-Rónai József: Apám, anyám.

Keruštok Károly

ünvegablak tervét

dr. gegessi Kiss Pál ajándékozta

a pécsi hodern hagyar

Képtárnak

Jelenkor 1967 V.n. 441 old.

Kernstok Károly

Képzőművészeti Szemle. Irta Kernstock Károly.
Huszadik Század. XV. 2. szám.

(Művészet 1914. 285. l.)

természethez. Elhagyta a torzítást, el a rögtönző előadást. Amire mostanában törekszik, az valamennyire emlékeztet Hans von Maréesnek arra a küzdelmére, hogy a természet felfogásához a klasszikus művészeten át új nézőponthoz jusson, másrészt pedig, hogy a klasszikus művészetet a természeten keresztül tanulja meg értelmezni. Ennek a törekvésnek legszebb eredménye eddig az «Ádám» című ephebosi aktkép. A tagok elrendezésének tudatos módja, a mozdulat tervszerű ritmizálása jóval több, mint egyszerű természetábrázolás — a komponálásnak legnemesebb módja ez. Az ilyen munka teljesen kielégítő elvégzéséhez azonban szigorú disciplina szükséges, áhítatos elmerülés a természetbe és az alkotás teljes megérlelése. A természettől elfordulás hosszú évei nem váltak hasznára Kernstoknak: bizonyos mértékig elbizonytalanították a rajzát, pedig ilyen munkáinak főproblémája a rajz. Másrészt eltompították fogékonyságát a színesség iránt. Újabb munkáin egyáltalán nem hat önkéntelennek és meggyőzőnek a szín.

A jövendőmondást a leveli békáknak hagyva, művének folytatását kívánjuk Kernstoknak; hozzá állhatatosságot és lelki erőt azoknak a csábításoknak leküzdésére, melyek azt akarnák elhitetni a művésszel, hogy más az élet és más a művészet, hogy a művészetben elmerülni annyi, mint lemondani az életről. Holott a művész számára a művészet maga az élet, annak az egyetlen lehetséges módja. *ELEK ARTÚR*

AZ ÚJ MŰVÉSZEK EGYESÜLETÉNEK KIÁLLÍTÁSA

Úgylátszik, biológiai szükségszerűség, hogy a nyugati stílustörekvések egy bizonyos idő múltán — nyolc vagy tíz év után — éreztessék hatásukat Magyarországon is. Az expresszionizmus szélsőséges törekvéseit általában a háborúval hozzák összeköttetésbe. Pedig a háború is csak egyik derivátuma a közös oknak, és így léteztek a szélsőségek a háború előtt és maradtak a háború után. Magyarországon a háború és a forradalom alatt nem volt vagy alig volt szélsőséges expresszionizmus, és aki erre hajlott, az — külföldre ment. A kritikusok egy része elégülten állapította meg, hogy a magyar józanság megkímélt bennünket a művészi szélsőségektől. Pedig a szélsőségek nem maradhattak el. Megérett rájuk a közönség és a fiatal művészek egy része. (Az expresszionizmus kezdettől fogva mindenütt csak szűk körhöz szólhatott.) Feltűnő volt, hogy az ősszel a tradíciókat ápoló Ernst-múzeum termeiben Scheiber Hugó kis kollekciójából nyolc kép talált vevőre. Aki a fiatalokkal érintkezést tartott fenn, tudhatta, hogy a szélsőséges törekvéseknek nálunk csak most virrad fel: függetlenül az európai konszolidációs, reálpolitikus és realista áramlattól. Mely nálunk csak öt vagy tíz év mulva fog művészileg dominálni.

Megállapíthatjuk, hogy a «szélsőséges» törekvések nálunk nagyjában ugyanolyan formában jelennek meg, mint a nyugati államokban.

*

Az expresszionizmuson és az egyéb valóságtávoli törekvéseken keresztül kell magunkat küzdenünk. Keresztül kell mennünk azon a sok igazságon és hazugságon, melyeket ezek a törekvések rejtenek. Keresztül kell rajtuk esnünk — mint egy betegségen? Talán. De ha az expresszionizmus és a többi valóságtávoli törekvés betegség, úgy egész biztosan ugyanoly mértékben betegség az expresszionizmust felváltó «új realizmus» stílkomplexuma is, melyben ugyanannyi az igazság és a hazugság, mint stílelődjeiben. És fokozatosan betegség azoknak a ténykedése, akik távoltartva magukat minden modern mozgalomtól, elvből a harminc vagy ötven év előttit utánozzák vizenyősített formában.

*

Az Új Művészek Egyesületének kiállításán sok az igazság és sok a hazugság.

Vaszary János áll a csapat élén. A művészettörténet meg fogja állapítani,

hogy Vaszarynak köszönheti az új nemzedék nagy része értékének legjavát: a szín iránti érzéket. Vaszary megtanítja övéit színt látni, színt merni és színben komponálni. Vaszary színízlése zamatosabb és színereje izmosabb a franciákénál, differenciáltabb és őszintébb a németekénél. Részben az ő tanításának köszönhető, hogy az Új Művészek kiállítása (a társaság tagjainak nagyobb része volt Vaszary-növendék) a szín kvalitásával vezet. Magának Vaszarynak a művészete az utóbbi években lehiggadt, de nem mélyült. Színei általában hamvasak és diszkrétebbek lettek, de átszellemültségben nem nyertek. Mai művészetének legjavát akvarelljei adják, melyek között néhány különösen a széles, erőteljes ecsetvonások takarékosságával elragadó. Olajfestményei közül a «Piranoi kikötő» a legszuggesztívebb és az «Interieur» a leggazdagabb, mely érzékien szép fényteli színességében Márffy hasonló jellegű képeivel vetekszik.

A kiállítást *Csók* István egy gobelines kolorizmusú csendéletével és *Beck* Ö. Fülöp két régebbi archaikus szobrával tisztelte meg.

*

A fiatal kiállítók között az utolsó alkalom óta talán *Peitler* István ugrik ki a legerősebben. Vaszary-tanítvány voltát nem tagadhatná meg. Mégis kiegyenlített színfolttarkaságában egyéni íz és egyéni mozgalmasság rejlik, melyet a mindent átitató fény éltet. Torzan vázolt ember-, növény-, bútoralakjai rajzában nincs könnyelmű véletlenség, mint legtöbb társa egy-egy munkájában. *Klie* Zoltán zamatos, buja színgazdagságával tűnik ki, de nélkülözi a szemgyönyörködtetésen túl a kifejezés mélységét. *Dullien* Edit színízléssel, de fegyelmezetlenül ecsetel.

Érett és tetszetős kifejezésnyelvre *Emőd* Aurél tett szert. A Vaszary-kör világos színskálája helyett telített középszínekkel dolgozik. Egyébként körülbelül azt a fokát és irányát képviseli az expresszionizmusnak, mint a húsz év előtti drezdai Brücke-csoport. Az övével némileg rokon *Hangai Szabó* festészete. A korai hangulat-expresszionizmus jegyében *Mihályi* Pál dolgozik. *Barcsay* Jenő kissé fonnyadt csendéleteivel most Cézanne nyomdokain halad. A szürke színskálában sok valőrt bogoz ki *Vaszkó* Ödön izmos ecsete. *Fenyő* A. Endre széles, lassú, tompa festéksávjaival Czóbelt juttatja eszünkbe.

A primitivizmus terén *Lahner* Emilé a primátus. Fin de siécle-levegő árad morbid, dekadens vonalaiból és sápadt, édes színeiből. Modernsége fokozott deformáltságában és fokozott primitivizmusában mutatkozik. Párisban tíz éve divat, festést és rajzot kombinálni: az ecsettel hol szélesen festeni, hol élesen rajzolni. Ezt a tudatosan heterogén modort, melynek egyébként szimptomatikus értéket tulajdonítha-tunk, ha jól emlékszem, Molnár C. Pál mutatta be nálunk legelőször. Azóta sokan próbálkoznak vele (Márffy is). Lahner különös ízléssel játszadozik e stílussal. Rokon irányú *Bene* Géza, de finomsága kissé akart. Színízlése a szűkebb Vaszary-körbe utalja. *Gadányi* Jenő Chagallhoz érkezett. Kissé erőltetten és kényszerű meggyőződés nélkül magyarosítja az orosz zsidó mester kifejezőnyelvét. Chagall művészete önmagában is problematikus és létjogosultságát Chagall genialitásának köszönheti. Gadányinál nem érezzük a szükségszerűséget. «Crescendo» című vászna szerencsésebben evez a Molnár C. Pál által megnyitott vizekbe.

A bal szélsőséget e kiállításon *Hincz* Gyula képviseli. Álljunk-e oda vele, az abszolút irányok értékét megvitatni? Hincz elég fiatal és elég tehetséges ahhoz, hogy idővel maga is belássa a végletes absztrakció teljes meddőségét. Érezni fogja, hogy nincs önkényesebb, szeszélyesebb és társadalomellenesebb kifejezésmód a végletes absztrakciónál, mely gyakran — például Hincznél — nem is következetesen absztrakt, hanem még a valóságtól való elvonatkozás mértékében is túlontúl fölényes szeszélyességgel jár el. Hincz e tekintetben nagynevű példákra hivatkozhat és jó ritmusérzéket, szolid vonalvezetést, ízléses színfantáziát hoz magával, ha nem is éri el pl. Kádár Béla szín- és ritmuscsalhatatlanságát. — Az absztrakció terén inkább Scheiber irányához csatlakozik *Santrucek* Jenő, sok rajzkészséggel.

Az igen tehetséges *Medveczky* Jenő tavaly a postexpresszionizmus jegyében szerkesztett aktjával tűnt fel. Most kiállított képei igazolják, amit akkor írtunk róla: hogy még távolról sem eléggé tartalmas a szemlélete. Összefoglalásra, egyszerűségre törekszik, az expresszionizmuson belül klasszici-

Vidovszky Béla : Hubay Jenő dolgozószobája Révész felv.

Kernstok Károly : Dulce ridentem Lalagen amabo . . . Révész felv.

MDK

Kernstok Károly

Karton egy üvegablakhoz

Üvegablakterv

Fiuakt, tusrajz

Kernstok K. festményeinek és rajzainak gyüjteményes kiáll. kat. Ernst Muzeum 1938.márc.

Kernstok Károly

Többekkel együtt a Werkbund (1907) magyar részvevője.

Ernyey Gyula: Magyar design; Ipari Művészet, 1969. III. 13. o.

Kerekes Kálmán

művészetéről, munkásságáról íródott Genthon-tanulmányok, cikkek felsorolása:

Kovács Éva: Genthon István ma gjelent műveinek jegyzéke - Művtört.Írt. 1970.4.sz. 253-258. l.

255. l.

Kepenstok László

Bibliográfia: Farkas László: Kepenstok László, Nyugat, 1940. 338-340 l.

Fiola Pál: Vazsony János biográfia és bibliográfia, Kaposvár, 1970.

110 l

Kernstok Károly

képei szerepelnek Talpai Emil szegedi ügyvéd gyüjteményében.

Szelesi Zoltán: Völgyessy Ferenc képei és a szegedi műgyüjtés útja. - Művtört.Ért. 1971.1.sz.23-30. l.

29. l.

MDK

Kernstok Károly

Éva

Szép Heléna elrablása. Mozaikterv

Keresztelő szent János

Kernstok Károly festményeinek és rajzainak gyüjteményes kiáll. ket. Ernst Muzeum 1938. márc.

MNK

Kernstok Károly

Vázlat mozaikhoz, vf.,cer.,tollr.

Szépm. Muz. Uj magyar képtárának kat. 1928.

SONJA HENIE
a kötelező gyakorlatokat végzi

SKELETON-VERSENYZŐK. Balról jobbra (álló alakok): BERNER (Svájc), UNTERLECHNE (Ausztria), LAFRANCHI (Olaszország), DEL TORSO (Olaszország), J. R. HEATON (U. S. A.); ülő alakok: EARL OF NORTHESK, J. HEATON

MELITTA BRUNNER (Ausztria)

SONJA HENIE
norvég világbajnoknő

BRUNET
francia műkorcsolyázó

ELLEN BROCKHÖFT
német műkorcsolyázó bajnoknő

FRANCKE
német műkorcsolyázó

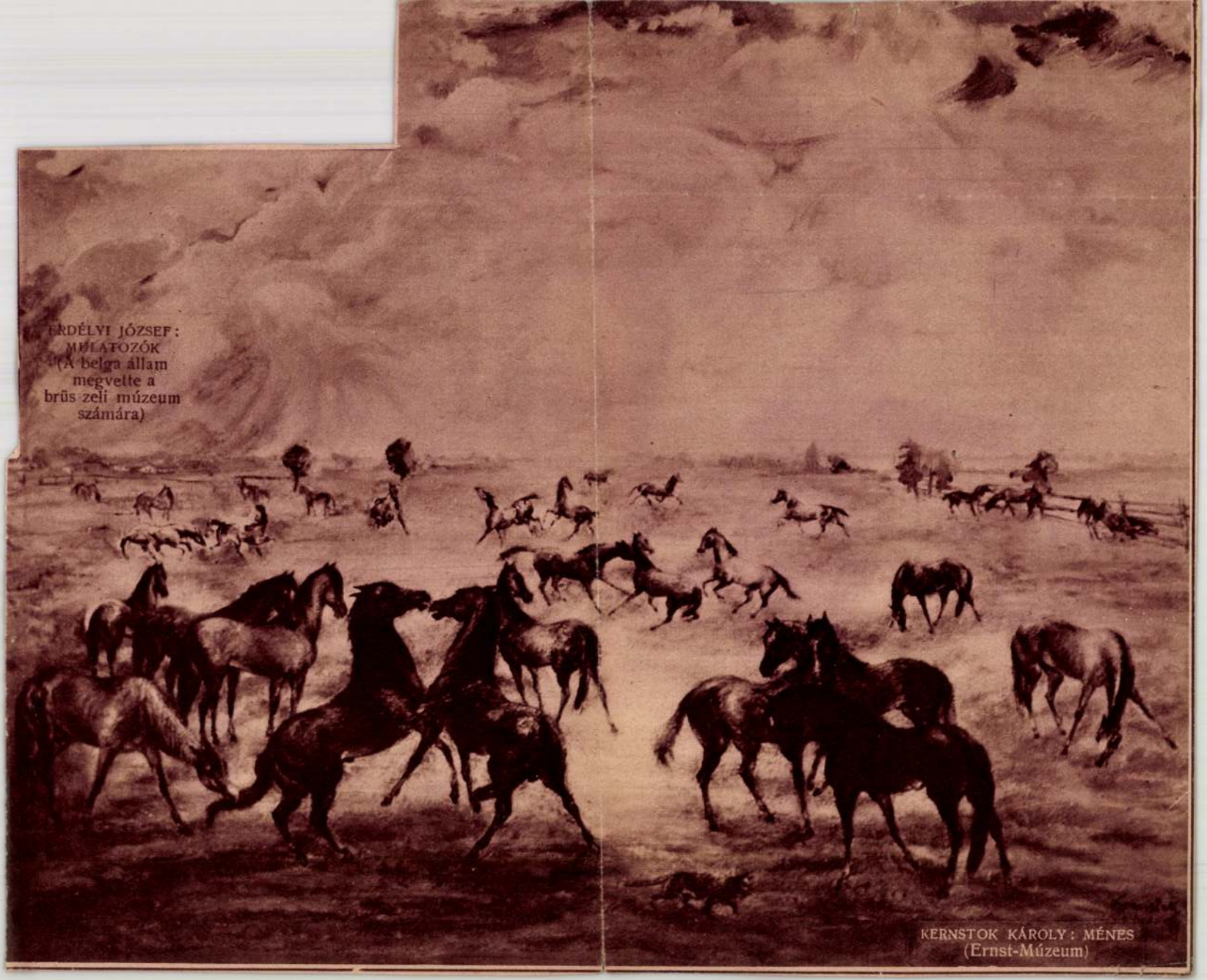

ERDÉLYI JÓZSEF: MULATOZÓK (A belga állam megvette a brüsszeli múzeum számára)

KERNSTOK KÁROLY: MÉNES (Ernst-Múzeum)

műve. Egy kis Tiepolo és Maulbertsch, a rokokó-barokk mester megragadóan színes és pietásban felolvadó festménye ragadják magukhoz a néző figyelmét. Mányoki Ádám önarcképe és van Goyen egy tengerképe zárják le ezt a klasszikus sorozatot.

A *második teremben* a mult század nagy magyar mesterei, Borsos, Lotz, Benczur, Horovitz, Deák-Ébner, Dósa Géza, és velük együtt a többé-kevésbbé valamennyiükre hatással volt osztrák mesterek: Heinrich Rahl és August Pettenkofen alkotásai vonulnak fel. A *harmadik teremben* mai művészetünk közvetlen őseinek alkotásaiban gyönyörködhetünk. Paál Lászlót két tájképe reprezentálja, melyek közül az egyik drámai előadásának spontán erejével, egyike a legjellegzetesebb Paál-képeknek. Szinyei-Mersét több kép is képviseli, közöttük a Hinta című, amely nemcsak örökkéható kvalitásaiban, de faktúrájának, megcsinálásának maiságával is Szinyeinek egyik legvonzóbb alkotása. A Majálisnak is itt találjuk egy kis színvázlatát, amelynél szebb és tanulságosabb, az összehasonlítás szempontjából érdekesebb tanulmányt nem ismerünk még egyet festőművészetünk területén. Feleségéről festett arcképe is méltó ahhoz a piedesztálhoz, melyet ez a kiváló mesterünk műtörténetünkben elfoglal. Munkácsy, Ferenczy, Bihary, Rippl-Rónai és Csontváry-Kosztka szerepel még itt egy-egy jellegzetes képükkel. A *negyedik teremben* folytatódik ez a fényes sor Ferenczy Károly, Fényes Adolf, Csók István, Rippl-Rónai, Hollóssy Simon alkotásaival, melyeknek varázsát növelik Courbet, Denis, Bonnard, Maillol és Barye francia mesterek művei. Az *ötödik teremben* egy sorozat jó szobrot találunk Ligeti Miklós, Beck Ö. Fülöp, Medgyessy Ferenc, Varga Oszkár, Cser Károly és Vilt Tibor kiváló büsztéit, melyekhez Mészáros László és Szomor László életnagyságú figurái méltóképpen csatlakoznak. A képek közül Rudnay, Szőnyi, Molnár C. Pál, Koszta József, Bernáth Aurél, Aba-Novák, Egri József és Czóbel Béla művei olvadnak egy összefoglaló egységes hangulatba.

Az új szerzemények tárlatán jól esett látnunk ezeket a múzeumi értékeket és ezt a jó érzésünket erőteljesen fokozta annak a ténynek a tudata, hogy *Petrovics* Elek főigazgató a legminimálisabb anyagi eszközök latbavetésével szerezte meg ezeket a gyakran igen nagyértékű műveket és tette lehetővé páratlan ügyszeretetével, hogy az állam mostoha anyagi viszonyai ellenére a múzeum anyagának gyarapodása az utolsó három évben is lépést tarthatott a Szépművészeti Múzeummal szemben felállítható kívánalmakkal.

Kernstok Károly: Nyári felhők
A Munkácsy-Céh kiállításáról

A
Képzőművészet
augusztus-szeptemberi kettős száma szeptember elején jelenik meg

Képzőművészet
1934. VIII. évf. 74. sz.

A MUNKÁCSY CÉH KIÁLLÍTÁSA. Az idei Munkácsy-Céh-kiállítást is az a szándék jellemezte, hogy képviselje az egész magyar művészet széles frontját jobboldaltól a baloldalig. Ez a kísérlet, ha nem is sikerült teljes egészében, mégis megközelítően valósággá vált, és ha ennek ellenére sem tudunk a kiállításért fenntartás nélkül lelkesedni, akkor ez inkább annak tudható be, hogy a kiállított művek tanúsága szerint bizonyos fáradtság, lendületnélküliség érzik meg a tárlat művészeinek alkotásain, — amin egyébként senkisem csodálkozhatik. A szobrászati rész, ha kevésbé átfogó képet is

Orsós Ferenc: Összel
A Munkácsy-Céh kiállításáról

mutat, mint a festészeti, egységesebb és magasabb színvonalat reprezentál. Ebben nagyrésze van annak a tekintélyes gyüjteménynek, melyet botfai *Hűvös* László állított ki. Majdnem 30 darabból áll az a mellszobor- és különféle figurális gyüjtemény, mely botfai Hűvös László szobrászi egyéniségét mutatja be. Ennek a művészi egyéniségnek portréja különösen két markáns vonással jellemezhető; az egyik a mesterségbeli tudásnak megnyilvánulása minden munkáján, a másik az az ambició, hogy szobrászi mondanivalójának kifejezésében egyéni utat keressen. A mintázás fölényes könnyedségét minden munkája bizonyítja is, a másik úton még nem érte el ezt a rutinos biztonságot. Gyakran válik groteszkké az érdekesség helyett, gyakran válik pointirozottá a tartalmasság helyett, egyszerűségre való törekvései túlságosan komplikáltak. Ezekben a törekvéseiben azonban sok értéket hoz magával és egész kétségtelen, hogy botfai Hűvös László tekintélyes tagja annak a szobrászfajtának, amelyik nem elégszik meg egy kivívott pozicióval, hanem állandóan tovább fejleszti tudását, mindig újabb és újabb célokat tűzve maga elé. *Lányi* Dezső is egy kis kollekcióval szerepel. Nagyrészt fejek, melyeket bravuros mintázásával erősen karakteressé fejlesztett a művész, de vannak figurális művei is e tárlaton, köztük az életnagyságú *Vád*, melynek kifejező mintázása a művész egyik legnagyobb eredménye, *Petri* Lajos büsztékkel szerepel. Valamennyi nemcsak karakterben jól fogott fej, de egységben látott, jól komponált és együtt tartott plasztika. *Schrotta* Frigyes egy jó vonalvezetésű figurát, *Szomor* László tartalmasan mintázott aktot, *Sóvári* János egy kedves gen-

Kernstok Károly: Háború – tanulmány „A Béke és a Munkaiszonya a Háborútól" című mozaikhoz, 1915

Kernstok Károly

Művészet, Budapest, 1974. dec. No.

1908-ban születtem, december 1-én, Besztercén (Naszód megye). Apám K. Bertalan (1874–1958), nagyon korán vesztette el az apját, ő volt az utolsó gyerek, bátyjai kisemmizték, nem örökölt semmit. Korniss nagyapám molnár volt Nagybánya mellett, a Zazaron volt a malma.

A családi hagyomány szerint a Kornissok a XVII. sz.-ban Franciaországból kerültek magyar földre, mint hugenották a vallásüldözés miatt jöttek ide. Minthogy a család címerében egyszarvú ló van, kézenfekvő, hogy a Korniss név az Unicornis-ból keletkezett.

Anyám Vancsa Mária (1884–1939) is korán vesztette el apját, aki uradalmi erdész volt. A Vancsa (Bántsa) familia emlékezete a XIII. századig nyúlik vissza, az egyik ős pápai bíboros volt Rómában a XIII. sz.-ban. A chartres-i katedrális egyik üvegablak kazettájában megörökítették az emlékét . . .

Apám 1910-ben Pesten kapott állást, a Százados úti városi teleplakások egyikébe költöztünk, egy szoba-konyhás lakásba. Már iskolás koromban sokat rajzoltam. A konyha volt a műtermem a szoba-konyhás lakásban, itt aludtam egy rozoga vaságyon, ami még Szentendrére is elkísért.

Hogyan lettem festő?

13 éves koromban egy 3 évvel idősebb román származású barátom buzdítására (ő egy magánfestőiskolába járt) kezdtem el rendszeresen festeni. Ő vitt el legelőször a Szépművészeti Múzeumba. Végigvezetett a magyar képtáron (ez 1922-ben volt), ahol a legnagyobb megdöbbenésére nekem nem tetszett Munkácsy, Benczúr, Brocky, a naturális és akadémikus iskolából senki, kivéve egyet, Paál Lászlót. Viszont nagyon tetszett Ferenczy Károly, de leginkább Vaszary birsalmás csendélete, aztán Rippl-Rónai, különösen az Öreganyám és a Kuglizók. A régiek közül legjobban Szinyei képei tetszettek, a Majális és a többi, a korai vázlatai. Ezeknél a képeknél megéreztem, hogy szín van jelen, s engem a szín érdekelt. Úgy gondoltam, hogy én is így szeretnék festeni.

Ezek után belebolondultam a festészetbe és elhatároztam, hogy beiratkozom egy magániskolába, esti tagozatra. Barátom tanácsára elmentem a Podolini-féle iskolába. Podolini tehetségesnek talált s azt mondta, ha jól haladok, még kedvezményt is ad.

Podolini elsősorban a konstrukcióra figyelmeztette növendékeit, a nagyvonalúságra, az egységes látásmódra, részle-

sokunkra hatott ebben az időben. Talán ő állt akkoriban legközelebb az absztrakt festészethez, jóformán egy lépés választotta el attól, hogy a tárgyias festészetet absztrakcióvá szűrje. Az akkori idők nyomorúsága, végső soron emberi gyengesége vitte őt a római iskolába.

A Csók-osztály, amikor odakerültem meglehetősen impresszionisztikus beállítottságú volt. Eléggé korholtam a társaságot azért az impresszionisztikus maszatolásért. Elsőnek Trauner adott igazat nekem, és kapcsolódott ahhoz a törekvésemhez, hogy alakítsunk ki valamilyen határozottabb stílust a Csók-osztályon. Az én nyugtalan, újító mivoltom onnét is eredt hogy „friss srác" voltam, Pesterzsébetről, tehát tulajdonképp vidékről jöttem, s így nem voltak a múltat illető, visszafelé húzó gátlásaim. Ezért adhattam erős szellemi lökést az osztálynak. Különösen az első év végén, 1926-ban, amikor nyáron Vácott voltunk művésztelepen.

Vácott legnagyobbrészt nagyméretű akvarelleket festettem, egy íves Ingres

kéből tevődött össze. Ekkor jutottunk „azsúrba" a legmodernebb nyugat-európai művészettel.

A modern művészettel való foglalkozásunk, esténként, a Főiskolán kívül folytatódott a Kassák és általunk alapított ún. *Munka-körben*. Itt a modern szocialista társadalomtudománytól kezdve, jóformán minden művészeti ággal foglalkoztunk mind elméletileg, mind gyakorlatilag. Szavalókórusunk és népdalkórusunk is volt, kb. 4–5 tagja közt voltam én is. A munkásotthonokba, pl. a Vasas-székházba, a csepeli kultúrotthonba, Újpestre stb. rendszeresen kijárt a Munka-kör. Színdarabokkal, egyéni versmondásokkal, szavalókórussal szerepeltünk, vitákat és modern képkiállításokat is rendeztünk. Volt egy speciális számunk, úgy hívták, „politikai kabaré". Az ország és a nagyvilág problémáit, sőt a műsort éppen hallgatók helyi és egyéni dolgait is belevontuk szatíránk tárgykörébe. Ez a politikai kabaré meglehetősen dadaista ízű volt, minden belefért. Alapító tagjai: Zelk

KERNSTOK KÁROLY: ORSZÁGÚT
A Munkácsy-Céh kiállításáról

veczky Jenő a kiállítás enfant terrible-je csak nem akar a polgári ízlésnek megfelelőt festeni. Szerencséjére vannak megértői is. Istókovics Kálmán minden képe jóval több mint romantika.

A képfaragók átlagosat nyujtottak. Kiemeljük a sorból Bory Jenőt, Petri Lajost, Lányi Dezsőt, Kisfaludi Stróbl Zsigmondot és Lux Eleket. Vajjon a fiatalok hol maradtak?

* *
*

Az Ernst-Muzeum csoportkiállítása.

A százhuszonkilencedik csoportkiállításon négy festő, két grafikus és egy szobrász ad számot művészi tevékenységéről. Sorrendre nézve Fried Pált illeti az első hely, aki régtől fogva járja a világot — Afrikát, Spanyolországot —, s Franciaországban él és évek óta nem szerepel pesti kiállításokon. Sajnáljuk elmaradását és örülünk visszatérésének, mert emlékezünk egy-egy hazaruccanására, amely mindig kivételes sikert és őszinte elismerést juttatott számára. Poll Hugó tanítványa, így régebben pasztellel festett. Bátran leírjuk: nálánál bravurosabban ezt a hálátlan anyagot csak kevesen kezelik. A krétáról tér át az olajfestésre, amely szervesen kapcsolódik régi technikájához. Ez egyúttal magyarázata annak, hogy mindenkitől eltérően kezeli az olajfestéket, époly virtuozitással, mint régi anyagát. Fried Pált festői és rajzbeli készségen kívül a mesterség szeretete és ismerete jellemzi. Előadásmódja szellemes. Szeme és keze nem ismer nehézséget, amelyet fitogtatás nélkül, bámulatos könnyedséggel rögzít képeire. A legmodernebb Páris — bár kint él — s a szélsőségek nem hatnak rá. Ha helyét akarnánk meghatározni, késői impresszionistának mondanánk, aki a látottakat, a szemen keresztüli élményeit törekszik velünk közölni, megdöbbentő készséggel. — Román György a kiállítás másik tehetséges festője. Az előbbinek homlokegyenest ellentéte. Romantikából táplálkozik s itt a legszélső határig elmegy. Képei néha rémképekké válnak s valóságos Sue-i fantáziával készülnek, melyet ugyan festőileg jól fejez ki, de vásznai szorongó, vígasztalan érzést keltenek a szemlélőben. — Basch Edit képzett festő. Festményein azonban olyan művészi megoldást keres, amelyet már mások megtaláltak. Vonalai szépek, színes térlépcsője kissé bizonytalan. Dési Huber István nyitott kapukat dönget. Örökösen egyet hajtogat s noha őszinteségét nem vonjuk kétségbe, festését — ezt a kompromisszumot az expresszionizmus és kubizmus között — sokan meggyőződés nélküli művészkedésnek nézhetik. Gergely István rajzai improvizációk. Akad közte jó is. Réfi Kády János grafikái szeretettel és a mesterség tudásával készültek. — Mikus

Képzőművészet. 1932.

Sándor fiatal szobrász, portré sorozattal mutatkozik be. A velencei biennálén látott feje, „Tomi" nagy ígéret volt, melyet a fiatal szobrász minden mértékben beváltott. Emberábrázolása már ma kifejezi, hogy tisztában van a portréábrázolás kettős feladatával, amely szerint egyfelől a modelt, másfelől magát a szobrászt kell megmutatni. Fejei közül kiemeljük a Fiatal leány, Fiatal férfi terrakottákat, a plakettek közül a Cuoco címűt, mint egészen elsőrangút. **Dr. Jajczay János.**

A PÉCSI KÉPZŐMŰVÉSZEK ÉS MŰBARÁTOK TÁRSASÁGA KIÁLLÍTÁSA. Alig néhány esztendeje, hogy Török Lajos önfeláldozóan agilis, önzetlen vezetése alatt megalakult egy műbarátokból és művészekből álló társaság Pécsett és máris elmondhatjuk, hogy nagy eredményeket ért el a vidéki művészek és műbarátok szervezése körül. A pécsi művésztársaság a Dunántúl művészeti életének egyik fontos tényezője lett. A mai nehéz időkben is kiállításukat díszes, impozánsan sok illusztrációval ellátott katalógus kíséri. A társaság csaknem valamennyi művésztagja résztvett ezen a reprezentatív kiállításon. Van köztük néhány név, akiket a közönség a pesti kiállításokról már régóta jól ismer, ilyenek Istókovits Kálmán és Lakatos Artur, akik dunántúli származásúak, de állandóan Pesten tartózkodnak. A többiek valamennyien pécsi művészek. Az együttesből kiemelkedik Gebauer Ernő, akinek freskóművészetét Pécs határain messze túl általánosan elismerik. Ezen a kiállításon freskó tervein kívül néhány kis méretű, jól sikerült olajfestménnyel szerepel. Miertl Gyula a Dunántúl egyik leghozzáértőbb pasztellistája hatásos krétarajzokat állított ki, vitéz Rácz Jenő nívós olajfestményekkel szerepel. Börötzffy Károly pécsi városrészek artisztikus képeit adja. Engelné Bayersdorf Erna, az ismert szobrászművésznő gipszszobrán kívül ezúttal egy ügyes szénrajzzal is szerepel. Gábor Jenő a baloldalt képviseli ezen a kiállításon, de képei nem tévednek tulságosan a szélsőségekbe. Szentpétery Kristóf olasz tájképei mellett egy érdekes portréval is szerepel. Nikelszky Géza olajban, akvarellben egyaránt otthon van. Sikorszkyné Zsolnay Julia vásznai magas nívójukkal meglepik azokat, akik csak régebbi képeit ismerik. Sikorszky Zsolnay Miklós egy sorozat artisztikus vízfestménnyel szerepel. Klug K. György, Koszorus Károly és Kálmándy Papp László az olajfestmény zsánerében produkálnak figyelemreméltót. Barla B. Zsigmond, Domanovszky Endre, Döbröcöny Kálmán, Egyed Etelka, Fetter Károly, Gosztonyi Gyula, Havas László, Kellermann Emil, Marcell György, K. Nagy Mihály, Pupos Géza járultak még hozzá a kiállítás nívójához. Külön ki kell emelnünk a tehetséges építészeti terveket, melyeket ifj. Nendtvich Andor, Kőszeghy Gyula, Hoffmann László és Visy Zoltán állítottak ki.

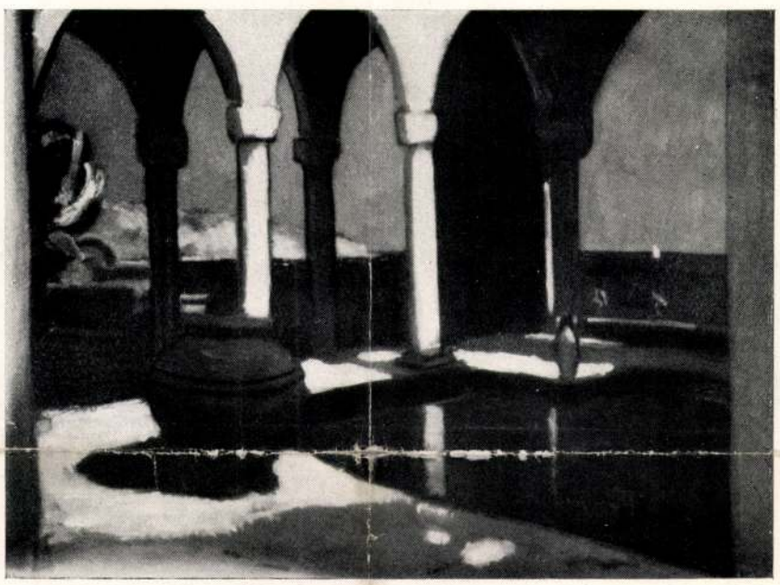

TIBOR ERNŐ (Nagyvárad): OSZLOPCSARNOK

A NEMZETI SZALON CSOPORTKIÁLLÍTÁSA. A nagytermet ezúttal egy érdekes gyüjtemény foglalja le, mely a Lady Chilston által elindított magyar művészi sorsjáték nyereménytárgyaiból áll. Kitünő képek, szobrok és iparművészeti tárgyak ezek, a magyar képzőművészet legjobb neveitől, melyeknek majd minden darabja már szerepelt egy-egy kiállításunkon. A két-két oldalteremben egy-egy művész kollekciója kapott helyet. Közülük kétségtelenül kimagaslik Bardócz Árpád, akinek friss, dekoratív, színes, csupa artisztikum olajképei és pasztelljei nagy tetszést arattak. Különösen bravuros önarcképe, brilliáns kompoziciói, melyeken a csoportok mozgalmasságát a színek játékának vibrálása kíséri és fokozza, valamint könnyed és elegáns pasztell arcképei jelzik Bardócz Árpád előkelő helyét a magyar művészetben. Igen érdekes egyéniségű kiállítója ennek a tárlatnak Corini Mária is, aki a nagy városok éjjeli ucca-

Kernstok Károly MDK

"Freskóvázlat" repr. 30.o.

Molnár B. tulajdona.

Lengyel István:Látogatás Molnár Béla professzornál.
Müterem 1958 I. évi. 9. sz. 30-32.o.

Kernstok Károly

l'Intérieur

1913. 22-24.

15 l.

Izr. S. Nezahim

Újhold

Német

32. 875
25 70
45 90
50. 36
50. 120
100. 140
70. 80
30 140
44 120
70 160
56 120
5. 25
20 42
90 120
50 220
30 20
30 42
40 112
38 140
62
8 45 1434

Svájc

87.
40.
40.
50.
77.
48.
104
102
102
38.
40
130
160
150
50
36
1254

Olasz

140.
76
57
30
28
90
415

Osztrák

20.

Orosz

28
15
8
2
7.50
18.
30
12
56
50
12
25
28
6
32
6
34/.50

Angol

0.
0.
97
2
75
50

KERNSTOK KÁROLY, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár, Forgács Hann Erzsébet Emlékgyüjteményének 1960-ban megnyilt, bővitett kiállitásán szereplő müvek jegyzéke:
KERNSTOK KÁROLY: "Üvegablak tervezet a Sziffer villához". Papir, tempera. 260+80 cm. 2 darabból. Jelzés jobbra kivül: Üvegkarton festette és rajzolta Kernstok Károly 29. Ltsz: 59 117. 186. old

SARKADINÉ, HÁRS ÉVA: A Modern Magyar Képtár, Forgács Hann Erzsébet Emlékgyüjtemény 181. old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, 1961. Pécs. 1962

MDK

Kernstok Károly

Kónyay E: A képirás modern mesterei. Kézirat
Interieur, 1912. 1.sz. 29-30 l.

MDK

Kernstock Károly, festöm.

Siremlékterv.

Városi Muzeum, Baja. -Telcs Ede kiáll.
1948.aug.2e. Kat.

MDK

Kernstok Károly

Tanács Galéria. 73/a.sz. 1936. máj.

Tükör 1937. január

A vitrin

Pintér Zsuzsi fényképeivel

Irta PUSKÁS LAJOS

Kivéve az ékszereket, foglalata mindannak, ami szép és értékes családi tulajdon s a vitrinbe alkalmasan belefér. Házimúzeum. Üvegkalitka, amelyben hallgatagon s mégis beszédesen sorakoznak a tárgyak, azok, amelyeket a ház urnője a szépségükért szeret, vagy a haszontalanságukért, vagy a különösségükért, vagy . . . vagy: egyszerűen nincs lelkiereje végre rendet teremteni a vitrinben ; pedig az az ócska csecsebecse, amit Malvin néni a legutóbbi házassági évfordulóra ajándékozott, mennyire kirí a sok szép porcellán és ezüst közül, amik viszont nagyrészt még a mamától valók.

A vitrinhez pedig ne nyúljon senki. A lány inkább ne törölgesse, mintsem hogy eltörjön benne valamit. Borzasztó volna, ha abból a metszett kristályüvegből eltörne egy darab. Az egész készletet el kellene dobni aztán. Egyszerűen kihajíthatná. Igen, megtehetné, ámbár — hogy őszinték legyünk — nem teszi meg, nem fogja megtenni, nem, sőt, ha a készletből csak egyetlen darab marad is, féltő gonddal fogja tovább őrizni mindaddig, . . . nos, meddig? . . . mindaddig, míg nem jut valamihez, amit igazán bele kell tennie a vitrinbe, hiszen oly szép, oly haszontalan, oly különös, vagy . . . Őnagyságának annyira nincs lelkiereje megválni tőle, mert hiszen az új tárgy sem nem szép, sem nem haszontalan s még csak nem is különös, de hát Istenem mit is lehetne vele csinálni?

Özv. báró Hatvany Józsefné cserépgyűjteménye

Annyi bizonyos, hogy a vitrin teljesen gazdája egyéniségének nyomait viseli magán. Mutasd meg a vitrint s megmondom, ki a ház úrnője. Amiből következik, hogy alig lehet a vitrineket kategorizálni, mert mindegyik bizonyos individualitással bír, amit éppen a vitrintárgyak mifajtasága, tehát : Őnagysága ízlése, érdeklődése, stílusa ad meg számára.

Mégis, az első általánosabb csoportba talán azok a vitrinek tartoznak, amelyeknek tárgyai — nehéz vertarany és ezüst tárgyak, tálak, súlyos billikomok, urnák, feszületek és kandeláberek, hímzések, szőttesek — messzi multakat idéznek, komor pompával emlékeztetnek harsányan ujjongó vagy sötét bűnöket vezeklő korszakokra. Merev megközelíthetetlenségben, a nemes anyag és a finom művészi kidolgozottság fájdalmas és tehetetlen gőgjében sorakoznak bennük az egyes vitrindarabok ; nem tűrnek maguk között tőlük idegent, parancsoló állhatatossággal tiltakoznak történelmi előkelőségük minden csorbítása ellen. Az ily vitrinek a tökéletes befejezettség hatását keltik. Egyéniségük zártsága és szótlan szomorúsága tiszteletet parancsol. Állnak az időben s nem veszik tudomásul változásait. Ők a vitrinek arisztokratái.

A második csoportja a vitrineknek már nem ilyen megközelíthetetlen. Sűrűbben is bukkan fel egy-egy példány belőle itt-ott. Közelebbi multat őriz magában, közvetlenebb, bár titkokat ez is rejt : porcellánt, ezüstöt, báli legyezőt s finommívű, ósdi, tojásdadalakú órát, mely már régen lemondott arról, hogy az idő múlását számontartsa. A házak, amelyek ezeket a vitrineket őrzik, sok-sok vonatkozásban állanak a közelebbi

Kernstok Károly porcellánjai

multtal : úrnőjük csendes, emlékező délutánokon sokat tud mesélni a tárgyak titkairól a friss leánynemzedéknek, amely a robogó élet rövidke szüneteiben azért néha ide is el-elnéz. A polgári jelent és a bidermeier halk szépségét kötik össze magukban ezek a vitrinek : tárgyaik szívesen elegyednek új jövevényekkel is, ha e későbbi nemzedék különben jómodorú s nem túlságosan hangoskodó. A vitrineknek ez a csoportja a polgári osztály : csendes beletörődéssel él a jelenben, lopva és halk rezignációval emlékezik a multra s kicsit fél, kicsit tart a jövőtől, amely ki tudja, mit hoz még.

S a harmadik csoport? Nos, ide a csoportba nem tartozók tartoznak. A gyökértelenek ezek, a történelmi szempontból számításba nem vehetők. Ez a vitrinek proletariátusa, amely tradíciót nem őriz, csak szépséget. Vannak itt azért multból maradt tárgyak, — még tanagrák vagy románstílű misekelyhek is — foszlányai vagy akár hatalmas töredékdarabjai a multnak, de önmagukért s nem emlékezésül kerültek ide. Érdemük és megkülönböztetésük a szépség, egyedül a szépség s az az elvont történelmiség, amellyel a szépség és a szép tárgy önmagában bír. A vitrineknek ez a csoportja a legváltozatosabb, egyben azonban a legfinomabb ízlést és a legsajátabb egyéniséget is igényli, mert teljesen a személyes válogatás, az önálló műgyüjtői tevékenység eredménye.

Mert minden csoportokon túl, a vitrinek két, igazán nagy csoportra oszlanak : az ízléses és ízléstelen vitrinek csoportjára. Az egyéniség a maga jellegét természetesen minden vitrinfajtán kifejezésre juttatja, s leginkább azon, amelyen fokozott mértékben kell érvényesülnie az egyéni válogatni- és selejtezni-tudásnak. Így vannak azután valóságos vitrintökéletességek : ezek a vitrinnek úgyszólván eredeti hivatását, a porcellán-fayence-tárgyak valóságos művészettörténeti felsorakoztatását valósítják meg. Kincseket rejtenek, egyikük-másikuk valóságos muzeális gyüjtemény, amely jelentőségével messze túlnő az egyszerű családi vitrin megszokott és általános színvonalán. De még az ilyen műgyüjtemény-vitrin is, úgy mint a többiek, végeredményben legtöbbször a ház úrnőjének teremtménye ; a vitrintárgyak együttesében, összhangjában az ő egyénisége tükröződik, az ő feladata és érdeme a jó

Özv. báró Hatvany Józsefné «porcellán-szobája»

összeválogatás, ez a sajátos műgyüjtői munka, mely bár felelősségteljes, bizonyára élvezetes is. Mutasd meg a vitrint s megmondom, ki a ház úrnője.

Érdekes, hogy a vitrinekről szólva inkább a tartalmazott vitrintárgyak, semmint maguknak a vitrineknek való kategóriái szerint állapítottuk meg a vitrincsoportokat. S ez így is van rendjén, bár kétségtelen, hogy a vitrinnek a tartalmazott tárgyaktól függetlenül önálló jellege, gyakran művészi karaktere is van. A vitrin ugyanis a bútorzathoz tartozik, az interieur része. Keletkezése a művelődés története folyamán arra az időre esik, amikor a lakás belső díszére s pompájára, valamint bensőséges meghittségére kezdtek az emberek súlyt helyezni. A rokokó és a biedermeier, e kettő a vitrin fényes és igazi korszaka: még az egyszerű polgári életet is a művészet finom hangulatai járják át, értékes vagy kevésbbé értékes tárgyak bizonyos pretium affectionist kapnak s az ilyeneket valahol meg kell őrizni.

A rokokó vitrinje szeszélyes alakú, gazdag formájú bútor, mely sokkal öncélúbb, határozottabb karakterű, mint a biedermeieré. Ez klasszicizáló, egyszerűbb formákat keres és díszítő elemei a szerkezeti szempontoknak alávetve, már lényegesen csekélyebb szerepűek. Általában a vitrin fejlődése a bútorzat stílusváltozatait követi nyomon s így nyomul mindinkább előtérbe praktikus jelentősége is, míg a mai, modern korszakban ez a jelentőség is háttérbe szorulván, a vitrin az interieurből lassan eltünik. A modern bútorzathoz is tartozik ugyan vitrin, ez azonban igen szűkös feladatot tölt be, éppen annyit, amennyit az élet vad rohanása mellett ma az ilyen önmagukért szép és haszontalan dolgoknak egyáltalában szentelhetünk.

Ma az ember nem igen élhet magának. Közügyekkel kell foglalkoznia, súlyos részt kell vállalnia az egyre nehezebbé váló életharcban. Az otthon e harcok során menhely, melynek elsősorban kényelmesnek, egészségesnek, praktikusnak kell lennie s csak mindezek után szépnek is. Öncélú, olyan dolgok, amelyeknek nincsen különös gyakorlati jelentőségük, alig foglalnak helyet az új lakásban, mely persze azért a maga nemében épp oly művészi jelentőséggel is bír, mint a rokokó vagy klasszicizmus korának lakásai, de a vitrint azért valahogy mégis inkább nélkülözni tudja, vagy legalább módjában áll csekélyebb jelentőségűvé tenni.

Ám, — mindezen túl — a vitrin mégis csak szép és kedves dolog a lakásban. Szeretjük és bizony nehezen válunk meg tőle; bizonyos szelíd szomorúsággal övezzük és sajnáljuk kissé, mint a tegnapot.

Részlet dr. Basch Lóránt gyüjteményéből

M.D.K.

KERNSTOK Károly Teréz

Az 1899 -i oroszországi osztrák - magyar kiállitáson szerepel

Magy. or. iparmüv. tk.

Weinerné: Orosz kapcs. 152.1.

Kernstok, [festő] MDK

Volt tanitványa és modellje,
Nyergesi János festő
kiállitása most nyilt meg a Dénes Adolf teremben.

S.B.: Nyergesi János kiállitása.

Esti Hirlap, II.évf.159.sz. 1957.jul.lo.szer.
2.oldal

MDK

Kernstok Károly

Miénk ~~kiá~~ I. kiáll. 1908.

MDK

Kernstock

F.A.E: A dolgozó nő és anya/ Szab. Nép, 1948. nov. 27. 6 l.

L alaku épület, udvarán hat pilléres
1768-1769. Ma Földmüves Szövetkezet.

(é, 7953)

Kernstock Károly
~~Glatz Oszkár~~ festőművész
Szinyei Társaság rendes tagja
Szinyei Merse Pál Társaság ~~IV.~~ V. kiállitása
Nemzeti Szalon, 1933. ~~jan.-febr.~~ november
képtelenül elreblése of.

357. kép. *33. (Mss. I. .3) Graduale (II.*

Kerustock Károly Jestő

Élet és Irodalom II. 19. n. 1958
máj. 9.

Kernstock Károly Jestő

Magyar Nemzet II. 1955 dec. 23. 5.
nov. 4. 5

MDK

Kernstok Károly

Müvészház és a magy. müvészet jövője. Uj Müvészet,
1913. I. 3.sz. 15 l.

Kernstock Károly
festő

MDK

Hollósy Simon leveléből

MMM Évkönyve 1951, 179 l.

Kernstock Károly festő

Élet és Irodalom III. 28. sz. 1958 júl. 11.

Kernstock Károly
A legelőn, olaj

Magyar Képzőművészek Segitő Bizottsága. Művészeti kiállitás, 1914. 6 l.

Buják /Bojár/ 2

R.kat.templom. /Szt.Márt
Története: A községnek e
/plébános 1791-1804/ szer
ciszterci vagy templomos
Pesthy Frigyes is elfoga
nak kellett lennie, amely
kéttornyunak és kupolásn
szerint jól fedett, de f
jesen ujjáépitették. Az
élye boltozva volt. 175
tett. A plébániát először
zók között plébánosát 2

Az első templomnak
lószinüleg az a déli irá
tében a község házai ma

A mai templom épit
Fiszter, aki a községben

MDK

Kernstok Károly:

"Az agitátor"

AHA.1955. Tom.II. Fasc.3-4.272.l.-Végvári:Munkácsys Gemälde "Die Scharpiezupferinnen" 271-294.l.

Kernstock Károly /sz.1873/
Táj hazatérő nőkkel

Ernst Múzeum adatai. XII. 19 l.

ráfok
az Aty
háromsz
gasság
helyen
"A.S."
Vésett
CONVEN
FACT:
A XVI
figyel

Temet

dalán
hajója
Az el
donga
Fehér
val,
hatás

Kernstok Károly

Műcsarnok 19o1. 182 l. /Műkiáll. Velencében/

Kernstock Károly

Lyka Károly: A téli műtárlat. Uj Idők, 1901. VII. 47.sz. 451-452 l.

MDK

Kernstok Károly

Fiu-akt, festm.

XX.század magy. festészetének kialakulása. Tanács Galéria XXXVI. kiáll. 1931 okt.

Károlyi-palotában rendezett képzőművészeti kiáll.
1927 febr. 1.

MDK

Kernstock

Bálint Zoltán: Londoni levél. A Ház. 1908. I.4.sz.
83 l.

Kernstock Károly

Műcsarnok 1900. 19.sz. 270 l.

EOK

Kernstok Károly

Gedő Lipót festménye

Fuál László Társ. jub. kiáll. N.Szal. 1934. nov.
lo 1.

MDK

Kernstock Károly /arckép/
Czóbel Béla ~~xxxxxxxxx~~ kőrajza

KUT II. kiáll. N. Szal. 1925. márc.

1.

MDK

Kernstock Károly
festő

Hollósy Simon leveleiből.

MMM Évkönyve 1951, 180 l.

MDK

Kernstock Károly

festő

Hollósy Simon leveleiből

MMM Évkönyve 1951, 180 l.

Kernstock Károly festő

Élet és Irodalom I. 23 n. 1957 dec. 6.
Sengyel J: Archépnél hívebben.

K.-D.K.

KERNSTOK Károly festő

„Agitátor"

„Hajóvontatók"

Magyari 1958. 262., 271., 332.

MDK

Kernstok Károly

aki már megfestette „Sztrájkolók"-ját és „Szilvaszedők"-jét, kiköltözött Párizsba. (más adat nincs.)

Bölöni György: Kis párizsi történetek.
4.
Érdekes Újság, Bp. 1957 március 2. 5.l.

Kernstock Károly

Az Ujság. 1925. nov. 22. Képzőművészeti szabadiskola

MDK

Kernstock Károly

Magyar művészet Párisban.

Műcsarnok, 1899. 24.sz. 1.

383-84

MDK

Kernstok Károly

Önarckép, tollr.

Arckép kiáll. Ernst Muz. 1952. aug. 8 - 1.

Kernstok Károly

Kernstok Károly müvészete egymástól jól megkülönböztethető három korszakra oszlik. Az első, amely hüséges természetábrázolással kezdődött és a természetnek egyre szabadabb tolmácsolásával folytatódott, akkor ért véget, amikor a müvész hosszabb időre Párizsba költözött. Párizsban megcsapta a vajudva készülődő uj törekvések szele és megváltoztatta érdeklődésének irányát. Az a Kernstok Károly, aki Párizsból hazatért, lényeges tulajdonságaiban különbözött a régebbi Kernstoktól.

Ihletét és a képtárgyait továbbra is a természetből meritette, de amit belőle ábrázolása kiválaszott, azzal teljesen szabadon bánt el. Annak a korszakának legreprezentálóbb alkotása a „Lovasok a viz partján" cimü nagyméretü és sokalakos kompoziciója. 1912-ben festette s most megnyiló kiállitásán is kifüggesztette. Merész önkényességgel ábrázolta meg rajta a lovak és lovasok alakját és ugyanolyan önkényességgel öltöztette őket, meg a háttéri természetet szinekbe. A hatalmas vászon, csak ugy, mint Kernstok azonkorbeli egyéb müvei, immár históriai darab: müvészetünk történetének egyik korszakát jelző mérföldmutatók.

A háboru után kezdődött Kernstok müvészetének harmadik korszaka. Ezt részint a természethez való közelebbkerülés törekvése, részben a természettől többé-kevésbé függetlenedő stilizáló festés és komponálás jellemzi. A müvész főként ennek a korszakának alkotásait mutatja be ezuttal. Köztük vannak szép ruhátlan emberalakjai — Ádám és Éva, azután külön is Ádámnak csaknem klasszikusan nemes alakja —, továbbá az expresszionista érzésből lett „Sirbatétel" és a görög müvészet festői emlékein ihletődött „Szép Heléna elrablása" cimü mozaikterv. Régebbi alkotások a müvész kiváló üvegablaktervei, a vázlatosak és a kartonon véglegesre kialakitottak. Viszont a legujabbkeletü munkák közé tartozik egy rézkarc, amely Kernstok rajztudásának és természetérzésének egyik legszebb alkotása.

(e. a.)

(e. a.) Magyar-Mannheimer Gyorlap
Kernstok Károly. Az Ernst-Muzeum
kiállitása. Ujság 1938. III. 13

karzatnanolyokkal történt fülkeszerű tagolásán kívül a

82

illuzionisztikusan áttörő falfestmény. Viszont a homlokfalakat úgyszólván teljesen kiváltó kapuzatok és a hosszfalakat csaknem teljesen áttörő páros ablakok alkalmazása, valamint a többszínű, gótikus ornamentikával díszített csúcsívek, az oszlopok három oldalára baldachinok alá helyezett színes szobrok és az egész teremnek a mélytűzű színes ablakokon át gyéren beszűrődő világítása gótikus hangulatot áraszt.

A hosszanti falakhoz egészen közel állított oszlopsorok, az oszlopokra merőlegesen, embermagasságban húzott válaszfalakkal mindkét oldalon 4—4 intím fülkét alkotnak.

Az országgyűlés két háza üléstermeinek alaprajza és belső építészeti kiképzése csaknem teljesen azonos.

Az üléstermek megalkotásánál mindenekelőtt a gyakorlati szempont volt az irányadó. Számolni kellett a megkívánt férőhelyek, a világítás, fűtés, szellőztetés s főként az akusztika követelményeivel.

A termek alaprajza patkóalakú, azonban a patkó íve sokszögben zárul. A falakat egész magasságukban árkádok

Kernstok Károly

archéje Berény
Róberttől
repr.
Magyar Művészet
1938. 211. l.

P. Szüle : Portrait of G. B. 196
P. Szüle : Portrait 196
P. Szüle : Village street. 1931 197
P. Szüle : Reading. 1937 198
P. Szüle : Lady with a dog. 1937..... 199
P. Szüle : Alföld-landscape. 1937 200
M. Vedres : Three women 202
M. Vedres : Sisters 203
M. Vedres : Boy 204
M. Vedres : Woman's nude 204
M. Vedres : Seated woman..... 205
M. Vedres : Harmony 205
M. Vedres : Reposing woman 206
M. Vedres : Rythm 207
M. Vedres : Woman, lying 209
R. Berény : Child 210
R. Berény : Charles Kernstok 211
R. Berény : Between houses of Buda 212
Part of the Dollinger-relief at Regensburg 215, 217, 219
Representation of the month of May (Lyon) 216
Part of a relief of the Cathedral at Angoulème 219
The destroyed horsemen-figures of Strassburg Minster 219
Part of the portal of Amiens Cathedral..... 220
O. Fontana : Neptune-plate of Urbino 222
A Holics Neptune-plate. Middle of the 17th century 222
A Holics Apollo-plate 223
Copper-engraving of C. Blomaert from the Apollo-fresco of P. della Cortona (Pal. Pitti, Florence) 223

80335 — ATHENA

Kernstok Károly

Petrovics MM 114 f.

81

KERNSTOK KÁROLY: SZILVASZEDŐK (1904). *Szépművészeti Múzeum.* VIHAR. *Magántulajdon.* Merőben különböző két oldaláról ismerteti meg velünk a művészt ez a két képe. Nagy utat tett meg az alatt a majdnem húsz év alatt, amely a képek keletkezését elválasztja egymástól. A Szilvaszedőkben még tiszta naturalistának mutatkozik, aki az emberi alakokat szinte brutális erővel ábrázolja, akit a fény és levegő játéka érdekel és aki a napfénytől megtüzesedett színek minél intenzívebb ábrázolásában látja festésének fő problémáját. Nem törődik azzal, hogy a napsütés szétszórja és eltorzítja az arc vonásait, nem igazít helyre semmit a valóság véletleneiből, egészen szemére bízza magát. Robusztus erő, kíméletlen látás földszagú realizmus van képében. A *Vihar* már más világba vezet. A szem egyeduralma megtört és az agy rendező működése jut uralkodó jelentőséghez. Az optikai kép helyébe, amelyet a természet szolgáltat, a tudatosan megszerkesztett és egyensúlyozott kompozíció lép. A véletlennek semmi szerepe. Míg előbb a természet szabadjára uralkodott, most a művész fölébe kerekedett.

84

Kernstock Károly festőművész
Lovasok, olajf.
Szinyei Társaság jubiláris kiállitása
Ernst Muzeum, 1945

példányának vételét.

Tudom, hogy e

dulatu véleményezése

fogadja ezért kérem

A kinevezést

tendő tevékenységem

nek tekintem.

Méltóságos

K e r t é

a

a Műemlékek Ors

Kernstock Károly festőművész
Önarckép, tussrajz
Lovas tanulmány, rusrajz
Ülő akt, tusrajz
Tanulmány, szin.krétarajz
Szinyei Társaság jubiláris kiállitása
Ernst Muzeum, 1945.

Bizottságá - - - - - - - - -

a mai napon felvettünk.

Azaz 122 P 40 *f*

Budapest, 193 6. decemb

Ltsz. 8103.

Ez a nyugta csak a postatakarék-pénztári elismervénnyel, vagy fő-pénztárunknak a befizetést igazoló elismervényével érvényes.

Kernstock Károly festőművész
Fa alatt, olajf.
Urvacsora, olajf.
Szinyei Társaság jubiláris kiállitása
Ernst Muzeum, 1945

tól

hó 9. n.

KIR. MAGYAR EGYETEMI NYOMDA
BUDAPEST, VIII, MÚZEUM-KÖRÚT 6

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
KIFIZETENDŐ.
.....
elnök

o/S

Kernstok Károly festőművész

6.m.: Ankét a magyar művészek között a Műcsarnokról
Esti Kurir, 1930, dec. 25

Nagyságos Möller István urnak

Szíves tudomás és intézkedés végett van szerencsém Nagyságoddal közölni.

Budapest, 1917. évi augusztus hó 4-

...tézési ivre réá
hogy expediáltam
...ák idejen innen

...pron m. Bizottságunk javaslatára a m.
...yó évi július hó 30-án 260324/4.sz.a.
...asági célból engedélyezett felmentésé-
... emlékmü helyreállitásánál való alkal-
...tatott. Felkérjük ennélfogva, hogy Möl-
... nyerendő utasitások alapján a szükséges
...edni sziveskedjék, Budapest, 1917. évi
...elnök.

M D K

Kernstock Károly

Tájkép, festm.

Dési-Huber István Kör kiállitása 1949.

M D K

Kernstock Károly

Akt, grafika

Dési-Huber István Kör kiállitása 1949.

M D K

Kernstock Károly

Lovas, grafika

Dési-Huber István Kör kiállitása 1949.

Kernstok Károly

Anya és gyermeke, olaj
Este, olaj
Arckép, "

Műcsarnok 1902/3. téli kiáll. 28 l.

M. D. K.

KERNSTOK Károly festő
(1873 - 1941)
Ádám és Éva (Fotó) (1935)

Bortnyik - Slevcsy - Rabinovszky: 2000 év festészete, Bp. 1943. 84., 85., 78. l.

M. I. K

KERNSTOK Károly festő
(1873 – 1941)
Utolsó vacsora (1925) Fotó

Bortnyik - Ilevesy - Rabinovszky. 2000 év
festészete. Bp. 1943. 159. l. 456. l.

M. D. K.

KERNSTOK Károly festő
(1873 – 1941)
Sírbatétel (1934) Fotó

Bordnyik - Hevesy - Rabinovszky: 2000 év
festészete 176. l. 457. l.

Kernstok Károly MDK

Az Agitátor megfestésénél Munkácsynak a Setrájk testőjének nyomdokain haladt.

L. Blesina: Mihaj Munkacsi. Moszkva 1955.
(eml. h. 50. old.)

Kernstock Károly MDK

festő, grafikus

Az Iparművészeti Iskolán tehetségtelennek minősitik.

Münchenä a Hollósy-iskola példatárában még előkelő helyen őrizték egy xxxxxxx rajzát, még 1907-ben is.

Párizs. Julian Akadémia. A milleneum évében itthon Benczur iskolájában. Ismét Párizs, első nek ismert rajzai innen valók 1898-ból.

"Agitátor" "Vontató hajosok"

"Olvasó férfi"

"Három modell"

1907-től uj szellemben fogant képei, épület dekorációi. Kiállitásai /MIÉNK , Nyolcak, és 1911-ben retrospectiv kiáll./

Horváth Béla: Kernstok Károly rajzmüvészetéről. Müterem 1958 I. évf. 10.sz. 26-28.o.

Kernstok Károly

festő , grafikus MDK

"Fiuarc" repr. 26. o.
Két "Rajz" repr. 27.o./ verekedés, ménes??/
"Ősvadászok" repr. 28.o.
"Akt" /guggaló nő/ repr. 29.o.
Az 1919 utáni emigrációs évekből Berlinben az "Urvacsora" az expresszionizmus remeke.
"Táncosnő" /Párizs/

Horváth Béla: Kernstok Károly rajzművészetéről. Müterem 1958 I. évf. 10.sz. 26-28.o.

Kernstok Károly MDK

"Szilvaszedők" repr.

Müterem 1958. I.évf. 10.sz. aboritón.

Kernstok Károly

MDK

"Agitátor egy gyár kantinjában" c.

festményének

reprodukcióját közli az Iszkusztvo 1958. évi 5. száma A. Tyihomirov érdekes cikkében a három szovjet városban bemutatott Magyar Forradalmi Kiállításról.

Műterem 1958 I.évf. 11. sz. 43.o.

MDK

Kernstok Károly

Végvári Lajos:Szőnyi István Csillag,X.évf.1956. szeptember 572.l.

M. D. K.

Kernstock Károly festő

1919 ben a művészeti ügyek intéző-
jévé nevezték ki.

Beck Ö. Fülöp Emlékezései. Bp. 1957 319
320,

Kernstock Károly festőművész
Szinyei Társaság reprezentativ kiállitása
Ernst Muzeum, 1935

An
die
Alterthums

Ich Eu
behuf des Au
Verein gehöre
Kirche und neb
Die Vergebung
veröffentlicht w
Verein Direct

Kernstock Károly festőművész
őszi munka. Olajfestmény
A Szegedi-városi muzeum festményeinek és szobrainak
jegyzéke

Közoktatásügyi Minisźterium.

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
298/1926 szám
Érk.: 1926 év aug. hó 9 n.

Kernstock Károly festőművész
~~Osztrák-~~Magyar ~~monarchia~~ művészetének ~~kiállitása~~
Oroszországban.
Mücsarnok, 1899, 4o5 l.

105464 szám.

A Műemlékek Orsz. Bizottságához f.évi szept. 13-án 576 sz.a.kelt felterjesztésére, tudomás és további megfelelő eljárás végett leküldöm.

Budapest, 1907. okt. 16.

A miniszter meghagyásából:

Kernstok Károly festőművész +
Erdő
Szinyei Merse Pál Társaság művésztagjainak
8-ik kiállitása. 1942. január 31.

Tányér DIWOSEGI DURD 1707 felirattal.
Radisics Ipolyi, 129. szám.

Tányér 1724-ből.
Radisics Ipolyi, 100. szám.

Tányér, szabócéhé IO: SIPKOVSKI : MA : KANNA : IO : SILADI : IO : SCZICZA : — IOANNES : KUKLIS : M : D : TOMAS : KOVACZI : SO : 1725 felirattal.
Radisics Ipolyi, 124. szám.

Tányér IUHANES LACKA 1726 felirattal.
Radisics Ipolyi, 125. szám.

Tányér 1761-ből.

Szőlődíszes korsó, XVIII. század.

Részben az Ipolyi-gyüjteményből.
Gerevich PA, 258. l. — Gerevich IPGY, 99. l.

ÍBOROS PROFILKÉPE,
szkvit,
VIII. század.

TARTÓ ÉS KANÁLKA,
mázas cserép, figurális dísszel.

Kernstok Károly festőművész
Mezei munka
Szinyei Merse Pál Társaság VII. kiállitása
Nemzeti Szalon, 1940. jan.

Kernstok Károly festőművész
Szinyei Társaság rendes tagja, 1928.
Szinyei Merse Pál Társaság VII. kiállitása.
Nemzeti Szalon, 1940. jan.febr.

telt rózsaszínű indaszárak szegélyezik, amelyek a betű hosszanti szárának alsó s felső szélén kék s sárga levélkében végződve egymásbafonódnak.

365. kép. *34. (Mss. I. 21.) Commentaria in Psalmos. XII. sz. 164a lap.*

Belül, aranyalapon négy egymásba kapcsolódó kék s zöld indakör közepét egy-egy kék-vörös-sárga levélmotívum díszíti. Az indaköröket a

Kernstok Károly festőművész
Dulce ridentem Lalagen amabo
Szinyei Társaság kiállitása
Ernst Muzeum, 1937 október

negyr. is.

Kernstock Károly festő

Magyar Nemzet X. 1954 jún. 19. 5.

Kernstock Károly festő

Magyar Nemzet f. 1954 márc. 21. 3.

Kernstock Károly festő

Korunk II. 2. sz. 1958 febr. 279–284.
Vámos Ferenc: A Vigadó vitájához.

MDK

Kernstock Károly
festő

Hollósy Simon leveléből

MMM Évkönyve 1957, 180 l.

Kernstok Károly

14 D 4

Agitátor a gyárban (1897.)
Szépművészeti Múzeum
(Repr.)

MMM Évkönyve 1951, X.

Kernstock Károly festő

Élet és Irodalom I. 22 n. 1957
nov. 29.

Aradi Nóra: Magyar forradalmi
művészet

M. D. K.

KERNSTOCK Károly Jenő

Agitátor

Aradi Törlfest. 307. l.

M. D. K.

KERNSTOCK Károly Vestő

Aradi Törlpest. 322. l

M.D.K.

Kernstock Károly
festő

Az 1919-es Magyar Tanácsköztársaság
képzőművészeti intézkedései.
Körner Éva.

M.M.M. Évkönyve 1951. 102. old.

Kernstock Károly festő

Magyar Nemzet VI. 1950 nov. 12. 7 l.

Kernstock Károly festő

Magyar Nemzet VII. 1951 jul. 18: 5.

MDK

Kernstok Károly festő

Szöveg-archiv anyagából

Dávid Katalin: A Művészettörténeti Dokumentációs Központ Adattára Művért 1957.VI.évf.4.sz.321.l.

M.D.K.

Kernstok Károly
festő

A neoimpressionisták Kernstok köré csoportosulnak

Ferenczy Károly tizennégy levele. Genthon István:
M.M.M. Évkönyve 1952, 197 l.

Kernstok Károly
festő

M.D.K.

Festészete nem kapcsolódik be a hagyományba, a fejlődésbe.

Bodnár Éva: Tornyai János
M.M.M. Évkönyve 1952, 200 l.

M.D.K.

Kernstock Károly
festő

Czóbel később a Nyolcak csoportjának
művészetéhez elsősorban Kernstok Károlyéhoz közeledett.

Gerithon István: Ferenczy Károly tizennégy levele
M.M.M. Évkönyve 1952, 194 l.

MDK

Kernstok Károly
(1873-1940)
festő

"Agitátor a gyárban" című képe

Pogány Ö. Gábor: A haladó és reakciós erők harcának tükrözése a XIX. századi magyar festészetben.

MMM Évkönyve 1951. 48. l.

M. D. K.

KERNSTOCK Károly testő

A volt megyeházán Debrecenben, ü. vegatlak tervek a II. em. diszterembe (7 vezér)

Bologh István: Debrecen. 92. l.

Kernstock Károly festőművész
Női arckép
Magyar művészet a párizsi kiállitáson
Mücsarnok, Bpest, 1900 junius 17. 315 l.

kincsek. Vasárnapi Újság, 1917. 28. és 29. l. (Képe 30. l.) — D. K.: A koronázás egyházi műtárgyai. MIP, XX., 1917., 24. l. (Képe 36. l.) — Lepold: Esztergom egyházművészeti jelentősége. Mip, XXIII., 1920., 58. l. — Gerevich: Ippolito d'Este. Corvina, I., 1921., 49. és 52. l. — Dr. Gerevich Tibor ... Akadémiai Értesítő, XXXIII., 1922., tagajánlások, 21. l. — Lepold—Homor 70. l. — Gerevich: A régi magyar művészet európai helyzete. Bp. 1924., 20. l. (Részletkép 20. l.) — Gerevich PA, 186. l. (Képe 184. és 185. l.) — Lepold: Esztergom ... A Műgyüjtő, II., 1928., 245. l. — Gerevich: L'arte antica ungherese. Róma, 1929., 16. l. (Képe XVII. tábla.) — Décsei: Könyvismertetés. MM, V., 1929., 172. l. — Berti Toesca, 938. l. — Berzeviczy Albert ... üdvözlő beszéde. Akadémiai Értesítő, XIV., 1935., 266. l. — Budinis: Gli artisti italiani in Ungheria. Roma, 1936., 62. l. (Képe LXXVII. tábla.) — Genthon AZEFK, 12—13. l. (14. kép.) — Lepold—Lippay 36—37. l. (Képe VI. táblán.) — Horváth, Enrico: Il rinascimento in Ungheria. Roma, 1939., 119. l. — Lepold Katalógus 42. sz.

ÚRMUTATÓ, (255. kép)

aranyozott ezüst, felső része öntött. Felső része gótikus, magyar 1500 körül, XVII. századi részletekkel. Szára, gombja és négykarélyos talpa XVII. század. A láb peremén bevésve: IOANNES PODSKALICENVS HUNGARO BRODENVS [illegible] ET MATTHIAS BAKAY.

Kernstokné Stricker Gina

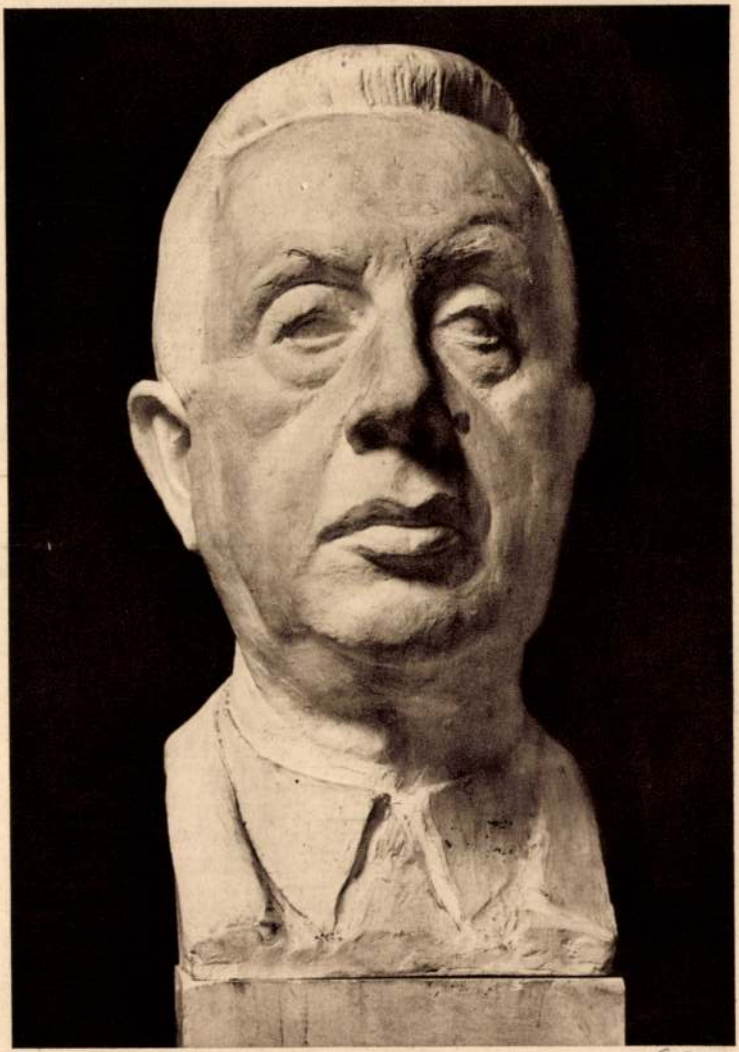

KERNSTOCKNÉ STRICKER GINA: TANULMÁNYFEJ (Gerő Ödön)

Műcsarnok 1930/31 pub. Eiall.

MDK

Kernstok Károly

Tájkép legelő tehenekkel, of.

Legelő.tehenek, of.

Tájkép, of.

Árverési Közl. 1938. 6.rk.sz.
22 l.

MDK

Kernstok Károly

Tájkép legelő tehenekkel, of.

Tájkép, of.

Árverési Közl. 1938. dec. 8.rk. 88. aukc.

23 l.

MDK

Kernstok Károly

Magányos fa, rézk.

Munkácsy cdh 8 5.kiáll. Ernst Muz. 138. kiáll.

1933. márc. 5 l.

MDK

Kernstok Károly

Arckép

Munkácsy céh 5.kiáll. Ernst Mus. 138.kiáll. 1933. márc. 6 l.

MDK

Kernstok Károly

Kerti gazdaságban, of.

Árverési Közl. 1938. febr. 2.rk.

2o 1.

MDK

Kernstock Károly, 1873-1940.

Vezeklés, szin.kréta
Enyelgés, " tollr.
Szerelem, " rajz
Szent György," kréta

Árverési Közl. 1940. dec. 7.rk.sz. 96.auk.
37 l.

MDK

Kernstok Károly

törzstag

KUT 3. kiáll. Ernst Múz. 1926. márc. 2 l.

MDK

Kernstok Károly

Rippl Rónai József Emlékezései. Bp. 1957.

54, 15o 1.

iiemlékei. Bp. 1906, 894 l/

MDK

Kernstock Károly

a,KUT Müvésztanácsának törzstagja

KUT kiáll. N.Szal. 375. kiáll. 1927. ápr.

1

MDK

Kernstok Károly, sz. 1873.

IV.Károly király koronázási menete, olaj

Nagy.Nemz.Renezánsz Társ. V.auk. Bp. 1923.

11 1.

MDK

Kernstok Károly festő

1873 (Bp) – 1940.

Pesten, Münchenben és Párisban tanul.
Freskó és üvegfestmény-kartonok
„Hét vezér" üvegablak a debreceni vármegyeházán.
Posztimpressionista.
1919 után Berlinbe emigrál.
„Agitátor a munkások közt" (1897.) – Déri Museum, Debr.

Déri Museum Képtára Debrecen, 1949. 11. lap

11

MDK

Kernstock Károly festő

„Agitátor a munkának hőst." – Vánon

Debrecen város nyilv. kapitárának tárgymutatója

D. 1919. 8. 0.

M.D.K.

Kernstock Károly
festő

A képzőművészek a pesti Royal kávéházba jártak, Kernstock is közéjük járt.

Tompa Gabriella: Gregus Imre.

32 l.

Monsieur Marcel
Paris

326

M. D. K.

KERNSTOK Károly festő

Ernszt L. Erzsébet-téri kiállótóhely is egi-
nek megnyitóki állításán együtt sze-
„~~Szilvaszedők~~" vepel a nagybányai
akkal.

„Szilvaszedők"

Réti István: A nagybányai művésztelep
Bp. 1954. 66., 67., 319. l.

M.D.K.

Kernstock Károly

festő

Önarckép

Bináukció 1957. Budapest.

20 l.

MDK

Kernstok Károly

N. Szal. 1. csop. kiáll. 1907. márc.

MDK

Kernstok Károly

Miénk II. kiáll. 23 N.Szal. 1909. febr.

MDK

Kernstok Károly

Landschaft
Jünglinge
Akt
Handzeichnungen

Katalog der Ausstellung ung. Maler. Berlin, 1910. 16 1.

MDK

Kernstock Károly

Kertben, repr.

N.Szal. 1. csop. kiáll. 1907. márc.
1.

MNK

Kernstock Károly

Kertben, olaj
Női akt, "

N.Szal. 1.csop.kiáll. 1907. márc.
1.

28

Kernstock Károly festő M.D.K.

Nyergesujfalui bitokán a bugatermentés uj módszerével kiséletezett.

Domokos László: Szeged a háborúm után. Szeged 1918 63

MDK

Kernstok Károly festo (1873-1940)

Agitátor c. lép

Dombi: Univ. tört.

326

MDK

Kernstok Károly festőművész.

Bálint Aladár: Derkovics Gyula. Nyugat, 1922. dec. 1. 1414 l.

MDK

Kernstok Károly

Magányos fa, rézk.

Ernst Mus. 138. kiáll. Munkácsy Céh V. kiáll.
1933. márc. 5 l.

MDK

Kernstok Károly

Arckép

Ernst Múz. 138. kiáll. Munkácsy Céh V. kiáll.
1933. márc. 6 l.

MDK

Kernstock Károly

Magyar művészek Oroszországban.
Műcsarnok, 1899. 26.sz. 405 l.

MDK

Kernstok Károly

Magyar Studio I. ~~xxxx~~ 35 l.

ifj.Kernstok Károly

Akt

Munkácsy Céh első kiállitása a Nemzeti Szalonban
Budapest, 1928. katalogusa 25 lap

Kernstock Károly

MDK

Müberátok Köre 15oo forintos évi
ösztöndij

Mücsarnok, 11.sz. 19oo, márc. 1
Mübarátok Körének tervei

MDK

Kernstok Károly

Urvacsora

Harmatos reggel

Nemz. Képzőmüv. Kiáll. Műcs. 1933. ápr.

1.

27

M.D.K.

Kerinstok Károly
festő

Az emberi testnek és természetnek formai ideálja.

Eggenberger Művészkönyvei: II. kötet Munkácsy
Bp. 1912.

68l

ifj.Kernstok Károly

Fej

Munkácsy Céh első kiállitása a Nemzeti Szalonban
Budapest, 1928. katalogusa 25 lap

Kernstok Károly

Lovasok, rézkarc

A XIX-XX. század magyar grafikája 1924. junius
Orsz.Magy.Szépmüv. Muzeum katalogusa 11 lap

MDK

Kernstok Károly

Krisztus és az emmausi ifjak, olaj

Pelvinczi Takács Z: Benczur és iskolája. OMKT. B.Gy. és tanitványai kiáll. Képes katal. 1921. 64 l.

MDK

Kernstock Károly

Szántás, akv.

A Gyüjtő. 43. suk. 1921. márc. 12 l.

Kernstok Károly

Tavasz, olaj
Lovasok, tus és szépia

Árverési Közlöny, 1939, 3.rk.
25 l.

74

MDK

Kernstok Károly, sz. 1873.

Zöldelő szántóföldek, festm.

Ernst Muz. 51. auk. 1935. márc.

11 1.

MDK

Kernstok Károly, sz. 1873.

Fürdő fiuk, vászon
Havas fák, fa
A csavargó, vászon
Evező fiu, vászon
Árnyékban, "
Kendős asszony, "

Ernst Muz. 55. aukc. 1937. 19 1.

MÜVTÖRT DOK

KERNSTOCK KÁROLY
festőmüv.

Magyar Nemzet 1956.
márc 28.5.old.

Kernstock Károly
Kompozició

Alkotás Művészház. III. Modern grafika. Bp. 1923.
4 l.

a hátsón eredetileg hat abla
dalon kiugró kis raktárrész.
~~keretek - festett szép~~ kazet
~~mdgviselt; sürgősen rendbe k~~
Belseje: Az elülső három szo
ják, a többiben laknak.

Szent-Iványi-kuria.
Története: Épült a XVIII. sz
mára, később a Szijgyártó-cs
Jellege: Későbarokk, ~~későbbi~~
Külseje: A falu keleti vége
az utcához áll. Egyszerü hár
A ház nyugati hosszoldala el
nyilik a kilenc négyszöglet
lezárásu tornác ~~talapzaton~~
hetedik pillér között a ház

Kernstok Károly, 1873-1940

Önarckép

Önarckép-kiállitás. 1948. jan.

Kernstok Károly 1873-194o

Menetelő, szén

Mü- és Régiségkereskedelmi Váll.IX.Müvészeti aukció. Bp. 1948. 13 l.

Kernstock /Károly/, festő

MDK

az akadémizmus "bomlasztói"-hoz tartozik. -.-.
297.o.

nagybányai hatás... .-.-
298.o.

Aradi Nóra: A polgári kultura hanyatlásának főbb jelenségeiről a magyar képzőművészetben.
Műv. Ért. 1956. V. évf. 4. sz. 295-300.o.

Kernstok Károly
Pajzánkodó lovak

Ernst-Museum (XXXI. /jubiláris/ kiállítása.
1932. május, 11 1.

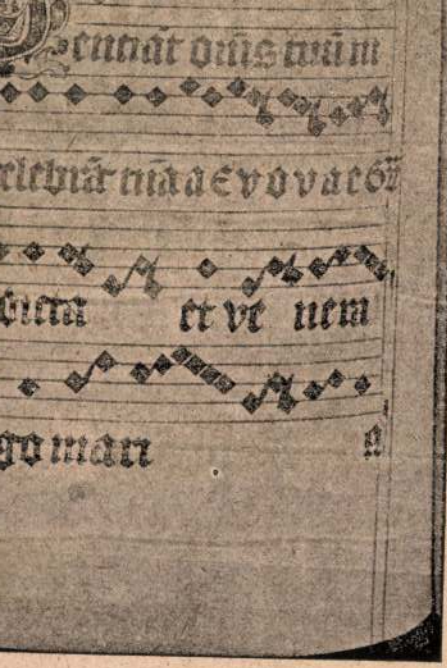

László-kódex) XVI. sz. 234b lap.

1765

MDK

Kernstok Károly

(szerepel a Műcsarnoknak az Októberi forradalom 40. évfordulója tiszteletére rendezett kiállításán.) (más adat nincs.)

Artner Tivadar: Egy kép: A Műcsarnok nagy kiállításáról.

Magyar Hírlap, Bp. 1952. 48. sz. [4. l.]

MDK

Kernstock Károly

Önarcképe

Vigilia, 1948, márc. XIII. évf. 3. sz. 187. l.- Hayts Géza: Önarckép kiállitás. 187-188. l.

MDK

Kernstok Károly
Adyval való barátsága

Vigilia, 1955.jul. XIX.évf.7.sz.-386.l.-Dévényi Iván:
Ady és az uj magyar képzőművészet.385-388.l.

M. D. U

ifj Kernstok Károly grafikus

Derkovits Gyuláné: Mi Kelten Bp. 1954. 40.

H. D. K.

KERNSTOK Károly festő

A Haris-Rózi kiszőművészeti nagyiskola vezetője.

A nyergesujfalusi művészkolónia vezetője (1919)

Derkovits Gyulánné: Mi zetten Bp. 1954. 22, 23., 29., 32., 33., 39, 40., 97., 155, 161., 165.,

Kernstock Károly

festő

M.D.K.

Rajtátor.

Aradi Nóra: Magyar történeti festészet fejlődése.

Kernstock Károly M.D.K.

festő

Már a harcos nizemi agitátort festi

Aradi Nóra: A magyar történelmi festészet fejlődése. 10 f.

Kernstok Károly

Hazafeké

Ernst-Múzeum CXXXI. /jubiláris/ kiállitása.
1932. május, 11 1.

az esztergomi udvar kódexmásoló és díszítő műhelyében készült.

A kódex a XIX. század elején a Nagyszombatban lévő esztergomi káptalani könyvtárban volt; a könyvtár 1833-ban készült kéziratkatalógusában szerepel (Catalogus Biblioth. Super Ven. Capi E. M. Str. Tyrnaviae. A. 1833. 485. l. N° I. 18.).

A kódex első lapján olvasható ajánlás alapján Varju Elemér arra a következtetésre jutott, hogy a kódexet az esztergomi egyház kincseit elpusztító 1196. évi tűzvész után Perugiai Bernát, III. Béla fiának, Imrének a nevelője ajándékozta az esztergomi egyháznak. Szerinte a kódex írása és a betűk jellege olasz iskolára vall. Az iniciálék stílusa Gerevich Tibor szerint helyi változata annak a kolostori kódexfestészet típusának, amely a XI.—XII. században Itália, Francia-, Angol-, Németország és Ausztria sok kódexfestő műhelyében divatos volt.

A kódex hat iniciáléjában egyaránt fellelhetők a XII. századi francia és regensburgi, salzburgi kolostori-iskolák díszítőelemei. Az iniciálék formaképzése francia mintaképekre utal. V. ö. a bécsi Nemzeti Könyvtár Cod. *1093.* jelzetű kódexével, amely a XII. század második felében készült francia munka. (Lásd Hermann, J. H.: Die romanischen Handschriften des Abendlandes, mit Ausnahme der deutschen Handschriften. Leipzig, *1927.* 6. l. — Beschr. Verz. der illum. Handschr. in Österr. Neue Folge III. Bd.) — Az iniciáléknak zöld alapon vörös vonalakkal szegélyezett arany, ezüst festése a bajor koloatori-iskolákban, különösen a Saint-Denis-i hatás alatt

M. D. K.

KERNSTOK Károly festő

Művészet 1955. 1. sz.

Mégvári Lajos: Tíz év kiállításai 81. l.

Kernstok Károly

Tamás Galéria. Modern magy. grafika XI. 1929. szept.

Kernstok Károly 1873-1940.

Vizparton, olaj
Szilvaszedők, olaj

Uj magyar képzőművészet. Fővárosi Képtár bányavidéki vándorkiáll. 1948. jun. 28 l.

Kernstok Károly

Soós Gy: Képzm. kiáll. Tata bányán. Sz.M.
1954. 332 l.

Kernstock Károly, 1873-1940.

Cigányok a vizparton, olaj
Őszi napsütés az erdőben, "
Szilvaszedők, "

Főv. Képtár XXXV. kiáll. 1948. ápr. 12 1.

Kernstok Károly

Tusrajzok
Lovas, vizf.

KUT kiáll. N.Szal. 1937. ápr.

Kernstok Károly fest. m.

a „Nyolcak" alkotója

DM: Vedres Márk

Irodalmi Ujság 1956 VII évf. 7 sz. febr. 18, 3 l.

MDK

Kernstok Károly

Magyar Studio I. 12 l.

M. D. K.

Kernstock Károly
festő

Méltatás.

Magyar Nemzet, 1959. aug. 20, 8l.
Dutka Mária: A magyar grafika és eremművészet

M. D. K.

M.D.K.

Kernstok Károly
festő

Művei a pécsi Múzeumban is vannak

Magyar Nemzet, 1959. július 11.
Vasárnap

7l

Kernstok Károly

festő

Repr:

64. Agitátor. 1897.
o.v. 169x220. Szépm. Muz.

Aradi Nóra: Száz kép a magyar történelemből.

Bp. Ifjú 1955.

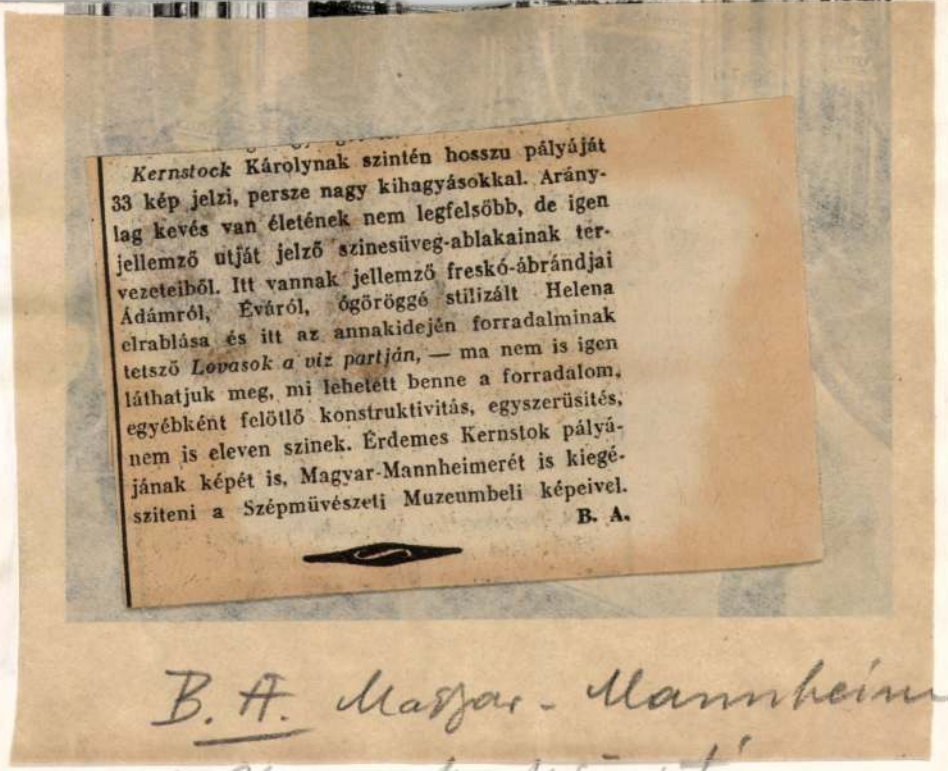

Kernstock Károlynak szintén hosszu pályáját 33 kép jelzi, persze nagy kihagyásokkal. Aránylag kevés van életének nem legfelsőbb, de igen jellemző útját jelző szinesüveg-ablakainak tervezeteiből. Itt vannak jellemző freskó-ábrándjai Ádámról, Éváról, ógöröggé stilizált Helena elrablása és itt az annakidején forradalminak tetsző *Lovasok a viz partján*, — ma nem is igen láthatjuk meg, mi lehetett benne a forradalom, egyébként felötlő konstruktivitás, egyszerüsités, nem is eleven szinek. Érdemes Kernstok pályájának képét is, Magyar-Mannheimerét is kiegésziteni a Szépmüvészeti Muzeumbeli képeivel.

B. A.

Kernstok Károly

B. A. Magyar-Mannheimer
a Kernstok Kiállítás az
Ernst-Museumban. Magyarság
1938. III. 13

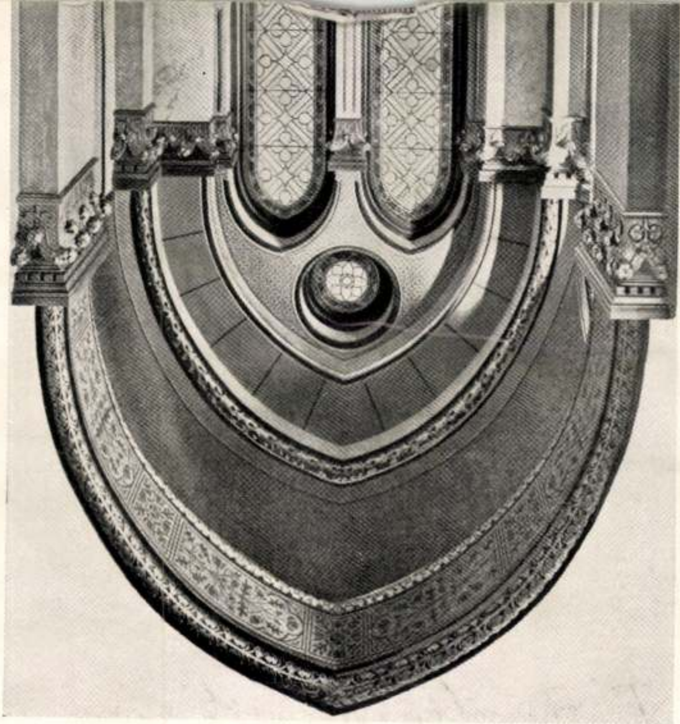

egész életet átfogó művészet volt eszményük. Nagy szeretettel fordultak a magyar, különösen az erdélyi népművészethez, amelyben a modern művészetnek termékenyítő és ifjító forrását látták. A régi magyar nyomokat keresték s képzeletük örömest kalandozott Attila hun király udvarában és a magyar ősidőkben. A legkülönbözőbb feladatokkal foglalkoztak. A kolónia legjelentősebb tagja Körösfői-Kriesch Aladár (1863—1920), aki egyúttal irodalmi propagálója is volt a kolónia törekvéseinek, mondai és szimbolikus tárgyú freskókkal díszít épületeket, de egyszersmind szőnyeget, bútort, mozaikot tervez. Nagy Sándor (sz. 1869), a csoport másik jellegzetes alakja, főképpen az üvegfestés és a grafika terén jeleskedik. Jóformán mindenféle technikának akadt művelője. Szövőiskolát is alapítottak, mely művészi tervek alapján dolgozott és felújította a régi, nemes technikákat. Mindebben határozott program volt, s volt sok meggyőződés és tiszta igyekezet. Ha az eredmény, amelybe ilyen természetű munkamódszernél szervezkedési és gazdasági szempontok is beleszólnak, nem is volt mindig arányban a szándék jóságával, a gödöllői telep tiszta sziget volt, amelynek megvolt saját le-

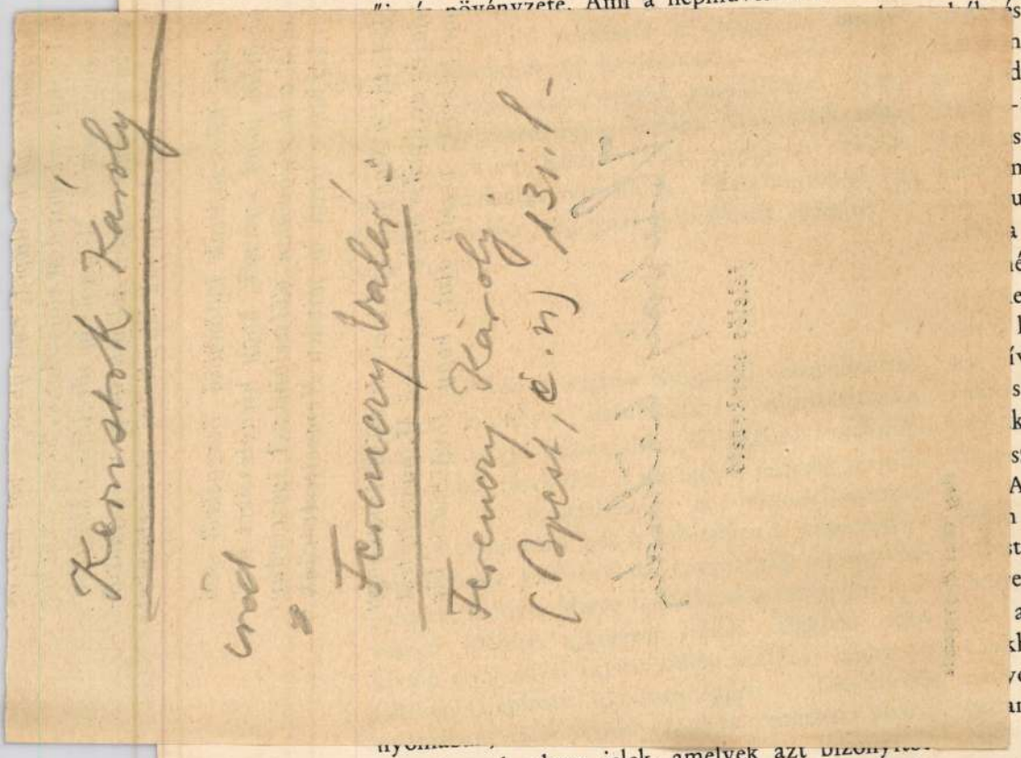

mutatkoztak olyan jelek, amelyek azt bizonyították, hogy a naturalizmus alig felépült vára düledezik. Új áramlatok szivárogtak be Párizs felől. A szigorú konstrukciót írták zászlójukra, a szem mindenhatóságával az értelem rendező és alakító hivatását állították szembe, a formákat felbontó célzatokkal szemben a szinthézist, a levegő és fény mindent összeolvasztó, az anyag önállóságát eltüntető ábrázolásával szemben az anyagszerűség követelményeit hangoztatták. Cézanne neve lépett Monet és az impresszionisták helyébe, de másfelől a német Marées és Hildebrandt elveinek is akadtak hirdetői. Az új eszmények hívei kíméletlenül ostromolták a régieket, éles harc indult meg és szenvedélyes viták folytak a sajtóban és a művészek között. Többen a már kifejlődött és beérkezett művészek közül is az új eszményekhez pártoltak. Igy pl. Kernstok Károly (sz. 1873), aki már kiváló eredményeket ért el a naturalizmus szellemében, most lovas és aktos képeiben a testek szigorú konstrukciójának, a tudatos kompoziciónak művelésére tért át és egyik vezére lett az új törekvéseknek. Egyéniségének súlyával, nagy intelligenciájával ő lett a szervezkedés központja. Maga Rippl-Rónai, akinek impresszionista felfogásába mindig erős stilizáló hajlamok vegyültek, ezeknek a hajlamoknak most szabad utat engedett, s a dekoratív jellegű, határozottan szerkesztett csoportok tették ki ebben a korszakban munkáinak zömét. Az ifjabbak őt mintegy szellemi atyjukként tiszés harcaikba is bevonták. Ekkor kezdett a felébredni, habár még csak félénken is, dig csak kigúnyolt Csontváry Tivadar -1919) iránt is, akinek egyenlőtlen, többsetlen, de olykor a költői látomás magasságmelkedő kompozícióiban olyan tulajdonságutatkoztak, amelyek szokatlanok voltak és naturalizmusra következő visszahatásképég tökéletlen megjelenésükben is érdeklőeltettek. Naivság, hit és fantázia volt ezekképekben és ezt méltányolták az új törekvéívei, míg mások csak durva és tökéletlen, színházi dekorációfestésre emlékeztető előkat látták meg és ezért nem is vették komoszámba őket.

A fiatalabb nemzedékből elsősorban Márffy (sz. 1878) volt az, aki az impresszionista t felváltó reakcióban elöljárt, noha ő maga az esszionista látás iskolájában nevelődött és enaz iskolának gazdag örökségéből táplálkozik. hogy színeiben izzóbb, melegebb, a valóságnál obb feszültségű hatásokra törekszik, a valóság natnyi alakulása helyébe a tudatos kompozíteszi, dekoratívabb és összefoglalóbb az impresszionizmus klasszikus értelmezőinél. Némiképpen Henri Matisse célzataival mutat rokonságot. Két másik művész: Czóbel Béla (sz. 1883) és Berény Róbert (sz. 1887) a párisi „Fauves"-csoport

Petrovics MM XII. C.

témáit, s népszerűségét elsősorban ennek köszönhette, azonban tisztán festői értékeivel, jellemző erejével és finom tónusérzékével is megbecsülésre tarthat számot. Korai munkáinak kiváló erényei később, midőn szélesebb és „modernebb" festésmódra tért át, sajnos, elhalványodtak, s a korán hanyatló magyar festők szomorúan nagy számát szaporította.

A 70-es és 80-as évek müncheni akadémiájának nyomait ma élő idősebb és konzervatívebb festőink stílusában is határozottan ki lehet mutatni. A másik forrás, amelyre konzervatív szellemű művészeink stílusát visszavezethetjük, a budapesti képzőművészeti főiskolának az a régebbi ideje, amelyben ott Székely Bertalan szabott irányt, majd Benczúr Gyula mesteriskolája virágzott.

Mivel minden árnyalatnak legjellemzőbb képviselőit szeretnők bemutatni, a konzervatív jellemű csoportból, mint ilyeneket két arcképfestőt említhetünk elsősorban. Az egyik Karlovszky Bertalan (sz. 1858), egykor a müncheni akadémia, majd Párizsban Munkácsy Mihály tanítványa. Régebben a genre- és aktfestést is művelte, az utóbbi időben szinte csak arcképeket látunk tőle. Alapos tudás, rajzbeli nagy szabatosság, példás művészi lelkiismeretesség a főjellemvonásai. Minuciózusan megmunkált képeiben semmi sincs a divatos arcképfestők hízelgéséből és olcsó fogásaiból, s ha hiányzik is belőle a nagy mestereknek nagyvonalú látása és összefoglaló ereje, képei mindig mintái maradnak a mesterség tiszteletreméltó tudásának és odaadó gyakorlásának.

Az arcképfestészet másik érdemes és komoly művelője Balló Ede (sz. 1859), Székely Bertalan tanítványa. Az ő előadása szélesebb mint Karlovszkyé, de képei nem kisebb lelkiismeretességről és technikai alaposságról tesznek bizonyságot. Kiváló képmásokat készített több festőnkről (Szoldatits, Lotz, Than Mór). Balló egyúttal kiváló kutatója az olajfestés technikai problémáinak, s odaadó és lelkes munkát végzett a régi mesterek roppant gondos másolásával is.

Világhírre felülmuja ezt a két festőt László E. Fülöp (sz. 1869), akinek hatásos és sokszor virtuóz módon festett arcképei a közönségben sok tisztelőt és az előkelő körökben sok megrendelőt szereztek. László E. Fülöp Londonban él és az angol állam polgára lett.

Ugyane nemzedéknek tagja Magyar-Mannheimer Gusztáv (sz. 1859), a bécsi Makart tanítványa. Legszívesebben az olasz föld szépségét festi, s majd lírikusan szelíd, majd drámailag szenvedélyes hangot üt meg. Előbbi kortársaira csak abban emlékeztet, hogy képeit, noha mély és tüzes színek is csillognak bennük, rendesen barnás vagy szürke galériatónusban hangolja össze. Egyébként csapongó temperamentumában könnyedebb, festői előadásában sokkal szabadabb és szeszélyesebb művészi jellem nyilatkozik. Az idősebb generációnak ugyancsak különálló, sajátosan egyéni tagja volt Kacziány Ödön (1852—1933). Szűk színskálában mozgó, többnyire sötétkék tónusú képeiben fantasztikus, látomásszerű témákat festett és a realizmus általános áramlatában feltűnt azzal, hogy kissé vértelen, de finom és egyéni költészettel töltötte meg sikerültebb vásznait.

Inkább a naturalizmus szellemében dolgoznak. de egyéniségük sajátosságával külön helyet vívtak ki maguknak a nagy áramlatban Tornyai János (sz. 1869), akinek vázlatosan, szélesen előadott munkáiban szenvedélyes temperamentum és olykor festői gazdagság mutatkozik, aztán Borúth Andor (sz. 1873), akinek mélytónusú, de színes kompozícióiban és képmásaiban a müncheni tónusfestés hagyományai a régi spanyolok, főként Velasquez tanulmányával vegyülnek össze.

VI.

A naturalizmustól az új törekvésekhez elsősorban Rippl-Rónai József (1861—1927) nagy művészete vert hidat. Az ő egyénisége Párizsban, a post-impresszionista festők (Bonnard, Vuillard, Maurice Denis) körében fejlődött ki, akikkel részint személyes, részint szellemi érintkezésben állott. Artistide Maillol-hoz is baráti és szellemi kötelékek fűzték. Művészete azonban merőben egyéni volt. Éles-szemű megfigyelője volt a természetnek, aki finom, szellemes, delikát színezésű feljegyzéseket készített a környező világról. Másfelől azonban, különösen korai párizsi idejében, komoly, egyszerű, nyugalmukban a stílus magaslatára emelkedő képeket festett, melyekben már egy új időnek szintetikus hajlamai jelentkeznek. 1900-ban hazatért Párizsból, s nagy hatással volt nálunk a természettől magát felszabadító, azt tudatosan átalakító művészi reakcióra, amely az impresszionizmus és naturalizmus hosszú uralmát felváltotta.

Ama törekvésekkel kapcsolatban, amelyek a naturalizmussal szemben visszahatást jelentettek, meg kell említenünk a század első tizedében alakult gödöllői kolóniát is. Ennek a körnek művészeti hitvallására Ruskin és az angol prerafaeliták voltak nagy hatással. A nagy és szabad művészi alkotásokat és a mindennapi szükségletek kielégítésére szánt iparművészeti munkákat egyaránt felölelő, az

megküld egy hetilapot, amelyben a hét bel- és
i. Ugyanesak minden előfizetőnk, ki az esedékes
en meglepja a Magyarság ideológiai könyvso-
... február végén jelenik meg, a magyaror-

Kernstok Károly

MDK

festő

"Agitátor" 1897

15.o.

Aradi Nóra: Száz kép a magyar történelemből.

Bp. 1955.

MDK

Kernstok Károly

M. Nemz. Reneszánsz Társ. 2. aukc. 1921.

Kernstok Károly, festő MDk.

A bajai Türr I. Múzeum képzőművészeti gyűjteményében egy „jelentékenyebb" képpel szerepel.

Megnyílt a bajai állandó képtár

Népszabadság, bp. 1959. ápr. 24. 9. l

NDK

Kernstock [Károly festőművész]

(Jelentéktelen említés egy más tárgyú cikkemben.)

Bodó Béla: Kimesek és emberek.

Nők Lapja, Bp. 1956. június 21. [6-7. l.]

MDK

Kernstock Károly, festő (1873-1940)

Nyergesujfalu. (ván.d.)

Gerevich, PA, 254. l.

Magy. Képek XIX-XX sz. - 43. l.

MDK

Kernstock Károly, festő; n. 1873.

Leányka képmása. Vászon.

Jelz. l. j.: Kernstock.

Ernst Múz. aukciói, XXV-XXV. - 28. l.

MDK

Kernstock Károly, festő.

Arckép. 1898. Ráth Gy. féle 300 frtos díj.
Női arckép. 1900 Műbarátok Köre által alap. 3000 kor. díj.
Három modell. 1904. br. Rudics J. alap. ösztönd.

OMKT-Vénd. kiáll. 1910 szept. 8-, dec. 27. ig.
Kitünt. műv. lajstr. Hornyánszky V. kny. 65. l.

MDK

Kornstock Károly, festő.

Nemz. Kal. II. anke. - 17. l.

I-III.

MDK

Kernstock Károly, festő.

Lovasok, of.-

Árv. Közl.1930 jun.3.rk.sz.-54.aukc.-24.l.

M.D.K.

Kernstok Károly
festő

Derkovits plakáttervet mutat be Kernstoknak.
— Kernstok neretésével Nyergesen festőiskola nyílik.

Derkovits Gyula: Vallomások 1919-ből
Magyar Nemzet, Bp. 1919. febr. 15. 5k

Kernstok Károly

Nyári munka

Hazatérő kecskenyájj

Munkácsy -Céh első kiállitása a Nemzeti Szalonban, Budapest, 1928. katalogusa 17 lap

MDK

Kernstok Károly

Kemény Kálmán báró arcképe, festm.

Biró J: A marosvásárhelyi képtár. Magy.Müvészet, 1938. 177-78 l.

MDK

Kernstock Károly festőművész

Felajánlotta Derkovitsnénak, hogy Derkovits Gyula az ő lakásán dolgozzék, mikor Derkovitsné a Talk Miksa utcában felkereste. Később ő tanácsolta Derkovitsnénak: költözzék össze Derkovitsokkal.

Hatvan éves lenne Derkovits Gyula...
(Részlet Derkovits Gyuláné készülő könyvéből.)
(Nők Lapja, Bp. 1954. április 15. [9.l.]

HDK

Kernstock Károly festőművész

1873 – 1940.

A Tanácsköztársaság alatt folytatott tevékenységéért a fehérterror bebörtönözte.
(szerkesztői megjegyzés?)

Hatvan éves lenne Derkovits Gyula...

Nők Lapja, Bp. 1954. április 15. [9.l.]

Kernstok Károly MDK

Csók István "Krisztus és a bünös asszony" c.képe nem tetszett Kernstok Károlynak, akit Csók az utána következő nemzedék legtehetségesebb tagjának tartott.

Farkas Zoltán: Csók István. Bp. 1957. 2o. l.

Kernstok Károly

M.D.K.

A Duna Nyergesujfalunál c.
képe repr.

Z. Gács György: A festészet technológiája
Bp. 1954 4. Tép

Nr. 0.K

Hermann Meier

Am Bora Highway/Arizona

Ansichtskarte

MDK

Kernstok Károly

a biráló bizottság tagja.

IV. Tavaszi Szalon katalógusa, 1929. máj. 2 l.

szintes, 2 ablak + kapu + 1 ablak.

MDK

Kernstok Károly

Fiuakt, of.

Szépmüv. Muz. uj szerzemények. 1946.

MDK

Kernstock Károly

Szántás, of.

Árv. Közl. 1935. 2.rk.sz. 74. sz. 25 l.

MDK

Bernstock Károly, ifj.

Egy műpártolótól megrendelést kapott egy sorozat kőrajzra. A munkát átengedte Derkovits Gyulának.

Hatvan éves leszek Derkovits Gyula...
(részlet Derkovits Gyulának készülő könyvéből.)

(Nők Lapja, Bp. 1954. április 15. [3. l.])

MDK

Kernstok Károly

Uzsonnázó nők, of.

Tavasz, of.

Árv. Közl. 1939. 4.rk.sz. szept. 91.sz.

22 l.

MDK

Kernstok Károly

A csók, olaj

Felvinczi Takács Z: Benczur és iskolája. OMKT.
B.Gy. és tanitványai kiáll. Képes katal. 1921.
64 l.

Kormelok Károly

A cseh, oláj

MDK

Kernstok Károly festőművész.

Benczur-isk. tagja 1896-1901.

Agitátor, festm.
Hajóvontatók, "

Pelvinczi Takács Zs: Benczur és iskolája. OMKT. B.Gy. és tanitványai kiáll. Képes katal. 1921. 23 l.

Nemzetek Közötti Testőrség.

1896-1901.

Agitátor, Teatm.
Ifjúsági "

Kernstock Nárok festő M.O.K.

Bp. VI. Kmetty u. 29. A Fészek club tagja 1913-tól.

A „Fészek" ... tagnévjegyzéke. Bp. 1929, 35

Kernstok Károly
festő

M.D.K.

Életrajz.

Dutka Mária: A recesszió Magyarországon.
Magyar Nemzet, 1959. márc. 5.

SL

Hernstock Károly
festő

M.D.K.

Derkovits életével kapcsolatban, megemlékezés.

Derkovits. A Rádió műsorán bemutatója
Magyar Nemzet, 1959. márc. 6.

4l.

M.C.M.

MDK

Kernstok Károly, sz. 1873.

Evező fiu, festm.

Árnyékban, "

Kendős asszony, "

Ernst Muz. 55. aukc. 1937. ápr.

19 1.

MDK

Kernstok Károly, sz. 1873.

Fürdő fiuk, festm.

Havas fák, "

A csavargó, "

Ernst Muz. 55. aukc. 1937. ápr.

19 1.

MDK

Kernstok Károly

Tájkép, legelő tehenekkel, of.

Árverési Közl. 1938. 4.rk.sz. 85.sz.
23 l.

Kernstock Károly
festő

M.D.K.

Dombos videk
Tájkép fákkal
Meni munka
Tájkép.

Biraukció 1958. Budapest.

16 l.

Kernstok Károly,festő

Tornyai Jánosnak Baján 1928-ban kiállitása.Ez alkalomból a művészhez levelet intézett több bpesti művész, melyet a Bajai Ujság tett közzé./III.sz.melléklet./
Márk Lajos,Kernstok Károly,~~Kertheimer~~ Wertheimer,Toroczkai Wiegand Ede,Berán Gyula,Gábor Móricz,Hermann Lipót,Kallós Ede,stb./154.old

DÖMÖTÖR JÁNOS: Tornyai Baján 145.old

A MÓRA FERENC Múzeum Évkönyve. 1. 1966-1967
Szeged.1968

Kernstok Károly
festő

~ pól: Dévényi Iván: K. K.
/„Műv. Kiskönyvtára"/

A magyarországi műv. tört. I. 534.
Corvina 1971.

Kernstok Károly
festő"

~ vól: Körmendy András: K. K.
/„Ars Hungarica" Bp. 1936./

+ magyarország mű-tört. I. 533.
Corvina 1971.

Kernstok Károly
festő

v és más festők 1899-ben beadványt intéznek a közoktatásügyi miniszterhez, melyben szolnoki letelepedésüket kérik.

A magyarországi műv. tört. I. 465.
Corvina 1971.

1) Kernstok Károly
festő

A „Nyolcak" kiállításán szerepelt „Kovacsok a vízparton" c. kompozíciója.
1873–1940. Hollósynál tanult, majd a Benczúr-mesteriskola tagja.
Első jelentékeny műve: „Agitátor a gyár
A magyarországi műv. Tört. I. 476.
Corvina 1971.

2) Kernstok Károly

festő

Kantinjában.

1903 „Az emmausi ifjak" - Rembrandt hatása; 1903 - „Tlárim modell".

1901" - „Szilvaszedők" - nagybányai hatás.

1909 - „Lovasok a nízparton" c. nagyméretű

A magyarországi műv. Tört. I. 476.

Corvina 1971.

3). Kernstok Károly
festő

tű képe.

Üvegfestményei.

A magyarországi műv. tört. I. 477.
Corvina 1971.

Kernstok Károly

festő

A Tanácsköztársaság alatt a festőket szervezte.

A magyarországi műv. tört. I. 480.
Corvina 1971.

Kernstok Károly
festő

v ról: Körmendy András: Kernstok Károly /Bp. 1936/

A magyarország mű v. Tört. I. 481.
Corvina 1971.

Kemstok Károly 3

1873-ban született,

a Nyolcak vezéralakja, 1918-ban művészeti

Rozmánybiztos

Népszava 1968 június 2
7. old.

Kemstok Károly

4

1940-ben halt meg

Népszava 1968 junius 2
7. old.

Kernstok Károly

5

„Agitátor" c. Zépe

emlékre

Nápsava 1968 június 2
7. old.

Kerustok Károly 6

„Mednyánszky László "műtermében"
c. Zépe emlitve

Népszava 1968 junius 2
7. old.

7

Kernstok Károly

„Incselkedők" c lépe emlitve

Nápisava 1968 junius 2
7. old.

Kernstok Károly 8

„Duna Nyergesujfalunál" /1915/

c. Zépe emlékoe

Nápczava 1968 junius 2
7. old.

Kernstol Karoly

9

„Zivatar" c. zépe emlétve.

Népszava 1968 junius 2
7. old.

Kernstok Károly 10

„Őszi napfény az erdőben" c.
Tépe a német expressionizmus hatását
tükrözik.

Népszava 1968 június 2
7. old.

Kernstok Károly 11

„Piroskabátos önarckép" a műve emlitve

Nagyszana 1968 junius 2
7. old.

12

Kemstol Károly

„Ádám és Éva" /1933/ c. képe

emlékére

Nyíregyháza 1968 június 2
7. old.

Kernstok Károly

nüve szerepel a „Magyar Művészet 1896 - 1945" c. Ziállitáson az Ernst Múzeumban

Mépszava 1969 szeptember 30
2. old.

Kernstok Károly

2

A Magyar Nemzeti Galéria, a Tatai
és az Esztergomi múzeum tulajdonából
került ki a kiállított anyag

Nyíregyháza 1968 június 2
F. old.

Kerestes Károly

emlékkiállítása nyílt

Esztergomban a Balassi Bálint

Múzeumban

Népszava 1968. június 2.
7. old.

Keresztes Károly

29 éve halt meg

Nógrádi 1969 június 10
4. old

Kernstock Károly

„Hajnali lovas" c. Zipe emlitve szerepel a Nemzeti Galéria új szerzeményei Zörött

Nápszava 1969 január 9
2. old.

Kernstock Károly

mellszobrát a magyarszigeti

művészsétányon állítják fel

Nápszava 1969 január 11

2. old.

Kemstock Károly

művezető Vácott

nyílt Viállítás

Népszava 1969 szeptember 23
2. old.

Kernstok Károly

többször alkalmazott kompozíciós eljárása megtalálható Liebermann, Baluschek, Bossert művein.

Aradi Nóra: A szocialista képzőművészet története, Budapest, 1970.

2691

Kernstok Károly

Bibliográfia: Bölöni György: Lépek
kőjött. Bp. 1967. 417 l

Fiola Pál: Vaszary János bibliográfia és
bibliográfia, Tatabánya, 1970.

116 l

Kernstok Károly

vizpárti lovasait, Agitátorát

emliti Aradi Nórának az opponensi véleményekre adott válasza.

Aradi Nóra: A szocialista k épzőművészet története c. doktori értekezésének vitája. - Művtört.Ért. 1971. 1.sz. 47-59. 1.

58.l.

Kernstok Károly

Agitátor c. képét (iskolás munkaként, Munkány lélekrajzához képest)
emliti opponensi véleményében Pogány Ö. Gábor.

Aradi Nóra: A szocialista képzőművészet történet c. doktori értekezésének vitá ja. - Művtört. Ért. 1971. 1.sz. 47-59. 1.

56.1.

Kernstock Kárely festő

Uj Világ (IX.) 10. n. 1956 márc.
8. 6. l.
PÖ.G: Világyi Jolán kiállitása
a Nemzeti Salonban.

Kernstock Károly festő

Béke és Szabadság (VI.) 23 sz.
1955 jún. 8. Repr.

MÜVTÖRT DOK

KERNSTOCK KÁROLY
festőm.

Népszava, 1958.
máj.30.4.old.

MÜVTÖRT DOK.

KERNSTOCK KÁROLY
festőmüv.

Népszabadság 1958.
III.23.2.old.

Kernstok Károly

művészetének jellemzőit emlitix Király István oppo-
nensi véleménye.

Aradi Nóra: A szocialista képzőművészet története
c. doktori értekezésének vitája. - Művtört.Ért.
1971.1.sz.47-59. l.

50. l.

Kernstok Károly

Utolsó vacsora c.
képe szerepel Völgyessy Ferenc gyüjteményében.

Szelesi Zoltán: Völgyessy Ferenc képei és a szegedi mügyüjtls útja. - Müvtört.Ért.1971.1.sz.23-3o.l.

25. l.

Kernstok Károly
festő

1919 után emigrált.

Magy. művt. lex. 3.
Képzőműv. kiad. 1971.

Kernstok Károly
festő

Lovas kompozíció, 1912

Repr.

Magyar művészet 8. 32. k.
Képzőművész. Kiadó. 1971.

Kerastok Károly
festő

v ról: Körmendi András: Kerastok Károly

Magyar mű. tört. 8. Ind.
Képzőmű. kiad. 1971.

Kernstok Károly

az „Agitátor" mű forradalmi pátosza;
a „Szilvaszedők" és a „Hazatérő munkások" nagybányaias lírájában rutatta
a megnyugtató harmonia lehetőségét.

Aradi Nóra: A szocialista képzőművészet története, Budapest, 1970. 601

Kernstok Károly

legtudatosabb és már valóban szocialista lépése az „Agitátor"ban a természetes fejlődés eredményének látszik.

Aradi Nóra: A szocialista képzőművészet története, Budapest, 1970.

521

Kernstok Károly

„Agitátor a gyár kantinjában" cimű képének cimadása nagyobb tudatosságról és orientáló készségről tanuskodik.

Aradi Nóra: A szocialista képzőművészet története, Budapest, 1970.

490

Kernstok Károly

„Agitátor a gyár kontinjában" című műve tulmutat a pusztán tény megállapító kritikán.

Fradi Nóra: A socialista képzőművészet története, Budapest, 1970.

471

Kernstok Károly

képszilnettje, képi ritmusa fedezhető fel Bossert Otto Richard „Hazatérő munkások" című művén.

Aradi Nóra: A szocialista képzőművészet története, Budapest, 1970.

451

Kernstok Károly

műcén az állati munkát végző
embereket ábrázolta.

Aradi Nóra: A szocialista képző-
művészet története, Budapest, 1970.

341

Kernstok Károly

alkotása volt képes a századfordulós magyar festészetében a socialista ezmeiséget közvetíteni.

Aradi Nóra: A socialista képzőmüvészet története, Budapest, 1970.

161

Kernstok Károly

lovaskompozicióiban az ifjuság erejét, az emberi harmónia tisztaságát kívánta megszólaltatni.

Aradi Nóra: A szocialista képzőmüvészet története, Budapest, 1970.

811

Kernstok Károly

festészetének a „Lovasok a vízparton"-ig ívelő skálája azt tanúsítja, hogy a mester tudatosan keresett új módszert

Aradi Nóra: A szocialista képzőművészet története, Budapest, 1970.

651

Kernstok Károly

Szabadiskoláját állami iskolának ismerte el a tanácskormány.

Aradi Nóra: A szocialis képzőművészet története, Budapest, 1970.

10/1

Kernstok Károly

35. p. „Agitátor a gyár kantinjában"
1897, olaj, vászon, 169 x 220 cm. M.
Nemzeti Galéria, reprodukció.

Aradi Nóra: A szocialista képzőművészet története, Budapest, 1970.

Kernstok Károly

54. sz. „Lovasok a vízparton," 1910, olaj, vászon, 215 x 158 cm. Nemzeti Galéria. Reprodukció!

Aradi Nóra: A szocialista képzőművészet története, Budapest, 1970.

Kernstok Károly

53. sz. „Hazatérő" munkások" 1900-as évek eleje; olaj, vászon, 177 x 158 cm.

Reprodukció:

Aradi Nóra: A szocialista képzőművészet története, Budapest.

Kernstok Károly
festő

Méltóság

Dévényi Iván: Csáktornyai Zoltán
Művészet, 1971.március - 29.lap

1) Kernstok Károly
festő

~ Aradi Nóra: Derkovits és utódaik.
Budapest 1968

Bárdos Artúr: Kernstok Nyugat, 1910

Bölöni György: Kének között Budapest, 1967.

Dérényi Iván: Kernstok Károly hod.
Corvina 1970.

2) Kernstok Károly
festő

Dévényi Iván: Kernstok Károly Látóhatár, 1967

Genthon István: ~~A új magyar festéket története. Bp. 1935~~

Dévényi Iván: Kernstok Károly Inod. Corvina 1970.

3) Kerntok Károly

festő

Genthon István: Az új magyar festő-
művészet története Bp. 1935

Genthon István: Magyar művészet a ná-
zaolforduló idején Bp. 1962

Dévényi Iván: Kerntok Károly tod.
Corvina 1970.

4) Kernstok Károly
festő

Goda Gábor: Emlékezés Kernstok K.-ra
Művészet 1968.

Gombosi György: Új magyar rajzművészet
Bp. 1945.

Dévényi Iván: K. K. Ind.
Corvina 1970.

5) Kernstok Károly

festő

Horváth Béla: K. K. a demokratikus forradalmár. Esztergom Évlapjai, 1960.

Horváth Béla: Kernstok K. dokumentumok. Művtört. Dok. Közp. Évkve 1961.

Dévényi Iván: K. K. Corvina 1970.

6) Kernstok Károly
festő"

Horváth Béla: Megjegyzések Dévényi Iván
„K. K. életútja" c. cikkéhez. Művészet. Bt.
1961.
U. ő.: Lenin a magyar Művészet. Bt. 1965
Dévényi Iván: K. K.
Corvina 1970.

7) Kernstok Károly
festő

Horváth Béla: K. K. néhány „fauve"
jellegű rajzáról. Művészet, 1968.
Kállai Ernő: Új magyar piktúra 1900–
– 1925. Bp. 1925.
Dévényi Iván: K. K.
Corvina 1970.

8) Kernstok Károly
festő

Kassák Lajos: K. K. Ma, 1918.
Kassák Lajos: Képzőművészetünk Nagybányától hopjainkig. Bp. 1947.
Körmendi András: K. K. Bp. 1936.
Dévényi Iván: K. K.
Corvina 1970.

9) Kernstok Károly

festő

Körner Éva: Künstler der ungarischen Räterepublik. Act. Hist. Art. 1959.

Körner Éva: Derkovits Gyula Bp. 1968.

Lázár Béla: Tizenhárom magyar festő Bp. 1912.

Dévényi: ~~tto~~ K. K.

Corvina 1970.

10) Kernstok Károly
festő

Lehel Ferenc: Kernstok Károly, Nemzeti Művészet, 1934.

Kemenes Géza: K. K. Nyugat, 1911.

Dévényi Iván: K. K.
Corvina 1971.

ii) Kernstok Károly
festő

Lyka Károly: Festészeti életünk a millenniumtól az első világháborúig. Bp. 1953.
Lyka Károly: Festészetünk a két világháború között. Bp. 1956.
Dévényi: K.K.
Corvina 1970.

12) Kernstok Károly
festő

Miller Zsuzsa: A mai magyar festészet főbb irányai, Bp. 1933.

Németh Lajos: Modern magyar művészet. Bp. 1968.

Dévényi: K. K.
Corvina 1970.

13) Kernstok Károly
festő

Ortutay András: A Tanácsköztársaság
Nyergesújfalun. Dolgozók Lapja / Tatabánya / 1968 máj. 31.
V. ö.: Kernstok Károly, az 1919-es ta-
Dérényi Iván: K. K.
Corvina 1970.

14) Kernstok Károly

festő

nácstag. Dolgozók Lapja /Tatabánya/

1967 jún. 4.

Passuth Krisztina: A Nyolcak, az első magyar konstruktív törekvésű no-

Dévényi Iván: K.K

Corvina 1970.

15) Kernstok Károly festő

port. Művtört. Ért. 1964.

Passuth Krisztina: A Nyolcak festészete. Bp. 1962.

Perneczky Géza: A Nyolcak és az ak-

Dévényi Iván: K.K.

Corvina 1970.

16) Kernstok Károly
festő

tiszták köre. Kritika, 1966.
Perneczky Géza: Bevezető a „Kortársak szemével" c. kötethez. Bp. 1967.

Dévényi Iván: K. K.
Corvina 1970.

17) Kern stok Károly
festő"

Pogány Ö. Gábor: A magyar festészet tor-
vadalmárai Bp. é. n.

Radovany Dénes: K. K. egykori levele a
emigrációból. Bp. 1914.

Dévényi Iván: K. K.
Corvina 1970.

18) Kernstok Károly
festő

Rózsa Miklós: A magyar impresszionista festénet, Bp. 1914.

Szabó Júlia: Derkovits Gyula ifjúkora és a Magyar Tanácsköztársaság. Művészet 1968.

Dévényi Iván: K. K.
Corvina 1970.

19) Kernstok Károly
festő

Szabó Júlia: Magyar vajzművészet 1890-1919.
Bp. 1969.

Szilágyi Iván: Az igazság K. K. szabadiskolájáról. Élet és Irod. 1959.

Dévényi Iván: K. K.
Corvina 1970.

20.) Kernstok Károly festő

Szilágyi Iván: /Szammely Tiborné/: Emlékeim, 1966.

T. G.: Kernstok és Nyergesújfalu /Tatabánya/ Dolgozók Lapja 1968 IX. 22.

Dévényi Iván: K. K. Corvina 1970.

21) Kernstok Károly

festő

1. Önarckép fehér kalappal

1900 k. Olaj, vászon. 80 X 60 cm. MNG.

2. Róna József /?/ arcképe. 1896 k.

Olaj, vászon. 56 X 40 cm. Bp. Horváth Béla tul.

Dérényi Iván: K. K.

Corvina 1970.

22) Kernstok Károly

festő

3. Szocialista agitátor. 1896.

Olaj, fa. 81 x 64, 5 cm. Bp. Horváth Béla tul.

4. Vázlat az „Agitátor a gyár kantinjában" c. képhez. 1997. Olaj, vászon. 67,5 x 99 cm.

MNG.

Dévényi Iván: K. K.

Corvina 1970.

23) Kernstok Károly
festő

5. Agitátor a gyár kantinjában.
1897. Olaj, vászon. 169 x 220 cm. MNG.

6. Hajóvontatók / Vontató hajósok / 1897
Olaj, vászon. Egykor az udinei Museo Civico-ban.
Dévényi Iván: K. K.
Corvina 1970.

24) Kerastély Károly
festő

7. Ősi munka 1898 Olaj, vászon.
135,5 x 200. MNG.

8. Hazatelé (Este) 1899. Olaj, vászon.
141 x 161 cm. MNG.

Dévényi Iván: K. K.
Corvina 1970.

25) Kernstok Károly festő

9. Incselkedők 1900. Olaj, vászon. 112 X 164 cm. MNG.

10. Nano, a falu bolondja. 1900 k. Olaj, vászon. 193 X 164 cm. MNG.

Dérényi Iván: K.-K.
Corvina 1970.

26) Kernstok Károly

festő

11. Szilva szedők. 1961. Olaj, vászon.

119 x 97,5 cm MNG.

12. Két lány a tornácon 1962. Olaj,

vászon. 69,5 x 90 cm. Bp. Stricker Endre tul.

Dérényi Iván: K.-K.

Corvina 1970.

Kerestok Károly
festő.

Sinnu találkozott Kerestok művész-
nel Csáktornyai Zoltán.

Dévényi Iván: Csáktornyai Zoltán
Müvészet, 1971.március - 29.lap

Kerustok Károly
festő

Munkásságát nagyra tartotta
Bölöni György.

Dévényi Iván:- Bölöni György a müvészeti iró.
Müvészet,1971.február - 20.lap

Kerustok Károly

Festménye Lerűet a Nemzeti Galériába 1970-ben

N.N.: Mrókust Lomé bányában

Esti Hirlap 1971 II. 26

Kernstok Károly

"A hajóvontatók" c. képen az alakok arckifejezését méltatja-Szana Tamás: "Téli tárlat a Mücsarnokban" c. kritikájában-dicséri„mozdulatukat, melyek jól adják vissza a fárasztó munka hatását."
Képzőművészeti Társulat kiállitása.

Képes Családi Lapok, Bp. 1897. dec. 19.
XIX. évf. 51. sz. 812-814. lap

Kernstock Károly, festő

- vezette az újonnan alakult nyergesújfalni festőiskolát a plébánia egyik tágas épületszárnyában.

Simon Gy. Ferenc: Greco földre száll
Magyar Kjúság, 1967. III. 18.

Kernstok Károly.
festő.

Lovasok a vízparton. 1909. o.v. 119×95,5 cm.
Budapest. MNG. Repr

A magyarországi műv. tört. II. Kép n. 733.
Corvina 1970.

Kernstok Károly
festő

Agitátor a gyár kantinjában. 1897. o. v.
169 x 220 cm. Budapest MNG. Repr.

Szilvaszedők. 1901. o. v. 119 x 95,5 cm.
Budapest MNG. Repr.

cf. Magyarországi művészet II. Kiss n. 729, 730
Corvina 1970

Kernstok Károly

festő

Benczúr festőiskolájában tanult.

A magyarországi műv. Tört. I. 420.

Corvina 1940.

Kernstok Károly

Egy festménye Horváth Gyula gyűjteményében.

Vázlatok, végiségek; Műgyűjtő, 1970. 4. sz. 22. l.

Kernstok Károly

Műtermébe járt Kövecs Oszkár.

K. Gy.: Kövecs Oszkárnál; Műgyűjtő, 1970. 1. sz. 13. l.

Kernstok Károly

Czóbel Béláról készült portréja a közelmúlt egyéni kiemelkedő arcmása.

László M.: A magyar portréfestészet történetéből; Művészet, 1940. 4. sz. 44. l.

Kernstok Károly

Külvárosi hangulat (i festménye pere)

szerepel a szepedi hügyű; Tök

Kunbja II. Táslatón

Táslatról Táslatro

TU 1971 VIII. 24

Kernstok Károly

Festmenyei a Nemzeti Galériába
kerültek

Kádár Márta: Kincsek, szobrok,
képek

Dunántúli Napló 1971 VII. 4

Kernstock Károly

"Igézően lebilincselő a női arcképe és a "Szilvaszedés" c. alkotása,-irja elismeréssel a lap, "A Nemzeti Szalon őszi kiállitása" c. kritikájában.

Képes Családi Lapok, Bp. 1902. okt. 12.
XXIV. évf. 41. sz. 655. lap

Kernstock Károly

neve emlitve

Képzőművészet

Vigilia 1968 december
853-old

Kernstock Károly

„Hajnali lovas" c. képe
emlékére a „Kernstock Károly és az
1919-es nyugatmagyarországi szabadságharc emlékére"
c. kiállításról az Esztergomi Balassi Bálint
Múzeumból.

Képzőművészet

Vigília 1969 május
349. old.

Kernstock Károly

„Kernstock Károly és az 1919-es
nyergesújfalni szabadistole művészei"
c. Ziállítás nyílt Zora tavaszal az
esztergomi Balassi Bálint Múzeumban

Vigilia 1969 május
349. old.

Képzőművészet

Kernstok Károly

neve említve, művének reprodukciója szerepel Szabó Julia „Magyar rajz művészet 1890-1919" c. Zöngvében

Vigilia 1969 december 853. old.

Képzőművészet

KERNSTOK KÁROLY, festő

TORNYAI JÁNOSNAK 1928-ban Baján kiállitása. Levél hozzá: "Kedves Mester és Barátunk! Kiállitásod alkalmából sok szeretettel üdvözlünk - rengeteg sikert kivánunk neked is, de a bajaiaknak is, akiknek sikerülend eredeti Tornaiakat szerezni. Márk Lajos, Kernstok Károly, Toroczkai Wiegand Ede, Berán Gyula, Gábor Móricz, Herman Lipót, Kallós Ede, stb." III. Melléklet. 165. old

DÖMÖTÖR JÁNOS: Tornyai Baján 145. old

A MÓRA FERENC Múzeum Évkönyve. 1. 1966-1967
Szeged. 1968

Kernstock Károly

Kernstock Károly és az 1919-es
nyugati szabadiskola művészei
című képzőművészeti kiállítás vasárnap
nyílt meg a váci Madách Imre Művelő-
dési Ház új kiállítótermében

Pestmegyei Hírlap október 16
8. old.

Kernstock Károly

Dévényi Iván írt róla könyvet
a Corvina Kiadónak.

Pestmegyei Hírlap 1970 február 27
6. old.

MDK

Kernstok Károly, festő

Megemlítése.

Körner Éva: Periodizáció és művészettörténet
25–29. o.

KRITIKA, BP. 1969. május

VII/5.

MDK

Kernstok Károly festő

Boross M: Magy. művészek nyilatkozatai...
Esti Kurir, 1928, dec. 25. 2o l.

[illegible]

Kernstock Károly

Lovas kompozició, rézk.

[illegible]. művészek rézk.kiáll. katalógus. Aurora.
1922.

MDK

Kernstok Károly, 1873-1940.

Riders on the shore

Exhib London 1948.

MDK

Kernstok

Riders on the shore, repr.

Exhib. London 1948.

MDK

Kernstok Károly
Tájkép folyóval

Képző és Iparm. Gimnázium jub. kiáll. 1954. dec.
Ernst Muz.

Kernstok Károly

Erdő, olaj
Libalegelő, "

KUT kiáll. N.Szal. 1938. okt. 1.

Kernstock Károly, sz. Bp. 1873.
Tájkép

Egri kaszinó kiáll. Eger, 1924. 11 1.

Kernstock Károly

Tájkép, p.

Legelő lovak, akv.

Műteremben II. csoportkiállításon. 1935.

Kernstock Károlyné, Strikker Telcs Gina, Bp.VII.
Kmetty-u.29.

Adressenverzeichniss der ungarischen Medailleure

Kernstok Károly
Nyári munka
Hazatérő kecskenyáj

Munkácsy-Céh I. kiállitása. Nemz. Szal. 1928. nov.
17 1.

ifj. Kernstok Károly

Fej

Munkácsy-Céh I. kiállitása. Nemz. Szal. 1928. nov. 25 l.

Kernstok Károly

Akt

Munkácsy-Céh I. kiállítása. Nemz. Szal. 1928. nov. 25 l.

Kernstok Károly

Fiuakt

Tamás-Galéria CXVIII. kiállitása. 1941.febr.

2 l.

Kernstok Károly
Utolsó vacsora

Könyves Kálmán 103. kiállitás. 2 1.

Tar /Szabó/ 2

1500 körül. 4. korszak:
kórus, 1780. 5. korszak:
nica Visitatio 1811-től.
nak eredetileg három olt
letére, mellékoltárai: 1
szentek, /Szt. Rókus, Seb
ve. Mikor a templomot 17
névadó szentje a templom
csak három képe volt, me
cet ábrázolták.

Jellege: Román és gotikus
bővitéssel.

Külseje: Domboldal terra
tornyos homlokzata három
sé előbbre ugró. Ezt még
épitett portikus, melyne

Kernstok Károly
Tavasz, olaj
Tájkép, olaj

Árverési csarnok, 1939. 17 l.

falazattal, s két részből,
lában sátortetősek, ritkán
Elhelyezésük /települési é
szempontjából, néprajzi és
arant jelentősek.

Igen jelentős gá
lakóháznál. Mind a két gádo
boltiv - a szalma, a zsupp
ta a gyakori tüzvészek ~~ekk~~
nyugati palócság, Szlovákia
keleti fele sajátos épitésű

A Rákosi Mátyás
ku Birka-hodály a primitiv,
faépitkezés egyik ritka pe

A legrégibbnek t
lakóház - Rákosi Mátyás-u.

A község épületei
szempontjából:

Rákosi Mátyás-u.62. Lakóház
Épült 1868-ban.

Vész u

Kernstok Károly

Akt-tanulmány, festm.
Fürdőző fiuk, "
Fiu-akt, "
Fiu akt, "

Helikon III. kiállitásn. 1922. ápr. 12 l.

Kernstok Károly
Nyári munka , repr.

Munkáczy-Céh I. kiállitása. Nemz. Szal. 1928. nov.

MDK

Kernstok Károly

Akt-tanulmány, festm.
Fürdőző fiuk, "
Fiu-akt, "
Fiu-akt, "

Helikon 3. kiáll. 1922. ápr. 12 **1.**

MDK

Kernstock Károly

Pécsi Képzőmüv. és Mübarátok Társ.Kiáll. Pécs, 1932.

márc. 6 l.

KERNSTOK Károly

N. N. A 175 éves képzőművészeti gimn...

Művelt Nép, 1955, II. évf. 14 sz. április 3, 4 old.

KERNSTOK Károly

N.N: Magyar művész Dél-Afrikában.

Művelt Nép, 1955, VI. évf. 11. sz., március 13. 7. old.

KERNSTOK Károly

Péter Imre: Medgyessy fő műveinek

Művelt Nép 1955 VI évf 9 sz február 27 3 old

Kernstok Károly
festő

~ szabadiskolájában tanult 1919-ben Der-
kovits Gyula.

A magyarországi műv. tört. I. 422.
Corvina 1971.

Kernstok Károly

Várlat c. műve

repr

Művészet 1911. 77. l.

égynyolczad balra. Jobb kezében kivont
k hüvelyét tartja. Haja hosszú s arcza v
ujú felső palástja végig be van gombolva
. A lap hatán franczia szöveg olvasható.

a vonalkeretnek 17: 13.9 cm.

6.

Kernstok Károly

Irod

Péter András Az új magyar festészet kialakulása. Uj Szín. 1931. 82. l. 83. l. 84. l. 85. l.

Scuola di Siena, XV. Jahrh.: Anbetung der drei Könige. — 1876, 1878, 1879: III. 90. *Sienai iskola*, XV. század: A három király imádása. — 1881: 36. *Firenze*, XIV. század: A három király imádása. — 1888: I. 33. *Firenzei festő* a XIV. századból: A napkeleti bölcsek. — 1896, 1897: I. 33. *Firenzei festő* a XIV. századból: A napkeleti bölcsek. — 1897: I. 33. *Florentiner Maler* aus dem XIV. Jahrh.: Die heil. drei Könige. — 1898: I. 33. *École florentine*, XIV. siècle: L'adoration des Mages. — 1901, 1904: I. 33. *Firenzei festő* a XIV. századból: A napkeleti bölcsek.

Kernstok Károly

a Japán kávéházban találkozott mű-
vésztársaival.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopé-
dia, Budapest, 1970. 463 l

14 il

Lapunstok Károly

1900-tól megjelent az Abbázia kávéházban összegyűlt művészek kőjött.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970. 4631

1061

Kernstok Károly

Kiállítása lesz Miskolcon

(bm): Tanácskozás Miskolc képzőművészeti életéről

Északmagyarország 1971 IX. 16

Kernstok Károly, festő

* Nyergesújfaluról és környékéről, KK művészi hagyatékáról megemlékezés

Szántó Piroska: Életemből
Vigília, 1971. máj. 328. l.

Kernstok Károly

Dévényi Iván írt róla

Könyvet a Corvina Kiadónak

– Vasárnapi Könyvespolc – Magyar Nemzet január 13
1971 13. old.

Kemstock Károly

neve emlitve

Magyar Nemzet 1971 április 9
4. old.

Kernstok Károly

„Lovasok a vízparton" c. képe
részlet a Nemzeti Galéria új szerzeménye
kiállításán

Magyar Nemzet 1970 június 24
4. old.

Kernstok Károly

a „Nyolcak" csoportjának tagja
a Három holló vendéglőben találkozott műcésztársaival.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970.

1998

Kernstok Károly

5

„Mednyánszky László műtermében" c.
Zépe emlékve

Nepszava 1968 január 2
7. old.

6

Kernstok Károly

„Incselkedők"

„A Duna Nyergesvýfaluriel" c.

Zépei emlitve

Nepszava 1968 januar 2

7 cold.

7

Kernstok Károly

„Zivatar"

„Őszi napfény az erdőben"

c. Zipei emlékve

Nagyszava 1968 junius 2

8

Kernstok Károly

„Piroskabátos önarckép"
„Ádám és Éva" (1933) c. Zipei
emlitve

Nagyszeva 1968 gunius 2
7. old.

Kunstok Károly

2

1873-ban született, majd a Nagolcak vezér alakja, 1918-ban műverseti Rozmenybiztos

Népszava 1968 junius 2
7. old.

Kerekasztal Károly

a Tanácsköztársaság idején a
nyergesújfalui műhelytelep vezetője
volt. 1940-ben halt meg

Népszava 1968 január 2
7. old.

4

Kernstok Károly

„Agitátor" a Zépe emlékve

Népszava 1968 június 2
7. old.

KERNSTOK KÁROLY, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár, Forgács Hann Erzsébet Emlékgyüjteménynek 1960-ban megnyilt, bővitett kiállitásán szereplő müvek jegyzéke:

KERNSTOK KÁROLY: " Tanulmány". Papir, szénrajz. 32+24 cm. Jelzés, kivül lent: Paris, 1908 I./16.KK. Ltsz: 57.200. 186. old

SARKADINÉ, HÁRS ÉVA: A Modern Magyar Képtár, Forgács Hann Erzsébet Emlékgyüjtemény 181. old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, 1961. Pécs, 1962

KERNSTOK KÁROLY, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár, Forgács Hann Erzsébet Emlékgyüjtemén-nek 1960-ban megnyilt, bővitett kiállitásán szereplő müvek jegyzéke:
KERNSTOK KÁROLY: "Tájkép". Vászon, olaj. 61+77 cm.
Jelzés balra lent: Kernstok Károly. Ltsz: 57.199. 186.old

SARKADINÉ, HÁRS ÉVA: A Modern Magyar Képtár, Forgács Hann Erzsébet Emlékgyüjtemény 181.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, 1961. Pécs, 1962

Vörösök Vára

nevét. mint a "Nyolcak" csoportjának tagját említi

Dévényi Iván: Huszár Vilmosról, halálának 10. évfordulójának alkalmából. - Magyar Építőművészet, XI 1970. 6. sz. 50. l.

Kernstok Károly

Lovasok c. művét mint Gadányi grafikájával rokon művet említi

Bozóky Mária: Gadányi grafikája. - Művtört.Ért. 1970.3.sz. 203-222. l.

220. l.

Kernstok Károly 1

emlékkiállítása nyílt Ester-
gomban.

Népszava 1968 junius 2
7. old.

KERNSTOK KÁROLY, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár, Forgács Hann Erzsébet Emlékgyüjteménynek 1960-ban megnyilt, bővitett kiállitásán szereplő művek jegyzéke:
KERNSTOK KÁROLY: "Női akt Tanulmány". Papir, tus. 25+ 17 cm. Jelzés, balra lent: KK. Ltsz: 57.420. 186.old

SARKADINÉ, HÁRS ÉVA: A Modern Magyar Képtár, Forgács Hann Erzsébet Emlékgyüjtemény 181.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, 1961. Pécs, 1962

KERNSTOK KÁROLY, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár, Forgács Hann Erzsébet Emlékgyűjteményének 1960-ban megnyílt, bővített kiállításán szereplő művek jegyzéke:
KERNSTOK KÁROLY: "Félakt". Papír, tus. 28+21 cm. Jelzés, balra lent: KK. Ltsz: 57.201. 186.old

SARKADINÉ, HÁRS ÉVA: A Modern Magyar Képtár, Forgács Hann Erzsébet Emlékgyűjtemény 181.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, 1961.1-es, 1962

KERNSTOK KÁROLY, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár, Forgács Hann Erzsébet Emlékgyüjteménynek 1960-ban megnyilt, bővitett kiállitásán szereplő művek jegyzéke:
KERNSTOK KÁROLY: "Férfi kuzyával". Papir, vizfestmény. 27+ 27 cm. Jelzés, jobbra lent: KK. Ltsz: 57.202. 186.old

SARKADINÉ, HÁRS ÉVA: A Modern Magyar Képtár, Forgács Hann Erzsébet Emlékgyüjtemény 181.old

" Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, 1961. 1-6os, 1962

Kerestock Károly

Agitátor a gyár kantinjában
(1897, szepró)

Kritika 1971 4 sz.

Kerestes Károly
festő.

Lukács György gyűjteményében
volt Kerestes kép is.

Heitler László: Vedres Márktól.
Művészet, 1971. április - 19.oldal.

Kernstok Károly

művei megtalálhatók Petrovics Elek gyűjteményében. Bölöni György: Képek közölt. Bp. 1967. 425 l.

Fiola Pál: Vassary János biográfia és bibliográfia, Kaposvár, 1970.

821

Kernstok Károly

és Vaszary János festészete között különbséget tesz. Rabinovszky Máriusz. Szabad művészet. 1950. 5-7 sz. 203 l.

Fiola Pál: Vaszary János biográfia és bibliográfia, Kaposvár, 1970.

761

Kepenstok Károly

Bibliográfia: Lyka Károly: Vaszary kiállítása: Uj Idők, 1912. 14. sz. 344 l.

Fiala Pál: Vaszary János bibliográfiája és bibliográfia, Kaposvár, 1970.

54 l

Kernstok Károly

Bibliográfia: Felvinczi Takács Zoltán: Az átrendezett modern képtár. Nyugat, 1913. 2. köt. 59 l.

Fiola Pál: Vaszary János biográfia és bibliográfia, Kaposvár, 1970.

56 l

Lernstok Károly

Bibliográfia: Művészeti krónika, Bp. 1904. 3. sz. „Modern magyar festők."

Fitz Pál: Vaszary János életrajza és bibliográfia, Kaposvár, 1976.

201

Kernstok Károly

vonalrajzos figurárhoz (Lovasok vízparton) kerül közel Vaszary János művészete.

Fiola Pál: Vaszary János biográfia és bibliográfia, Kaposvár, 1970. 170 l

6 l

Kernstok Károly

Virrasztok c. képének vázlata a Nagy István gyűjteményben van. Frissebb a befejezett műnél.

Dévényi Iván: Modern magyar festőművek; Műgyűjtő, 1971. 1-52. 4. l.

Kernstok Károly, festő

Megemlítve: lóábrázolással kapcsolat-
ban.

Szíj Rezső: Múzsák testvérisége – Reich Károly
grafikai albuma 367. old.

KÖNYVTÁRCS, Bp. 1969. június XIX/6.

1) Kernstok Károly

festő"

Több éri távollét után 1925-ben tért vissza M. o.-va.

/1873-1940/. Félrevonultan dolgozott.

„Utolsó vacsora" c. műre 1923, a témát 1925-ben ismét feldolgozta.

A magyarországi műv. tört I. 514.

Corvina 1971.

2) Kunstok Károly
festő

Két ízben festette meg „Ádám és Éva" c. művét is.

1932 – „~~Vo~~ Vizsadat" c. műve.

1934 – „Sírbatétel".

Ő indította útnak Derkovits gyulott.

A magyarország műv. Tört. I. 514.

Corvina 1971.

Kerastoh Károly

festő"

Részt vett 1919-ben a Tanácskörtársaság műv.-i életének irányításában.

A magyar forradalmi műv. tört. I. 512
Corvina 1971.

Rádiómelléklet - Ma: *A rejtélyek birodalmában*

VILÁG

757. SZÁM * ÁRA 40 FILLÉR — Főszerkesztő SUPKA GÉZA DR. — 1947 DECEMBER 7 * VASÁRNAP

Tito fogadtatása

Lesz-e háború?

(S. G.) Nézzünk egyszer nyiltan szembe ezzel a kérdéssel. Nemcsak azért, mert a kérdés éppen most drámaian érdekes, hanem inkább azért, mert — Sztálin és Molotov nemrégen elhangzott és egészen határozott béke-nyilatkozataival szemben — hazai utófasisztáink és azoknak, úgy látszik, még mindig nagyszámú hívei között állhatatosan terjesztik a rémhírt: jön a Harmadik Világháború!

Valami olyasfajta kéjelgéssel szürcsölik, csámcsogják ezt a hírverést, ahogy pl. láni még csak három éve a különböző »csodafegyverekről« szóló együgyű legendákat terjesztgették a balga hallgatóság között. Hogy például »a német felmentő csapatok ágyudörgése már itt hallatszik a budai hegyekben«, — amikor pedig ott már az orosz előőrsök vágták el a várbeli németek visszavonulásának útját. A Harmadik Világháború torz legendája ma nyilván olyan V-vitamin féle szerepet játszik a demokráciával elégedetlen elemek között, aminő annak idején a V—1 és V—2 volt a hitleráj rajongói számára: kétségbeesett óráikban.

Hogy Szovjetoroszország nem akarja a háborút, azt — a dolgok józan végiggondolásán kívül — a két legfelelősebb szovjet-államférfiúnak fennt hivatkozott nyilatkozatai is bizonyítják. Kelet felől tehát erősen hervadoznak azok a remények, amelyek egy új világégés tüzénél szeretnék a maguk kis privát pecsenyéjét megsütni. »Ja, de itt van a nagy ellenlábas, Amerika«, — mondják ezek a fiók-Göbbelsek — »ha a Szovjetunió nem is akarja a háborút, de Amerika annál inkább akarja. El is indítja, akár tetszik Moszkvának, akár nem. És akkor majd . . .« s ezután természetesen következnek a vágyálmok, a bosszú, a szabadrablás és szabadgyilkolás újabb kéjes álomképei.

Nos, ezekkel a holdkórosokkal szemben próbáljunk az ő saját fegyvereikkel küzdeni: lássuk az angolszász közvéleményt.

Elsőül az *Encyclopaedia Britannica*-nak »Ten Eventful Years« címen most megjelent négykötetes történetét idézzük, amely az 1937—1947 közt letelt tíz esztendő történetét mondja el, mindenkor a leghitelesebb szakértők szavával.

Azt olvassuk itt, hogy a Második Világháborúban mintegy 15 millió katona pusztult el mindkét részről. A könyv fel is sorolja a főbb nemzetek veszteségeit abszolut és percentuális számokban. A felsorolás nem érdektelen. Eszerint: az

Egyesült Államok	295.904	halottat, 500 közül 1 embert vesztett,
Franciaország	200.000	halottat, 200 közül 1 embert vesztett,
Kína	2,200.000	halottat, 200 közül 1 embert vesztett,
Anglia	305.770	halottat, 150 közül 1 embert vesztett,
Olaszország	300.000	halottat, 150 közül 1 embert vesztett,
Japán	1,506.000	halottat, 46 közül 1 embert vesztett,
Németország	2,850.000	halottat, 25 közül 1 embert vesztett,
Szovjetunió	7,500.000	halottat, 22 közül 1 embert vesztett.

A polgári lakosság háborús haláleseteit — mondja a tanulmány — lehetetlen összeszámolni, mint ahogy lehetetlen számot adni azokról a károkról, amelyet az otthonok, az ipari üzemek szenvedtek el, amelyeket a családi életek szétzüllése, emberi sorsok elbukása jelent. És még lehetetlenebb felszámolni mindazt a kárt, amit hosszúhosszú időkre jelent az, hogy az emberiség legjobb erőit éveken keresztül a pusztítás és nem a termelő munka szolgálatába állították. Pénzben kifejezve, ez nyilván sokszorosát jelenti annak az összegnek, amelyet a háború finanszírozása követelt meg a gazdasági élettől innen és túlnan.

Ez a beszámoló már önmagában is eléggé tanulságos olvasmány; de pláne az, ha meggondoljuk, hogy a szerzője nem más, mint — George C. *Marshall*, aki e tanulmány írásakor ugyan még csak az Egyesült Államok vezérkarának főnöke volt, ezidőszerint viszont a washingtoni kormány »államtitkára«, magyarán miniszterelnök-külügyminisztere. Aki mindenkinél jobban tudja, hogy az új fegyverek — összecsapás esetén — megszüntetnék *minden* terület elszigeteltségét, vélt biztonságát.

Ezeknek a horribilis veszteséglistáknak láttára — bármiként hajrázzon egyébként a jingo-sajtó — bizonyára Marshall is százszor meggondolja, vajjon szabad-e az emberiséget még egy ilyen katasztrófába belesodorni.

A másik érdekes adalék az amerikaiak valódi véleményéhez a *Newsweek* című — nem éppen kimondottan szovjetbarát — folyóiratnak egy anketje, amelyet a szovjetkérdés 16 legjobb amerikai szakértőjének — egyetemi tanároknak, külügyi embereknek, ujságíróknak, Moszkvában élt tudósítóknak — bevonásával a legutóbbi napokban rendezett.

Öt kérdést tett fel mindegyiküknek. Az első kérdés arra vonatkozott, minő okokra vezetik vajjon vissza az illetők a szovjet-amerikai viszony leromlását. A második kérdés úgy szólt, hogy a megkérdezett véleménye szerint minő következményei lehetnek annak a túlszigorú kritikának, amellyel egyes kongresszusi tagok és egyes amerikai sajtószervek a Szovjetuniót illetik. A harmadik kérdés: mikorra várható a két birodalom közötti viszonynak háborús krízisre vezető kiélesedése. A negyedik: minő rövidebb vagy hosszabb lejáratú eszközökkel vélnék a két birodalom közötti viszonyt feljavíthatni. Az ötödik kérdés: végső értelemben hogyan foglalná össze jelenlegi elképzelését a két birodalom jövőbeli kölcsönös magatartása dolgában.

Nem akarnám itt a válaszokat részletesen ismételni. Csupán a »béke vagy háború« — kérdése érdekel itt most bennünket.

Nos, a megkérdezett komoly szakemberek túlnyomó többsége úgy hiszi, hogy a békének 50 %-kal nagyobb esélye van, mint a háborúnak, és egyetlen olyan szakértő sem akadt, aki szerint a két nagyhatalom között a háború elkerülhetetlen volna. Csupán kettő akadt olyan, aki szerint a háború elkerülhetésének kicsiny az esélye. Egyetlen egy szakértő sem akadt, aki öt évnél rövidebb időre várná a helyzet háborús kiélesedését, nem szólván arról, hogy egy éven belül persze ugyancsak egyetlen szakértő sem hinné a háború kitörését lehetségesnek.

Ami már most a háborús pszihózis lebontását illeti, itt igen érdekes lehetőségekre mutattak rá a szakemberek. A legtöbbje az egymás erőviszonyainak kölcsönös elismerését és tiszteletbentartását véli kiindulópontnak. Azután következik az akár közvetlen diplomáciai úton, akár az UNO útján megindítandó közös egyezmények lehetősége. Sok szavazatot kapott az a megoldási terv, amely a kölcsönösen nyujtandó kereskedelmi előnyök révén bensőséges gazdasági kapcsolatok kiépítését kivánná. Szépszámú szavazat esett arra az elgondolásra, hogy a kommunista és a kapitalista termelési rend ellentéteit olyan rendszerbe kellene egybefoglalni, amely mindkétfajta gazdasági elv előnyeit egyesítené magában.

Az tagadhatatlan, hogy vannak Amerikában érdekeltségek, amelyek nyilegyenesen újabb háborús konfliktusra törnek, amellett izgatnak és szeretnének ilyen tömeghangulatot kiizzítani. Ámde, miként ez az ankét is mutatja, túlnyomó Amerikában is azoknak a józan embereknek a száma, akik immár két világháború tapasztalatain okulva, menthetetlenül rájöttek az igazságra, hogy minden üzlet közül a legrosszabb üzlet a háború.

Az elnök képviselője, a kormány és a diplomáciai testület tagjai köszöntötték a Keleti pályaudvaron a jugoszláv miniszterelnököt

Budapest nagy lelkesedéssel ünnepelte szeretett vendégét

Zászlódíszt öltött ma reggel Budapest. Szívből, lelkesen. Mert nem üres szólam, nem is a vendégnek kijáró udvariasság: évtizedes vágy valósult meg, amikor a magyar főváros falai közt tisztelheti, ünnepelheti déli szomszédjának, a jugoszláv népek országának fejét és vezérét.

(Gehl Zoltán rajza)

Hosszú, nehéz, sötét korszakon keresztül mesterséges válaszfal tartotta távol egymástól a nemzeteket, amelyeket jellemük és hajlandóságuk egymás megbecsülésére és őszinte barátságra késztetett, amelyek, ha szabadon cselekedhetnek, régen megtalálták volna egymás kezét.

A válaszfal a felszabadulás után leomlott. Leomlott pedig Jugoszlávia nagylelkű és megbocsátó magatartására.

Nagyon emlékeznünk kell még a napra, amikor az »örök« baráti szerződésen szinte meg sem száradt a tinta, de magyar csapatok zúdultak rá a védtelen, gaz módra lerohant, életéért küzdő Jugoszláviára. Az »örök« barátságból örök szégyene lett Magyarországnak, amelyet gonosz zsarnokai kapcsolták bele ebbe az arcpirító szószegésbe, amely fogcsikorgatva volt kénytelen tűrni, mint sározzák be Horthyék a magyarság jóhírnevét, lovagiasságának legendáját és lélekből fakadó, őszinte vonzalmát a derék, becsületes jugoszláv nép iránt.

Nagyon emlékeznunk kell még a másik napra is, amely az »ujvidéki vérfürdő« néven kerül bele történelmünk leggyászosabb lapjára.

Amikor a tébolyba züllött nyilaskeresztesek már akkor működő hóhérai halomra ölték a baloldali szerb és magyar lakosságot, aggokat, nőket, csecsemőket, dúlva és rabolva. Amikor, megcsúfolva a magyar emberséget és mélyről fakadó magyar tisztességet, az elszörnyedés és felháborodás tiltakozását váltották ki az egész demokratikus világból.

S még nem tudtuk tévedésből sem jóvátenni ezeket a borzalmakat, de Jugoszlávia már fátyolt borított rájuk. Baráti szeretettel közeledett felénk azon az úton, amely a népek igazi megértéséhez vezet, amelynek végén a szabadság, függetlenség nemes célja világít.

Azzal a szeretettel és hálával köszönti a magyarság ma Tito tábornagyot és vele érkezett jugoszláv vezetőket, amely lelkének mélyéből fakad s amely végre igaz kifejezést adhat belső érzésének a sokat próbált, nehéz áldozatokból felemelkedett, becsületes, vitéz, demokratikus jugoszláv nemzet iránt.

Budapest ünnepi fogadásra készül

Az Országos Nemzeti Bizottság pénteken ülést tartott és örömmel tudatta a magyar néppel, hogy a szomszédos Jugoszlávia vezetője, *Tito* marshall Magyarországra ér-

kezik.

A város minden részében lázasan készülnek a fogadtatásra.

A házakon lobogó leng, már kora reggel emberek sokasága helyezkedik el a Rákóczi úton és azon az útvonalon, ahol *Tito* marsall kíséretével együtt szállására hajt. Az emberek kezében piros-fehér-kék jugoszláv zászlócska és magyar zászló leng.

Az üzemek dolgozói zászlók alatt vonulnak a Rákóczi-úton a Keleti-pályaudvar elé.

A Rákóczi-úti házak lakói ablakaikat perzsaszőnyegekkel, terítőkkel, virágokkal díszítették.

A kirakatokon nemzetiszínű szalagok és pirosfehérzöld, valamint jugoszláv zászlók jelzik, hogy Budapest szeretettel, igazi barátsággal fogadja Jugoszlávia küldötteit.

Pirosfehérzöld és kékfehér színben díszlik az egész Rákóczi-út és

a zászlótömeg valóságos zászlórengeteggé sűrűsödik a Keleti pályaudvar előtt.

A közönség a rendezőgárda utasításait fegyelmezetten betartja.

A Keleti pályaudvar előtt

Nagy tömegben sorakoznak fel az egykori partizánok és a különböző egyenruhás alakulatok.

A Keleti-pályaudvar bejárata előtt helyezkednek el

a határvadász alakulatok díszszázada

és két rendőrzenekar, amely a munkászenekarokkal felváltva játszik munkásindulókat.

Féltíz után sorra érkeznek a Keleti pályaudvar elé a politikai pártok vezetői. Egymásután jönnek a kormány tagjai, akik a pályaudvar perzsaszőnyegekkel feldíszített előcsarnokában várakoznak.

Megérkezik *Kossa* István, a Szakszervezeti Tanács főtitkára, *Pesta* László miniszterelnökségi államtitkár.

Rajk Lászlóné és *Erdei* Ferencné a Magyar Nők Demokratikus Szövetségének képviseletében hatalmas vörös rózsacsokorral érkeznek. *Vas* Zoltán, a Gazdasági Főtanács főtitkára is itt van már.

Féltíz után néhány perccel érkezik a pályaudvari díszcsarnokba *Nagy* Imre, a Ház elnöke, *Implom* Ferenc alelnök társaságában. *Révai* József *Farkas* Mihállyal jön.

Háromnegyedtízkor érkezik

a jugoszláv követség

teljes személyzettel.

A rendőri és katonai tábornoki kar tagjai is megjelentek.

Sorra érkeznek a magyar és külföldi politikai vezetők. Megérkezik *Helm* angol követ és *Chapin* amerikai követ.

A diplomáciai testület tagjai közül itt látjuk *Fedelkievics* lengyel követet, *Bujna* csehszlovák ügyvivőt és *Feisst* svájci követet is.

Tíz óra után néhány perccel

két kisgyerek érkezik:

az úttörő mozgalom tagjai. *Sugár* András és *Kassay* Klára. A magyarországi gyerekek nevében virággal várják Tito marsallt.

A francia követ is megérkezik. A diplomáciai testület részére fenntartott tribünrészhez megy. Melegen üdvözli *Puskin* követet és *Chapint*, az Egyesült Államok budapesti követét.

Féltíz előtt néhány perccel a Keleti-pályaudvar forgalmi irodájában

jelzik az első jugoszláv vonat érkezését.

Pontosan kilenc óra harmincöt perckor begördül *a jugoszláv kísérők* különvonata a Keleti-pályaudvarra.

Megérkezik *Bognár* József polgármester, *Gyöngyösi* János, a Kisgazdapárt főtitkára, *Mihályfi* Ernő, az elnöki hivatal vezetője.

Dinnyés Lajos miniszterelnök

is megérkezik a pályaudvarra. A gépkocsijából kiszálló miniszterelnököt a közönség nagy tapssal és éljenzéssel fogadja.

Féltíz után jön be a pályaudvar vörös szőnyegén *Zamercev* városparancsnok. *Vincze* János román követ is a várakozók között van.

Megérkezik Tito vonata

Háromnegyed tizet mutat az óra, az izgalom tetőfokára hág: jelzik, hogy

Tito marsall vonata perceken belül begördül a Keleti-pályaudvarra.

A díszszázad feszes vigyázban áll, a zenekarok készenlétben vannak és a fogadásra megjelent előkelőségek elfoglalják helyüket.

A zászlódíszbe öltözött Baross-téren a tömeg egyre nő. Háromnegyed tízkor már közel

százezer ember szorong a Keleti-pályaudvart környező térségen.

Tíz óra 15 perckor a hangos beszélőn bejelentik, hogy Tito marsall vonatja a második vágányra fut be.

Pillanatok múlva *feltűnik* a jugoszláv miniszterelnököt hozó vonat. A mozdonyon elől két piros-fehér-kék zászló.

A zenekar a jugoszláv nemzeti himnuszt játssza, mialatt befut a különvonat. A negyedik kocsiban

megjelenik Tito marsall markáns arcéle.

Amikor a jugoszláv himnusz utolsó akkordjait játssza a zenekar, száll ki a különkocsiból sötétkék tábornagyi egyenruhában Tito marsall. *Dinnyés* Lajos miniszterelnök eléje lép és a lépcsőről lelépő Tito marsallal kezet szorít.

A zenekar ezután a magyar Himnuszt játssza.

Közben fotoriporterek és filmfelvevők karéja veszi körül a két miniszterelnököt.

A marsall a magyar himnuszt feszes vigyázzállásban, tisztelegve hallgatja végig,

majd azután bemutatja kíséretének tagjait a magyar miniszterelnöknek.

Üdvözlés az elnök nevében

Mihályfi Ernő miniszter, az elnöki hivatal vezetője üdvözölte Tito tábornagyot:

— *A köztársasági elnök úr nevében* meleg szeretettel üdvözlöm *Tito marsallt* Magyarország földjén. Isten hozta.

Melegen kezet szorítottak.

Tito marsall először a jugoszláv követség tagjait üdvözölte, majd a diplomáciai testület részére fenntartott helyre ment. Ott a miniszterelnök bemutatta neki a külföldi diplomáciai testület vezetőit. Majd a magyar kormány részére fenntartott helyhez vonultak, ahol a magyar kormány tagjaival a politikai és gazdasági élet vezetőivel ismerkedett meg.

Közben *megható jelenet* játszódott itt le. A magyar úttörő gyermekmozgalom részéről *Kassai* Klári 6 éves kislány és *Sugár* András 12 éves fiú virágcsokrot nyújtottak át Titonak. A magyar nők nevében *Rajk* Lászlóné, *Majláth* Jolán és *Fáy* Boriska vörös rózsacsokorral kedveskedett a vendégnek.

A honvéd- és rendőrtábornoki kar mutatkozott be ezután, majd a Magyarországon élő délszlávoknak kisebb küldöttsége üdvözölte Titot, aki a miniszterelnök oldalán díszsorfal között vonult ki a Baross térre. Mögöttük *Mihályfi* Ernő miniszterrel az élen haladt a jugoszláv és magyar kormány többi tagja.

Ahogy a pályaudvar kijáratánál Dinnyés miniszterelnök mellett feltűnt a sötétkék egyenruhába öltözött tábornok alakja,

a százezerfőnyi tömeg egetverő éljenzésbe kezdett.

A partizán és honvéd díszszázad feszes vigyázzállásba merevedett. A honvédszázad vezénylő tisztje jelentkezett a két miniszterelnök előtt, majd Tito és Dinnyés elvonult a kivonult díszszázadok előtt. Közben a közönség lelkesedése mind jobban és jobban fokozódott.

Amikor a szemlét befejezték és a téren egymás mellett megállt a két miniszterelnök, újból pergőtűz alá vették őket a fényképészek és filmoperatőrök egész hada. A felsorakozott *gépkocsikba* szállt ezután Tito marsall és kísérete, hogy szállásukra hajtsanak.

Szülőkről, egyedülállókról, megbízhatóan rendet kodni kíván? állandó otthont, kitünő ellátást nyujt: dr. Stein pesthidegkuti ERMITAGE gyógyüdülő Telefon 163-482

Ma, szombaton nyílik az Országház kávéház kis szalónja. Kellemes uzsonnázóhely, hangulatos estek. ½9-től a zongoránál *Érdi Rózsi.* Asztalrendelés: 127-308, 126-208

Megérkezett a »Tom-Tit« nagy játékcirkusz! Uj játék — új öröm, ilyen még egy gyereknek sincs! Villamos, kémiai, építő, rajzoló játékok »Játszva Tanulni« szaküzlete: Jankovich, Rákóczi-út 32. Nyár-utcai oldalon. (×)

A Haavisel ek Bizottsága, Ruhagyüjtő Század és az Ábony-utcaiak december 7-én, vasárnap ½6 órakor tartják Sip-utca 12. II. 33. alatt hagyományos hálaadó ünnepélyüket. Okvetlen elvárunk. Vendégeket szívesen látunk.

Akikkel találkoztam

Irja Relle Pá

Kernstok Károly

Ausztráliából hívom tanúnak *Orbán* Dezső festőművész barátomat: igazolja, hogy így történt. Amikor a »Nyolcak« első kiállítását megnyitottuk, *Kernstok* Károly, a csoport művészvezére nagyon megharagudott rám. A katalógushoz írt előszóban ugyanis, mint a mozgalom életrehívója, bátorkodtam annak a véleménynek kifejezést adni, hogy a neoimpresszionizmus nem jelenti a művészet netovábbját, de bizonyára vannak és lesznek olyan eredményei, amelyek tovább segítik a képzőművészet fejlődését. Ez nem tetszett Kernstok Károlynak. Annyira nem tetszett, hogy először: kivágatta a katalógusból az előszót, másodszor, hogy többedmagammal meghívott nyergesujfalusi kisbirtokára, a Duna mellé.

Bosszúterve ezzel a meghívással majdnem végzetesen sikerült. Stoki (így becézte őt az egész magyar művészvilág) híres borpinceéje ugyanis — mint megrögzött bornemisszát — alaposan lekapott a lábamról. Nem ittam alig egy-két kortyot, a pince borszaga is elég volt, hogy berúgjak. Különösen a szabad levegőn történhetett valami; rendellenesség a fejemmel, meg a gyomromnal, csak arra emlékszem, hogy szegény, jó *Cigány* Dezső húzott ki a Dunából, ahová, akkor sem tudtam, ma sem tudom, hogy vánszorogtam el, ha egyáltalán a saját lábamon történt ez a kétes és módfelett gyanus vánszorgás. Mindegy, no. A bosszúterv, vízbefúlásomat illetőleg, szerencsémre nem sikerült.

A kudarcba fulladt merénylet tervre persze felelnem kellett. Feleltem is. Ehhez tudni kell, hogy a századfordulónak aligha volt gálánsabb lovagja Kernstok Károlynál. Gyönyörű ember volt, férfiszépség, a fizikum és szellem klasszikus arányelosztásában. Művész az élet, a gondolkozás minden vonatkozásában. Nőevő. Perzse módjával. Kettőre vigyázott. Először: nehogy a nők megegyék, másodszor: nehogy művészi egyensúlyát felborítsák.

Ezen a vonalon készültem a visszavágásra. Bosszútervem végrehajtására a Művészházban rendezett jelmezbál kínálta a megfelelő alkalmat. Pontban éjfélkor *Feiks* Jenő karján és számos híres-neves művész kíséretében gyönyörű hölgy lépett a zsibongó klubszalonba. A bécsi spanyol nagykövet unokahuga volt, párductest, villogó tekintet, éjfekete haj, égő piros rózsa, aranykarika az ígéző fülcimpákon, szóval, egy telivér spanyol hercegnő, akinek az aranybölcsőjét nyilván valamelyik kacsalábon forgó ős-andaluziai kastélyban ringatták.

A nemes hölgy véletlenül Kernstok Károly mellett kapott helyet. Örökidőkig szánom-bánom, hogy a kettőjük között lepergett párbeszédet nem jegyeztem fel az utókor számára.

Két óra tájban Feiks Jenő a zongorához ült és eljátszotta a híres *Otero*-fandangót. A hercegnő vérmérséklete nem sokáig bírta a tétlenséget. Hirtelen a zongora elé libbent és eljárta az ördöngös táncot kasztanyettával, a riszálás, has- és derékritmizálás minden járulékával, tüzével, bájával. Kernstok sem tudta tovább türtöztetni magát: az utolsó lépéseket már együtt táncolta a hercegnővel és együtt dobbantotta vele az utolsó szót is: *Olé!*

A tapsorkánja tört fel.

Kernstok mélyen meghajolt a hercegnő előtt és egy hódolatteljes kézcsókot lehelt a hosszú fekete kesztyű tenyérnyílásába.

Ezt már nem bírta a hercegnő. Torkából határozott férfihangon tört ki a tiltakozás, mégpedig magyar szöveggel. Lelepleződés, harsogó nevetés, tabló.

A hercegnő én voltam. *Feiks* Jenő, *Berény* Róbert és több művész alkotása, mondhatnám, a kollektív művészet remeke. Egy élő Gandara-portré, spanyol vamp, a bosszúállás — bukott angyala. Mert megbuktam. Amikor az éjfekete parókát levettem fejemről, förtelmes látvány voltam. Mindenki nevetett. Csak Kernstok nem. Nyugodtan elővette aranyóráját:

— Félhárom, — mondta — nyertem.

— Vesztettem — felelte *Könyai* Elemér, a Művészház igazgatója és egy pénzzel bélelt borítékot adott át Stokinak.

Fogadtak. Ha félháromig Kernstok — minden erőszak nélkül — kiugratja a bokorból a hercegnőt, illetve engem, ő nyert: egy a tízhez. Kernstok nyert. Könyai fizetett. Én megbuktam. Csúfosan. Egyetlen vigaszom, hogy azért Kernstok sem úszta meg olyan simán a dolgot. Amikor a borítékot átvette Könyaitól, lovagias ajánlatot tett:

— Emeljük le.

— Játsszuk le — felelte Könyai.

Három órakor felvonultak a kártyaszobába. Négyes makaópartiba ültek be. Kernstokkal szemközt a világhírű zeneakadémiai tanár foglalt helyet. A negyedikre már nem emlékszem.

Kernstoknak egyetlen kikötése volt:

— Részemről pont félhétkor abba kell hagynom... Reggel 7-kor indul az első vonatom Nyergesujfalura. Haza kell mennem.

Megkezdődött a mérkőzés, azzal a céllal, hogy Kernstok a nyert pénzt visszajátssza Könyainak.

Másnap délben, mint művészeti vezető benéztem a Művészházba. A kártyaszobán keresztül mentem. Mind a négyen rendületlenül ültek a zöld asztal körül. Minden pénz Kernstok előtt. Körülöttük kis asztalkákon étel- és italmaradékok, a hamutálcákban szivar- és cigarettacsutkák tömege. Feri, a főpincér a sarokban aludt. Estefelé ismét benéztem a klubba. Változatlan kép. Minden pénz Kernstok előtt. Feri, a főpincér a sarokban, stb. Talán csak csutka volt több a hamutálcákban, a levegő vágnivalóbb, s a négy fej merevebben leszegezve a zöld asztalra.

Másnap délre semmi változás, estére némi enyhülő helyzet, végre harmadnap délre Kernstok pénze, a fogadott összeg utolsó fillérig ott domborult Könyai Elemér előtt. Stoki kiegyenesítette meggémberedett derekát, merev nyakán lassan, nyöszörögve felemelte lebillent fejét, nagyot nyujtózott és meghökkent. Szemközt egy idegen úrra esett fáradt pillantása.

— Ó, bocsánat — mutatkozott be — Kernstok Károly.

Szemközt az eredeti partner ült, a Zeneakadémia híres professzora. Harmadnapra annyira kinőtt a szakálla, Kernstok nem ismert rá.

Igy jár az, aki egy kis művészi forrongásban nem méltányolja embertársa tárgyilagosságát. No dehát, kicsit mintha magam is pórul jártam volna. Egy évvel később Párisban a Verlaine-pincében találkoztam Kernstokkal.

— Valamit tisztáznunk kell — mondta mosolyogva — Vedd tudomásul, a katalógusból nem én vágattam ki az előszót, hanem Cigány Dezső, a Dunából nem Cigány Dezső mentett ki, hanem én, a spanyol hercegnőt nem te találtad ki, hanem én. Azért, hogy ugrassalak. Csak az a fogadás, azt ette volna a fene, azt Könyai találta ki. Sürgönyöztem is neki innen: »Makaóparti megalakult. Stop. Három vagyunk. Stop. Negyedik kell. Stop. Sürgősen gyere. Stop. Anatole France vár.«

Mindig tudtam: nagy művészek — kisgyerekek.

Csillárt is, állólámpát is *Meteor*tól, Podmaniczky-u. 27. (×)

Házasság Dénes Éva és Kenedi István december 7-én, vasárnap délben 12 órakor a dohányutcai templomban házasságot kötnek. (M. k. é. h.) (×)

Philanthia virág minden alkalomra. IV., Váci-u. 9. T.: 180-448. (×)

Virgácsot érdemelsz Mikulásra: ha nem nézed meg a Royal Varieté remek műsorát!

Kernstok Károly

Nyári munka c.
kepe repr.

Művészeti Szalon

(Kolozsvár) 1929. IV.
erf. 1. sz. 8. l.

in der Sächsischen Schweiz.

ne gezeichnet von E. Heyn.

Kernstok Károly

lásd

Művészeti halon

1929. IV. évf. - 3 sz.

15. l.

Kompláramban

emälde von Matthias Schmid.

nz Hanfstängl in München.

Kernstok Károly

műveiből rendezett kiállítást 1947. az Andrássy uti Bibliotheka könyvesbolt kis galériája

vöd

Szegi Pál: Kiállítások naplója. Tér és Forma 1947. 138. l.

ZI IPAR

TÁRSULAT ELSŐ RENDES
LÉSE.

ves számmal gyülekeztek össze f. évi
um termében az első rendes évi köz-
személyiségét láttuk a jelenlevők so-
olgált, hogy az iparművészeti társulat
unk minden rétegébe behatolt. Ebben
unk életrevalóságának és fényes jövő-

Kernstok Károly

Perállag III

1456 cl.

Karos gyertyatartó. A bártfai templomban. XV. sz
Kézi gyertyatartó. A geczelfalvi plébánia templom
Rácskorlát. A halli plébánia templomban. XVI. sz
Rácsajtó. A müncheni nemzeti muzeumban. XV. s
Vas rács. Az országos iparművészeti muzeumban.
Házi harang. Münchenben. XVII. század eleje ---
Ajtópánt a Toppler-féle házon Nürnbergben. 159
Rácskapu. 1755. - --- --- --- --- --- --- --
Lámpa a Strozzi-palotán Florenczben--- --- ---
Tizenhárom ábra Henry Mayeux *La Composition*
Kereszt zománczos alakokkal díszítve. Bernardo
Zászlótartó állvány. Velenczében a Márk-téren---
Butor díszítmény részlete. XV. századbeli velencz
Mennyezet részlete a velenczei doge-palotából
Aranynyal átszőtt kelmék. XVI. századbeli velencz
Velenczei üvegedények a XVI. századból--- ---
Kereszt kristályból. A S. Marco-kincstárban, Vele

KÉPEK A SZÖVEGEN KÍVÜL:

XIII. Sarokszekrény. Török-Seitz úrhölgy részére
XIV. Arczkép, Frans Hals műve az Országos kép

Szerkesztőség: Budapest, IV

Kernstok Károly

l.

Magy. Művészet

1948. 35. l.

Kernstok Károly

festő

Nyergesújfalu

MKSz 1947

dió- és diógyökérborítással, hajlott előlappal, négy fiókja közül a felső egyenes és kiugrik. XIX. sz. k. — COMMODE, Nussholz und Nusswurze, politiert, vorne geschwungen; vier Laden, die oberste gerade und hervortretend. Mitte XIX. Jahrh.

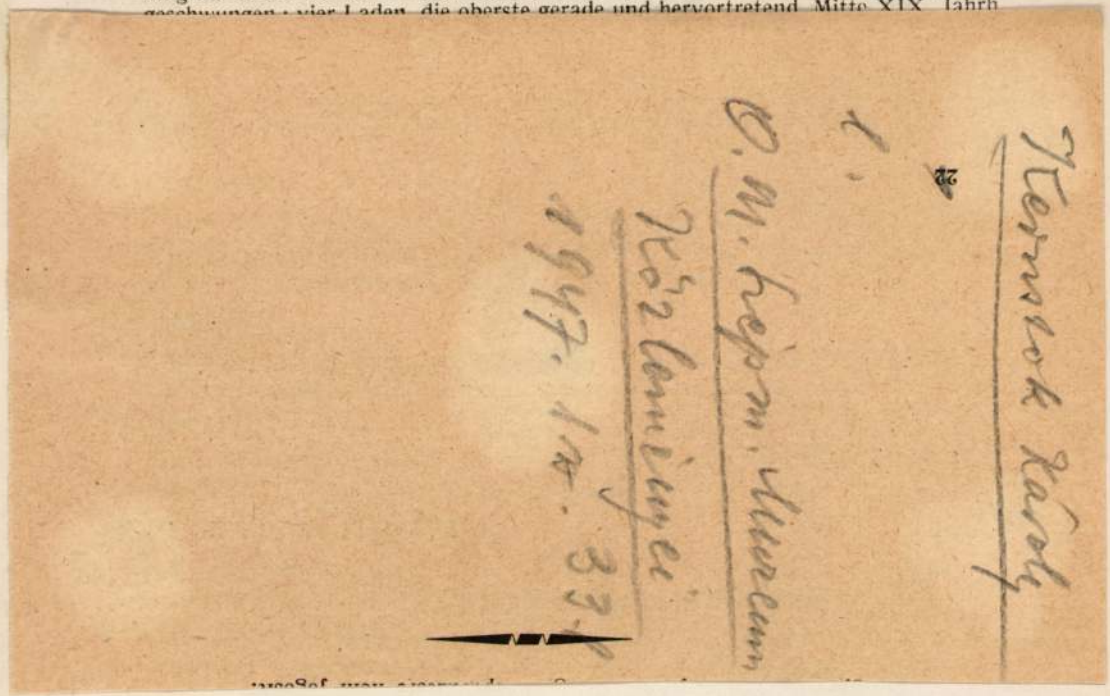

fényezett diófa- és diógyökérborítással, palmettás berakással, hullámos ajtókerettel. 1860 tájáról. — Zwei KLEIDERKASTEN, Nussholz, und Nusswurze, politiert, mit Palmetten-Intarsia. Die Türfüllungen gewellt. Um 1860.

957. **Ruhaszekrény,**

fényezett diófaborítással. Kétajtós eleje három pillérrel tagozott. XIX. sz. k. — KLEIDERKASTEN, Nussholz, politiert. Zweitürig. Mitte XIX. Jahrh.

958. **Asztal,**

különböző fákkal borított és berakott. Lantalaku lábakkal, legömbölyített végű asztallap. XIX. sz. k. — TISCH, mit diversen Hölzern furniert und intarsiert. Die Füsse in Lyraform. Mitte XIX. Jahrh.

959. **Szalonasztal,**

fényezett cseresznyefaborítással, kerek lappal, három hajlott lábbal. — SALON TISCH, Kirschholz, politiert, runde Platte, drei gebogene Füsse.

960. **Szalongarnitura,**

darabjai: kanapé, két karosszék és asztal. Aranyozott, faragott faállványok. Magas támla, volutás kartámlák, vörös bársonyhuzat. — SALONGARNITUR, bestehend aus Sofa, zwei Fauteuils und Tisch. Geschnitzte, vergoldete Holzgestelle. Hohe Lehne, Armlehnen mit Volutenornament, roter Samtbezug.

961. **Szalonasztal,**

fényezett diófaborítással és faragott díszítéssel. Lábainál négy griff. XIX. sz. közepe. — SALONTISCH, Nussholz, politiert, mit geschnitzten Verzierungen. An den Füssen vier Griffen. Mitte XIX. Jahrh.

< Kernstok Károly >

Körmendy András:

< 7. 8-r. 33 kép
32 l.
Bp. 1936.

Gent (1286)

Történelmi Képcsarnok

Szepesvármegye alispánjától.

mlékek bizottságának

Budapest.

om. kath. plébánia hivatal-
mléket képező régi temp-
iljából beadott kérvényét mel-
észem.-

Kernstok Károly

U. 4176.

vod

Paizs Ödön:

Megmenekült az „Ösember élete" a megsemmisítéstől.

Az Est. 1926. febr. 28.

A Dugonics-utcai falképet néhány szülő erkölcstelennek mondta s követelte levakarását. Bizottság nézte meg, mely megállapította, hogy akép nem erkölcstelen és művészi értéke, mint ott fenntartandó.

Patena 1647-ből, beszterczei ötvös műve,
beszterczei ág. ev. egyház tulajd.

VIII. 31.

Kernstok Károly

Agitátor egy gyár kantinjában c. Eeje repr.

Vas. Ujs. 1897. 300. l. (Köppel.) 306. l. (A Műcsarnokból.)

MAGYAR KÖNYVBARÁTOK

ÉVENKÉNT NÉGY ÚJ ILLETMÉNYKÖTETET ADNAK

EGYSÉGESEN ÁTGONDOLT TERV SZERINT AZ EGÉSZ
MAGYAR MŰVELTSÉGANYAGOT FELÖLELIK
AZ ÉVRŐL-ÉVRE MEGJELENŐ POMPÁS KÖTETEK

MŰVÉSZI KÖNTÖSŰ 4 KÖTET ELŐFIZETÉSI ÁRA 20 P

MAGYAR KÖNYVBARÁTOK ELŐFIZETŐINEK DÍJMENTESEN JÁR
MAGYAR KÖNYVBARÁTOK DIÁRIUMA
MAGYAR SZELLEMI ÉLET EGÉSZÉT SZÁMONTARTÓ KRITIKAI SZEMLE

KÉRJEN I
KIR. M. EGYE
BUDAPEST VIII
TELEFO

MDK

Kernstok festőmüv.

Fieber H: A modern müvészet és a papság.
Katholikus Szemle, 1908. 752 l.

Kernstock

festő

a „Nyolcak" tagja

MDK

Gachot, François: Modern Hungarian Painting
The Hungarian Quarterly, 1936 I. 91. o.

Kernstok [Károly]

MDK

Kron Jenő Kernstok, Uitz és Pór méltó kortársa, 1919. forradalmi proletárművészetének alakitója és örököse.

Azt az utat járja, melyet itthon Derkovits Gyula teljesitett ki, s melynek mai művészetünkben, sajnos, nincs méltó folytatása.

Artner Tivadar: Kron Jenő kiállitása.

Esti Hirlap, II.évf.139.sz. 1957.jun.16.vas.
9. 2.oldal

Kernstock festő 17 Dk.

Rippl-Rónai József a Somogyi Vörös Újság 1919. május 22-i számában megjelent nyilatkozatában említette meg, hogy öccse, Rippl-Rónai Ödön, értékes képgyűjteményét — benne Kernstock művet is! — a proletárdiktatúra művészi céljaira ajánlotta fel. (Múzeum.)

Rippl-Rónai József: Az új társadalom nagy előny

Népszabadság, bp. 1959. márc. 21. 12. C

Kernstok Károly

Pest

l.

Szabad Művészet

1957. 371. l.

A vallás és közokt. miniszte
kelt s a budapesti IX.ker. a
letének másolata:

Néhai dr. Czobor
készitéseért Tetzl Lőrincz e
sedékes tiszteletdij fejében
délyezvén, utasitom az állam
lékek Orsz. Bizottsága elnö
nyugtatványára fizesse ki.

A hivatalos másol

Eberg
igazga

Kernstok Károly

Önarchép, ecset-
rajz
repr.
Alkotás, 1947.
5-6. n.

kitünö!

Kernstok Károly

l.

Szabadművészet

1947. 134. l.

GYŐR

megyeház, hajdan ferences kolostor (áll?)

Zombory Gusztár: Győr város szebb
részei: VV 1858, 66 l.

Kernstok Károly

l –

Szabad Művészet

1947. 11 g. l.

képpel

IPOLYSÁG

Templom.

Zancsik Ede: Pestről a középponti Kárpátok felé és vissza. VV 1861, 518 l.

Kernstok Károly

grafikai művének
kiáll.-

Világosság
1947. jun. 11.
(Kiállítás.)

Vass Tibor: Kern-
stok Károly kegyeleti
kiállítása Kisújság
1947. jun. 5.

HIVÓ

. ÉS ÉPÍTÉSZ-EGYLET

SÁRNAP, DÉLELŐTT 10 ÓRAKOR

ÁT HELYISÉGEIBEN

)RÁSSY-ÚT 25. SZÁM)

ANDÓ

GYÜLÉSÉRE.

GYAK:

Kernstok Károly

irod

Pogfestforr

13, 64, 150, 15 i.l.

képekkel

Kernstok Károly

„Szerelem" c. műve nézepel a bűnarnok akt kiállításán

(emlitve)

Nemzeti Lyság 1925 XII. 8

Kernstok Károly, festő

MKD

A debreceni megyeszékházban elhelyezett üvegablakra kilőző alkotás.

— : Üvegfestészet

6

ESTI HIRLAP, Bp. 1967. nov. 2.

Kernstok

festőművész

KUT kiállitása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

R e g g e l
1929.I.7.

Kerustock.

festőművész

XVI kiállításon - Nemzeti Szalonban - képével szerepel

Új Nemzedék
1939.I.6.

Kernstok Károly

Szabad Művészet

1957. 69. l.

902. Érkezett: julius 18án

Kernstok Károly

l.

Szabad Művészet

1950.11.sz. 457.l.

5

Budapest, 1933 X. 11

ányi Gyula urnak
urnőnek

H

éért ezuton is tisztelettel közlöm,

ján Szentiványi Jolán urnak f.hó
urnőnek

.P 23.05

tam, melynek összegével Nagyságod b.

.

es tudomásulvételét kérve vagyok

teljes tisztelettel:

KOVACSEVICS MILENKO

Kernstok Károly

Kernstock Károly

festő

Rónay László =

Uj művészet. Lantos

Magyarin. 826-27. l.

(arcképpel és képpel)

Lantos Magyarin,

1929, 856. l. Munka

után c. kép repr.

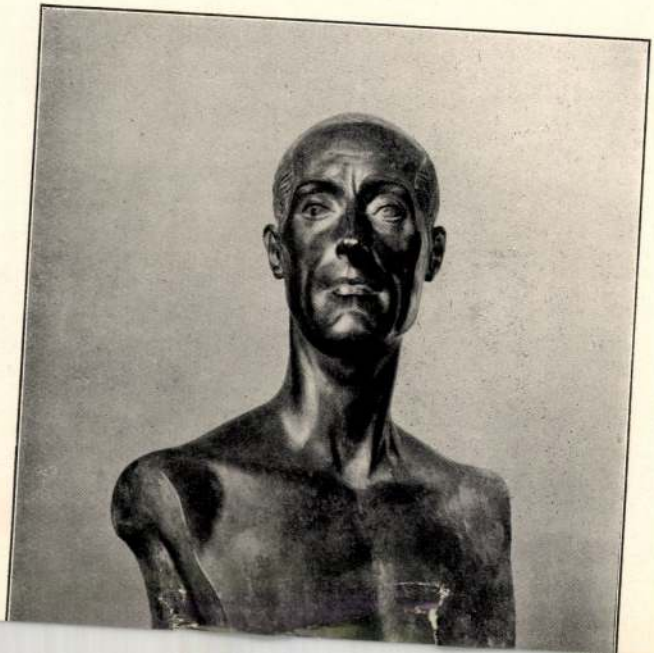

Lapengedély száma: 10.448/1939. M. E. M.
Terjesztési eng. sz.: 133.983/1940. VII. a.

ÁRA 10 FILLÉR

II. évfolyam 131 szám

BUDAPEST, 1940. KEDD JUNIUS 11

PEST

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: VII., RÁKÓCZI-ÚT 54. TELEFON: *222-630, *222-220, 222-688, 222-636
JEGYPÉNZTÁR, HIRDETÉSI, ELŐFIZETÉSI, UTAZÁSI ÉS KÖNYVOSZTÁLY: VII., ERZSÉBET-KÖRÚT 18-20

ROUENTÓL A SZAJNA BALPARTJÁN TÖRNEK

PÁRIS FELÉ A NÉMETEK

Végsőkig menő ellenállásra készül az ostromállapotba helyezett francia főváros

OLASZORSZÁG A HÁBORÚ JEGYÉBEN

Az olasz haderő főparancsnoka Mussolini
Gróf Ciano repülőtiszt, a grófné a nyugati hadszíntéren ápolónő
Lelkes tüntetések és felvonulások Olaszországban
Jugoszlávia és Románia semleges

Hétfőn délután félöt órakor gróf Ciano olasz külügyminiszter hivataldban fogadta Franciaország nagykövetét. Közölte vele, hogy Olaszország kedden éjféltől kezdve hadiállapotban levőnek tekinti magát Franciaországgal. Negyedórával később az angol nagykövet jelent meg Cianonál, aki közölte vele az Angliának szóló hadüzenetet. A történelmi jelentőségű eseményt Mussolini a Palazzo Venezia erkélyéről délután hat órakor közölte az egybegyűlt százezres tömeggel, amely hatalmas lelkesedéssel tüntetett a Duce és elhatározása mellett.

Hitler Adolf, a Németbirodalom vezére és kancellárja, táviratban üdvözölte III. Viktor Emánuel királyt és császárt, valamint Mussolini miniszterelnököt abból az alkalomból, hogy a két nép szövetsége fegyverbarátsággá alakult át és kifejezte azt a meggyőződését, hogy az együtt menetelő haderők rövidesen diadallal fejezik be a háborút.

„A háborút csak akkor fejezzük be, ha visszaszereztük a még idegen uralom alatt lévő olasz földeket“

Róma, június 11
(Magyar Távirati Iroda)

Olaszország népe lelkes tüntetésekkel juttatta kifejezésre, hogy helyesli a Duce történelmi elhatározását.

A legnagyobbszabású tüntetés a királyi palota előtt zajlott le, ahol a tömeg lelkesen éltette Olaszország uralkodóját.

A király és császár több ízben megjelent a királyi palota erkélyén és fogadta a tömeg lelkes üdvözlését. Nagyszabású felvonulások és tüntető megmozdulások voltak Olaszország valamennyi városában.

Külföldön az olasz kolóniák tagjai mindenütt a követségekre vonultak, meghallgatták a Duce beszédét és utána lelkesen éltették Mussolinit. Ugyancsak

tüntető megmozdulások voltak Albániában és a keletafrikai birodalom területén is.

Olaszország egész élete a háború jegyében alakult át.

A városokban életbeléptették az elsötétítést.

A szabadtéri előadásokat az ország egész területén megszüntették. A miniszterek nagyrésze máris bevonult csapattestéhez.

Ciano külügyminiszter, Muti miniszter, párttitkár és Pavolini népművelési miniszter mint repülőtisztek teljesítenek szolgálatot.

Ciano grófné Mussolini Edda a nyugati hadszíntérre utazott, hogy az egyik tábori kórházban mint ápolónő teljesítsen szolgálatot.

A lapok izzó, lelkeshangú cikkekben foglalkoznak Olaszország hadbalépésével.

A Popolo di Roma első oldalán óriási betűkkel ezt írja: »Győzni fogunk!« A lap vezércikkében kijelenti, hogy az olasz nép most meg fogja mutatni a világnak katonai erényeit, kitartását és bátorságát. Ez a harc — írja — két évszázadnak egymással való küzdelme és

Olaszországtól immár senki nem vitathatja el azt, ami a világon megilleti.

Az olasz nép acélos elszántsággal fog küzdeni egészen a végső győzelemig és méltó lesz nagy Ducéjához.

A Messaggero ezeket írja: Az elnyomás, az igazságtalanság és a sértegetések az olasz népet

arra kényszerítik, hogy fegyvert ragadjon. Olyanok ellen szállunk most harcba, akik mindig ellenségeink voltak. Zászlónkra soha nem volt még nemesebb ügy felírva: a felszabadulás és a megváltás ügye. Biztosak vagyunk benne, hogy ebből a küzdelemből győztesen kerülünk ki. Tudjuk, hogy **győzelmünk nem lesz könnyű és vértelen.** Azok, akik kockázat és veszteség nélküli gyors megoldásban hisznek, súlyosan tévednek. Olaszország beavatkozása akkor következett be, amikor a viszály kimenetele még bizonytalan. A földközitengeri angol-francia erők még érintetlenek. A mi feladatunk az, hogy megverjük őket.

A király és császár és a Duce csak akkor fogja elrendelni a háború befejezését, amikor visszaszereztük a még idegen uralom alatt levő olaszföldeket és kivívtuk függetlenségünket a tengeren.

Az olaszok csak akkor teljesítették kötelességüket Olaszország irányában.

Az angol kolónia elutazott Olaszországból

Zürich, június 11
(A Pest külön tudósítójának telefonjelentése)

Ma reggel jelentik a Vatikánvárosból, hogy *XII. Pius* pápa fogadta a kvirináli nunciust és megbeszélte vele mindazokat a kérdéseket, amelyek Olaszországnak a háborúba való belépéséből állottak elő. Megállapodás történt abban, hogy

a Vatikánnál levő diplomáciai képviseletek helyükön maradnak,

ahogy ezt a lateráni szerződés is lehetővé teszi. *A vatikáni rádióállomás továbbra is a pápa rendelkezésére áll.* A Vatikán lapja, az »Osservatore Romano« zavartalanul megjelenik, az olasz állam ügyeibe való beavakozástól tartózkodik, viszont egész Olaszországban megengedték terjesztését.

Az olaszországi angol kolónia tegnap késő este Anconába utazott, onnan egy olasz hajóval *Lisszabonba* megy. Az angol kolóniával utaztak el *a londoni lapok és angol távirati ügynökségek olaszországi tudósítói* is.

W. W.

Az olasz hadsereg főparancsnoka a Duce

A király és császár határozata alapján

az olasz hadsereg főparancsnoka a Duce lesz,

aki alatt áll a Badoglio tábornagy vezetése alatt működő vezérkar. A Duce átveszi majd valamennyi fegyveres erő vezetését.

Igen jelentőségteljes volt az a tüntetés, amelyet Róma lakossága rendezett hétfőn a Führer mellett. A szövetség mélyen gyökerezik az olasz népben, mert Hitlernek volt intuíciója és bátorsága a római és germán civilizáció történelmi kérdéseinek megoldásához. Olaszország és Németország nem ismerte azt a szót, hogy »soha«. Az egyezmény történelmi jelentősége ma világlik ki legjobban.

(MTI)

Az olasz király és császár kiáltványa a hadsereghez

Róma, június 11
(Stefani-ügynökség)

(MTI) **A király és császár a hadműveleti övezetben levő olasz hadseregek erőihez a következő kiáltványt intézte:**

Mint valamennyi szárazföldi, tengeri és légierő legfőbb feje, érzelmeimnek és Házam hagyományainak megfelelően ismét elfoglalom helyem köztetek, mint huszonöt évvel ezelőtt.

A különböző harcvonalakon működő csapatok parancsnokságát a kormány fejére, a fasizmus Duce-jára, a birodalom első tábornagyára bízom.

Első gondolatom hozzátok száll, akik velem együtt osztozva a halhatatlan hazánkhoz való mélységes ragaszkodásban és teljes odaadásban, most készen álltok arra, hogy a szövetséges Németországgal egyetemben újabb nehéz megpróbáltatásokkal szálljatok szembe és rendületlenül hisztek e nehézségek legyőzésében.

Szárazföld, tenger és levegő katonái! Egyesülve veletek, úgy ahogy még sohasem, bizonyosra veszem, hogy az olasz nép vitézsége és hazafiassága ismét biztosítani tudja a győzelmet dicső fegyvereink számára!

Hadműveleti övezet, 1940 június 11.

Vittorio Emanuele

MINDEN KÜLÖN ÉRTESITÉS HELYETT

Kernstok Károlyné és ifj. **Kernstok Károly** úgy a maguk, mint a kiterjedt rokonság nevében nagy fájdalmukban megtörten jelentik, hogy imádott férje, illetve édesatyja

Kernstok Károly

festőművész

a magyar művészetnek szentelt élete 67-ik évében, hosszas, megadással viselt szenvedés után visszaadta fennkölt lelkét az Úrnak.

Drága halottunkat június hó 12-én, szerdán délután fél 4 órakor temetjük a Kerepesi-úti temető halottasházából a főváros által adományozott díszsírhelyre.

Az engesztelő szentmiseáldozat június hó 13-án délelőtt fél 10 órakor a krisztinavárosi plébániatemplomban fog bemutattatni.

Budapest, 1940 június 10.

Jugoszlávia kitart semlegessége mellett

Belgrád, június 11
(NST)

Itteni jólértesült körökben kijelentik, hogy Jugoszlávia az olasz hadüzenet után is kitart eddigi semlegességi politikája mellett. Igy tenne Jugoszlávia abban az esetben is, ha Törökország valamilyen módon belekeverednék a viszályba.

Ami egyébként Törökország magatartását illeti, hétfőn este belgrádi politikai körökben elterjedt az a hir, hogy

Ankara javaslatot terjesztett a Balkán-szövetség tagállamaihoz, hivják össze külügyminisztereik rendkívüli értekezletét

és ismét szabják meg a Balkán-államok semleges álláspontját. Ezt a hírt hivatalos helyen mindezideig nem erősítették meg.

Behívások Törökországban

London, június 11
(Havas-ügynökség)

Az angol rádió jelentése szerint a török kormány — tekintetel az olasz hadüzenetre — több tartalékos korosztályt behivott.

(MTI)

Egyiptom védelmi intézkedései

Kairó, június 11
(Stefani-ügynökség)

Az egyiptomi minisztertanács újabb katonai hiteleket fogadott el 5000 tartalékos behivására. Ezeket a közművek védelmével bizzák meg. Elhatározták, hogy 900.000 gázálarcot osztanak ki a polgári lakosság körében. *(MTI)*

Moszkva: Fontos döntések elé állítja az olasz hadbalépés Délkelet-Európa országait

Moszkva, június 11
(Német Távirati Iroda)

Mussolini történelmi beszéde a szovjetorosz főváros politikai köreiben a legerősebb benyomást keltette. Az olasz kormány elhatározásában Moszkva logikus következményét látja annak a harcnak, amelyet az új Olaszország évek óta folytat a földközitengeri térben életjogaiért. Moszkvában előre látták, hogy Olaszország a harcban most Németország mellé szegődik és ezt a legutóbbi időben a szovjetorosz sajtó is többízben kifejezésre juttatta. Politikai körökben hangsúlyozzák továbbá, hogy Olaszország háborúbalépése és az ellenségeskedésnek ezzel kapcsolatos kiterjesztése a Földközi-tengerre

igen fontos döntések elé állítja Délkelet-Európa és a Közelkelet országait.

Milyen jelentőséget tulajdonít a szovjetkormány ebben a helyzetben az Olaszországgal való kapcsolatoknak, — mint itt általában kiemelik — kiderül abból a vasarnap közzétett elhatározásból, hogy a romai szovjetorosz és a moszkvai olasz nagykövet *haladéktalanul folytassa hivatali ténykedését.* (MTI)

Románia meg akarja őrizni semlegességét

Bukarest, június 11
(NST)

Óriási izgalmat keltett a román fővárosban Olaszország beavatkozása a háborúba. Valamennyi lap hangsúlyozza, hogy

Románia továbbra is meg akarja őrizni szigorú semlegességét.

Az olasz hadüzenet semmiesetre sem változtatja meg az eddigi helyzetet a Balkánon. A Duce a maga részéről mindent elkövet, hogy megakadályozza a háború további kiterjedését és hogy biztosítja Délkelet-Európa békéjét.

A félhivatalos »România« többek között a következőket írja: »Minden törekvésünk arra irányul, hogy fönntartsuk a Balkánon a békét. Ha Mussolini kifejezetten nem is említette Romániát, azok között a délkelet-európai országok között, amelyekkel nem akar háborúba keveredni, mégis minden kétséget kizárólag megállapíthatjuk, hogy

Olaszországnak nincsenek támadó szándékai velünk szemben.

Románia továbra is változatlanul követni fogja a maga *nyugodt, kiegyensúlyozott semleges politikáját.*

Gafencu volt külügyminiszter lapja, a *Timpul* is leszögezi, hogy a Balkánt nem fenyegeti semilyen veszély. A nagyhatalmak határozottan leszögezték, hogy nem kívánják a háborút kiterjeszteni. *România pedig a maga részéről mindent elkövet a béke érdekében.*

Az európai tragédia elérte a csúcspontját — írja a »Universul« mindenesetre azonban megnyugtató a Ducénak az a kijelentése, hogy **egyedül a szomszéd államok magatartása határozza meg, vajjon tovább terjed-e a háború, vagy sem.**

Az olasz nép vezére ezt nyilván elsősorban Egyiptomra és Törökországra vonatkoztatta, mert a kezdeményezés szempontjából csak ez a két ország jöhet tekintetbe.

Befejezésül azt írja az »Universul«, hogy

a Balkán és dunai államok most már végleg egymásra vannak utalva.

A Földközi tengert elzárja előlük az újabb hadüzenet. Ez az egymásrautaltság azonban remélhetőleg Olaszország kívánságának megfelelően *megakadályozza, hogy a háború Délkelet-Európára is kiterjedjen.*

A londoni olaszok őrizetbevétele

London, június 11
(Reuter)

A Londonban élő olaszok őrizetbevétele negyedórával azután megkezdődött, hogy Mussolini megkezdte beszédét Rómában. *(MTI)*

Nyilttér

A TÁTRASZÉPLAKI

dr. Guhr Szanatórium

igazgató-főorvosa, **dr. Kunsch Pál,** kedden és szerdán ½1—2 óráig személyesen ad felvilágosítást a **Tátra-irodában** (Dorottya-utca 5—7).

Kernstok Károly

Stilusalkotás és divatfejlődés nagyon közeli rokonok. A divatokból teremtett valamit Kernstok, valamit, amiben nem az a legfontosabb. hogy az övé, hogy egyéni, hanem, hogy érték, önmagában megálló. akár táplálkozik klasszikus emlékekből, akár nem. Táplálkozhat teljes joggal, mert feladatát nem könnyíti meg, mert aláveti magát ama szigornak, amely ellen a régi, helyesebben az igazi mesterek sohasem lázadoztak, hanem csak a gyengeségüket takargatók. Ha viszont a mai Kernstok divatot csinál és a divat követői között vannak könnyű fajsúlyú emberek, ezt talán nem lehet az ő rovására írni, amint nem írja a klasszikusok rovására ő maga — feljegyzéseinek egyik leghelytállóbb tétele ez — hogy belőlük táplálkozott a legszárazabb akadémia.

LENGYEL GÉZA

Bizonyos elfogúltságból eredő, de leküzdhetetlen érzésünk az, hogy egy kép, egy műtermi, vagy természetben való elgondolásból származó kompozició, meg nem határozott céllal és rendeltetéssel készült mű, soha annyira harmónikus, annyira kielégitő nem lehet, mint az a produktum, amelynek minden darabja számára egy bizonyos hely, anyag, materiális követelés van meghatározva. A festő is akkor ad ki magából mindent, akkor válik univerzális művészszé, mikor a lirizáláson felülemelkedve megfoghatót, szerves és befejezett objektumot alkot. Ismert okok tartották távol ettől a szerencsétől hosszú ideig az ujabb művészgenerációt és valami jótékony fordulat, becses változás jele ez, hogy kezdenek szaporodni az értékek teljesebb érvényesülésének ezek az alkalmai. Bizonyos, hogy magának a művésznek is különös gyönyörűséget jelent az alkotás ilyen módja és arra készteti, hogy áhitatosan megkeresse mindazt, amit az adott időben és helyzetben legjobbnak tart. Kernstok Károly is, mintha újabb festői étappe-jának eredményeiből, javából konstruálta volna meg üvegablakait. Ez a feltevés nem nagyon merész, mert hiszen ez a legujabb korsszak alig terjed ki két évre és ha a Művészház termeiben összegyűjtött anyagban határait keressük, a kezdetet megtaláljuk a fiú-aktoknál, amelyek még egyébként is élénken élnek emlékezetünkben. A nagy lovas kép, a magános lovas, a klasszikus tisztaságú rajzok mind szolgáltatnak motivumokat, részleteket. Nem hiába volt kéznélfekvő az a gondolat már a nem éppen csendes meglepetés gyanánt ható fiúaktoknál, hogy a művész, ha részben öntudatlanúl is, egyre erősebb vággyal fordul monumentális, az architekturával összefüggésben álló feladatok felé. Az elválasztó határt is itt látom a régi és az új Kernstok között. A régi egy kitünő képiró, aki a maga teljes tudásán elindúlva, a publikum, egy meg nem határozott általánosság számára fest vásznakat, melyeket minden jóizlésű ember felakaszthat a maga szobájába. Az új Kernstok nemcsak emberi testek állandó jellegzetességeit keresi, hanem megalapozottságot mindenben, együttműködést más művészetekkel, kiválasztott feladatokat, az új formákhoz régi szigort.

Ez az elválasztóhatár nem értékhatár. Nem jelenti azt, hogy a régi Kernstok bármilyen kvalitásban is szegényebb lett volna a mainái Ellenkezőleg: ha nem hinnők azt, hogy az impresszionizmussal szemben benne ma meglévő és szuggesztiv erejű hajlandóság befolyásolja a néző ítéletét is, azt kellene mondanunk, hogy éppen a régebben elmúlt években találni meg a legjobb Kernstok-képeket. A gyermekét tartó anya mindenesetre a legnobilisabb, a legművészibb magyar portrék közé tartozik, noha általánosan tetszett, noha publikum-sikere volt, noha akkor még habozás nélkül az úgynevezett természetet kereste a képben mindenki és az úgynevezett természettől áll ez a vászon olyan messze, mint újabb alkotásai között sok. Általában ez a kollekció arról győz meg, hogy nincs művészi pályájának meddőnek mondható része. Sem a Benczur-iskola hideg természet-kopizálása, sem a szentimentális szociális irányzat felé hajlás, sem az újabb franciákra emlékeztető impresszionista szinekben dúskálás nem terméketlenek. Divatok befolyásolták?

Kernstock Károly festőművész

A KUT kiállítása

Hosszabb szünet után ismét együtt találjuk a magyar müvészet uttörőinek nagy táborát, a Képzőművészek Uj Társaságát. A Nemzeti Szalon termeiben kapjuk ezidei kiállításukat és áttekintve a nagy anyagot, amely a nyilvánosság elé kerül, elismeréssel állapitjuk meg, hogy a társaság annak elbirálásában, hogy ki milyen formanyelven kivánja szolgálni a müvészetet, semmi kötöttséget sem állit a müvész elé. Igaz, hogy igy sok és jelentékeny szertelenséget találunk s akad ki nem forrott, ki nem alakult és fel nem készült alkotás is, de ez talán inkább annak a dokumentálására alkalmas, hogy viszont azok a müvek, amelyek kiforrottan és teljes müvészi készséggel hirdetik az uj iránynak müvészi tartalmát, annál jobban érvényesüljenek. A KUT kiállitását *Kernstock* Károly, *Márffy* Ödön, *Egry* József megjelenése máris a legmagasabb nivóra emeli. *Kernstocknak* (110) Örülnek a nyárnak cimü vászna annyi érzést, annyi hangulatot vetit abszolut müvészi formanyelven elénk, hogy maga ez az egy kép is tökéletesen reprezentálná a KUT gárdáját. *Márffy* Ödönnek egy borongós hangulatu alkonyati képe a szinek tiszta harmóniáját a legnemesebb eszközökkel hangsulyozza. *Egry* József szin- és fényilluziókat bravuros lendülettel tökéletesit képpé. Végigfutva a termeken, a kiállitó müvészeket nem értéksorrendben szemlélve, *Aba Novák*, *Berény* Róbert, *Bornemisza* Géza a legkiterjedtebb müvészi értékeikkel állitják meg a szemlélőt.

Bortnyik Sándornak a mozgás plasztikai ábrázolását bravurosan sikerült megoldania. Igen értékesen emelkedik ki *Cselényi Walleshausen* Zsigmond, *Dési Hubert* István, *Derkovics* Gyula, *Erdős* Lajos, *Farkasházy* Miklós P. Albert, (fekvő aktja rajzbeli bravur is), *Kmetty János*, *Novotny Graber* Margit, *Simon* György, *Schönberger* Armand, *Gyenes* Gitta, *Tipari* Dezső, *Blattner* Géza, *Diener-Dénes* Rezső, *S. Szőnyi* Lajos, *Szegedi-Szüts* István, *Sebők* Margit, *Halápy* János, *Bernát* Aurél, *Mattis-Teutsch* János, *Kozma* Lajos (értékes, valóra váltott uj épitészi tervei), *Rauscher* György, *Szobatha* Imre és *Bor* Pál. Külön-külön mindegyikről érdemes volna egyéni tanulmányt irni, mert ezek, bár egyenként elkülönülnek, a cél irányában, a müvészi kifejezés eszméjében talál-

G. L. Kurir 1929 I. 6

297
82

koznak. A szobrászati anyag gazdag és kivalo. *Csorba* Gézának egy tiszta vonalvezetésü, Lombroso-izü férfiarc-szobra, *Székesi* Zoltán komoly vonalu faszobra, *Vörös* Béla anyagban és stilusban egybehangzó reliefje, *Berti* István ölelkező szobra, *Pesti Deutsch* István merész vonalvezetésü feje, *Ferenczy* Béni plakettjei, *Földes* Lenke szimultanizmus kisérlete, *Radnay* Margit fantáziadus kerámiái igen becses értékek.

A KUT kiállitása, hiven hirdetett müvészi eszméihez, az uj müvészet gazdagodását jelenti.

(sly.)

Kiadás után

2. sorsz. Iroda minta. — Pallas nyomda, Budapest.

Kerustock Károly
gestőmünvész

Kert representatív kiállítása – vennyi szalon-
ban – a kiállítás csúcspónk tarja. –

Pesti Hirlap
1928 XII. 29.

Keresztes Károly

festőművész

KUT kiállitása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Magyarország
1929.I.6.

Kerustrek Károly

festőművész

Képzőművészek Uj Táraszása kiállítása - Nemzeti Szalonban - Képével szerepel.

Magyarság
1929.I.6.

Kernstok Károly

művésztelepjé alakult nyergesújfalusi villája vonzotta a második első évtizedeiben Esztergom környékére hazalátogató képzőművészeinket javát. Kernstok nyergesújfalusi kertjében örökítette meg e fehérdunnai tájat Márffy Ödön, Czóbel Béla, Czigány Dezső; itt töltötte 1919 nyarait iskolájának növendéke, Derkovits Gyula.

Zoltay Károly – Lettrich Edit: Esztergom. h.n., é.n. – 285 l., 162 t. (Panoráma.) 126. l.

Kernstock Károly

Festőművész

Barcelonai világkiállítás - magyar képzőművészeti kiállítása - képével szerepel.

Nemzeti Újság
1929.V.9.

MDK

Kernstok Károly

neve emlitve

Marczell Gy. - Ráfael Gy. kiáll. Ernst Muz.

1964. aug.

M.D.K.

Kernstok Károly festő

Müve a Galéria uj szerzeménye

Lovasok a vizparton

A Nyolcak 1912-es kiállitásán szerpelt.

Csengeriné Nagy Zsuzsa: A MNG az 1959-es évben
199-200.l.

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA KÖZLEMÉNYEI III. Bp. 1961.

M.D.A.

Kernstok Károly, festő

nevét említi:

Szabolcsi Miklós: Fiatal életek indulója,
József Attila pályakezdése
Bp.1963. Irodalomtörténeti Könyvtár II. 494. old.
(634 o. + 47 fk.l.)

M.D.K.

Kernstok Károly, festő

nevét, valamint „Lovasok a víz partjain" és egyéb nagyméretű, monumentális elgondolásu elkotásait (üvegablakok, falfestmények) Berényuek a kisméretek iránti előszeretetével ellentétben emliti a szerző.

Horváth Béla: Weiner Leó arcképe Berény Róberttől

Müvészettörténeti Értesitő, Bp.1967.XVI.évf.2.sz.

117. old.

M.D.K.

Kernstok [Károly], festő

az emigrációból visszatérve, nem kivétel az 1920-1930 közötti évtized bizonyos művészeire egységes stílusában, amelyre az expresszionizmus nyomja rá bélyegét.

Németh Lajos hozzászólása a MTA ankétján "Az ujkori magyar művészet periodizációjának problémái"-ról
Művészettörténeti Értesitő, Bp. 1967. XVI. évf. 1. sz. 21. old.

Kernstock Károly

festőművész

Munkácsy-Céh közgyülése - Fészek-Klubban - a közgyülésen a Newyorkban tartózkodó Márk Lajos helyett elnökölt.

Budapesti Hirlap
1929.V.18.

Kernstock Károly

festőművész

Munkácsy-céh közgyülése - Fészek-klubban - a Nwyork-ban tartózkodó Márk Lajos helyett elnökölt a közgyülésen.-

Az Est
1929.V.19.

Kernstock Károly

festőművész

Munkácsy-céh közgyülése - Fészek-klubban - a New-yorkban tartózkodó Márk Lajos elnök helyett aközgyülésen elnökölt-

Nemzeti Ujság
1929.V.19.

Kernstok Károly
festőművész

(—) A Munkácsy-céh közgyülése. A Fészekben tartotta meg közgyülését a Munkácsy-céh, amely alkalommal az Amerikában lévő Márk elnök helyett *Kernstok* Károly elnökölt. A közgyülés határozatai közül emlitésre méltó, hogy uj festő tagot egyelőre nem vesznek föl, ellenben megalapitották a szobrász-csoportot, melynek elnöke *Sidló* Ferenc lett. A müvész-aeropág uj tagjai *Róna* József szobrász és *Balló* Ede festő. A közgyülés elismerését fejezte ki dr. *Lázár* Bélának és sz. *Gyenes* Lajosnak a céh ügyében tett fáradozásaikért. *Gyenes* Lajos, a céh főtitkára vasárnap propaganda-előadást tart Kaposvárott a független művészek kiállitásán, amely alkalommal Gy. *Márkus* Lili ad hangversenyt.

Est. Kurir
1929 v. 19

27.
17

alvány.

.....*nak. címe:*.....
(esetleg postatakarékpénztári számlájának száma)

.....

.....*ér.*

[redacted]

[redacted]

[redacted]*fizetendő.*

bélyeg ..... *nyugta* ..... *bevonandó.*

.....

.....

.....

Ellenjegyzi «.....» főosztály:

.....

Bevétel	Kiadás
Pengő	Pengő

pest.

Kernstock Károly (1873-1940)

Dunai tájkép.
Vizf.16.5x28.5 papir Ltsz:696.Sign.:K.K.

Dunai Tájkép.
Vizf.22x32 papir Ltsz:3216.

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1952.

Kernstock Károly (1873-1940)

Magányos fa.
Rézkarc. Sign.

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1952.

Kernstok Károly

Monográfiát irt müvészetéről körmendi András 1936

Az esztergomi Balassa Bálint Muzeum rajzaiból rendezett kiállitást 1967-ben. Bibliai tárgyu festményeinek vázlatai is szerepeltek ezen:

Keresztelő János
Utolsó vacsora
Krisztus sirbatétele
Ádám és Éva

Vigilia 1967. V. 347.l.

Kerekes Károly
festő

M.D.K.

Bereny Róbert készített
portrét a Művészről.

Máté József: Bereny Róbert, ahogy bennem él.
Művészet, 1964. szeptember - 10 lap

Kernstok Károly

Menés c. képe.

repr.

Művészeti Szalon

(Kolozsvár) 1928.

III. évf. 4–5. sz. 9. l.

Kernstok Károly

1873 – 1937

ivód

Kassákképzm

28, 29. képpel

f —

188. a – b Crespi, Giuseppe Maria (bolognai festő, 1665 – 1747): a.) ~~[illegible]~~, Királyok imádása, b.) A pásztorok imádása. Fa, olaj, 24 × 32 cm.

Gerevich: PA, 240 l.
Giuseppe Maria Crespi: Két friss vázlat.

—

Mazzlaghy II. a) 347, b.) 346
Giuseppe Maria Crespi.

—

Gerevich: [illegible] Ujság 1911 [illegible]

Kernstock Károly

Irod

Müssarnok, 1900. 48. l.

1900 ban elnyerte a Nimbavások 3000 koronás ösztöndíját.

..... nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

élyezem:

.....

vagy helyettesének
áirása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Kernstok Károly

1911. gyüpt. Eiáll-
a Művészházban

Kernstok Károly

1928. febr. Kollektiv kiáll

az Ernstben

vod

z

Az Ernst Múzeum kiállításai. XCVI. Kernstok Károly gyűjtemeges kiállítása. Bpest 1928.

117 nüvel kiáll

Somme folyo' X. 44

Kernstok Károly

Képek a Szépművészeti Múzeumban.

Lelet, somlyói VI. 131.

Kernstok Károly

továbbá Márffy Ödön

Pór Bertalan

86, 88. l.

l. Szabad Művészet

1948. 3 sz. 86. l.

87. l.

)s.

alrafordult. Haja és szemöldöke
serkedzik, szakálla pedig nincs.
gallérja prém.

12·5 cm. — Lelt. sz. 2052. — Ér-
an ajándéka 1901 október 31-én

ó adatok a Szépművészeti Múzeum-
II. 15. — 1908 : III. 15. — 1910 :

Kernstok Károly

Koll. Eiäll. az Ernstben.

irod
s

(k.k.l.) Kernstok Károly kiállítása. Pesti Hírlap 1917 okt. 21.

U. 2190.

$r = 5\ m$. $\circ k = ?$ $\circ k = 2 \times r \times \pi$

$t = 30\ cm$ $2 \times 5 \times 3{,}14 = 31{,}4\ m = 3140\ cm : 30 = 105$

A virágtőből 105 dísszel vesz.

$\circ t = ?$

$\circ k = ?$

$r = 0{,}35\ m$.

Házi feladat

$\circ k = 2 \times r \times \pi = 2 \times 0{,}35 \times 3{,}14 = 2{,}198\ m$

$\circ t = r \times r \times \pi = 0{,}35 \times 0{,}35 \times 3{,}14 = 38{,}465\ m^2$.

$0{,}70 \times 3{,}14$ $\quad$ $0{,}35 \times 0{,}35$ $\quad$ $6{,}5 \times 6{,}5$ $\quad$ $13 \times 3{,}14$

280 $\quad$ 175

Kernstok Károly

Irod

Pesti Napló

1911. ápr. 16. 41. l. (A
műveriek és Tisza István.)
4. 217

teilung einſchlägigen Materiales erbitten, um über ein beſtimmtes Gebiet erſchöpfende Veröffentlichungen in dieſen Heften bringen zu können. Weiters ſollen Fragen aus den Leſer- und Sammlerkreiſen durch Fachgelehrte ihre unentgeltliche Beantwortung finden.

Der Hauptzweck der Zeitſchrift liegt in der Verbreitung und Vertiefung der Kenntnis unſeres älteren deutſchen Handwerkes, dem ſelbſt in unſcheinbaren Werkſtätten ein gewiſſes Maß von Schönheitsempfinden eigen war. Dieser Ausdruck der Kunſtanſchauung im Volke war ein wirkſamer Beſtandteil im Aufſtieg der Geiſtespflege, welche ſchließlich die Deutſchen zum erſten Kulturvolk der Welt emporgehoben hat.

Thernstok Thároly

Vasárnap c. képe
repr.

Allunna A nyolcvanéves
Pesti Napló ajándék —.
1850 – 1920. 48. l.

III

683 (1472).
819 (54)

~~[illegible]~~ van ábrázolva.

[illegible] fordula de visna

~~jobbra~~ (néz ve Jobb kezét, a melyen
[illegible]eti, baljával pedig piros pár-
[illegible]ojtja lelóg. Fején csipkekorona van, ~~[illegible]~~
[illegible]zata testét csak részben ta-
kiterjesztett farkkal.

cm.

E. Marinaritvé 96 Kán (216/96).

47

Kernstok Károly

ivod

Nyolczak kiállitása a Nemzeti Szalonban. Bpest. 1911.

120.

1904 III. 12 | Beszterczebánya város tanácsának.

A Mátyás ház helyreállitására kért segély ~~ügyében~~ az 1904 esetleg 1905 évi költségvetési előirányzatba illesztetik be és a muzeum számára régészeti segély eszközöltetik ki ásatások számára. - (150/1904)

Kernstok Károly

1917. gyűjt. kiáll.
Ernstnél. 97 mű.
Lásd katalógust
(28. sz)

Kernstok Károly

lásd

Ernst-Muzeumaukcioja II.

132. l.

1937

JUNIUS

Vasárnap **6** Norbert	**Franck** kávépótlékkal ízesített Kneipp-malátakávé **nem luxus**
Hétfő **7** Róbert	
Kedd **8** Medárd p.	
Szerda **9** Primusz	FEJFÁJÁS ELLEN **BERETVÁS PASZTILLA**
Csütörtök **10** Margit	
Péntek **11** Barnabás	
Szombat **12** F. János	**KROMPECHER HINTŐPOR** gyógyít, szárít, hűsít, szagtalanít. Ne engedje magát lebeszélni és ragaszkodjon a Krompecher-gyártmányhoz. 1 doboz 60 fillér.

Nélkülözhetetlen tudnivalókat közlünk naptárunk 57—64. lapján.

VI. hónap | 24. hét | 30 nap

másszor gaugines formák érdeklik. A fiatal festő tudása még gubóban van, lehet hogy pille is lesz belőle. Vadász Endre festményeit mi színes grafikának mondjuk, akire — furcsán hangzik — Aba-Novák Vilmos, a japán piktura, Altdorfer és még ezer más dolog hat. Petri Pick Lajos szobrai legtöbbször ábrázolások. A felület megmintázásában éli ki magát, tetszik neki, hogy simíthat a kövön. Eltalálta a ruha anyagát s megtudja mintázni a hajat. Csodáljuk szorgalmát, meg is értjük ezt a precizítást, nagy technikai felkészültségnek mondjuk, de azért egy igaz érzést többre becsülünk ezer eltalált formánál, vagy élethűen ábrázolt bőrfelületnél.

A Munkácsi-céh is itt, ezekben a számára szűk termekben vonult fel. A képek szinte szeretnék szétfeszíteni a helységeket. A nemes vetélkedés mellett most az eladás a főcél. A jó rendezés következtében a legellentétesebb irányok is megférnek egymás mellett. Aggódva várják alkotóik: lesz-e vevő, aki a magyar kultúra tényezőinek meghozza a betevő falatot? Mi, akik ismerjük a művészek anyagi viszonyait, egy-egy műtárgy előtt állva megrökönyödve kérdezzük: honnan kerül elő a modell, a vászon, a festék és minden fajta szerszám? A kiállítás jó, jobb mint a mult évi. Emeljünk ki egy-két nevet: Udvary Pál vásznai opálos tónusos színei, valamint kompoziciója révén élménnyé válnak. Fejlődési vonala egyenesen emelkedő. Förstner Dénes önarcképe eddig látott legjobb munkája. Monumentalitása meglepő. Csók István sápadt Báthory Erzsébet-feje döbbenetesen démoni és gonosz. Medveczky Jenő kis tájképei gyöngyszemei a kiállításnak. Egy pár négyzetcentiméternyi folt, nem sokkal több egy tenyérnél és elég ahhoz, hogy az igazi művészet kifejezésre juthasson. Patkó Károly napsütéses képei ragyogóak. A fényt nem impresszionisztikus értelemben használja nála a napsütés és az árnyék konstruktív elem. Csupa optimizmus árad festményeiről. Egész különös Szőnyi István barnára épített tájképe. Olyan mint egy tömör akkord, zeng a legkisebb disszonancia nélkül. A kiállított szobrászat jelentéktelen és szót sem érdemel.

A *Tamás Galériában* Simon György János újabb, főleg afrikai útján készített grafikáját mutatja be. Festőnk korának gyermeke, aki hihetetlen egyszerű eszközökkel hallatlan fínomságokat tud elegánsan kifejezni. Szinte önfeledten jöttek létre ezek a színes rajzok, sziporkázó szellemes ötletek és raffinált megfigyelések. Naplójegyzetek, melyek vázlatkönyvben való lapozgatás ingerével hatnak.

Frank Frigyes a *Szépművészeti kiállítások* helyiségében szerepelt. Amint képeit nézzük, meg kell állapítanunk, hogy Frank megtanult festeni, de nem született művésznek. Annak ellenére, hogy indoktalanul expresszionista akar lenni, mégis impresszionista, ennek révén úgy érezzük, hogy hiányzik képeiből az őszinteség. Nem adatott meg neki, hogy az előítéleteket feláldozza. Nem tudja impresszionisztikus szín, valamint technikai gyönyörét semmilyen más stílusért feláldozni s így az expresszionizmussal való kettősége olyan, mintha a tüzet vízzel akarná összeházasítani.

Ugyancsak itt állítja ki most Pekáry István már máskor is méltatott, kedvesen naiv képeit, amelyek mellett bemutatja szövött képszőnyegeit is. Ezek a szőnyegek egészen különleges helyet biztosítanak részére a magyar iparművészetben. Egyszerű színekkel és kevés eszközzel, a népművészet szellemében, illetve innen transzponált, kifínomult expresszivitással készülnek. Érzelmi tartalmukon van a hangsúly. Rendesen vallásos tárgyúak, vagy a népéletből vett jeleneteket ábrázolnak, melyeket a művész mosolyra késztető humorral telít.

Jajczay János

valódi amerikainak márkázott amerikai filmdémon, Jeanne Harlow és első nagy filmjében megpróbál elfogyasztani egy tucat férfit. A mennyiséggel akar imponálni, ami tipikus amerikai tulajdonság. És azonkívül: garantáltan és százszázalékosan rossz nőt akart nyujtani az amerikai filmipar, végre is — úgy véli — a közönségnek joga van erre a pénzéért. Azonban nem tudják, hogy abszolut, önmagáért való emberi rossz nincs, a rosszban is valami téves vagy részleges jó után tapogatódzunk. Így az amerikai «ewig weibliche» rossz pólusában nem tudjuk megpillantani azt a mágikus sugárzást, amely az emberi léleké s amely legalább is bűntudattal cselekszi a rosszat.

Amiről az asszonyok álmodnak. Félreértések elkerülése végett egy illatszer neve: «Amiről az asszonyok álmodnak». Egy drága és különös illatszeré, amely csak kevesek számára készül s amely elárulja asszonyát, aki amatőr betörő a szép ékszerek után való, pusztán plátóinak feltüntetett szenvedélye miatt. De a szerelem kigyógyítja... s erre a filmre a magyar Bolváry pazarolta tündöklő talentumát olyan jelenetekkel, olyan rendezői és fényképezési ötletekkel, amelyek megérdemelnék, hogy egy filmstilisztika vegye fel őket példatárába.

A titokzatos kikötő. Csak kuriózum ugyan, de Harry Piel: él. Úgy értjük, hogy az ember lelkében él s nemcsak külvárosi kamaszok, hanem felnőtt és tudatos világnézetű emberek is megnézik. Kicsit restelkedve, kicsit titokban, a délutáni előadáson... de megnézik és jólesik nekik ez a jó stílusú filmponyva, amely egyre több elemet vesz át a nagyfilmektől. Egészen plasztikus és jól megjátszott film ez is: a hamburgi kikötő dsungelében és egy nagyon valószínűtlen «kísérlethajón» történik s főtartalma, hogy Harry Piel keményöklű és lovagias. Viszont igaz, hogy nem színész, de a soffőrszínész lovagideálját ő alakította először.

KÉPZŐMŰVÉSZETI SZEMLE

A *Szalonban* a Képzőművésznők bemutatkozása, valamint a Nyolcvanadik csoportkiállítás leverően szomorú volt. A dilettantizmus melegágyában ritka példányok virágoztak. Ha önmaguknak illatoztak volna, nem is lenne baj, de az effajta kiállítás a véletlenül ide tévedt ízlését rontja, vagy a többi szunnyadó műkedvelőt bátorítja. A nyolcadik Tavaszi Szalon ugyancsak itt nyílt meg. A Szinnyei társaság rendezte a fiatalság munkáiból, persze arról nem tehet, hogy a művészeti anyag minden szigorú rostálás ellenére gyenge. Nem hisszük, hogy a fiatalságban, talán inkább a Főiskola maradiságában van a hiba. Hiányzik, amit úgy vágyunk látni: a rügyfakadást, a fölényes fiatalság előretörését. Helyette bágyadt kimerültség, koravénség, néha enervált dekadencia fogad. (Lásd U. Ámos Imre hátborzongtató szürkeségeit.) Szerencsére egy-két kivétel is akad: Borbereky Zoltán a legerőteljesebb mind között. Ziffery József és Kolbe Mihály fejjel magaslanak ki a festők, éppúgy mint Mikus Sándor a szobrászok közül.

Az *Ernst-Múzeum* Csoportbemutatóján Kernstock Károly magaslik ki. Szent Jánosa óta, amelyet mi munkássága egyik főművének tekintünk, most bemutatott festményei közül nagy képei ismét elérik azt a magas szintet. Szent Jánosa vonalharmóniákra épült és annyi szépséget zsúfolt magába, mint egy kis görög bronz, melyekkel rokonságot is tart. Az anyagnak szellemé változtatása mostani munkáin másképen történik, mert más művészeti feladatokat old meg. Nagyméretű képein végtelen teret alkot, amelyen belül monumentális, jól felépített, zárt kompoziciót helyez. Lovas festményein (rossz helyen lógtak, a fények túlságosan súrolták a vásznat) a térbeli differenciák kontrasztját játszotta mesterien ki. Bencze László rembrandtos rajzokat, Gallé Tibor könnyed vízfestményeket mutattak be. Pohárnok Zoltán legtöbbször színörömét fejezi ki vásznain. Egyszer elmosódott Nagybányát fest,

Jajczay J.
képzm.-i szemle.
Magyar Kultura
1933. ápr. 5.
J. s. 326. l
Kernstock Károly

naturalizmustól az expresszionizmusig egész sereg stilus keveredett össze, ez a gesztu- és mozdulatvagyon megközelítőleg nem olyan gazdag, mint a régi balett egységes stilusában. (Igaz ugyan, hogy ezzel szemben azt lehetne emlegetni, hogy az új balett negyven esztendejével szemben a réginek évszázados fejlődése volt. Ha azonban ezekre a mai táncprodukciókra gondolunk s a fejlődés tempóját figyelembe vesszük, egészen bizonyos, hogy viszonylag több gazdagságra és a további gazdagodásnak több lehetőségére kellene rájönnünk, mint amennyit ma látunk és kapunk.) Ha tehát van ilyen hiba, önkéntelenül is arra kell gondolni, hogy a kiindulásban s az elvi kérdésben kell elsősorban erre a korrigálandó félreértésre rátalálni. A modern táncművészet mai művelői már nem állnak olyan kemény harciasággal a régi balettel szemben. Már egy és másban szívesen nyúlnak segítségért egy-egy részletformához és a mai táncok és csoportok mozgásvagyonában nem egyszer találkozunk attitudeökkel és gesztusokkal, amelyeket már nyilván a régi balettből merítettek. De sajnos, még egyiküknek sem jutott eszébe, hogy nem ez a közeledés és kapcsolatkeresés helyes útja. Egy-egy lépés, fordulat, amelyet a régi balettből a maiba átemelünk, nem jelent ebben a sokat emlegetett mozgásvagyonban komoly gazdagodást, mert hisz nem ad módot arra egy-egy ilyen átemelt gesztus, hogy az új művészet mozgáskészlete a maga útján fejlődjék tovább! Senkinek se jutott eszébe, hogy vajjon nem az alapvető elv, a kiindulási pont körül kellene valamit revideálni.

(Folytatjuk.)

Mesterek a „Japán törzsasztalnál"

A művészasztal régi életének felfrissítésében nagy érdeme van Kernstok Károlynak. A mestert vettük sorra a törzsasztal tagjai közül Kemény Nándor és Márk Lajos után.

Mindenekelőtt megkérdeztük, mire emlékszik viszsza legszívesebben abból az időből, amikor még Benczúr tanítványa volt? Erről a következőket mondja:

— Másfélesztendeig tanultam Benczúrnál. Ebből a másfélesztendőből azonban csak egy félévet dolgoztam mellette, a többi időt vidéken töltöttem. Benczúr mester, dacára annak, hogy az én művészeti irányom úgyszólván homlokegyenesen szembenállt az övével, mindenkor nagy megértést tanusított úgy velem, mint a művészetemmel szemben. Lojalitását bizonyítja az a kedves meglepetés, hogy a modellpénzt vidékre is utánnam küldette. Ebben az időben festettem a „Vontatók" c. képemet.

Megkértük nyilatkozzék arról, megengedhetőnek tartja-e, hogy a művészetbe belevigyék a napi politikát?

— Sajnos olyan viszonyokat élünk, hogy egyes csoportok lázas türelmetlensége nem tudja türtőztetni magát és talán akaratlanul is ingoványos talajra lép. Ezek azonban sohasem lehetnek tökéletes alkotó művészek, mert sohasem tudnak arra a humanisztikus magaslatra emelkedni, amelyet a tiszta művészet megkíván.

Szükség volna-e, egy olyan művész szövetségre, amely irányokra és pártállásokra való tekintet nélkül egyesítené a magyar képzőművészeket?

— Erre igen nagy szükség volna, azonban ez a mai viszonyok között keresztülvihetetlen. Ugy a gond, mint

Kernstok Károly: „Nyár"

Művészet
1933. II. 5-6. sz.

modern tánckultúra nyolc-tíz esztendővel. És valljuk be őszintén, hogy lényegében itt tart ma is. Ami természetesen nem jelenti azt, hogy akár egyéni produkcióban, akár csoportos munkában nem kapunk szép és érdekes teljesítményeket, hogy nem találunk itt is, ott is egy érdekes talentumot, akinek van egyéni és új mondanivalója. Csak éppen és mégis valami baj van. Valami megállás a fejlődésben. Valami olyanféle, mint egy zsákucca, amin rést kell törni, hogy tovább lehessen jutni. Idestova negyven esztendeje lesz, hogy ama bizonyos fűzőt leráncigáltuk a balettezők karcsú derekáról és akkoriban ez megközelítőleg sem volt olyan élvezetes mulatság, mint elképzelnők, mert alaposan védekeztek e vetkőztetés ellen. Idestova negyven esztendeje lesz, hogy levéstük azt a bizonyos ráfagyott mosolyt a táncosnő arcáról, hogy őszinte és lelkes kifejezője legyen emberi örömnek és bánatnak. Hogy necsak a láb és kar, hanem a test és a fej, az egész ember bele tudjon olvadni emelkedett és magasztos ritmusokba, monumentálisakba, vagy groteszkekbe. Immár negyven esztendeje játszanak így a fölszabadított emberi testtel mindenféle kísérletezésben és mégis valahogy e négy évtizedes forduló közelében egy kicsit nem tudják merre menjenek, mit csináljanak.

Hol vannak a hibák, azaz még pontosabban: hol történt az alapvető hiba? Mert úgy, ahogy most van és emeddig ma eljutottak, valami veszedelem fenyeget. Ugyanaz a veszedelem, amelyért valamikor olyan kemény és elkeseredett harcot hirdettek a régi balett ellen. Kiélt és kiért formák üres formalizmusát akarták akkor kipusztítani, évszázadok óta hagyományos mozdulatok egyhangúságát, görcsös ragaszkodást a „csak így lehet"-hez s ma majdnem hasonló veszedelmeket látunk még a legjobb és legérdekesebb produkciók közt is. Nem félreútról és rossz vágányról van szó, legfeljebb hiányosságokról, magában a kiindulásokban és hiányosságokról a gyakorlati megoldásokban. Ha végiggondolunk mindazokon a produkciókon, amelyeket itthon és külföldön, színházakban, revük keretében, vagy önálló produkciókként, esetleg koncerttermek pódiumán, vagy táncosnők matinéin láttunk — és ebben a seregszemlében, a belőle nyert impressziókban kerestük ezt a hiányosságot, ennek a hiányosságnak a karakterét, talán egy szóval lehetne közelébe jutni. Kicsit brutális és túlzott is ez a meghatározás, mégis valamiféle *szegénységről* van szó. A szegénységnek egy olyan formájáról, amely bekövetkezik minden olyan művészeti programmnál, amely ortodoxan és kérlelhetetlenül ragaszkodik a maga kiindulási pontjához.

Legszembetűnőbben látjuk ezt a hiányt ennek a modern táncművészeti, vagy mozgásművészeti produkciónak mozdulatkészletében és mozdulatvagyonában. Ez a vagyon nem elég gazdag. Negyven esztendő fejlődése, a szabadság elve, amellyel dolgozott, megteremtette ugyan a természetesen mozgó test és később a stilizáltan mozgó test gesztusainak egy formanyelvét, de ennek a formanyelvnek sajnos, nagyon kevés a változatossága. Hellyel-közzel olyan uniformizáltnak, lecirkalmazottnak hat, mint az a figurális formanyelv, amelyet a régi balettnél olyan nagyon kifogásoltunk. Hányszor szörnyülködtünk azon, hogy a régi balett minden lépése, minden mozdulata pontos jelzéssel leírható s az ilyen régi nagy balett egyéb sem volt, mint e papírra vetett szignumoknak kombinációja. De ha méltóztatnak tíz különböző mai modern balettprodukciót megnézni, majdnem ugyanezt a tipikusságot fogják látni mozdulat és gesztus formában. És ha nagyon őszinték akarunk lenni, annak ellenére, hogy ebben az utolsó néhány évtizedben az új táncművészet kísérleteiben a

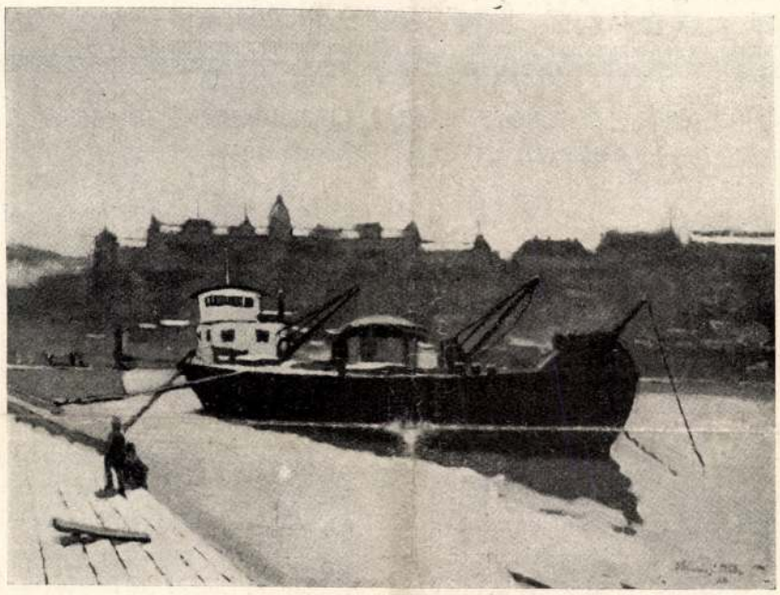

Solymássy C. Viktor: „Napos Duna"

a művészi és művészeti individualizmus lehetlenné teszi jelenleg ennek megvalósulását. Ha a társadalom nyugalmi helyzetben lenne, akkor erre sokkal több lehetőség adódna. Akkor az emberek a mindennapi kenyérért való küzdelem mellett arra is törekedhetnének, hogy magasabb etikai alapra helyezkedve, újfajta megösmerések elérését is célul tűzhessék maguk elé.

Azt mondják, az ország lakosságához mérten művész túltermelés van nálunk. Igaz ez?

— Ez lehet látszat, de a valóság az, hogy az anyagi lehetetlenségből és a vígasztalan helyzetből kialakult pesszimizmus degeneráltabbá teszi a mai korszakot. Ez pedig annyit jelent, hogy az emberek nem tudnak arra az esztétikai és etikai magaslatra emelkedni, amely lehetővé tenné, hogy a napi küzdelem mellett arra is legyen idejük, hogy keressék, kutassák a szépet, élvezetet találjanak benne és képesek legyenek áldozatot is hozni érte.

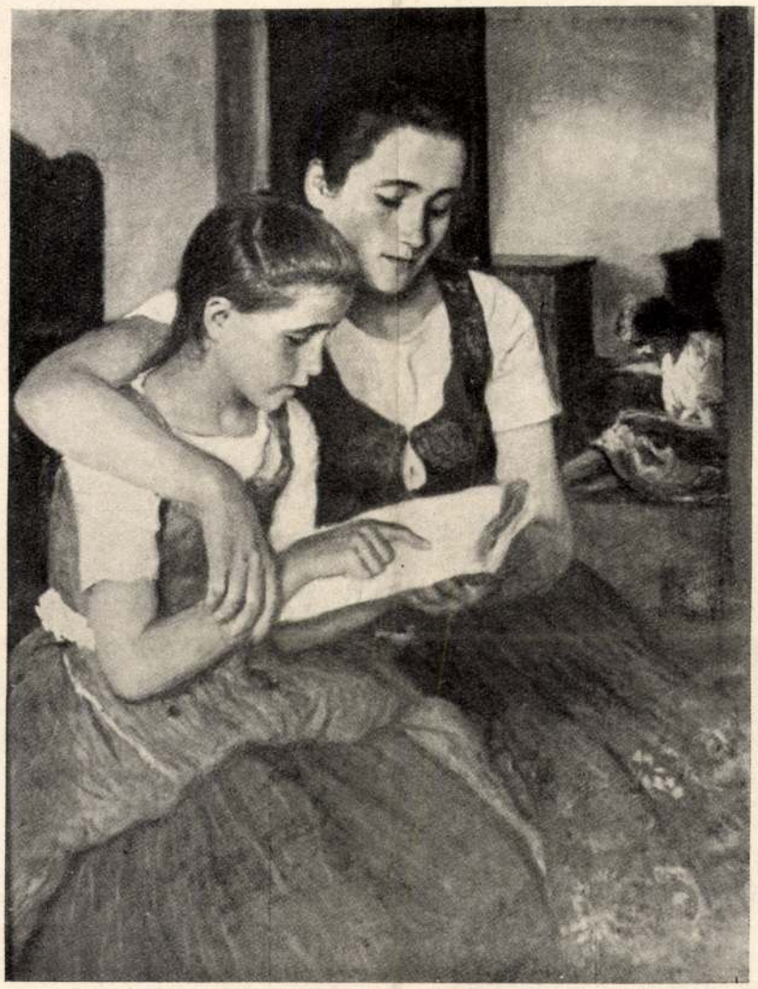

Glatz Oszkár: „Anya és leánya"

A Munkácsi céh kiállítása

Dícséretes célt szolgál a Munkácsy céh kiállítása. Ez a cél pedig az, hogy pártállásra, irányra való tekintet nélkül mutassa be a művészt. Ma, amikor a közönség, amúgyis idegenkedve figyeli az „*izmusok*" harcát, minél több ilyen kiállításra volna szükség.

Az első teremben a grafikusok sorakoznak fel. *Kernstok Károly* egy nagyszerű rézkarccal szerepel. A legkiválóbbak: *Fried Pál, Kovács Olga, Hatvanny Ferenc* báró, *Márkus Imre* és *Lehel Mária* munkái.

A többi teremben csupa elsőrangú, kiváló művész szerepel: *Magyar Mannheimer Gusztáv, Csók István, Szlányi Lajos, Glatz Oszkár, Márk Lajos, Tornyai János.* A fiatalabbak közül: *Gedő Lipót, Udvary Pál, Aba Novák Vilmos, Gaal Ferenc, Csóka István, Kemény Nándor, Hermann Lipót* (74.) *Vass Elemér, Hámor Ilona, Paizs Goebel Jenő, Biai Vöglein István.* A legfiatalabbak: *Hatvani Perlusz Gyula, Fenyő György, Basiliden Sándor, Záray Lucy, Jándy Dávid, Basch Edith, Gombos Lily, Remsey Jenő.*

Petri Lajos szobra, *Diner Dénes Rudolf* pasztellje és *Walleshausen Zsigmond* színes fametszetei válnak ki még a kiállítás bő anyagából.

KÉPZŐMŰVÉSZNŐK A NEMZETI SZALÓNBAN

Mindig furcsáltam a művészetben — a nemi elkülönülést.

A nőknek éppen itt kellene példát nyújtaniok arra, hogy valóban és minden vonatkozásban egyforma értékeket akarnak és tudnak nyújtani a férfiakkal.

A művészet az alkotásban nem tűr ilyenfajta elválasztást. Még a nézőközönség szempontjából sem. És ma már gazdaságilag sem megokolt, mert a rendes kiállításuk mindegyike tarkázva van nőnemű művészekkel.

Ezen a téren tehát tüntetni fölösleges. Ha pedig tüntetésről szó lehet, egyedül a művészet terén lehet és kell.

A félszáz művésznő bemutatója sem szolgáltat más tanulságot, minthogy vannak művészeink, akik a régi akadémikus, impresszionista, expresszionista, futurista stb. meglátásban dolgoznak. És vannak eredetiek, utánérzők, valamint szellemi másolók. Ugymint vannak tehetségesek, fejlődésben levők, ügyeskedők (rutinőrök) és egy helyben — topogók.

A művésznők közül: *Somogyi E. Jolán „Merengés"*, *„Fehér sál"* vásznai, valóban meleg színeivel, könnyed előadási készségével a legjobbak közé tartozik.

Pick Emy olajképének aktfigurája, ha a háttérbe jobban belesímulna, nagyobb sikert jelentene.

Bartoniek Anna: „Angyali üdvözlete" témájában elmélyülő és egyszerű megoldásában hivő léleknek munkája.

Tabisch Ilona: „Cigánygyerekek" figurális megoldása és színmegjelenítése elsőrendű érték.

Horovitz Lukács Steffi dekoratív készségét és színes életlátását aquarelljei dícsérik.

Futásfalvi M. Piroska: „Halas csendélete", *Porter Paula* zászlódíszes uccája erős képek.

Járitz Józsa a téma különcködő megválasztásán kívül nem mutat haladást.

P. Rónay Kynga, Rausch Juliska, Szuly Angela, D. Benczur Ida, E. I. Aladárné jelentenek mély értéket.

A szobrásznők közül: *Somló Sári* több alakos csoportjaiban van összpontosított eredőjű mozgás; viszont *Szilágyi Margit:* „Tarzan"-ja moziaktualitású témája mellett — nincs megoldva.

(V.)

Némethy Miklós: „Ébredés"

Forgó Mihály festékgyáros lett

Két magyar testvér: egy festő és egy vegyész elindultak festéket csinálni. Csendben, fáradhatatlan szorgalommal dolgoztak, kísérleteztek, hosszú ideig, amíg előállhattak az eredménnyel.

Nem hangos reklámmal, nem zengő ígéretekkel rohanták meg a közönséget, hanem olyan művészfestékkel, amely elsőrangú és: magyar.

Két hónapja indult útjára a két testvér művész-festéke és máris a legkiválóbb magyar mesterek a legteljesebb elismeréssel nyilatkoznak a gyártmányokról, sőt komoly érdeklődés nyilvánul meg a magyar gyártmány iránt külföldről is.

Az Ujlaki rakpart egyik modern épületében van a laboratóriumuk. *Forgó Dezső*, a szerény modorú, csendes, szemüveges tudós és *Mihály*, a már szép sikereket elért festő.

Udvariasan kalauzolnak a tökéletesen felszerelt laboratóriumban.

Az asztalokon fantasztikus formájú mérő, szűrő, gáz, víz, fény és egy csomó boszorkányos rekvizitum.

Lelkesen magyaráznak. Optimisták. Jogosan. Mert, amit eddig produkáltak, az máris biztató lehetőség. Reméljük, hogy a magyar festőművész társadalom szeretetteljesen fogja támogatni őket.

Ez vagyok én

Ősszel, száraz, zizzenő falevél
Csendes muló hangulat
halk gyermekkacaj,
a liget bucsúsikolya.
Ez vagyok én.

Kacér, élnivágyó
balgán álmodó
mindent megbánó
ez vagyok én.

Szakadó húrok utolsó hangszála
őszidőben száraz zizzenő falevél
minden, mi lelket fölzavar
ez vagyok én.

Pór Irén.

Kernstock Károly

irod

Elek Artur. Kernstock Károly pályája. Az Ujság 1911. 280 sz

Farkas Zoltán. Kernstock Károly kiáltítása. Vas. Ujs 1911. 49 sz

Gerő Ödön. Kernstock Károly. Kultura 1911 697 l.

Jean Preux Kernstock. Hét. 1911. 49 sz.

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhel

Miután keresményemnek 191 ....

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbiz

Kelt ....., 191 ....

.....

tanu.

.....

tanu.

Kernstok Károly

Kállai E. 9, 67–69, 71
79–80, 26, 37

Kernstock Károly

Irod

Müsarnok, 1899. 173 l

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Enge

.....

a műhelyfőn

8. sorsz. Műhelyi min

Kornstock Károl

---

iród

Műcsarnok, 1898. 197-198

..... nevü munkás igazolta

a müvezető aláírása.

élyezem:

vagy helyettesének
írása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Kernstock Karl

Grod

M. Iparmuvészet

1912. 263. l.

.....-i m. kir. posta- és távirda-pénztár.

Nyugta

.....azaz: ..... Korona ..... f-rő

y összeget, mint évi ..... K lakpénzemből az 190.... évi .....

Kernstok Károly, festő; szül. 1873 december 23-án Budapesten.

Kernstok Károly

l.

Művészet

1917 67.

Sióagárdi lelet VI. 14.

Kernstok Karóly

A Duna Nyergesujfalumál
olaszt.
Legelő kecskék, olaszt

Budapest nékesfőv. Tulajd.

V.

11. I. Mátyás király arcképe

rézmetszet XVII sz.

Kernstok Károly

A Kut műventanácsának
elnöke és törzs-
tagja

Kut 1929. jan kiáll.
Örülnek a nyárnak, olaj
Ádám és Éva, olaj
Reggeli napfény az őszi
erdőben, olaj a Szép-
Műszeti Múzeum tulajd.

Silex penge X. 48.

Kernstok Károly

Onarckép.
tusrajz
repr.

Kortárs

1948. ápr. 15
cimlap

55785/1943. szám.

III.

Folyó évi szept

kelt felterjesztésére tudomás

gett másolatban megküldöm.

Budapest, 1943.

MDK

Kernstok Károly

Magányos fa, rk.

Főv. Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke

Bp.1952.

Kernstock Károly

festőművész

KUT Képzőművészek Uj Társasága kiállítása – Nemzeti Szalonban – képével szerepel. Nagyon érdekes világos, levegős, sok alakot mozgató kompozicójú: Örülnek a nyárnak.

Nemzeti Ujság
1920.I.6.

M.D.K.

Kerubok Károly, festő

nevét említi:

Dercsényi Balázs: Árkay Aladár,
Bp. 1967. Akadémiai Kiadó, 9. old.

M.D.K.

Kernstok Károly, festő

nevét a „Nyolcak" alapitó tagjai körök emliti:
Később K.K. Galilei körben tartott elő-adásairól c. Lukács György nek ezerről bit méllatásairól történik emlités.

Kortársak szemével, 1896-1945. Szerk. Németh Lajos, Bev. és összeáll. Perneczky Géza
Bp. 1967. Corvina

17. old.
+ 19-20. "

M.D.K.

Kernstok Károly, festő

a futuristák 1913 évi kiállítása után „individualista szellemi mozgalomnak" nevezi művészetüket, tanulmánya „fölfedi a mozgalom társadalmi gyökereit, imperialista irányba sodródó ideológiáját és festői eszközeinek felületességét." „... Kernstok ragyogó elemzését nem követték hasonlóan mély képi alkotói analízisek a vásznon."

Kortársak szemével, 1896-1945. Szerk. Németh Lajos, Bev. és összeáll. Perneczky Géza, Bp. 1967. Corvina,

24. old.

Kernstok Károly

címre

Dogma és szabadság
a művészetben.

Képzőművészet

1931. V. évf. 40 sz.

lásd ott ha
kell

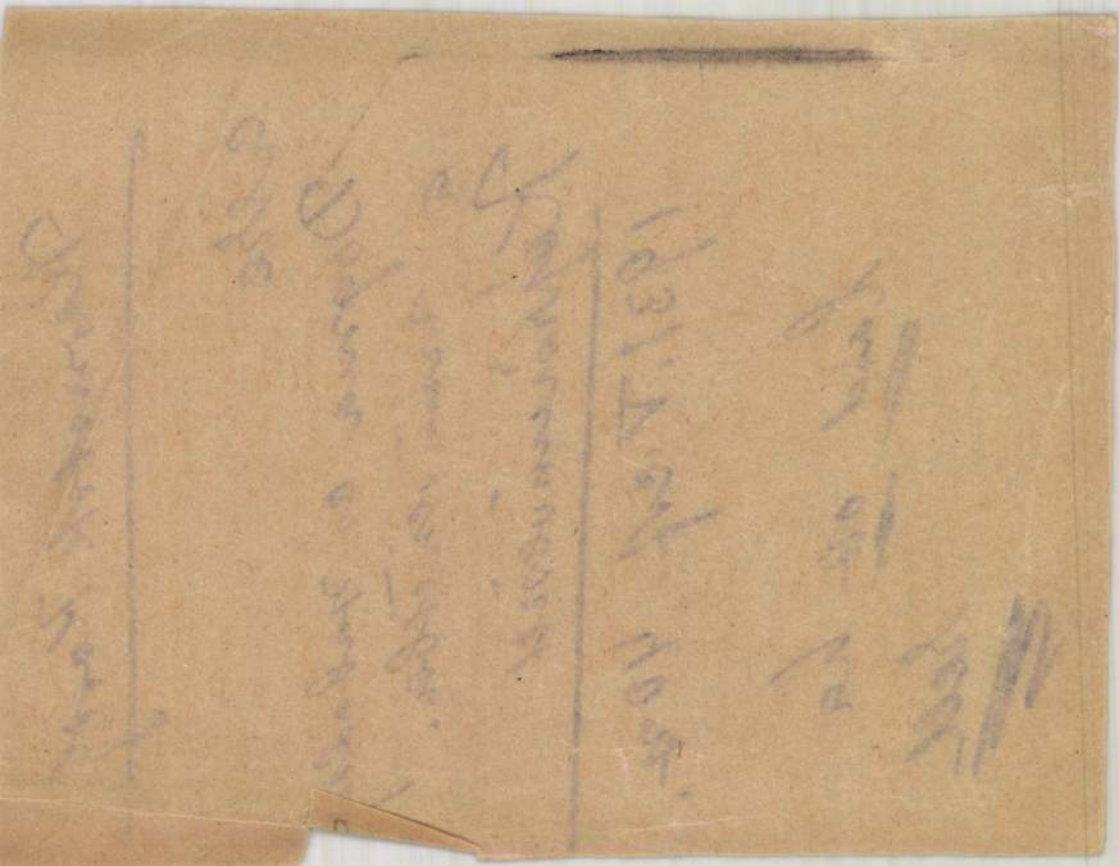

Kernstok Károly

irod

Szentirmay István:
Hozzászolás Kernstok Károly művészet és gépesztetika c. cikkéhez.
Képzőművészet
1930. IV. elf. 33 sz
195, 196 l.

alapító akaratát: megy előre, bármi történik is. Ha ez a lap nem is találta meg mindjárt a hangját, ő volt az ébredés csengetyűszava. Azóta négy év mult el, munkatársai közül sokat megöltek, megcsonkítottak vagy elfogtak, de a karaván halad s Charrier vibráló hangon írja: «Kell, hogy a mi csoportunk számlálatlan karavánja legyen azoknak, akik a szépet és igazat védik az irodalomban és művészetben, sőt a politikában is.»

A Caravanet követte a Les Humbles, melyet Maurice Wullens ad ki. «Az a szép tervünk van, — írja e lap — hogy megkezdjük a helyreállítást a háború közepén és segítjük előkészíteni a szellem diadalát . . . Nem akarunk megnyugodni a mindennapi középszerűségben . . . Haladni akarunk a cél felé, mely egész életünket bevilágítja: a költészet, a művészet, a szépség felé . . .»

Nincs itt terünk, részletesen ismertetni valamennyi «kisrevűt», csak éppen megemlítjük még őket. A tönkrecsonkított André Delemer szerkeszti a Vivre-t, ezekkel a sorokkal nyitotta meg a lapot: «A kellemnek és dilettantismusnak az ideje elmult, megkezdődött a szenvedés és szenvedély ideje.» ⟨Egyébként Charles-Louis Philippe szavai.⟩ És ilyen mondatok: Emberek szoronganak kint az árkokban s felsóhajtanak: Élni . . . Itt kint, ahol meghalnak az emberek, rosszul hat az irónia . . . Minden időt, bármily végzetes, végig kell élni. Minden kálváriából kivirágzik egy hit. — 1917 a kisrevűk igazi szezónja. Havonként féltucat születik belőlük. «Itt mindenki kimondhatja a gondolatát s mindenki maga felelős a gondolatáért. A hazugság a gyengék tehetetlensége, az őszinteség az erősek férfiassága,» — ez az energikus nyilatkozat olvasható a Soi-Même címlapján. És a többiek, egész sorozat! A La Ghilde Les Forgerons, később La Forge, melyből egy szorgos munkájú kiadóvállalat, a Librairie d'Action d'Art is kifejlődött s melyhez a közel jövőben egy szabad színház is, a Theâtre d'Action d'Art fog csatlakozni, majd a L'Essor, Les Vivants, Cahiers Idealistes français, Revue Wagnerienne ⟨egyik szerkesztője a nálunk is ismert Rémy de Gourmont⟩, a Scarabée, Les Semailles, La Tache d'encre, Les Solstices, L'idée Libre, Le Symbole, Sic, stb. stb.

*

⟨George Sand első szerelme.⟩ A romantikus francia írónőnek, Aurore Dupin-George Sandnak első, eddig még kissé homályos szerelméről és házasságáról, Ernest Seillière, az Akadémia tagjának tollából, érdekes cikket hoz a Revue Hebdomadaire ez évi március 30-iki száma, mely cikket a májusi La Revue is kiad. Első szerelmével és férjével, Casimir Dudevantnal Párisban ismerkedett meg Aurore, a Plessy családnál, hová úgyszólván anyja elől menekült. Mme Maurice Dupin ugyanis és leánya, Aurore, utóbbi nagyanyjának a halála után Párisba költözködtek, a két éles egyéniségű nő azonban nem sokáig fért meg egymás mellett ⟨Seillière szerint Mme Dupin «tirannizálta» a leányt⟩ s Aurore végül is a Roetier du Plessy családhoz költözött, akik kegyes jó szívvel fogadták. Itt ismerkedett meg Casimirral, aki nála kilenc évvel volt idősebb. Ez a Dudevant szerelemgyerek volt, apjának a köztársaság egy tisztjét, kiből később ezredes és báró lett, tekintette, anyja kóbor spanyol asszony volt, kinek nevére nem emlékeztek. Casimir elvégezte a katonai iskolákat, souslieutenanti egyenruhát viselt, de az Auroreval történt ismerkedés idején még jogi tanulmányokat is folytatott. Plessyék sokra becsülték ezt a Casimirt, fényes jövőt jósoltak neki s amidőn először beszéltek róla Aurorenak, azt mondták, hogy boldog lehet, ha magára tudja vonni figyelmét és meg tudja mozdítani a szívét. Mme Dupin minden mesterkedése ellenére ⟨meg akarta akadályozni, hogy souffre-douleurs-jét elvegyék⟩ megkötötték a házasságot, Dudevant asszony felvette a George Sand nevet és ilyeneket írt: «Férjem sem ösztönös utálatot, sem erkölcsi ellenszenvet nem kelt bennem, én pedig nem kívánok többet annál a testvéri vonzalomnál, melyet éreztem, mikor első ajánlatát elfogadtam.» Ilyen és ehhez hasonló nyilatkozatokból ered a félreértés és homály, mely George Sand első szerelmét elhomályosítja. Bizonyosnak látszik, hogy George Sand pózolt, sőt tudatosan hazudott ezekben a

Ferenczy Béni sokat tanult utolsó szereplése óta, de szobrait még mindig nem duzzasztja a vérbeli plasztikus ereje. Túlságosan sok hatás kereszteződik össze bennük. Kissé spekulativ és nem eléggé spontán e kétségkívül tehetséges fiatal művész. Meller-plakettje egészségesebb, mint egyéb munkái. Ferenczy Béni sokat tanul és hisszük, hogy komoly munkálkodásának eredménye nem marad el. BÁLINT ALADÁR

KÜLFÖLDI FOLYÓIRATOKBÓL

⟨Az új francia irodalom és a háború.⟩ A La Revue ez évi áprilisi számában Gerard de Lacaze-Duthiers alaposan ismerteti az új francia irodalmat. Irja, hogy egy idő óta a francia irodalomnak valóságos ébredését láthatja a megfigyelő s hogy nem túloz, ha igazi szellemi ujjászületésről beszél. Fiatal emberek vezetik ezt a renaissancet. Seregszámlát tart az új folyóiratok («jeunes rovues») felett, melyekben egy hangját kereső nemzedék szólal meg, mely retteg, hogy elvész a tömegben és türelmetlenül vágyakozik a cselekvésre, gondolkodásra, alkotásra, az életre. Az irodalomnak, különösen a francia szépirodalom történetében már régóta jelentős szerepük van a «petites revues»-knek; a múltban oly áramlatokat indítottak meg, mint a romanticizmus és symbolismus. A symbolismus korszaka jelzi tetőpontjukat. 1885 óta, mely évben ez a korszak elkezdődött, közel ötszáz ilyen időszaki lapot számolt meg a cikkíró, melynek némi tartós hatása volt. Az idealismus tartotta életben őket a mercantilismus általános áradatában. A háború előtt e kis revük voltak az eszmék előőrsei a művészet és irodalom országában. A főbbek, melyekre még emlékeznek Párisban: Vers et Proses, Les Rubriques Nouvelles, La Renaissance Contemporaine, La Vie des Lettres, La Flora, Le Rythme, Les Loups, Les Lions, Les Cahiers d'aujourd'hui, Les feuilles de mai, L'action d'art, L'effort libre, En Marge, Les Horizons, La Route, La Mêlée, Ombres et Formes, Les Saisons, La Pensée, Les Cahiers du Centre, L'Arène, La Biche, La Caravelle, L'Hexagramme, La Clarté, Le Cénacle, Les Echos du Silence, stb. A háború elsöpörte őket. Aztán elmult néhány hónap és ime, új kis revük foglalták el a régiek helyét: ugyanaz a harci forróság és lelkesedés árad belőlük. A halál és pusztulás öléből friss hajtások fakadnak. «A hajnal, ime, a hajnal, — köszöntötte őket 1916. októberében Severine. — Az ifjúság feláll és bizonyságot tesz maga mellett. Az éjjeli mécsek megszaporodnak, a «kisrevük», ahogy a nagyok dédelgetve mondják, ismét jelentkeznek.» A francia cikkíró azt hiszi, hogy ezek előkészítik a szellem diadalát; száműzik a pessimismust és kételkedést, melyek «már annyiszor megrontották az ifjúságot». Az új fiatal írók, elenyésző kis részüket leszámítva, résztvettek a háborúban. «Ils ont fait la guerre,» — ezért átengedve ezt a témát azoknak, akik nem voltak ott, nem beszélnek róla semmit, vagy ha beszélnek is, csak azért teszik, hogy megmutassák az igazi háborút, nem azt a fantasztikusat, melyet a szerkesztőségi szobákból szoktak látni. Ezek a fiatalok hónapokon át éltek a lövészárokban, megsebesültek, megcsonkultak, testük-lelkük szenvedett. Némelyek még kint vannak s a francia cikkíró szerint «minden munkájuk tanúbizonysága számunkra egy gondolatnak, mely soha se hal ki»; mások visszatértek s a fájdalom megérlelte őket. Mit hoztak?

Az első «kisrevü» 1915-ben indult meg. La Caravane volt ez, melyet Paul Charrier alapitott. «A kutya ugat, a karaván halad» a fedőlapnak ez a jelmondata egy szimbólikus rajz mellett mutatja a lap-

nyítve látható a
főalak gazdag ruhá
naturalizmus által még
északi stílust reprezentálj
a figura testtartása, arcának
az üde színek, a faktura maku
Rogier de Weyden alkotásaira e

Cornelis van Haa
Geertgen tot Sint Jans
jének képei a Kilényi gyüjtemén
Mindkettő (a második különösen)
számba megy. Geertgen követőjének
tétele kérlelhetetlen realizmussal
festett munka. E képek sokkal teljesebb
teszik majd a primitiv németalföldi mesterek
fogyatékos kollekcióját.

Claesz Moeyaert, Harmen Hals
művészetét szerencsésebben képviselik a mú-
zeumban már régóta meglevő képeik. De
ajándéknak nagyon értékesek.

Pieter Lastmann műve a Rembrandt
előtti hollandi iskola érdekes és jellemző
darabja.

Plasztikai szerzemények: Mo-
derno XVI. századbeli kitünő olasz érem-
művész különös előszeretettel mintázta meg
az oroszlán testét. Ősi plasztikai erő mu-
tatkozik a hatalmas izmok kidudorodásá-
nak, a viaskodó állati test rugalmasságának
érzékeltetésében. Peter Flöttner (XVI. szá-
zad) nem oly monumentális mint déli társa, a
részletekre nagyobb gondot fordít, aprólékos
pontossággal formát forma mellé helyez, a
test minden egyes vonala, a ruha redőzete
élesen, bámulatos elkülönültséggel jelentkezik
plakettjein. Azonban e részletek nem esnek
széjjel: tökéletes egészet adnak. Egy 1400
körül élő magyar szobrász festett faszobra
és egy vele egykorú flamand mester apró
alabástrom madonnája anyagban, méretek-
ben, a téma feldolgozásában merőben külön-
böző alkotások, egymástól távoleső két ország
szülötte formálta őket, de a kor közös szel-
leme, a naiv áhitat, idealizáló akarás, a tra-
diciók azonossága rokonságot teremt kö-
zöttük.

Aristide Maillol archaikusan tömör
bronzfigurája méltó párdarabja e művész
korábban megszerzett szobrának. Rodin nyug-
talan irodalmiságával szakító generáció törek-
véseinek kiváló példaképe e zömök női alak.

Ferenczy
gának értékét,
jét a kritika már
pításait a köztudatba
ter alakja egyre tisztultabb
utolsó esztendők elbágyadás
ségének döntő szerepe volt) a
szak nagyszerű megkezdéseinek
nem csökkentheti. Az Ernst múzeu
téki kiállításán Ferenczy próbálkoza
kisebb értékü, kevésbbé fontos töredé
vázlatok, azonkívül élete estéjének néhány
halovány emléke került napvilágra. Egy-két
régi képe, mint Orfeusz (67 szám), hármeny-
nyire értékes is, fogyatékosan ad képet a
mester egykori alkotó erejéről.

Leánya Ferenczy Noémi egyedül-
álló kivételes tehetség. Gobelinjeit mintha
nem is szines fonálból, hanem holdsugárból
szőtte volna. Átszellemülten, szűziesen tiszta
formaérzéssel népesíti be álomszerű figurák-
kal, mesebeli fákkal, madarakkal gobelinjeit.
Moll akkordok ezüstcsengése suhan át a
fonalak szövevényén. Kristálytiszta vonalak-
kal leheli papirra vázlatait.

Ferenczy Valér munkásságának
súlypontja egyre észrevehetőbben a grafika
felé terelődik. Képességei szerencsésebben
érvényesülnek rézkarcaiban, mint vásznaiban.
Nem a sablónos rézkarcoló, ki a fény és
árnyék játékainak kiaknázását, a valőrök
hamisitását űzi, gondosan ügyel a rajz tiszta-
ságára, kompoziciónális gondolatait szaba-
tosan fejezi ki.

ten-
gá-
mű-
ent.
rze-
értékes
zempontból
lehetünk elé-
ik eredményével.

yomó része magyar
a külföldi szerzésnek
ő akadályainál fogva
gy körültekintéssel és mű-
mjához híven válogatta össze
vezetősége az anyagot. A nagy-
iskola legkitünőbb termékei immár
tó helyre kerültek és a múzeumi együt-
tesben jelentőségüknek megfelelő helyet elfog-
lalhatják. Jánosi Béla hagyatékának leg-
szebb darabjait sikerült legutóbb a múzeum
számára megszerezni. Ferenczy Károly
fiatalkori mesterművei és Grünwald Béla
legjobb teremtő szakából származó «Tavaszi
kiránduláson» kivül viszontláttuk Kernstok
Károly «Szilvaszedők» című korszakos
alkotását.

Több múzeumbarát anyagi segítsége lehe-
tővé tette, hogy a berlini Kaufmann
gyüjtemény elárverelésén Colijn de Co-
ter pompás Kesergő Magdolnáját is meg-
vásárolhassa a múzeum. Több múltszázad-
eleji kép nyitja meg a sort. Györgyi
(Giergl) Alajos enyhén sugárzó képe,
Waldmüller két portréja, Weber Hen-
rik kettős arcképe jelentékeny mértékben
emelik a Biedermeyer mesterek korábbi gyüj-
teményének értékét és teljességét. Carl
Rahl arcképe is komoly értéket képvisel.

Paál László «százéves asszony» című
képén a táj dominál, az asszony alakjának
nyilván a téma irodalmi vonatkozásában van
csupán valamelyes jelentősége. A rajz nyer-
sen kiélezve emelkedik ki a ködös atmoszféra
vastag tónusából. Lenyügöző, szomorúságra
hangoló vászon, ahol a színek beletemetkez-
nek a tompa, fénytelen barnaságba.

Deák Ebner Lajos művészetét végül
a mesterhez méltón fogják képviselni az új
szerzemények, a fiatalkori Fifin című kép
és nagyobbszabású női arcképe.

Jendrássik Jenő és Kéméndy Jenő fiatalkori munkái ugyancsak új világításba helyezik e két művész képességeit.

Szinyei Merse Pál nevezetes Pacsirtá-ja, Rippel Rónai József fekvő nője, Hatvany Ferenc erőteljes interieurje, Koszta József két vászna, Munkácsy Mihály önarcképe és nejének arcképe a művészeket jellemző és múzeális érték tekintetében helytálló darabok. Ferenczy Károly négy képét bizvást tekinthetjük a most kiépülő magyar gyüjtemény erősségeinek. Márciusi estje, annak idején (1903-ban) úgy hatott, mint az akadémizmustól való felszabadulás harsogó igéje. Merész cselekedet, mely távoli lehetőségek felé irányítja a szemlélőt. A Keresztelevétel és a Hegyi beszéd mellett, a mester friss naturalizmusának úgy hiszem e vászon, a legértékesebb terméke. Széles fényfoltok világítanak a falusi kertfal síkján. Lágyan elomló akkordokban hangzik fel a lenyugvó tavaszi nap búcsúszava, zengését nem zavarja a lármás ember jelenvalósága. Napos délelőtt című képe forró sugárzás, a betelejesülés tikkadtságát érezzük e vászon előtt. A fehér abroszon végigkúszó kék árnyékok, az uralkodó zöld színtömege hatalmas erővel érzékeltetik a nyarat. Kettős arcképe, müncheni korából való fiúarcképe mind más és más stáció eredményeiről ad számot. Ferenczy Károly művészetét a Szépművészeti Múzeum modern képtárának anyaga most már gazdagon, minden vonatkozásában demonstrálja.

Kernstok Károly Szilvaszedők-je ma is teljes érvényű emléke a mester naturalista szakának. Szépségei nem fakultak, a törekvés őszintesége, a fiatalos merészség lendülete ma is megkapja a szemlélőt. Kernstok már messzire túlhaladta egykori céljait, ez alkotása azonban ugyanazt az erőt, eruptiv tartalmat vetíti ki magából, mint másfél évtizeddel ezelőtt, amikor a meg nem értők dühe fogadta. A szinek szinte sisteregnek. A ruha piros, kék és zöld tónusát ragyogó zománc boritja.

A klasszikus mesterek munkái között Colijn de Coter délnémetalföldi festő Kesergő Magdolnája a legkimagaslóbb alkotás. A kép előterét egészen betölti Magdolna alakja, a háttérben erősen kicsi-

Nyugat 1918. okt. 16.

Kernstock Károf (?)

épitém

1881. Budapest.

Ami és lakjegyzék Franklin

A festő atyja!

Kernstock Károly

Pesti

Lásd

L 1/3

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedély

.....

a műhelyfőnök vag
aláírá

Kernstock Károf

Kárd

Ellik 40. l

..... *mühely.*

őnökség!

..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... szamu .....

.

i ..... hó .....

.....

sajátkezű aláirás és munkásszám.

Kernstok Karl

1 cid

2

Nemzeti Szalon Almanach

136.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása

Engedél

.....

a műhelyfőnök va
aláír

8. sorsz. Műhelyi minta. —

Kernstock Kárl

ind

RM.

5

Protestáns
Lambert
Görög-orosz
4 Babilasz
Izraelita
6

Protestáns
Titusz
Görög-orosz
5 Zakariás
Izraelita
7

Protestáns
Január
Görög-orosz
6 Mihály
Izraelita
8

Protestáns
Euszták
Görög-orosz
7 Szocont
Izraelita
9

Protestáns
Máté
Görög-orosz
8 Kisasszony
Izraelita
10 S. J. K.

Szeptember — 30 nap

Kernstok Károly

B. Gy. A modern művészet. Régi és új magyarok. Világ. 1910. dec. 27.

U. 250

Vélemény a magyar festőiről. s végül nyilatkozik saját művészetéről is.

Kernstok Károly

wód

Petrovics M M

XII. l.

KIR. MAGY. EGYETEMI NYOMDA

KIADÓHIVATAL.

Szállítottunk

a mai napon:

ar Szentiványi

Magyar Történet I. II. III. IV. V.

Budapest, 193 1937 DEC. 28.

Kernstok Károly

KÖRMENDI ANDRÁS: KERNSTOCK KÁROLY. Ars Hungarica 16. 33 képpel. Bp. 1936. Az impresszionizmus Kernstock tisztára a színekből fakadó művészetében emelkedik nálunk cézanne-i színvonalra. A naturalizmusból lassankint átlendül az impresszionizmuson át a postimpresszionizmusba s egész útján vezérlő társa, Párizs, a francia művészet hagyományossága. Mivel pedig a művészet általános kérdései is érdeklik, tanulmányait megkapóan érvényesíti a korszerűnek a régi görög művészet humanisztikus keretébe foglalásával. (Lovasok.) Falfestményein, üvegfestményein jut el művészete csúcspontjára.

Az életrajzi adatokkal és irodalommal kiegészített arckép lendületes előadásával, átfogó tudományosságával megérdemelten dicséri szerzőjét.

R. GY.

MAGYAR IPARMŰVÉSZET
1936. 106. l.

SZLOVÁKIA

a gyógyfürdők és gyógyhelyek ha

Utazás, vizum, szobarendelés ügy

keresse fel irodánkat:

„CONTINENTAL"

IDEGEN- ÉS FÜRDŐFORGALMI IRODA K. F

Budapest, V., József Nádor-té

TELEFON: 182—062.

F. kiadó Láng Frigyesné

Marvalic

Kernstok Károly ifj

festő

életr.

lásd

Karczagmagyállam.

635. l.

Magyar ékszerek VI. 302.

Kernstok Károly

l.

Ernst Mur. 131. kiáll

68, 78 rt.

Kernstok Károly

Ernst Múz. kiáll. 97 sz.

Magyar remekművek
1921. máj
Krisztus, Mgt.

ALAPÍTÁSI ÉVE 1577

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA KÖNYVESBOLTJA

BUCHHANDLUNG DER KÖNIGL. UNG. UNIVERSITÄTSDRUCKEREI

LIBRAIRIE DE LA PRESSE DE L'UNIVERSITÉ ROYALE HONGROISE

BOOK-SHOP OF THE ROYAL HUNGARIAN UNIVERSITY PRESS

GEGRÜNDET 1577

BUDAPEST IV,
KOSSUTH LAJOS-UTCA 18
TELEFON: 89-5-40

83245.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

MAGYARORSZÁG

Müemlékek Országos Bizottsága

Budapest
Rákos-utca 10.

Kernstok Károly

koll. kiáll –

lárd

Ernst Museum kiáll

1938. márc – ápr.

Kernstok Károly

festő

kapcsolata Ady Endre-

vel.

l.

Gulyás Magyar írók

I. k. 166, 170. l.

Kernstok Károly

róla

Bálint Jenő: Művészfejek. Budapest, 1930.

MAGYAR MŰVÉSZET
1930. 295. l.

Kernstok Károly

festő

Kapcsolata Ady Endrével.

Lásd

Révész Béla két könyvét Adyról.

Révész Béla: Ady Endre életéről, verseiről, jellemeről. A költő 10 archépevelés hasonmásokkal. Gyoma 1922.

Révész Béla: Ady Endre tragédiája. A Láborn, a harassáj, a forradalom évei. Kajakkal Bp 1924.

Kernstok Károly

Nő fej

Nemzeti Szalon

Tavaszi Szalon

1930.

64

wy lels 730 E)
Dep vegi 95 E)
wy 42 E)

< Kernstok Károly >

Ernst Mur. kiáll. II.

< > -nak a debrecc-
ni megyei székház
számára készült üveg-
festmenyeinek kiálli-
tasa. Bp. 1912.

tisztviselője volt, majd konzuli szolgálatot vállalt, hogy Görögországba kerülhessen. Ő fedezte fel a halikarnassosi Mausoleumot s nagysikerű, eredményekben gazdag ásatásokat folytatott Knidos szigetén és Branchidaenél. Később a British Museum görög-római régiségeinek felügyelője lett. Főbb művei: Discoveries at Halicarnassus, Cnydus and Branchidae; Travels and discoveries in the Levant; The antiquities of Cyprus etc.; Essays on art and archaeology.

N., 2. *William*, angol miniatűrfestő, * London 1785. † 1869. Eleinte rézmetsző volt, majd IV. Vilmos és Viktória királynő udvari miniatűrfestője lett és igen nagy keresetnek örvendett. Saját eljárása volt, amellyel több darab elefántcsontot illesztett össze, úgyhogy még nagyobb kompozíciót is festhetett reá.

NEW YORK *Metropolitan Museum of Art*, eredetileg vörös téglából készült épület (1879—98), utóbb Hunt tervei szerint renaissance stílusú homlokzatot építettek hozzá (1902), majd újabb szárnyépületekkel bővítették (1908). A múzeum alapítása óta (1871) rendkívül fejlődött. Minden kort, a képzőművészet és iparművészet minden ágát felöleli. Anyaga változatos és gazdag. Megemlítendők: a *Cesnola*-féle cyprusi gyűjtemény, amely asszír, babiloni, föniciai, görög és római írásjegyekkel ellátott táblákat, szobrokat (archaikus Herakles), terrakottákat, síremlékeket, alabástrom edényeket, pompás arany- és ezüstékszereket, gemmákat stb. tartalmaz; a *boscoreale*-i villából származó, a Vezuv által Kr. u. 79-ben eltemetett és 1900-ban napfényre hozott freskók; egy bronzlemezzel borított etruszk származású biga a Kr. e. VI. századból; a Piermont—Morgan-féle régikínai porcellánok; a Bishop-féle nefrit gyűjtemény, az Astor-féle csipke-, továbbá a fegyver- és hangszergyűjtemény is rendkívül értékes. Egyip-

Kernstok Károly

Ernst Mur. kiáll. 27. sz.
(1917).
Koronázási felvonulás
Lovasmenet
Kardvágás
Felvonulás.

1836, † Párizs 1885. Az 1870-es német-francia háborút követő idők népszerű csatafestője. Képei: Csata Le Bourgetnál (1872, Dijon, Múz.), Küzdelem a vasúti vágányokon (1874, Chantilly, Múz.), Porosz foglyok a villersexeli templomban (1878), A parlamentair (1884, Luxemburg-Múz., Párizs), Francia dragonyos tiszt (Budapest, Szépm. Múzeum). Az 1880-as években az európai fővárosokat bejárta Detaille-lal együtt festett panorámája: A Champigny melletti csata. Picot tanítványa, aztán Delacroixnál képezte magát. Korabbi képei a krimi háborúból (1854), illusztrációk Victor Hugo Nyomorultakhoz és Guizot Franciaország történetéhez gyermekek számára.

NEVERSI FAJANSZ. Neversben az első fajanszokat 1570. készítették a neversi herceg által meghívott olasz munkások, Urbino modorában. Jellemző rájuk a sok violaszín alkalmazása és a piros teljes hiánya. A XVII. században szép darabok készülnek perzsa, a XVIII. században delfti ízlésben. A N.-ok, különösen a koraiak, érdekes képet adnak arról, hogy hogyan változik meg a készítési hellyel a készítmény stílusa. A fejlődés áttekintésénél szembetűnő, hogy miként vesznek fel az eleinte teljesen Urbino ízlésében készült darabok lassankint és öntudatlanul francia formákat, majd később tudatosan keletieket és hollandiakat. A neversi gyártmányok mása gyakran kékeszöld. Érdekesek a nagy számmal készült Faience patriotique-ok és a

Kernstok Károly

NYUGAT 1940

7. SZ. *Schöpflin Aladár:* Asszonyok költőkre emlékeznek. *Dr. Hoffmann Edith:* Petrus Paulus Rubens. *Illés Endre:* Harc a Nagyurral. *Cs. Szabó László:* Guillaume Apollinaire. *Racine:* Pereskedők (Illyés Gyula fordítása). *Farkas Zoltán:* Kernstok Károly. *Komor András:* Vendégjáték Bolzanóban.

194

Kernstok Károly

festő

l. – életr. –

Karczagmagyállomi

635. h.

Károkimutatás, 1933.

	100.000 —
100.000 —	100.000 —
496.20	
270.—	
1800 —	
242.10	
1000 —	5106 68
	10.40
584 —	32 —
20.683 12	2515 16
	133.40
	6.10

Kernstok Károly

írod

Magyar Kulturszemle

1941. 2. n. 45. l.

(Három nagy magyar
mester rajzai [a
Tamás Galériában]).

52 48

235

der ungarischen Kunst Siebenbürgens
iese fast identisch ist mit der sie-
Wertvolle, in vielen Belangen ganz
sächsische Volksgruppe geliefert,
einungen durch viele Fäden mit dem
tums verbunden sind. Ja die Kunst
meistens der ungarischen näher als
bekam sie sogar die Anregungen der
iber die ungarische. Die leitende
ist, diese machte die grossen euro-
misch und verschmolzt sie zu eigen-
ganzen Ablauf fehlen aber die Rumä-
päischen Geschmacks, nahmen sie keine

Kernstok Károly

Önálló kötet róla
az Ars Hungarica
sorozatban.

Studie (Röthelzeichnung)

TIEPOLO

KERNSTOK Károly

Kernstok Károly

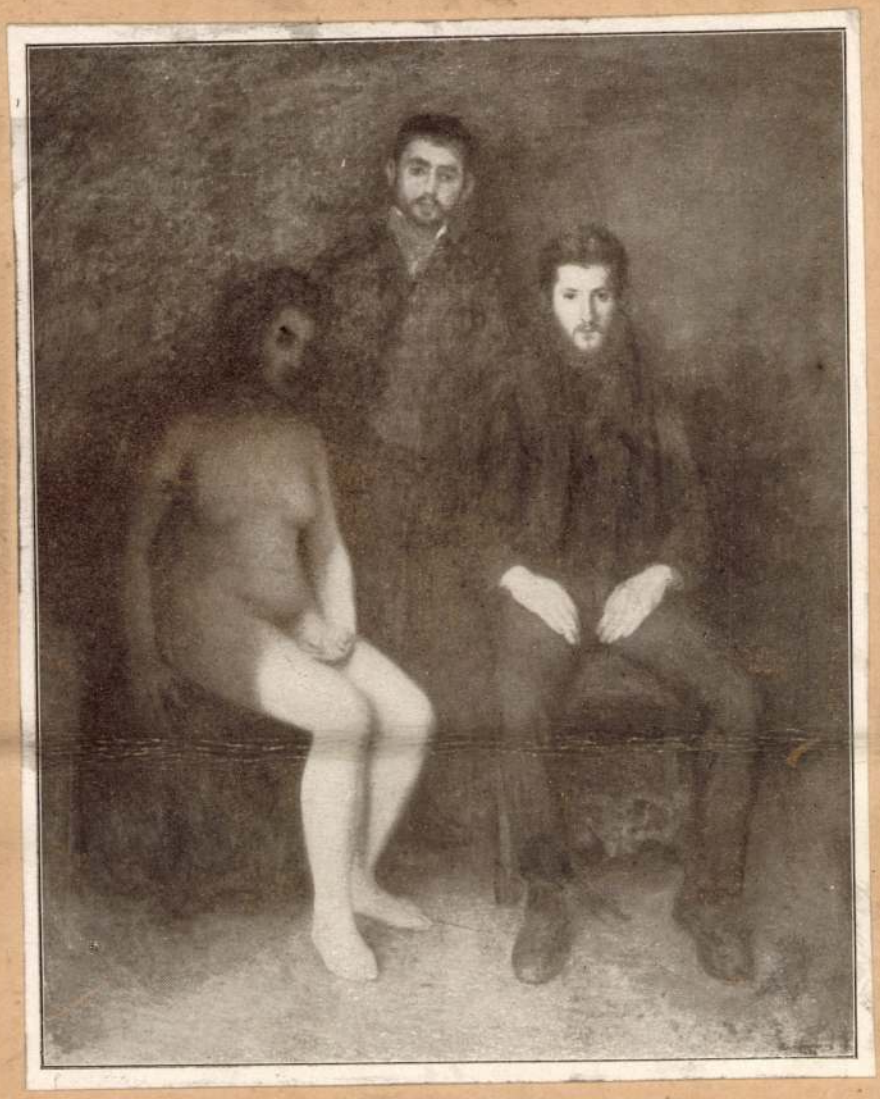

KERNSTOK Károly: Három modell.

Kerntok Károly

ABA NOVÁK VILMOS: SZOLNOKI VÁSÁROS KONYHA

RENDEZTE: HÁRS ÉVA
ÉS
ROMVÁRY FERENC

FOTO: MAGYAR JÁNOSNÉ

A MŰVEK JEGYZÉKE

ABA NOVÁK VILMOS

Szolnoki vásáros konyha
fa, tempera, 60x60 cm
MNG tulajdona

AGGHÁZY GYULA

Tájkép pulykapásztorral
o. fa., 31x44 cm
MNG tulajdona

Dagasztó menyecske
o. v. 44x53 cm
MNG tulajdona

BIHARI SÁNDOR

Falusi udvar
o. k. 32x39 cm
MNG tulajdona

Falusi vasárnap
o. v. 64x82 cm
MNG tulajdona

Ivóban
o. lp. 12x17 cm
MNG tulajdona

BÖHM PÁL

Cigánycsalád
o. v. 28x45 cm
MNG tulajdona

Aratók
o. v. 69x95 cm
MNG tulajdona

DÉÁK ÉBNER LAJOS

Nászmenet
o. v. 99x87 cm
MNG tulajdona

Szolnoki parasztszoba
o. fa 16x25 cm
MNG tulajdona

Falusi lakodalom
o. fa 57x46 cm
MNG tulajdona

Kukoricát törő nő
o. fa 23x15 cm
MNG tulajdona

EDVI ILLÉS ALADÁR

Parasztszoba
o. fa 23x33 cm
MNG tulajdona

Borjú a vályúnál
o. fa 33x44 cm
MNG tulajdona

FÉNYES ADOLF

Vasárnap délután
o. lp. 68x84 cm
MNG tulajdona

Parasztasszony
o. v. 47x36 cm
MNG tulajdona

GÁBOR JENŐ

Öreg szüle
o. v. 80x60 cm
JPM tulajdona

GLATZ OSZKÁR

Gyümölcsszedő gyerekek
o. v. 70x55 cm
MNG tulajdona

Szilvafejtés
o. v. 90x70 cm
MNG tulajdona

Nagymama unokával
o. v. 92x73 cm
MNG tulajdona

Kislány babával
o. v. 50x38 cm
dr. Tompa Kálmán tul.

Kosárfonó
o. v. 90x70 cm
dr. Tompa Kálmán tul.

HOLLÓ LÁSZLÓ

Tiszakanyari ház
o. fa 60x74 cm
MNG tulajdona

Tokaji vasárnap
o. v. 46x55 cm
MNG tulajdona

KERNSTOK KÁROLY

Incselkedés
o. v. 53x66 cm
MNG tulajdona

MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ

Ülő parasztfiú
vízf. p. 46x35 cm
JPM tulajdona

NAGY ISTVÁN

Székely leányka
o. lp. 72x51 cm
MNG tulajdona

PÉCSI PILCH DEZSŐ

Fonó lányok
o. v. 51x71 cm
JPM tulajdona

RUDNAY GYULA

Falusi kocsma előtt
vízf. p. 19x25 cm
MNG tulajdona

SIKORSKI ZSOLNAY JÚLIA

Udvarban
o. v. 22x33 cm
JPM tulajdona

Női fej
o. v. 23x21 cm
JPM tulajdona

Püspökbogádi legény
o. v. 35x41 cm
JPM tulajdona

Baranyai menyecske
o. v. 27x26 cm
JPM tulajdona

66-3932 Pécsi Szikra Nyomda

F. k.: Dankó Imre

Kernstok Károly

NÉPI ÉLETKÉPEK

PÉCSVÁRAD

1966. OKTÓBER

A JANUS PANNONIUS MÚZEUM KIÁLLÍTÁSA

Pécsvárad, ez a Mecsek legszebb részén fekvő kis baranyai település, híven őrzi népi hagyományait. A Lukács-napi „Leányvásár" színes ünnepét gazdagítja ezidén a Janus Pannonius Múzeum „Népi életképek" c. kiállítása, mely a Magyar Nemzeti Galéria gyűjteményéből kölcsönzött műveken keresztül a század eleji magyar festészet egyik jellegzetes irányát ismerteti meg Pécsvárad érdeklődő közönségével.

Az életkép — amely már a XIV. században kedvelt része a gazdagodó olasz polgár otthonának — hazánkban csak a múlt század végén, a szolnoki és a nagybányai festőiskola létrejöttével indulhatott fejlődésnek. Az itt élő festők témáikat főleg a falusi nép életéből merítették. Megfigyelték dolgos hétköznapjait, apró örömeit, ünnepnapjainak csendes hangulatát s vásznaikon sok együttérzéssel, igen gyakran a szépet kereső festő idealizált látásával örökítették meg. Néhányan — mint Fényes Adolf is — tudatosan a szegény nép, a nincstelen, kifosztott falusi ember felé fordultak s mélyen realista ábrázolásukkal a fennálló társadalmi rend kritikáját kívánták adni. A legtöbb század eleji életkép mégis — az itt bemutatottak is — vidám, derűs hangulatot áraszt, mesélő, anekdotázó kedvvel tárja a néző elé a megfestett jelenetet. Éppen e közvetlensége, életszerű eseményt, hétköznapi valóságot megragadó tendenciája következtében vált az életkép hazánkban is oly kedveltté és keresetté. A század eleji polgár mondanivalóját könnyen megérthette s ha a szociális tartalmukat ki is zárta érdeklődése köréből, annál szívesebben fogadta a valóságot megszépítő, optimista hangulatot árasztó, vidám ábrázolásokat.

A pécsváradi kiállítás látogatója a legjobb magyar életképfestők műveivel találkozhat. Bihari Sándor, Deák Ébner Lajos, Fényes Adolf, Kernstok Károly, Nagy István, Rudnay Gyula kitűnő alkotásai mellett a pécsi Sikorsky Zsolnay Júlia érdekes gyűjtését, a baranyai népviseleteket ábrázoló néhány festményét is megismerheti.

←—— FÉNYES ADOLF: VASÁRNAP DÉLUTÁN

KERNSTOK KÁROLY: INCSELKEDÉS

DEÁK ÉBNER LAJOS: FALUSI LAKODALOM

Kernstok Károly

Élet.

Szépirodalex · 743. l.

TELEFON
58-8-35

FISCHER

ÖSSZECSUKHATÓ KÁRPI

BUDAPEST, XI., HORTHY M

Korszakalkotó

„FIDOR“

kis lakásokban r

SZABADALOM bej. F. 7299/a. sz. a.

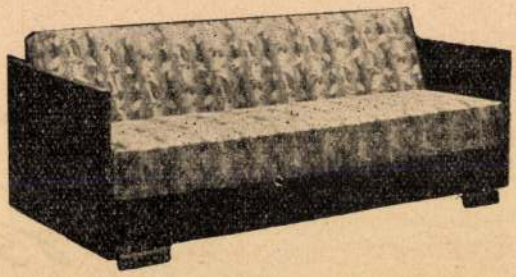

„Fidor” kanapé-ágy szellőző ágynemü-tartóval.

A támlája tetszés szerint fokonként szabályozható. A benne elhelyezett ágynemü állandóan szellőzik, mert a támlát tartó kereten egy lenge függöny van.

Kernstok Károly

Munka után c. Egyé
repr.
Lantos Magazin
1929. nept. 1.

mérnöki iroda és szaküzlet
bútorgyárak berendezésére

. ÁROLY okl. gépészmérnök

BUDAPEST, V., BÁTHORY-UTCA 20. Alapítási év: 1907.

n famegmunkáló-gépeket, elsőrendű szerszámokat.

Tervezés! — Szaktanács!

Az asztalos ipar legujabb szenzációja a magyar gyártmányú

KORONA PÁC

Minden tekintetben tökéletes.
Olcsó. Kérje mindenütt!

Gyártja:
NÉMETH ISTVÁN és TSAI
Első Magyar Asztalospácgyár
Budapest, Szondy-u. 55. — Telefon: 1-293-11.

Kernstock Károly

1896/97, 1898/99 – 1900/1 a

Benczur féle iskola növendéke

Ferkèpzomfoiskèvk

99. l

Kernstok Károly

Magyarország 1938 márc. 13

Kernstok Károly rajzai és képei

Ennek a naturalista és impresszionista festésmódnak e század elején érkezett el az ellenforradalma. Az új megmozdulásban tevékeny részt vett a mostani kiállítás másik szereplője, a Nyolcak zászlóvivője, *Kernstok* Károly. Ő a folttechnikával szemben a vonal és a ritmus, a határozott körvonalú síkok jelentőségét hangsúlyozza. Kernstok gyüjteményes anyagában sok a megvalósulatlan elképzelés, freskó, mozaik, üvegfestménytervek, melyek igazi területükön nem kerülhettek kivitelre. Újból láthatjuk itt az élénk visszhangot keltett *Lovasok a vízpartján*, *Zivatar* és *Sirbatétel* című nagyméretű dekoratív hatású képeit, a csodálatos, minimális eszközökkel megoldott kitünő rajzait. Az egyszerű, érzelmes vonalharmóniák és ünnepélyes vonalritmusok művésze Kernstok Károly s ebben a kultúrában ma első helyet vívott ki magának a magyar művészetben.

Március 15
a Szilágyi Dezső tér

ányi
elnök

Kernetok Károly

[illegible]

Lengyel Géza: Egy Munkácsy - utcai villáról. Magyar Iparmüvészet 1912. 297. l. Keppel -

A hall üvegfestményei fentitől -

ly Firenzeben készült /1501-03./ egy
ileg a dómtéren akarták elhelyezni,am
most Verrocchio kis kutfiguraja áll,s
ren állitották fel,s ott állt,amig
cademiaba az idő viszontagságai elől,
mény az,hogy a fal párkánya a David
zavarja az egész alaknak a karcsu
edig egyik fő müvészi jellemvonása. ~~Amint~~
~~Dávidot~~,de a belépéskor nem látjuk,
fénykép.!!Abban a mozdulatban van meg-
~~KKKKKKKK~~ fejét éles tekintettel for-
parittyát.Dávidot gyakrabban szokták
ár legyőzte ellenfelét.Igy ábrázolták
gelonak is van egy ilyen Dávidja.Michel-
tabb ikonográfiához,s szabadon,a maga
otta meg,az anatómia,mint a Pieta Krisz-
ban volt az emberi test alaktával és
sével,cselekvés közben és nyugvó állapo

Kernstok Karoly

arckepe feinskep után
és igen jó Karrikatúrá-
ja Gedő Lipottól

Képzőművészet

1933. 199. l.
(65. ~~17~~. okt)

~~16~~

~~31~~

~~24~~

Kernstok Károly

Lyka Károly:

Kés festő-mester az Ernst-Múzeumban.

Pesti Hírlap

1938 márc. 13

GLI AMICI UNGHERESI DELL'ISTITUTO
DI STUDI ROMANI

invita la S. V. Illma

alla solenne commemorazione del

BIMILLENARIO AUGUSTEO

che avrà luogo mercoledì 10 novembre 1937
alle ore 18

nella sala situata in VIII., Baross-u. 13, pp.

PROGRAMMA:

1. Saluto del Presidente.
2. Il simbolismo della pace augustea sulla corazza della statua di Augusto di Primaporta. Conferenza del Prof. univ. ANDREA ALFÖLDI.

Tiberio Gerevich
presidente.

Kernstok Károly

Harmatos reggel
Kernstok Károly képe mostani kiállításán

Pesti Napló képes mell
1938 márc. 13

Nagyságos

Dr Szentiványi

Gyula

úrnak

Budapest

Lágymányos u. 16

Kernstok Károly

rod.

Elek Artur:

Az újabb magyar grafikai művészet.

Magyar Művészet.

1937. 203-6.

frankfurti festő

76. Roos, Philipp Peter (Rosa da Tivoli,
1651–1705): Olasz táj: Vászon, olaj, 71,5×
17 cm.

erevich: PA, 247 l.
hilipp Peter Roos – Rosa da Tivoli

Kernstok Károly

Körmendi András:

Kernstok Károly.
Budapest, 1936.
Ars Hungarica 16/4.

forze sovversive. La maggior parte
erdam e a Rotterdam, note roccheforti

o

o

A SANZIONISTA SOSTENUTA DAL GOVERNO

e più intensa delle manifestazioni o
zioni sul conflitto per l'Etiopia so
quei paesi i quali, sottoposti al do=
o comunista, hanno potuto scorgere
tanti a Ginevra non l'opera di mini=
elle rispettive Nazioni, bensì l'atti
di sovversivi ingaggiati dalle varie
ogge massoniche per la lotta contro
e conquiste.-
stampa di destra è unanime nel ripro=
one data nell'assemblea ginevrina dal
alla proposta di sanzioni contro l'I
iscorso di questo ministro sia stato
e pressioni dei socialdemocratici. Tut

Kernstok Károly

Dulce ridentem Lalagen amabo ... (Két álló női akt)

Repr.

MAGYAR MUVESZET

1937. 352. l.

VASÁRNAP
23
Kat. Raimund
Prot. Zelma

N. k. 7 ó. 38 p. N. ny. 16 ó. 47 p.

HÉTFŐ
24
Kat. Timót pk.
Prot. Tádé

KEDD
25
Kat. Pál megt.
Prot. Pál. ford.

Vallo-

SZERDA
26
Kat. Polikárp
Prot. Vanda

CSÜTÖRTÖK
27
Kat. A. János
Prot. Lothár

Izr. 25. Sobebim bőjt

PÉNTEK
28
Kat. Nol. Péter
Prot. Károly

SZOMBAT
29
Kat. Sz. Ferenc
Prot. Adél

Izr. 27. S. Mispatim

Kernstok Károly

Kernstok Károly tiz évvel idősebb volt. Nem régiben szélhüdés érte. De jobban lett és szellemi frisseségét megőrizte, csak éppen a festéssel hagyott fel azóta. Hétfőn reggel szivbénulás ölte meg.

Kernstok Károly 1873-ban született Budapesten. Tanulmányait Münchenben végezte Hollosynál, majd Párisban a Julian-Akadémián. Mint impresszionista festő gezdte s tehetsége hamar felhivta rá a figyelmet. *Krisztus és az emausi ifju* cimü kompozicióját a Szépművészeti Muzeum vásárolta meg. Később főleg *Czóbel* Béla hatása alatt szakitott az impresszionisztikus naturalizmussal s a szerkezeti felépitést s a kompozició stilizált összhangját hangsulyozó korszerü törekvések szolgálatába állott. Ő alakitotta meg a *Nyolcak csoportját*, amelynek fellépése valóságos művészi forradalmat inditott meg nálunk. *Lovasok a viz partján* cimű nagy kompozíciójának sok rajongója, de még több gáncsolója akadt. Nagyobb alkotása még a debreceni megyeház üvegfestménye és a Dugonics-utcai iskola freskója. Néhány évi kisérletezés után innét visszatért a bibliai tárgyu nagy kompozíciókhoz. Számos freskótervet készitett. De az utóbbi időben inkább csak magának dolgozott nyergesujfalui birtokán. Temetése szerdán lesz a kerepesitemetőben.

Nemzeti Lipsz 1940 junius 11. st magyar

művészet kettős gyasza.

nagpapa

Szentivány

biz. titkár
az Orn. Tenu

mutatóány

Kernstok Károly

KERNSTOCK KÁROLY MEGHALT.

Hosszú szenvedés után kedden meghalt Kernstock Károly, a magyar festőművészet egyik legnagyobb egyénisége. Célja volt a művészet teljes megújítása, új utakon haladt és noha sokan támadták és gáncsolták művészetét, soha nem szakadt el a természettől, amely művészetének lényegét adta. A szó szoros értelmében természetimádó volt. A konzervatív irányzattól elszakadva, a tiszta impresszionizmus újait járta és művészetével maradandó értékű remekeket teremtett, amelyről nálunk a Fővárosi Képtár és a Szépművészeti Múzeumban lévő képei beszélnek. Európai viszonylatban is a legnagyobbak közül való.

Magyarság

1940. június 10

Keszprém, múz

28-52

Kernstok Károly

irod Kemény Kálmán báró archeje

Biró József

A marosvásárhelyi képtár

MAGYAR MUVESZET

1937. 177. l.

irod

Ciupe 1934.

Kernstok Károly

l.

Ernst-Múzeumaukciója I.

32 l.

Kernstok Károly

ired
ts

Vas. Ujs. 1917.
689. l. (Kernstok Károly gyűjteménye kiállítása az Ernst-Museumban, képekkel.)

lgár.

embe néz. Arcza és álla alatt nyaka ~~igen~~
d, bajusza és szakálla leberetvált. Vállait a
alra fekvő babérgaly ~~látszik~~ képez díszt. Jelzése jobbra
IGES. és a talapzaton: CIVIS-ROM.

ny, magassága 64.- s méretei alól 21:25 2/m
november 26-án 1400. frtért (371/96). Ebből el-
897. február 17-én (76/97.) ~~400 frt 20 án (197/97)~~
~~II. 25. díki 13050 fr. leírás mellékletét (80/97 és~~
tetett 1897. II. 21-én 1000 frtval k. utóbbi öfnek el-
1. 4. én (6/98)

-akki felterjesztésre (382/98), illetőleg az 1898. XI.
96/98), az 1898. XI. 21-díki 80736 fr. leírás
nágrátí kipróbálvefeti kiállítésra engedre-
99. III. 16-án kiildötek vissza (128/99).

× ×

Kernstok Károly

vörd
L. Gy. Kernstok Károly.
Pesti Napló. 1911. nov. 25.

u. 67.

A Művészházban rendezett
coll. kiállítás ismertetése.

BUDAPEST
OKT. 7. 15
2 A

ARADIC
OKTAT.
SZORAKOZTAT.

OKT. 7. 15
72 A

HALLO
NAPI 8 FILLERFRTO
KELLEMESEN
SZORAKOZTAT

Dr. Szentiványi Gyula úr
titkár

Bpest
II. Anna 41

262

Kernstok Károly

vód Dinner-Dénes József:
Kernstok a forradalmár.
(A Művészház Kernstok-kiállitásának katalogusából.) Népnava. 1911. nov. 25.

U. 66.

A Művészházban rendezett koll. kiállitása alkalmából

Budapest 4.
Postafiók 167

Kemstok Károly

írod

Magyarország.

Reggeli lap.

1940. június 11.

Kernstok Károly

Kernstok Károly meghalt

Hétfőn reggel újabb veszteség érte a magyar képzőművészeti életet: hosszas betegség után Kmetty-utcai villájában meghalt *Kernstok* Károly festőművész, a képzőművészeti élet egyik ismert alakja. Kernstok Károly 67 éves korában költözött el az élők sorából, négy év óta betegeskedett már és akárcsak Márton Ferencet, szívbénulás ölte meg őt is. Kernstok Károly a legtermékenyebb festők közé tartozott: a hazai és a külföldi tárlatok egész során állította ki műveit és nyert különböző díjakat. Temetése szerdán délután lesz a Kerepesi-úti temetőben. Halálát felesége és fia, ifjabb Kernstok Károly gyászolja.

Uj Magyarság

1940. június 10

Budai jézs vendház

260

Kernstok Károly

Budapest, 1940. június 10.

Kernstok Károlyné és ifj. Kernstok Károly úgy a maguk, mint a kiterjedt rokonság nevében nagy fájdalmukban megtörten jelentik, hogy imádott férje, illetve édesatyja

Kernstok Károly

festőművész,

a magyar művészetnek szentelt élete 67-ik évében, hosszas, megadással viselt szenvedés után ma visszaadta fenkölt lelkét az Urnak.

Drága halottunkat f. hó 12-én, szerdán délután fél 4 órakor temetjük a Kerepesi-úti temető halottasházából. Az engesztelő szentmise áldozat f. hó 13-án délelőtt ½10 órakor a Krisztina városi plébániatemplomban fog bemutattatni.

Budapest, 1940. június 10.

Minden külön értesítés helyett.

Kornstok Karoly

Koll. Kiáll

d.

Ernst Mur. Kiáll

138a sz.

1933.

Taposómalom, Zólyomlipcsei IV. 13.

Kernstok Károly

irod
2

Farkaspeinthongr

37, 38. l.

Nyakék brouzból, hontoglaláskori

VI. 132.

Kernstok Károly

EGY EL NEM MONDOTT POHÁR-KÖSZÖNTŐ

A *Műgyüjtő* jelen számának második oldalán francianyelvű beszédet találnak olvasóink. Ennek a beszédnek egy banketten kellett volna elhangzania. André Lhote, a jeles francia művészkritikus tiszteletére a progresszív magyar művészeti egyesületek vezetői bankettet rendeztek a francia avant-garde kiállítás alkalmából. Ez alkalommal a »Kut« művésztársaság képviseletében *Kernstock* Károlynak kellett volna felszólalnia. Ő azonban akadályozva lévén a megjelenésben, beszéde szövegét csak utólagosan, lapunk útján hozhatja nyilvánosságra. A benne foglalt hódolat a francia művészeti szabadság féltett tradicióí előtt és az a magasrendű megállapítás, mely a küzdő és előretörő harcos francia pikturát világítótoronynak tekinti az új, háborúutáni művészeti orientálódásában, messze kiemeli a magyar művészi élet e bátor szellemének megnyilatkozását a napiérdekességű események felett. Hogy eredeti lendületéből mi se menjen veszendőbe, azért közöljük francia nyelven.

A Műgyüjtő

1929. 121. l.

modern tánckultúra nyolc-tíz esztendővel. És valljuk be őszintén, hogy lényegében itt tart ma is. Ami természetesen nem jelenti azt, hogy akár egyéni produkcióban, akár csoportos munkában nem kapunk szép és érdekes teljesítményeket, hogy nem találunk itt is, ott is egy érdekes talentumot, akinek van egyéni és új mondanivalója. Csak éppen és mégis valami baj van. Valami megállás a fejlődésben. Valami olyanféle, mint egy zsákucca, amin rést kell törni, hogy tovább lehessen jutni. Idestova negyven esztendeje lesz, hogy ama bizonyos fűzőt leráncigáltuk a balettezők karcsú derekáról és akkoriban ez megközelítőleg sem volt olyan élvezetes mulatság, mint elképzelnők, mert alaposan védekeztek e vetkőztetés ellen. Idestova negyven esztendeje lesz, hogy levéstük azt a bizonyos ráfagyott mosolyt a táncosnő arcáról, hogy őszinte és lelkes kifejezője legyen emberi örömnek és bánatnak. Hogy necsak a láb és kar, hanem a test és a fej, az egész ember bele tudjon olvadni emelkedett és magasztos ritmusokba, monumentálisakba, vagy groteszkekbe. Immár negyven esztendeje játszanak így a fölszabadított emberi testtel mindenféle kísérletezésben és mégis valahogy e négy évtizedes forduló közelében egy kicsit nem tudják merre menjenek, mit csináljanak.

Hol vannak a hibák, azaz még pontosabban: hol történt az alapvető hiba? Mert úgy, ahogy most van és emeddig ma eljutottak, valami veszedelem fenyeget. Ugyanaz a veszedelem, amelyért valamikor olyan kemény és elkeseredett harcot hirdettek a régi balett ellen. Kiélt és kiért formák üres formalizmusát akarták akkor kipusztítani, évszázadok óta hagyományos mozdulatok egyhangúságát, görcsös ragaszkodást a „csak így lehet"-hez s ma majdnem hasonló veszedelmeket látunk még a legjobb és legérdekesebb produkciók közt is. Nem félreútról és rossz vágányról van szó, legfeljebb hiányosságokról, magában a kiindulásokban és hiányosságokról a gyakorlati megoldásokban. Ha végiggondolunk mindazokon a produkciókon, amelyeket itthon és külföldön, színházakban, revük keretében, vagy önálló produkciókként, esetleg koncerttermek pódiumán, vagy táncosnők matinéin láttunk — és ebben a seregszemlében, a belőle nyert impressziókban kerestük ezt a hiányosságot, ennek a hiányosságnak a karakterét, talán egy szóval lehetne közelébe jutni. Kicsit brutális és túlzott is ez a meghatározás, mégis valamiféle *szegénységről* van szó. A szegénységnek egy olyan formájáról, amely bekövetkezik minden olyan művészeti programmnál, amely ortodoxan és kérlelhetetlenül ragaszkodik a maga kiindulási pontjához.

Legszembetűnőbben látjuk ezt a hiányt ennek a modern táncművészeti, vagy mozgásművészeti produkciónak mozdulatkészletében és mozdulatvagyonában. Ez a vagyon nem elég gazdag. Negyven esztendő fejlődése, a szabadság elve, amellyel dolgozott, megteremtette ugyan a természetesen mozgó test és később a stilizáltan mozgó test gesztusainak egy formanyelvét, de ennek a formanyelvnek sajnos, nagyon kevés a változatossága. Hellyel-közzel olyan uniformizáltnak, lecirkalmazottnak hat, mint az a figurális formanyelv, amelyet a régi balettnél olyan nagyon kifogásoltunk. Hányszor szörnyülködtünk azon, hogy a régi balett minden lépése, minden mozdulata pontos jelzéssel leírható s az ilyen régi nagy balett egyéb sem volt, mint e papírra vetett szignumoknak kombinációja. De ha méltóztatnak tíz különböző mai modern balettprodukciót megnézni, majdnem ugyanezt a tipikusságot fogják látni mozdulat és gesztus formában. És ha nagyon őszinték akarunk lenni, annak ellenére, hogy ebben az utolsó néhány évtizedben az új táncművészet kísérleteiben a

Solymássy C. Viktor: „Napos Duna"

Művész-Élet
1933. 5-6 sz.

naturalizmustól az expresszionizmusig egész sereg stilus keveredett össze, ez a gesztu- és mozdulatvagyon megközelítőleg nem olyan gazdag, mint a régi balett egységes stilusában. (Igaz ugyan, hogy ezzel szemben azt lehetne emlegetni, hogy az új balett negyven esztendejével szemben a réginek évszázados fejlődése volt. Ha azonban ezekre a mai táncprodukciókra gondolunk s a fejlődés tempóját figyelembe vesszük, egészen bizonyos, hogy viszonylag több gazdagságra és a további gazdagodásnak több lehetőségére kellene rájönnünk, mint amennyit ma látunk és kapunk.) Ha tehát van ilyen hiba, önkéntelenül is arra kell gondolni, hogy a kiindulásban s az elvi kérdésben kell elsősorban erre a korrigálandó félreértésre rátalálni. A modern táncművészet mai művelői már nem állnak olyan kemény harciassággal a régi balettel szemben. Már egy és másban szívesen nyúlnak segítségért egy-egy részletformához és a mai táncok és csoportok mozgásvagyonában nem egyszer találkozunk attitudeökkel és gesztusokkal, amelyeket már nyilván a régi balettből merítettek. De sajnos, még egyiküknek sem jutott eszébe, hogy nem ez a közeledés és kapcsolatkeresés helyes útja. Egy-egy lépés, fordulat, amelyet a régi balettből a maiba átemelünk, nem jelent ebben a sokat emlegetett mozgásvagyonban komoly gazdagodást, mert hisz nem ad módot arra egy-egy ilyen átemelt gesztus, hogy az új művészet mozgáskészlete a maga útján fejlődjék tovább! Senkinek se jutott eszébe, hogy vajjon nem az alapvető elv, a kiindulási pont körül kellene valamit revideálni.

(Folytatjuk.)

Mesterek a „Japán törzsasztalnál"

A művészasztal régi életének felfrissítésében nagy érdeme van Kernstok Károlynak. A mestert vettük sorra a törzsasztal tagjai közül Kemény Nándor és Márk Lajos után.

Mindenekelőtt megkérdeztük, mire emlékszik viszsza legszívesebben abból az időből, amikor még Benczúr tanítványa volt? Erről a következőket mondja:

— Másfélesztendeig tanultam Benczúrnál. Ebből a másfélesztendőből azonban csak egy félévet dolgoztam mellette, a többi időt vidéken töltöttem. Benczúr mester, dacára annak, hogy az én művészeti irányom úgyszólván homlokegyenesen szembenállt az övével, mindenkor nagy megértést tanusított úgy velem, mint a művészetemmel szemben. Lojalitását bizonyítja az a kedves meglepetés, hogy a modellpénzt vidékre is utánnam küldette. Ebben az időben festettem a „Vontatók" c. képemet.

Megkértük nyilatkozzék arról, megengedhetőnek tartja-e, hogy a művészetbe belevigyék a napi politikát?

— Sajnos olyan viszonyokat élünk, hogy egyes csoportok lázas türelmetlensége nem tudja türtőztetni magát és talán akaratlanul is ingoványos talajra lép. Ezek azonban sohasem lehetnek tökéletes alkotó művészek, mert sohasem tudnak arra a humanisztikus magaslatra emelkedni, amelyet a tiszta művészet megkíván.

Szükség volna-e, egy olyan művész szövetségre, amely irányokra és pártállásokra való tekintet nélkül egyesítené a magyar képzőművészeket?

— Erre igen nagy szükség volna, azonban ez a mai viszonyok között keresztülvihetetlen. Ugy a gond, mint

Kernstok Károly: „Nyár"

a művészi és művészeti individualizmus lehetlenné teszi jelenleg ennek megvalósulását. Ha a társadalom nyugalmi helyzetben lenne, akkor erre sokkal több lehetőség adódna. Akkor az emberek a mindennapi kenyérért való küzdelem mellett arra is törekedhetnének, hogy magasabb etikai alapra helyezkedve, újfajta megösmerések elérését is célul tűzhessék maguk elé.

Azt mondják, az ország lakosságához mérten művész túltermelés van nálunk. Igaz ez?

— Ez lehet látszat, de a valóság az, hogy az anyagi lehetetlenségből és a vígasztalan helyzetből kialakult pesszimizmus degeneráltabbá teszi a mai korszakot. Ez pedig annyit jelent, hogy az emberek nem tudnak arra az esztétikai és etikai magaslatra emelkedni, amely lehetővé tenné, hogy a napi küzdelem mellett arra is legyen idejük, hogy keressék, kutassák a szépet, élvezetet találjanak benne és képesek legyenek áldozatot is hozni érte.

Glatz Oszkár: „Anya és leánya"

A Munkácsi céh kiállítása

Dícséretes célt szolgál a Munkácsy céh kiállítása. Ez a cél pedig az, hogy pártállásra, irányra való tekintet nélkül mutassa be a művészt. Ma, amikor a közönség, amúgyis idegenkedve figyeli az *„izmusok"* harcát, minél több ilyen kiállításra volna szükség.

Az első teremben a grafikusok sorakoznak fel. *Kernstok Károly* egy nagyszerű rézkarccal szerepel. A legkiválóbbak: *Fried Pál, Kovács Olga, Hatvanny Ferenc* báró, *Márkus Imre* és *Lehel Mária* munkái.

A többi teremben csupa elsőrangú, kiváló művész szerepel: *Magyar Mannheimer Gusztáv, Csók István, Szlányi Lajos, Glatz Oszkár, Márk Lajos, Tornyai János.* A fiatalabbak közül: *Gedő Lipót, Udvary Pál, Aba Novák Vilmos, Gaal Ferenc, Csóka István, Kemény Nándor, Hermann Lipót* (74.) *Vass Elemér, Hámor Ilona, Paizs Goebel Jenő, Biai Vöglein István.* A legfiatalabbak: *Hatvani Perlusz Gyula, Fenyő György, Basiliden Sándor, Záray Lucy, Jándy Dávid, Basch Edith, Gombos Lily, Remsey Jenő.*

Petri Lajos szobra, *Diner Dénes Rudolf* pasztellje és *Walleshausen Zsigmond* színes fametszetei válnak ki még a kiállítás bő anyagából.

KÉPZŐMŰVÉSZNŐK A NEMZETI SZALÓNBAN

Mindig furcsáltam a művészetben — a nemi elkülönülést.

A nőknek éppen itt kellene példát nyújtaniok arra, hogy valóban és minden vonatkozásban egyforma értékeket akarnak és tudnak nyújtani a férfiakkal.

A művészet az alkotásban nem tűr ilyenfajta elválasztást. Még a nézőközönség szempontjából sem. És ma már gazdaságilag sem megokolt, mert a rendes kiállításuk mindegyike tarkázva van nőnemű művészekkel.

Ezen a téren tehát tüntetni fölösleges. Ha pedig tüntetésről szó lehet, egyedül a művészet terén lehet és kell.

A félszáz művésznő bemutatója sem szolgáltat más tanulságot, minthogy vannak művészeink, akik a régi akadémikus, impresszionista, expresszionista, futurista stb. meglátásban dolgoznak. És vannak eredetiek, utánérzők, valamint szellemi másolók. Ugymint vannak tehetségesek, fejlődésben levők, ügyeskedők (rutinőrök) és egy helyben — topogók.

A művésznők közül: *Somogyi E. Jolán „Merengés"*, *„Fehér sál"* vásznai, valóban meleg színeivel, könnyed előadási készségével a legjobbak közé tartozik.

Pick Emy olajképének aktfigurája, ha a háttérbe jobban belesímulna, nagyobb sikert jelentene.

Bartoniek Anna: „Angyali üdvözlete" témájában elmélyülő és egyszerű megoldásában hivő léleknek munkája.

Tabisch Ilona: „Cigánygyerekek" figurális megoldása és színmegjelenítése elsőrendű érték.

Horovitz Lukács Steffi dekoratív készségét és színes életlátását aquarelljei dícsérik.

Futásfalvi M. Piroska: „Halas csendélete", *Porter Paula* zászlódíszes uccája erős képek.

Járitz Józsa a téma különcködő megválasztásán kívül nem mutat haladást.

P. Rónay Kynga, Rausch Juliska, Szuly Angela, D. Benczur Ida, E. I. Aladárné jelentenek mély értéket.

A szobrásznők közül: *Somló Sári* több alakos csoportjaiban van összpontosított eredőjű mozgás; viszont *Szilágyi Margit:* „Tarzan"-ja moziaktualitású témája mellett — nincs megoldva.

(V.)

Némethy Miklós: „Ébredés"

Forgó Mihály festékgyáros lett

Két magyar testvér: egy festő és egy vegyész elindultak festéket csinálni. Csendben, fáradhatatlan szorgalommal dolgoztak, kísérleteztek, hosszú ideig, amíg előállhattak az eredménnyel.

Nem hangos reklámmal, nem zengő ígéretekkel rohanták meg a közönséget, hanem olyan művészfestékkel, amely elsőrangú és: magyar.

Két hónapja indult útjára a két testvér művész-festéke és máris a legkiválóbb magyar mesterek a legteljesebb elismeréssel nyilatkoznak a gyártmányokról, sőt komoly érdeklődés nyilvánul meg a magyar gyártmány iránt külföldről is.

Az Ujlaki rakpart egyik modern épületében van a laboratóriumuk. *Forgó Dezső*, a szerény modorú, csendes, szemüveges tudós és *Mihály*, a már szép sikereket elért festő.

Udvariasan kalauzolnak a tökéletesen felszerelt laboratóriumban.

Az asztalokon fantasztikus formájú mérő, szűrő, gáz, víz, fény és egy csomó boszorkányos rekvizitum.

Lelkesen magyaráznak. Optimisták. Jogosan. Mert, amit eddig produkáltak, az máris biztató lehetőség. Reméljük, hogy a magyar festőművész társadalom szeretetteljesen fogja támogatni őket.

Ez vagyok én

Ősszel, száraz, zizzenő falevél
Csendes muló hangulat
halk gyermekkacaj,
a liget bucsúsikolya.
Ez vagyok én.

Kacér, élnivágyó
balgán álmodó
mindent megbánó
ez vagyok én.

Szakadó húrok utolsó hangszála
őszidőben száraz zizzenő falevél
minden, mi lelket fölzavar
ez vagyok én.

Pór Irén.

Kernstok Károly

8 órai Ujság 1940. június 10.

Kernstock Károly meghalt

Súlyos gyász érte a magyar képzőművészetet. Ma reggel meghalt *Kernstock* Károly, a magyar festőművészet egyik legnagyobb büszkesége. Az elmult két évben már betegeskedett, most legutóbb tüdőgyulladásból épült fel, majd visszaesett, újból lázas lett. A legutóbbi napokban kívánságára Kmetty-utcai villalakásába szállították, ahol ma hajnalban *67 éves korában szívszélhüdés következtében elhunyt.*

Kernstock Károly legifjabb korától kezdve mindvégig a festőművészet úttörőmestere volt. A „nyolcakkal", ezzel a híres fiatal festőtársasággal kezdte meg vezéri szerepét, amellyel a magyar festészet reneszánszának alapjait megvetette. *Ady* Endrével is meghitt barátságban volt, együtt álmodoztak a magyar művészet lehetőségeiről. Kernstock Károly képei a legtisztább hagyományok és a legmodernebb törekvések zseniális kiegyenlítődésében születtek meg.

A legboldogabb házasságban élt *Teles* Gina szobrászművésznővel, aki fiukkal, ifjabb *Kernstock* Károly festőművésszel együtt porig sujtva áll a halottaságynál.

Temetéséről még nem történt intézkedés.

409

242

Harmincmillió dollárt hagyott hátra a Hearst-lapok elhunyt főmunkatársa

Trenton, (New Jersey) március 9.

(A Magyarország és a United Press tudósítójától.) Most becsülik fel a nemrégiben elhúnyt Arthur *Brisbane* hírlapíró hátrahagyott vagyonát, aki a *Hearst*-lapok főmunkatársa s a legjobban fizetett amerikai hírlapíró volt. A hagyatékot, amelyet a rokonok örökölnek, körülbelül 30 millió dollárra becsülik.

Csütörtökön délután temetik Madai Gyulát

(A Magyarország tudósítójától.) Mély megrendüléssel emlékeztek meg politikai körökben *Madai* Gyula országgyűlési képviselő, címzetes tankerületi főigazgató hirtelen elhunytáról. Madait — mint megírtuk — *Balmazújvároson* beszámoló beszéde közben *agyvérzés érte*. Azonnal beszállították a *debreceni* belgyógyászati klinikára, de *tegnap délután félháromkor, anélkül, hogy eszméletét egy pillanatra is visszanyerte volna, meghalt.*

Madai Gyula élénk tevékenységet fejtett ki a közélet minden terén és fontos tényezője volt *Hajdu megye* törvényhatósági bizottságának is, amely néhány évvel ezelőtt örökös tagjának választotta. Irodalmi tevékenységet is fejtett ki és ennek elismeréséül a *Petőfi Társaság* tagjai sorába választotta. Temetése csütörtök délután 3 órakor lesz *Hajduhadházán*, amelynek díszpolgára volt. A református templomban tartandó gyászszertartás után a *Keleti temetőben* helyezik örök nyugalomra.

Meglopta előkelő ismerőseit, mert szemidegsorvadása volt

Fenessy Ferenc törvényszéki bíró ma tartott tárgyalást *Márton* Mihály magántisztviselő bűnügyében. Az ügyészség *13 rendbeli lopás* büntette címén emelt vádat a magántisztviselő ellen. A vád szerint *Márton* Mihály, akinek apja néhai *Márton* Miksa ügyvéd volt, családja révén *előkelő ismeretséggel* rendelkezett, felkereste előkelő ismerőseit, akiktől támogatást kért, de egy óvatlan pillanatban *a kezeügyébe kerülő értéktárgyakat ellopta.* Ezüst- és aranycigarettatárcákat és más értékes tárgyakat lopkodott így össze, többek között báró *Horányi* Jánostól, *Egry* Aurél ügyvédtől, *Dietzl* Ferenc orvostól és másoktól.

A vádlott a mai tárgyaláson *beismerő vallomást* tett. Azzal védekezett, hogy *szemidegsorvadása volt, amelyet operálni kellett, nem tudott pénzt szerezni*, így próbált segíteni magán. A törvényszék kihallgatta a károsultakat, *Herczegffy* Géza ügyész vádbeszéde és a védőbeszéd után bűnösnek mondotta ki *Márton* Mihályt lopás bűntettében és ezért *egyévi és nyolchónapi börtönre* ítélte. Az ítélet nem jogerős.

Magas vízállás

A FÖLDMÍVELÉSI MINISZTÉRIUM vízrajzi osztálya jelenti:

A DUNA Passauig, Stein—Dunaremete közt és Esztergomnál apad, másutt árad, Komáromig közepes, lejjebb magas vízállású.

MAI DUNAI VÍZÁLLÁSOK: Schärding 122, Passau 310, Aschach 170, Struden 321, Stein 51, Bécs 38, Pozsony 282, Komárom 462, BUDAPEST 471, Paks 497, Baja 530, Mohács 541, Gombos 567, Ujvidék 495, Zimony 608, Drenkova 500, Orsova 528.

A DRÁVA Barcsnál —25, Drávaszabolcsnál 70, Eszéknél 258.

A TISZA Tiszaujlaknál és Tokaj—Tiszafüred közt apad, másutt árad. Záhonyig alacsony, lejjebb magas vízállású.

A SZAMOS Csengernél 226.

A KÖRÖS Körösszakállnál 30, Békésnél 292, Gyománál 374.

A MAROS Makónál 127.

A BALATON Siófoknál 94.

A VELENCEI TÓ Agárdnál 72.

LÁTOGATÁS A GYÓGYULÓ KERNSTOK KÁROLYNÁL

Az ólomkeretes ablaküvegek mögött tavaszi napfény hancúroz a keskeny Kmetty uccában. Bent a famennyezetes, kerámiával, vastag perzsaszőnyegekkel díszített hatalmas szalonban, tulipán, jácint illatozó sokaságában, az ismerősök és barátok dédelgető szeretetének középpontjában a modern magyar piktúra egyik legkiválóbb reprezentánsa: *Kernstok* Károly.

Hosszú betegségből lábalt ki. Mózes-fején kissé kúszált a hatalmas hajsátor, — ősz szálak küzdenek a világosbarnákkal — szakálla hosszabb lett és puhább, arcán még egy kis fáradtság, de a szeme, ez a csodálkozó, mindentnéző, mindentlátó szem, friss érdeklődéssel kalandoz a napsugárnyalábok után. Látni, érezni lehet, hogy a művész megint *benne vulok.* Érzem a tavaszt. December hetedike óta fekszem. Kezd unalmas lenni a dolog. Most már, hála Istennek, felkelhettem és nézhetem a napsütést itt szemben, az *Epreskertben.* Remélem, mire teljesen kitavaszodik, virágok és lombok közül a verandáról nézhetem a világot.

— Persze, a világ így se maradt kint, — folytatja friss hangon — *a világ bejön ide hozzám.* Üzenetet hoznak a barátaim. Így könnyű csendben élni, ha az ember érzi, hogy szeretik. *Munkáról, sajnos, még egyelőre nem lehet szó,* de azért sokszor elgondolkozom, hogy mit lehetne csinálni. Sokan kérdezik, *miért nem vettem részt a bécsi magyar kiállításon?* Hát csak azért, mert így betegen nem tudtam intézkedni. Pedig kértek tőlem is képet...

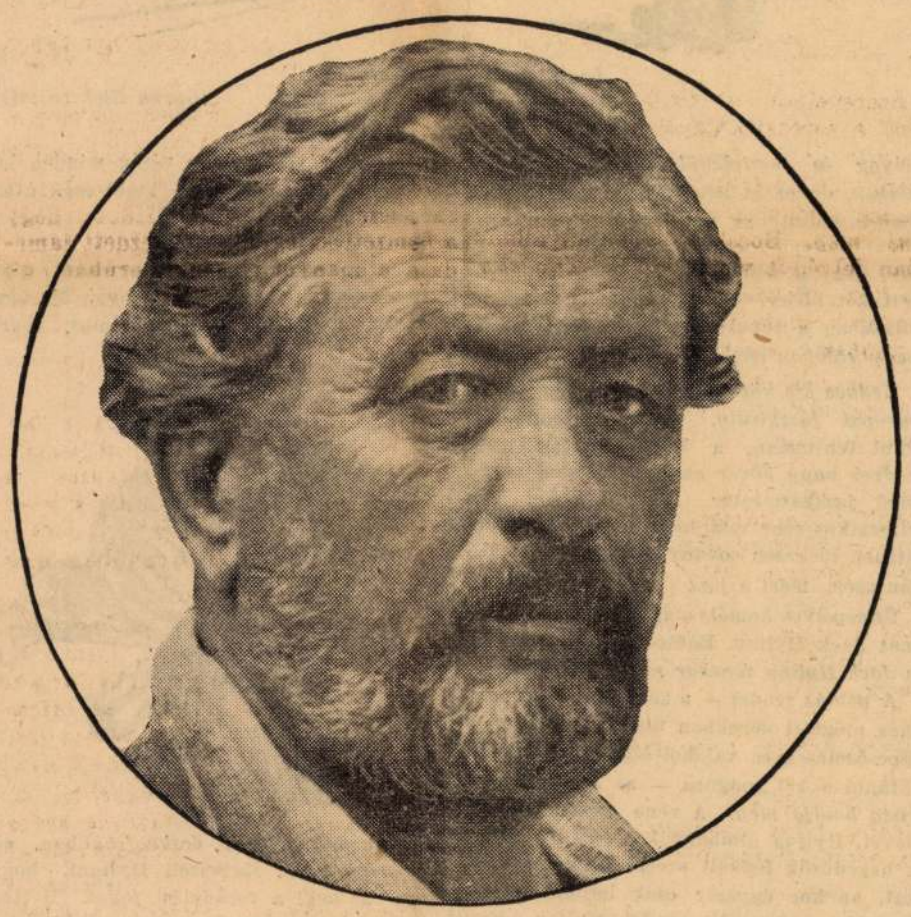

Kernstok Károly

(Zachariás felvétele)

van az életben, a munkában. Hatalmas karosszékben ül. A térdén pléd, a pléden könyvek és francia lapok.

— Túlerőltettem magam — mondja *Kernstok* Károly. — Még decemberben történt, hogy *Hadik* Mihály barátommal és egy angol hölggyel ötórás, nehéz vadásztúrán voltunk *Nyergesújfalun.* Utána tehetetlenséget, gyengeséget éreztem. Ez a gyengeség már a vadászat alatt is elfogott, de nem akartam szólni... szégyeltem magam a fiatal angol hölgy előtt. Mintha megbénultam volna. Így aztán a vadászat eredménye számomra: *egy őz és egy háromhónapos betegség.* De ma már megint tudom mozgatni a karomat, a járás is megy valahogy. Az orvos *vérkeringés zavarokról* beszélt és eleinte minden nap négyszer jött. Most már csak hetenként **kétszer látogat hozzám.** *Ja-*

— Így nézem innét a karosszékemből az életet s a magam problémáit. De a magam problémái nem csak az enyémek. Egyforma problémáink vannak manapság. *Itt van például a művészek helyzete.* Elfogyott a kultúrigény, nincs a közönségben áldozatkészség. *A művészek között zajló sok veszekedés is áldatlan helyzetet teremtett...* Az élet így nem valami biztató, alig van kedvünk a dolgokhoz... Hát én csak festegetek majd tovább, befejezem féligkész képeimet... Nézze meg őket, fent a műteremben...

A mosolygó szemek megint az ablak hatalmas négyszögét kutatják. A szoba homályában megcsillannak a csodaszép magyar kerámiák. A művész felesége felkalauzol az emeletre a kész és megkezdett hatalmas vásznak közé. Itt a híres *»Sírbatétel«* és a *»Heléna elrablása«.* **A fűtetlen műtermekbe** langyos életet varázsolnak ezek a monumentális, elevenritmusú figurák. Még néhány hét s a művész ecsetje újból végigsimíthat rajtuk...

Aztán végigmegyünk a lakás valamennyi szobáján. Gótikus miseruhák, szobrok, kerámiák, órák, könyvek, hímzések. Mintha múzeumban járnánk. Otthonos, meleg, intím múzeumban, ahol *velencei csillárok, Mária Terézia korabeli karosszékek, faragott angyalok, régi pengék, piros viaszgyertyák, hófehér kandallók, barokk asztalkák, földgömb, képek, selymek és bársonyok között* egy nagy művész várja a tavaszt. **C. E.**

Színházjegyirodánk jövő heti kedvezményes előadásai

Színházjegyirodánk a hét végére újabb előadásokat szerzett előfizetőinknek és olvasóinknak. Szerzett *Szép Ernő* új, kedves darabjához, a *Háromlevelű lóheré*-hez szombat estére és vasárnap estére, a mulatságos *János*-hoz vasárnap délutánra a Vígszínházba, továbbá a 100-ik előadás előtt álló *Vihar az Egyenlítőn*-höz szombatra, vasárnap délutánra és vasárnap estére a Pesti Színházba. Kaptunk jegyet még szombatra, vasárnap délutánra és estére a világhírű *Három a kislány*-hoz a Városi Színházba.

Adunk természetesen a többi színház sikeres darabjaihoz is jegyet, amelyek napok és darabok szerint *»Rendkívüli színházi kedvezmény«* című hirdetésünkön vannak felsorolva.

Külön megemlítjük a *Hindu balettet*, mely csütörtökön búcsúzik a Művész Színházban.

Színházjegyirodánk külön telefonszáma **1—438—88.**

Tovább sztrájkolnak a susáki kikötőmunkások

Belgrád, március 9.

(A Magyarország külön tudósítójától). A susáki kikötőmunkások sztrájkja változatlanul tovább tart és súlyos gazdasági károkkal jár. A sztrájkolók most már 50 százalékos béremelést követelnek és *hallani sem akarnak egyezkedésről.* Több szállítóhajó kénytelen volt elhagyni a susáki kikötőt, mert árujukat nem tudták kirakni. Tömérdek áru, amely kivitelre készen van felhalmozva, köztük sok romlandó áru, elpusztult. *(T.)*

A lengyel munkásság a kormánypárt új szervezkedése ellen

Varsó, március 9.

(A Magyarország külön tudósítójától.) A lengyel kormánypárt szervezésének munkája, amellyel *Rydz-Smigly* hadseregfőparancsnok *Koc* ezredest, bizalmas munkatársát bízta meg, *sikert ígér. Több neves egykori ellenzéki politikus csatlakozott a mozgalomhoz, ellenben a munkásság eddig visszautasító magatartást követ.* A szervezett munkások egy jelentékeny csoportja, amely *Murasevszky* régebbi közmunkaminiszter vezetése alatt áll és eddig rokonszenvezett a kormánnyal, mert Murasevszky munkatársa volt *Pilsudszki* tábornagynak, most nagy többséggel kimondta, hogy *nem csatlakozik az új kormánypárthoz, hanem megtartja politikai függetlenségét. (T)*

A tavaszi napsütés új érdeklődéssel szolgált a husvéti utazásoknak. Különösen a római ünnepnapok vonzóereje fokozódott s napról-napra szaporodik a jelentkezők száma. Az IBUSz körültekintő figyelemmel gondoskodott, hogy a jelentkezés utolsó óráiban is az igények kielégítésre találjanak. Jelentkezni lehet az IBUSz, Máv. Hiv. Menetjegyiroda főirodájában és fiókjainál és *Az Est* Utazási Irodájánál.

Ó XX. század!

Két hir a Távolkeletről

1. A japán kormány 375.000 fontot irányzott elő az 1940-es olimpiász költségeire.

2. A kinai Szecsuan tartományban éhinség pusztit. Eddig 3000 ember halt éhen.

A versenylovaknak is

A new-marketi lótenyésztők megbizást adtak egy angol gyárnak, hogy kisérletképpen készitsen gázálarcokat a lovak számára. Háború esetén nem lehet a nagyértékű állatokat védelem nélkül hagyni.

Negyedmilliós torok

A legnépszerűbb amerikai énekesnőnek, Gladys Swarthoutnak impreszáriói 50.000 dollárra (negyedmillió pengő) biztositották a művésznő torkát, torokgyulladás esetére. A biztositás arra az esetre szól, ha az énekesnő, aki revükben szokott fellépni, a szezón folyamán torokgyulladás miatt nem tehetne eleget valamelyik szerződésnek. NewYorkban újabban járványos a torokgyulladás és a színészek is tömegesen kapják meg.

Politika és izomzat

Sir Reginald Clarry angol képviselő arra kérte a kormányt, hogy rendeztessen be a parlament épületében megfelelő nagyságú tornatermet a honatyák számára. Igen fontos, hogy a képviselők a hosszú megerőltető ülések alatt néha egy-egy negyedórára kimehessenek a tornaterembe és testgyakorlás útján felfrissüljenek.

A demokratikus Amerika

Az amerikai folyóiratokban tömegesen hirdetnek újabban a családfakutató vállalatok. Kívánatra bárkinek az őseit kinyomozzák, elkészitik a családfáját és amenynyiben kiderül, hogy valamilyen európai nemesi családból eredt, kikeresik az ősi cimert és sokszorositják a számára. Ezenkivül összeállitották a néhányszáz legrégibb és legelőkelőbb amerikai család listáját. Bárki kivánságára megállapitják, hogy nem áll-e rokonságban, valamelyik ilyen előkelő családdal.

Udvarias lincselők

Az alabamai Henry Countyban ötven felfegyverzett gazdálkodó meglincselt egy 18 éves néger fiút, mert egy fehér nőt molesztált. A lincselés a szokott módszerrel történt: betörtek a fogházba, autón egy erdőbe vitték az áldozatot, felakasztották, aztán szitává lőtték. A helyi lap fotoriportere egy óra mulva értesült az esetről és fényképezőgépével a helyszinre sietett. A lincselők még ott álltak a fa körül. Amikor a fotografus megjelent, utat engedtek neki és az akasztott embert udvariasan magasabbra húzták, hogy a fényképész jobban láthassa. A gyilkosok nagyon büszkék, mert, mint mondják, ez volt 1937 első lincselése Amerikában.

Jack Hylton dirigál

Jack *Hylton* oxfordkék szmokingban dirigálja az oxfordkék szmokingba öltözött *Hylton-boyokat*, természetesen pálca nélkül, *gombócszerűen hajladozva jobbra, balra, előre, hátra.* Közben a lábával ütögeti a taktust és állandóan azon igyekszik, hogy ezeit lebeszélje a széles gesztusokról. Mokezdi önmagát. Szerény ember és szerény szórakozásokkal is megelégszik. A harmonikát láthatóan únja, leteszi maga mellé. De *mit csináljon a két kezével?* Ez, úgylátszik, igen nehéz probléma, a holdképű harmonikás legalább félóráig tünődik a helyes megoldáson, mindent megpróbál a

Jack Hylton dirigál

(Barna Elek rajzai)

solyog és *fesztelenül beszélget dirigálás közben*, de az is lehet, hogy nem beszél, *dudol.* Aminthogy azt sem lehet pontosan tudni, akármilyen erősen figyeli is az ember, hogy a zenekar első sorában elhelyezett két hölgy csak a száját mozgatja-e, miközben a zenekar teljes erővel játszik, vagy *valóban énekel is?*

Kedves kis kövér ember Jack Hylton, az európai jazzkirály. Amerikai kollégája, Paul Whiteman, a konkurens jazzkirály *kedves nagy kövér ember.* Minden világhirű jazzkarmester kövér? Szemben a klasszikus zene világhirűen nagy és világhirűen idegesen sovány dirigenseivel? Talán azért, mert a jazz »könnyű« zene?...

Ünnepélyes komolysággal kezdi első számát Jack Hylton. Egészen rövid szám ez, *a Jack Hylton zenekar saját indulója.*

A példás rendet — a zenekar tagjai egymás mögötti sorokban ülnek a színpadon, lépcsőzetesen és valahol legfelül, kétoldalt látható a két zongora — az *egyik zongorista bontja meg.* A zene javában búg, nevet, Hylton himbálózik, a dobos dobol, a hegedűsök fenkölt arccal húzzák vonóikat, amikor egyszer csak leröpül onnan fentről, a zongorája mellől. Hylton észreveszi, kicsit megrázza a fejét, de a zongorista nem kap ki. Még akkor sem szól neki semmit, amikor a fiatalember a színpad közepére helyezett mikrofonhoz szalad és furcsa dolgokat kezd művelni.

Énekel, de a száját nem nyitja ki, csak összeszorított fogait mutogatja. A zene is valami rendkivüli játszik.

Hylton gyerekes boldogsággal mosolyog és aztán egyre szerényebben háttérbevonul. A fegyelem megbomlik, *egyre másra szaladgálnak le az emelvényről a zenészek.* Egyszer a hegedűs ugrik ki az első sorból és táncol boszorkányosan, aztán két szőke Hylton-boy kisér két barnahajú Hylton-girlt a mikrofonhoz. Mosolygó arccal hajlanak négyen a mikrofonhoz és dúdolnak.

Ekkor lép működésbe *az a holdképű férfiú*, aki a zenekar első sorának balszélén ül és időnként a harmonikáján ránt egyet-egyet. Lassanként teljesen függetleníti magát a zenekartól és szórakoztatni napoleoni póztól kezdve végig minden lehetőséget, de hiába, a kezei csak útba vannak.

Nyiltszini tapsot kap érte.

Amikor már nagyon unja magát, *int Hyltonnak, hogy ő most kimegy.* De úgy látszik, hogy odakint is unalmas, mert

öt perc mulva bejön, ócska frakkban, cilinderrel fején. Rábeszéli Hyltont, hogy adja át neki a vezénylés jogát. Hylton beleegyezik és bejelenti, hogy *világhirű kollégája fog dirigálni néhány számot.*

Aztán artistává változik; *a fejére tesz egy hegedűt, utána egy csellót és miközben azt egyensúlyozza, remek pikulaszóló-val szórakoztatja önmagát.*

Később már nem csinál semmit, de hiába... a közönség harsogó nevetéssel fogadja legszerényebb mozdulatait is.

Közben szól a Hylton-jazz. Ismerős nagyslágerek és nemismerős dalok búgnak. Aztán bejön egy sápadt kisfiú, tizenhárom éves lehet és a világ legnehezebb hangszerén eljátssza a Tell Vilmos nyitányt és a Rapsody Blue-t.

A színpadot elsötétitik, reflektorfényt vetítenek a középre, mosolygó szőke fiatalember lecipel az emelvényről egy hangszert és játszani kezd rajta: hárfázik. Azt hinnéd, az egész Hylton-zenekar játszik, olyan csodálatos jazzmelódiák hangzanak el a hárfa húrjain.

De aztán gyorsan meggyujtják az összes fényeket és nagyon *vidám dalokat kezd dirigálni a kis kövér Hylton.* Az oldalsó ajtóban megjelenik egy borzas férfiú és tisztelettel teljesen meghajlik. Hyl-

ton feléje sem néz, de ő azért bejön. Egy kicsit furcsán lépdel: *lábain félméter hosszú cipő van, fából.* Előre tolakodik és a legkülönbözőbb dolgokat müveli. Pozánozni kezd, aztán hegedül egy szakadt húrú hegedün. Aztán a kettőt egyszerre müveli. Később foszlott vonóval hegedül a szakadt hangszeren, közben akrobatamutatványokat végez spiccel óriás facipőin.

Aztán a borzas férfiú meghajtja magát, félméteres cipői segitségével szinte vizszintes helyzetbe dül. Kivonul és Hylton apró kézmozdulatával jelt ad a zenekarnak. Hylton dirigál, a jazz játszik, a közönség tapsol.

AZ EST—IBUSZ
húsvéti cserevonataira
a jelentkezési határidő:
március 10.
A **római, taorminai, ragusai, spalatói** és **abbaziai** utazásra
van még néhány szabad hely.
Jelentkezés és felvilágositás:
Az Est Utazási és Menetjegyirodájában
VII. Erzsebet körút 18—20,
IBUSz-MAV Hiv. Menetjegyirodájában
V., Vigadó tér 2

Kernstok Károly

irod

Török Gyula: Kernstok Károly üvegjei. Magyar Hirlap. 1912. szept. 6.

Hajdu vár megye új székházának üvegablakai a diszteremben. 7 drb, előbb Pesten az Ernst muzeumban kiállítva.

U. 474

((Debrecenben)

Kernstok Károly

irod.

Egyetértés. 1912. szept. 6.
(Kernstok Károly üveg-festményei.)

Hajdumegye debre-ceni székházának díszterme szépére.
A pesti kiállításról.

U. 475.

Kernstok Károly

Erdő
2

Hlatolsó 52. l.

Carton
Szénrajz

3545 ~~Lotz Károly~~:

3545. Árgyrus az őrségen.

Jobbról egy gyümölcscsel megra
ra fordult all az királyfi, ~~a ki a~~
nyilvesszőt kezéből kiejti. ~~Fajzsá~~
tős hattyúfogaton ülő Tündér Ilonát
egyike a kantár szárat fogja. A kir
tollal, brokát köntös, vállra vetet
Szénrajz, méretei 125:242 cm.
Vétetett az 1905: III. 7-iki
(213-905)

1905

Dili fol 3 kép

III

cikkiek.

Kernstok Károly, festőmüvész. Született Budapesten, 1873-ban. Középiskoláinak elvégzése után Benczur mester iskolájában, majd Hollósinál és Párisban, a Julien Akadémián folytatta tanulmányait. 1898-ban a Ráth-dijat nyerte. 1900-ban a Mübarátok ösztöndiját. „Munkából" cimü képe a Szépmüvészeti Muzeum tulajdonában van. Fiatalabb korában a naturalista irány hive volt, később egyre inkább kifejlődött stilizáló hajlama és ekkor végleg szakitott az impresszionalizmussal és a naturalizmussal. Megalapitója és tagja a Nyolcak Társaságának. Nevezetesebb müvei: Krisztus és az emausi ifjak, Három modell, Vihar. Bel- és külföldi kiállitásokon számos dijat, valamint más kitüntetéseket nyert.

Ráth Kr 684. l.

Áramfogyasztása csekély!
Kezelése egyszerű!
Ára meglepően olcsó!

Örőm a vizellátás a golyóscsapágyas
EDUR önfelszivó turbina-szivattyúval.

GYŐZŐ BÉLA ÉS TÁRSA
szivattyú- és fecskendő specialisták
Budapest, VI, Vilmos császár-út 61/b. Tel.: 24-2-77

Kérje a 18/b számú új árjegyzékünket.

DUR

Ribárszky György és T
Bútor-, lakberendező- és
V, Ügynök-u. 41 és V,
Telefon:

DR HELVEY TIV
vegyész
Budapes
VI, Eöt
Telefon:

GRALITZE
szobafestő és
VI, Király-utca 54 * Telefo

DEBRECEN

Déry-Múz: Kernstok: Agitátor a munkások
közt

Ecsedi István: Debrecen város Déri-muzeuma.
Budapesti Kemle, 218-1930, 137 l.

Kernstok Károly

Kernstok Károly

és

Miller Lajos:

A mai magyar festészet főbb irányai.

Nyr. 1933. 15. l. 16, 17, 18. l.

Kernstok Karól

vrd

B. K. M. A művész-
telepek jelentőségéről.
A Kéve könyve
1928. 63. l.

Orsz. Müemlé

Nyomtatvány

Kernstok Károly

vál
z
Művészet (Szabó-féle)
1900. 12. 7. 1170. l.
(Lex Heinze Nagy-
váradon.)

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VI. ker., Vörösmarty-utcza 42. szám.

Megjelenik minden h

Pest: könyvnyomda-részv

Kernstok Károly

Kemény Kálmán báró
képmása

Ciupe Cat

Klisé, pozsonyi VIII.163

Kernstok Károly

cred

Lengyel Géza: Új ké-
pekről. Nyugat
1911. IV. évf. 9. sz.

Lengyel Géza: Kern-
stok Károly. Nyugat
1911. IV. évf. 24. sz.

„EUROPA"
film-, könyv-, lapterjesztő és
könyvkiadó r. t.
Bp., V., Rothermere-u. 12.
Telefon: 127-837.

< Kenessey Károly >

László

Körmendi András:

< > Ars Hungarica

16. Bp. 1936.

Pontos életrajzi adatok

a 27. lapon.

MOB Könyvtár

Irodalma a 29. lapon

Irodalmi munkássága a 29. lapon

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztert

14.885 szám.

BUDAPEST 938 OKT. 12 10 AH 5 AH

Műemlékek Országos Bizottsága
Tek-Elnök Tégének

Hivatalból.
szolgálati ügyben

BUDAPEST.

Kernstok Károly ifj

festő
1945–46-ban
Nyergetnyfalubban
élt állandóan.

Székely Zoltán közlése

Apja elemte
Kernstock-nak utóbb
Kernstok-nak írta
magát.

Kernstok Karól

wód
z
Gombujrajzm

123. l.

Kernstok Károly

Evä c. kiper repr.

Reinach-Lázár

A művészet kistükre.

IV. k. (Bp. 1933. 283 l.

adás)

292. l.

BUDAPEST
939 OKT. 17.21

Kernstok Károly

által

Hermann Lipót

Pascin Budapesten.

Budapest 1946.

266. l.

Fenti karácsonyra

Pascintől repr.

u. o. 268. l.

Kernstok Károly

vrád

Lykanmivtost II.

314. l.

Wladislaw Jarocki: *Ritorno dalla chiesa.*

1050. FALIBALDACHIN, kovácsolt v
Schmiedeisen vergoldet. Österrei

1051. KÉT DISZVÁZA, trébelt és ez
getriebenem, versilbertem Kupfe

1052. FALIKARTUS, öntött bronz, r
Rokokodekor. XIX. Jh.

1053. KÉT TALPAS TÁL, ezüstözött
Zwei Aufsätze, Kupfer versilber

1054. DOMBORMŰ, öntött bronz, k
Relief Bronze, mit Bacchansszen

1055. TEÁSKANNA FEDŐVEL, ón,
Zinn. Englisch, um 1850.

1056. TEÁSKANNA, ón, fafüllel. Ang

1057. GYÖMBÉRTARTÓ, szerpentin, ó
— Ingwerbehälter, Serpentin in

1058. MOZSÁR, öntött bronz, kihajló t
Bronzeguss. Anf. XVI. Jh.

1060. KÉT DOMBORMŰ, sárgaréz, do
— Zwei Relief, Messing, mit Re

XIV. stílus a XIX. sz. elejéről. — Zwei Kandelaber, Bronze
Amor hält die geschweiften Arme. Der untere Teil tripos-
Jh.

rdelő helyzetben vörösmárvány talpon. Francia, XIX. sz.
nzösisch, XIX. Jh.

t réz, vésett disszel. Osztrák, 1850 k. — Tintenbehälter,
Österreich, um 1850.

zdag csont- és gyöngyházberakás, nyolcszögü acélcsővel.
Kolben mit reicher Bein und Perlmutterintarsia. Deutsch,

bronz, két szfinxszel és térdelő egyiptomi, fején nyugvó
intenbehälter, Bronze teilveise vergoldet, mit Sfinxe und
der Leuchter ruht. Um 1830.

egész felületét szürkés alapon gazdag kék-fehér indadisz
e runde Schüssel, Maleremail. Limoges, XVI. Jh.
Illusztr. XXXVI. tábla.

disszel és zárral. Gót stilus. — Kästchen, Schmiedeisen,
r Stil.

elyalak, áttört, toronyidomu fedővel. Német, XIV. sz. —
Leibung mit hohem Deckel. Deutsch, XIV. Jh.

Kernstok Károly

irod

Bálint Jenő

Művészfejek.

Bp. 1929. Önarc-

képpel.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Az Ernst-Múzeum új csoportkiállítása

Valamikor *Kernstok* Károly a legradikálisabb újítók közé tartozott a festőművészek között, ma pedig lehiggadva az új akademizmus nyugodt vizein evez. Már régebbi kiállításán is a megtérést, a befejezettséget hangsúlyozta a vázlatszerűséggel szemben, most pedig már teljes tudatosság hatja át minden munkáját. Renoir rózsaszínű, pirosas akkordjai, Derain formabevégzettsége voltak reá döntő hatással, ezek érlelték ki világos tájképeinek színharmóniáit, figurális kompozicióinak formai felépítését. Semmi sem véletlen alkotásain. Kisalakos tájképein az emberek tudatosan vannak elszórva. Még leszürtebbek figurális kompozicióí, itt a színek bágyadt, szürkés-barna tónusát, a szépen beállított aktok nyugalmas harmóniája ellensúlyozza. Nagy tudás, sok harcnak, iránynak megemésztése, rengeteg mindenen való túljutás nyilatkozik meg ezekben a kompozíciókban, mi azonban mégis inkább a friss szemléletnek, az üde fantáziának vagyunk a barátai, mint a himporát vesztett akadémizmusnak. Tájképei azonban kitűnőek.

akkor vállalkozzunk, ha a zselatinréteg kaparásában (gyalulásában) már kellő gyakorlatra tettünk szert. A gyakorlás céljára, természetesen, elrontott lemezt használjunk. A retusálás történhetik az úgynevezett pontozásos, vagy pedig a vonalas rendszerrel. Első esetben irónunk tűszerű hegyét használva, pontokat helyezünk sűrűn egymásmellé, míg a retusálandó felület a kellő fedettséget eléri; a második esetben egy-két milliméteres vonalkákkal igyekszünk ugyanezt elérni. Mindkét esetben igen fontos, hogy egyenletesen elosztva vigyük a lemezre irónunk grafitját. A retusálást a legvilágosabb részeken, a legkeményebb irónnal kezdjük és úgy térünk a sötétebb részekre, illetve vesszük elő lágyabb ceruzáinkat.

A retusálásnak ez a legnépszerűbb, legkönnyebben elsajátítható része, mert a fedés előhaaldását állandóan figyelemmel kísérhetjük és a kellő pillanatban félbeszakíthatjuk. Nem ez a helyzet a festékkel való retusálásnál, ahol már a kellő tónusú festék kikeverése is bizonyos fokú gyakorlatot kíván és a negatívra való felvitelének a gyakorlaton kívül meglehetősen nagy kézügyesség is elengedhetetlen feltétele. A festéket fehér porcellánlapon, ilyen hiányában fehér pa-

Kernstok Károly 1904

KERNSTOK KÁROLY. 1904. Báró Rudics József alapítványi ösztöndíja. *Három modell.*

Property of the
Library of the
Theological Seminary
Princeton, N. J.

Kernstok Károly

wod
z

Hajós, Dr E. M.

Budapester Ausstellungen. Forum 1938. 69. l.

Kernstok Károly

und

Kállai, Ernst:

Zum Wesen der ungarischen Kunst.

Forum 1938. 216 d.

Kernstok Károly

Ádam és Éva

repr.

A Szép. 1936. 1–2. sz.

6. l.

kiáll. a Uniszarnok

pub. tárlatan

Tálas, szigetközi VIII. 148.

Kernstok Károly

II. díjat
nyert

Lechner Jenő = Homlok-
zatdísz pályarat.
Vállalkozók Közlönye
1905. jún. 19.

NLAT.

..... hogy a .....

..... felépitése alkalmával

..... munkát az ide mellékelt

lirt minőségben és az abban

:, illetve azokból ..... % azaz

nénynyel, összesen ..... kor.

..... korona

nleges feltételeket ismer..... s

alávet..... a vállalati összeg

Kernstok Károly +

iród
z
Ujság. 1940. jun. 11.
(K. K. meghalt.)

Gellérthegyet, a Rácz-várost és a Várat
on a régi Pest van omladozó falakkal.
ne, mely alatt több csolnak s vitorlás kö-
kelők elénkítik a parton, hol két bár-
A előtérben jobbra a fákon innen két
smarhát őriz, melyeknek egyike lehe-
ülve s másika bocjára támaszkodva
haladó bárkát, melynek árboczán záp-
tetőn s másika a házikó közelében
a budai hegyek vonulnak el. Fel-

z Pesth"

nstanst. d. Bibliogr. Inst. in Hildbh."
l. Verleger."
vonalkeretet véve 10:15., c/m.

31/93 N° 189.

Kernstok Károly

ivód

Lyka Károly:

A Nyolcak.

Uj Idők

1911. I. 470. l.

ଶ୍ରୀ

Kernstok Károly

Irod
2

Az Újság

1918 nov. 14.
(K. K. művészeti
államtitkár-)

„úgy halljuk"
írja. Defakto nem
lett államtitkár.

…vett testvérvárost hajóhid köti öfsze, a me-
…ét város utczáni kocsik s járó-kelők kö-
… balra a hegy tetején, a földön a pásztor
…ök elterülő helyen nyáj legel s juhen, ku-
…; középült a huszár a balra hajtó hin-
…s után, ki nejét karon fogva vezeti, a felől
…tal körül egy úr és hölgy figyel a távczot
…sdább egy úr áll távczővel a kezében s a két gyer-
…p az őket megugató kis kutya felé. A
…uint a partokon dereglyék dereglyék s hajók

…eretnek 40-4: 58.9 cm.

…a T. 1169.

Kernstok Károly

vrő

Magyar Géniusz

1901. 253. l.

(K. K. karikatúrája Mailk Lajostól.)

Pálffy János hagyom.
Budapest 16
Kis szalon

IV: 124.

24-én

a, hogy egy)

obrafordultan és asztal nál ül-
olyogva hallgatja a melléje helyez-
k szavait, mi alatt könyöklő jobb
el és baljában lévő kötőtűvel ját-
ér harisnya ván pamutgombolyaggal.
les karika fülbevalót hord: kendő
váll, pruszlik piros pettyekkel és
legénynek, a ki csak bajuszt visel
pipát tart: nemezkalap, kék nyak-
tett szürke kabát. Jelzése alól

Keretben,
cm. -- Száma a törzsleltárban 159
7. — Becsértéke 4500 K.

142 28

nag 357

4·5

Kernstok Károly

iród
z
Ujság. Év és nap?
(e.a.: Magyar Mannheimer Gusztáv és K. K. Az Ernst-Muzeum kiállitása.)

Kernstok Károly

l.

Ernst Múzeum aukció
47. I. rep.

Szalatnai: Pressburg

Kernstok Károly

vód

z

Barát-Éber-Takács

A művészet története.

II. k. Európa művészete.

Bp. 1934. 335 l.

SODOMA

SZÁNTÓ)

MISS BLANCHARD
(Amerika)

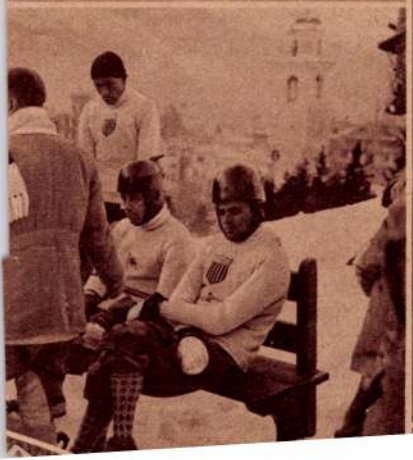

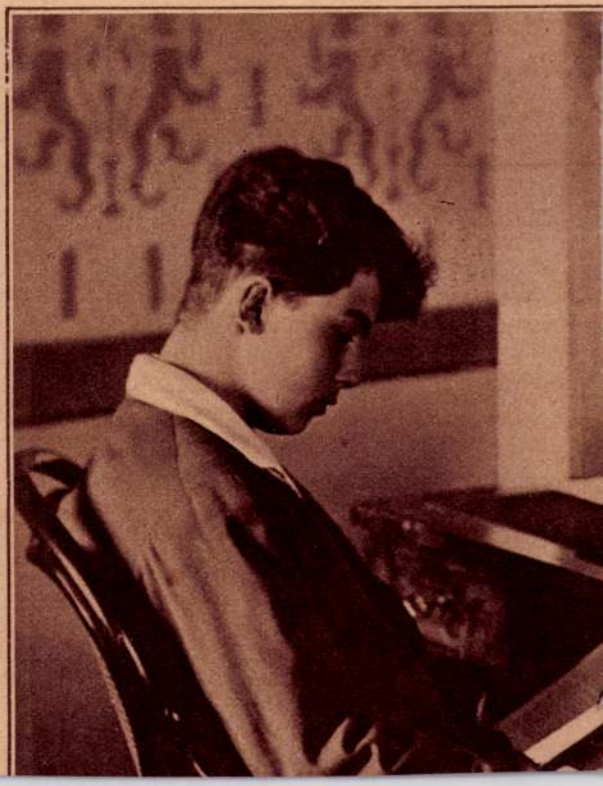

riále 1928 február 26 Vasárnap

MAGYAR FESTŐK
(A PESTI NAPLÓ FELVÉTELEI)
KÁPOLY: LÁNYOK A TORNÁCON

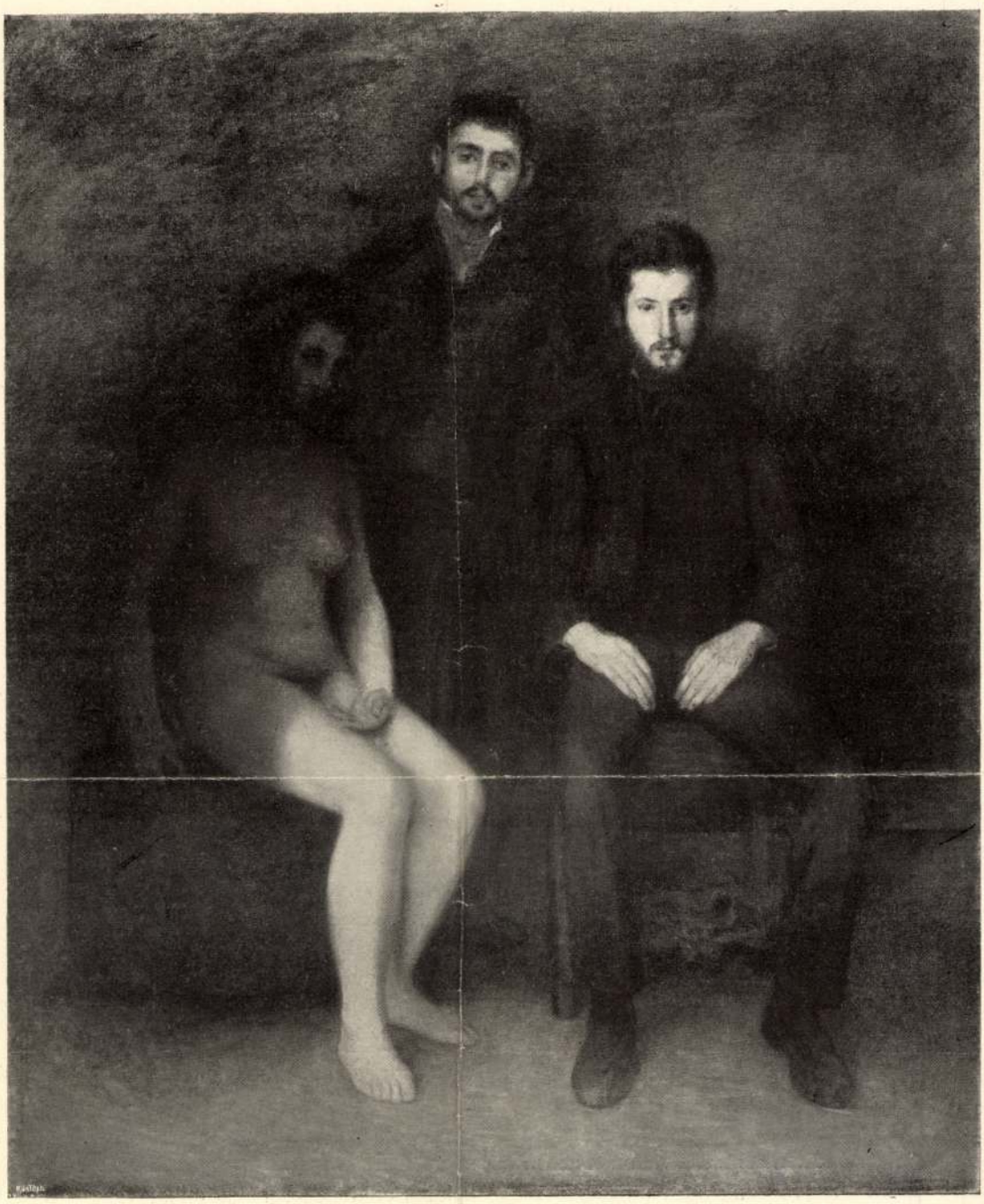

HÁROM MODELL
KERNSTOK KÁROLY MŰVE
A RUDICS-DÍJ NYERTESE

Művészet
1904

S miközben ezek a tétova gondolatok merülnek föl bennem, megrettenek attól, hogy íme, most már meg kell állanunk. Hogy ezentúl már csak a vakmerő fényproblémákkal vagy azok nélkül megalkotott intim tájképekben avagy a misztikus fátyollal megjelenő realisztikus embertestek olykor nehézkes erejében, máskor könnyed mozdulataiban gyönyörködhetünk. Hát csak ehhez vitt volna el bennünket az a nagy és lobogó tűz, amelyet a harcban elfogyasztottunk? Rettegek a megkövesüléstől, attól, hogy megöregedjem és feleslegessé váljak s azért kiáltom most is azok felé, akik megelégedetten őrzik az újabb művészi örökséget: a régi filozofiai igét: πάντα ῥεῖ.

De hát hova visz a soha meg nem álló folyam sodra? That is the question now. E kérdésre nem kapunk választ, ha csak a történteket pillantjuk át s ebből vonunk következtetéseket a jövőre. A történelem nem adja tanulságait ilyen olcsón. A puszta analogiák révén nem jutunk messzire. Nem azt kell kikutatnunk, hogy „mi" lett, hanem azt, hogy „miképen" lett az, ami lett. A művészi „alkotások"-ról le kell szállanunk a „tényleges viszonyokhoz", a melyekből amazok keletkeznek. A fejlődés menetéből tudjuk csak megállapitani a fejlődés irányát és ebből tudunk csak valószinű következtetéseket vonni a továbbiakra. Mindezekhez bizonyos segédeszközökre van szükségünk s a következőkben ezeket kivánom megkeresni.

MÓDSZERTANI INTERMEZZO

A divatban lévő művészettörténet még ma is nagyrészt leíró történelem. Aki valami nagyon derék munkát akar végezni, az a többi párhuzamos kulturjelenségekre is kiterjeszti figyelmét. A fődolog azonban még azok előtt is, kik ezt tartják szem előtt, mindig az marad, hogy „mi" lett és nem az, hogy „miért" lett, fontosabb előttük a „natura", mint a „genitura".

Pedig az utóbbi a lényegesebb, mert csak ezáltal jutunk a bekövetkezendők megismeréséhez. A tudomány és az élet megnyilvánulásának minden területén erre a megismerésre törekszünk. Mindenfelé a „genitura" titkait fürkészik. Amint a középkorban krónikás volt a világfölfogás s az emberek megelégedtek az egyes tények és események puszta megállapításával s amint aztán a kezdődő renaissanceval a világfölfogás lassanként mechanikussá vált, amennyiben a tények és események puszta konstatálásától áttértek a tények egymás mellé sorozására és összekapcsolására, úgy jutott egy lépéssel tovább a világfölfogás a mult század közepén is, amikor biologiai természetűre változott. Ma tehát a fejlődés titkait kutatja az emberiség, vagyis a tények és események belső kapcsolatát fürkészi. Hálás dolog volna beigazolni azt, hogy az összes életjelenségek miképen helyezkednek el az itt csak vázlatosan ismertetett világfölfogásban, de e hely mégis szűk e bizonyításra. Visszatérek tehát feladatomhoz s megkisérlem azon segélyeszközök fölkutatását, a melyeknek segélyével a művészet fejlődését megismerhetjük.

Valahányszor műtörténészek körében felvetődött az a kérdés, hogy miféle okok idézték elő helyenként a művészetek virágzását vagy hanyatlását, mindannyiszor megelégedtek a legközelebb fekvő, külső okok fölsorolásával. Hol valamelyik nagylelkű műbarátot okoltak vele, hol a kereskedelem föllendülésében s a vele kapcsolatos gazdagságban keresték indokát, míg a művészetek hanyatlását a háborúk veszedelmeiből, vagy az oktalan uralkodók hibáiból magyarázták meg. Hogy az ilyen magyarázatok milyen fölületesek, a következő kérdésekből válik világossá. Ha a műbarátok buzgalma elegendő a művészetek fölvirágoztatásához, miért nem volt Rómának sajátos, nagy művészete? Ha a kereskedelem és gazdagság művészetet tudnak fejleszteni. miért nem volt igazi nagy művészete Génuának? Senki se próbálja etikai vagy éghajlati érvekkel magyarázni ezt a kérdést. Hisz az erkölcsi életében és éghajlati viszonyaiban Génuához hasonló Velencében pompázó virágokat hajtott a művészet. És Firenzeben ugyan miért volt mindig forradalmi a művészet és miért volt konzervativ Velencében, holott mindkét város gazdag olasz kereskedők köztársasága volt? Miért nyilatkozik meg minden olasz művészetben a grand art jellege, mialatt Németországban mindenen kiüt

Európa leggazdagabb mágnása is Lengyelországhoz „csatlakozott"

Hatalmas francia részvénytőke került lengyel uralom alá

Varsó, október 31
(Az Est varsói szerkesztőségétől.)

Cieszyn, Bogumin, Karwina visszajött a lengyel anyaországhoz. Megvonták már a lengyel-cseh politikai határokat. Az új lengyel területek most már a közigazgatás minden ágazatában is lassan-lassan az anyaországhoz igyekszenek simulni. Természetesen, nem maradhatnak el a gazdasági kihatások sem, melyek érzékenyek a legkisebb geopolitikai eltolódásra is.

Érdekes és érdemes esemény, hogy a cieszyni és freistadti körzetekkel együtt Lengyelországhoz »csatlakozott« Lengyel-Szilézia koronázatlan uralkodója. Európa egyik leggazdagabb mágnása, gróf *Larisch* János is. A 70 éves gróf *német* családból származik, de *angol* állampolgár. A környék lakossága

uralkodónak kijáró tisztelettel ejti ki nevét.

Ma már mindinkább visszavonul a gazdálkodástól és a nyilvánosságtól, *helyét fia és veje, a fiatal gróf Tarnowski, a híres lengyel teniszbajnok foglalja el.*

A *Larisch*-család vagyonát sokmillió dollárra becsülik. Most, hogy megtörtént az olzántúli területnek Lengyelországhoz való csatolása, *a Larisch-birtok lett a legtekintélyesebb vagyon lengyel földön.*

A következő ingatlanok tartoznak a grófi birtokhoz:

hat szénbánya a karwinai bányavidéken, egy koksztelep, mely a legnagyobb Lengyelországon, Darkow üdülőhely szanatóriummal, szeszfinomítógyárak Raj, Storzawa és Karwina helységekben, sörfőzde Karwinában, ahol pilzenihez hasonló minőségű sört készítenek. Ugyanitt benzolgyár, szódagyár Piotrowicében. Ecetgyár Zebrzydowicében. Öt kastély, melyek egyikében székelnek az uradalom és az ipari vállalatok irodái, sok épület és többezer hektár kiterjedésű erdő.

A freistadti *Larisch*-kastélyban szállt meg 1914-ben *II. Vilmos,* volt német császár, amikor Cieszynből, az egyesült német-magyar-osztrák vezérkar szállásáról visszatért Berlinbe. Ugyanabban a lakosztályban lakott *Ferenc Ferdinánd* trónörökös is 1913-ban, pontosan egy évvel az egész világra oly súlyos következményekkel járt tragikus halála előtt.

Lakosságnak is, földesúrnak is egyaránt nagy előnyöket hozott a területnek Lengyelországgal való egyesítése. Gróf *Larisch* birtokait azelőtt országhatár szelte ketté,

most pedig egy országban, közös igazgatás alatt egyesül a grófi birtok.

Azok a munkások, akiket a csehek politikai vagy nemzetiségi okokból elbocsátottak, *most tömegével jönnek vissza és foglalják el ismét munkahelyüket.*

A karwinai »János« bánya például, mely szintén Larisch uradalmához tartozik, *közel négyezer bányászt és ötszáz hivatalnokot foglalkoztat,* évente másfél millió tonna szenet és 175.000 tonna kokszot ad.

A *Larisch-vagyonon* kívül megtér az óhazához a névtelen, személytelen, érzéktelen, de nagy hatalmú

részvénytársasági nagytőke is.

A francia ipari érdekeltségek vezérképviselete a régi Csehszlovákia területén az *»Union Européenne Industrielle«* et *»Financière«* elnevezésű holdingtársaság volt, melynek elnöki székében Eugène *Schneider,* a Schneider-Creusot vállalat elnökigazgatója ült. Az »Union Européenne« 1920-ban alakult. Érdekkörébe vonta a pilzeni Skoda-műveket is. Ezzel szoros együttműködés jött létre

a francia és a cseh hadiipar között.

A Skoda-művek részvényein kívül az Union Européenne megszerezte a *»Mines et Forges«,* az *»Arted S. A.«* és a *»Société des Forges«* részvényeinek többségét is. A Skoda-művek, valamint a *»Mines et Forges«,* a holdingtársaság legtekintélyesebb vállalatai, amelyek maguk is számos részvénytársaság felett gyakoroltak ellenőrzést. Igy a Skoda az *AVIA* és az *ASAP* cseh automobilgyárakban, a *Konstruktion* nevű közmunkákkal foglalkozó vállalatban, valamint a cseh légiforgalmi társaságban vállalt érdekeltséget, míg a *Mines et Forges,* melynek

vasat, acélt, szenet és kokszot termelő vállalatai vannak,

egész sor vegyipari és szénmelléktermékeket feldolgozó gyárak ellenőrzését vette át.

Ez volt a helyzet addig a napig, *míg a lengyel csapatok be nem vonultak az Olsán túlra.* Ezen a napon ugyanis a *»Mines et Forges«* üzemeinek kilencven százaléka került lengyel kézre, a *Huta Bankowa* bányáival együtt, melyek az *Union Européenne* érdekkörébe tartoznak. Csehországban egyedül csak a *Skoda*-művek maradtak, de *azok elestek az őket barnaszénnel ellátó bányáktól, melyek szudétaföldön feszenek és ma már Németországhoz tartoznak.*

Nem csoda, ha az *»Union Européenne«* részvényesei között páni félelem ütött ki. Hiszen

a társaság legjelentékenyebb vállalatai, bányái és üzemei kerültek Lengyelországhoz és Németországhoz,

emiatt a megmaradt vállalatokban is lényegesen csökken majd a termelés. De a leghatalmasabb léket üti a társaság költségvetésén *a cseh fegyverkezés elmaradhatatlan csökkentése, a cseh hadiiparnak az új viszonyokhoz való igazodása, valamint az a körülmény, hogy Csehország a szomszédoktól lesz kénytelen a fűtőanyagok és az ércek nagyrészét beszerezni.* Október 14-én jött létre Csehország és Lengyelország között az az ideiglenes megállapodás, melynek értelmében az olzántúli, *jelenleg már lengyel tulajdonban lévő bányák látják el szénnel és vassal a cseh üzemeket.*

Sillei Rezső

A jugoszláv és bolgár miniszterelnök találkozása

Szófia, október 31

K i o s z e i v a n o v bolgár miniszterelnök hétfőn délelőtt 11 órakor a bolgár-jugoszláv határon találkozik **S z t o j a d i n o v i c s** jugoszláv miniszterelnökkel. *(MTI)*

Express hirdetések

Mielőtt lakást cserél keresse fel az általánosan közismert **Dombay Penziót** kizárólagosan csak **V, Zoltán ucca 16.** I. em Telefon: 119-372. Tökéletes komfort: Elsőrendű konyha **Havibérletnél árengedmény!**

Kirakati forgók, neonok és mozgó figurák kölcsönzése. Kötelező **kirakatvilágítási kikapcsolószerkezet** szereléssel **P 16.—tól**
Kvarclámpa kölcsönzés Szaküzlet, Károly király út 5. T. 149-607

SVÁBHEGY GYÖNGYE a **Mátyás király üdülő,** ahol legjobban töltheti **nászútját:** Elsőrangú ellátás. Hideg-meleg folyóvizes, teraszos szobák. — Gyönyörű kilátás. — Közp. fűtés. — Olcsó árak. Telefon: 165-361, 165-362. **Mátyás király út 7.** (Fogas mellett)

Antik szekreterek, tabernákulumok és szekrények, garnitúrák, üvegcsillárok, festmények eladók **Magyar Vacuum Cleaner** Beraktározó helyiségeiben, V., Visegrádi u. 62. Forgács műkereskedés. T. 290-698

Magánvizsgákra érettségire, vidékieket is igen lelkiismeretesen, garanciával készítünk elő. »Honorárium utólag« főkiadóba

Női ruha, fehérnemű, férfiing szabás-varrás tanítás. **Grosz-szalón** V., Erzsébet tér 5. Telefon: 186-764

CIÁNOZ TAKARIT DITRICHSTEIN, 141-655

Nyakkendőkereskedők figyelmébe! 3 minőség, 3 sláger: **„Helatex"** prima **„Helatex"** super **„Helatex"** extra **NYAKKENDŐ** **elegáns, tartós, olcsó!** Kérjen választékot! Gyártja és forgalomba hozza: **Hegedűs Lajos** okl. mérnök szövőgyára, Budapest, XIII., Országbíró ucca 49. Tel. 290-705.

Fővárosi **Autóúrvezető Iskola** József krt 35. Egyedüli, ahol okl. gépészmérnök **autóra 55.-tól** legelőnyösebben kiképzi, felmetszett modeleken, színes falitáblákon játszva tanul, modern kocsikon hatóság előtt levizsgáztatjuk. 3900

Eladó vagy bérbeadó önálló főúri villa **7—8 szoba, 2 fürdőszoba,** bőséges mellékhelyiség, garázs, soffőrlakás, központi fűtés, melegvíz, nagy kert Siestánál. — Bővebbet: dr. Bárdosné, Nádor ucca 21. Telefon 114-614

Teheralváznak is alkalmas, 6-üléses **Hispano** ió, üzemképes állapotban, teljes felszereléssel, 600 P-ért **eladó.** Felvilágosítást kedden délig a Royal szálló portása ad. 4001

Zongoratanitást **vállal,** biztos egyéni módszerrel, **utányos tandíjért** otthon és házonkívül, Thomán mesteriskolát végzett elsőrangú pedagógus. **Baumhor Irén,** Podmaniczky ucca 67 félemelet

20 évig adómentes, kétszobás, összkomfortos családi ház kitűnő épület, közművekkel k e r t t e l, gyümölcsfákkal, villamostól 3 percre, **családi okok miatt eladó** **XIV. Kassai ucca 26. szám**

KOMBINÁLT berendezések **ÉBNER** Karpfenstein ucca 2/a, sarokház

Minden á r a m r a alkalmazható az új **NEONIT** transzparens, korszerű, tökéletes, olcsó **világító reklám!** Kérje bemutatását a **„Favorit"** **Reklám és Cégtáblafestő Vállalattól.** Telefon: **117-972.**

1/8 kgr pörköltkávé 96 fill. **»CUBA«** kávé- és teaszaküzlet, VII., Erzsébet körút **17.** Naponta friss pörkölés!

Koncert ruhák Lázár Júlia IV., PÁRISI UCCA 1, I. EM. 4

Briliáns nagyköveket és smaragdékszert **veszek priváttól.** Legmagasabb árat fizetek. »D r á g a k ő 3974« jeligére

Régi **keleti perzsaszőnyegek** szalónba vagy úriszobába, négy darab **összekötő, s e l y e m brokátfüggönyök,** szalóngarnitúra, üvegcsillár, 2 fotel, ugyanott egy gyönyörű **perzsabunda** sürgősen eladó. T. 185-718. Eskü tér 7, II. 1

OROSZ fűzőszalón **Tökéletes fűzők, haskötők, melltartók.** VII, Erzsébet körút 18, I. 5. Az Est házban

Biedermeier szalóngarnitúra 1 drb 5-fiókos és 1 drb 2-fiókos intarziás smizett, priváttól **eladó.** Nagymező ucca 22/24, IV. 6. Keddig 8—5 között.

Legkésőbb nov. 2-ig be kell nyujtani az esedékes **készletbejelentési** íveket. Árusítja 4002 **MINERVA NYOMDA** VI., Paulay Ede u. 23 Raktáskönyvek

„Teréz" Penzió VI, Teréz körút 26, I Tel. **121-381.** Elsőrangú családi otthon, központi fűtés, hideg-meleg folyó víz, kitűnő házikoszt. **mérsékelt árak!** Állandó vendégeknek külön kedvezmény

Dunaparton csodás kilátással, telefonos szobák, légfűtéssel, meleg vízzel. Kossuth Lajos tér 4, I. Penzió.

Vegyész-doktor idén végzett, organikus k é m i k u s **állást keres** 20 % »Kémia Ve« jeligére Szeged, postafiók 182

Német nagyvállalat keres elektromos időmérő berendezéseinek üzemeknél történő bevezetésére **tőkeerős képviselőt** Irásbeli ajánlatokat »K e r e s z t é n y« jeligére Blocknerhez, Vilmos császár út 33.

Gépírást, sokszorosítást és fordítást **olcsón,** pontosan vállalok. **„Perfekt",** VI., Aradi ucca 26, Vörösmarty u. sarok

Férfiszövet különlegességek rendkívül olcsó áron. **Pogány és Társa** Deák Ferenc ucca 21.

Martin Ferenc hölgyfodrász **Számos évi külföldi tartózkodás után hazatért.** Elsőrangú hajfestő és szőkítő. Modern f r i z u r á k a t, új vonalat mutat be. **V., Falk Miksa ucca 30. Tel. 126-427**

Briliáns nagyköveket priváttól **veszek.** 1000 pengőtől feljebb fizetek karátonként. »Komoly ajánlat 3975« jeligére a főkiadóhivatalba.

Rátky-penzió **Rákóczi út 36.** (Corvin Áruházzal szemben). Összkomfort, elegáns, erkélyes szobák, elsőrangú ellátás, napi 4.— P-től. Telefon 332-097

ALMA nagy pogácsa **48,** arany ranett **56,** Jelova **60,** Jonathan **70,** bőr **64.** Mazsola **1.20,** arany **1.64.** Rózsaburgonya **8,** karfiol **8,** leveszöldség **10,** citrom db **6.** Díjtalanul szállít: Zöldség- és Gyümölcsértékesítő, VIII., Sándor ucca 18. Tel.: **336-634** és **139-354**

Kettő- és háromszobás, kertes **villalakás, garszónlakás** garázs, **november 1-re kiadó.** Gázóvóhely, tetőterasz. Nyaralást pótol. XII., Tárogató út 4/B. Érdeklődés helyszínen vagy 110-581 és 112-934, Hűvösvölgyi villamoson Hadapród uccai megállótól 1 perc, Pasaréti autobuszmegállótól 3 perc

BÉRHÁZ Kékgolyó uccában, IV. em. luxus lakások, meleg víz, adómentes, 9.600 bér, átírva 90.000-ért **eladó.** 50.000-rel átvehető. Tel. 139-683

Jóhangú iskola-**hegedű** P **11.50** **STERNBERG** királyi és udvari hangszergyár, **Rákóczi út 60.**

Drótszőrű angol foxi kölyökkutyusok remek szépek, kiváló pedigrések, eladók. Megtekintkető, IV., Calvin tér 3, III. 11

Új-Lipótvárosban gyönyörűen **bútorozott uccai szoba és hall kiadó.** Központi fűtés, fürdőszoba telefon. Tel. 291-619

Banküzlet egzisztenciát biztosító, komoly klientélával, 60-80.000 pengő készpénzzel rendelkező aktív, lehetőleg **szakértő társat keres.** Megkeresések »Banküzlet 3898« jeligére főkiadóba

Perzsabunda, divatos szabású és valódi **fehér hermelin** bunda **e l a d ó.** Telefon: **183-313.**

Rezsitársat keres (angol női szabót, fűzőst, kalapost) belvárosi ruhaszalón, elsőrangú helyen, kirakattal, olcsó bérrel. Telefon: 386-657

Budaiak! Németet kezdőknek és haladóknak franciát kezdőknek tanít intelligens úrilány. Margit körút 62, földszint

KÉT KIÁLLÍTÁS

A KUT és két fiatal

Megkezdődött a szüret. Egymás után nyilnak a kiállítások, egymás után mutatják be az évi művészi termés javát. Finom, nemes, illatos zamatok gyümölcseit és bizony köztük fanyar, éretlen vackort is itt-ott. A Nemzeti Szalonban a *KUT* művészei, a tevékeny, fáradhatatlan Tamás-Galériában pedig egy fiatal szobrász és egy festő számolnak be újabb munkásságukról és jelzik, sejttetik, hogy a megbecsülést milyen értékeik alapján igénylik.

A Nemzeti Szalon kiállítóinak nagyobb része nem egészen új ember. Elismert értékű nevek vonulnak fel a KUT művészcsoport együttesében. Az idősebb, ismert és nagyrabecsült művészeknek mutatványdarabjai s a csoport egy pár nagy halottjának »névjegye« mellett a fiatalabb s a középnemzedék változatos kirakata ez a kiállítás.

Rippl Rónai, Derkovics, Tornyai, Nagy István, Czigány Dezső jelentek meg műveikkel az elhúnytak, de »mindig élők« közül. Nem állíthatjuk azonban, ha igazat akarunk mondani, hogy nem lehetett volna őket méltóbban képviselni itt.

A nagy nemzedék életben lévő és fiatalos erejű tagjai közül itt van legelsősorban *Csók István* egy szép balatoni látománnyal; aztán eljött ide a többi közt egy különösképpen emlékezetünkbe tapadó gyönyörű álomfestménnyel (47. sz.) *Egry József;* megjelent *Kernstok Károly* is, java művészetéhez tartozó két erőteljes, színes tájképével és *Márffy Ödön* villódzó, szikrázó színeivel a realitástól egyre messzebb tűnő vízióival.

Ép így az idősebb szobrászgeneráció is világosan példázza itt egy-két munkájával: nem hiába állt rendelkezésükre több idő az alkotásra, mint a későbben jövőknek. A természet rendje, hogy: a legnemesebb fa gyümölcsének is érnie kell s az érésnek időre van szüksége. — egyéb kedvező feltételek mellett. *Medgyesi Ferencet, Beck Ö. Fülöpöt* és *Csorba Gézát* soroljuk itt elsősorban azok közé, akikben a tudás egyensúlyba jutott az érzéssel, a megformáló készség a gondolattal.

Különösen megilletődve állunk Babits Mihály arcképe előtt. Az anyag — az élet és művész anyaga — olyan lapokban, olyan kristályszerűen hasad és alakul a véső vagy a mintázó fa nyomán, mint ahogy a természet törvénye kötelezi, mint ahogy a gondolat az anyagnak parancsolja. A szellem és az anyag szétválaszthatlan élete ez itt; a kis mű, formai létrejötte szerint pedig: arckép és monumentum együtt, egyben.

Nagyon sajnáljuk, hogy azt a sor igazán értékes, szép alkotást, képet és szobrot, helyünk és időnk korlátai miatt részletesen nem méltathatjuk, sőt egyenkint, név szerint sem sorolhatjuk fel valamennyit. Például mily szép és zeneszerű az a finom összhangja a színeknek, amely *Szőnyi István* képeit halk rezgésben együtt tartja és az egész látományt a valóságon szűri át.

Bernát Aurél egyetlen képe ezúttal regiszterének a mélyebb húrjain szól hozzánk s mint művei rendesen, nem könnyen engedi el a nézőt s tartósabb kontemplációra kényszeríti. *Berény Róbert* ismert Kernstok-arcképén következetesen keresztülviszi előadóstílusát, anélkül, hogy életszerűsége s jellemző ereje a műnek szenvedne.

Tovább portyázva a képek között érdeklődéssel szemléljük, hogy *Bornemisza Géza* akvareljeinek elegáns könnyedsége és két olajfestményének erőteljes színessége mily szerencsésen olvasztja magába a legtávolabbi kelet s a legszélsőbb nyugat, a japáni és a francia festészet hatásait. Sajnos, seregszemlénket még ily összevont észrevételekre szorítva sem folytathatjuk.

Pedig volna mondanivalónk *Czóbelről, Diener Dénesről, Perlrott-Csabáról, Kmettyről, Szobotkáról,* a fiatalabbak közül: *Paizs-Goebelről, Hinczről, Barcsayról, B. Pollatschek Lillyről, Gráber Margitról, Hollós-Mattioniról* és még többekről. Mily szívesen elidőznénk külön *Ferenczy Noémi* gyönyörű, poétikus gobelinterveinél, ennek a páratlanul eredeti képzeletű, finom művésznőnek egyéniségénél. Aztán itt vannak a művészcsoport szobrászai: a ritkán megjelenő *Ferenczy Béni, Bokros-Bierman, Beck András, Forgách-Hann Erzsébet, Vilt Tibor... Gádor* magyaros kerámiáival... valamenynyien megérdemelnék a külön figyelmet, épúgy, mint az az egy-két finom rajz *Deli Antaltól* és *Ferenczy Bénitől.* De hát le kell zárnunk a szép és érdekes kiállításról a beszámolónkat. Különben is még egy pár sort kell szólanunk a Tamás-Galériáról is.

A Tamás-Galériában minden figyelmet, minden elismerést megérdemel *Andrássy Kurta János* szobrászművésznek a kollekciója. Stílusa Medgyesi és Pátzai szobrászatát hívja emlékezetünkbe, de önálló és nem közönséges érdekességű mondanivalóval és tiszteletreméltó tudással. — A kis kiállítás másik művésze *Bálint Endre...* Csak azt mondhatjuk róla, hogy most még nagyon is a könnyebb végéről fogja a dolgát. Több szeretetet és tiszteletet a művészet iránt, több szigorúságot sajátmagával szemben!

Réti István

A Megyeri Nagy Akadályversenyt Resista nyerte

Vasárnap befejeződött az Urlovasok Szövetkezetének megyeri versenynapja, melyet most a Pestvidéki Versenyegylet négynapos mítingje követ. A nap főfutama az 5000 pengős *Megyeri Nagy Akadályverseny* volt. A 4800 méteres mérkőzést *Resista* nyerte. *Stielly* hadnagy remekül lovagolt a professzionátusok ellen.

Részletes eredmény:

I. Alousz (Hutnesz) 1, **Páncél** (Szele) (2). Fm.: Nepita. 2 h., 10 h. 10:22. Pari, 1¼. Befutó: 10:31.

II. **Resista** (Stielly) 1, **Monopol** (Horák) 2, **Bánom is én** (Tóth A.) 3. Fm.: Siva, Honvéd, Regulus, Csirkefogó, Samaritanus. Ötnegyedh., fejh. 10:56, 28, 24, 23. 4, 4, 8. Befutó: 470.

III. *Dálnok* (Muhr) 1, **Gyergyó II.** (Prehál) 2, **Dolova** (Machánszky) 3. Fm.: Nincs több, Blackie, Limanova, Mindenes, Panama. 1 h., 1 h. 10:47, 19, 30, 105. 4, 8, 10. Befutó: 572.

IV. *Művész* (Kolonics) 1, **Crataegus** (Esch T.) 2, **Agrippina** (Schejbal) 3. Fm.: Ereszd el, Ábránd, Virulj, Siber, San Francisco, Bon Pas, Napoleon, Judicium, Fricassée, Tigár. Nyakh., 5 h. 10:61, 22, 29, 33. 6, 4, 6. Befutók: 213 és 449.

V. **Fütykös** (Gál) 1, **Bokréta** (Kolonics) 2, **Dugó Dani** (Pfendler) 3. Fm.: Mécs, Censor, Bomba, Vacsora, Dráma, Tékozló, Perepáty. Naykh., ½ h. 10:61, 25, 25, 82. 5, 2½, 12. Befutók: 239 és 1245.

VI. **Hajrá** (Dósai) 1, **Zimankó** (Csuta) 2, **Amazon** (Rózsa) 3. Fm.: Sanbloc, Lándzsa, Részes, Hárfa, Blagueur, Pali, Eldorádó, Szives, Nastja, Happy Boy, Máskor. Fejh., fejh. 10:124, 77, 25, 26. 6, 2½, 5.

VII. **Hindu** (Fetting A.) 1, **Hó** (Esch) 2, **Pir** (Keszthelyi) 3. Fm.: Rejtvény, Pitypalaty, Üstökös, Fergeteg, Aviso, Minek?, Babvirág, Sás, Széltoló, Kundry. Nyakh., 3 h. 10:89, 38, 41, 45. 4, 8, 16.

A Pestvidéki Versenyegylet első napja

A program jó sportot ígér. Tipjeink:

I. Bánom is én—Szél
II. Carmen—Maros—Simpang
III. Idler—Drusza—Faun
IV. Adisababa—Ligue of Nations—Futóbolond
V. Blaas—Hattyúdal—Bajusz
VI. Padisah—Bomba—Mindenes
VII. Horváth istálló—Ave Caesar—Baba

Versenyek kezdete: *12 óra 50 perckor*

Fogadjon Abonyi Ödön bookmaker irodáiban, Budapest, VII., Rákóczi út 41. Tel.: 135-501, 132-462, 135-333. Fiókirodák: Budán, Attila u. 8. Tel.: 154-014 Miskolc, Széchenyi u. 26 Pécs, Jókai tér 11 Vác, Csáky u. 7. **Telefonon feladott fogadásokat mindenkor azonnal kikézbesítünk**

Express hirdetések

Szabaduljon a háztartási gondoktól, akik ek az **ESPLANADE nagyszállodában,** Lukács-fürdővel szemben. Hideg-meleg folyóviz. Béreljen rózsadombi és újonnan épített fürdőszobás szobákat. Penziórendszer megállapodás szerint. III, Zsigmond u. 38/40. T. 151-738, 151-735

ROYAL Baross u. 34-36. **HÁLÓSZOBÁK** EBÉDLŐBERENDEZÉSEK, KOMBINÁLT SZOBÁK, KONYHABERENDEZÉSEK. Választékunk óriási! Araink olcsók! Minőségért garantálunk! RÉSZLETRE IS!

Nagy tétel gyönyörű **szőnyeg** érkezett. Árban, minőségben szenzáció! RÉVÉSZ JENŐ Szőnyegháza, VI., Teréz körút 8. Futószőnyegek, gyapjútakarók nagy választékban.

Szenzáció! A leggyönyörűbb magyar **perzsa** négyzetméterenként **P 32.—**, torontáli négyzetméterenként **P 16.—** Barta Emil, Teréz körút 20.

Belvárosban keresek nagyobb, modern **üzlethelyiséget espresso céljára.** Telefon reggel 8—10-ig 152-776

LÉGOLTALMI hegesztett vastartályok fogantyúval 115 lit. 16 P. Bilki, Tel. 144-362. 3989

Gramofon 10 lemezzel P **48.—** **STERNBERG** királyi és udvari hangszergyár **RÁKÓCZI ÚT 60.**

Kirakat állványokat gyárt minden szakma részére: **Révész,** Király u. 25, (udvarban).

Nagy likőrgyár keres 40 évesnél nem idősebb **likőrmanipulánst** Csakis gyakorlattal bírók adják le ajánlatukat »Likőr« jeligére **Tenzer hirdetőjébe,** Szervita tér 8.

Háztelek főváros szívében, **olcsón eladó.** Érdeklődés délután 3—5 óra között 141-324 telefonszámon. Közvetítőt nem díjazok. 3896

Vadonatúj három és félhónapos 8000 km-t futott **1100 Fiat** különlegesen felszerelve, elutazás miatt **sürgősen eladó.** Felvilágosítás Régiposta u. 7/9 házfelügyelő

Borüzlet átmeneti finanszírozásához, teljes biztosítékkal, néhány hónapra 40—50.000 P-t keresek. Direkt ajánlatok »Borüzlet 3898« jeligére a főkiadóba

Alkoholmentes gyümölcslé gyártására és palackozására berendezett **üzem,** a főváros közvetlen közelében, bel- és külföldi kapcsolatokkal rendelkezik, tulajdonos elköltözés miatt **átadó.** Irásbeli érdeklődéseket **„Védjegyzett"** jeligére Blocknerhez, IV. ker., Városház ucca 10.

IV, Apponyi tér 5. sz. **3-szobás** komfortos **uccai lakás kiadó**

Bérháztelkek a Boráros téri hídnál Mester, Tinódi, Ipar uccák között, esetleg részletfizetésre is kedvező feltételekkel **eladók.** Érdeklődni Magyar Tisztviselők Takarékpénztára r.-t.-nál, IX., Ferenc körút 14. Telefon: 188-878.

Átmeneti kabátok közismert **78** P-től **Fehér M. Miksa** minőségben **Károly király út 12.**

Kályhák, tűzhelyek, mindenféle háztartási cikkek **olcsón. Barnó Ferenc Fiai Utóda** IV., Váci ucca 37. Telefon: 183-025.

Köröndszanatórium diétás konyhája egy adag normál kétszemélyes P **2.30** egy adag diétás kétszemélyes P **2.60** **Benczur ucca 4.** Telefon 113-732

Olcsón telek Budán 440 öles összközműves ősfákkal, remek kilátással, ölenként 30 pengőért **eladó** valamint Pesten is Békesi, VII., Almássy tér 8. Tel. 137-781

Öröklakások elsőrendű kivitelben, központi fűtés és meleg vízzel, legnagyobb adómentességgel, egy-, kettő-, háromszobás hallos és garszon lakrészekkel, valamint öröküzletekkel: **Belvárosban, Veres Pálné u. 31. Budán, II., Batthyány u. 27. XI., Szent Imre herceg útja** és Budaörsi út sarkán. — Leköthető: Mikle Károly építészmérnöknél, IV., Sörház ucca 4. Telefon: 188-260

Modernizálom bútorait stílszerűen, saját asztalosüzememben. A terveket elkészítem kötelezettség nélkül Polacsek, belsőépítész, műasztalos mester, V., Széchenyi ucca 5. Telefon: **327-403**

Belvárosban, főúrian bútorozott egy, esetleg két uccai **szoba, azonnal kiadó.** Telefon: **185-718.**

Lebontandó épületeket padlásrekeszeket legdrágábban veszek. Közvetítőt díjazok. T. 292-520 és 293-121

Gyártelep 1000 öles, 6 téglaépülettel, bűzös gyártásra is, esetleg megosztva **eladó.** Tulajdonos reggel tízig tel.: 110-720.

Kassascontóért kifizetem megbízható cégek számlatartozását 30—120 napos kamatmentességgel. »Biztos fedezet« jeligére **Erdős hirdetőbe,** VI., Teréz körút 35. sz.

Kitűnő, üzemképes **RÁDIÓ P 30** **STERNBERG** hangszergyár, Rákóczi út **60.**

Forgalmas helyen sarok- **üzlethelyiség** pincével, fűszer, csemege és minden más célra **Pannonia ucca 14.**

5-szobás luxusvilla gyönyörűen berendezve, porcellánnal, ezüsttel, garázs, központi fűtés, budai előkelő villanegyedben **kiadó.** Telefon 167-311

Rendelésből visszamaradt **Occeló BUNDA** valódi biber-gallérral **eladó.** Rákóczi út 8a, I. em. 14. 3899

Légvédelmi rendelet folytán **padlásrekeszeket bontok.** Ajtó, ablak és faanyagért legtöbbet fizetek. **Bontási iroda,** I., Kissvábhegyi út 26. Telefon **156-698**

Majdnem új **American Heating** 16-14 számú **kályhák** jótállással, olcsón **eladók. Kaplonyi,** VI. ker., Nagymező ucca 41. Telefon: 124-685. 3997

NŐI BUNDÁK CSODA SZÉP fazónok CSODA OLCSÓ árak CSODA JÓ minőség **Heves szűcsnél** (30 éves cég) IV., Petőfi Sándor u. 10

Tartós ondulálás újítás **VICK** villany és sachose nélkül. **VÁGÓ** IV., Petőfi Sándor ucca 1. (Apponyi tér) Telefon: 188-549 **Szolid árak!**

Bundát szépet – jót – olcsón nagy választékban **GOLDSTEIN S.** szűcsmester, IV., Apponyi tér 1., félem. 1.

BRILIÁNS-, SMARAGD-, RUBIN- ékszert vesz *Kleinberger* Váci ucca 10 (Bejárat a kapu alatt is)

Acélhúr spirálrugók stb. készítéséhez, hihetetlenül olcsó. Árakat ismét leszállítottuk. **STERNBERG** hangszergyár, **Rákóczi út 60.**

Párisi selyem és szövet **modellruhák** rendkívül olcsón **eladók.** Csáky ucca 15, IV. 1. (Lift díjtalan.)

Budai Dunapart közvetlen közelében 25 évig adómentes központifűtéses príma **bérház** 165.000-ért feltételekkel sürgősen **eladó.** Takarékpénztár, Fő ucca 9. **152-435.**

Belvárosban elegánsan berendezett **4-szobás hallos, komfortos lakás,** központi fűtéssel **néhány hónapra bérbeadó** esetleg **bútorok eladók.** Telefon **384-425,** 2—4-ig

Szalón, bőrgarnitúra, dísztárgyak stb. privátnak **eladók.** V., Személynök ucca 21. II. 3.

ÖTEMELETES bérpalota, luxus épület, kis lakások, alacsony bérek, **Szent István városban, 40.000 pengő tiszta hozammal eladó.** 200.000 pengővel átvehető. Dr. Piplich János ügyvéd, Szombathely.

Pasaréten hadapród iskolánál, 3 szobás összkomfortos, adómentes csinos **úrivilla** 28.000-ért **eladó.** Tel.: 164-976

Vennék varrógépet és **művészgramofonlemezeket** (elektr. felvételűt), esetleg gramofonnal. — Használtért jó árat fizetek. **Tel.: 136-011**

Barokk és biedermeier szekrények, komódok, garnitúrák, asztalok és csillárok **antik stílban,** részben megbízásból **eladók** Fazekasnénál, Bem József ucca 24. Margit körútnál.

LÉGVÉDELMI hordók teljesen újak. 100 l 12.20, 140 l 13.20, 200 l 15.80. Rottenbiller ucca 15. **Glasz, Tel. 145-649** 3895

Fiatal, árja, perfekt angol, német, olasz, francia gépel, levelez, tanít Sebestyén, Várfok ucca 14., I. em.

KERNSTOK KÁROLY (1873—)

Nyergesújfalu

Vászon, olaj, 50×70 cm.
Csernoch prímás vásárolta.
Gerevich: PA, 254. l.

Magyar fotograf

(1-től 684-ig.)

Élővirágok, koszorúk, csokrok, szobanövények, nagy választékban állandóan raktáron

Nagy Imre

cs. és kir. udvari szállító

élővirágnagykereskedésében

Budapest, IV. ker., Fővám-tér 5. szám.

Telefon: Aut. 868-29 és 868-20.

TÁRLATVEZETÉSEK

Január 25-én, vasárnap d. e. 11 órakor
dr Dombi József

Január 29-én, csütörtökön d. u. ½5 órakor
Paál Ákos

Február 1-én vasárnap d. e. 11 órakor
dr Rabinovszky Máriusz

Február 8-án, vasárnap d. e. 11 órakor
dr Pogány Ö. Gábor

★

KÉPZŐMŰVÉSZETI ELŐADÁSOK

a kiállítóhelyiségben
vetített képekkel

Január 23-án, pénteken d. u. 5 órakor

Braque

Előadó: dr Kampis Antal

Január 30-án, pénteken d. u. 5 órakor

Modigliani

Előadó: dr Dombi József

Február 6-án, pénteken d. u. 5 órakor

Világhírű önarcképek

Előadó: dr Radocsay Dénes

★

A Fővárosi Népművelési Központ
irodalmi délutánjai

a Népművelési Központ kiállítóhelyiségében
(VII., Rákóczi-út 30, félemelet)

Január 28-án, szerdán d. u. 6 órakor

VÉSZI ENDRE

BULLA ELMA, a Belvárosi Színház tagja

ANTAL ISTVÁN zongoraművész

Február 4-én, szerdán d. u. 6 órakor

GODA GÁBOR

MEZEY MÁRIA

LENGYEL GABRIELLA hegedűművésznő

Február 11-én, szerdán d. u. 6 órakor

HELTAI JENŐ

PÉCHY BLANKA, a Nemzeti Színház tagja

MEDGYASZAY VILMA előadóművésznő

Február 18-án, szerdán d. u. 6 órakor

PALOTAI BORIS

TŐKÉS ANNA, a Nemzeti Színház tagja

BANDA EDE gordonkaművész

BELÉPŐDÍJ NINCS

Felelős kiadó: dr Faludi János
Budapest székesfőváros házinyomdája — 105782
Felelős vezető: dr Mihalik Gusztáv

Keresztes Károly
Kovács Mihály

K

A FŐVÁROSI NÉPMŰVELÉSI KÖZPONT
KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSAI

VII., Rákóczi-út 30., félemelet

VII.

ÖNARCKÉP-KIÁLLÍTÁS

A XIX. és a XX. század nagy magyar festői

1948 január 22 — február 8

+ 29

A katalógus díjtalan

Ipd az anyagban.

Önarckép-kiállítás

A ma embere örömest fordul befelé. Ez a befeléfordulás még jobban érezhető a művészeknél, akik műveikben legtöbbször nem is a külső világot objektiválják, hanem legbelső énjüket vetítik művészetükön keresztül. A külvilág és a belső én érzelmei között festőink már régen megtalálták a hidat, önarcképet festettek, ami egyúttal kötetlenül kifejezhette a művész legőszintébb hitvallását a művészetről is. Ez már többé nem reprezentatív portré, ami csak arra jó, hogy az ábrázolt hivatali nagyságát, hivatása tekintélyét sugározza a többi halandó felé, hanem önvallomás: sokszor az emberi gyengeségnek kifejeződése is érezhető lehet az arcvonásokon keresztül.

A mult század magyar festői még nem vették igénybe ezeket a lehetőségeket, mert nem is akartak ennyire emberi mezben mutatkozni a nagy nyilvánosság előtt, s inkább hódoltak a kor szellemének: minél nagyszerűbben feltüntetni azokat az emberi vonásokat, amelyek etikailag és esztétikailag legmagasztosabbak a kortársak előtt. Ennek fokozására igénybevették nemcsak a festői eszközöket, amelyek rendelkezésükre álltak, hanem azokat a kellékeket is, legtöbbször ruhákat, amelyek még ünnepélyesebbé tették arcképi megjelenésüket. Az objektív látásmód maradéktalan kivetítése így mégjobban hangsúlyozhatta a nem művészi, hanem inkább emberi szándékot: nem a művészet, hanem inkább az ember felmagasztosítását

Mennyire más a huszadik század művésze. Őszinte nemcsak művészetével, hanem magával szemben is. Ez leginkább abban jut kifejezésre, hogy szívesebben festi önmagát, mint bármely más személy képét; különösen reprezentatív portrék festésétől irtózik és ha már más képét is festi, csak a hozzá közelállókról lehet szó, akiknek egyazon felfogása van a világról, a világban való megjelenés formájáról, művészi kifejezésmódban pedig feltétlenül alávetik magukat a művész elképzeléseinek. Így történik, hogy ekkor már külön keresnek művészeket reprezentatív portrék festésére.

A művészi önarcképfestés kötetlenné válik, lírai önvallomás lesz. Ez a kötetlenség csak a külső néző számára nem jelent egységes formát, mert a művész festői kifejezésben előadja azt, amin keresztül beilleszkedik a XX. század festői irányainak egyikébe és ezzel az egyetemes magyar művészetbe. Az önarcképfestés tehát még ma sem puszta öncél vagy műfaj csupán, hanem számunkra adalék egyrészt a művészegyéniség legmélyebb megismerésére, másrészt feltételnélküli ismérve a művészi kvalitásoknak. A XX. század művészének sokszor témája az önarckép, élete folyamán sokszor felbukkan ugyanaz a téma, mert az egyén művészi fejlődésének egy-egy mozzanata sokszor találkozik az ember lélekbeli állapotával. Így születnek meg a XX. század magyar művészetének remekei, amelyeknek egymásmellé állítása tanulságos nemcsak emberi, de művészi szempontból is.

A Fővárosi Népművelési Központ a XIX. és XX. századi magyar festők önarcképeinek kiállításával nem törekedett teljességre, mert ez már múzeális feladat lenne. A kiállítás anyaga azonban mégis felöleli azoknak a művészeknek alkotásait, akik művészileg jelentősek voltak s egyrészt a mult században vagy a századfordulón önarcképet festettek, másrészt ezekben a korokban vagy a XX. században művészileg jelentősek voltak s ugyanakkor lehetőségeink voltak önarcképeik kiállítására. Egyben arra is törekedtünk, hogy a nagyközönség részére eddig hozzá nem férhető munkákat állítsunk ki, hogy a főváros közönsége részese legyen annak a magasrendű munkának, ami művészeink legsajátja volt. A XX. század művészete talán nagyobb számban van képviselve a kiállításon, aminek az értelmét abban látjuk, hogy Ferenczy Károly óta az önarcképfestés Magyarországon abban az irányban fejlődött, ami a mai művészettörténeti és esztétikai szempontoknak legjobban megfelel: rembrandti önvallomás lett az emberről és a művészetről.

A kiállítás anyagát az Országos Magyar Szépművészeti Múzeum, a Magyar Nemzeti Múzeum Magyar Történelmi Arcképcsarnoka, a Fővárosi Képtár anyagából válogattuk ki, fővárosi műgyüjtők, illetve egyes művészek örökösei pedig: özv. Aba-Novák Vilmosné, Albin János építészmérnök, özv. Dési-Huber Istvánné, Farkas Károly, Halápy Jenő, özv. Kernstok Károlyné, Kmetty János és Szilágyi Sándor képeket bocsátottak rendelkezésre.

Dr Dombi József

Önarcképek:

1. ~~ABA-NOVÁK~~ VILMOS ..... (1894—1941)
2. ~~BARABÁS~~ MIKLÓS ..... (1810—1898)
3. ~~BORSOS~~ JÓZSEF ..... (1821—1883)
4. ~~DERKOVITS~~ GYULA ..... (1894—1934)
5. ~~DÉSI-HUBER~~ ISTVÁN ..... (1895—1944)
6. ~~FARKAS~~ ISTVÁN ..... (1889—1944)
7. ~~FERENCZY~~ KÁROLY ..... (1862—1917)
8. ~~FÉNYES~~ ADOLF ..... (1867—1945)
9. ~~GULÁCSY~~ LAJOS ..... (1882—1932)
10. ~~HOLLÓSY~~ SIMON ..... (1857—1918)
11. KERNSTOK KÁROLY ..... (1873—1940)
12. KOVÁCS MIHÁLY ..... (1819—1892)
13. LOTZ KÁROLY ..... (1833—1904)
14. MADARÁSZ VIKTOR ..... (1830—1917)
15. MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ ..... (1852—1919)
16. MÉSZÖLY GÉZA ..... (1844—1887)
17. MUNKÁCSY MIHÁLY ..... (1844—1900)
18. NAGY BALOGH JÁNOS ..... (1874—1919)
19. NAGY ISTVÁN ..... (1873—1937)
20. NEMES LAMPÉRT JÓZSEF ..... (1891—1934)
21. RÉTI ISTVÁN ..... (1872—1945)
22. RIPPL-RÓNAI JÓZSEF ..... (1863—1927)
23. SZAMOSSY ELEK ..... (1826—1888)
24. SZÉKELY BERTALAN ..... (1835—1910)
25. SZINYEI-MERSE PÁL ..... (1845—1920)
26. TIHANYI LAJOS ..... (1885—1939)
27. THORMA JÁNOS ..... (1870—1937)
28. TORNYAY JÁNOS ..... (1869—1936)
29. VASZARY JÁNOS ..... (1867—1939)

KERNSTOK KÁROLY

55. Mezei munka, olajf. mgt.

Nemzeti Szalon

1940 jan. febr.

Szinyei Társ

VII - Kiáll.

er: Rossz hírek.

KERNSTOK KÁROLY †

62/a. Erdő. Olajfestmény

mgt.

Nemzeti Szalon 1942 jan.-feb.

Szinyei Tars. VIII. kiáll.

880.

Kernstok Károly

110. Kernstok Károly: *Ördnek a nyárnak* (olajf.) 1800 pengő.
111. Kernstok Károly: *Ádám és Éva* (olajfestmény). Eladó.
111a. Kernstok Károly: *Reggeli napfény az őszi erdőben* (olajf.)
A Szépművészeti Muzeum tulajdona.

1929. jan.

Nemzeti Szalon

Kut

1939

A

SPIRITUÁLIS MŰVÉSZEK SZÖVETSÉGE

15 ÉVES, JUBILÁRIS

KIÁLLÍTÁSÁNAK

KATALOGUSA

Kernstok Károly

koll. kiáll.

Ernst Múz. 138/a. kiáll

1933. febr. kat.

Tanulmány. — 1919. (Befejezetlen.) — Tanulmány. — Hazatérő nyájak. — Nyári felhők. — Őszi munka a mezőn. — Tanulmány. — A bajosi út. — Szeles Dunapart. — Dunántúli táj aratáskor. — Fény ellen. — Harmatos reggel. — Tél. — Őszi alkony. — Magányos fa.

Kernstok Károly

önálló kötete

az Ars Hungarica

sorozatban

nak meg keleties motívumok.

Az egyszerűbb török házak Budán és Pesten rendszerint fából készültek, de olykor vályogból vagy téglából is. Fedésük vörös cseréppel történt. A berendezési tárgyak legfontosabbika a kályha volt, mely egyúttal a házifürdő vizét is melegítette. A padlófűtés kétségtelen nyomait sikerült megtalálni az új piarista rendház építésekor előkerült szerény épület romjaiban.

Az újabb kutatás véleménye szerint[13] a napjainkban lebontott Tabán egyes épületei, főkép a Hadnagy-utca néhány háza török időből származott volna. Erre vallottak volna a faerkélyek, kényelmetlen lépcsők, embermagasságon túl elfalazott ablakok, melyek mögött a közönség a háremek hajdani szépeinek árnyékát sejtette. A városrész lebontása alkalmával azonban kiderült, hogy az épületek kivétel nélkül a XVIII. századból származtak, a keleties íz azzal magyarázható, hogy a sokáig török megszállás alatt élő rácok, kik a Tabánt benépesítették, az oszmán építési modor hatása alatt állottak. Török műrészlet itt nem került elő, ami az apró, szegényes házak alatt megbújt s a lebontás alkalmából napvilágot látott, az egy régebbi keresztény kultúra emléke.

Ami a mecsetekről és mesterekről illeti, mindössze két

Kernstok Károly

erőd

z

Birnbaum

11. l. 31. l.

Résztvett a buffalói magyar graf. kiállításon 1914.

Ganois Vencelé, aki két helyen is
niátora, akinek a címlapot és több
dagon kúszó, szélesen szétterülő
és olasz, talán bolognai kódexek
t készült és a címlap oldaldíszébe
a hetvenes évekre datálja a kódexet.
éveiben tűnik fel Pozsonyban az
stílusa is. A Széchenyi-könyvtár
44 v. lapján lévő kálváriakép már
zült. Felfogása, szelleme azonban
ebrászat Ungarn Kreuze-i, Assisi
sának második felében mindjobban

a nem is maradtak ránk nagy szám-
ében művészi nívón álló műhely
csak két alkotását ismerjük idáig.
ségletének kielégítésére működtek
y Henrik plébános kivételével, alig
kézirat díszítése, vagy más, szem-
ható, hogy a legtöbb kódexet fel-
a, elvétve németstílusú elemeket

Kernstok Károly

Vázlat könyvéből,
télakt, rajz Repr.

Rózsa M Sz. 207. l.

VI

KERNTSTOK KÁROLY

89. Erdő	olajf.
90. Libalegelő	„

Nemzeti Szalon

1938. okt. nov

Kut

SUGÁR ANDOR

128. Kubikusok	olajf.-temp.	250.—

SZOBOTKA IMRE

131. Kártyázók a kertben	olajf.	700.—

SZŐNYI ISTVÁN

132. Udvaron	olajf.	mgt.
133. Tájkép	temp.	mgt.
134. Halászok	„	mgt.

TORNYAI JÁNOS

135. Alföldi táj	olajf.	mgt.
136. Zagyvapart télen	„	mgt.

Kernstok Károly ifj.

Ifj. KERNSTOK KÁROLY
103 Éva, olajf. 2400.—

Nemzeti Szalon 1930 jan.
Kut

A

KUT-NAK EBBEN A

KATALÓGUSÁBAN

KÖZÖLT ÖSSZES

KLISÉKET

KERNSTOK KÁROLY / 1873 - 1940 / :

133. A Duna Nyergesujfalunál. - Olajf.,v. 115 x 78 cm. Jelz.l.j.: "Kernstok Károly 915".

Székesfőv. képt. pub. kiáll.
1944

Kernstok Károly

MAROSÁN GYULA :

169. Csirkék. - Olajf., v. 58 x 44 cm. Jelz.l.j.: "Marosán 938".

MAROSÁN LÁSZLÓ :

170. Leányfej. - Szobor, terr. Mag.: 33.5 cm. Jelz.b.o. a vállon: "Marosán L."

H. MATTIONI ESZTER :

171. Virágcsendélet. - Temp., v. 30 x 59.5 cm. Jelz.l.j.: "Mattioni E."

172. Tisza. - Temp. v. 95 x 64 cm. Jelz.l.j.: "Mattioni E."

Kernstok Károly

irod

Bárdos Artur:

Kernstok-

Nyugat 1910

jan. 16

SZÉPMŰVÉSZETI KIÁLLITÁSOK
MAGYAR MESTEREK MŰVEIBŐL

CSÓK ISTVÁN, GLATZ OSZKÁR, FÉNYES
PÉCSI PILCH DEZSŐ, SZŐNYI IST

A fentnevezett magya
egybetömörülve szépr
külföldön s eréven fe
vészet egy kétségtele
megvalósitása érdekéb
kézi szinezésü, sorsz
kőrajz gyüjtemény kö
papiron van nyomva s
mappák kereskedelmi
ára 9 műlappal együtt
Midőn eme nem csekél
Nagyságod nagybecsü

Kernstok Károly

(irod.)

Művészet. 1938. 60, 61. l.

(C. a.: az Ernst-Museum kiállításai.)

tvivő Krisztus.

képtár külföldi mesterei. Vasárnapi Újság. 1916., 825. l. (Képe 826. (l.) (Gebrandt van den Ecchaut.) — Gerevich PA, 243. l. (Képe 247. (l.) (Ecckhaut.) — Décsei: Könyvismertetés. MM. V., 1929., 173. l.)Ecchaut.) Benesch Belved. 70. l. (Moeyaert.)

METALFÖLDI FESTŐ 1500 körül
tus mellképe
empera, 21 × 16 cm.
Maszlaghy II. 264. szám.

Kernstok Károly

Őszi táj, c. lépe

repr.

Árverési Közlöny

1940. 3. rk. sz.

kos díszítéssel. 590. gr. . . . . 95.—

1211. KARKÖTŐ. Arany, domborított és áttört díszítéssel, onixxal díszítve. 48 gr. Iparművészeti munka . . . . . 250.—

1212. GYÜMÖLCSKOSÁR. Ezüst, bordásan vert díszítéssel. 654 gr. . . . . 100.—

1213. GYERTYATARTÓ. Ezüst, vésett díszítéssel. Egy pár. 485 gr. . . . . 68.—

1214. GYŰRŰ. Fehérarany, zafirral és brilliánssal . 220.—

1215. CSÉSZE ALJJAL. Ezüst, vésett díszítéssel, részben aranyozva. Egy pár. 205 gr. . . . . 32.—

1216. CIGARETTASZELENCE. Ezüst. 98 gr. . . . 18.—

1217. KARPEREC. Aranyozott ezüst, ékkövekkel díszítve . . . . . 18.—

1218. CIGARETTASZELENCE, dobozalakú. Ezüst, 96 gr. . . . . 18.—

1219. MELLTŰ. Tizenhatkarátos arany, szmaragddal és gyémántokkal díszítve. 13½ gr. . . . . 145.—

1220. CIGARETTASZELENCE. Ezüst, dobozalakú, vésett díszítéssel . . . . . 8.—

Kemstock Károly
festő

Fővárosi Lapok 1900. dec. 9., 7. old.
(Vajda Ernő: Téli tárlat.)

Kalmon

Kernstock Károly
festő

Fővárosi Lapok 1900. dec. 16., 5. old.
(Vajda Ernő: Téli tájak.)

Kalmár

Kernstok Károly (szül. 1873).

291. AKT SZABADBAN. Jelezve.
Vászon. 80×48 cm. 120.—

292. KORONÁZÁSI JELENET.
Vászon. 35×50 cm. 80.—

293. NŐI AKT. Jelezve és dat.: 1905.
Vászon. 161×149 cm. 100.—

Almásy - Teleki II. 1939

XXVI

BIBLIOTHECA-OFFICINA KIÁLLITÁSOK

BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 47.

MEGHÍVÓ

KERNSTOK KÁROLY

MŰVEIBŐL RENDEZETT
KIÁLLÍTÁSRA

MEGNYITJA:
NÉMETHY KÁROLY
szfőv. tanácsnok

1947 május 31-én, szombaton délután 4 órakor

RENDEZTE:
dr. gegessi KISS PÁL
egyetemi tanár

A kiállítás megtekinthető május 31—junius 14, hétköznap 10 — 5, vasárnap 11 — 1 óráig.

Belépődíj nincs

KÖNYVNAP JUNIUS 2—4.

MINDEN KÖNYVNAPI KÖNYV KAPHATÓ

a BIBLIOTHECA-ban

*

AZ OFFICINA KÖNYVNAPI UJDONSÁGAI:

POGÁNY Ö. GÁBOR:

A MAGYAR FESTÉSZET FORRADALMÁRAI

30 színes és 70 fekete képpel

FALUDY GYÖRGY

ŐSZI HARMAT UTÁN

versek az emigrációból

OFFICINA

BUDAPEST 1947 MAJ 29 Hb 62 Hb

NYOMTATVÁNY

MAGYARORSZ 8 FILLÉR

Dr. Szentiványi Gyulas ur

főtitkár

Bpest

XI. Lagymányos u 16

I/21.

KERNSTOCK KÁROLY / 1873 - 1940 / :

124. Öntözés. - Olajf., v., 86 x 60.5 cm.
Jelz.nélkül.

Kernstock Károly

Kopp 1935/40. Magyem. II.

2187. KEREK ASZTALTERÍTŐ, fém-szálakkal kötve, bársony-betétekkel 25
2188. KATRINCA 10
2189. KATRINCA 10
2190. NÉPIES HÍMZÉS 15
2191. NÉPIES HÍMZÉS 15
2192. KATRINCA 10
2193. KEHELYTERÍTŐ, selyem, gazdagon hímezve. Magyar, XVIII. sz. 50
2194. ANTEPENDIUM, vászon, hímezve, horgolt csipkeszegéllyel. Olasz 100
2195. KAZULA, ezüstszövet, betétjén szines hímzett virágokkal. XVIII. sz. eleje 60
2196. TERÍTŐ, rózsaszínű selyem, szines hímzéssel. XVIII. sz. 50
2197. PLUVIALE, brokát 50
2198. GOBELINHÍMZÉS, 2 drb 110
2199. ÁGYTERÍTŐ, kettős ágyra, vert csipke és kézirecebetéttel 50
2200. VALÓDI CSIPKE, 340×16 cm 180
2201. VALÓDI CSIPKE, 310×10 cm 30
2202. VALÓDI CSIPKE, 100×35 cm, (Kissé hibás) 20
2203. VALÓDI CSIPKE, 80×18 cm 5
2204. CSIPKESÁL 15
2205. VALÓDI CSIPKECSÍK, 48×9 cm 10

Kernstok Károly

trasztját. És megfesti a természetmögötti valóság alakjait. Nem mint szimbolumokat, hanem mint megérzett, meglátott valóságot. — Rippl-Rónai József meg akarja látni az ember sejtelmességét. Megszerkeszti a modelje lelkületét, kitalálja soha meg nem nyilvánult tehetségeit is, s aztán izgatottan lesi, hogy meg tudja-e látni is az arcon, a szem tekintetében, az alak vonalritmusában azt, amit megtudott, vagy kitalált róla? Így festi meg olajban, temperával, így rajzolja pasztellel az arcképeit. A szemek mély árnyékai, a homlok plasztikája, a száj ritmusa, a tónusok egymásba mosódottsága vagy a kontrasztok hevessége fejezi ki rajtuk azt, amit meglátni vélt. Arcképei ennek a vélt látásnak a pozitiv észleletekre való ráerőszakolásától izgalmasan sejtelmesek lesznek. Kiérezzük belőlük azt, hogy a festőjük a titokzatosság hatása alatt állt, amikor megfestette őket. Nem pszikológiai jellemzés, hanem spiritualisztikus leleplezés az ő arcképfestése. Képeinek festését, megrajzolását az teszi sajátságossá, hogy azt a leleplezést egyszerre, egyetlen képzet keletkezésének tartama alatt, akarják elvégezni. Hassanak úgy, mintha hirtelen támadtak volna, mintha

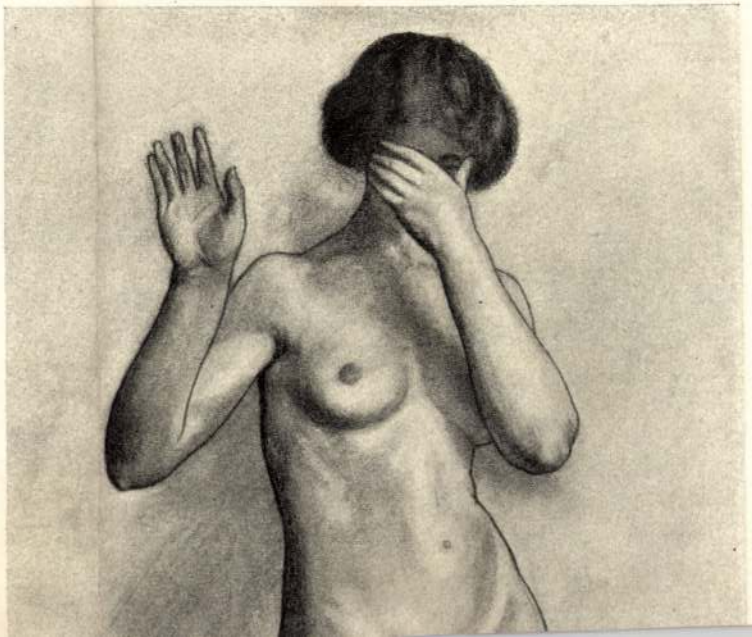

LÁZÍTÓ A GYÁRI KANTINBAN FESTETTE KERNSTOCK KÁROLY

rajzolja. Néha nem is azokat a színeket festi le, amelyeket látott, hanem azt a harmóniát, amely megkapta. A harmóniák értékét, s nem az alkotó elemeiket. Érthetetlen, hogy ezt a festést sokan pózolásnak mondják. Hiszen a természetességnek, a józanságnak nem egy nagyszerű összetevője formálja benne az érdekes eredőt. Az ő festése nem pózolás, hanem logikus stilizálás. Gondoljunk csak arra, hogy például a freskófestőt a matéria, a fal, a színskála fogyatékossága s az idő rövidsége hogyan szorítja stilizálásra, s hogy ezt a stilizálást milyen magától értetődőnek tartjuk! Rippl-Rónai stílusa tulajdonképpen ugyanolyan forrásból ered, mint ez a nagy stílus: a materián és az időn való uralkodásból.

Kacziány Ödönnel és Rippl-Rónayval együtt a szimbolisták osztályába sorozzák Nagy Sándort. Semmi közösség sincs köztük; még a szimbolizmusuk sem az. És világról való fölfogásuk, a művészet föladatairól és eszközeiről való vélekedésük közt sincs atyafiság. Az ő festése egyenes ellentéte az elfinomodottságnak, az elművésziesedettségnek. Modernsége az egyszerűségnek, az elemiségnek keresése. Szimplicitása a mellékesnek, a fölöslegesnek, a bonyolult látásnak és a virtuozan összetett kifejezésnek száműzése. Naivitása egyenesen abból a világfelfogásból fakad, amely az életet a maga komplex voltától

Királyhalmi (Szeged) leletek VII. 247.

Kernstok Károly

aukció

Árverési Csarnok (Rt.

31. sz. 1926. febr.
32. sz. 1926. ápr.
33. sz. 1926. jún.
36. sz. 1927 febr.
37. sz. 1927 márc
38 sz. 1927 máj.
39 sz 1927 okt.

A láma

Irta Herczeg Ferenc

Van nekem egy festő barátom, akit öt-hat esztendővel ezelőtt még senki sem akart komolyan venni. Mikor kiállította az első képét, az emberek majd megpukkadtak a nevetéstől.

— Ez a betyár mulat rajtunk! mondogatták.

Pedig a kép tárgya komoly volt: egy haldokló gyermeket ábrázolt.

Ma már mindenki komolyan veszi az én barátomat és mivel a művészetén nem tapasztalok semmi változást, bele kell nyugodnom a gondolatba, hogy öt esztendő óta megváltozott az egész világ. Legujabb képét, a Haldokló anyát, megvette az állam a muzeum számára.

Ez az én barátom egy este így szólt hozzám:

— Ti írók, mondta, — nagyon el vagytok maradva. Csodálatosképpen még mindig az akadémiák elavult és hazug elvei szerint dolgoztak. A regényeitekben nincsen levegő és napfény, hanem igenis van háttér. Többnyire azzal a barnapiros háttérrel dolgoztok, melyet a régi arcképfestők képeiről ismerünk. Az alakjaitok mindig pózolnak és csak elvétve élnek. A teknikai ügyességteket kicsinyes részletek fölösleges és hazug kiszinezésére fordítjátok. Igen, ti mindannyian selyem-festők, bársony-festők és kamgarn-festők vagytok. A dolgok lényegével azonban vajmi keveset törődtök. Vissza kell térnetek a természethez, egyszerüségre

Kernstock Károly: **Arckép**

Titeket megzavart a földi jelenségek látszólagos végtelensége. Pedig mindezek a jelenségek egy-két tucat alapötletre vezethetők vissza. A természetnek van egy csomó alapötlete, azoknak a kombinálásával állítja elő minden alkotását.

találom a világot, amelyben élnem, halnom kell. A siker, mint azok a szép, kék bodrogi hegyek, annál messzibbnek tetszik, minél inkább töröm magamat feléje. S minél tovább élek ezek közt a füstös, szennyesszáju, érthetetlenül vidám emberek között, akik cigánytársaim, annál kevésbbé tudom megszokni őket. Nem tudom, hogy volna jó, csak azt tudom, hogy így nem jól van. Meglehet, amúgy még rosszabbul volna. Mindössze annyit mondhatok magának, hogy irígylem azokat az asszonyokat, akik egy embernek élnek.

Ez az utóbbi pár szó is elég volt rá, hogy szeget üssön a Vidovics fejébe.

De elkövetkezett az utolsó nap is.

Mira csak előtte való este, a szezónt befejező előadáson búcsuzott el a közönségtől. Attól fogva már nem lehetnek egyedül. Másnap délelőtt pakolnak s délben már indul a vonat.

Vidovics kikönyörögte, hogy az utolsó délutánt együtt fogják tölteni. Nem otthon, Lola, Fröhlichné, Sugár Mariska és a cselédlányok előtt, hanem az orgona-virágok között, egyedül. Délben kiszöknek Szent-Jánosra s csak hat órakor jönnek haza, az előadásra. Mira beleegyezett.

A kocsi kinn várta őket a szőlős kerteknél. Mikor Lola haza ért a próbáról, már kinn voltak a pusztán.

Ha rendre elmondanám, mit beszélgettek e siralomházi órákban, tartok tőle, fölötte untatnám a türelmes olvasót. Búcsuzó szerelmesek sok gyerekséget tudnak egymásnak mondani, ami harmadik személyek

— Isten veled, Te drága! — felelt a másik, olyan hangon, mintha imádkozott volna.

Elváltak. A lány lassan előre ment a színház kis ajtajáig s onnan visszanézett. Vidovics ott állt, egy helyben, ahol elbúcsúztak s nem vette le róla a tekintetét.

Még egyszer intett neki, még egyszer köszöntötték egymást, aztán bement a vigasságnak szentelt palotába.

Vidovics valami affélét érzett, mintha hirtelen fejbe kóllintották volna.

(Folyt. köv.)

BORONGÁS

Ülök magamban csöndes éjben . . .
Temetgetem szívem reményeit,
Pedig nem úgy van, mint volt régen,
Hogy egyik meghal — másik születik.
A szép idő eljár felettem,
Az élet fáját rázza már a szél
És ágastól töri . . . úgy érzem,
Nem is egyenként hull le a levél!

De nem baj! Végének kell lenni
Mindennek, ami gyarló földi rög,
A vágy, a hír, a fény mind semmi,

IRODALMI ÉLET

Szerkeszti: SZITNYAI ZOLTÁN

Nagy Endre IRODALMI KONFERANSZA

A NÍVÓ. Régi kedves fürdőhelyemen, az étterem teraszán mellém telepedett *Békeffi* László. Kiderült, hogy este kis társulatával előadást fog tartani és megörült, hogy addig is agyonütheti az időt a társaságomban. Elbeszélgettünk és meglepetve láttam, hogy ez a vásottan csúfondáros tréfacsináló a »métier« szigorú korlátain kívül milyen érzelmes ember. Olyan szentimentális, mint egy rojtos szempilla peremén rezgő könnycsepp. De nemcsak szentimentális, hanem igaz rajongó lélek is, a szebbnek, a jobbnak tikkadt, repeső sóvárgásával. Lelkendezve mesélt új kabaréjáról, a *»Pódium«*-ról, amely ősszel fog megnyílni és büszkén ujságolta, hogy ebben a kabaréjában végkép szakítani akar a köznapi olcsó viccelődéssel. A színlapon is jelezni fogja, hogy ez *az írók kabaréja lesz.* Itt nem fognak szóhoz jutni az útszéli kabaré-költészet mesteremberei; teljes igyekezetével azon lesz, hogy legkitűnőbb és legnevesebb íróink közreműködésével az *Irodalom* magas színvonalára emelje a műfajt. Azt válaszoltam neki:

— Igazán őszinte szívvel gratulálok nemes elhatározásához. De engedje meg, hogy vén tapasztalt róka létemre egy kis megjegyzést tegyek. Tudniillik valamikor én is gondoltam ilyesmire. Szóltam egy lehellet-finom, andalgó lelkű nagy lírai költőnknek, hogy tisztelje meg a kabarémat valami írásával. O kegyesen megígérte, hogy majd gondolkozik a dolgon. Néhány nap mulva aztán el is hozta igazgatói szobámba a művét és elkezdte felolvasni. Én lehúnyt szemmel hallgattam és előre örültem az áhítatos költői gyönyörűségnek, amely rám vár. De lassanként, fokozatosan hüledezni kezdett a vérem. A holdvilág-lelkű költő egy burleszk színpadi tréfát írt, amelynek röviden azt volt a témája, hogy Salamon Bélát valami vérszomjas terrorfiúk üldözik és ő végső szorogatottságában úgy menekszik, hogy hirtelen lehúzza a cipőjét és üldözői gázmérgezésben ájultan rogynak össze. — *»Azt hiszem, ennek frenetikus hatása lesz!«* — mondta a költő diadalmas mosollyal... Aztán megkértem *Harmat* Imrét, a csintalan pesti költészet utólérhetetlen mesterét, hogy írjon valami nívós dolgot a kabarémnak. Néhány nap mulva elhozott szerény mosolyával egy magasan repülő, mélyenszántó lírai költeményt; boldog volt az a színész, akire rábíztam a szavalását... Ebből pedig az a tanulság, hogy nagyon helyes, ha irodalmi kabarét csinál, biztos, hogy a közönség a trágár mulatságoktól rég csömört kapott már. *De ne a nevekhez ragaszkodjék, hanem az irodalomhoz.* Abba a kabaréba a nagynevű írók fogják írni az útszéli burleszkeket és a kis kabarépoéták a megilletődött költői műveket. Mert hiába nevezi *irodalmi kabarénak*, a nagy író mindig le fog ereszkedni hozzá, ellenben a kis kabarépoéta megilletődve fog fölemelkedni

Kernstok Károly nyergesujfalusi birtokán töltötte a nyarat (Alexander foto)

színpadra és soha nem lesz belőle Honthy Hanna.

Ha Salamon Béla, a Wolfner bőrgyár munkása nem lép föl egy műkedvelői előadáson, ma már művezető lehetne a gyárban.

Ha Dénes Oszkár szerette volna a pult mögött való álldogálást, még mindig Kartschmaroffnál lehetne drogista.

Ha Gerő Jenő könyvelő nem érzett volna olthatatlan vágyat a plakátrajzolás iránt, amelyet később szörnyen megúnt, soha nem lett volna belőle Szőke Szakáll.

Ha Bánóczy Dezső dr. ügyvédjelöltnek nem kell végrehajtania egy szegény családot, nem tért volna át a rendezői és színészi pályára.

Ha Brodszky Miklós bárzongorista nem vész össze a kávéssal, ma is a zongora mellett ülne.

Ha Komlós Vilmos bankigazgató pécsi pénzintézete nem bukik meg, soha nem lett volna belőle Sajó.

Ha Indig Ottó állomási felvigyázó vonalszakaszán nem ütközik össze két vonat, akkor Indig Ottó ma már aranycsillagos vasutas lehetne.

Ha Nóti Károly hirdetési akvizitőrtől nem vonják le a jutalékokat a régi »bóvli« üzletek miatt, ma a hirdetési szakma dísze lenne.

Ha Korda Sándor ezelőtt 25 évvel bejut egy előkelő laphoz rendőri riporternek, ma nem lenne a világ filmiparának egyik büszkesége.

Ha Radó Sándor inast a Weiner és Grünbaumnál az egyik segéd nem pofozza meg, mert késéssel hozta a fröccsöt, ma már úridivatkereskedő lehetne.

Kernstok Károly

nagy retrospektiv kiállítása a Művészházban

1911.

Ropalotafela 12.l.

Kernstok Károly

FESTÉSZET

Kernstock Károly képeinek kiállítása a Művészházban. Ismertették a napilapok nov. 25., hetilapok dec. 3. számai.

1911. 1911.

(Művészet 1912. 39. l.)

Kernstok Károly

1911. nov.

25-én Kernstock Karoly
retrospektiv kiállítása a Művészházban Budapesten

Művészet 1911. 427. l.

Magyar [illegible] Tömeben, Iskolcsi sikk, Budapest [illegible]

Kernstok Károly

1912

Kernstock Károly. Irta Lyka Károly. Új Élet VII. 1 – 2.

(Művészet 1912. 78 l.)

Kernstok Károly

Revár XX 471. l.

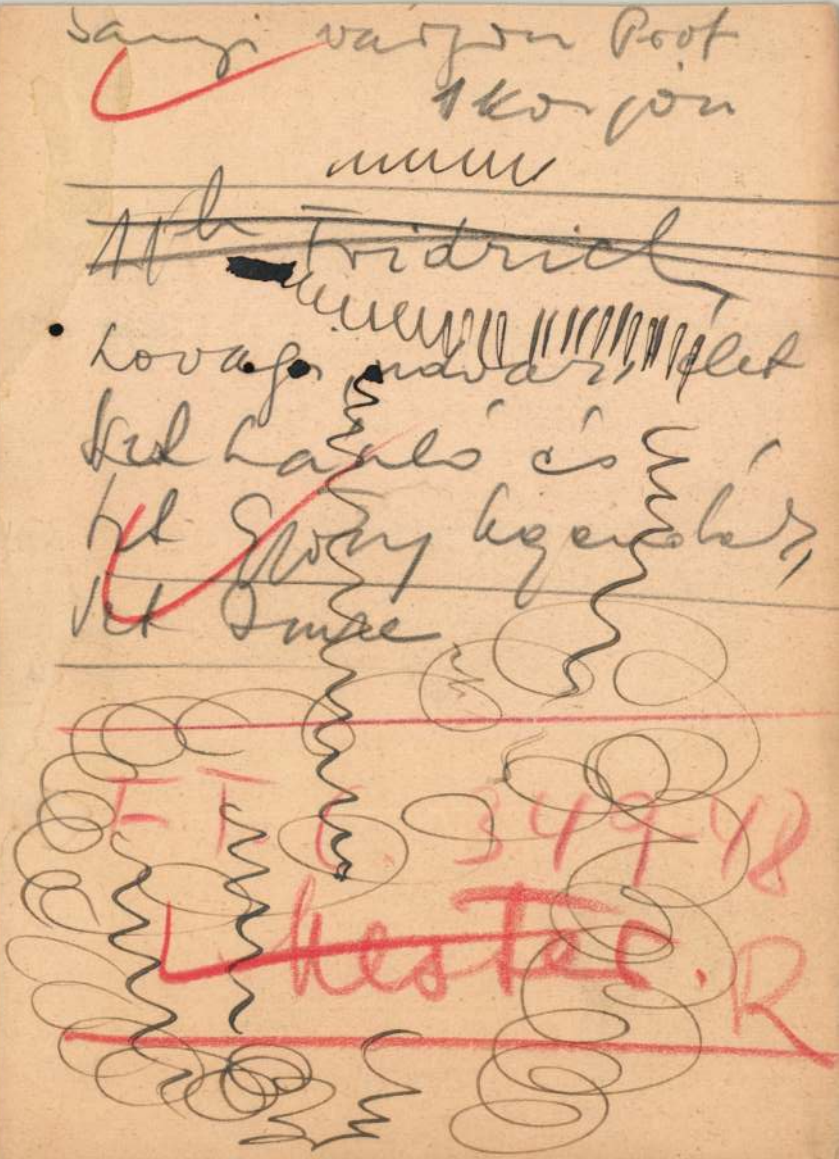

Kernstok Károly

l.

Gerő Ö.: Modern
m. festők.
Müv. Kronika
1904. márc. 15.

Kernstok Károly

cid

Magyar Kulturszemle

1941. 2. 4. 45. l.

([a Tamás Galéria ban])

HÁROM NAGY MAGYAR MESTER RAJZAI.

Szépen kiegyensúlyozott grafikai kiállítást rendezett a Tamás-Galéria budapesti magángyüjteményekben őrzött rajzokból. *Ferenczy Károly* egyszerű. kis méretük ellenére is monumentálisan ható tanulmányai jól kiegészítették a rövid-del ezelőtt lezajlott gyüjteményes kiállításon szerzett benyomásokat. Különösen érdekesek voltak apró akttanulmányai, melyeken a test tömege a háttér foltjaiból emelkedett ki. Ferenczy lehiggadt vázlataival szemben éles ellentétként hatott *Rippl-Rónai József* grafikája. Leányalakjainak tussal rajzolt körvonalai szinte vibrálnak, a testfelületek nyugtalanul hullámzanak. Megkapóak dekoratív rendeltetésű tervei is. A kiállítás legnagyobb meglepetése a nemrég elhunyt *Kernstok Károly*. A művész legszomjasabb érdeklődéssel a vonal felé fordul. Bámulatos könnyedséggel és biztonsággal építi fel egy-egy vékony körvonallal alakjait. Akttanulmányai lendületesek és kifejezőek. Rendkívül figyelemreméltóak lovakról és kutyákról készült vázlatai. Nagyszerűen vissza tudja adni a ló nemes mozgását, ideges lényét. Néhány vonal és folt elég ahhoz, hogy a legszövevényesebb mozdulatot is maradéktalanul vissza tudja adni. Nagyon szép a késői Ádám-Évához készült kompoziciótanulmány is.

auch die Kunst einen unabtrennbaren
einen ungarischen Kunstgeschichte, ist
lbaren ungarischen Geistigkeit.
Siebenbürgens geht somit in den Strom der gross-
nimmt an deren Stilentwicklung lebhaf-
Anteil. Ohne sie wäre die ungarische
unvollkommen und historisch umbegreif-

Kernstock Károly

KÉPZŐMŰVÉSZET.

** A Képzőművészeti Szabadiskola uj igazgatója. A Kernstock Károly, Rippl-Rónai József és Vedres Márk vezetése alatt álló Képzőművészeti Szabadiskolát, a mely negyedik éve áll a magyar művészképzés és a képzőművészeti kultura fejlesztésének szolgálatában, most egy műbarátokból álló társaság vette át, mely nagyobb tőkebefektetéssel szélesebb alapokon fogja az iskolát fejleszteni. Kónyai Elemér, az intézmény megalapitója és eddigi igazgatója megválik az iskolától és helyét Feiks Jenő, a kiváló festőművész foglalja el. 1919. jan. 5.

pészmérnökhallgató nyerte el;
díjat, amely mindig az előző tanév-
és oklevelét a naptári év végéig meg-
ló, Záborszky János okl. gépészmér-

méltósága kormányzóvá történt meg-
, március hó 1-én kiosztandó Horthy
nek összegét a rektori tanács a mult
állapította meg, Petur Alajosnak, a
yama hallgatójának adományoztuk;
őrzászlóalj Jutalomdíj Alapítvány

es és
III. éves mérnökhallgatónak egyen-

ser) Ernő szig. gépészmérnöknek 70,
éves gépészmérnökhallgatónak pedig
ományoztunk.

Az Ujság 1919. jan. 5

saját belátása szerint kiosztandó jutalmakkal, ösztönözze a vegyészmérnöki osztály hallgatóit vegyészeti tanulmányaik elmélyítésére.

A Magyar Vegyészeti Gyárosok Országos Egyesületének az a szándéka, hogy a most felajánlott összeget a következő tanévekben is biztosítja a műegyetem részére, hogy ezáltal is tanujelét adhassa a műegyetem vegyészmérnöki osztálya tanári karának nagyértékű munkásságával szemben érzett nagyrabecsülésének és az ifjúság iránti szeretetének.

A Magyar Vegyészeti Gyárosok Országos Egyesületét a szóbanforgó ösztöndíj létesítésénél főleg az az elgondolás vezette, hogy a jelenlegi súlyos közgazdasági és elhelyezkedési viszonyokon igen sokat lehetne segíteni, ha az ifjúságot a gyakorlati élet felé lehetne irányítani.

A m. kir. Állami Földmérés vezetősége a földmérési mérnöki kar főnökének, Szilágyi Béla miniszteri osztályfőnöknek a nyugalombavonulása alkalmával kifejezést akarván adni az iránta érzett szeretetének, a műegyetemi hallgatók javára 2800

Kernstok Károly

Úvod

Ernst-múzeum kiállításai. II.
Kernstok Károly (1912)

Kernstok Károly

Kernstok Károly (Karl), szül. (geb.) 1873.
257. VÉN CSAVARGÓ (Alter Landstreicher). Jelezve (Bezeichnet): „Kernstok Károly." A művész első működési idejéből (Aus der ersten Schaffensperiode des Künstlers).
Vászon (Leinwand). 160×92 cm.

Kernstok Károly (Karl), szül. (geb.) 1873.
258. A FALU BOLONDJA (Der Dorfnarr). Jelezve lent balra (Bezeichnet links nnten): Kernstok Károly 1901.
Vászon (Leinwand). 190×162 cm.

Ernst Museum aukción
38. r. Budapest, 1928.

103

1936 február 2–25

7- Kernstok Károly

427 Kernstok Károly (magyar festő; 1873)
Nyergesujfalu. Vászon, olaj; 50×70 cm.

Gerevich PA, 254 l.
Csernoch vette.

Esztergomi képtár

Kernstok Károly

rod

Kende Béla: Jobboldali és baloldali művészet. Művészet. 1940. 34. k. 65, 66. l.

székházban — — — — — — — — — 64
Medgyasszay István: A Takarékpénztárak és Bankok Orsz. Nyugdíjintézetének székháza — 65
Medgyasszay István: Lépcsőház a TÉBONY-székházban — — — — — — — — — 66
Máthé Rezső: Családi ház — — — — — — 67
Halászy Jenő: Református templom — — — — 68
Halászy Jenő: Lakóház terve — — — — — 69
Domonkos Lajos: Műtermes lakóház terve — — 70
Sós Aladár és Vajda Andor: Svábhegyi üdülő-terve — — — — — — — — — — 70
Somogyi György: Kulturház díszterme — — 71
A F. A. N. SZ. oktatóosztály elnöki szobája — 72
Részlet a Székesfővárosi Iparrajziskola kiállításáról — — — — — — — — — — — 73
Perényi Miklós: Családi ház a Lovas-úton — — 73
Perényi Miklós: Völgy uccai nyaraló — — — 73
vitéz Katona Mihály: Lakóház terve — — — 73
Sai Halász Antal és Reiber János: Repülőtér terve 74
mányi Csizmazia Kálmán: Falusi templomban — 74
Andrejka József: Ősmagyar íjász — — — — 75
Lévay Lajos: Bach korál — — — — — — 75
ifj: Szabó József: Cirkusz — — — — — — 76
Budai Sándor: Vozáry Zsuzsa — — — — — 76
Komorovicz Béla: Felvidéki táj — — — — 77
Gábor Marianne: Önarckép — — — — — 77
Wohl Zoltán: Szekszárdi csurgó — — — — — 78

A címlap *Katona Béla* terve.

Kernstok Károly

irád
3

Kút 1927 II. évf.
4–5 sz. 22. l.
(Kernstok Károly
retrospektív kiállítása.)

Kernstok Károly

Ernst Múzeum Kiállításai

CXXXI. 1932

68, 78,

Kernstok

K. 2. *Károly*, festő, * Budapest 1873 dec. 23. Münchenben, Párizsban és Budapesten tanult s naturalista és impresszionista szemléletű képeket festett (Munkából, Szilvásban, Három modell), azután erős átírású, stilizált, a formát és vonalat hangsúlyozó kompozíciókat állított ki, amelyekkel a modern festészet egyik legenergikusabb előharcosa lett (Lovasok a víz partján). Emellett hasonló kötött stílusú falfestmény- és üvegfestménykartonokat készített. Mint a Nyolcak művészcsoport tagja, sok képén a posztimpresszionista képalakítás elveit érvényesítette. 1919—1926-ig Berlinben élt, azután ismét Budapesten telepedett le. 1898. a Ráth-díjat, 1903. a Rudics-díjat nyerte. 1911. a Művészházban, 1917. az Ernst-Múzeumban, 1922. a kassai múzeumban, 1928. febr. az Ernst-Múzeumban rendezett gyüjt. kiállításokat. A KUT művésztanácsának elnöke. Erdei tájék vízzel, Anya gyermekével, Agitátor a munkások közt, Munkából, Őszi munka, Szilvaszedők, Fiatal hölgy arcképe és Reggeli napfény az őszi erdőben c. festményei a Szépművészeti Múzeumban, A Duna Nyergesújfalunál és Legelső kecskék c. képei a főváros tulajdonában vannak.

K. G. I. 5754

Posner Károly Lajos:

Derékon alól, hétnyolcza
bajusza s körszakála rövid. Jo
gyűrű van, a támlásszék ka
demkereszt díszíti. Ingének go
dője rojtos, s zsinóm atillája v
alatt harom sorban:

„Posner Károly La
Gyárnok, aranyé
s több kereskedelmi ka

alól balra: „Kiadta Veretty Soma
s jobbra: „Nyomt. Pollák Testvé

Könyomat, az alak v

Ltfa 7923 C

Kernstok Károly

SÍRBATÉTEL. Kernstok Károly festménye a Szinyeisták kiállításán

HÍREK

Előfizetési árak:

1 hóra . . . . . 3 P
3 hóra . . . . . 7 P

— **Sebestyén Arnold halálozási évfordulója.** Ötödik esztendeje már, hogy *Az Est*, majd *Az Est-lapok* húsz éven át volt igazgatója, a magyar ujságkiadás nagyszerű szervező tehetsége, *Sebestyén* Arnold meghalt. A 25 éves *Az Est* kegyelettel és hálával emlékszik meg nagy igazgatójáról,

— **A gyerekes bilincstörőbűvész betörőzsákmányai.** *Nagyváradról* jelentik: *Sorozatos éjszakai betörések* tartották izgalomban napok óta a nagyváradi kereskedőket. Éjszakánként *rejtélyes betörő* hatolt be az üzletekbe, az ablakon át *a vacsrácsot hihetetlen erővel szétfeszítette* és az így keletkezett nyíláson bemászott. A betörő személyének kinyomozása nehéz feladat elé állította a rendőrséget, mert nem tudták, hogy felnőttel vagy gyerekkel állnak szembe. Ugyanis *a betörő cukrászdában, papírüzletben, hentesüzletben tett látogatásokat és egy-egy kiló fagylaltot, néhány töltőtollat, sonkát, kolbászt zsákmányolt.* Ezzel szemben *az ujjlenyomatok hatalmas kezű férfit sejttettek.* A detektívek napok óta lesben álltak a vasráccsal ellátott nagyváradi üzletek ablakai előtt és a *kereskedők fütykösökkel szerelték fel az inasokat.* Végre egy kis fűszeresinas vezette nyomra a rendőrséget, aki észrevette, hogy *egy hórihorgas munkáskülsejű ember* sorban

i 20-

Kernstok Károly:

80. Vázlat, (Jánoshalmi Nemes Marcel ur tulajdona)

Ropalotafela 128. l.

Ka 15.

C. M. B. monogrammista

Fölöli Imre.

Egész alakban, kissé jobbra van ábrázolva. Feje felett mon... Versicht" szavakkal, kereiben pe... ez olvasható: „Verbum Domini... pok mondatszalagjain „Was D... der Teuffel leyder nichs." Fölött... a CRUCIFIGE-t követelő ördög rá...

Das Lehr verkehrte...
Verfolget des Luth...
Der Pöckly der legt...
Und spricht: Es so...
Ich schlag Euch Teuff...
Und han's wie Dorne...
Deß freuet sich der E...
Und singt das Hos...

~~Gál Dezső~~
~~Görgényi István~~ K
~~Kuba Terence~~
Kerustok Károly
Kóthay Ernő
Krajcsirovics Henrik
Szalai Zoltán
Szlávikné Győrfy Klára
Vaszary János

Soós Gy.: képzm.
kiáll. Tata bányán.
Sz. M., 1954. 332. l.

9

UJ IDŐK

a magyar család
képes irodalmi hetilapja

Szerkeszti

Kernstok Károly

Vezérek (a debrecem egyetem anlajából)

Repr.

Nemzeti Művészet

I. 1. sz.

KERNSTOK KÁROLY: SZILVASZEDŐK

Petrovics M. M.

MATTYASOVSZKY-ZSOLNAY LÁSZLÓ: VIRÁGOK

Kernstok Károly

vód

Dömötör István:

A műpártoló Budapest.

Magyar Művészet

1925. 201. l.

~~Fedeles~~ Ónkupa, fedeles vezett díszzel, ~~[illegible]~~, szűcscéhjelvénnyel és 1710. évszámmal. Mag. 26·5 cm, Brassó, 1710.

Erdélyi Kiáll 1931, 473. szám

Gerevich PA, 260 l.

Kernstok Károly

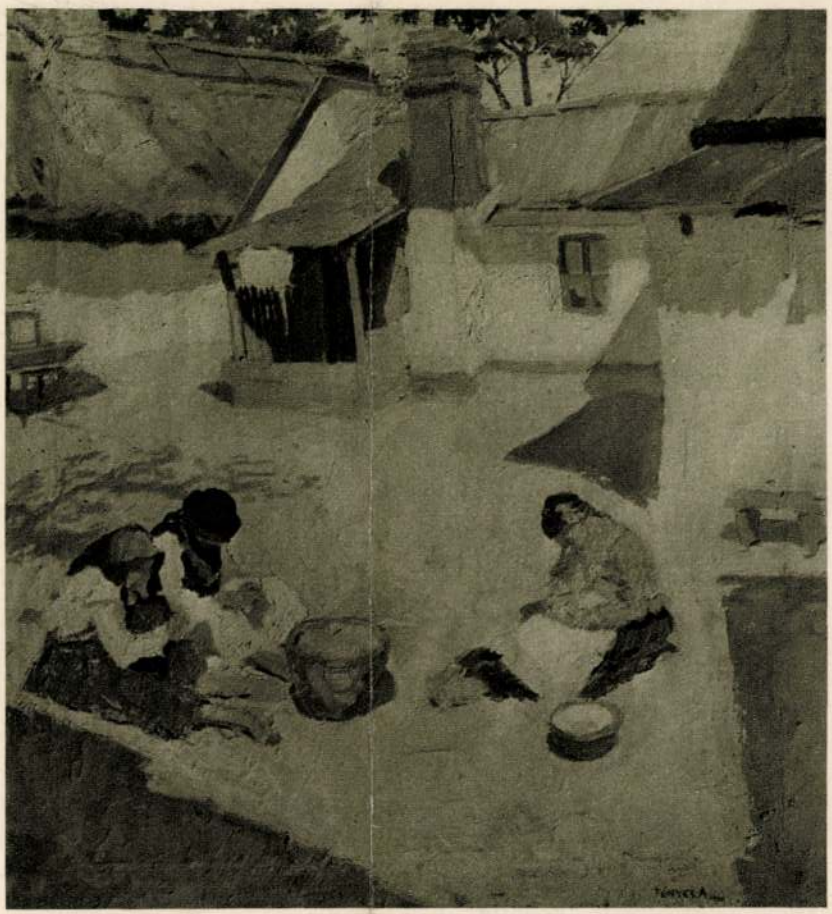

KERNSTOCK KÁROLY: KÉT PARASZTLEÁNY

Gerő Ödön, A magyar népéletkép.
Magyar Művészet
1927. 27. l.

egy zsánerképe 40.000, *De Marne* „Le Marche" című festménye 40.000, *Huet* két vízfestménye 56.000, két beauvaisi falkárpit 70.000 frankért kelt el.

*

Gabriel Thomas könyvtárát elárverezték. Maurice *Denis* „Assisi Szent Ferenc", „Petites Fleurs", Dante „Vita nuova" és „Szent Domonkos élete"-hez készült rajzai 134.000 frankért cseréltek gazdát.

*

Sir Henri Deterding, a petróleumkoncern vezérigazgatója, a *Rijksmuseum*-nak ajándékozta *Vermeer* Straatje című művét, melyet a Six-gyüjteményből vett meg 600.000 hollandi forintért. Úgy hírlik, hogy a bécsi Czernin-Galerie *Vermeer Festő és modellje című* képét is megvette 1½ millió dollárért és ugyancsak a Rijksmuseum-nak adta. *Terborch Levélíró*-ját, *Jan Steen Osztrigát evő*-jét, melyet 180.000 hollandi forintért vásárolt, Frans *Mieris Osztriga lakomá*-ját és Jan *van de Capelle* főművét, egy Marinát, a Mauritshuisnak, a Museum Boymansnak pedig Gerard *Dou* Hölgy a toilettasztalnál és David *Teniers* Falusi ünnepét ajándékozta.

*

A wiesbadeni *Nassauisches Landesmuseum* „Kétszáz év német tájkép-festészete (1700—1900.)" címen kiállítást rendezett: 40 teremben 800 művet mutattak be, melyek nagyrésze múzeumokból került ki.

*

A velencei Biennalera a meghívottak 2000 művet küldtek kiállításra.

*

A velencei Settecento múzeum a Palazzo Rezonicoban elkészült és a nyár folyamán nyílik meg.

*

A XV. század elején épült *Ca' d'Oro* restaurálása elkészült. *Mantegna, Tizian, Van Dyck* remekműveit fogjuk viszontlátni termei falán.

*

Nizzában új múzeum nyílik meg, amelyben főleg középkori és reneszánsz egyházművészeti műveket állítanak ki.

A *Mussolini-díjat* a festő Pietro *Gaudenzi*, a műkritikus Emilio *Ceoci*, a történész Ettore *Pais* és Giulio *Chiarugi* nyerték el.

*

Franz *Marc* képeiből Berlinben 3 kiállító helységben emlékkiállítást rendeztek.

*

Tilmann von *Riemenschneider* kezemunkáját (Szent Sebestyén), melyet 1510 körül faragott, felfedezték egy berni gyüjteményben.

*

A newyorki Marsden J. Perry-gyüjtemény árverésén egy Chippendale asztalka 4750 dollárig emelkedett.

*

A pittsburgi *Carnegie-intézet* idei pályázatait már kiírták. A kiállításokat október 15-től december 6-ig rendezik. Érdekessége a pályázatnak, hogy ebben az esztendőben csak az egyesült-államokbeli német, francia, angol, olasz és spanyol művész vehet részt. A három első díj 1000, 600 és 500 dollár.

*

Angliában *Korda* Rembrandt életéből vett történetet filmez; a főszerepet Langston játssza.

*

Antoon van Weile gyüjteményét Amsterdamban elárverezték. Pieter *Aerts* Halpiaca 1025, Petrus *Christus* Madonnája 1000, Gerard *Dou* Egy öregasszony feje 1650, egy rubenses tájkép 2350, egy Caspar Netscher-es Zenélő társaság 4300, Hugo *van der Goes* kis Madonnája 2650, Maerten *van Heemskerk* Caritas-a 800, *de Bles* fürdő Diánája 1450, *Isenbrant* Pásztorok imádata 900, Barend *van Orley* Levétel a keresztről 1400, Adriaen *van der Werff* Páris ítélete 620, az olaszok közül *Ambrogiotto* Krisztusa 2200, *Pontormo* Krisztusa 1350, egy *Verrocchio* Madonna 2300, *Correggio* Szent Jánosa 5000, egy *Michelangelo* rajz 440, egy Raffaelnek tulajdonított vázlat 5200, *Tizian* Krisztus feje 2000 hollandi forintért kelt el.

*

Egy hágai gyüjtő özvegye jóhiszeműen *van Gogh*-képeket adott el, melyekről kitünt, hogy hamisak. A vevő keresetét a törvényszék méltányolta és kötelezte az eladót a vételár visszatérítésére.

*

A salzburgi St. Peter-apátság szorult helyzetében a Bundesdenkmalamt jóváhagyásával egy gótikus szárnyas oltárt eladott, melyet Michael Pacher köréhez tartozó művész készített.

*

A londoni Victoria and Albert-múzeum körülbelül 3000 kínai műtárgyat, Eumorfopulos gyüjteményét, állította ki. Az angol állam megvette az egész gyüjteményt és részben a British Museum gyüjteményébe iktatta be.

*

Londonban Toot kiállítást rendezett *Monet* korai műveiből. A legtöbb bemutatott kép párisi gyüjtők tulajdona.

*

A berlini olimpiai kiállítás épületét Tessenow tervezte.

*

Christian Rohlfs 5 képét vette meg a detroiti múzeum.

*

A berni múzeumot hozzáépítéssel, amely 1932. óta folyik, megnagyobbítva megnyitották.

*

Hugo Helbirg frankfurti árverésén *Achenbach* Vízimalom 2700, *Courbet* Sziklák Ornans táján 2450, *Defregger* Fiatal ember arcképe 2150, *Feuerbach* Zenélő nők 5000, *Knaus* Színész család 3300, *Leibl* Parasztleány 10.000, *Marées* Férfifej 1800, Vadászat 3100, *Menzel* egy képe 8100, *Waldmüller* Az öreg hegedűs 6200, *Spitzweg* Hazatérés holdvilágfénynél 20.500 márkáért kelt el.

*

A porosz művészeti akadémia, amelyet 1684-ben alapítottak, megünnepli 150 évvel ezelőtt rendezett első kiállításának emlékét.

*

Lenbach századik születésnapját Münchenben nagy kiállítással ünneplik meg, amely a mester munkásságáról áttekinthető képet nyujt.

*

Gussmann grafikai árverésén a következő árakat érték el a fontosabb tételek: *Dürer*, Krisztus a keresztfán 4100, Veronika kendője 3300, Szent Hubert 3700; *Rembrandt* Három női fej (második állapot) 1050; *Ostendorfer* Vadászat 800 márkát.

*

Rómában könyvmúzeumot létesítenek, amelyben az olasz könyv 16—18. századi magas színvonalát akarják bemutatni.

Főszerkesztő (1925—1935): Dr. Majovszky Pál
Felelős szerkesztő: Dr. Oltványi-Ártinger Imre
Főmunkatárs: Dr. Lázár Béla
Felelős kiadó: Török Sándor
Magyar Művészet. 1936. 7. szám. Szerkesztőség: VII., Erzsébet-körút 7. I.

Nyomatott a Lorilleux Ch. és Tsa gyár festékével

Az Athenaeum r.-t. mély- és könyvnyomása

lommal foglalkozott anyagával. Minden hozzáférhető, már eddig publikált adatot összegyüjtött, a bő irodalmat gondosan áttanulmányozta s ennek alapján az eddigi eredményeket összefoglalta. Leghasznosabb munkát a magyar fatemplomok és fatornyok jegyzékének topográfiai és bibliográfiai összeállításával végezte. Hasznos még ez a munka abból a szempontból is, hogy világos képet nyujt arról, hogy mit végzett az eddigi kutatás és mit kell elvégeznie ezután. A szerző nem a magyar faépítészet történetét írta meg, hanem a rávonatkozó irodalom összefoglalását végezte el. *Nagy Zoltán*

KÖRMENDI ANDRÁS. *Kernstok Károly* Ars Hungarica 16. 33 képpel, Budapest, 1936, Bisztrai Farkas Ferenc kiadása.

A festő Körmendi András ezzel a tanulmánnyal hivatott művészeti írónak bizonyul. Világosan látja, szemléltetően jellemzi Kernstok művészetének lelki és formai összetevőit, fejlődésének valamikori csúcspontjait és problematikus mai helyzetét. Hozzáértéssel és szeretettel készült írás. Elnéző tapintattal jár el ott is, ahol a keményebb ítélkezés sem volna indokolatlan. Körmendi beéri azzal, hogy megállapítja a „stiláris bizonytalanságot", amelyből Kernstok tépelődő lelkülete még alkotó erejének javakorában sem tudott mindig szabadulni. Ez a bizonytalanság kivált az expresszionista hatás alatt álló művekben és a legújabb, ismét higgadtabb kompozíciókban vehető olykor észre. Ám azért mégis igazsága van Körmendinek, amikor tanulmánya végén megállapítja, hogy Kernstok „a leghathatósabb módon járult hozzá művészetünk mai képének kialakulásához" és hogy „olyan példákkal szolgált, melyeknek üdvös hatása nem maradhat el". Kernstok csakugyan állhatatos képviselője olyan fontos művészeti elveknek, amelyek a magyar festőiség érzékletes és érzelmes színpompájában egyébként kevéssé érvényesülnek. A vonal, a tömör, szerkezetes forma és a tér Kernstok leggyökeresebb stílusbeli problémája, amely valójában akkor is foglalkoztatja, amikor a színek szabadabb áradására bízza magát.

Kernstok mindig is monumentális feladatokra vágyott. Benne... „a forma kérdései mélységes emberi kérdésekkel kapcsolódnak és a nagy humanisták mintájára a dolgok puszta anyagi megjelenéséből fakadó szépségek semmiképen sem merítik ki művészi mondanivalóit". „A művészet az ő számára kezdettől fogva többrétegű, összetett." Ez különbözteti meg őt a századforduló vezető magyar mestereitől, Ferenczy ösztönös mélységű természetlátásától, Rippl-Rónai folyamatos stilizáló készségétől és Csók István színesen viruló, derűs könnyedségétől.

Körmendi lényegbevágó megállapítása már Kernstok naturalista korszakában is rátapint a színfoltok alatt rejlő szilárdabb formai vázra. A magyar festő szerkezeti érzéke Párisban, Cézanne és Matisse példáján nevelődött tudatossá. Hogy a franciák tisztult következetességét, minden részletre, változatra kiható teljességét elérni nem tudta, az leginkább magyar származásán múlott. Olyan területről jutott az új művészeti értékek teremtő középpontjába, amelyen a naturalizmust és impresszionizmust felváltó fejlemények ... „nem jelentkeztek az egymást követő gondolatok tagoltságában". A Párist járó magyar festők az új művészetnek már nagy szélességben fölfejlődött arcvonalával látták szemben magukat. Cézanne, Gauguin, Matisse, sőt Piccassóval már a kubizmus kezdeti foka is mind egyszerre kínálkozott „fölfedezésül", amikor nálunk még az impresszionizmus sem alakult ki véglegesen. Körmendi nagyon jól látja ez a helyzetet és szükségképpen zavaros következményeit. Tanulmánya ezen a ponton Kernstok alakján túl az egész új magyar művészet kezdeti távlatát is felöleli, amit nagy érdeméül kell betudnunk.

Kernstok párisi tanulságai 1909 és 1914 között gyümölcsöztek a legszebben. („Lovasok", a Dugonics-utcai falfestmény, az üveg ablakok.) A háború és a forradalom évei ezeknek a műveknek a derűs, humanista lelkességét, diadalmas lendületét derékontörik. Bensőséges, színfakasztó érzelmesség képei következnek, majd az önkéntes németországi félrevonultság tragikusan elkínzott, esett arcú látomásai. A tanulmány Kernstok minden alakváltozását nyomon követi, megérteti. Behatóan méltatja a legújabb keletű, ismét bizakodóbb hangulatú kompozíciókat is. Világos fejtegetéseit jól megválogatott képmellékletek támogatják. *K. e.*

MŰVÉSZETI HIREK

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT 75 éves fennállása alkalmából rendezett jubiláris kiállításon az állami nagy aranyérmet *Sidló* Ferenc szobrászművésznek, az állami kis aranyérmeket *Nagy* Sándor és *Aba-Novák* Vilmos festőművészeknek ítélték. A székesfőváros nagy aranyérmét *Bernáth* Aurél festőművész, Lotz-érmét pedig *Cser* Károly szobrászművész kapta.

*

Me Ader árverezte el Párizsban a d'Heucqueille gyüjteményt. *Oudry* „Szimfónia fehérben" című műve 120.000, *Boucher* egy pasztellje 52.000, *Aubry*

Magyar Művészet
1936.

KERNSTOK KÁROLY (1873—): VASÁRNAP

A HÁZ MODERN MŰVÉSZETI FOLYÓIRAT

Kernstok Károly

Lovak. Zivatarban, olaft.

Nemzeti Szalon

Munkácsy Cek VIII.
repr. kiáll. kat. 1935
márc. 30. — ápr. 14.

A m. kir. vallás- és köz

.....szám.

Műemlékek Or

Hivatalból.
Közszolgálati ügyben.
Dij átalányozva.

Kernstok Károly

emlékkiáll. Tamás Galéria

erőd

Ujság. 1941 jan. 8

(e. a.: Három nagy magyar festő vásrai.)

ustave Castan.

rosantban 1892 július 29-én.

hegyes vidék, a hol a sík elő-
lult fiú, ki jobb kezét zsebre
sszőt tart, tarka tehenet terel
ből a jószág iszik, de a mely-
k egyike térdre ereszkedetten
áll és a hol jobbról fűzfák
orhadt. Öltözete a fiúnak: kék

s térdig érő nadrág; az asszo-
agy rékli, kötény és szoknya.
ól jobbra:

CASTAN

29 cm. — Lelt. sz. 4330. — Becs-
Pálffy János hagyománya 1907
— Átvétetett a pozsonyi kir. járás-
ki 1908: Ö. 186–441. sz. vég-
ember 20-iki jelentés (2165–912)
óber 2-án (1898–912), mint a
e. — Az átvételt tudomásul vette
1912 deczember 1-jén 1908: Ö.
912), a vallás- és közoktatásügyi
árczius 17-iki 179096. sz. hatá-
ntetett 1913 márczius 16-án.

adatok a Szépművészeti Múzeum-
tan: Tájkép folyóval.
vonatkozó egyéb adatok és pedig:
-909. pag. 1. Nº 10). *G. Castan:*

(685–909. pag. 1. Nº I: 1). *G.*
ozott keretben (Előszoba);
(1395–909. pag. 2. Nº 9.) és
95–912. Nº II: 1.). *Gustave Cas-*

(2165–912. Nº III: 1). *Gustave*
, 79·7: 129 cm.

III.
930 (4330).
972 (28)
1 (1007)

Kernstok Károly

Körmendi András: Kernstock Károly.
(Ars Hungarica 16.) (75) kve 6.—

INDICE ALFABETICO
DEGLI ARTISTI ESPONENTI

Porzellan, mit kobaltblauer

1395. TEATARTÓ VÁZA, porcell
peoniák között oroszlán. Fara
Porzellan, darauf kobaltblau

1396. MÉLY
barack
(1723–
und g

1397. DISZE
Fatalp
einger

1398. FA T
Buddh

1399. BIVA
XVIII

1400. NÉGY
Kr. e.
modell

1401. TEVE
ohne

— **Megoperált festőművész.** *Kernstock Károly* festőművész súlyos betegen jött nyergesújfalusi otthonából a fővárosba, a hol a *Pajor*-szanatóriumban vétette fel magát. Itt nagyfokú bélobot állapítottak meg és a sürgősen szükségessé vált műtétet dr. *Hüll* Hümér egyetemi tanár hajtotta végre. A műtét sikerült. *Kernstock Károly* már néhány nap mulva el is hagyhatja a szanatóriumot.

ös festés nyomaival. Tang-korszak (618—907).

sárga mázzal. A párizsi Potter Palmer-gyüjte-
ger, Tonfigur. China.

obaltkék stilizált tájképpel. Ming-korszak vége.
auf Landschaft in Kobaltblau. China.

on. Ming-korszak (1368—1644). Kina. Sitzender

a mázzal. Tang-korszak (618—907). Kina. —
é Glasur. China.

Tang-korszak (618—907). Kina. — Stehende

8—907). Kina. — Stehender Büffel, roter Ton.

8—907). Kina. — Sitzender Hund, Ton, Grab-

al. Tang-korszak (618—907). Kina. — Liegender

Kernstok Károly

Kunst Museum auction.

XIII–XIV. (1920) 195–198.

Kernstok Károly Ifj.

festő és szobrász

1924. Salon des Independentes Párs

Mme M. arcképe, festmény

Ifjú kutyával, szobor

fentitől, ki

atyjának tanítványa –

Ma Este. 1924. jul. 14.

PÉCS

Püspöki palota.

B.V: Pécs és vidéke. VV 1866, 165

Kernstok Károly

cród
z
Nepszava. 1912
dec. 25. (B-t.: Kernstok Károly uj freskója.)
Dugonich utcai elemi iskola tornatér mének falképe.

697. sz.

F ötvös.

Kernstok Károly

Irod
2

Az Ujság. 1912
szept. 6. (e.a.:
K. K. uj üvegablakai.)

Hajdu vármegye
debreceni székhází-
nak diszterme
veszére - Ki volt
állitva az Ernst
Mur. ki állitásán -

rő Dunának, melyen a hajó-hid ve-
Gellérthegyet, a Ráczvárost, a Várat, a
l partjai pedig Pest bel városát a
rosi két tornyú egyházzal, a Ferenczik
emplomával látjuk. A budai oldalon az
mely előt az utca kettes mennek át s
t (melynek küleben egy cseléd leány lát
éreget s a korlátnál egy férfi nézi a le-
nelynek tetetejéi számosan vannak. A fel-
nyában egy férfi horgászik, kitől nem messz
hid felől még egy bárka küledik. A
árka kötött ki, kocsik kulekednek s a járó-
ta a kép alatt:

Pest."

etnek 12.7: 21., c/m.

112/93 N° 96.

Kernstok Károly

Lrod Koll. kiáll. Ernst-museum

Elek Artur:

K. K. kiállítása.

Az Ujság. 1917.

okt. 21.

Budapest

Buda vára:

A középtért
emelkedő hegy tet
körüldökkel védett
„Thermae" és „Hor
marmorea láthat
leány beszélgetve
Kelő katona közelé
út vezet a Duna
térben hegyek ~~vm~~
ben négy sorban

„Buda, v
Ungarici
sita: Qua
alijs persu
olvasható.

Reimethet

47.3 Gm.

Kernstok Károly

Irod

Ujság. 1928. febr. 19

(e.a.: K. K. Gyűjteményes kiállítása az Ernst Múzeumban.)

Buda ostroma 1686-ban:

A „Donav Flus"
a ~~kor~~ keresztény seregek sike
tak s a házak kigyulladta
a törökcsapatok kivonulnak.
kívül vig tábori élet foly, s
olvassuk: „Die hart belager,
eroberte ungarische Haub
hovdót vertek csapra s jobbra lov
„Abriß ~~der~~ und Beschreibun
und mit dem Schwert in
leirást, melynek kezdete „W
fast soviel verwundet worde
verzeichneten Buchstaben" E
befejevsel. Ez után „Zu be
von Wiering im gulden A

Egykorú röpiv, a fölül lá
cfm.

Lt

Kernstok Károly

l.

Szépmüv. kiállítások

1932. aug.

könyvtáramban

Spanyolnor, XVI. sz. — Prunkschüsse
der Randfläche Blätterdekor. Spanisch

240 1093. DISZEDÉNY, aranylüszteres fajánsz, a
készült, oldalán négy fül, felületen ar
— Prunkgefäss, Fayence, mit Goldlüs
XIII—XIV. Jhs. Syrien, XV—XVI. J

160 1094. KIS VÁZA, máras cserép, körteidomu t
XIV. sz. — Kleine Vase, glasierter T
XIV. Jh.

64 1095. TAKÁCS CÉHKANCSÓ, zöld mázas cs
korsója...“ Fülemile Mátyás csinálta.
jelvényekkel. — Krug der Weberzunft,

24 1096. TRIPOSZALAKU EDÉNY, keménycs
Triposförmiges Gefäss. Steingut. Prag,

24 1097. NAGY VIRÁGTARTÓ VÁZA, kemény
és vörös gyümölcsök. Zsolnay, Pécs, X
Blätter mit Lüsterglanz und Obstdekor

80 1098. KORSÓ, fajánsz, tojásdad testén elő
1768. évszám. Holics, XVIII. sz. — K
u. 1768. Holics, XVIII. Jh.

Kernstok Károly

Szinyei Társ. tagja.

Műcsarnok

1932. febr. – márc. kiáll.

394

1933. nemz. képzőm. kiáll.

306, 307

Kernstok Károly

l.

Müterem I. csop.
ki áll. 1935 febr.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Kernstok Károly

l.

Forum 1932

157. l.

158. l.

Kernstock Károly

l.

⇛Ernst Múzeum aukciói⇚

XXXII. 199. sz.

200, 201. sz.

Lónyay Gábor II. 134.

Kernstok Károly

A Duna Nyegesujfalu-
nál c. Ecje
(Fővárosi Képtár)

Repr.

Uj Idők 1945.
okt. 15. (11. 27)
285. l

DAS THEMA KUNST UND RELIGION

BEHANDELN AUCH:

HEINRICH ZIMMER

KUNSTFORM UND YOGA IM INDISCHEN KULTBILD

Mit 36 Tafeln. Broschiert M. 10.—, in Leinen geb. M. 12.50

Das Buch von Zimmer ist ein ernstes Mahnwort an alle, die sich um die Kunst Indiens kümmern. Es sind meisterhaft vorgetragene Gedanken, die wie nie zuvor in europäischer Literatur an die Tiefen des kunstschöpferischen Vorganges in Indien rühren. Alfred Salmony (Kölnische Zeitung)

ERNST VATTER

Kernstock Károly
festőművén

HORNY

cs. és k

Korrektura.

KERNSTOK KÁROLY

Mi a legszerencsésebb momentum Kernstok Károly kollektiv kiállításán? Én azt hiszem a mának, a jelennek, az oeuvre legfrissebb részének tisztasága. Ez a legfrissebb, legújabb mű nem kép, nem vászon: egy nagy üvegablak. A kiállításon csak kartónjai láthatók, már készen van azonban maga az objektum is. Egy nagy és anyagának minden részletében előkelő villa épült a városligetben, ennek hatalmas, több emeleten áthúzódó hallját teszi külön is nevezetessé Kernstok üvegfala. Hosszú és keskeny pillérek osztják több mezőre ezt a falat, a közbeeső rész az, amit ólomba foglalt színes üvegdarabokból formált a festő. A téli délután korai alkonyata már homályba boritja a termet, alig valami látható a freskóból, amelyet ugyancsak az ő keze festett a szomszédos falra. Az üveglemezek azonban mohón szivják be az egyre fogyó fényt, megragyogtatják, átszűrik, fontosságuk megnövekszik, mert ezekben az órákban egyedül ők érvényesülhetnek itt, ők aztán annál jobban. Alúl egy emberi alakokból font keskenyebb girland, felettük virágos kertben járnak nagyobb, impozáns nagyságú figurák és az egészet legfelül, a fák lombjait is megkoronázva, a mélyen, lilásan kék ég keskeny csíkja. A tarka üvegmezők ritmikusan sorakoznak egymás mellé, az egyes mezőkön belül pedig inkább nyugalmas derűvel, mint hangos jókedvvel oszlik el a színes darabok sokasága. Ha pusztán tarka üvegfelület gyanánt szemléli valaki, akkor is nemes, a tudás szigorával összeválogatott részletekből álló ablakok ezek, ép oly gonddal készültek, ép úgy megbecsülendők, mint a legjobb templomok legjobb ablakai. Az üvegdarabok azonban formák szerint csoportosúlnak. Emberi figurák kontúrjait követi az ólom. Helyesebben nem a kontúrjait, hanem azokat a fontos, azokat a szinte kivonatolás útján létrejött vonalakat, amelyek ezeket a figurákat, mint konstrukciókat, meghatározzák. Kernstok, aki utolsó éveit azzal töltötte, hogy a felületfestés emlékeitől megszabadúlva, rátaláljon a testiséget, életképességet, vagyis harmónikus, az embernél öntudatos mozgási képességet kiemelő ábrázolási módra, most, amikor egy par excellence felületet kapott, most is hű maradt új ideáljához és nem merült ki felületek, sziluetek körülhatárolásával, hanem emberi, testi konstrukciót éreztetett, anélkül, hogy a felület felület-voltát megbontotta volna. Annyira harmónikus, egész, kész, annyira monumentális ízű ez a munka, hogy, mint monumentális műveknél általában, a közhelyekkel való jellemzés szükségét kell érezni. Ez tehát szép és szinte tökéletes, itt — amit szintén nem először mondunk — a naturalizmus keresésére beállitott szemet a vásznon nyugtalanító vonalak megtalálták helyüket, indokolásukat, az anyagban, a mesterség feltételeiben, itt kapott a művész, akit az olajfesték, mint szín gyarlósága ki nem elégithetett, — annyira, hogy inkább mellőzte a kép e járulékát — igazi, tiszta, a napfényt, mint alkotó elemet tartalmazó színeket.

Nyugat 1911. dec. 16.

Hová lettek a szavak, amiket ma összegyűjtögetett a számára. Céltudatos, okos . . . lágy, gyengéd szavak . . .

— Olyan ritkán látom most . . . mondta végre hirtelen, összefüggés nélkül, váratlan hangosan és egészen ügyetlenül. A hangja riadtan, magasan hangzott el, kérdőn . . . a férfi nem szólt, az arca megrándult kissé . . . gúnyosan? . . . megvetően? hogy ily áruló ügyetlenül viselkedik. És ő is felszabadult már, hogy így meglátja? nem tudta már. Látta, hogy lesüti a szemét, hová nézett? a pici, világos cipőre. Gyorsan, szinte dacosan húzta vissza a lábát.

Teljesen egyedül voltak odakinn. Benn a társaságot édes alt hang fogta körül, senki se ügyelt a távollétükre. Lassan, álmatagon hullott alá az est, puha, illatos fátyolokba burkolva mindent. Alattuk lámpák remegtek. A pihenő város, mint szép asszony, minden ékszerét fölrakta már. Rejtelmes óra, édes óra . . .

Csak ők itt . . . némán . . . süketen . . .

Tehát visszautasít — érezte az asszony. Eltávolodik, hidegen, ellenségesen. Mit tettem volna? alig egy pillanat lehetett és mégis vége. Hiszen már egészen nyugodt. Milyen hamar is tud a férfi magán uralkodni . . . máris érezné, hogy úgyse veszít sokat?

A csend ismét eltakarta őket jeges kendőivel.

— Fázik, nagyságos asszonyom? — mondta végre egy teljesen biztos, alig udvarias hang.

Tehát még látta is, milyen sápadt lehetett?

Erőlködve fordult kissé feléje . . . most vette észre, hogy akaratlanul egyre elnézett tőle, a nyaka szinte merev volt az idegességtől.

— Nem . . . — suttogta nehezen, csaknem könyörögve.

— Nos, ha nincsen semmi baja — hangsúlyozta a férfi, szinte irónikusan.

— Én . . .

Csak menne már! Hiszen a húrt a szakadásig feszítették már.

Persze, nem hagyhatja itt, tehát ülve maradt udvariasan, hűvösen. Benn elhangzott már a dal, még egy, aztán még egy. Tapsoltak. Az asszony nem mozdult, tehát a másik sem, alig leplezett csodálkozással.

Mi történhetett? Nem, most már nincs több szó, több lehetőség a világon. Nincs segítség . . . pedig, az isten szerelmeért, még egyszer megpróbálni.

Kissé kinyújtotta a kezét, mintha utána akarna kapni. A férfi nem nézett oda. Benn csörömpöltek a csészékkel. Édesanyja, házikisasszonya is jön kínálni. Kénytelenek lesznek utána menni.

Már csak egy pillanat van hátra.

De semmi . . .

A férfi keskeny alakja szinte elveszett már a homályban. Csak a fehér ingmelle világított.

Most fölkelt és feltárta előtte az ajtót.

— Búcsuznom kell, mielőtt teáztam volna . . . — mondta látható megkönnyebbüléssel.

Most meghajtja magát az anyja előtt. Most emelkedik az ajtófüggöny.

Hiszen szerette . . . hiszen szerette . . . TÓTH WANDA

Kernstok Károly

Lovasok. 1912.
vízkarca repr.
Magyar Művészet
1932. 338. l.

〈Kernstok Károly〉

róla

Lyka Károly:

〈 〉

Új Idők. 1911. II.

567. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Kernstok Károly

wód

Ady Lajos:

Ady Endre. Bp. 1923.

125. l.

134. l.

Kernstok Károly

Könyv Kernstok Károlyról

Az »Ars Hungarica« sorozatában most jelent meg *Körmendi* András festő és esztétikus tollából Kernstok Károly művészetének méltatása. A szerző az új szeielemtudományi módszerrel vizsgálja Kernstok művészi oeuvrejét, amely a művész életének és életfordulatainak döntő hatásait keresi annak alkotásaiban. Körmendi sem jut el máshova, mint elődei, akik Kernstok örök művészetét számtalan tanulmányban vizsgálták és magasztalták. A fiatal Körmendi tanulmánya friss, meglátásai eredetiek, sok új színt, sok új szempontot tárnak fel, s mindenen túl abszolút íráskészséggel kíséri a művész útját. (Különös érdekessége tanulmányának, hogy Kernstoknak emberi életét figyeli, feltárni igyekezik művészetének rejtett titkait, vizsgálja e nagy társtalannak vergődéseit...) A vizsgálat diagnózisa: Kernstok művészete mindnyájunk gyönyörűsége és büszkesége!

(Hadik Mihály gróf.)

A Reggel
1936. okt. 26.

sárnap
11
ath. Placidia
rot. Brigitta

Hétfő
12
ath. Miksa
rot. Miksa

Kedd
13
th. Ede kir.
ot. Kálmán

zerda
14
n. Kalliszt p.
rot. Helén

ütörtök
15
h. Teréz sz.
rot. Teréz

Péntek
16
ath. Gál ap.
Prot. Gál

Izr. 30 Ros Khodes

zombat
17
ath. Margit
rot. Hedvig

Izr. 1 Markhesvan S. Noakh

2. hét ▪ **1936 Október hó** ▪ 31 nap

NYILT LEVÉL

DR. HÓMAN BÁLINT KÖZOKTATÁSÜGYI MINISZTER ÚRHOZ

Kegyelmes Uram!

A miniszteri teendőket azzal méltóztatott kezdeni, hogy mindenekelőtt a magyar képzőművészek ügyes-bajos sorsára gondolt. Mit tagadjuk, ez olyan eset, amihez nem vagyunk hozzászokva. A magyar képzőművészeket a mindenkori magyar kultuszminiszterek nem nagyon kényeztették el. Hogy most mégis olyan kultuszminiszterünk támadt, aki első gondjának a magyar képzőművészet sorsát vette a nyakába, művészi berkekben nagy optimista hullámot indított el. A művészek megint bíznak, bizakodnak, mai nagy elhagyatottságukban természetes, hogy a szalmaszál után is kapaszkodnának. Pedig tudják jól ők is, tudjuk jól mi is, hogy a magyar kultuszminiszternek jó szándékához, azok megvalósításához anyagi eszközökben nem sok segitség fog rendelkezésre állani. Azonban higyjünk és bízzunk... Hiszen ha egy csoda már megesett és a magyar kultuszminiszter legsürgősebb teendőjének a magyar művészek megvigasztalását, fellelkesitését ismerte fel, akkor higyjünk abban a másik csodában is, hogy ehhez a vigasznyujtáshoz nemcsak szép szavakat, szép példázatokat, de kiadós tetteket is véghez tud vinni...

Mi a magunk részéről kötelességet vélünk teljesiteni, amikor néhány olyan régi sérelmet és közóhajt ismertetünk meg a kultuszminiszter úrral, amelyeknek beteljesedése nem kerül pénzbe és mégis több hasznot jelentene a magyar művészek számára, mint amennyi anyagi támo-

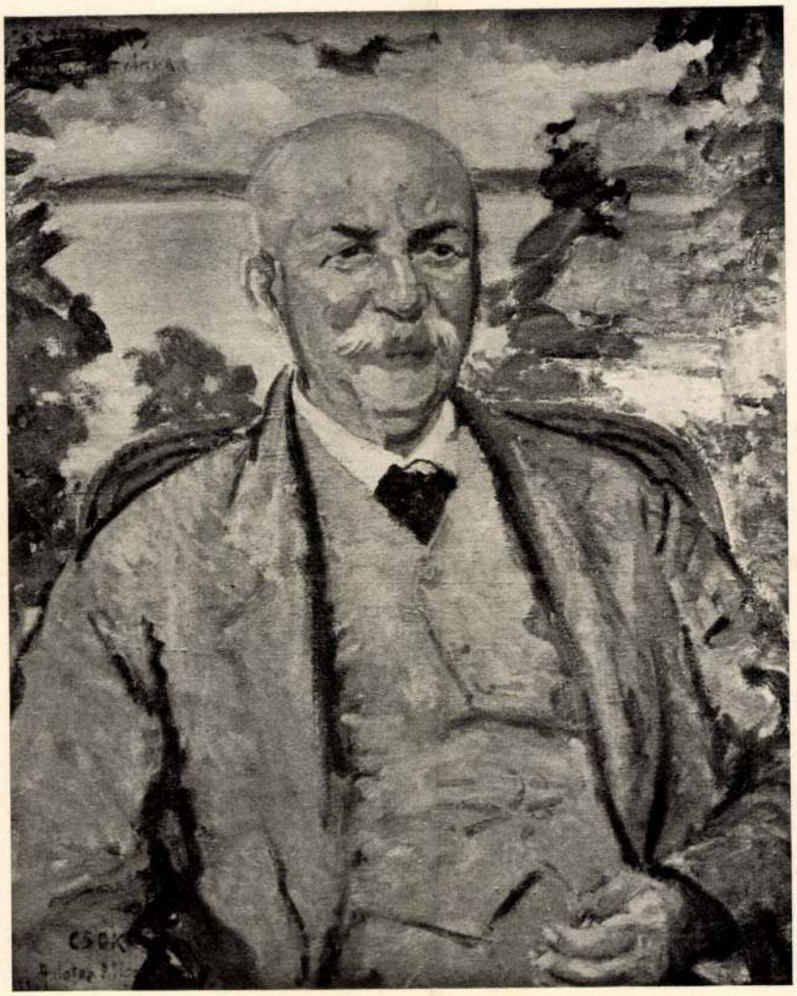

CSÓK ISTVÁN: NAGYBÁTYÁM

A Modern Művészeti Egyesületek Szindikátusának kiállításáról

gatást ma a magyar kultuszminiszter művészeinknek juttathat. Van a magyar képzőművészeti termelésnek és a termelés forgalombahozatalának olyan rákfenéje, aminek kiirtásához csak egy jóakaratu és jóakaratában erélyes kultuszminiszter kell. Néhány olyan reformra volna szüksége a művásárnak, amellyel a magyar művészek érdekeit mindennél hathatósabban lehet szolgálni. Engedje meg Nagyméltóságod, hogy néhány pontba foglalva előadjam a magyar képzőművészet érdekében teendő legsürgősebb és legeredményesebb intézkedéseket, amelyek nemcsak a művészeknek, de a nagyközönségnek is vitális érdeke.

1. *A zug-műkereskedelem megrendszabályozása.* Bizonyára Kegyelmes Uram is hallott már róla, hogy a tisztes műkereskedelem mellett virágzik egy olyan házaló műkereskedés is, amelyik kizáróan a közönség megtévesztésére alapozza üzletét. Ez a műkereskedelem festő-proletárokkal nagy üzemben állíttat elő másolatokat. Ezek a másolatok kétfélék. Vagy úgy történik, hogy a zug műkereskedő kiválaszt a festő műtermében egy szüzsét és azt számtalan példányban, néha többszáz példányban — persze potom pénzért — megfestteti a művésszel. A másik eset az, hogy a kereskedő néhány festőnövendéket alkalmaz és azokkal napszámban festtet egy kiválasztott szüzsét, rendszerint egy jónevü mester hatásos képét. Ezeknek a mázolmányoknak szerzőségét különböző költött neveken jegyzik, de az is megesik elég sűrűn, hogy az eredeti kép mesterének nevét a kép alá hamisitják. Az ily módon gyártott és forgalomba hozott képek száma évenként eléri a legminimálisabb számitás mellett a 15—20.000-et. Hogy ez mekkora szám, csak akkor méltóztatik mérlegelhetni, ha tudomásul méltóztatik venni, hogy a művészek által eladott képek száma, ide számítva a szolid műkereskedelem által forgalomha hozott képeket, nem haladja meg a 3—4.000-et. Ennek a házaló műkereskedelmi garázdálkodásnak úgy erkölcsi, mint anyagi szempontból pusztító hatása van. Első hatása az, hogy az igazi művészek nem tudnak képet eladni, mert a közönség — a közönség általában nem szakértő — azokhoz a szégyenárakhoz igazodik, amennyiért neki a házaló műkereskedő kinálja remekműveit. A közönség nem tudja,

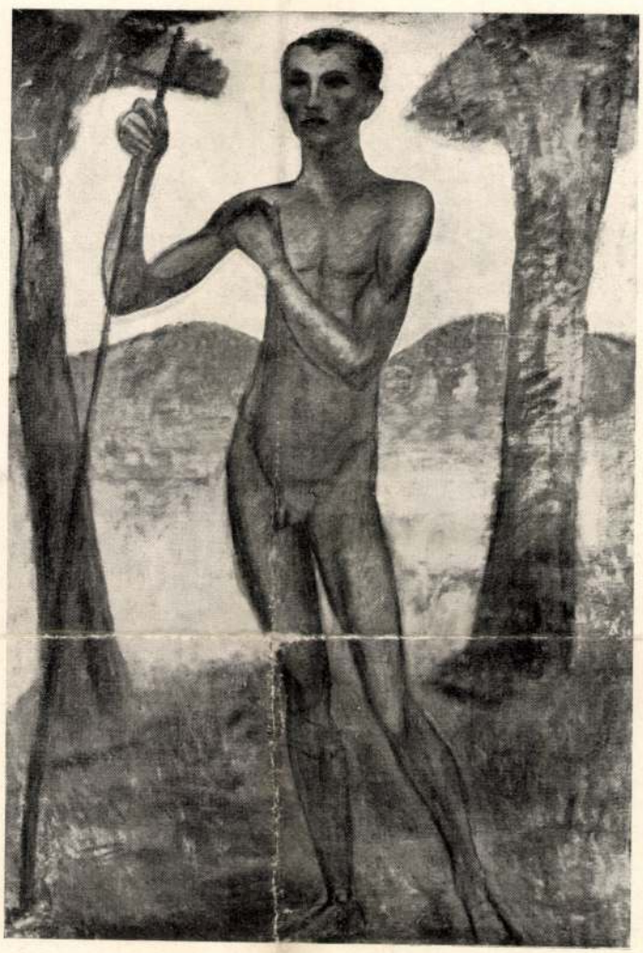

KERNSTOK KÁROLY: KERESZTELŐ SZENT JÁNOS

A Modern Művészeti Egyesületek Szindikátusának kiállításáról

gatást ma a magyar kultuszminiszter művészeinknek juttathat. Van a magyar képzőművészeti termelésnek és a termelés forgalombahozatalának olyan rákfenéje, aminek kiirtásához csak egy jóakaratu és jóakaratában erélyes kultuszminiszter kell. Néhány olyan reformra volna szüksége a művásárnak, amellyel a magyar művészek érdekeit mindennél hathatósabban lehet szolgálni. Engedje meg Nagyméltóságod, hogy néhány pontba foglalva előadjam a magyar képzőművészet érdekében teendő legsürgősebb és legeredményesebb intézkedéseket, amelyek nemcsak a művészeknek, de a nagyközönségnek is vitális érdeke.

1. *A zug-műkereskedelem megrendszabályozása.* Bizonyára Kegyelmes Uram is hallott már róla, hogy a tisztes műkereskedelem mellett virágzik egy olyan házaló műkereskedés is, amelyik kizáróan a közönség megtévesztésére alapozza üzletét. Ez a műkereskedelem festő-proletárokkal nagy üzemben állíttat elő másolatokat. Ezek a másolatok kétfélék. Vagy úgy történik, hogy a zug műkereskedő kiválaszt a festő műtermében egy szüzsét és azt számtalan példányban, néha többszáz példányban — persze potom pénzért — megfestteti a művésszel. A másik eset az, hogy a kereskedő néhány festőnövendéket alkalmaz és azokkal napszámban festtet egy kiválasztott szüzsét, rendszerint egy jónevü mester hatásos képét. Ezeknek a mázolmányoknak szerzőségét különböző költött neveken jegyzik, de az is megesik elég sűrűn, hogy az eredeti kép mesterének nevét a kép alá hamisitják. Az ily módon gyártott és forgalomba hozott képek száma évenként eléri a legminimálisabb számitás mellett a 15—20.000-et. Hogy ez mekkora szám, csak akkor méltóztatik mérlegelhetni, ha tudomásul méltóztatik venni, hogy a művészek által eladott képek száma, ide számítva a szolid műkereskedelem által forgalomba hozott képeket, nem haladja meg a 3—4.000-et. Ennek a házaló műkereskedelmi garázdálkodásnak úgy erkölcsi, mint anyagi szempontból pusztító hatása van. Első hatása az, hogy az igazi művészek nem tudnak képet eladni, mert a közönség — a közönség általában nem szakértő — azokhoz a szégyenárakhoz igazodik, amennyiért neki a házaló műkereskedő kinálja remekműveit. A közönség nem tudja,

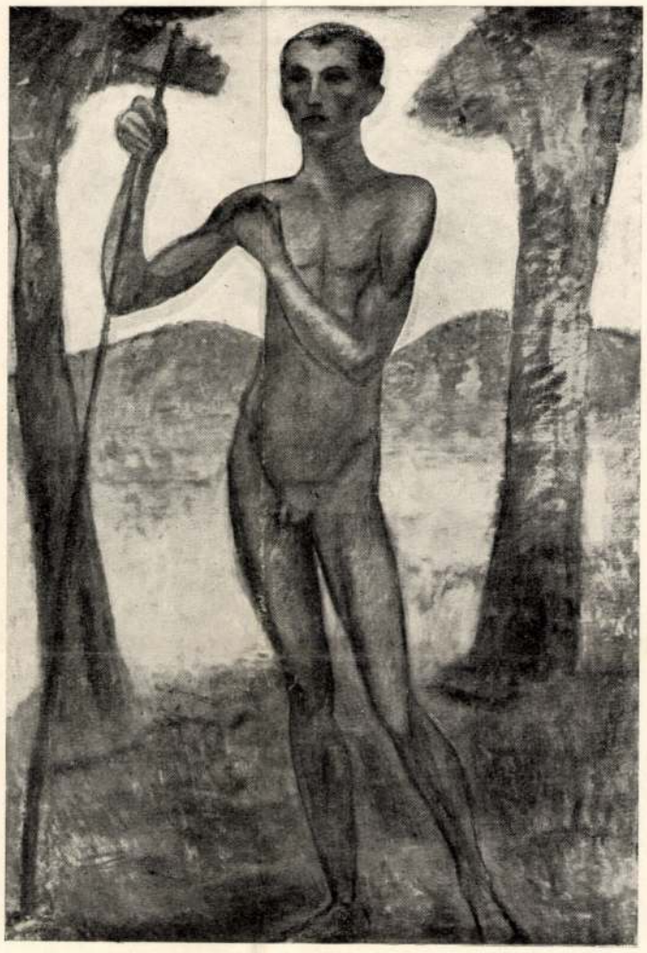

KERNSTOK KÁROLY: KERESZTELŐ SZENT JÁNOS

A Modern Művészeti Egyesületek Szindikátusának kiállításáról

Képzőművészet. 1932.

NYILT LEVÉL

DR. HÓMAN BÁLINT KÖZOKTATÁSÜGYI MINISZTER ÚRHOZ

Kegyelmes Uram!

A miniszteri teendőket azzal méltóztatott kezdeni, hogy mindenekelőtt a magyar képzőművészek ügyes-bajos sorsára gondolt. Mit tagadjuk, ez olyan eset, amihez nem vagyunk hozzászokva. A magyar képzőművészeket a mindenkori magyar kultuszminiszterek nem nagyon kényeztették el. Hogy most mégis olyan kultuszminiszterünk támadt, aki első gondjának a magyar képzőművészet sorsát vette a nyakába, művészi berkekben nagy optimista hullámot indított el. A művészek megint bíznak, bizakodnak, mai nagy elhagyatottságukban természetes, hogy a szalmaszál után is kapaszkodnának. Pedig tudják jól ők is, tudjuk jól mi is, hogy a magyar kultuszminiszternek jó szándékához, azok megvalósításához anyagi eszközökben nem sok segitség fog rendelkezésre állani. Azonban higyjünk és bízzunk... Hiszen ha egy csoda már megesett és a magyar kultuszminiszter legsürgősebb teendőjének a magyar művészek megvigasztalását, fellelkesitését ismerte fel, akkor higyjünk abban a másik csodában is, hogy ehhez a vigasznyujtáshoz nemcsak szép szavakat, szép példázatokat, de kiadós tetteket is véghez tud vinni...

Mi a magunk részéről kötelességet vélünk teljesiteni, amikor néhány olyan régi sérelmet és közóhajt ismertetünk meg a kultuszminiszter úrral, amelyeknek beteljesedése nem kerül pénzbe és mégis több hasznot jelentene a magyar művészek számára, mint amennyi anyagi támo-

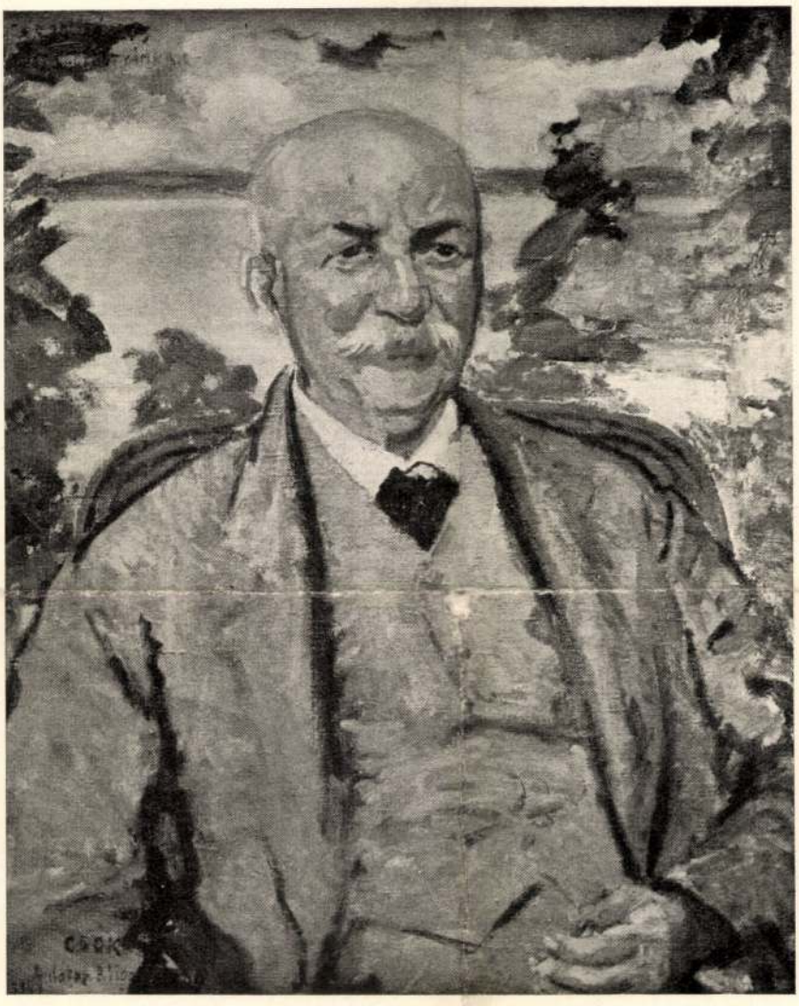

CSÓK ISTVÁN: NAGYBÁTYÁM

A Modern Művészeti Egyesületek Szindikátusának kiállításáról

MDK

Kernstok Károly „Jestő"

A IV. Galéria Kernstok-művel gyarapodott.

—: Ivókürt, homokbányában

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. febr. 26.

MDK

Kernstok Károly, festő

Németh Lajos könyvét ismertetve elemzi jelentőségét a cikk.

Miklós Pál: A modern magyar képzőművészetről 20-25.

KRITIKA, BP.] 1969. március

VII/3.

Kernstok Károly f

† Bperden 1940. V. 10.

ielőbb megküldeni szíveskedjék.
kapjuk, egy szép ifjúsági regényt
olt művek közül — tetszés szerint
az ifjúsági regény megküldését
apunk negyedévi előfizetési díja
ldeni.
vel, jövő hónap elején postai meg-
fizetési díjat, ami azonban 50 fillér

sorainkat keresztezte volna, kérjük
elünket tárgytalannak tekinteni.

Kiváló tisztelettel

AZ ÉN UJSÁGOM

TÜNDÉRVÁSÁR

kiadóhivatala

AJÁNDÉKKÖNYVEI:

ész. Tábori Piroska: **Egy lugas története.**
Vig György: **Magyar diák.**
Sas Ede: **Petőfi hegedűse.**
Lőrinczy György: **Mátyus földjén.**
Kertész Mihály: **Senki Tamás.**

l ezek közül!

lozatnak. *Tityrus* bőven él az úgynevezett „mű-
szünet"-ekkel. Most megállapítja az ütemet,
mikor a szív egy nagy megdöbbenés alatt ki-
hogy később annál gyorsabban dobogjon. El-
n egy kis baj történt. Ez a szünet valamivel —
másodperccel, vagy kettővel — hosszabb volt a
énél, zavar támadt a költemény vérkeringésé-
máris elveszett lüktetése, a ritmus egyenletes
ása, melyet büntetlenül épúgy nem lehet fel-
szteni, mint ahogy szivünket sem állíthatjuk
egy órára, vagy két órára, azzal a fönntartással,
zután majd tovább élünk. Veszedelmes kisér-
s volt. Ezt észreveszi. Ijedten dolgozik, hogy
hoz térítse az ájult verset. Gyorsítja a tempót,
hangját. Mesterséges légzést alkalmaz. Mind-
. A vers meghalt kezei között. Csüggedten, a
c tudatában lép le a dobogóról s úgy viszi ki
karjaiban a verset, mint egy gyermekhullát. *Do*
szenvedély viharában kitárja mindakét karjá
másodpercig mozdulatlanul marad. Ebben a tra
pózban egy közlekedési rendőrhöz hasonlít, ki
test közepén áll. *Xantus* sohasem birja elfelej
dobogón, hogy ott van a teste. Izeg-mozog, ah
hogy a költeményt mozgatná. Folyton előre lé
művel? Művészete rövid, ennélfogva megtoldj
lépéssel.

Hamlet, a tanár. Minden idők szavalóinak
különb leckét Hamlet adta, ki élete döntő ford
kor előadást tart a színészeknek. Nem babra me
a játék. Sorsa függ attól, hogy a színész jól
majd szavalni. Ezért mond neki örökkévaló,
ványba kivánkozó igazságokat. Előtte a bosszu
lessége, feje fölött a halál, lába alatt a pokol. M
tanárja a szavalásnak...

A grófné

— Elbeszélés —

Irta: **Bónyi Adorján**

1.

A grófné kerti székében ült, rendes helyén, a
kertnek egy édes, illatos és árnyas zugában, és
munkázott, amikor egyszerre csak megállott előtte
resztfia.

— No mi baj van, Kálmánka?

Csak így nevezte a jó, csendes, hosszú szőke
akit mint apátlan-anyátlan árvát ezelőtt vagy
öt évvel különösebben gondjaiba vett, igen, akkor,
or özvegysége kezdődött, az a végtelen magány,
yet nem tört meg gyermek kacagása, nem mele-

— Halálosan komoly, drága keresztmam
én vagyok a világ legboldogtalanabb embere. Az
is megáldja, tegyen valamit.

A grófné elgondolkozott, aztán jóságos,
hangján, amely olyan törékeny és csengő volt,
egy kislány hangja, azt mondta:

— Jó, fiacskám. Majd megpróbáljuk rendb
a dolgot.

Csak mikor már Kálmánka messze járt,
jutott eszébe, hogy meg se kérdezte: hogy' is
azt a másikat, azt a haszontalant.

Uj Idők 1928/1 p. 257

Fürdőzők a Havel partján. Kernstok Károly festménye az Ernst-múzeum kiállításán

KARL KERNSTOK

Soeben erhalten wir die Nachricht, daß der hervorragende Maler Karl Kernstok heute früh im Alter von 67 Jahren gestorben ist. Seit Jahren mußte der Künstler an den Folgen eines Schlaganfalles leiden. Es war ein Jammer, sein langsames Dahinsiechen zu sehen, der Tod mußte für den schwer Gezeichneten eine Erlösung sein. Dennoch ist es erschütternd und schmerzlich zu wissen, daß wir diesen bedeutenden Künstler und herrlichen Menschen unwiederbringlich verloren haben. Jeder, der mit Kernstok in nähere Fühlung kam, war aufs tiefste beeindruckt von der imponierenden Persönlichkeit des Meisters, die echte geistige Würde mit liebenswürdiger Menschlichkeit, die leuchtende Klarheit des Gedankens mit vollsäftiger Erdennähe und Sinnenfreude verband. Unvergeßlich das faszinierende Antlitz des Meisters, das auf breiten Schultern in wahrhaft olympischer Erhabenheit und lichter Harmonie thronte. Unvergeßlich die Aufgeschlossenheit und Weite seiner Anschauungen über Kunst und Leben, seine verständnisvolle Teilnahme an den Problemen und Kämpfen junger ringender Künstler, denen er in väterlicher Güte zur Seite stand. Kernstok wußte auch in vorgeschrittenen Jahren eine seltene jugendliche Frische und Spannkraft des Gemüts zu behaupten. Es war bis zuletzt ein zäher Kampf, den seine freie und feurige Seele gegen den körperlichen Zerfall führte. Sein Tod, der von der großen Gemeinde seiner Verehrer und Freunde betrauert wird, ist ein harter Schlag für die ungarische Kunst. Wir kommen auf den Lebenslauf des verstorbenen Meisters und seine eingehende künstlerische Würdigung in unserer Morgenausgabe zurück.

E. K.

Pester Lloyd 1940. Januar 10.

Kernstok Károly

Zwei große ungarische Maler gestorben

Die ungarische Kunst und das ungarische Kulturleben haben zwei schwere Verluste erlitten. Samstag abend schloß der Maler Franz Márton die Augen und Montag früh folgte ihm Karl Kernstock in das Reich, wo das irdische Leben aufhört und die Unsterblichkeit der wirklichen Künstler beginnt. Beide gehörten dem großen Schaffen an, beide

Karl Kernstok

haben für die ungarische künstlerische Geistigkeit, jeder in seiner Art, Unvergängliches geleistet.

Todich

Neues Politisches Volksblatt
1940. június 11.

Karl Kernstock, der nunmehr auch internationale Wertung gefunden hat und dessen Bilder in in- und ausländischen Museen hängen, hat es, ohne seine hochragende Individualität auch nur einen Moment lang zu verleugnen, meisterlich verstanden, die edelsten Ueberlieferungen der Vergangenheit mit den wertbeständigen Erkenntnissen der Moderne auf einen gemeinsamen Nenner zu bringen. Seiner malerischen Genialität kam auch ein tiefgründiges kunsttheoretisches Wissen zustatten, dessen er sich als Antrieb und als Bremse bedienen konnte.

Er hatte sich in eigener Gewalt, blieb daher von Irrtümern befreit und konnte Werke schaffen, die momentane Geschmacksrichtungen überdauern, immer gültiger werden und der Ewigkeit entgegenreifen. Er war ein Meister der Verinnerlichung, hatte aber auch einen unfehlbaren Sinn fürs Dekorative und vor allem feingeläuterten Geschmack. Die ungarische Kunstentwicklung hat ihm unendlich viel zu danken. Sein umfassendes Wissen, das ihn auch zum Schreiben meisterlicher Kunstessays veranlaßte, seine Vorträge im Kreise Kunstbeflissener trugen ebenfalls zur Entfaltung des ungarischen Kunstgeistes unendlich viel bei. Auch seine besonderen menschlichen Vorzüge stellte er in den Dienst der Entwicklung des ästhetischen Empfindens. Er wirkte auf die Jugend befruchtend. Sein Werk bleibt für immer bestehen.

Zs—a.

Kernstok Károly

MAGYAR MŰVESZET

1935. 9. sz.

Kernstok Károly

Kernstock Károly

Kernstock Károly egyik festményét eltávolították a nemzeti képzőművészeti kiállításról. Már a nemzeti képzőművészeti kiállítás megnyitásakor felmerült a legkomolyabb körökben az a felfogás, hogy a kiállítás nem reprezentálja a magyar képzőművészetet s megrendezése körül is hibák vannak, az elrendezés sok helyütt bizonyos szürkeséghe boritja a legértékesebb müveket. A sajtóbemutatón különösképp kinos feltünést keltett *Kernstock* Károly *Urvacsora* cimü képe, amely hallatlanul durva beállitásával, esetlen és izléstelen figuráival szinte handlék gyülekezetét állitotta az urvacsorai asztal mellé s tökéletesen megcsufolta azokat a hagyományokat, amelyek Jézusnak eme aktusát a keresztény istentiszteletek középpontjába állitották. A vernisszázs napján azután közóhajra le is akasztották ezt a képet, sorszámát törölték a katalógusból s üzentek *Kernstock* Károlynak, hogy leghelyesebb, ha ezt a festményt mielőbb elviteti a Mücsarnokból.

Magyarság, 1933. jún. 21.

A miocén belső tengerünk, a Turáni tenger nagy kiterjedésű volt s a miocén Földközi-tengerrel, a Thetys utódával délnyugat felé összefüggött. A miocén vége felé ez az összeköttetés az Alpok mentén vonuló igen keskeny csatornává szűkült össze, majd — az alpesi terület emelkedése következtében, — ez a csatornaszerű összeköttetés megszünt. Csakhamar a keleti összeköttetés is megszakadt s ez a medence teljesen elkülönült a pliocénben: különösen keleti részében apróbb részekre tagolódott, kiédesedő beltavak sorozatává vált.

A mi területünkön ekkor az éghajlat kevésbbé meleg volt, mint az újkor előző idejében; de a tél nem volt olyan hideg, mint ma. A pálmák legtöbb faja már nem élt meg itt; füge, babér, dió, magnolia, gesztenyefélék, platán, fűz, nyír, stb. fajták, azaz az olyan növények tenyésztek, amelyek utódai ma is élnek. Sok növény, — amelynek utódai ma csak kisebb, bizonyos körülhatárolt területeken élnek, — akkor csaknem az egész északi félgömbön el volt terjedve.

lommal foglalkozott anyagával. Minden hozzáférhető, már eddig publikált adatot összegyüjtött, a bő irodalmat gondosan áttanulmányozta s ennek alapján az eddigi eredményeket összefoglalta. Leghasznosabb munkát a magyar fatemplomok és fatornyok jegyzékének topográfiai és bibliográfiai összeállításával végezte. Hasznos még ez a munka abból a szempontból is, hogy világos képet nyujt arról, hogy mit végzett az eddigi kutatás és mit kell elvégeznie ezután. A szerző nem a magyar faépítészet történetét írta meg, hanem a rávonatkozó irodalom összefoglalását végezte el. *Nagy Zoltán*

KÖRMENDI ANDRÁS. *Kernstok Károly* Ars Hungarica 16. 33 képpel, Budapest, 1936, Bisztrai Farkas Ferenc kiadása.

A festő Körmendi András ezzel a tanulmánnyal hivatott művészeti írónak bizonyul. Világosan látja, szemléltetően jellemzi Kernstok művészetének lelki és formai összetevőit, fejlődésének valamikori csúcspontjait és problematikus mai helyzetét. Hozzáértéssel és szeretettel készült írás. Elnéző tapintattal jár el ott is, ahol a keményebb itélkezés sem volna indokolatlan. Körmendi beéri azzal, hogy megállapítja a „stiláris bizonytalanságot", amelyből Kernstok tépelődő lelkülete még alkotó erejének javakorában sem tudott mindig szabadulni. Ez a bizonytalanság kivált az expresszionista hatás alatt álló művekben és a legújabb, ismét higgadtabb kompozíciókban vehető olykor észre. Ám azért mégis igazsága van Körmendinek, amikor tanulmánya végén megállapítja, hogy Kernstok „a leghatásosabb módon járult hozzá művészetünk mai képének kialakulásához" és hogy „olyan példákkal szolgált, melyeknek üdvös hatása nem maradhat el". Kernstok csakugyan állhatatos képviselője olyan fontos művészeti elveknek, amelyek a magyar festőiség érzékletes és érzelmes színpompájában egyébként kevéssé érvényesülnek. A vonal, a tömör, szerkezetes forma és a tér Kernstok leggyökeresebb stílusbeli problémája, amely valójában akkor is foglalkoztatja, amikor a színek szabadabb áradására bízza magát.

Kernstok mindig is monumentális feladatokra vágyott. Benne... „a forma kérdései mélységes emberi kérdésekkel kapcsolódnak és a nagy humanisták mintájára a dolgok puszta anyagi megjelenéséből fakadó szépségek semmikép sem merítik ki művészi mondanivalóit". „A művészet az ő számára kezdettől fogva többrétegű, összetett." Ez különbözteti meg őt a századforduló vezető magyar mestereitől, Ferenczy ösztönös mélységű természetlátásától, Rippl-Rónai folyamatos stilizáló készségétől és Csók István színesen viruló, derűs könnyedségétől.

Körmendi lényegbevágó megállapítása már Kernstok naturalista korszakában is rátapint a színfoltok alatt rejlő szilárdabb formai vázra. A magyar festő szerkezeti érzéke Párisban, Cézanne és Matisse példáján nevelődött tudatossá. Hogy a franciák tisztult következetességét, minden részletre, változatra kiható teljességét elérni nem tudta, az leginkább magyar származásán múlott. Olyan területről jutott az új művészeti értékek teremtő középpontjába, amelyen a naturalizmust és impresszionizmust felváltó fejlemények... „nem jelentkeztek az egymást követő gondolatok tagoltságában". A Párist járó magyar festők az új művészetnek már nagy szélességben fölfejlődött arcvonalával látták szemben magukat. Cézanne, Gauguin, Matisse, sőt Piccassóval már a kubizmus kezdeti foka is mind egyszerre kínálkozott „fölfedezésül", amikor nálunk még az impresszionizmus sem alakult ki véglegesen. Körmendi nagyon jól látja ez a helyzetet és szükségképpen zavaros következményeit. Tanulmánya ezen a ponton Kernstok alakján túl az egész új magyar művészet kezdeti távlatát is felöleli, amit nagy érdeméül kell betudnunk.

Kernstok párisi tanulságai 1909 és 1914 között gyümölcsöztek a legszebben. („Lovasok", a Dugonics-utcai falfestmény, az üveg ablakok.) A háború és a forradalom évei ezeknek a műveknek a derűs, humanista lelkességét, diadalmas lendületét derékontörik. Bensőséges, színfakasztó érzelmesség képei következnek, majd az önkéntes németországi félrevonultság tragikusan elkínzott, esett arcú látomásai. A tanulmány Kernstok minden alakváltozását nyomon követi, megérteti. Behatóan méltatja a legújabb keletű, ismét bizakodóbb hangulatú kompozíciókat is. Világos fejtegetéseit jól megválogatott képmellékletek támogatják. *K. e.*

MŰVÉSZETI HIREK

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT 75 éves fennállása alkalmából rendezett jubiláris kiállításon az állami nagy aranyérmet *Sidló* Ferenc szobrászművésznek, az állami kis aranyérmeket *Nagy* Sándor és *Aba-Novák* Vilmos festőművészeknek ítélték. A székesfőváros nagy aranyérmét *Bernáth* Aurél festőművész, Lotz-érmét pedig *Cser* Károly szobrászművész kapta.

*

Me Ader árverezte el Párizsban a d'Heucqueille gyüjteményt. *Oudry* „Szimfónia fehérben" című műve 120.000, *Boucher* egy pasztellje 52.000, *Aubry*

Magyar Művészet
1936. 7. 12.

egy zsánerképe 40.000, *De Marne* „Le Marche" című festménye 40.000, *Huet* két vízfestménye 56.000, két beauvaisi falkárpit 70.000 frankért kelt el.

*

Gabriel Thomas könyvtárát elárverezték. Maurice *Denis* „Assisi Szent Ferenc", „Petites Fleurs", Dante „Vita nuova" és „Szent Domonkos élete"-hez készült rajzai 134.000 frankért cseréltek gazdát.

*

Sir Henri Deterding, a petróleumkoncern vezérigazgatója, a *Rijksmuseum*-nak ajándékozta *Vermeer* Straatje című művét, melyet a Six-gyüjteményből vett meg 600.000 hollandi forintért. Úgy hírlik, hogy a bécsi Czernin-Galerie *Vermeer Festő és modellje című* képét is megvette 1½ millió dollárért és ugyancsak a Rijksmuseum-nak adta. *Terborch Levélíró*-ját, *Jan Steen Osztrigát evő*-jét, melyet 180.000 hollandi forintért vásárolt, Frans *Mieris Osztriga lakomá*-ját és Jan *van de Capelle* főművét, egy Marinát, a Mauritshuisnak, a Museum Boymansnak pedig Gerard *Dou* Hölgy a toilettasztalnál és David *Teniers* Falusi ünnepét ajándékozta.

*

A wiesbadeni *Nassauisches Landesmuseum* „Kétszáz év német tájkép-festészete (1700—1900.)" címen kiállítást rendezett: 40 teremben 800 művet mutattak be, melyek nagyrésze múzeumokból került ki.

*

A velencei Biennalera a meghívottak 2000 művet küldtek kiállításra.

*

A velencei Settecento múzeum a Palazzo Rezonicoban elkészült és a nyár folyamán nyílik meg.

*

A XV. század elején épült *Ca' d'Oro* restaurálása elkészült. *Mantegna, Tizian, Van Dyck* remekműveit fogjuk viszontlátni termei falán.

*

Nizzában új múzeum nyílik meg, amelyben főleg középkori és reneszánsz egyházművészeti műveket állítanak ki.

A *Mussolini-díjat* a festő Pietro *Gaudenzi*, a műkritikus Emilio *Ceoci*, a történész Ettore *Pais* és Giulio *Chiarugi* nyerték el.

*

Franz *Marc* képeiből Berlinben 3 kiállító helységben emlékkiállítást rendeztek.

*

Tilmann von *Riemenschneider* kezemunkáját (Szent Sebestyén), melyet 1510 körül faragott, felfedezték egy berni gyüjteményben.

*

A newyorki Marsden J. Perry-gyüjtemény árverésén egy Chippendale asztalka 4750 dollárig emelkedett.

*

A pittsburgi *Carnegie-intézet* idei pályázatait már kiírták. A kiállításokat október 15-től december 6-ig rendezik. Érdekessége a pályázatnak, hogy ebben az esztendőben csak az egyesült-államokbeli német, francia, angol, olasz és spanyol művész vehet részt. A három első díj 1000, 600 és 500 dollár.

*

Angliában *Korda* Rembrandt életéből vett történetet filmez; a főszerepet Langston játssza.

*

Antoon van Weile gyüjteményét Amsterdamban elárverezték. Pieter *Aerts* Halpiaca 1025, Petrus *Christus* Madonnája 1000, Gerard *Dou* Egy öregasszony feje 1650, egy rubenses tájkép 2350, egy Caspar Netscher-es Zenélő társaság 4300, Hugo *van der Goes* kis Madonnája 2650, Maerten *van Heemskerk* Caritas-a 800, *de Bles* fürdő Diánája 1450, *Isenbrant* Pásztorok imádata 900, Barend *van Orley* Levétel a keresztről 1400, Adriaen *van der Werff* Páris ítélete 620, az olaszok közül *Ambrogiotto* Krisztusa 2200, *Pontormo* Krisztusa 1350, egy *Verrocchio* Madonna 2300, *Correggio* Szent Jánosa 5000, egy *Michelangelo* rajz 440, egy Raffaelnek tulajdonított vázlat 5200, *Tizian* Krisztus feje 2000 hollandi forintért kelt el.

*

Egy hágai gyüjtő özvegye jóhiszeműen *van Gogh*-képeket adott el, melyekről kitünt, hogy hamisak. A vevő keresetét a törvényszék méltányolta és kötelezte az eladót a vételár visszatérítésére.

*

A salzburgi St. Peter-apátság szorult helyzetében a Bundesdenkmalamt jóváhagyásával egy gótikus szárnyas oltárt eladott, melyet Michael Pacher köréhez tartozó művész készített.

*

A londoni Victoria and Albert-múzeum körülbelül 3000 kínai műtárgyat, Eumorfopulos gyüjteményét, állította ki. Az angol állam megvette az egész gyüjteményt és részben a British Museum gyüjteményébe iktatta be.

*

Londonban Toot kiállítást rendezett *Monet* korai műveiből. A legtöbb bemutatott kép párisi gyüjtők tulajdona.

*

A berlini olimpiai kiállítás épületét Tessenow tervezte.

*

Christian Rohlfs 5 képét vette meg a detroiti múzeum.

*

A berni múzeumot hozzáépítéssel, amely 1932. óta folyik, megnagyobbítva megnyitották.

*

Hugo Helbirg frankfurti árverésén *Achenbach* Vízimalom 2700, *Courbet* Sziklák Ornans táján 2450, *Defregger* Fiatal ember arcképe 2150, *Feuerbach* Zenélő nők 5000, *Knaus* Színész család 3300, *Leibl* Parasztleány 10.000, *Marées* Férfifej 1800, Vadászat 3100, *Menzel* egy képe 8100, *Waldmüller* Az öreg hegedűs 6200, *Spitzweg* Hazatérés holdvilágfénynél 20.500 márkáért kelt el.

*

A porosz művészeti akadémia, amelyet 1684-ben alapítottak, megünnepli 150 évvel ezelőtt rendezett első kiállításának emlékét.

*

Lenbach századik születésnapját Münchenben nagy kiállítással ünneplik meg, amely a mester munkásságáról áttekinthető képet nyujt.

*

Gussmann grafikai árverésén a következő árakat érték el a fontosabb tételek: *Dürer*, Krisztus a keresztfán 4100, Veronika kendője 3300, Szent Hubert 3700; *Rembrandt* Három női fej (második állapot) 1050; *Ostendorfer* Vadászat 800 márkát.

*

Rómában könyvmúzeumot létesítenek, amelyben az olasz könyv 16—18. századi magas színvonalát akarják bemutatni.

Főszerkesztő (1925—1935): Dr. Majovszky Pál
Felelős szerkesztő: Dr. Oltványi-Ártinger Imre
Főmunkatárs: Dr. Lázár Béla
Felelős kiadó: Török Sándor
Magyar Művészet. 1936. 7. szám. Szerkesztőség: VII., Erzsébet-körút 7. I.

Nyomatott a Lorilleux Ch. és Tsa gyár festékével

Az Athenaeum r.-t. mély- és könyvnyomása

Kernstok Károly

lásd

Művészet 1902. 365. l.

Trajanus Decius IV. 154.

Kernstok Károly

Szép Helena elrablása c. képe repr.

Képzőművészet

1933. 246. l.

volt a kiadás.

intetében utalunk az előbb

yzat Zárószámadás szerint		1938.évi zárószámadás szerint
6.- P 13o.882.43 P		119.227.93 P
o.-	3.566.85	977.48
o.-		3.993.51
o.-		3.195.8o
3.-	5.651.73	1.756.23
o.-		343.26
.-	92.62	1oo.8o
.-		2.o2
	1.948.89	93.27
	8o.99	4.341.79
	437.93	4o7.97
	2.116.58	3.946.87

Kernstok Károly

tagja volt a művészeti direktóriumnak.

Pernecsky Géza: Tanulmányút a Pávakertbe
Bp. 1969.

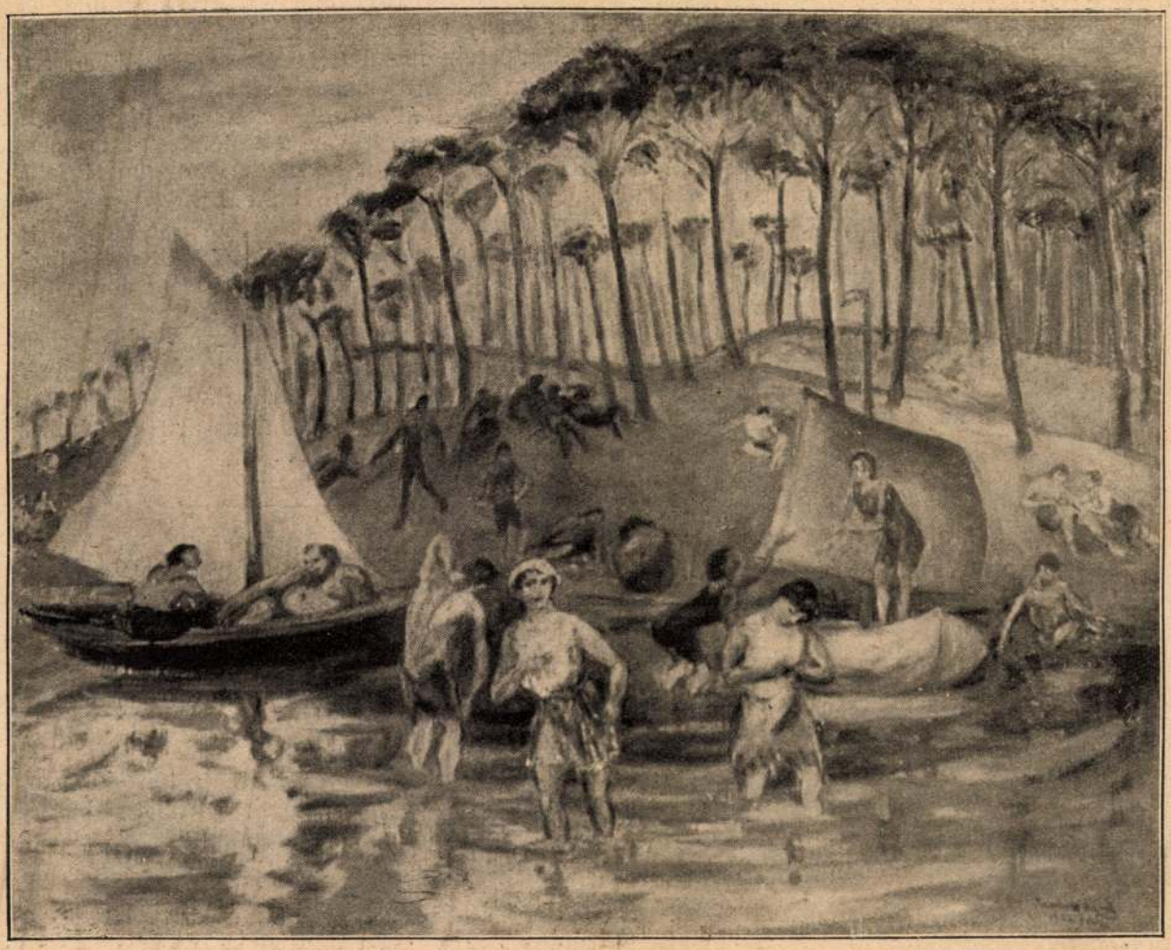

Fürdőzők a Havel partján. Kernstok Károly festménye az Ernst-múzeum kiállításán

mikor versük megfogant bennük, annyira átélték önkívületüket, hogy később sem tudnak szabadulni tőle s mint akiket démonok üldöznek, únos-úntalan furcsa modorosságokba esnek. Én azt tapasztaltam, hogy a jelenkori költők majdnem kivétel nélkül kitünő szavalók is. Szeszélyesen éreztetik a ritmust, hogy az érzés és értelem kerékfogai egymásba vájjanak és hangsúlyozzák vele, hogy itt nem hétköznapi közlésről van szó. Ha pedig olykor kántálnak és ránganak, az nekem többet árul el költeményük mivoltáról, mint bármely szinészi aranyhang, vagy simaság. *Petőfi*-t csapnivaló szavalónak tartották. De vajjon kik itélkeztek fölötte? Kortársai, akik ripacsokat is ünnepeltek nagy művészekül. Nem tudom elképzelni, hogy ő, aki annyira ismerte a mértéket, az ízlést, annyira gyűlölte a hamisat, ne lett volna ezen a téren is eredeti. Mit nem adnék, ha egyszer hallhatnám tőle: „Egy gondolat bánt engemet . . .“

Magyar stílus. Egy külföldi ismerősöm azt kérdezte, milyen a magyar szavalóstílus. Hallgattam. Azt kellett volna felelnem, hogy ez még mindig nem alakult ki véglegesen, mint a nyugateurópai népeknél. A franciák énekelnek, a németek hösi, férfias szenvedéllyel tagolják verssoraikat, az angolok és olaszok is leltek stílust, csak mi nem, akiknek költészete olyan magas szinten áll, mint kevés népé. Azt állítják, hogy józanul, egyszerűen mondjuk el verseinket, tulajdonképen ez a magyar szavalóstílus. Én azonban ezt csak a közelmult kordivatjának tartom, csökevény visszahatásnak egy másik kordivat ellen, mely a színfalhasogatást hozta ide a szomszédból. E két véglet között ingadozott szavalásunk, anélkül, hogy nyelvünk szelleméből természetesen fejlesztették volna ki. Küzdöttünk a rikácsoló szenvedély ellen, de közben megöltük az igazit is, kigyomláltunk minden paréjt, de a legszebb virágokat is eltiportuk. Egy szenvedélyes szavalást kérünk. Azé a pálma, aki megint el tudja nekünk szavalni „A vén cigány“-t.

Moissi. Átmeneti korunk barokművésze. Az idilli szavaló. Csupa zeneiség és festőiség. Beszéde muzsika, megjelenése kellemesen, regényesen festői. Noha mindig lírai, ellágyulása értelmi. Melegsége van, de heve nincs. Fájdalmas arcát úgy világítja meg a mosoly, mint a holdfény.

Arckép-csarnok. Chrisipos dadog, akár Demosthenes. Hogy leszokjék nyelvhibájáról, kavicsot vesz szájába. Állapota nem javult. Úgy látszik, őt már az sem gyógyíthatja ki nyavalyájából, ha a Svábhegyet szorítja fogai közé. *Clithripon* attól fél, hogy a szavak nem eléggé fejezik ki érzéseit, azért derűre-borúra színezi őket. Ha azt mondja: „sir“, akkor megrogygyantja térdét, könnyet mesterkedik szemébe, összeszorítja gégéjét, tényleg sír. Segít a szónak, holott ő sohasem tudhat úgy sírni, mint ez a három betű: „sír“. Nem lehet rossznéven venni tőlem, hogy zajongva fölkelek s botránnyt csapva otthagyom őt, a száma közepén. *Thrason* a természetesség őrültje. A verseket közvetlenül óhajtja elolvasni, akár egy mosószámlát, vagy egy ebzárlat-meghosszabbítást. Láthatólag únja őket. A közönség még jobban. Leül az emelvényre, lábait keresztbeveti. Ilyenkor az jut eszembe, hogy a költő, aki oly rosszul érezte magát, hogy versekben volt kénytelen jajgatni, nyilván nem helyezkedett el ily kényelmesen. Ha tehát ez a szavaló következetes akar maradni fölfogásához, heverjen egy diványra, gyújtson cigarettára és fekve szavaljon. *Thermamenos* csupa láz. Mégsem tanulja meg a szöveget, hanem könyvből lázong. Olyan nevetséges, mint az a gyilkos, aki tette elkövetése előtt előre megfogalmazott, ünnepi deklarációt olvas föl

Uj Idők. 1928. febr. 26. 9. 4.

az áldozatnak. *Tityrus* bőven él az úgynevezett „művészi szünet"-ekkel. Most megállapítja az ütemet, mint mikor a szív egy nagy megdöbbenés alatt kihagy, hogy később annál gyorsabban dobogjon. Ellenben egy kis baj történt. Ez a szünet valamivel — egy másodperccel, vagy kettővel — hosszabb volt a kelleténél, zavar támadt a költemény vérkeringésében, máris elveszett lüktetése, a ritmus egyenletes kopogása, melyet büntetlenül épúgy nem lehet felfüggeszteni, mint ahogy szivünket sem állíthatjuk meg egy órára, vagy két órára, azzal a fönntartással, hoy azután majd tovább élünk. Veszedelmes kísérletezés volt. Ezt észreveszi. Ijedten dolgozik, hogy magához térítse az ájult verset. Gyorsítja a tempót, emeli hangját. Mesterséges légzést alkalmaz. Mindhiába. A vers meghalt kezei között. Csüggedten, a kudarc tudatában lép le a dobogóról s úgy viszi ki karjaiban a verset, mint egy gyermekhullát. *Dorus* a szenvedély viharában kitárja mindakét karját, pár másodpercig mozdulatlanul marad. Ebben a tragikus pózban egy közlekedési rendőrhöz hasonlít, ki az úttest közepén áll. *Xantus* sohasem birja elfelejteni a dobogón, hogy ott van a teste. Izeg-mozog, ahelyett, hogy a költeményt mozgatná. Folyton előre lép. Mit művel? Művészete rövid, ennélfogva megtoldja egy lépéssel.

Hamlet, a tanár. Minden idők szavalóinak a legkülönb leckét Hamlet adta, ki élete döntő fordulójakor előadást tart a színészeknek. Nem babra megy ez a játék. Sorsa függ attól, hogy a színész jól fog-e majd szavalni. Ezért mond neki örökkévaló, márványba kívánkozó igazságokat. Előtte a bosszu kötelessége, feje fölött a halál, lába alatt a pokol. Micsoda tanárja a szavalásnak . . .

A grófné

— Elbeszélés —

Irta: **Bónyi Adorján**

1.

A grófné kerti székében ült, rendes helyén, a nagy kertnek egy édes, illatos és árnyas zugában, és kézimunkázott, amikor egyszerre csak megállott előtte a keresztfia.

— No mi baj van, Kálmánka?

Csak így nevezte a jó, csendes, hosszú szőke fiút, akit mint apátlan-anyátlan árvát ezelőtt vagy tizenöt évvel különösebben gondjaiba vett, igen, akkor, amikor özvegysége kezdődött, az a végtelen magány, amelyet nem tört meg gyermek kacagása, nem melegíthetett át anyai mosoly. Kálmánka éppen csak egy volt töméntelen keresztgyereke közül, talán véletlen, hogy reáesett a választása, amikor gyermektelen és komoly ifjú özvegységében valaki után vágyott, akivel szemben az anyának a gyermek iránti minden édes adóját leróhatja. S bár nem vette őt oda kastélyába, gondolt rá, gondoskodott róla, taníttatta, protegálta, egyszóval fölnevelte, állásbajuttatta — és szerette. Úgy, amint egy anya szereti a gyermekét.

Kálmánka összecsapta a bokáját, meghajolt, azt mondta: kezét csókolom, keresztmama! — és elsírta bánatát. Komolyan: csaknem pityergett, amíg beszélt.

— Nagy baj van, keresztmama kérem. Sárikáéknál harmadnapja szálláson van egy pesti ember. Mérnök, a minisztériumból küldték, Gábor bácsinak valami árvízmentesítési pörében fog szerepelni szakértőként. Az az ember... az az ember, kedves keresztmama, három nap alatt szinte egészen elbolondította Sárit. Utálatos, szemtelen fráter, egészen odavagyok . . . Keresztmama kedves, segítsen rajtam . . . végem van!

A grófné szép arca elkomolyodott. Lám csak: ezt a leendő házasságot pedig, azt hitte, jól nyélbeütötte. Sári kedves lány, ügyes lány, szép kis lány; az apja — Barczi Gábor — kitünő ember, komoly ember, jó apa és jó ügyvéd, nagyjövedelmű; az uradalomnak is ő az ügyésze. Már jobb feleségnek-valót nem is kereshetett volna a fiú számára.

Most aztán tessék: jön valami idegen, egy pesti alak, bizonyosan nem ilyen jó, hű, tisztalelkű, finom fiú, mint Kálmánka — és egykettőre elfordítja tőle Sári szivét.

— Komoly dolog ez, fiam? — kérdezte aggodalmasan, de némi kis reménységgel, hátha-hátha az érzékeny gyerek eltúlozza az ügyet.

Kálmán sápadtan, égő szemmel nézett rá.

— Halálosan komoly, drága keresztmama. És én vagyok a világ legboldogtalanabb embere. Az Isten is megáldja, tegyen valamit.

A grófné elgondolkozott, aztán jóságos, szelíd hangján, amely olyan törékeny és csengő volt, mint egy kislány hangja, azt mondta:

— Jó, fiacskám. Majd megpróbáljuk rendbehozni a dolgot.

Csak mikor már Kálmánka messze járt, akkor jutott eszébe, hogy meg se kérdezte: hogy' is hívják azt a másikat, azt a haszontalant.

2.

Még aznap délután lement Barcziékhoz.

Igen ritkán történt az meg, hogy elátogatott volna valahová lent a kisvárosban. Nagy megtiszteltetés volt az — vagy pedig nagy családi bajnak kellett ott lennie, ahová a grófné váratlanul betoppant.

Úgy élt fönn a domboldali kis kastélyában, rejtelmesen zúgó vagy tikkadtan hallgató kertje mélyén, mint egy magányos szent. Azt sutlogták, hogy rövid házassága nem volt boldog; annyi tény, hogy amióta oly fiatalon özvegységre jutott, tiszteletreméltó egyedüllétbe tudott elzárkózni, mintha látszólag csak egyetlen érzelem érdekelné: jónak lenni. Eleinte még környékezte néhány szomszéd birtokos; az özvegy grófné azonban hűvösen és jóságosan elzárkózott minden intimus vagy érzelmes közeledés elől s végül a gavallérok csendben elmaradtak. Azóta mintha életének csak egyetlen feladata lenne: vigyázni a szerencsétlenekre, ott lenni, ahol baj van, segítni, gyógyítni, vigasztalni. Mint egy jóságos istennő, úgy őrködött a maga kis városa és annak emberei felett; ha ki sem mozdult hazulról, akkor is tudott mindenről; az érzelmesebb emberek, az áhitatos öregasszonyok imádságukba foglalták a nevét; jóságán felépült, tisztaságától és hozzáférhetetlenségétől sugárzó tekintélye körüllengte, mint egy glória.

Szent volt — a valóságban is, amilyenek csak mélységesen megsebzett emberek tudnak lenni; de szent volt kiváltkép az emberek szívében. Az emberekében, kik mind úgy tekintettek rá, mintha készséges alattvalói lennének.

Barcziék azt se tudták, ijedt és boldog meglepetésükben, hová tegyék. A grófné előbb szeliden eldiskurált közönyös dolgokról a két öreggel, aztán ki-

KERNSTOCK KÁROLY: AZ ÉPÜLŐ DEBRECZENI VÁROSHÁZ NAGYTERMÉBE SZÁNT ÜVEGMOZAIK ABLAKRÉSZLETE. ÁRPÁD ÉS KÉT VEZÉRE.

FRAGMENT DES VITRAUX DESTINÉS À L'HÔTEL DE VILLE DE DEBRECZEN.

Magyar Iparművészet
1912. 7. szám

Kernstok Károly

Kernstock Károly

tanulmányíró is volt.
Előadását a Galilei körben a
Nyugat is közölte: A Kutató
művészet (1910)

Perneczky Géza: Tanulmányút a Pávakertbe
Bp. 1968.

30.o.

Kernstok

Agitátor (: műve perm.)

Oelmacher Anna: A szocialista művészet története

Kappel Henriket 1970 XII. 25

Kernstok Károly

Ittább emigrálni kényszerült és a német expresszionizmus szellemében alkot. Élete végén klasszicizálóbbá válik.

Lyka Károly: Vándorlásaim a művészet körül, Budapest, 1970. 3631

3351.

MDK

Kernstok Károly, festő

A kolozsvári Művészeti Telep egyik alapítója.

Kaposvári Gyula: Kolozsvár 89–96.

Jakobovits, Kolozsvár, 1969. március–május. XV/1-2

MDK

Kernstok Károly festő

Megemlítve: [illegible] tevékenységét.
(Világ. 1918. dec. 24.)

Dévényi Anna: Egy elfelejtett művészeti író
558 – 561.

JELENKOR, Pécs. 1970. június XIII/6.

MDK

Kernstok Károly, festő

Megemlítve: az 1913. márc. 2-i

nyilatkozat (Nemzeti Szalon) egyik aláírója.

Dévényi Iván: Egy elfeledett művészeti írás
558–561.

JELENKOR, Pécs. 1970. június XIII/6.

Kernstok Károly

„Mednyánszky László műtermében"
olaj, vászon, 53 x 42 cm. M. Nemzeti
Galéria; 179. sz. reprodukció.

Lyka Károly: Vándorlásaim a művészet körül, Budapest, 1970.

Kernstok Károly

„Lovasok", 1910, (Lovas kompozíció), olaj, vászon, 215 x 294 cm.; M. Nemzeti Galéria; XIII. színes reprodukció.

Lyka Károly: Vándorlásaim a művészet körül, Budapest, 1970.

Kernstock Károly

mellszobra a művészi

pantheonba került

Pestmegyei Közlöny 1969 január 11

Kernstok Károly
festő.

Agitátora 1897-ből való.
Egyik legkorábbi megfogalma-
zása a munkáseszmének.

Aradi Nóra: Jel és jelentésváltozás
Művészet 1970 december 11 - lap

Kernstok Károly

hozmányfestő teremtette meg anyagi alapját a Képzőművészeti Akadémia ~~xxx~~ művésztanárai 1919. áprilisi kiállításának.

Kós Lajos: A Tanácsköztársaság képzőművészeti kulturája. Bp. 1959. Hr 22 l., 6 kép. /Művészeti szakköri útmutató 1./

7.l.

Kernstok Károly

Widolgozta az 1919-20-as évekre a
művészeti direktórium költségvetését.
(az öntöndijak, tanulmányi segélyek,
állami művészeti díjazás és vásárlások
összegét 2 millió koronára emelték az 1917-
18-as év 94.000 koronájával szemben).

Kós Lajos: A Tanácsköztársaság képzőművészeti
kulturája. Bp. 1959. 22 l., 6 kép. /Művészeti
szakköri utmutató 1./

16. l.

Kernstock Károly

réntvett a Rippl-Rónai Aristeletére
rendezett vacsorán 1911.
márc. 17-én

Rippl-Rónai József írásaiból, Duna-
vecse, 1967.

79.o.

Kernstok Károly
festő

M.D.F

Rövid idéig az esztergomi bíróságnak volt a foglya, az 1919-es kommün letörése után.

Devényi Iván: Kernstok kiállítás az esztergomi... Művészet, 1969. április - 38 lap

M.D.K.

Kemstok Károly
festő

Az esztergomi kiállításon szerepel
Bereny Róbert festőiről készült
esztrájca is.

Dévényi Iván: Kemstok kiállítás az esztergomi
Művészet, 1969. április – 38 lap.

M.D.K

Kerestes Károly
festő

Az esztergomi kiállításon
grafikai munkáit is bemutatták.
1924-es mű a „Lovas" című
tollrajz.

Dévényi Ivánné: Kerestes kiállítása az esztergomi ...
Művészet 1969. április - 38 lap.

M.Df

Kernstok Károly
festő

A mester 1926-ban tért vissza Magyarországra. Ezután tájképek-et, falusi jelenteket, görög mitológiai jelenteket választ témául.

Devényi Iván: Kernstok kiállítás az esztergomi...
Művészet, 1969. április - 38 lap.

Kernstock Károly

grafikákkal
szerepel a: Deskovits és a szoc. művészet c. kiállításban a székesfehérvári Csók galériában.

M. Kiss Pál: Hazai kiállítások

Látóhatár 1969 II. n. 159 old.

M.D.Gy

Hermstok Károly
festő

Csóbel Béla portréját 1906-ban
festette és egy szabadban álló
női aktot 1908-ban készített
a Mester.

Devecseri Gábor: Hermstok kiállítás az esztergomi ...
Művészet, 1969. április - 38 lap.

Kerustok Károly

Agitátor c. műve (eml.)
szerepel az alábbi tárlaton

Lahn: Emlékezés forradalmás
Képzőművészeinkre. Kiállítás
Angyalföldön

Nagyava 1968 XII. 5

MDK

Kernstok Károly
festő

A „Nyolcak" perió dusából való az 1911-ben készült „Fához támaszkodó mertelen fiú" képe. Ez a kép Pétrovics Elekhé, a Szépmű-vészeti Múzeum főigazgatójáé volt.

Devényi Iván: Kernstok kiállítás az esztergomi ... Művészet, 1969 ápzelis – 38 lap.

M.D.

Kernstok Károly

festő

1915-ben készült a „Duna Nyugeszigfalunál" című műve. 1914-ben a „Tivatar" című kompozicióját kerdte meg, amelyet a Tanácskőztarsaság napjaiban fejezett be.

Devényi Ivan: Kernstok kiállítás az esztergomi ...
Művészet, 1969. április – 38 lap.

M.D.K

Kernstok Károly
festő.

Az esztergomi tárlaton bemutatták az 1915-ös nyergesi tájképet, valamint a „Zivatar"-t is.

Dávényi Iván: Kernstok kiállítás az esztergomi ...
Művészet, 1969. április - 38 lap

Kernstok Károly
festő

M-DK.

A proletárdiktatúra idején az Esztergom Megye direktori umának póttagja volt és a nyergesujfalusi művészeti szabadiskola vezetője.

Dávényi Iván: Kernstok kiállítás az esztergomi...
Művészet, 1969. április - 38 lap.

M.D.

Kernstok Károly

festő

A proletárdiktatura bukása után letartóztatták, mintán kiszabadult Berlinbe költözött Emigrációs munkásságának főműve az „Őszi napfény az erdőben" című kép 1921-ből.

Devényi Iván: Kernstok kiállítás az esztergomi.
Művészet, 1969 április – 38 lap.

M.D.K.

Kernstok Károly
festő

Az esztergomi tárlaton két munka emelkedik ki, az 1898-as évből szarmazó „Őszi munka" és az „Szcselhedés", 1900-ban készült az „Szcselhedők" című képe.

Dévényi Iván: Kernstok kiállítás az esztergomi...
Művészet, 1969. április – 38 lap.

Kerustok Károly
festő.

M.D.G

„Tucselhedők"
(repr.)

Devényi Iván: Kerustok kiállítás az esztergomi...
Művészet, 1969. április – 38 lap.

M.D.Y

Kernstok Károly
festő

Az 1918-as magyar polgári demokratikus forradalom évtizedik évfordulója alkalmából rendezte meg az esztergomi Balassa Bálint Múzeum Kernstok Károly emlékkiállítását.

Deréky Iván: Kernstok kiállítás az esztergomi ... Művészet, 1969. április - 38 lap

M.D.K

Kernstok Károly

festő

1918-ban Esztergomban válasz-
tották meg a Jászai Oszkár vezette
Radikális Párt helyi szervezetének
elnökévé a művészt.

Devényi Iván: Kernstok kiállítás az esztergomi...
Művészet, 1969. április – 38 lap

MDK

Kernstok Károly, festő

1

Az esztergomi Balassa Bálint Múzeumban kiállítás nyílt meg. Ez „a politizáló Kernstok tevékenységéről ad számot." [Katalogusból.] Kiállított képei közül a legnagyobb élményt a Zivatar című (1914-1919) nagyméretű festmény adja.

Szabó Julia: Kernstok Károly és az 1919-es nyergesi szabadiskola 7.

Népszabadság, Bp. 1969. jún. 13.

C8

Kernstok Károly, festő

MDK

2

Kernstok Nyergesújfalun egy sajátos Árkádiát teremtett.

Több művésztárs és tanítvány már a tizes évektől lejárt Kernstokhoz dolgozni, de a telep nervesetten, támogatva és legnagyobb létszámmal (17 fő) csak a Tanácskőztársaság alatt működött.

Szabó Julia: Kernstok Károly és az 1919-es nyergesi szabadiskola 7.

Népszabadság. Bp. 1969. jún. 13.

MDK

Kernstok Károly, festő 3

A Pestről érkezett művészek körül öten a világháború frontjait megjárt katonák voltak. (Körtük Derkovits Gyula).

A nyugodt, rendezett körülmények, a természeti népségek és maga Kernstok: munkássága szelleme élményt adott, tanulás és alkotás lehetőségét teremtette meg.

Szabó Julia: Kernstok Károly és az 1919-es nyergesi szabadiskola 7

Népszabadság, Bp. 1969. jún. 13.

MDK

Kernstok Károly, „Jestő" 4.

A legnagyobb élmény tehát maga kernstok: az alkotó művész, a kutató művész, a programot adó művész. (Fának támaszkodó fiú – akt; Színes üvegablak tervek, aktos kompozíciók, portrék, írásai ...)

Szabó Júlia. Kernstok Károly és az 1919-es nyergesi szabadiskola 7

Népszabadság, Bp. 1969. jún. 13.

Kernstok Károly

A Tanácsköztársaság idejen képzőművészeti kormány biztosa nevezték ki (építészeti, festészeti, nohászati, iparművészeti ügyek intézésére).

Kós Lajos: A Tanácsköztársaság képzőművészeti kulturája. Bp. 1959. 22 l., 6 kép. /Művészeti szakköri utmutató 1./

6-7.l.

Kernstok

A csoport tagjainak mindegyike ismerte és szerette Adyt, többen barátai is (Kernstok, Czigány, Márffy elsősorban). 1905-06 táján mindannyian megjárták Párizst, megülték Ady párizsi éjszakáinak asztalait; később a pesti Három Hollóban vagy a Palermóban ugyanígy...

Bodri F.: Passuth Krisztina Nyolcak-könyvének margójára.
Jelenkor XI. évf. 12. sz. 1968. dec. 1111. l.

Kernstok

Elsősorban... az irodalom... sodrában állanak, ugyanígy érezhető a Huszadik Század, a Társadalomtudományi Társaság vagy a Galilei Kör... hatása is. Nem kevésbé a korszak munkásmozgalmának... még csak felvilágosító és agitációs hatékonysága, pl. Pór ekkori... képein vagy Czigány Germektemetésén, Tihanyi Munkáscsaládján, Kernstok vad férfiaiban stb.

Bodri F. Passuth Krisztina Nyolcak-könyvének margójára.

Jelenkor XI. évf. 12. sz. 1968. dec., 1111. l.

Kernstok
-és mások- korábbi kísérletei inkább csak illusztrálták korunk társadalmi mozgásait..., a Nyolcak plattformján fellépő mester társaival már hatékonyabb és korszerűbb ábrázolásra törekszik.

Bodri Ferenc: Passuth Krisztina Nyolcak-könyvének margójára.
Jelenkor XI. évf. 12. sz. 1968. dec., 1111. l.

I.

Kernstok Károly

... krónikásuk és barátjuk: Bölöni György egy 1910. januári cikkében (Kernstok Károly és társai" – Magyar Nemzet) az 1909. december 30-án nyílt „Új festők" kiállításról szólva „nyolc festőként" említi őket, akik előbb „keresőknek" neverték önmagukat: Súlyra, egyéniségre mind különböző ez a nyolc festő, bár egybekapcsolja őket céljaik összetartozása." Ennek az... összetartozásnak a megállapításával tekinthető a Könyves Kálmán Szalon kiállítása a Nyolcak első bemutatkozásának, bárha a név később került katalógusok és most Passuth Krisztina könyvének hombokzatára.

Bodri F.: Passuth Krisztina Nyolcak-könyvének margójára.

Jelenkor XI. évf. 12. sz. 1968. dec. 1110. l.

II.

Kernstok Károly

Az 1909-ben 36 esztendős Kernstok Károly a csoport dogenje, a többiek jóreszt „huszonévesek" (Márffy harmincegy). Bölöni cikke Kernstok vezérségét is mintegy deklarálja, ugyanígy a már körismert mester művészi múltja is, melyben megtalálható München és a párizsi Julian Akadémia, de még Benczúr pesti mesteriskolája is. Erre a szerepre-tesz alkalmassá... politikai,... esztétikai érdeklődése és ténykedése is: szabadkőműves, radikális polgári gondolkodó, később szocialista. „Kutató művészet" c. Galilei köri előadása (1910. jan.) amely a Nyugat-ban megjelenve... vitát provokált jelzi ifen irányú tevékenységét, egyben a „keresők" vagy Nyolcak ideológiai és esztétikai jelentkezését.

Jelenkor XI. évf. 12. sz. 1968. dec. 1110. l.

III.

Kernstok

nyugtalan szelleme-mely megmutatkozik a szabadkőműves páholyokban való viharos vándorlásaiban, sőt egy önálló páholy alakításában is- korlátokat talál a „fontolva haladó" MIÉNK-ben, a Szinnyei Merse, Rippl-Rónai és Vaszary János köré tömörült Magyar Impresszionisták és Naturalisták Körében. De ugyanígy túlhaladottnak ítéli a felbomló Nagybányából (Ivényi-Grünwald) vagy Rippl Párizsából teremtődött „neós" alakulatokat, ... hazugnak a kor álnépieskedését, idülljeit is. És különösen az idősebbek-a kor szellemétől elütő-művészi arisztokratizmusa és politikai-társadalmi sterilitása azonnal a ... mester köré mártársakat verbuvál: a későbbi Nyolcakat.

Bodri F.: Passuth Krisztina Nyolcak-könyvének margójára.

Jelenkor XI. évf. 12. sz. 1968. dec. 1110. l.

IV.

Kernstok

Kár, hogy Kernstok szellemi és politikai érettsége néha-és főleg élete második felében-nem áll szinkronban óvatos művészi felmodernségével.

Bodsi Ferenc: Passuth Krisztina Nyolcak-könyvének margójára.

Jelenkor XI. évf. 12. sz. 1968. dec. 1110. l.

Kernstok

Előbb a Nemzeti Galéria emlékező tárlata, majd 1965-ben a székesfehérvári... kiállítás,... Passuth Krisztina tevékenysége és tanulmányai, nemrégiben könyve irányította az érdeklődést a magyar festészet századnyitó mozgalmára, melyet „Nyolcak" néven tart számon a művészettörténet... A Csoporthoz tartozó festők Derény, Czigány, Czóbel, Kernstok, Márffy, Orbán, Pór és Tihanyi...

Bodri Ferenc: Képzőművészeti krónika.

Passuth Krisztina Nyolcak-könyvének margójára.

Jelenkor XI. évf. 12. sz. 1968. dec. 1110. l.

Kernstok

1909 júniusában... Váradon... 14 művész „Új magyar festők" címmel tart kiállítást.... Aradon és Kolozsváron is megismétlik... Ezeknek a termeknek a festői között már ott van a későbbi Nyolcakból hat, Orbán és Tihanyi hiányoznak. A turné, még inkább a december végén nyílott pesti kiállítás tekinthető tehát a mozgalom előkészítésének és iskolájának, az utóbbi a Nyolcak első önálló bemutatkozásának is. Itt és a felhullámzó sajtóvitákban (Kernstok előadásában) érlelődött... a nyolc festő szolidaritása és szövetsége.

Bodri F.: Passuth Krisztina Nyolcak-könyvének margójára.

Jelenkor XI. évf. 12. sz. 1968. dec., 1112. l.

Kernstok

A két hatás együttesének: egy tartalmi (Ady és a radikálisok vagy szocialisták) és egy formai újnak (a korszak Párizsa) közössége tesz Kernstokot és társait „keresővé", majd bizonyos természetes kiválasztódás után „Nyolcakká" a Nagyváradon 1909 nyarán bemutatkozó 14 festőből.

Bodri F.: Passuth Krisztina Nyolcak-könyvének margójára.
Jelenkor XI. évf. 12. sz. 1968. dec. 1111. l.

Kernstok

A nyolc festőből öt tanul a Julien Akadémián... és egy kivételével... mindannyian Jean Paul Laurens növendékei. Ideáljaikra... visszafogó hatással lehetett a... reprezentatív-historikus, „gloire-csináló" kismester. Bizonnyal ellenszifozta a város eleven életétől nyert... benyomásokat. Igy ezek a stilushatások nemcsak a magyar viszonyokra átfogalmazódva mutatnak némi konzervativizmust (pl. Brigány és Kernstok esetében), de... már a forrásoknál is.

Bodri F.: Passuth Krisztina Nyolcak-könyvének margójára.

Jelenkor X. évf. 12. sz. 1968. dec., 1112. l.

Kernstok

A mozgalom távlatadó és stiláris előkészítésében ... különösen nagy jelentősége van Párizsnak, Céranne ... rehabilitációjának vagy a már említett itteni mozgalmaknak. A nyolc festőből öt tanul a Julien Akadémián (Berény, Czigány, Kernstok, Márffy és Pór) és egy kivételével (Kernstok) mindannyian Jean Paul Laurens növendékei.

Bodsi Ferenc: Passuth Krisztina Bokak-könyvének margójára.
Jelenkor XI. évf. 12. sz. 1968. dec. 1112. l.

Kernstock

A zenében és a képzőművészetben is megújulás igérkezik. Bartók és Kodály 1905-ben indult a kallódó néprenei kincs felgyűjtésére... A festészetben Szinyei, Csók, Kernstock és Rippl-Rónai művészete most bontakozik legszinesebben, az építészetben is egy új nemzedék indul.

Czine Mihály: A modern polgári irodalom kibontakozása 1905-1918

Jelenkor XII. évf. 1. sz. 1969. jan., 5. l.

Kernstok

... a képzőművészetben: szecesszió, impresszionista és konstruktivista irányok torlódtak egymásba. A naturalista, s impresszionista iskola művészei (Ferenczy, Rippl-Rónai) még termékenyek, de 1909-ben az Impresszionisták és Naturalisták Köréből már Cézanne-ra tekintve válik ki egy csoport, a Nyolca társasága (Kernstok, Márffy, Pór Bertalan, Tihanyi Lajos stb.

Czine M.: A modern polgári irodalom kibontakozása, 1905–1918

Jelenkor XII. évf. 1. sz. 1969. jan., 11. l.

Kernstok Károly-

nak hirtelen elfordulása eredeti stilusától, nem tetszett Zinyei-Merse Pál-nak.

Lyka Károly: Vándorlásaim a művészet körül, Budapest, 1970. 3631

2951

Kepnstok Károly

a „Miénk" művészeti csoportosulás megszűnte után a „Nyolcak" vezető egyénisége lett.

Lyka Károly: Vándorlásaim a művészet körül, Budapest, 1970. 363 l

286 l

Kernstok Károly

a „Nyolcak" című művészcsoport vezére, Párizsból, Matisse köréből hozott stilusra tért át.

Lyka Károly: Vándorlásaim a művészet köréből, Budapest, 1970. 363 l

2881

Kernstok Károly

művészetén okult Ferenczy Károly
után, Iványi Grünwald Béla.

Lyka Károly: Vándorlásaim a művé-
szet körül, Budapest, 1970. 363 l

296 l.

Kernstock Károly

A Japán kávéház művészasztalának tagja volt

N.N.: Budapest kalauz

Magyarország 1970 52 sz. 27 old.

Kernstok Károly

(1873–1940) a „Nyolcak" festőcsoportjá-
nak főalakja. Tanulmányait a müncheni
Hollósy-iskolában, a párizsi Julian-aka-
démián kezdte.

Lyka Károly: Vándorlásaim a művé-
szet körül, Budapest, 1970. 363 l

3351.

Kernstok Károly

Majd utóbb Budapesten, Benczur-nál végezte tanulmányait. Első nagy realista képe az „Agitator" (1897)-ok a századforduló tóján új problémák foglalkoztatják.

Lyka Károly: Vándorlásaim a művészet körül, Budapest, 1970. 363 l

3357

Kernstok Károly

E problémák az impresszionizmus körül forognak. Az Nyolcakkal összefonódó korszakára a dekorativitás és a szilárd kompozíció mellett új hatás mutatkozik.

Lyka Károly: Vándorlásaim a művészet körül, Budapest, 1970. 363 l

335 l.

Kernstok Károly

Jellemző hatás a fauvizmus tapasztalatainak értékesítése is. A Tanácsköztársaság idején a nyergesujfalusi szabadiskolát élére kerül.

Lyka Károly: Vándorlásaim a művészet körül, Budapest, 1970. 3631

3351.

ÁRAMLATOK A MODERN MŰVÉSZETBEN*)

II.

A különböző művészi áramlatoknak, melyeket az utóbbi félszázad óta „izmusoknak" könyvelnek el, a felszínre kerülése egybeesik a kötöttgazdálkodás és gondolkodás erőre kapott irányzatával. Ez a kötöttség pedig, bár ideális céljaként az emberi szolidaritásra irányuló kollektivizmust jelöli meg; a gyakorlatban azonban mindenütt: diktatúra, bürokratizmus és ezeknek tervgazdálkodási kísérlete lett.

A parlamentárizmus, a demokrácia, a szabadságjogok rovására. Ázsia előrenyomulása Európában. Ennek a történeti fejlődésnek (avagy visszafejlődésnek) az útja nem Athén, Róma, London, Páris, hanem Suza, Byzánc, Moszkva.

A diktaturák vidékén pedig sohasem volt olyan individualisztikus művészi alkotás, ahol a művésznek saját élményei, megfigyelései voltak s ahol az alkotott mű azt vissza is tükrözi. Sem a Tigris- és Euphrát-, sem a Nilusmenti kulturák művészetében, amelyekben pedig az első rabszolgával méretgigászokat alkottak, a szárnyasoroszlán és bika, a vadászó király, az ijjászó asszír, a rabszolgahajtó szumér, a vércsefejű Horus, a Ra, a sakálfejű Anubisz egyike sem fejezte ki a művész egyéniségét, de nem fejezte ki az alkotott Istent vagy szimbolumának a természet megfigyeléséből inspirált formai vagy mozgási egyéniségét sem. Sémájuk egy bizonyos szimbolizálás, szigorú hierarchikus kötöttségben. A vatikáni Herkules torzó milyen csodálatos gazdagságban mutatja a művész megfigyelő egyéniségét. Az Apoxyomenes, Myron Discobolója, Lysipos lova, a tüskehúzó ifjú, a parthenoni relief, az erechteon kariatidjei és sok-sok alkotása a görög művésznek, ellentétben az ázsiai és nilusmenti művészi fantáziával, az Embert annak minden egyéni bájával, nagyszerűségével, arányaival, mozgásával és a kutatás szabadságának művészi eredményével tudták megörökíteni.

A görög művészet, generációról generációra a versengés szabadságában új és változatos művészi gazdagsággal gyarapodott, a teneai Apollótól Phidiás Athenéeig, a pergamosi lovasokig. A Nilus mentén évezredeken át vércsefeje volt Horusnak s mindig a ballábával lépett előre és formai megoldása is mindig ugyanaz volt. Volt a Nilus mentén is egy nagyszerű forradalom, a Tel el Amarna korszaka, rövid pár évtized és minden elmúlt Ámon Isten ellenforradalmával. Más volt a művész szerepe a szabad görög államokban és más a keleti diktaturákban. A görög művész az ízlés, a szépség kutatója, alkotója, amazok a hierarchia papjai.

Súlyos ellentmondás, in adjecto, volna az, ha a természettudományos és humanista műveltségű európai ember Isten és a természet erői-

*Kernstok Károly e cikkének első részét előző számunkban közöltük.

Csánky Dénes: Alföldi táj
A II. Nemzeti kiállításról

Képzőművészet
1934. VIII. évf. 7-12.

Lux Elek: Bánat
A II. Nemzeti kiállításról
Foto Filmiroda

nek kutatásában megfagyna és egy tételes tanítás ismétlésével fejezné be eddigi lendületes szellemi munkásságát. Om manu padme hum.

A művészetekben az izmusok, a szabályok és elméleti kötöttségek pedig odavezetnének, ahová vezetnek az Akadémiák halálos unalmai. Marad az egyetlen út: Szabadság, Szabadság, a tanulásban, a felfogásban, a versenyben, az alkotásban.

Kernstok Károly

REFLEKTOR

DERKOVICS GYULA
festőművész belehalt nyomorába. Mint süvítő orkán, úgy rázta fel a társadalom lelkiismeretét ez a szörnyű hír. Meghalt egy tehetséges művész, mert szervezete nem bírta már elviselni pályájának nyomorúságát. Hogy egy művészt kora nem ért meg és épp ezért képeit potom holmiként kénytelen szétszórni a világba és ugyanezek a képek, halála után vagyonokat érnek, — ezt az immár olcsó romantikát szereti a polgári társadalom éppúgy, ahogyan a szépírók fantáziája is szívesen időzik ennél a hálás témánál. De, hogy valaki, egy tehetséges művész, aki még hozzá nem is az ismeretlenség homályában hal meg, hanem épp ellenkezőleg, meghal mint a magyar művészet egyik nagy reménysége, általánosan elismert tehetsége teljében, meghal nyomorúságában arrivé művész létére, — ez már sok a romantikából. Túl nagy volt az adag, felhorkant bele az egész magyar sajtó. Ez a sorstragédia ugyanis hirtelenében lerántotta a leplet művészeti állapotainkról és váratlanul mindenkinek meg kellett látnia a magyar művészek kálváriáját. Rá kellett eszmélni, hogy itt a tehetséges művész nem élhet meg. Még akkor sem, ha a tehetségét felismerik. A giccspiktor még csak eltengetheti meddő életét a műkereskedő pórázán, de az igazi tehetség nem bírja tüdővel, gyomorral és szívvel azt a gyilkos közönyt, amivel hivatalos és félhivatalos tényezők a magyar művészt kínzik az életből. Ez a Derkovics Gyula büszke, önérzetes művész volt, nem kilincselt és nem udvarolt és nem pajtáskodott, csak a tehetségéből akart megélni, — nyomorultul el kellett pusztulnia. Halála is olyan volt, mint az élete: nyers és tehetséges. Nyers őszinteséggel és zseniális rávilágítással leplezte le, hogy a magyar festőnek nincs mit keresni ezen a sártekén, mert lett légyen bár tehetséges, sőt beérkezett művész, még sincs közönsége, amelyik eltartsa, nincs művészetpolitika, amely útját egyengesse, de még jómódú elvbarátaiban sincs a társasvacsorákon túlmenő annyi szolidaritás, amennyivel az életnek és a művészetnek megtarthatnák. Nincs barát, nincs állam, nincs társadalom, amelyiknek fontos lenne a művész élete. Derkovics Gyula rájött, hogy ebben a kultúrfölényes országban egy művésznek, akinek csak tehesége van, meg kell dögleni. A penészes kenyér és befagyott ablak hátborzongató csendéleteinek elátkozott költője még csak bírta volna értelemmel, gúnnyal, megvetéssel ezt a szörnyű felfedezést, de ő is csak ember volt és az embernek nemcsak zseniális agya, de érző szíve is van. Ez a fájó, érző-vérző szív egy akaratos, indulatos dobbanással kiverte kezeiből a haszontalan, szent ecsetet...

*

VIDÁM, ÉDES ESET
is akad ám művészéknél. A Munkácsy-Céh kiállításával kapcsolatban hasábokat írtak a napilapok egy művészről, akinek képét az egyik temperamentumos zsüritag brachiális erőszakkal akarta eltávolítani a kiállításról. Volt olyan lap, amelyik egész első oldalát az eset tárgyalásának szánta, a művész fényképével is megajándékozva olvasóit. Történik ez akkor, amikor a művészek állandóan azon panaszkodnak, hogy a napilapok milyen mostohán bánnak el a képzőművészekkel, hogy nagy kiállításokat néhány sorral intéznek el. A szenzációs eset hőse, egy jó művész, kinek nemrég volt éppen az Ernszt-Múzeumban gyűjteményes kiállítása, saját bőrén is érezhette akkor is, máskor is, mikor egy-egy jó képpel megjelent a tárlatokon, milyen tökéletesen tudnak a napilapok valakit elhallgatni, bármilyen komoly, becsületes munkával áll is a kritika elé. És most jön a poén. Ahhoz, hogy a napilapok hasábokon és oldalszámra vegyenek róla tudomást, szakítania kellett régebbi rossz szokásával és kivételesen egy csapnivaló rossz képet kellett a zsüri elé állítania. A kép olyan rossz volt, hogy még egy jóindulatú zsürinek is ki kellett vágnia. A kép rossz volt, de jó volt a recept. A bomba sajtósiker nem is maradt el. Anno 1934.

KERNSTOK KÁROLY: VIHAR

Petrovics MM

Kernstok Károly

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF: KARÁCSONY

Kernstok Károly

1 expresszionista stílű falkép (1913)

Lipcsefest 1896-1914

85. l.

Kernstok K.

~~[illegible]~~

~~Germány Elemér~~

Koszolányi Kann Gyula

Kernstok Károly

Késmárky Árpád

Kóródy E.

Kron Jenő

Kubinyi Sándor

Lénárd Róbert

Márffy Edön

Márk Sajos

Medgyessy Ferenc

Nagy Sándor

Olgyai Viktor

615

by lelt 615.

eren.

én, Chioggia előtt, a tengernek telje-
~~ász~~bárkán és két gondolat ~~látunk~~ elenkik. A bár-
a ki hátrafordul~~ym~~, ~~bibelődik~~ a háló-
ros öv, kék kötény és sötét pantalló.
ája a holmik tetején fekszik és a kosa-
gondoláknak csak ferroi látszanak és az
appal fején és piros kabátban. Balra a
ozik ki. Közülök háromnak vitorláit fel-
se alól jobbra: Grimani 92.

- by lelt sz. 615. — 1900 átv. lajstr.

Albert hagyománya. (~~2122/900~~) 1892. decembers
~~agos Képtárhoz [illegible], hol~~
~~etik.~~

Modianos A. hoz 1892 dec 3.

Orbán Dezső

Pascin Jules (a magyar csoportban)

Pepera Károly

Pór Bertalan

Pörge György

Pravotinszky Lajos

Prihoda István

Raab Ervin

Rauscher Lajos

Réth Alfréd

Ripp-Rónai József

Rónay Károly

Szőke Endre

618

Wj lelt. 618

1.

ár 2-án.

it bibornok altal, P. Ligorio ter-
naissance-palota foglalja el, mely
és a melynek kőkeritésén belül czip-
hegyre széles út vezet, hol jobbról
kapunál, a mely felett egy dús koro-
, a kitől nem messze a vezető két
ikon egy-egy asszonynyal. Előttük, de
egy hajadonfővel. A tulsónak tonsú-
tésének harmadik fülkéjében ~~a~~ lévő kutból
az kéményéből kitóduló füst az olaj-
mécs ég. A háttérben jobbról San Frances-
felhőzött égbolt derült. Jelzése
bach 1892.
: 150 cm. — Wj ~~2124~~ lelt. sz. 618. — 1900. ato.
ert hagyománya. ~~([illegible]/900)~~ 1892. december
~~gos Képtárhoz [illegible], hol~~
~~ik.~~

Wodianer A. hrg 1892. dec 3

685

Székely Árpád

Tichy Gyula

Tichy Kálmán

Tihanyi Lajos

Tipary Dezső

Vaszary János

Wagner Géza

Zichy István

részt vettek az alábbi kiállításon

Birnbaum, Martin =
Catalogue of an Exhibition of contemporary graphic art in Hungary, Bohemia, and Austria.
New York, 1913.

és Buffalo 1914 Könyvtáramban

[illegible]

619

Wy lelt 619

Salzburgban
-én + 1876. december 8-án.

előterében, balra vezető út halad,
soporton innen, korhadó fenyőfa fek-
kissé feljebb, két férfi pihen, ~~mig~~
. A pihenők közül az egyik hátra nézve
visz, puha kalapot széles karimával és
obbra fordul, hátán feje fölé hajló
epel tetején kalappal. ~~és~~ és ruhatnak öltözete: kék
ke kabát, térdig érő nadrág meg haris-
ize csillog és tulsó partján, a hava-
ős tisztáson, tehenek, borjúk, kecskék,
ért a Grosser Hundstod foglalja el.
zése alól középütt: „Hansch
(851.

m. — Wy lelt. 52. 619. — 1900 ato lajstr

2122 1890
pert hagyománya. (~~[illegible]~~/900) ~~1903~~ december
~~gos Képtárhoz [illegible] [illegible], hol~~
~~etik.~~

Wodianer A. hy 1892. dec 3.

tovább

Fényes Adolf

Germány Elemér

~~Angyal Gyula~~

~~Augustin Mariska~~

~~Baranski E. László~~

~~Bardócz Árpád~~

~~Berény Róbert~~

~~Bottka Miklós~~

~~Conrad Gyula~~

~~Csaky József~~

~~Czigány Dezső~~

~~Edvi Illés Jenő~~

~~Erdei Viktor~~

~~Erdössy Béla~~

~~Fejérváry Erzsi~~

Ugyanez az anyag 1914. ban Buffalóban kiállítva.

Czóbel Béla

Dobai Székely A.

lásd itt alább

623

Wj lelt 623.

...nárcini 6-án. + Münchenben 1873. április 22-én

. vizben visszatükröződő holdtól meg-
.r hajdani mausoleumát, a mai Castello
letek közül szent Péter templomának
ötnyilású kőhidja alatt csónak kötött
parton álló és a vitorlával bibelő-
epén másik csónak ereszkedik lefelé
ulsó parton pedig több csónak veszte-
ik előtt lobogó tüzzel. Az előtérben,
gött emeletes házak látszanak, a tüz
középütt a vizből jégtörő emelkedik
e München. Az égbolt felhőzött.

. – Wj lelt. 623 – 1902. átv. lajstr.

...bert hagyománya. (~~2122~~ ~~[illegible]/900~~) 1892 december
~~...ágos Képtárhoz [illegible],~~
~~...ltetik.~~

Wodianer Ab. Wj 1892 dec. 3

emlékéről. Kőszeg
a stílusosan megúj

A befejező ne
reméltünk. A nagy
ma lendülettel felt
csak van a vármeg
val kitűnő néprajz
A püspöki palota
ről érdekeltek min

Utunkon mind
gatását élveztük. I
ben azt a sok kin
utoljára fordult m
tetében is páratla

Másik jelentő
István tanár vezet
tett Trieste—Ve
Capri és Pozzuoli

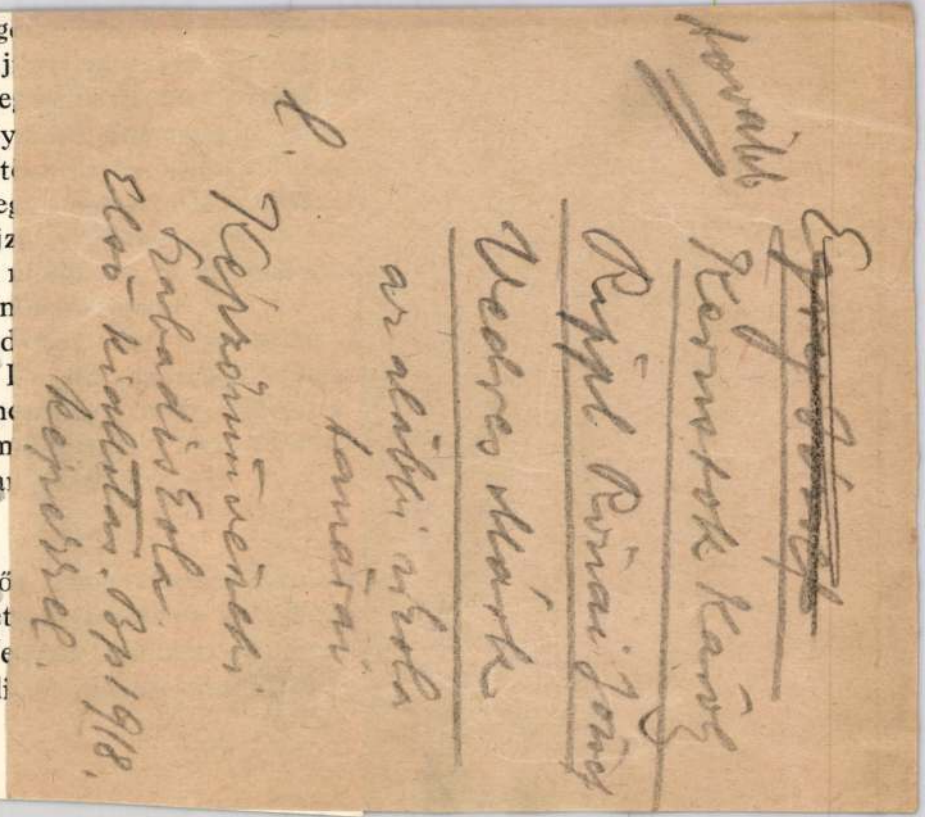

nak legjellegzetesebb alakulásához az olasz
sbergi cseppkőbarlanghoz. A mi aggteleki
rmagazdagságban is nemcsak állja vele a
sze a mi szegényes viszonyaink közt maig
a, mint szerencsésebb vetélytársának. De
s, mert — a mienk ...
hasztalan kutatjuk Triestenek ereszkedően
óránk az indulásig. Vétek lenne elmulasz-
vendékeinknek első élménye ez: a végtelen
g. Azoknak a pillanatoknak egyike, melyek-
mber és nem is keres szavakat érzéseinek
nelyből megtisztulva ocsúdik fel, mert közel

parancsol az emlékezés áradatának szűkre-
rni fel Venezia nagyszerűségét. Egyformán
az élő mult; — és egy bárkás halottasmenet:
Doge-palota, San Marco. A szem feneketlen
i nagyszerűséget, hogy soha el ne bocsássa
mia, Frari, San Giovanni e Paolo, Colleoni.
vek rengetege s ezt mind-mind szeretné a

Kernstok Károly

l

Lykafest 1896-1914

77. l.

78. l.

bő életrajzi adatok-
kal

Kernstock Károly

vod

Végvári Lajos

Réti István „Agitátor" e. képéről.

Szabad Művészet

1954. 225. l.

Kernstok Károly

cikke

Apponyi levélére.
(Ui a vásári reklám-
művészet.) Világ
1914. febr. 6.

Kernstok Károly

A Tanácsköztársaság idején szabad iskolája volt, az állam fedezte a kiadásokat (tanári fizetés, modell, stb.)
Itt tanult Derkovits.
Tandíj nem volt.

Kós Lajos: A Tanácsköztársaság képzőművészeti kulturája. Bp. 1959. 22 l., 6 kép. /Művészeti szakköri utmutató 1./

15.l.

Kernstok Károly

lásd okv.

Kimp. 260—267 l.

lásd okv

Kalauz a Művészház Kernstok Károly retrospektív kiállításához

Ugy tudom ez a katalogus megvan kompotáramban

vagy alakor

TÁRLATVEZETÉSEK

a kiállításon

Február 13-án, vasárnap délelőtt 11 órakor
dr Rabinovszky Máriusz

Február 20-án, vasárnap délelőtt 11 órakor
dr Pogány Ö. Gábor

Február 27-én, vasárnap délelőtt 11 órakor
dr Fehér Zsuzsa

Március 6-án, vasárnap délelőtt 11 órakor
Redő Ferenc

★

KÉPZŐMŰVÉSZETI ELŐADÁSOK

a kiállítóhelyiségben vetített képekkel

Február 9-én, szerdán délután 6 órakor
A SZOCIALISTA MŰVÉSZET ELŐFUTÁRAI I. GOYA
Előadó: **dr Pogány Ö. Gábor**

Február 16-án, szerdán délután 6 órakor
A SZOCIALISTA MŰVÉSZET ELŐFUTÁRAI II. DAUMIER
Előadó: **dr Rabinovszky Máriusz**

Február 23-án, szerdán délután 6 órakor
A SZOCIALISTA MŰVÉSZET ELŐFUTÁRAI III. MILLET
Előadó: **dr Székely Zoltán**

Március 2-án, szerdán délután 6 órakor
A SZOCIALISTA MŰVÉSZET ELŐFUTÁRAI IV. COURBET
Előadó: **dr Végvári Lajos**

Március 9-én, szerdán délután 6 órakor
A SZOCIALISTA MŰVÉSZET ELŐFUTÁRAI V. MEUNIER
Előadó: **Szegi Pál**

KÖVETKEZŐ KIÁLLÍTÁS

IVÁN SZILÁRD

festőművész gyüjteményes kiállítása

1949 március 10-től március 23-ig

Felelős kiadó: dr Faludi János
Székesfővárosi házinyomda Budapest, IV., Közp. városháza — 121256
Felelős vezető: dr Mihalik Gusztáv

Vecsernyés Károly

K

A FŐVÁROSI NÉPMŰVELÉSI KÖZPONT KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSAI

VII., Rákóczi-út 30, félemelet

XXVI.

FESTÉSZET ÉS TÁRSADALOM

(magyar mesterek 1900 körül)

1949 február 12-től 1949 március 6-ig

✦

A katalógus díjtalan

FESTÉSZET ÉS TÁRSADALOM

Az igazi művész mindig a közösség számára kíván alkotni. Kérdés azonban: *milyen* közösség számára alkot s kérdés, vajjon a közösség, amelyhez szólni akar, *elfogadja-e* szószólójaként, vagy sem. Az 1900-as évek már a halódó kapitalizmus, az imperializmus korszaka. A kapitalista kultúra válsága kiéleződött. Ebben a korszakban különös szerepet játszanak félgyarmati országok, amilyen Magyarország is. Magyarországon a kapitalista fejlődés elkésetten indult meg és a feudál-kapitalizmus gazdasági rendszerében a feudalizmus csökevényei a feudálkapitalista nagyurak és az új burzsoázia hatalmi törekvései találkoznak.

A feudalizmus a maga természetes fejlődési korában művészettámogató rendszer volt. De nem lehetett az a *haladás* szellemében a 19. században! A kapitalizmus pedig még virágkorában sem vált a művészet fejlődésének javára, mert a szellemi javakat is pusztán árunak tekintvén, elidegenítette az őt kiszolgáló művészeket tulajdonképpeni hivatásuktól. A szellemi szükséglet kielégítése helyett rentábilis árutermelésre csábította őket.

Magyarországon tehát 1900 körül egymásmellett találjuk, mint a *képzőművészet közönségét* a mágnást, aki hűbérúri ősei mintájára »udvari« szolgálatába fogad művészeket palotái díszítésére és azt kívánja tőlük, hogy olyan képeket fessenek, olyan szobrokat faragjanak, mint 18. századbeli elődjük; a főpapot, aki a művésztől pontosan ugyanezt kívánja egyházi vonalon; a nagypolgárt, aki mindenben az arisztokratát majmolja, de ízlésében oly bizonytalan, hogy a kispolgári giccsért is lelkesedik; a kispolgárt, aki részletre vásárolja a tömegesen előállított művészi selejtárut; a polgárságnak egy bizonyos vékony elitrétegét, amely megérti és értékeli a haladó művészetet; s végül az államot s a közületeket, amelyek a feudális ál-nagystílű és a kispolgári giccsművészetet támogatják, de azért egy keveset, óvatosan, liberális lelkiismeretük és az ellenzéki sajtó megnyugtatásaképpen itt-ott a haladó művész egy-egy művét is megvásárolják.

A *művész* pedig vagy szellemileg jelentéktelen, de ügyes, mesterségbelileg képzett és kiszolgálja a nagy- és kispénzesek, valamint közvetítőik, a műkereskedők igényeit; vagy komoly tehetség, de irtózik a küzdelemtől és félig-meddig behódol a művészetellenes, a haladásellenes követelményeknek (közben esetleg a sajátmaga számára őszinte s szép műveket alkot); vagy végül tehetséges is, jellemes is és nem alkuszik: járja a maga útját, akár tetszésre talál, akár nem. El kell ismernünk, hogy ebben a korban, 1900 körül, az a bizonyos vékony haladó-polgári réteg is eléggé tehetős ahhoz, hogy a jó művészeket életben tartsa, ha nem is tud nekik oly gondtalan jólétet biztosítani, mint a sokkal számosabb selejtművészeknek a maguk sokkal számosabb selejt-igényű közönsége.

S hol marad ebben a művészet-társadalmi viszonyban a munkás? Elemi politikai és gazdasági jogaiért küzd és sóváran tekint a kultúra fellegvára felé, ahonnan kiközösítették. Éppen csak hogy bele-belekóstol a haladó kultúrába. Sem feles ereje, sem eléggé fejlett önbizalma ahhoz, hogy osztályigényeit kulturális vonalon is érvényesítse.

Ezért a proletariátus művészetének nem lehet nálunk túlnagy hagyománya. 1900 körül a polgári haladó művészek azok, akik a fejlődést előre lendítik, tehát *a polgári haladó művészek közvetve a szocializmus művészetének úttörői*. A magyar dolgozók társadalmának ma fel kell ismernie, kik azok a régebbi művészek, akik a maguk idejében a haladást szolgálták és kik azok, akik a maguk idejében is egy túlhaladott, vagy éppen egy művészietlen álláspontot képviseltek. Amikor a győztes munkásosztály a bukott félfeudális-polgári uralom örökébe lép, nem szabad szellemi vonalon azokat a termékeket átmentenie, amelyek nem értékek, hanem talmiáruk; nem szabad a hamis pompától, vagy a tetszetős ügyeskedésektől elkápráztatnia, megvesztegettetnie magát. A magyar dolgozónak *alaposan meg kell ismernie* a művészetet, annak történelmi emlékeit is, hogy kifejlessze önmagában a megfelelő ítélőképességet, a biztos ízlést.

A magyar dolgozó ma már érzi, hogy a művészet az ő számára nem az élet kellemes járuléka csupán és még kevésbé hasznos pénzbefektetés, hanem életének nélkülözhetetlen tartozéka. Mert a művészet nem az élet luxusa (a luxusról szívesen lemondunk), hanem a társadalom önmagára való eszmélése, *a társadalom önvallomása eszméiről és céljairól*. A művészet tehát az öntudatos ember szükséges megnyilvánulása.

Jelen kiállításunk kísérlet arra nézve, hogy *közelebb hozzuk a művészet kérdéseit a dolgozókhoz*; olymódon hozzuk közel, hogy szervesen hozzákapcsoljuk a dolgozók szocialista világnézetének megfelelő fogalomkörhöz. Az 1900 körüli magyar festészet keresztmetszetét nyujtjuk, amennyire a rendelkezésre álló hely megengedi. Ez a keresztmetszet annyiban mindenesetre hézagos, hogy *kihagyjuk a selejttermékeket*. A kiállított képek tehát *valamennyien színvonalasak. És mégsem képviselik valamennyien a haladást!*

Hogy miért »reakciósok« bizonyos képek és miért »haladók« bizonyos más képek, azt igyekeztünk néhány rövid célzással, *a társadalmi és szellemi összefüggésekre* való utalással megmagyarázni. Nem adtunk tehát művészettörténetet még dióhéjban sem, de megkíséreltük, hogy *bizonyos lényeges szempontokat* felvessünk, amelyek a helyes művészettörténeti szemlélethez is nélkülözhetetlenek.

Rabinovszky Máriusz

KIÁLLÍTOTT KÉPEK JEGYZÉKE

Benczur Gyula	gróf Andrássy Aladár arcképe
Bihari Sándor	Mulatozó
Ferenczy Károly.....	Lovasok
Fényes Adolf	Szegényember
Hollósy Simon.....	Borozók
Kernstock Károly ...	Kati a tornácon
Liezen-Mayer Sándor	Mária Terézia megszoptatja egy szegényasszony gyermekét
Lotz Károly	Tollas kalap
Lotz Károly	Freskó-terv
Mednyánszky László .	Férfifej
Munkácsy Mihály ...	Párizsi szalon
Réti István	Öregasszonyok
Rippl-Rónai József...	Hölgy vázával
Székely Bertalan.....	Zrinyi kirohanása (vázlat)
Szinyei Merse Pál ...	Oculi
Vaszary János.....	Fürdő nő

~~Bencze László~~

~~Gallé Tibor~~

Kernstok Károly

Petri Lajos

Pohárnok Zoltán

Vadász Endre

tovább

Ibl Ervin: Az Ernst-Mezeum uj cropot-kiállítása. Budapesti Hirlap. 1933. febr. 26.

T WASMUTH

AG, ARCHITEKTURBUCHHANDLUNG
UNSTANSTALTEN A.-G.

ZAHLSTELLEN FÜR:

Deutschland: Deutsche Bank (Conto-Centrale in Berlin)
Oesterreich: Wien: k. k. Postsparkasse, Clearing-Conto 804 582
Ungarn: Budapest: K. ung. Postsparkasse, Clearing-Conto 3437.

mission zur Erhaltung
Budapest, Andrassy utcza 66

DEBET.

len 30. Juni 06

		ordnar		netto	
Burgen 8.	M	12,50	M	11	25
reich V. 1.	"	20.–	"	18.	–
			M.	29.	25

Kernstok Károly

~~Borg Jens~~

~~Arkenyi Wallstaden~~

~~Fehérvány Ernst~~

~~Frank Frigyes~~

~~Gyimes Sajos~~

~~Herman Lipót~~

Kernstok Károly

Knopp Imre

Kopeczky Raoul

Lányi Dezső

Ligeti Miklós

Orbán Dezső

Róna József

Szüle Péter

Vaszary János

Esti Kurir. 1930. dec. 25. (b. m.: Anket a magyar művének közök a Műsarnokról.)

Wiedulázva 1957 → Esti Kurir.

U 3587

Zesty beregetut, is k
méhy tiszteletet kére
intézteti, hogy fen
sut.-

Méhy tiszte

Abaújkér,

ABAUJKÉR-ALPÁR-J.
REF. LELKÉSZI HIV

Ti akartátok így,

akik háromlábú zöld szamarat szültök, mert ficánkolástokban többre nem jut.

Ti akarjátok így, akik háromlábú disznót, ős-barlangok faláról lemásolt aggancsost pingáltok, amint piros vízből iszik — egy modern irányt mímelt álkultúra nevében.

Ti akarjátok így, akik a felszínre került, átmenetileg duzzadt tárcájú kultúrátlan tömeg kedvéért az erkölcstelenséget hirdetitek a színpadról, amely részetekre sohasem volt katedra.

Ti akartátok így, akik füzetes „regényben" himnuszt zengtettek a nappali fényt kerülő bár-hős haditetteiről.

Ti, akik a munka és tőke harcának majdnem özönvízszerű tragédiába fulladt végső küzdelmében egyedül üdvözítő utakat hirdettek és közben szemrebbenés nélkül nézitek a finis elesettjeit.

Ti, akik az utálatig fokozott cinizmust a divat talmi trónjára emelitek.
Ti, akik a mixer tenyeréről pirulás nélkül, mint bálványról beszéltek.
Ti, akik a kisiklott tömeget lelkismeretlenül zsákuccába terelitek!
Ti akarjátok! Ti csináljátok!
A ti cinikus, felelőtlen züllesztő dilettántizmustok eredménye:
a csőd előtt álló civilizáció!
A kaosz!

***

Ha szerte a világon, lángol az utálat:
ti akarjátok!
Dobszóval, divatos frázissal ti kináljátok az olcsó árút, a romokra épített vásáros sátrakban.

***

Ismét ropognak a fegyverek, golyók csipkézik az éjszakákat, vért szárít az uccán a nap
Bömböl az ágyú, robban a bomba, felhőzik a gáz:
egymásnak rohant a konstruktiv Japán és a semilyen Kina.
A „Technokrácia" és a szeszkirályok uralma orgiába szédült Amerikában.
A Balkán: katlan.
Ázsia: bizik a méregfogaiban.
Európa nagy része: tisztálkodik — berzenkedik.
Tíz és néhány éve, úgy volt, hogy abbahagyjuk.
Ti nem nyugodtattok. Álapostolok. (Ugráló dervisek.)
A jajszavak benneteket átkoznak.
Az ártatlanok vére a ti fejetekre hull.
A helytelen ugrások forszirozása: mindig tragédiát szült.

***

Helyes, — sokszor helytelen — tulzó mozgások.
Törvényszerű történések.
Körülöttünk.
Itthon, csekély millió a sokszáz millió hullámzó gyűrűjében:
némán és csendben vár.
Néhány millió józan magyar.
Megbántott, megkinzott.
Igazságtalanul, ostobán megtépázott, bizó nemzet. A nagy égésben: semlegesen, okosan kivárja az igazságát.
Itt megbuknak az ugrándozások.
Művészetben, irodalomban, politikában.
Ez a néhány millió megmosolyogja a vásári bódék tömegcikkeit.
Itt ti hiába akarjátok!

Folkmann Ferenc

Művész-Élet
1933. 5-6. sz. 4. l.

Értékelés a művészetben

Írta: Glatz Oszkár

Ma a legnagyobb zűrzavar uralkodik az egész vonalon. Ez a tény nem szorul bizonyításra. Az uralkodó régi vallások mellett egy csomó új vallásos áramlat: számtalan vazilláló formája az állami életnek a kis Európában; a szociális életben csupa ellentét, a gazdasági életben vészteljes bizonytalanság és a férfi és nő közötti viszonynak teljes átalakulása és mint mindezen zavarok szellemi kifejezője, sőt beharangozója — a művészeti chaos.

Mert ezen utolsó chaos megelőzte a többit; évtizedek előtt kezdődött, de másrészt már lelohadóban van. A művészeti értékelésben uralkodó nagy zavar azért elsősorban világnézeten általános művészeti felfogáson alapuló differenciák következménye. Megint egyszer fordulóponton állunk, amilyenek oly sűrűn ismétlődnek a művészetek történetében. Már az általam oly gyakran idézett Ligeti-féle hullám elmélet megszületése előtt is több esztétikus felismerte ezen állandó váltakozását a művészetek történetében egy inkább rajzos és egy inkább festői felfogásnak, amely felfogások körülbelül 70 évig uralkodnak. Érthető, hogy a festői látású művész ellensége a rajzosnak és fordítva. Az ellenségeskedés annál nagyobb, minél erősebb az illető művész egyénisége. A keresztény kultúra elején ilyen ellentétek még nem érvényesülnek, tetőpontján is még mérsékeltek és ha például Michelangelo azt mondja Tizianról, hogy kiváló művész „lehetne", ha jól rajzolna — úgy mégis elismeri nagy színérzékét és tehetségét — a paraszt Brueghel, aki egy festői kornak volt kartársait messze túlszárnyaló epigonja egy rajzos, kinyalt édeskés festészet idejében csak nagy nehezen tud ugyan bejutni a „Lukasgildebe", melynek tagjai egyedül számítottak művészeknek, — de azért nem volt nagyobb gyűlölet tárgya kollegái részéről.

Ezzel szemben a 19-ik században a teljesen rajzos Ingres gyűlölte, szentségtörőnek tekintette a festői, romantikus Delacroix-t — Lenbach, a formalista, egy gyönyörű francia impresszionista kiállításról azt mondta, hogy olyan, mintha az egészet egy és ugyanazon termékeny marha produkálta volna — Manet a nálánál csak egy fokkal impresszionistább, formabontóbb Renoirról azt állította, hogy tehetségtelen; az erősen formás Boklin viszont nem szívelhette a tónusos Rembrandot és hogy végre a magyar művészetből hozzak fel néhány példát: Székely gyűlölte a rajzot sokszor elhanyagoló Munkácsyt; minket, nagybányaiakat pedig hasonló okból a legnagyobb ellenszenv fogadott öregebb kollegáink részéről és emlékszem, hogy Pállik és Thorma között majdnem párbajra került a dolog az előbbinek egy sértő kijelentése miatt.

Természetes, hogy ezen a művészeti felfogáson alapuló ellentétek még jobban érvényesültek a nagyközönségben, melynek túlnyomó része mindig konstruktiv és így ellenséges minden újítással szemben. Ha már Rembrandt és Franz Hals nyomorban haltak meg életük vége felé mind festőiebbé való művészi felfogásuk miatt, úgy ebben az esetben az ellenkező történt, mert a közönség akkor már az új, a rideg kinyalt festésnek lett híve, — de szinte hihetetlen, hogy egy Rembrandt halála után több mint 100 éven át teljes feledésbe merülhetett, bár érthető, hogy a nagyúri francia Lajosok, kiknek ízlése uralta akkor a világot — undorral fordultak el ettől a prózai festészettől, melyet a Rembrandttal rokon művészeket beleértve, akkor „pávián" művészetnek neveztek el. Hogy végre a francia impresszionistákat a párisi közönség egy ideig bolondoknak tekintette, közismert dolog.

Ma még nagyobbok az ellentétek! A Ligeti elmélet szerint, mely minden kultúrát három részre oszt, egy építészi, egy szobrászi és egy festőire. a bennük uralkodó művészeti felfogás alapján — minden kultúra vége festői felfogású és a kultúrák egymásutánjában minden újabb kultúra vége festőibb az utolsó kultúrvégnél. Ilyen értelemben az impresszionizmus és az utána következő féktelen eszperimentálás egy része minden idők legfestőibb felfogásának festői megnyilatkozása a művészetekben — festői felfogás alatt értve a forma és vonal teljes elhanyagolását a tónus és szín, az atmosphera, a látszat érdekében.

A festőiség ezen fokozódása annál természetesebb, mert ma a hullámelmélet szerint nemcsak egy nagy kultúra, a keresztény vagy jobban nyugati kultúra végét járjuk, hanem egyszersmint egy egészen nagy kultúrhullámét is, mely már az egyiptomival kezdődött és amelynek a mi kultúránk csak harmadik festői része — végét éljük, azonfelül egy harmadik kis hullámnak, mely az empirral kezdődött.

Magában hordja ez a hármas kultúrvég miként a bomló római kultúra a keresztény világ nézetét — úgy a miénk a jövendő nagy kultúra csíráit, így az ellentétek a mult és jövő, egy individuálizáló festői és egy kollektiv összefoglaló rajzos felfogás között még nagyobbak, mint akkor voltak. Meg kell említenem, hogy a rajzos, Ligeti szerint építészi művészi felfogás mindenkor a társadalmi „rendnek", a festői a társadalmi „bomlásnak" volt szellemi kifejezője.

Ma tehát egy lényegében új világnézet kialakulásának küszöbén állunk, melynek a művészet volt a beharangozója a hullámelmélet megállapítása szerint. Mi ma a római kultúra „Trajáni" korát éljük, azt a kort, amelyben a katakombákban egy többé-kevésbé szimbolikus, idővel mind absztraktabbá, de egyszersmint deko-

ratívabbá váló keresztény művészet élte világát párhuzamosan egy teljesen a természeti formákon és tradiciókon alapuló pogány művészet mellett. És bár ebben is jelentkezett néha a multtal szemben erősebb stilizálás — képzelhető, hogy nagynak kellett lenni az ellentétnek egy olyan világnézet művészi kiefejző formája, amely istenítette az emberi testet, és egy olyané között, mely azt teljesen alárendelte a léleknek. Ez a testet lebecsülő tendenciája a keresztény vallásnak mind jobban erősödött és idővel odajuttatta a képzőművészetet, hogy az csak legelvontabb formájában, az építészetben nyilatkozott meg teljes erővel, két művészettestvére csak mint alárendelt ugyancsak építészi szellemben működő kiegészítője szerepelt: a szobrászat mint többékevésbé ornamentális dombormű, a festészet mint mozaik és csak később mint dekorativ falfestmény.

Ma az abstrakt hajlamok még erősebbek a művészetben, mert öntudatosabbak lettünk és mivel az emberiség átalakulása határozottan az abstrakció irányában történik, annyi bizonyos, hogy azok a jelenkori művészek, akik Kandinszky és társai módjára azt a számomra is érthetetlen és élvezhetetlen abrakadabrát produkálják — ép oly őszintén abstrahálnak, miként az első keresztény kor művészei, dacára annak, hogy az a világnézet, melytől a jövendő kultúra megszületendő lesz, még távol áll attól a határozottságtól, mely ama elmult kor keresztény világnézetét jellemezte. Vannak köztük, a jelen abstrakt művészei között, szemfényvesztők, csak feltűnni akarók is — az természetes — de azért tanítványaink, kik közül sokan nyomorogva folytatják azt az áldatlan mesterséget — bár nálunk ritka az egészen abstrakt, — meggyőztek törekvéseink őszinteségéről. De nem csak ezekben a tradicióval kimondottan szakítókban él az az ellenszenv a természet naturalisztikus ábrázolásával szemben, a többi is majdnem általánosan elveti az impresszionisztikus felfogást, és a formára fekteti a hangsulyt a színt alárendeli; stilizálnak, abstrakálnak ők.

Tudjuk, ez az abstrahálása az ó-keresztény művészetnek nem tartott örökké és hogy a keresztény részről ördöginek minősített pogány művészet mily ragyogó feltámadását ünnepelte a renaisszancében alig ezer év mulva, de persze ez a történelmi tanuság nem tartja vissza a gyűlölködéstől a modern és konzervatív tábort. Emezek a szigorú természeti ábrázolást követelik, amazokat bolondoknak, lusta csalóknak mondják; — amazok a természetet csak átformálandó anyag gyanánt kezelve, emezeket, a konzervatívokat kiélteknek, ósdiaknak, élő hulláknak mondják!

Képzelhető, hogy milyen vakság uralkodik kölcsönösen a tiszta művészi értékek felismerésében, akár a pogány és keresztény művészek között, és nagyon jellemző, hogy egy vitaestén azt kellett megállapítanom egy véletlenül erősen abstrakton orientált közönséggel szemben, hogy mindketten — ők is meg én is — sok-

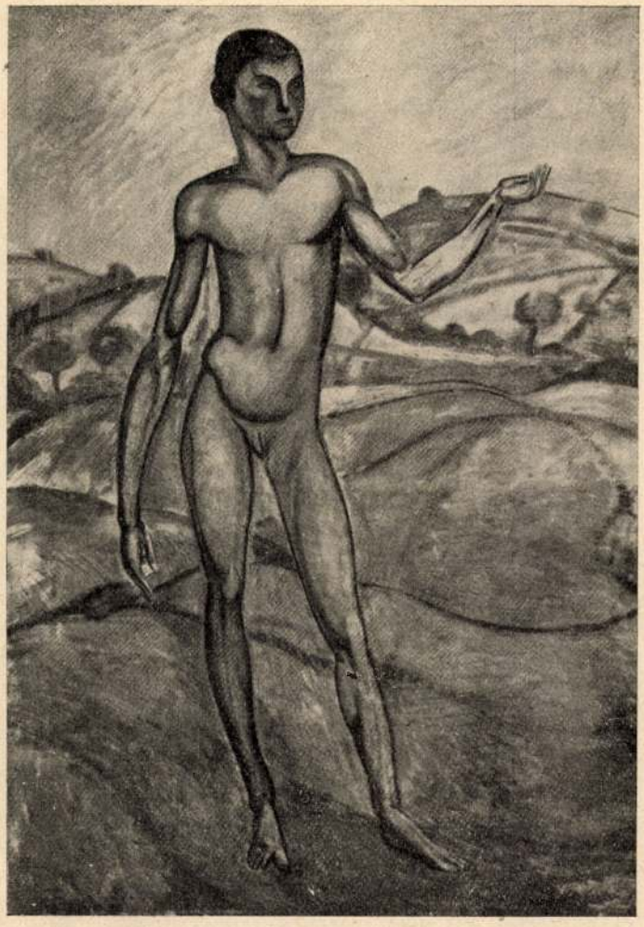

Kernstok Károly: „Akt"

kal közelebb állunk a barlanglakók művészetéhez, mint kölcsönösen egymás művészi felfogásához.

A nagyközönség túlnyomó része — mint már mondottam, — majd mindig konzervatív volt; ma is az; de azért az arány a konzervatív és modern hangolt rész között változik országok, sőt városok szerint. Rendesen együttjár az illető nép kormányformájával, illetve szociális beállítottságával. Minél jobboldalibb ez a kettő, annál konzervatívabb annak művészete és közönsége — és annál baloldalibb mindkettő, minél eksztrémebb a politikai orientációja. Természetes, hogy a legvadabb dolgokat a szovjet produkálta. A szovjet művészetének kezdetben az volt a jelszava: mindenáron új művészetet, mely teljesen különbözik a burzsuj művészettől. Minden újabb „izmusban" még sokalták a „multnak" elemeit. Ez így tartott, míg a teljes abstrakcióval eljutottak a végső határig és annak felismeréséhez, hogy a proletár ezen, számára érthetetlen művészettel teljesen közömbösen áll szemben. Erre beállott az elég gyors visszafordulás és miként mai politikájuk a nyugat kapitalizmusának ügyes felhasználásával és kegyetlen következetességével, kimondott rabszolgaságával sokkal konszolidáltabbnak, értelmesebbnek, logikusabbnak szinte konstruktívabbnak mondható, mint a nyugati államok összpolitikája, úgy mai művészetük is jóval kon-

Glatz Oszkár

zervatívabb, a természethez közelebb álló, mint akárhány nyugateurópai népé. Nem véletlen tehát, hogy az utolsó Velenze-i kiállításon az orosz rész feltűnt realisztikus mérsékletével.

Ezen világnézeten alapuló értékelés differencián kívül vannak ellentétek, melyek a közönség művészi műveletlenségének eredményei. Az előtt a művészetet fogyasztó társadalmi rétegnek bőségesen volt ideje azzal is foglalkozni, ma senkinek sincs rá ideje. Ez az idő szűke már a 19.-ik században kezdődött a létért való küzdelemnek kiélesedésével. Ma senkinek sincs ideje múzeumba, kiállításba járni. Művészet a közönségnek ma nem szívügyet, csak lakás dekorációt jelent. Megszűnt — ezt részletesen fejtettem ki a „Mecenás" című cikkemben — úgyszólván minden közvetlen kapcsolat a művész és a műveit vásárló közönség között. A műkereskedelem tölti ki ezt a hézagot, természetesen a maga lehető legnagyobb haszna szempontjából, olcsón vásárolva és minél drágábban eladva! Munkásságuk főleg Párizsban, a világ nagy művészeti centrumában fantasztikus formákat ölt. Egy pár ismeretlen fiatal művészt, kit a kereskedői tröszt alkalmasnak talál a felhajtásra, nagyszerűen illusztrált publikációkkal, a sajtó legnagyobb mérvű felhasználásával, a legraffináltabb szuggesztív trükkökkel — lanszíroznak az egész vonalon. — Ezek eleinte persze nem a művész zsebének javára — mesés árakat érnek el, mellettük másik egyenértékű, kit nem szerencséltetnek protekciójukkal — akár éhen halhat! Ott minden a kereskedők kezében van! Ők organizálták meg az impresszionista művészet nagyszerű exportját, főleg Amerikába, ahol a nagy francia impresszionisták milliós árai mellett a német művészet legnagyobbjainak egyáltalán nincsenek áraik! A művészet spekuláció tárgya, a művészek részvények, melyeket a művészi börze felhajt vagy lezuhantat és ennek az értékelésnek az igazi művészi értékhez nincs több köze, mint amilyen csekély belső érték kifejezője, ezen vagy amazon szappannak vagy pasztának a másiknál nagyobb elterjedettsége, a hozzá nem értő közönség mindenre kapható, a snobnak mindent be lehet beszélni.

Hogy a legmodernebb művészetben, ahol még a jóakaró hozzáértő művész számára is nagyon nehéz az értékelés — a nagy közönség teljesen képtelen magát kiismerni — az magától értetődik! A művészi analfabétizmus következménye továbbá a hamistványok tömege, melyeket sokszor maguk az ügynökök állítanak elő s amelyekkel csak egy teljesen tudatlan közönséget lehet becsapni. De vannak zseniális hamisítások is, melyek az igazán hozzáértőket is megtéveszthetik.

Fényes példák erre: a híres van Gogh hamisítványok és az a lengyelországi kiállítás, melyen az összes nagy francia impresszionista nevei alatt szerepelt egy csomó kép, melyeket kivétel nélkül néhány kiváló lengyel művész hamisított össze, megtréfálandó a nagyközönséget. Mindkét esetben a siker teljes volt.

(Folytatjuk.)

Bokor Vilmos kiállítása a Fészekben

Hosszú hallgatás után újból jelentkezett, mint kiállító művész *Bokor Vilmos*. Pedig a fiatal művésznek a naturalista festészet területén nagy a népszerűsége és publikuma nálunk. Egy-egy reprezentáns képén a pompás vonalak mellett a jól felrakott meleg színek tirádáját figyelhetjük meg. Bokor Székely Bertalannál tanult. Később — a háború előtti években — mint meghívott rendkívüli tanár a Képzőművészeti Főiskolán tanított. A világháború kitörésekor hadbavonult, később orosz hadifogságba esett. Hosszú évekig tartó szibériai szenvedés után, súlyos betegséggel, mint tusz jött haza. Külföldi tanulmányútjai során többízben bejárta Olasz- és Németországot és művészi útjának az irányát leginkább a naturalizmus határozza meg. Egy ideig az impresszionizmussal is kacérkodott, de ezek a képek csak olyan impresszionista képek voltak, mint Ferenczyé. Ferenczy az úgynevezett impresszionista képeit (pl. a „Műteremben") hetekig festette és kép modelljét festés előtt órákig figyelte és tanulmányozta. A pleinair kultusznak és a fényárnyék problemának kevés olyan jó meglátású művésze van ma a magyarok között, mint Bokor Vilmos. Művészete ezen a területen kijegecesedett, komoly művészetet ád.

Glatz Oszkár: „Nyár"

HANGVERSENY

Plán Jenő és *Wilhelmus Henry*, két nagy tehetségű muzsikus mutatkozott be a *Zeneművészeti Főiskola* nagytermében. Haydn (F.) Beethoven, Chopin, Debussy, Stravinsky és Bartók műveket adtak elő nagy sikerrel. Különösen *Plán* hegedűjátékát honorálta a szépszámú közönség.

ROSMERSHOLM

A Madách Színház tegnapi bemutatója

Ez a kis színház nemcsak homlokára írta Madách nevét. Ugy tetszik: szívébe is zárta. Legalább erre vall az a magasabbrendű törekvés, amellyel műsorának derékrészét immár másfél esztendeje összeállítja. A világirodalom régi és új terméséből maradandó értékeket igyekszik kiválogatni és közelebb vinni a közönséghez. Mintegy dokumentálásául annak a manapság meglehetősen elhanyagolt igazságnak, hogy a színpad éltető *lelke* elsősorban a *dráma*. A költői mű, amelynek a színház csupán hűséges szolgálója, művészi megszólaltatója lehet. Pirandello és Molière után így került most sor Ibsenre. Olyan komoly, szép szándék, olyan becsületes igyekezet ez, amely minden tiszteletet megérdemel. Különösen, ha — mint eddig láttuk — az elért eredmények sem bizonyulnak méltatlannak a kitűzött célhoz. A *Rosmersholm* tegnapi előadása szintén arról tanuskodik, hogy a Madách Színház hősies erőfeszítése nem hiábavaló. Pedig ezúttal igazán a legnehezebb feladatok egyikét vállalta. A norvég költő *Rosmersholmja* súlyos erkölcsi kérdésekkel birkózó színdarab. A társadalmi problémáktól mélyebb konfliktusok fölmutatása felé fordul. Lényegében a *lelkiismeret* drámája ez s mint ilyen, szinte teljesen *belső* síkon játszódik. Nem a kimondott szavak napvilágán, inkább a mögöttük rejtőző gondolatok és érzések finom szálakból szőtt, hamleti töprengéssel telített, félhomályos világában. Mert a szó kissé titokzatos jelkép itt: visszavert fénye csak az alatta lappangó igazi értelemnek. Kérdezni jöttem, nem felelni, — mondotta Ibsen, — ez az én dolgom s e tekintetben *Rosmersholm* sem kivétel. Csaknem minden jelenetéből új meg új kérdőjel mered a néző elé, aki nyilván nem is egykönnyen igazodik el *első látásra* a sokhelyt utólag megvilágosodó, bonyolult lelki motívumok sűrű hálózatában. Azt hiszem, *Rosmersholmmal* kezdődik azoknak az Ibsen-daraboknak sora, amelyek egymásba-fonódó eszmei és költői értékeiket csupán ismételt találkozás alkalmával tárják ki egészen.

Mi minden van ebben a drámában, amely halálos-komor befejezése ellenére sem tragédia. Írója maga *színműnek* nevezte a *Rosmersholmot*. Teljes joggal, mert hiszen amit Rosmer János, a hitehagyott és felszabadult exelkész élete forradalmi főcéljául tűzött ki, — a jellem tisztaságára, a *elkület nemességére* nevelni az embereket — azt *egy* esetben mégis sikerült megvalósítania. West Rebekka kezében Rosmer csak látszólag volt eszköz: igazában ő győzött a kölcsönös »lelki vérátömlesztés« során. Megtisztította és magához emelte »lentről« jött »felszabadítóját«, akiben a legnagyobb állozatvállalásig tudta lángralobbantani a szunnyadó lelkiismeret alig sercegő mécsesét. Boldog, igaz, nem lehet vele ezután sem, mert a boldogság alapja a *tiszta lelkiismeret*. Halálos nászuk — amely ott teljesedik be a malomárok zúgójában, ahol Beáta végezte boldogtalan életét — mégsem marad meddő. Az *önmegváltás* elve diadalmaskodott a halál fölött. A mult bénító rendjéből épült sötét börtönfalak ledőlnek s ki tudja: holnap nem lép-e *más*, boldogabb nemzedék az eltávozottak helyére Rosmersholmban, ahol eddig »a gyermekek sohasem sírtak s a felnőttek sohasem mosolyogtak?«

Ugy érezzük, ma valahogy megint *időszerű* Ibsen rosmersholmi tanítása, holott azt hittük, hogy már-már élettelen papirossá sápadt, mielőtt ez az előadás lefujta volna róla félszázad porát. A darab végső kihangzása szinte váratlan erővel talál szívünkbe: Hosszú életű csak az a győzelem lehet, amelyhez nem tapad szenny! Mert az igazság makulátlanságával együtt vész el. Pártok — kívülről — ezért nem válthatják meg a világot. Az ember megújhodásának eszköze egyedül *saját lelke* lehet... Olyan tanulság ez, amelyet a mai néző kiváltkép mélyen átérezve, megrendülten és elgondolkodva visz haza magával, mikor az idealista Rosmer János befelé forduló drámája végén utólszor csapódik össze a függöny.

A Madách Színház — adott lehetőségei között — jól egybehangolt stílusos előadásban hozta színre a darabot. Együttesétől igazi kamarajátékot kaptunk, amelynek folyamán mind a szöveg helyes értelmezése és lélektani árnyalása, mind a jelképes tartalom elővillantása, tompított félhangokon átsejlő foszforeszkálása egyképp érvényesült. *Várkonyi* Zoltán ideges-nyugtalan, enervált, önmagával vívódó Rosmerje gondosan részletezett és plasztikusan kiformált portré, rendkívül intelligens színészi munka eredménye. Belső habitusa szerint változtathatatlanul »pap«. Minden rezzenő mozdulata elárulja, hogy »egy hullát cipel magával«, amelynek árnya még nekilendülései fölé is a rezignáció felhőjeként nehezedik. Talán csak némi egyhangúság veszedelmétől nem sikerült egészen megóvnia következetesen felépített alakítását, amit egyébként nyilván ő maga is érzett, ezért a játék külső mozgalmasságával igyekezett ellensúlyozni. *Mezey* Mária Rebekkája hangsúlyozottan »idegen« Rosmersholmban. S ez rendben is van. Felfogása helytálló, egységesen átgondolt és sok jó mozzanattal ékes. Csak ép a »démoniság« meggyőző színeivel marad adósunk bizonyos pontokon. Igy kissé nehéz elhinnünk róla, hogy valóban elkövette mindazt a számító gonoszságot, amellyel végkép ellágyulva vádolja önmagát. *Toronyi* Kroll rektora az előadás legnagyobb erőssége. Tökéletesen átélt és félelmes erővel életrekeltett ibseni figura: igazi ragadozó a jóhiszeműség báránybőrében. Egy-egy gesztusa mögött ott van egész élete, sorsa és jelleme. Ugyancsak teljes elismerés illeti *Baló* éles vonásokkal megrajzolt Brendel Ulrikját, az elzüllött »lángészt«, valamint *Tapolczai* sunyin meglapuló, hüllőszerűen nehézkes mozgású és ijesztő nyugalmú, tétovaságában is elszánt lapszerkesztőjét. *Pápay* Klára Helsethnéje szintén kitűnő.

A rendezés gróf *Károlyi* István, a símán gördülő, friss fordítás *Pünkösti* Andor munkája.

Kárpáti Aurél

Ma este nyílik a Fényes Cirkusz

Ma este megnyílik a nyári Budapest legnépszerűbb szórakoztató intézménye, a Fényes Cirkusz, amelynek műsorát Fényes György igazgató az egyre nehezebb utazási viszonyok ellenére is telezsúfolta az Európában elérhető legjobb és leghíresebb artistaszámokkal. Egy hétel ezelőtt megérkezett az 5 Albertis néven ismert világhírű légtornászcsoport, majd Yvonna, a világ legfiatalabb, mindössze hatéves bűvésze, azután Renita Cramer, a Folies Bergeres híres revüsztárja, aki csodálatos párisi kosztümöket hozott magával, Freddy Zay, a zsonglőrség nagymestere, külön vagónokkal a Hagenbeck-féle állatrevű, amelynek egzótikus vadállatgyüjeményét gróf Rimsky idomítja.

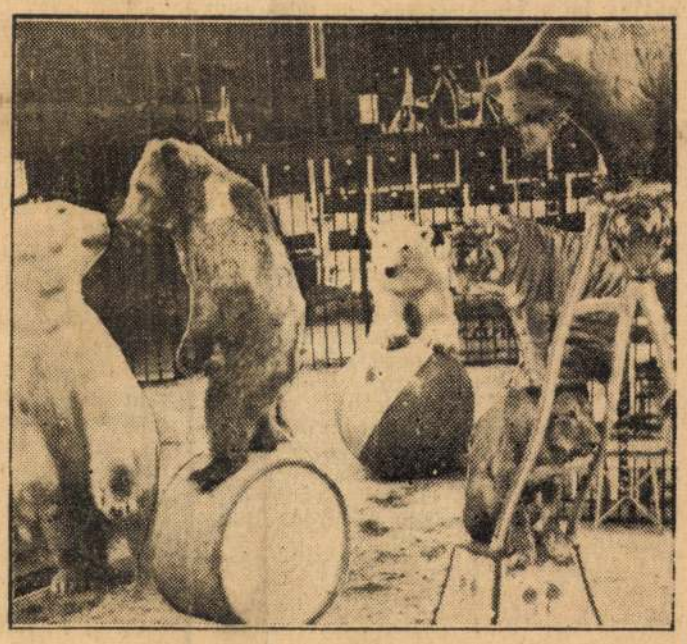

HAGENBECK ÁLLATREVÜ

A színházak mai, holnapi és jövőheti műsora

OPERA. Szombat: Carmen (D. 17, ½6). Vasárnap d. u.: Bánk bán (Művelődés Házában, V. II., 2 ó.). Este: Tosca (bérletszünet, 6). Hétfő: Nincs előadás. Kedd: Siegfried (A., ½5). Szerda: Rigoletto (F., 6). Csütörtök: Farsangi lakodalom (B., 6). Péntek: Carmen (C., ½6). Szombat: A fából faragott királyfi, Az arany meg az asszony, Pozsonyi majális (bérletszünet, 6). Vasárnap d. e.: Cigánybáró (11). Este: Traviata (V. III., Művelődés Házában, 6). — NEMZETI. Szombat: Szépanyám (VII). Vasárnap d. u.: Vén gazember, este: Szépanyám (I). Hétfő: (II). Kedd: (III). Szerda: (IV). Csütörtök: (XII). Péntek: (N). Szombat: (XVI). Vasárnap este: (VIII) Szépanyám, vasárnap d. u.: Vén gazember (½3, ½7). — KAMARA. Minden este és vasárnap d. u.: Tacskó (3, ½7). — MŰVELŐDÉS HÁZA. Szombat: Nincs előadás. Vasárnap d. u.: Bánk bán (V. II. 5, 2 ó). Este: Katonadal-est (6). Hétfő: Haditudósító-est (6). Kedd, szerda, csütörtök: Filmelőadás (4, ½7). Péntek, szombat: Nincs előadás. Vasárnap d. u.: Leventeleányok (½3), este: Traviata (V. III. 9, 6 ó). — VÍG. Szombat, vasárnap d. u. és este, hétfő, kedd: Az atyai ház. Szerda: Méreg (3, ½7). Csütörtök: Főpróba (6). Péntek: Hat szerep keres egy szerzőt (E). Szombat: (szombatesti bérlet). Vasárnap este: (V) Hat szerep keres egy szerzőt. Vasárnap d. u.: Az atyai ház (2, ½7). — PESTI. Minden este, szombat és vasárnap d. u.: Északi fény (3, ½7). — ÚJ MAGYAR. Minden este és vasárnap d. u.: Tábornokné (3, ½7). — MADÁCH. Szerda kivételével minden este és vasárnap d. u.: Rosmersholm. Szerda: A képzelt beteg (3, ½7). — FŐVÁROSI OPERETT. Minden este és vasárnap d. u.: Egy boldog pesti nyár. Vasárnap d. e.: Latyi Matyi (11, ½3, 6). — ANDRÁSSY. Minden este és vasárnap d. u.: Egy nap a világ (3, ½7). — VIDÁM. Minden este és vasárnap d. u.: Aranytulipán (3, ½7). — BÁBSZÍNJÁTÉK. Szombat, vasárnap este, szerda, csütörtök: Panoptikum. Hétfő, péntek: Az ügyvéd és a férje. Kedd: Toldi. Vasárnap d. e. és d. u., csütörtök, szombat d. u.: Gyermekelőadás (11, ¼4, ½7). — ROYAL REVÜ. Minden este, vasárnap, csütörtök és szombat d. u.: Férfiak nélkül (¼4, ½7). — KAMARA VARIETÉ. Minden este, vasárnap d. e. és d. u., csütörtök, szombat d. u.: Valamikor régen (11, ¼4, ½7). — KOMÉDIA. Minden este, vasárnap, szerda és szombat d. u.: Bőrharisnya (½4, ½7). — ERZSÉBETVÁROSI. Minden nap: Szép élet a katonaélet. — JÓZSEFVÁROSI. Minden nap: Tokaji aszu. — KISFALUDY. Minden nap: Sybill. (Az utóbbi három színház kezdési ideje: hétköznap ¾5, ⅛8, vasárnap ¾3, 5, ⅛8.) — MŰSZÍNKÖR. Csak vasárnap: Kadétszerelem (3, 5, 7).

Szalonkalózok
címmel mutat be legközelebb a **CAPITOL**
egy páratlanul érdekes, izgalmas filmet.
Főszereplő a gyönyörű **Doris Duranti.**
Forgalomba hozza az Esperia Film.

A mozik műsora

Rövidítések: Sz = Szombat. V Ü = Vasárnap és ünnepnap. M = Matiné.

ADRIA-ADMIRAL (353—707): **A nőnek mindig igaza van.** (¾4 ⅛6 ⅛8: V Ü 11 és ½2-kor is.) — **ALKOTÁS** (355—374): **Keresztúton.** (½4 ½6 ½8; Sz ½2; V Ü 11 és ½2-kor is.) — **ANDRÁSSY** (124—127): **Keresztúton.** (½4 ½6 ½8; V Ü ½2-kor is.) Vasárnap d. e. 11-kor: **A miniszter úr barátja.** — **ATRIUM** (153—034, 154—024): **Késő . . .** (½4 ½6 ½8; Sz V Ü ½2-kor is.) — **BARLANG-BROADWAY** (422—722): **A tigrisek ura.** (½2 ½4 ½6 ½8.) — **BAROSS-BODOGRAF** (149—510): **Bengázi.** (11 1 3 ½5 5 ½7 7.) — **BELVÁROSI FILMSZÍNHÁZ** (384—563): **Bengázi.** (½4 ½5 ½6 ½7 ½8; V Ü ½2 ½3-kor is.) — **BELVÁROSI HIRADÓ** (181—244): **Tengeralattjáró** (kulturfilm). **Feketeleves** (bohózat). **Ufa-Magazin. Magyar, Ufa és Luce híradók.** (Folyt. egyórás előadások 10—21 óráig.) — **BETHLEN-HOLLYWOOD** (225—003): **A hegyek lánya.** (¼4 ⅛6 ⅛8; Sz V Ü ½2-kor is.) — **BUDAI APOLLÓ** (351—500): **Négylovas hintó.** (½4 ½6 ½8; V Ü ½2-kor is.) Vasárnap délelőtt 11 órakor: **András.** — **CAPITOL** (134—337): **Harmadik hétre prolongálva! Láthatatlan bilincs.** (½2 ¼4 ½6 ½8; V Ü 11 órakor is.) — **CORVIN** (138—988, 389—584): **Második hétre prolongálva! Érted.** (½3 ¾5 7.) — **CSABA-SAVOY** (143—040): **A hegyek lánya.** (½4 ½6 ½8. Sz V Ü ½2-kor is.) Vasárnap délelőtt 11 órakor: **Kirchfeldi pap.** — **DEÁK-DÉCSI** (121—

Pest. 1943. máj. 1.

A Haditudósító Kiállítás csodái

KÁDÁR GYULA VEZÉRKARI EZREDES ÜDVÖZLI A SAJTÓBEMUTATÓN MEGJELENT TISZTEKET ÉS UJSÁGIRÓKAT

Nem volt a közelmultban olyan érdekes és értékes anyagú kiállítás Budapesten, mint a holnap délelőtt ünnepélyesen megnyíló Haditudósító Kiállítás, amelyet most mutattak be a sajtó képviselőinek.

A sajtóbemutatón a fővárosi napilapok munkatársain kívül megjelent a honvédvezérkar számos képviselője. Az egybegyülteket *Kádár* Gyula vezérkari ezredes üdvözölte, majd vitéz *Csikós* Jenő alezredes, *Konok* Tamás őrnagy kíséretében végigvezette a vendégeket a kiállítás termein és bemutatta a kiállítás anyagát. Az ezeréves magyar katonát láttuk a Haditudósító Kiállítás tükrében. 140 tiszt és 320 honvéd feldolgozásában.

Már a Vigadó földszinti ruhatári helyiségeiben sok látnivaló akad. Itt mutatják be a közönségnek *a haditudósító osztály kocsitípusait*, kezdve a személyszállítókocsikon, a legdrágább és legfinomabb műszerekkel felszerelt híradó- és rádiókocsiig. Az emeleti helyiségekben, az első teremben állították ki a haditudósítók munkáit, amelyek *könyvekben számolnak be a magyar katonák hősi küzdelmeiről*. A második terem bejáratánál a Kormányzó Ur életnagyságú lovasképe fogadja a látogatókat. Ezután a haditudósító osztály szervezetét szemlélhetjük.

Egy teremben *a bolsevizmus pusztításairól mutatnak be megdöbentő képeket*. Orosz típusok néznek le a falakról a látogatókra és egyes harci mozzanatok mutatják be élethűen a honvédség bolsevizmus elleni harcát. Továbbmenve a rádióhaditudósítás részletei tárulnak a közönség elé, bemutatják a haditudósító századok rádiórészlegeinek felszerelését és a rádiós haditudósító munkáját.

A kiállítás egyik legérdekesebb része *a sajtó munkájának ismertetése*. A legősibb haditudósítói emlékektől kezdve itt szerepelnek az 1848—49-es szabadságharc feljegyzései, az elmúlt és a mai világháború haditudósításai. A filmteremben a haditudósítás egyik legmodernebb módját a filmhíradás szemlélteti. Külön teremben számolnak be a haditudósító osztály családvédelmi munkájáról. Igen érdekes az a terem, ahol a honvédség neves művészeinek festményei és szobrai vannak elhelyezve.

Itt látjuk *Komjáthy* Gyula rézkarcait, *Haranghy* Jenő, *Varga* Nándor Lajos, *Benyovszky* István, *Dajor* Ágost, *Pol'onyi* Elemér, *Ballagó* Imre, *Markos* Lajos és még számos kiváló művész festményeit, valamint 11 szobrot, amelyek mind egy-egy harctéri eseményt örökítenek meg. A bejáratnál *Földvári* Béla két méter magas monumentális szobra fogadja a belépőt, a haditudósító honvédet szimbolizálva.

A kiállítással kapcsolatban *külön vetítőteremben állandó filmelőadásokat tartanak*. Levetítik a haditudósítók által felvett filmeket, de bemutatnak egy orosz zsákmányolt filmet is, amely a bolsevizmus uralomrajutásának kezdetéről szól. Igen érdekes a Repülőink a keleti fronton című film is, amelyet *Kernstock* Károly főhadnagy rendezett. A filmek összekötő szövegét *Galamb* György, a Nemzeti Színház fiatal művésze mondja, aki egyébként mint filmoperatőr a haditudósító században szolgál.

Végül nem szabad kifelejtenünk a kiállításnak azt a szenzációját, hogy *állandó üzenetközvetítés lesz a frontra*. Emellett külön postahivatalt állítanak fel, amely művészi bélyegekkel küldi útnak az ott feladott leveleket. A látogató tehát egypengős belépti díjért nemcsak a kiállítás gazdag anyagát nézheti végig, hanem egyben filmelőadásokat is élvezhet sőt a fronton küzdő hozzátartozóinak is üzenhet. A Haditudósító Kiállítás reméllhetőleg nagy sikernek és látogatottságnak fog örvendeni.

A főváros vagyona 1111 millió pengő

Szendy Károly polgármester ma délelőtt a városházán ismertette a fővárosi rovatvezetőkkel a főváros multévi zárószámadását amelyet *Gátonyi* Béla készített. A községi háztartás összes kiadása az előirányzott 231,697.790 pengővel szemben 258,678.276 pengő volt. *Az adóbevételek jelentősen emelkedtek*, ami lehetőséget nyujtott arra, hogy *a szükségletekre általában fedezetet találjanak*.

Még így is több mint 11 millió pengő kezelési hiány mutatkozott azonban a főváros háztartásánál. A kötött gazdálkodással kapcsolatos kiadásokra a főváros 7,766.000 pengőt fordított. Anyagok beszerzésére a közgyűlés 30 milliós hitelkeretet engedélyezett, ebből a közellátás zavartalan biztosítására a Községi Élelmiszerüzem 14.5 millió pengőt vett igénybe.

A főváros üzemei 25.5 millió pengőt juttatlak a községi háztartásnak. Ebből a kenyérgyár és a lóhúsüzem 982.000 pengős üzleti hiányát és a tétényi sertéshízlaló 1,821.000 pengős veszteségét leszámítva, az üzemek hozzájárulása a községi háztartáshoz tisztán 22.713.000 pengő volt, a 29 millió pengős előirányzattal szemben.

Az üzemek összes kiadása 378.589.000 pengő volt, 68,341.000 pengővel több az előirányzott összegnél, bevételük pedig 386.462.000 pengő volt, 65.383.000 pengővel több az előirányzottnál.

A főváros összes vagyona 1.520.753.000 pengő, ebből az ingatlanokra 781.634.000 esik. A vagyonteher 462.823.000 pengő. Az üzemek tiszta vagyona meghaladja az 53 millió pengőt, úgy hogy a terhek figyelembevételével a főváros teljes tiszta vagyona 1,111.275.000 pengő.

MEGJELENT!

Zilahy Lajos

SZÉPANYÁM

Színmű 3 felvonásban.

Ára: 4.— pengő.

ATHENAEUM

TIRNOVO TRAGÉDIÁJA

Irta: Vasiiev Slavi

1365-ben I. Murát szultán Brussából Drinápolyba helyezte át székhelyét és ezzel *Európát tette meg az ottomán politika céljául. Sisman*, Bulgária cárja, török hűbéres lett. Még nővérét is a szultánhoz adta feleségül. A bolgár szerzetesek később ezt énekelték róla: »Kyra Thamarnak, Sándor cár leányának, a nagy asszonynak, — aki adatott a bolgár népért a nagy Amir Amuradnak és nejeként a keresztény vallást megtartotta, *népét megmentette, jóságosan és jámboran élt és békességben költözött el — legyen örök az emlékezete ...*«

A hűbérszerződést nem sokáig tartották be, *Sisman* cár titkos szövetségesekkel, végül pedig nyilt elpártolással szegte meg. 1389-ben *Szent Vitus* napján a *Rigómezőn zúzták össze Szerbiát*. 1933 tavaszán indult el *Bajazid* szultán, hogy *Tirnovót* megostromolja. Háromhónapi ostrom után az ozmán sereg július 17-én elfoglalta a *Zarevetz*-hegyet. *Hogy mi lett a sorsa az utolsó cárnak, senki sem tudta meg.* Fia felvette *Mohamed* vallását és mint helytartó halt meg Kis-Ázsiában. *A császárvárosból, Tirnovóból jelentéktelen török tartományi város lett.*

Nemsokára 20 mecsetből szólította a müezzin híveit az öt imához. A *Zarevetz*-hegy nevét megváltoztatták *Hissar Bair*-re, *kereszténynek nem volt szabad megközelítenie*. A templomot is mecsetté építették át, *Hissar Dsamesi* névvel. Harang nem szólt többé benne.

Semmi sem oly jellemző a török nyomás megsemmisítő erejére, mint a bolgár nemzeti öntudatnak, sőt a bolgár névnek *ez a teljes elkallódása*. Az egyházban azonban a görögök uralkodnak. A konstantinápolyi pátriárka osztja ki a bolgár plébániákat; *nem egy papból püspök lesz, ha meg tudja fizetni az állást*. Ez a lezüllött görög klérus segít azután a török tarományi tisztviselőknek a nép kiszipolyozásában és megfélemlítésében; ez az *árulója minden szabadságmozgalomnak*. Aki valamiképpen is kiválik a tömegből vállalkozószelleme vagy pedig tekintélye által, az csak görög lehet, vagy pedig azzá kell válnia, ha érvényesülni akar. A bolgár társadalomban görögül kellett beszélni, írni és érezni.

Néha pislog a sötétben egy kis csillag: 1810-ben, az orosz-török háborúban *Wjasemski herceg kozákjaival Tirnovóba érkezik*, 1828-ban *Diebitsch* generális vonul be, de minden remény csalfa epizód, a török marad az uralkodó, a görög készséges segítőtársa. *Egy napon befalazott kincseket fedeznek fel a tirnovói metropolita székesegyházban:* ószláv kéziratokat és relikviákat. *A relikviákat a görög püspök eladta*, a kéziratokat megsemisítette. Az áruló 1838-ban halt meg. Bolgár szokás szerint, amely akkor még érvényben volt, három év mulva kiásták a csontjait: mint ahogy feltételezték, *feketék voltak akár a szén.*

Legkorábban s leghevesebben *Tirnovóban* indult meg a harc a bolgár egyházért és iskoláért, végül 1870 körüi fejeződött be győzelmesen.

Sisman cár legendája

Akkoriban *Tirnovónak* kb. 26.000 lakosa volt *(Sofiának még csak 13.000)*. 1877-ben közeledtek az orosz seregek. Június 20. és 24-ike között pániktól megfélemlítve menekült a török polgárság, mindössze két zászlóalj maradt vissza őrség gyanánt. A pasa beleegyezésével polgárőrséget alkottak. *Vakmerő tirnovói fiatalemberek átlopództak az oroszokhoz és jelentették nekik, milyen a helyzet a törököknél.*

Június 25-én délután 2 órakor megjelent az orosz előhad a magaslatokon és tábori ágyúkból néhány lövést adott le a török állásokra. Két órával később doni kozákok gázoltak át a *Jantra* folyón. Sok mindenféle történt ekkor, *kifosztották a török házakat és üzleteket, több mint egy hétig tartott a rombolás*. A török könyvtár nagyértékü kéziratai elborították az utcákat. Június 30-án bevonult Nikolaj *Nikolajevics* nagyherceg főhadiszállásával. Azonnal táviratozott a cárnak: »*A fogadtatás káprázatos volt*. A nép elhalmozott virággal, mikor beléptem a templomba, nők és férfiak térdre omlottak, hogy csókolják köpenyem szegélyét.«

Egy hónappal később, július 31-én *Osman* pasa *pleven-grivizai* győzelme után Nikolajevicsnek vissza kellett térnie Belába, az orosz őrség azonban ott maradt. Az elkövetkező kemény tél idején, mikor Tirnovóban tüzelőfahiány volt, az orosz tisztek a háremépületekre mutatva mondták: »*Romboljátok le, testvérek, hiszen ezek a törökök!*«

A mai városnak 20.000 lakosa van és amphiteátrum formában terül el a *Jantra* folyó melletti magaslaton. A házak terasszerűen épültek, egyik a másik fölé és tetőikkel érinteni látszanak egymást. A pályaudvarról a város esti világításban olyan csodálatos látványt nyujt, hogy a bámuló tekintet alig bir elszakadni tőle.

~~Gulácsy Lajos~~ ~~210.l~~

K

Kernstok Károly 210.l
212

Mikola András 212

Rippl Rónai József 210.l
212

P

Dénes Zs: Akkor a harcok épp
Szerelmek -- (Ady-biográfia) Bp. 1957

nes délutánok közönsége olyan magaviseletet tanusítana, amely mellett, még a fokozottabb felügyelet dacára is, esetleg a kiállított műtárgyak épsége is veszélyeztetve volna, természetes, hogy a kedvezményt, szükség esetén még a téli tárlat folyamán kénytelen lenne igazgatóságunk megszüntetni.

De ismételjük abbeli reménységünket, hogy erre nem lesz szükség, s akarjuk hinni, hogy igazgatóságunknak ez az újítása mindenütt kedvező fogadtatásra fog találni, s egy — habár szerény — lépéssel megint közelebb visz a kitüzött célhoz, a művészetek népszerüsítéséhez.

Annyi bizonyosnak látszik előttünk, hogy ha az iskolák tanulóifjuságának már a mult évben megadott kedvezményünket — hogy t. i. tanáraik vezetése alatt a társulat kiállításait ingyen látogathatják, — valamint ezt a most életbeléptetendő kedvezményt mindazok, akiknek szól, kiállításról kiállításra állandóan igénybe vennék, rövid pár év alatt örvendetes fordulatot és föllendülést tapasztalhatnánk a főváros művészi életében!

Műtermekből.

A budapesti művészek már jobbára vissza tértek nyári üdülésükből vagy tanulmányútjaikról s most serényen dolgoznak részben a téli kiállítás számára, részben pedig az államtól vagy magánosoktól kapott megrendeléseken.

Így *Benczur* Gyula a lipótvárosi bazilika számára megrendelt kartonokon dolgozik, melyek a szent mise hat részét ábrázolják allegorikus jelenetekben. Amint a kartonok elkészülnek, Velencébe kerülnek, ahol mozaikba rakják őket.

Bihari Sándor, aki a nyarat Szolnok vidékén öltötte, több, a magyar népéletből merített életképet festett, melyeket alkalmasint már a téli tárlaton ki fog állítani.

Bezerédy Gyula, a tíz szobor egyikén, *Tinódy* Sebestyén szobrán dolgozik, melyet tudvalevőleg a Népszinház előtt lévő téren fognak fölállítani.

Ballo Ede a nyár folyamán több arcképet fejezett be, melyeket a téli tárlaton lesz alkalma tátni a közönségnek.

Both Menyhért Munkácsról, hol a nyarat töltötte, egész csomó tanulmányt hozott haza. Ezenkivül két arcképet és egy »Künn a farkas, benn a bárány« című életképet is festett, melyen egy parasztleány a kútnál áll és szemérmetesen lesütött szemekkel hallgatja egy a kerítés mögött álló baka udvarlását.

Boemm Rita, ki hosszas párisi tartózkodása után most állandóan Budapesten telepszik meg, alkalmasint két festménynyel vesz részt a téli kiállításon.

Boruth Andor, ki *Torreádor* című festményével az ezévi tavaszi tárlaton dijat is nyert, Zemplénvármegye millenáris bandériumát festi.

Csók István, aki úgy látszik szintén budapesti lakossá lett, kmetty-utcai műtermében egy életnagyságu Madonna-képet fest, melyet ha elkészül, a téli tárlaton fog bemutatni.

Donáth Gyula több síremléken dolgozik, amelyeknek mintáit a téli kiállításra fogja beküldeni.

Dudits Andor két festményen dolgozik. Az egyik egy angyalföldi tájkép, a másik pedig a szabadságharc egy jelenetét ábrázolja. Nagy üres előtérben egyetlen menekülő alak látható, amint az éppen eldördülő lövés hallatára összerezzen, de azért tovább rohan. A háttérben a börtön sötét, égbenyuló falai emelkednek.

Ebner Lajos, ki a nyár egy részét Kis-Orosziban töltötte, egész sereg vázlatot hozott magával, melyekből néhányat alkalmasint föl fog dolgozni a téli kiállítás számára. Ezenkivül egy mozaikhoz való kartonon is dolgozik.

Fadrusz János a *Wesselényi*-szobrot és a kolozsvári *Mátyás*-szobor alakjait csinálja, melyek közül az első már csaknem teljesen k[illegible]en áll a Naphegyen levő műtermében.

[illegible]*yes* Adolf, ki a nyáron szintén Szolnok[illegible]olt, több plein air képet festett, azonk[illegible] egy lámpavilágitásos genre-t is. Legnag[illegible] festménye, melylyel alkalmasint a téli t[illegible]n is résztvesz, a *Kisértés* című. Egy m[illegible]sleány hozzásimul egy parasztlegényh[illegible] háttérben pedig viziószerüen elmosódó a[illegible] pénzzel és gyöngyökkel kisértik az ár[illegible]n teremtést.

[illegible]reich Géza, ki iggn előnyösen tünt fel eg[illegible]utóbbi tárlatunkon, megint egy nagyobbmé[illegible] genre-képet küld a téli kiállításra.

[illegible] évi[illegible] Barnabás a tíz szobor egyikének mintáj[illegible]nek több képmáson dolgozik. *Ipoly* Sándo[illegible]kürty-Maroson tanulmányokat festett, ezenkiv[illegible]b arcképen s egy nagyméretü Krisztus [illegible]n dolgozik. *Jendrassik* Jenő néhány arcke[illegible] uta[illegible] s egy nagyobb genre-képpel jelenik meg [illegible]jelen kiállításon.

Ker[illegible]ck Károly ezúttal csak egy arcképet fest, *K[illegible]esta* József pedig szolnoki vázlatai után fest egy nagyobb képet.

Knopp Imre két művel lesz képviselve a téli kiállításon. Az egyik pasztellkép. Bájos arcu fiatal leányt ábrázol, ölében rózsákkal. A másik, a *Faun kontárkodik* című, melyen

egy Faun kősziklára leakarja rajzolni a néki modellt álló nimfát. Két másik nimfa a Faun háta mögött áll és bámulja az ügyetlen rajzot.

Koszkol Jenő ismét csendéleteivel és velencei képeivel fog a téli tárlaton szerepelni.

László Fülöp a nyarat Wight szigetén töltötte, ahol egy gazdag amerikai családját festette le. Ezenkivül is több arcképet fejezett be.

Lotz Károly arcképeket fest, és különböző nagyobbszabású kompozíciókon dolgozik.

Mannheimer Gusztáv rendkivül szorgalmas volt és egész sereg tájképet festett. Mint értesülünk, a művész a közel jövőben régibb és ujabb műveiből, körülbelől százötven műből álló külön-kiállítást készül rendezni.

Márk Lajos, akit a nyár derekáig a »Hódoló bandérium« körképének a munkálatai vettek igénybe, most pedig társulatunk megbizásából külföldön jár, alkalmasint csak kisebb dolgokat küld a téli kiállításra.

Mednyánszky László br. több tájképpel, *Neogrády* Antal pedig vízfestményeinek egész kollekciójával fog szerepelni a tárlaton.

Nadler Róbert Kis-Orosziban nyaralt, ahol több tájképet és vízfestményt fejezett be, melyeknek legalább egy részét a téli kiállításon fogjuk láthatni.

Németh Lajos egy nagyobb festményen dolgozik, mely hordási jelenetet ábrázol[illegible]z előtérben jól megrakott négyökrös szek[illegible]l.

Pap Henrik a nyár folyamán egész [illegible]g illusztrációt készített a »Király« című [illegible]-munka számára, s ezenkivül egy tájkép [illegible]s-tett és több kompozicióba kezdett, [illegible]k azonban alkalmasint csak a tavaszi [illegible]ra készülnek el.

Róna József a »Zenelecke« cimen [illegible]ob genre-szoborral vesz részt a kiállításon.

Roskovics Ignác az új királyi pal[illegible] szá-mára a Zsolnay-gyár által majolikában k[illegible]dő tizenkét király-kép kartonjain a kőbá[illegible] új templom számára egy nagyobb oltárkép[illegible] és az »Unió« című millenáris történeti festm[illegible]yen dolgozik.

Spányi Béla tájképekkel, *Spányik* Kornél pedig egy nagyobb életképpel vesz részt a kiállításon.

Stetka Gyula arcképeken dolgozik, *Strobl* Alajos a *Szent István* szobor reliefeit készíti, *Szenes* Fülöp pedig egy nagyobb kompoziciót fejezett be. Útszéli feszület előtt ölében gyermekkel egy szegény asszony fohászkodik, kinek megjelenik az Úr vigasztaló angyala.

Szárnovszky Ferenc az Iparművészeti Múzeum kiállításai keretében kiadandó nagy állami aranyérem mintáján dolgozik s ezenkivül hozzáfogott már a Pálffy-szobor mintázásához is.

Szikszay Ferenc több arcképet és Bretagneban készített tanulmányokat és tájképeket, *Telepy* Károly a Balaton mellékén festett tájképeket, *Tölgyessy* Arthur szintén tájképeket küld a téli kiállításra.

Ujváry Ignácnak, akit úgyszólván évek óta a különböző körképek munkálatai tartottak vissza kiállításainktól, tizennégy tájképe és genre-je áll készen kis-oroszii műtermében. Ezeken kivül egy nagyszabásu hármasképen is dolgozik, melynek címei: »Aggódó Mária«, »Boldog Mária« és »Megtört Mária.« Ez a festménye azonban alkalmasint csak a jövő évi tavaszi tárlatra fog elkészülni.

Vágó Pál a torontálmegyei millenáris bandérium festményén, továbbá a »Szeged szebb lesz, mint volt« cimü képen dolgozik, mely utóbbinak kivitelét annak idején pályázat útján nyerte el.

Vastagh György a kalotaszegi népéletből vett életképet festett a téli tárlat számára »Erzsike kéztogója« cimen.

Vaszary János több Petőfi-illusztrációt csinált s ezenkivül egy nagyobb festményen dolgozik az 1900. évi párisi kiállítás számára.

Vajda Zsigmond az új Országház folyosóinak plafondjait festette egész nyáron át s így a kiállításon aligha fog résztvehetni.

Zala György-öt a Milléniumi emlékmű és az Andrássy-szobor munkálatai foglalkoztatják, úgy hogy a tárlaton szintén nem igen vesz részt.

Művészeti hirek.

— **Ferenc József jubileum dij.** Még a *Műcsarnok* 4-ik számában megemlékeztünk arról a nézeteltérésről, mely a székes-főváros által a 2000 forintos Ferenc József koronázási jubileumi dijra hirdetett pályázat eldöntésénél a pályabiróság tagjai közt fölmerült, akik közül egyesek a dijat *jutalomnak*, mások pedig ösztöndijnak kivánták tekinteni. A közgyűlés a vitás kérdést annak idején úgy döntötte el, hogy kimondta, hogy a dijat *jutalomdijnak* minősíti, s a pályabiróság többségének a határozatát föloldva, a 2000 frtos díjra új pályázatot hirdet. Az új pályázat határideje még *szeptember elsején* lejárt, s azóta a pályázatban résztvett művészek hasztalanul várták a *Lipthay* Béla br., *Gerlóczy* Károly, *Lotz* Károly, *Fadrusz*

János és *Stróbl* Alajos tagokból álló pályabíróság döntését, mely az e hó 17-ikén tartott ülésen végre bekövetkezett, amennyiben a bizottság a díjra első sorban *Szárnovszky* Ferencet, másodsorban pedig *Kallós* Edét ajánlotta a közgyülésnek. A bizottság a tíz pályázó közül *Führer* Rikhárdot is kimelte, akit azonban jelölni nem lehetett, mert csak mostanában végezte be tanulmányait.

—

— **A kecskeméti szoborbizottság botránya.** A *Műcsarnok* legutóbbi számában, a kecskeméti szoborbizottság viselt dolgairól szóló vezércikkünk élénk visszhangra talált az egész magyar sajtóban, mely teljes egyértelmüséggel élesen elitélte a kecskeméti szoborbizottság igazságtalan eljárását, amelylyel nemcsak hogy laikus emberre bizott egy millenáris művet, hanem azonkivül anyagilag és erkölcsileg is tönkretette *Lovas* Lajos szobrászt, aki éveken át dolgozott a szobormintákon, amelyeket a legkitünőbb magyar szobrászok jóváhagyással szentesítettek. A páratlan botrány, amely szégyenére válik a kecskeméti szoborbizottságnak, most új stádiumba lépett. Lovas Lajos szobrász az egész szoborügyet átadta Zboray Miklós fővárosi ügyvédnek, aki nagy buzgalommal látott hozzá az idevágó iratok tanulmányozásához és nemsokára megindítja a pört. Remélhetőleg a bíróság elégtételt fog szolgáltatni a meghurcolt művésznek, akit egyébiránt mint halljuk, egyik-másik kecskeméti érdekelt fél hálátlansággal vádol azért, mert egy ideig valami kisebb ösztöndijat húzott a várostól. Mindenesetre kissé furcsa fölfogásra vall valakit előbb erkölcsileg és anyagilag tönkretenni s azután azért, mert az igazát keresi, háládatlansággal vádolni. Művészkörökben szokatlan érdeklődéssel néznek a botrányos ügy fejleményei elé.

—

— **A Lotz-album-bizottság** már kibocsátotta az albumra való előfizetésre vonatkozó s az elnökség, valamint a bizottsági tagok által aláírt lelkeshangu fölhivását, amelyhez mindjárt aláírási iv is van csatolva, s amely elmondja, hogy az előfizetők számára a mű ára díszes mappában 15 frt, míg bolti ára jóval magasabb lesz. Azok, akik a gyűjtőíveken fizetnek elő a műre, névre szóló példányt kapnak. Az Orsz. Magyar Képzőművészeti Társulat titkári hivatalában is lesz egy gyűjtőív letéve, s igy tagjaink a műre itt is előfizethetnek. A gyűjtőívek legkésőbb december 15-ig Benczur Gyuláné úrasszony cimére (VI., Lendvay-utca 15.) küldendők vissza.

— **Zichy Mihály kitüntetése.** Nagynevü hazánkfiát, az orosz udvar hírneves festőjét, *Zichy* Mihályt II. Miklós cár, ki a művésznek éppoly tisztelője, mint apja és nagybátyja volt, újólag szép kitüntetésben részesítette, amennyiben a III. osztályu Wladimir-rendjelet adományozta neki.

—

— **A Baross-szobor leleplezése.** A keleti pályaudvar előtt lévő parkba tervezett *Baross*-szobrot, melynek ünnepélyes leleplezése október 9-ikéről az országos gyász miatt maradt el, a szoborbizottság megállapodása szerint november 21-ikén délelőtt 11 órakor fogják ünnepélyesen leleplezni.

—

— **A jövő évi tavaszi kiállítás.** A külföldi művészeknek társulatunk jövő évi tavaszi nemzetközi kiállításán való nagyobbszabásu részvétele érdekében az igazgatóság *Márk* Lajos [illegible] *Karlovszky* Bertalan festőművészeket megbízta, hogy a külföld nevezetesebb művészeti központjait meglátogassák és ott a kiválóbb művészekkel való személyes érintkezés útján jövő [illegible]nem zetközi tárlatunkra műveket szerezzenek. A két művész, aki a napokban indult el [illegible]földi körútjára, első sorban *Párist, Anverst, Brüsszelt, Berlint* és *Münchent* fogja meglátogatni, de alkalmasint *Londonba* is átmegy. A igazgatóság kiküldöttei visszatérésük után [illegible]zásuk eredményéről a választmánynak is [illegible]ntést fognak tenni, melyet annak idején a *Műcsarnok*-ban, lehetőleg egész terjedelmében közölni fogunk tagjainkkal.

—

— **Munkácsiné ajándéka.** Munkácsy Mihályné a létesítendő Szépművészeti Múzeum számára két nagybecsü kartont ajándékozott. Az egyik »Krisztus Pilátus előtt«, a másik a »Krisztus keresztrefeszítésé«-nek a vázlata. Mind a kettő nagy méretü és a mester szokott modorában nagy méretekben van a vászonra vetve. Ezeken kivül ajándékozott még Munkácsyné egy kész festményt is. »Az özönviz«-et, melyet Munkácsy a hatvanas években, ragyogó pályájának kezdetén festett. Munkácsynétól ez az ajándék annyival is inkább meglepő, mert köztudomásu, hogy a kormány annak idején senkit sem küldött ki a Munkácsy párisi műtermében és lakásában volt műtárgyak árverésére, hogy magának belőlük valamit megszerezzen.

—

— **A bártfai templom fölszentelése.** A Szent Egyedről elnevezett bártfai templomot, Magyarország egyik legérdekesebb műemlékét, 1898. október 16-ika helyett vasárnap, 1898. október 23-ikán fogja fölszentelni Bubics Zsigmond, kassai püspök. Hazánk ez elsőrendü műemléke a XV. század közepén épült s minthogy az idő viszontagságai a templomot igen megviselték, a műemlékek orsz. bizottságának javaslatára a kultuszminisztérium elhatározta, hogy restaurálni fogja. Az erre szükséges összeget részben a minisztérium födözte a műemlékek alapjából, részben pedig Bártfa városa. A tem-

lom restaurálását *Steindl* Imre műegyetemi tanár még 1879-ben kezdte meg s tanítványa *Lange* Keresztély műépítő vezette a munkát. A templom belseje gyönyörű, a középkor remek alkotásaiban gazdag, többek között van benne 13 oltár, amelyekhez hasonlót Magyarországon alig találunk. Ez oltárok között van *Veith* Stosznak, a hírneves mesternek nehány, ma már ritkaságszámba menő alkotása. Ezeknek izlésében tervezte *Steindl* az új oltárt is. A bártfaiak nagy ünnepségekkel akarták a templom fölszentelését egybekötni, de az országos gyász miatt e szándékukról lemondottak.

—

— **Magyar művészek sikere a külföldön.** A világhírü Stollwerk-cég nemrég pályázatot hirdetett Münchenben művészi színvonalon alló és abszolut becsü plakáttervezetre. A pályázatban mindenfele nemzetiségü és igen kiváló művészek vettek részt több mint 150 pályaművel, amelyek közül a díjat *Józsa* Károly Bécsben élő magyar művész tervezete nyerte el. — *Pongrácz* Károly fiatal magyar festőművész mostanában szép sikert aratott Münchenbe[n]. Egész sorozat tájképet és tájképtanulmanyt állít[ott] ki a *Kunstverein*-ben, amelyekről a müncheni kri[tika] igen kedvezően nyilatkozott.

—

— **Előadások a művészi iparról.** *Az Orszá[gos] Magyar Iparművészeti Múzeum*-ban *Wlassics G[yula]* közoktatásügyi miniszter kezdeményezésére a mű[vészi] iparról magas színvonalu ingyenes előadási s[orozat]ot tartanak, melynek részletes programját ké[sőbb] teszik közzé. Az előadások mutatványok kiséret[ében] a délutáni órákban lesznek. A múzeum javad[alm]ának emelése következtében lehetővé vált a gy[ü]jteményeket a télen az általános óhajtásnak megfe[le]lően délután, illetőleg este villámos világitás mellett is megnyitni a közönség számára a hét bizonyos napjain.

—

— **Ujabb botrány a Balzac-szobor miatt.** Mi is megemlékezünk arról a nagy művészi botrányról, amely *Rodin* mester Balzac-szobra miatt támadt és francia művészi köröket heteken át foglalkoztatta. A botrány vége az lett, hogy az irodalmi társaság mely Rodin szobrát visszautasította, *Falguière*-t bízta meg a Balzac-szobor elkészítésével, aki a munkában már jól előre is haladt. Egyes művészek már látták is a készülő mintát, amelyről kiszivárgott, hogy a költőt megint csak *hálóköntösben ábrázolja*. Rodin hívei most rettenetesen föl vannak háborodva és óriási botránynyal fenyegetődznek. Érthető, hogy a francia írói és művészi körökben a legnagyobb érdeklődéssel néznek a Balzac-szobor jövendő sorsa elé.

—

— **A drezdai szász műegyesület** ezévi működéséről szóló jelentésben olyan adatokat olvasunk, melyek azt mutatják, hogy a képzőművészet ügye még a kis Szászországban is sokkal jobban áll, mint nálunk. Egyebek közt kitűnik a jelentésből, hogy az egyesület sorsolási célokra 23.837 márka (körülbelől 14.000 frt) értékű műtárgyat vásárolt. Az egyesület kiállításán magánosok drezdai művészektől 62, külföldiektől 27, összesen tehát 89 művet vásároltak, 16.279 márka (körülbelől 10.000 frt) értékben. Összesen 172 mű kelt el 39.294 márka (körülbelől 23.500 frt) értékben.

—

— **Német művészek otthona Firenzében.** Egy gazdag német hölgy, aki már eddig is rendkívül sokat tett a hazájabeli művészek érdekében, legutóbb elhatározta, hogy Firenzében a német művészek számára egy 250,000 márka értékü otthont alapit. Ez az otthon olyasféle lesz, mint az, mely Rómában a francia művészek számára már évek óta fönnáll.

—

— **Chopin szobra.** Párisban a Park Monceau-ban legközelebb szobrot emelnek Chopinnak, a világhírü lengyel zeneköltőnek. A szobor kivitelét *Georges Dubois* francia szobrászművészre bízták, aki 1899-ben már el is készül az érdekesnek igérkező művel.

—

— **Új olasz művészi egyesület.** Firenzében nemrég 900.000 lira alaptőkével társulat alakult, mely Olaszország művészetét és műiparát azzal akarja föllendíteni, hogy a külföld nagyobb városaiban kiállítási és eladási helyeket létesít.

—

— **Matejkó múzeum Krakkóban.** Múzeumot állitottak föl Matejkónak Krakkóban, a Flórián-útnak abban a háromeletes házában, ahol a nagy lengyel mester élt és meghalt. Ósdi ház, keskeny lépcsőkkel és szük folyosókkal; külsejét a mester útmutatása szerint nehéz barokkstílben renoválták. Elül van Matejkó szalonja. A pompás firenzei butorzat márványnyal van kirakva, közte egy remek velencei karosszék, elefántcsont és ébenfából faragva. Körös-körül a szobában állványokon vázlatok állanak a *Szobieski Bécs előtt*, *Zsigmond és Barbara* stb. képekhez. A pamlag fölött Matejkó utolsó palettája függ, amelyet a *János-Kázmér esküjé*-hez használt. A palettát az az ezüst koszoru veszi körül, amelyet annak idején a varsói festők ajánlottak föl a művésznek. A mennyezetről Matejkó fuvolája, klarinette-je és lantja csüng alá. Igen szép a mesternek egy fiatalkori arcképe, amely 1862-ben készült. Kis asztalkákon albumok, hálaföliratok és díszpolgári oklevelek feküsznek. Érdekes egy gyürü, amelyet Matejkó a *Kosciusko Raclawicenél* cimü festményeért kapott a lengyel festőktől. Ennek az arany gyürűnek a köve fekete koporsófödelet ábrázol, rajta fehér kereszttel. A koporsóban szimbólikusan Lengyelország szabadsága szunnyad. Egy kiemelkedő gomb megnyomására a koporsó kinyílik és fölkél benne a boszuálló: a kaszás halál. A legnagyobb gonddal vannak a többi szobákban fölosztva a Matejkóra vonatkozó emléktárgyak.

—

— **Werner Antalt**, a kiváló német művészt, újabb öt évre megbízták a berlini művészeti akadémia vezetésével. Ilyenformán Werner körülbelül 25 év óta igazgatója az említett művészeti akadémiának.

Zöld zavar az országos fölháborodás láttán

Lapunk más helyén beszámolunk arról, milyen viharos fölháborodás nyilatkozik meg országszerte Hubay Kálmán és Vágó Pál nyilas vezérek úgynevezett „nemzetiségi" törvényjavaslattervezete miatt. Mi már vasárnapi lapunkban megírtuk, hogy ezt az éles fölháborodást teljesen indokoltnak tartjuk, de azt a meglepetést, amely Hubayéknak e legújabb szereplése nyomán támadt, őszintén szólva, nem értjük. Nem értjük azért, mert Hubayéknak ez az országrontó szellemű legújabb megnyilatkozása, amely magán viseli az úgynevezett politikai felelőtlenség és zöld éretlenség bélyegét, tulajdonképpen természetes és szerves folytatása a hubayzmus eddigi szereplésének, eddigi megnyilatkozásainak. Az a lejtő, amely a hubaysta nyilaskereszt eddigi úgynevezett politikai pályafutását jelzi, nem torkolhatott, törvényszerűen nem torkolhatott máshová, mint az olyan lesüllyedésbe, amely most ebben az országszerte oly nagy fölháborodást keltő „törvényjavaslatban" mutatkozott meg. Hiába, a felelőtlenség nem ismer határt és ha egyszer szabadjára engedik, garázda kártevései addig pusztítanak, amíg intézményes gondoskodás nem történik ártalmatlannátételéről. Ha valamin csodálkozunk, akkor az csak az, hogy miért ily későn érkezik az a nagy fölháborodás, amelyet a zöld felelőtlenség most, így pőrére vetkőzötten a parlament indítványkönyvébe bejegyzett paragrafusok formájában kiprovokált? Ha valamin csodálkozunk, akkor azon, hogy egyesek most meglepődnek a hubayzmusnak ezen az eddigi pályafutása után törvényszerűen bekövetkezett törvényjavaslatán.

A legérdekesebb az, hogy a most országszerte megnyilatkozó felháborodás látátra és hallatára, hogyan reagál a hubaysta tábor erre a visszhangra. Errenézve képet ad a nyilas „Magyarság" vasárnapi száma, amely nem restelli szószerint Hubay Kálmán és Vágó Pál aláírásával ellátottan leközölni az országrontó szándékú „törvényjavaslatot", ezzel azt magáévá téve. Ugyanakkor a leközölt, szó nélkül leközölt úgynevezett törvényjavaslattervezet alatt hírt ad az országszerte már szombaton megnyilatkozó felháborodásról. Majd következik egy Baky László nevü nyilas képviselő vastag betükkel kinyomatott nyilatkozata arról, hogy a nyilasok másik frakciója nem hajlandó azonosítani magát a hubaysta törvényjavaslattal. Hogy azután megtoldják ezt a szánalmas, de annál jellemzőbb zöld zürzavarta hubaysta nyilasok úgynevezett sajtófőnökének, ama bizonyos Fiala Ferenc nevü hubaystának egyik nyilatkozatával, amelyben teljes vértezettel kiáll az országrontó szándékú Hubay—Vágó Pál-féle törvényjavaslat mellé, magyarázván, hogy igenis ez az, amire ennek az országnak szüksége van.

Az egyik sorban tehát a nyilasok megtagadják ezt a hubaysta stiklit, a rákövetkező sorokban lelkesednek érte. Hír szerint a parlament keddi ülésén a felhatalmazási törvényjavaslat vitájában több nyilas ugyancsak meg fogja tagadni ebből az alkalomból a közösséget Hubayékkal, illetve országos felháborodást kiprovokáló törvényjavaslatukkal. Kérdjük azonban, hogy ezek a zöldingesek vajjon megtagadták-e volna önként is a közösséget a két nap alatt már hírhedtté vált törvényjavaslat zöldinges szerzőivel, ha nem látják és halljak az országos felháborodást, vagy ezt csak éppen a felháborodás kényszerítő nyomása alatt teszik? Mert ha valóban csak az ország tiltakozásának hangjai és megnyilatkozásai ösztönözték erre a Hubayékról ma mitsem tudni akaró hubaysta és más nyilasokat, úgy a vezér mellett való „kitartás"-nak ehhez a most bekövetkezett megtagadásához igazán nem volt szükség — „bátorságra", ami pedig — úgy tudjuk — valamennyi zöldingesnek közös jelszava.

ANGOL PARKBA

és egyéb (üzemi) szórakozóhelyeire

kedvezményes jegyek kaphatók

Kultúrpropaganda jegypénztárainknál. Erzsébet körút 35. Tel.: 222-293 és Conti ucca 4. Tel.: 130-330, 31, 32

Nyolcórás ülésen tárgyalja kedden a Ház a felhatalmazási törvényjavaslatot

Kedden délelőtt ülést tart a képviselőház. A napirend első pontja *a kivételes hatalom további négy hónappal való meghosszabbításáról* szóló törvényjavaslat, amelyről vita nélkül dönt a Ház. A második pont *a gazdasági és hitelélet rendjének biztosításáról szóló kormányfölhatalmazás* egy évvel való meghosszabbításáról szóló törvényjavaslat. Gróf *Teleki Pál* miniszterelnök az új házszabályok alapján a legutóbbi ülésen kérte, hogy a javaslatot *záros határidő* alatt, *két ülésnapon* tárgyalják le. Minthogy ezt a keddi ülésen kétségtelenül megszavazzák,

kedden már nyolcórás ülés lesz.

A házszabályok 147. szakaszának értelmében ugyanis *záros határidő kimondása esetén legalább nyolcórás üléseken kell tárgyalni a javaslatot.* Az új házszabályok úgy intézkednek, hogy záros határidő esetén a beszédidők meghosszabbítását nem lehet kérni. Legkorábban a tárgyalás befejezésére megállapított ülés — ez esetben tehát a szerdai ülés — utolsó órájában az elnök bezárja a vitát.

Itt említjük meg, hogy a fölhatalmazási javaslat vitájában a szociáldemokrata párt vezérszónoka *Peyer Károly* elvtárs lesz.

Szerdán tehát minden körülmények között befejezik a fölhatalmazási javaslat tárgyalását és így a képviselőház, mielőtt nyári szünetre menne, már csak egy törvényjavaslatot tárgyal: *a művészeti kamarákról szóló javaslatot.*

A miniszterelnök a kormányzónál

A kormányzó hétfőn délelőtt 11 órakor kihallgatáson fogadta gróf Teleki Pál miniszterelnököt. A miniszterelnök az időszerű kül- és belpolitikai kérdésekről számolt be a kormányzónak.

A földművelésügyi miniszter bizonyos „bizarr ötletekről"

Kiskunhalasról jelentik: Gróf *Teleki Mihály* földművelésügyi miniszter vasárnap a Kiskunhalasi Gazdasági Egyesület díszközgyülésén beszédet mondott. Hangoztatta a többi között, hogy a mai rendkívüli időben Magyarország minden állampolgárának legnagyobb mértékű összefogására van szükség.

Bármilyen fajból származzanak is és bármilyen nyelvet is beszélnek a magyar állampolgárok, nem disszimilálódniok kell, hanem összeolvadniok,

mert csak így állhatjuk meg helyünket. Semmiféle bizarr ötlet után nem megyünk, hanem teljes egészében össze akarjuk olvasztani és nem szétmállasztani Magyarország lakosságát.

Beszélt ezután a miniszter arról, hogy kormányprogram a kistermelési ágak fejlesztése. Az értékesítést a legnagyobb gonddal kell megszervezni. Közölte, hogy az idén

15,100.000 márka értékű gyümölcsöt és főzelékfélét szállíthatunk a Németbirodalomba

A továbbiakban beszélt a borértékesítés, a baromfitenyésztés, a szarvasmarhatenyésztés problémiáról, továbbá a vetőmagakcióról. Bejelentette, hogy törvényjavaslat készül a mezőgazdaság fejlesztéséről, valamint a családi és munkásházakció megindításáról.

Csilléry — debreceni egyetemi tanár

A Népszava már megírta, hogy politikai körökben hosszabb idő óta szó van arról, hogy Csilléry András országgyülési képviselőt, a városházi kormánypárt vezérét debreceni egyetemi tanárrá nevezik ki. Most megjelent Csilléry kinevezése: a debreceni Tisza István tudományegyetem orvostudományi karának fogászati tanszékén lett Csilléry egyetemi nyilvános rendes tanár.

A történelem „véres csomópontjai"

Válasz Szekfü Gyula cikkére

(K. Gy.) Szabó István egyetemi magántanárnak „A magyar parasztság története" cimü most megjelent könyvével kapcsolatban *Szekfü Gyula* cikket irt a „Magyar Nemzet" vasárnapi számába. A cikk nem annyira e munka érdemi méltatása, mint inkább a régi „historia est magistra vitae" tételnek történelemfilozófiai kifejtése és felszámolása. Szekfü határozottan szembeszáll a történelemnek tanítómesterként való beállításával, amely tétel értelmében „az emberek saját törekvéseik jóváhagyását várják a historikustól". A marxizmus történelemszemléletében Szekfü szerint „politikai hasznossági és naiv önzési szempontok egyesülnek", a parasztöntudatosító csoportok történelemszemléletében pedig a régmúlt események a fantázia játéka szerint elevenednek meg. „Mindenki elődjét, őseit keresi a történelemben, innen a szegény nép mai szellemi élcsapatának vonzódása is a parasztlázadások vezéreihez, innen a sok, mai használatra készült Budai Nagy Antal- és Dózsa György-arckép."

A cikk lényegét ebbe a néhány idézetbe tulajdonképpen bele is sűrítettük. Az „eltévelyedés" Szekfü szerint onnét ered, hogy vannak emberek, akik „benne állanak a történelmi helyzetben és a multat nem tudják máskép szemlélni, mint a jelennel és annak törekvéseivel, reményeivel és félelmeivel kapcsolatban." Következőleg: „a szegény nép anyagi fölemeléséért és szellemi felszabadításáért küzdve a mult valóban csak példa nekik s belőle csak az érdekli őket, am bátorítást, fegyverzetet ad mai tö rekvéseiknek." Az ilyen „szubjektív" szemlélet helyett a kútfők objektív tényeit ajánlja.

Szekfü — amint látjuk — olyas miért vádolja a különböző politika pártokat, ami miatt elsősorban a ő történelemszemléletét érhetn gánc és kritika. Minthogy politi kai pártoknak aktív részese soser volt, azt hiszi, ez a körülmén ítéletei számára biztosítja a pá tatlanságot, felülről, részrehajlá és elfogultság nélkül szemlélheti történelem tényeit. Ebben a hit ben nem veszi észre, hogy *a csónakba ül és úgy ereszkedik hullámokra, semmivel sincs jobba függetlenítve a hullámok sodrásától, mint azok, akik nyakig a vízben vannak s erős karcsapásokkal hol erre, hol arra törnek maguknak utat.* De nem képes észrevenni azt sem, hogy *a történeti kútfőknek mindenkor csak az élő történelem kölcsönzött életszerűséget és jelentőséget.*

A Szekfü által gúnyosan említett „kánoni magaslatra emelt" marxista történelmi materializmus kiindulópontja *a marxista ismeretelmélet, amely szerint a dolgokat csak a velük való foglalkozás közben, aktív ráhatás és visszahatás következtében ismerhetjük meg.* Nem elég csak szemlélni — alakítani, formálni kell az anyagot s e cselekvő kölcsönhatás közben ismerjük csak meg azok sajátságait. Ha a kanti metafizikai ismeretelmélettel szemben az egyes dolgokra vonatkozóan érvényes ez a tétel, mennyivel inkább érvényes a *társadalom egészére,* ha azt mint történelmi folyamatot akarjuk megismerni.

Mármost: Szekfü éppen ettől idegenkedik, holott a mult eseményeinek mérlegeléséhez a legtisztább mértéket a jelen ismeretéből leszűrt szociológiai és történetfilozófiai elvek adják. A két szemléleti mód közötti különbségből adódik, hogy Szekfü a „történeti távlat" híve, azt vallja, hogy minden kort és a benne szereplő embereket csak egy későbbi kor gyermekei ítélhetik meg tisztán és tárgyilagosan. Mi, persze, ezt az elméletet a polgári történetírás legnagyobb fikciójának tartjuk. S valóban. *Minden történeti korszakban rengeteg gazdasági, társadalmi, osztályokközötti, szellemi és lélektani viszony játszik közre az események alakításában s ezeknek a viszonyoknak nagyrészét a történeti átalakulás omladékai alól egy pár száz évvel későbbi kor történésze még akkor sem tudja megközelítő pontossággal kibányászni, ha a természet mégolyan fényes agyvelővel áldotta is meg.*

A „historia est magistra vitae" elméletét mi sem valljuk. Megfordítva: az élet a történeti lét magyarázója — inkább. Akik a munkásszervezetekben nőttek fel, akik a társadalmi törvényszerűségeket nemcsak látják, hanem döntően befolyásolni igyekeznek is, akik a népnyomorúság kenyerét ízlelték s az ország tengernyi baját leltárba szedték — egy történeti korszakot, a jelent, biztosan jól és alaposan ismerik s ez megadja nekik a biztonságot a régmúlt kérdések felnyitásához is. A történeti előd-, ős- és példakeresés a történetnek nem annyira tanítómestereként való odaállítása miatt történik, mint inkább azért, mert *manapság nagyon sok jelenvaló dolgot csak a mult eseményeibe csomagolva lehet elmondani.* Szekfü Gyula is jól tudja ezt. Amikor például megállapítja, hogy „*a társadalmi osztályok multja egy-*

MŰVÉSZET IRODALOM

Meghalt Kernstok Károly

Kernstok Károly, a modern magyar művészet egyik legkiválóbb festője és vezéregyénisége 67 éves korában meghalt. Művészi tanulmányait Münchenben kezdte meg, majd Párizsban folytatta, ahol a francia festőkkel és festészettel való kapcsolata döntően meghatározta festői látását, természetszemléletét és művészi magatartását. A pikturális konvenciók elleni harc volt egész élete és ezt művészetében is annyira keresztülvitte, hogy megállni soha nem tudott egy pillanatra sem. Czóbel Bélával karöltve vezetője lett annak a festőcsoportnak, mely „Nyolcak" néven lett ismeretes és nagy hatása volt a modern magyar művészet kialakulására.

Művészi útjának kezdetén festészete még kapcsolatot tart a naturalizmussal, de minden dogma és kötöttség nélkül („Szilvaszedők"). Kernstok Károly azonkívül is megmaradt a realisztikus ábrázolásnál, az „izmusokat" kikerülte azzal az ösztönösséggel, amely soha nem engedte művészetét tévutakra tévedni. Később az erőteljesebb formai taglalás uralkodik képein („Lovasok"). Rajzai között a legkiválóbb magyar grafikai kartonokat találjuk; közöttük is a legszebb egy nagyarányú képéhez készült vázlat („Ádám"). Rajzai erősen franciásak és művészi értékben nincsenek képei alatt. (Híresebb képei közül valók: „Szilvaszedők", „Lovasok a vízparton", Ádám és Éva" és üvegablaktervek.)

Emberi felülemelkedettségéért és egyenes jelleméért a kortársak feltétlen tiszteletét kapta cserébe. Nem volt még egy művész korában, akinek szerepét annyira tudomásul vették volna, mint az övét és ez a szerep feltétlenül a vezető és az irányító szerepe volt. A művészi igazságok mellett szóval és írásban egyaránt kiállott, amiért nem egyszer a hivatalos fórumok megrovásban részesítették. Büszkeséggel és meghatottan kell itt megemlékeznünk arról a szeretetteljes kapcsolatról, amely az elhúnyt nagy művészt a magyar munkásosztályhoz és a magyar progresszió gondolatához kötötte. Lapunknak ismételten írta művészi beszámolóit Kernstok Károly, aki eképpen közvetlenül is odaállt a magyar dolgozók tanítói közé. Halála megdöbbenést keltett sorainkban, annak ellenére, hogy pár éve tudtunk súlyos betegségéről.

Kernstok Károly hiányát nemcsak a magyar művészet és festő kortársai érzik majd, de az a fiatal festőgeneráció is, amelyik ismerte őt és értékelte munkásságát és amelyik most vezető nélkül marad halálával. Gyászolóit a magyar társadalom minden rétegében megtalálhatjuk. Temetése szerdán lesz a kerepesiúti temetőben. *B—nt*

Szeged. A város pályázatot írt ki a színigazgatói állásra — két pályázat érkezett be, Beleznay Unger Istváné és Kardos Gézáé. A színügyi bizottság egyhangúlag Kardos Gézát választotta meg színigazgatónak. A választáshoz a közoktatásügyi miniszter is hozzájárult. Eszerint Kardos októberben már meg is kezdi a színiszezónt. Nyári állomáshelye Hódmezővásárhely lesz, amely szintén kilép a stagionerendszerből.

(*) **Pallay Anna balettrevüje.** A tánciskolák vizsgaelőadásai közül mindenkor kiemelkedik *Pallay Annának*, Operaházunk egykori hírneves prímaballerinájának produkciója. Bár hosszabb-rövidebb idő óta tanuló növendékekkel táncoltatja el friss, változatos tánckreációit, nem enged a művészi követelményekből. Páratlan hozzáértéssel a táncos lényéhez legközelebb álló tánctémát választja ki és azt azután a zene és kosztüm harmonikus hangulathozzáadásával járatja el technikailag kicsiszoltan és megszépítve. Az előadó táncosok között egész sor nagyjövőjű fiatalt láttunk, így *Gémes Gizit Martony Alfréddal, Leitner Évát Gombos Kálmánnal*, de nem kevésbé ügyesek és kiforrottak *Lontay Luci*, a különösen ösztönös *Komor Ági, Rehák Iby, Nemes Hédy* és *Éva, Solymos Erzsi*, a kicsinyek közül pedig *Sally Kitty, Ehmann Zsóka, Csikányi Éva, Sándor Ingeborg* és *Fabinyi Ági*.

PÓDIUM
A MÁRKUSPARK FEDETTSZÍNHÁZBAN
(MÚZEUM KÖRÚT 2. TELEFON: 330-743)
EZ LETT A PESTÜNK!...
BÉKEFFI LÁSZLÓ,
Kiss Manyi, Neményi Lilly, Feleky Kamill, Gárdonyi Lajos, Kökény Ilona, Kőváry Gyula, Fekete Pál, Mihályi, Buttykay stb.
Premier: Szombaton este 9 órakor

„A munkások és alkalmazottak fizetését hozzák arányba a drágasággal!"

Elvtársaink felszólalásai a főváros közigazgatási bizottságában

A főváros közigazgatási bizottsága hétfőn délelőtt ülést tartott.

Az elnöklő *Karafiáth Jenő* főpolgármester közölte: a kereskedelemügyi minisztérium értesítette a bizottságot, hogy

a nyári időszámítás bevezetésére vonatkozó javaslatot el kellett ejteni.

A bizottság múlt havi ülésén *Bánóczi László* elvtárs szóvátette a telefónelleni súlyos panaszokat. Felolvasták ezzel kapcsolatosan a posta vezérigazgatójának átiratát, amely elismeri, hogy az elhangzott panaszok sokban helytállóak.

Ennek főoka, hogy alkalmazkodni kellett a pénzügyi keretekhez. Előterjesztést tesznek a kereskedelmi miniszterhez a szükséges hitelösszeg biztosítása érdekében.

Áttértek ezután a polgármesteri jelentés tárgyalására. *Csilléry András* szólalt fel elsőnek. Beszélt a drágaságról és a szénellátáskörüli anomáliákról, majd arról, hogy a gazdasági rendszerekben mennyire *tért hódít a kollektivizmus*.

„A termelés fenntartásának alapfeltétele, hogy a munkásságnak legalább a mindennapi kenyere biztosítva legyen"

Peyer Károly elvtárs mondott ezután beszédet. A rendkívüli viszonyok, amelyek közt élünk — mondotta —, sok mindent megváltoztatnak. Ilyen változás az is, hogy Csilléry a kollektív gazdálkodást tartja helyesnek. Volt idő, amikor ezért bennünket meg akartak kövezni.

Minket igazoltak az idők. Ezután a termelőeszközök köztulajdonbavétele fog majd sorra kerülni.

Örömmel látom, ha kollektív áruelosztás és termelés alakul ki, de *a mai egykézrendszerek tehetségtelen emberek monopóliumai, nem a köz javát szolgálják, hanem egyéni érdekeket. A burgonyamonopólium például azt az elképzelhetetlen helyzetet teremtette, hogy nyolcvan fillérbe került egy kiló krumpli.* A spenót, burgonya, kelkáposzta, kalarábé nélkülözhetetlen élelmezési cikk, a magas árak azonban

ezeket a nélkülözhetetlen élelmicikkeket luxuscikkekké teszik.

Nem helyeselhető e téren sem a kormány politikája és nem helyeselhetők az árkormánybiztos intézkedései sem, mert *amíg a mezőgazdasági cikkek drágulnak, addig a munkabérek és a fizetések mereven egyformák maradnak.* Ez az a pont, ahol nem akarnak engedni. Rendkívül súlyos helyzetbe kerül mindenki, aki dolgozik és kénytelen fizetéséből megélni. *Az igényeket nem lehet még lejjebb szállítani*, leszállították már azokat, amennyire csak lehetett, már régebben. Érthetetlen a főváros politikája is.

Miért zárkóznak el ilyen mereven az alkalmazottak fizetésének és munkabérének javítása elől?

Összesen kétmillióra lenne ehhez szükség; a tej- és tojásdrágítás nagyobb összeget tesz ki. Helytelen ellenérv az is, hogy az alkalmazottak bérének javítása inflációt okozna. Nem szabad politikai kérdésnek tekinteni ezt, hanem *meg kell oldani a munkások, a tisztviselők és a többi alkalmazott érdekeinek figyelembevételével.* Január 1-én a tisztviselőknek visszaadtak valamit abból, amivel az utóbbi években csökkentették fizetésüket, *a többi alkalmazott azonban nem kapott vissza semmit.* Amikor redukálni kell, akkor a munkás egyenértékű alkalmazott a tisztviselővel, amikor azonban adni kell valamit, *akkor válogatják az embereket.* A főváros vezetőségének éreznie kell a súlyos felelősséget.

A termelés fönntartásának alapföltétele, hogy a munkásságnak legalább a mindennapi kenyere biztosítva legyen.

Helyes az, hogy az élelmiszer- és tüzelőellátást saját kézébe veszi a főváros, helyes a Községi Élelmiszerüzem fejlesztése is, viszont annál helytelenebb, hogy egyesek ugyanekkor propagandát csinálnak a Községi Élelmiszerüzem ellen. Végül kérte *Peyer* elvtárs: már most gondoskodjanak arról, hogy

a főváros lakosságának élelmiszer- és tüzelőellátását a jövő télre biztosítsák, másrészt pedig a munkások és egyéb alkalmazottak bérét és fizetését hozzák arányba a drágasággal!

A MUNKÁSSÁG LAPJA A NÉPSZAVA

Teremtsenek összhangot az árak és bérek között!

Bánóczi László elvtárs szólalt azután fel.

Rámutatott ezután arra, hogy az általános drágulás miatt katasztrofális helyzet veti előre árnyékát. A fővárosnak mindent el kell követnie, hogy megakadályozza a katasztrófát. A polgármesteri jelentés is elismeri, hogy

a múlt év májusához viszonyítva 47.000 métermázsával csökkent az élelmiszerfelhozatal.

A burgonyafogyasztás kétszeresére nőtt és ugyanekkor a fővárosi burgonyafölhozatal 20%-kal csökkent. Felvetette a kérdést: megtörtént-e a tojástartalékolás? Betarthatjuk-e azokat a határozatokat, amelyek szerint *addig nem exportálunk semmiféle élelmiszert, amíg nincs biztosítva a belső szükséglet fedezése.* Tekintettel a súlyos drágaságra — folytatta *Bánóczi* elvtárs —,

a képviselői és tisztviselői fizetésemeléseket feltétlenül munkabéremelésnek kell követnie.

A legsürgősebb feladat, hogy összhangot teremtsenek az árak és a bérek között. Szóvátette, hogy az állam a kövezetvámok eltörléséért nem kielégítően kárpótolta a fővárost. Ez mintegy félmillióval csökkenti majd a bevételt ugyanakkor, amikor olyan feladatokat rónak a fővárosra, amelyek nagyobb bevételeket igényelnének. Az iskolaorvosok szerint *20.000 fővárosi gyermeknek lenne szüksége nyaralásra*, de a főváros csak 12.000-et tud nyaraltatni. Ez a hiányzó félmillió elég lett volna a gyermeknyaraltatások lebonyolítására. Bizonyos dolgokon nem lehet takarékoskodni. Hasson oda a polgármester, hogy

minden rászoruló gyermeket nyaraltassanak.

Szóvátette, hogy *az új kislakástípus nem megfelelő*, mert abban a munkások régi bútorai nem helyezhetők el. Az autobuszdrágítás és az esti autobuszközlekedés korlátozása után egyéb közlekedési korlátozásokra és túlzsúfoltságra kell felkészülni. Nemcsak szociális gyermekegészségügyi, de közlekedési szempontból is

legalább az elemi iskolákban későbbre kell tenni a tanítási idő kezdetét. *(Általános helyeslés.)*

Végül elmondotta *Bánóczi* elvtárs, hogy 150 évvel ezelőtt alakult meg *Kelemen László* vezetésével Pesten az első magyarnyelvű állami színház. Már hosszú idővel ezelőtt elfogadták az ő javaslatát, hogy *írassa meg a főváros a budapesti színészet történetét.* Az előmunkálatokat elvégezték, de azután abbamaradt a dolog. Most megismétli indítványát.

Vályi Lajos is kérte a munkabérek emelését. Csatlakozott *Bánóczi* elvtárs javaslatához, hogy *az elemi iskolákban a tanítási idő kezdetét reggel 8 óráról 9 órára tegyék át.* Ezután a külterületek rossz közbiztonsági viszonyairól beszélt. — *Juhász Jenő* azt kívánta, hogy a tisztviselői illetményeket hozzák összhangba a mindenkori megélhetési indexszámmal. — *Usetty Béla* tiltakozott a tej árának felemelése ellen.

Függesszék fel a tejilleték szedését,

a mai viszonyok között ne tartalékoljanak pénzeket. Kifogásolta, hogy a fővárosi kislakások 600 bérlőjének felmondtak azon a címen, hogy azok magas lakbéreket is tudnának fizetni. — *Fábián Béla* a tisztviselők régi fizetésének visszaállítását kérte, majd kifogásolta, hogy a zsidótörvényre hivatkozva, *nem hosszabbították meg az uccai árusok egy részének iparengedélyét.*

Szendy Károly polgármester nevében *Bódy László* alpolgármester válaszolt a felszólalásokra. Megemlítette, hogy a *főváros maga akar gondoskodni a tüzelőellátás és az élelmiszerellátás biztosításáról.*

A polgármester — válaszolta elvtársaink felszólalására — **foglalkozik a munkabérek rendezésének kérdésével.**

OLVASD A NÉPSZAVÁT ÉS SZEREZZ ÚJ ELŐFIZETŐKET

Válaszolt ezután a többi felszólalónak, majd közölte, hogy *a főváros hivatalosan indítványt tesz, hogy a jövőben az elemi iskolákban reggel 9 órakor kezdődjék a tanítás a reggeli közlekedés zavartalan lebonyolítása érdekében.*

A bizottság megszavazta ezt az indítványt, majd elfogadták a polgármester jelentését és a többi előterjesztett jelentést is.

Kernstok Károly

19 **Grünwald Béla.** Nyári délelőtt. Olajf. Eladó.
20 **Grünwald Béla.** Kora délelőtt. Olajfestm. Eladó.
*21 **Grünwald Béla.** Itatás. Olajfestmény. Eladó.
22 **Grünwald Béla.** Ruhaszárítás. Olajfestmény. Eladó.
23 **Grünwald Béla.** Kora délelőtt. Olajf. Eladó.
24 **Grünwald Béla.** Nyires. Olajfestmény. Eladó.
25 **Mednyánszky László báró.** Téli alkony. Olajfestmény. Eladó.
*26 **Vaszary János.** Szolgalegény. Olajf. Eladó.
*27 **Mednyánszky László báró.** Hegyi tó. Olajfestmény. Eladó.
*28 **Kernstok Károly.** Anya és gyermeke. Olajfestmény. Magántulajdon.
29 **Kernstok Károly.** Este. Olajfestmény. Eladó.
30 **Kernstok Károly.** Arckép. Olajf. Magántulajdon.
31 **Kézdi-Kovács László.** Út az erdőbe. Olajf. Eladó.
*32 **Knirr Henrik.** Portrait. Olajfestmény. Eladó.
33 **br. Mednyánszky László.** Egy esős nap. Olajfestmény. Eladó.
34 **Peske Géza.** Rajta! Olajfestmény. Eladó.

II. TEREM.

35 **Ziegler Károly.** Arckép (Wenk szobrásznő) Olajfestmény. Magántulajdon.
36 **Ziegler Károly.** Arckép. (Stutz festőnő). Olajfestmény. Eladó.
*37 **K. Spányi Béla.** Nyires, hajnal. Olajfestm. Eladó.
*38 **Brunningeni Flesch L.** Boszorkány varázs. Olajfestmény. Eladó.
39 **K. Spányi Béla.** A gajai két királytölgy. Olajfestmény. Eladó.

KMTárs. 1902/3 téli kiáll.

I. TEREM.

*1 **Peske Géza**. Ismét otthon. Olajfestmény. Eladó.
*2 **Pór Bertalan**. Önarckép. Olajfestmény. Eladó.
3 **Pór Bertalan** Önarckép. Olajfestmény. Eladó.
4 **Pór Bertalan**. Atyám arcképe. Olajfestmény. Magántulajdon.
5 **Pór Bertalan**. Sch. B. úr arcképe. Olajfestmény. Magántulajdon.
6 **Boruth Andor**. Öreg paraszt. Olajfestmény. Eladó.
7 **Vaszary János**. Öreg paraszt. Olajfestmény. Eladó.
*8 **Borúth Andor**. Portrait tanulmány. Olajfestmény. Eladó.
*9 **Ferkai Jenő**. Szegény emberek. Olajfestm. Eladó.
10 **Mednyánszky László báró**. Őszi reggel. Olajfestmény. Eladó.
11 **Vaszary János**. Esti hangulat. Olajfestm. Eladó.
*12 **Ferenczy Károly**. Férfi arckép. Olajfestmény. Magántulajdon.
13 **Ferenczy Károly**. Kettős arckép. Olajfestmény. Magántulajdon.
14 **Ferenczy Károly**. Est. Olajfestmény. Eladó.
*15 **Szinyei Merse Pál**. Pipacs a mezőn. Olajf. Eladó.
16 **Ferenczy Károly**. Márciusi est. Olajfestm. Eladó.
17 **Ferenczy Károly**. Nyári reggel. Olajfestm. Eladó.
18 **Ferenczy Károly**. Nyár. Olajfestmény. Eladó.

36 **Stetka Gyula.** Münich Aurél orsz. képviselő arcképe. Olajfestmény. Igló város tulajdona.

37 **Kernstok Károly.** Arckép. Olajfestmény. Magánt.

38 **Kernstok Károly.** Tanulmány. Olajfestmény. Eladó.

39 **Kernstok Károly.** Lányok és egy félkegyelmű. Olajfestmény. Eladó.

40 **Kernstok Károly.** Napnyugta. Olajfestmény. Eladó.

41 **Kernstok Károly.** Arckép. Olajfestmény. Magántulajdon.

*42 **Nagy Zsigmond.** „De profundis.“ Olajfestmény. 4000 korona.

*43 **Bosznay István.** Alkonyat. Olajfestmény. Eladó.

*44 **Kernstok Károly.** Munkából. Olajfestmény. Eladó.

45 **Bosznay István.** Tisza partján. Olajfestmény. Eladó.

46 **Endrey Sándor.** Tisza Kálmán arcképe. Olajfestmény. Magántulajdon.

47 **Ujváry Ingác.** Tavaszi alkony. Olajfestmény. Eladó.

*48 **K. Spányi Béla.** Nyírfák. Olajfestmény. 1400 kor.

49 **Brunningeni Flesch L.** „Christus imádása“. Olajfestmény. Eladó.

50 **Vaszary János.** Hangulat. Olajfestmény. 1400 kor.

III. TEREM.

51 **Nagy Zsigmond.** „Jó madarak“. Olajfestmény. 1200 korona.

*52 **Gergely Imre.** Pompéji nők. Olajfestmény. 7000 kor.

53 **Ipoly Sándor.** „Női arckép“. Olajfestmény. Magántulajdon.

54 **Peske Géza.** „Nehéz a válás“. Olajfestmény. Eladó.

55 **Szenes Fülöp.** Női arckép. Olajfestmény. Domonyi Brüll Miksáné tulajdona.

* 56 **Peske Géza.** „Sok volt a jóból.“ Olajfestmény. Eladó.

57 **Peske Géza.** „Bözsike pihen“ vagy Olajfestmény. Eladó.

58 **Ferenczy Károly.** Ábrahám áldozata. Olajfestmény. 6000 korona.

59 **Zemplényi Tivadar.** Ilonka. Olajfestmény. Eladó.

60 **Peske Géza.** „Jó fogás.“ Részlet a Rákospatakról. Olajfestmény. Eladó.

61 **Ifj. Illés Antal.** Az áldomásivás. Olajfestmény. 2400 korona.

62 **Bethlen Gyula.** „Hajnalban, hajnal előtt, Rózsafa nyilik . . . .“ (dal). Női alak, gyps szoborrmű. 500 korona, márványban kifaragva 1200 korona.

63 **Damkó József.** Esküdt uram. Eredeti terracotta mellszobor. 200 korona.

64 **Damkó József.** Egy hallgató. Eredeti terracotta mellszobor. Magántulajdon.

*65 **Damkó József.** A kéthelyi csikós. Eredeti terracotta szoborrmű. 400 korona.

66 **Damkó József.** Megég a rántás. Eredeti terracotta szoborrmű. 400 korona.

67 **Damkó József.** Nyomor. Eredeti terracotta szoborrmű. 300 korona.

68 **Damkó József.** Pityer bácsi. Eredeti terracotta szoborrmű. 400 korona.

69 **Damkó József.** A falu bölcse. Eredeti terracotta szoborrmű. 400 korona.

70 **Damkó József.** O sancta simplicitas. Eredeti terracotta szoborrmű. 450 korona.

71 **Damkó József.** Csákvári göröncsér. Eredeti terracotta szoborrmű. 450 korona.

72 **Ligeti Miklós.** Nagyméltóságú Hegedűs Sándor miniszter úr. Mellszobor. Magántulajdon.

73 **Zala György.** Mellszobor. Magántulajdon.

4140. Kern

Sz. Budapesten 18

Anya gyermekével.

Kettős arczkép, mely
és szembenézve akképen ábr
nehezedő gyűrűs kezeivel öl
fiát tartja, a ki mindkét kez
az anyának: virágos rojtos
szoknya; a gyermeknek: sz
rág, harisnya és topán. Az
szemöldöke és szeme sötétb
mek. A háttér barna. Jelzése
roly 1902.«.

Vászon, méretei 180 : 1(
tett az 1911 deczember 23-ik
művésztől 8000 K-án (7–912).
(159–912). — Elszámoltatott 1
Az elszámolásra nézve lásd a

vét. 1912

stock Károly.

73 deczember 23-án.

az anyát egész alakban, ülve
ázolja, hogy a szék karfájára
bevett, de kissé jobbrafordult
zét térdén nyugtatja. Öltözete
kendő, kivágott ruha és fekete
ők ujjú kabát, térdig érő nad-
anyának kontyba fogott haja,
arna; a fiú pedig szőke gyer-
alól jobbra: »*Kernstock Ká-*

0 cm. — Lelt. sz. 4140. — Véte-
i 156081 sz. leirat értelmében a
— Kiflzettetett 1912 január 31-én
912 február 8-án (666–912). —
31326–912 szvsz. előadmányt.

III
834 (71 40).
978 (89)

1528 Kernstock Károly:
Sz. Budapesten 1873 december 2
Agitátor a munkások közt.

Egy külső-váczi uti kurta korc
lánál hatan borozgnak. Jobbról ül a
másikkal az asztalra nehezedik és
magyarázza a munkások tanait, mely
gatnak. Az asztalon innen ülők kö
börkötényt, zöld vászon nadrágot
szék támlájára [illegible] túl
torral szemben látható félig mezte
re hajlik. A háttérből [illegible] a
Az ablakon át, a szabadba [illegible] tekin
stock Károly 8974.

Vászon, méretei 169: 220
Vétetett 1897: VI. 10-én
[illegible]
Elszámoltatott 1897: IX.
Az elszámolás tudomásul ve
irattal. (350/97.).
1904: I. 15-én a művész a
vénytársaságnak engedte át (36-90

904: IV. 30

203

3-án.

smának piros teritővel betakart aszta-
z agitátor, ki egyik kezével balra mutat, a
mi alatt egy kissé előre dül, elmélyedve
veket a többiek feszült figyelemmel hall-
zül egy székét fogja, egy pedig, a ki
és papucsot visel, oldalt fordul és a
só oldalon lévők gondolkoznak és az agitá-
elen alak a széket megdöntve áll és elő-
korcsmáros (két palaczkkal közeledik)
nthetünk. alól jobbra ~~a jelzés az~~: Kern-

Jelrése

cm.
35202 sz. rendelettel 1500 frton.

20-án (223/97.)
tetett 1897: X. 2-án az 59668 sz. le-

reproducálási jogot a Könyves Kálmán rész-
4).

6842!

Kerestes Károly

életrajzát írja

doktori értekezéséhez

Gerevich tanítvány

adatokat kapott

tőlem 1946 okt. 20

Vernet

Kernstok Károly

Bölöni György:
Kernstok Károly.
A Hét 1910. III.
3–4. sz. képekkel.

Külön lenyomat is meg-
van Könyvtárunkban

DÁSA
ZÉKELY DEZSŐ

Kernstok Károly.

irod

Herman Lipót. A művészasztal fénykora a „Japán"-ban.
Pesti Napló 1933. jun. 4.

U. 3603

KELEMEN D. ÉS TÁRSA
KÖNYVTERJESZTÉSI VÁLLALATA.

M. kir postatakarékpénztári cheque-számla
6781. sz.
Telefon Aut. 856-17.

Budapest, postabélyeg kelte
IV., Egyetem-utca 4. sz.

T. c.

Nagybecsű figyelmét minden valószínűség szerint elkerülte azon körülmény, hogy az általunk szállított könyvek után esedékessé vált részleteket *nem méltóztatott beküldeni.* Tisztelet-

Kernstok Károly

Kernstok Károly: Művészet és gépesztétika. Képzőművészet 1930

32. sz

Maga a cikk Hültl Dezső csomagjában

László

B.

r László

b. oszt tanu
ló.

B.

apir- és könyvkereskedése
emplom-u. 10.

G/5.

Kernstock Károly

életrajzának megírásánál feltétlenül felhasználandó

Rózsa Miklos: Kalauz a Műveszház Kernstock Károly retrospektiv kiállitásához 1911 ~~dec~~. nov-dec. Bpest 1911.

Kitünö repertorium benne stb.

Okv. felh.

DOSKAR FERENC KÖNYVTÁRA

HELYSZÁM:

SZAK:

SZERZŐ NEVE:

FORDÍTÓ NEVE:

KÖNYV CIME:

KÖTÉS NEME: ALAK:

KIADÓ: ÉV:

LÁSZLÓ PÉLE PAPÍRTEK
TÖRVÉNYVÉDVE

KERNSTOK KÁROLY

szül. Bpesten, 1873. Tanulmányait itt, Münchenben és Párisban végezte. Első alkotásai (Munkából, Szilvásban, Három modell, Pórnő stb.) naturalista és impresszionista szemléletű képek voltak. Művészi tevékenysége innen elkanyarodik a stilizáláshoz, mikor is a formákat és vonalakat hangsúlyozó kompozíciókat (Lovasok a víz partján) állít ki. Egyidejűleg hasonló stílusban komponáló falfestmény és üvegfestmény kartonokat készít. Következik postimpresszionista alkotásainak (Úrvacsora, Dévajkodó lovak stb.) periódusa. Későbbi fejlődésében a formák és vonalak klasszikus vonalvezetéséhez jut el, illetve tér vissza. (Éva és portrék). Sokáig élt Bpesten, Berlinben és Párisban, de különös előszeretettel tartózkodik dunántúli otthonában, ahonnan a legnagyszerűbb alkotások egész sorozatával lepte meg a világot. Újabban állandóan Bpesten lakik és intenzív részt vesz a művészek életében és a művészetpolitikai mozgalmakban. Műveivel állandóan szerepel a hazai és külföldi reprezentatív kiállításokon és számos itthoni. valamint külföldi kitüntetést és díjat nyert. Alkotásaiból többször rendezett kollektív kiállítást. Értékes munkái hazai és külföldi köz- és magángyüjteményekben foglalnak helyet.

KERNSTOK CARLO

nato a Budapest, nel 1873. Svolse i suoi studi a Budapest, Monaco e Parigi. I suoi primi lavori (Dal lavoro, Nel giardino, Tre modelli, Donna, ecc.) avevano carattere naturalista ed impressionista. Poi la sua aittivitá arxistica assume nuovi atteggiamenti e dà sempre maggiore importanza alle forme ed alla linea (Cavalieri sulla riva del fiume). Prepara nel medesimo tempo anche affreschi e vetri sullo stesso stile. Segue poi il periodo del suo posteimpressionismo (Ultima cena, Cavalli liberi, ecc). Più tradi raccoglie forme e linee dentro espressioni di sapore classico (Eva e ritratti). Ha vissuto per lunghi periodi di tempo a Budapest, a Berlino ed a Parigi, ma preferisce vivere nella sua casa dell'Oltredanubio, donde sorprende sempre il mondo con nuove creazioni. Da qualche tempo a questa parte abita a Budapest e partecipa attivamente alla vita artistica della capitale. Partecipa a tutte le più importanti esposizioni nazionali ed estere con le sue opere, che gli hanno valso finora numerosi premi e menzioni. Ha ordinato numerosi esposizioni collettive. Le sue opere principali sono in possesso del Museo di Belle Arti di Budapest e di altre importanti raccolte nazionali e private.

és színikritikus működik. 1902-ben a Magyar Tudományos Akadémia megbízta Barabás Miklós emlékiratainak feldolgozásával. Több színdarabot is írt. Az Országos Magyar Képzőművészeti Tanács tagja, az Orsz. Képzőműv. Társulat és a Munkácsy Céh választmányi tagja, a Nemzeti Szalon igazgatósági tagja, a budai Hollós Mátyás Irodalmi és Művészeti Társaságnak pedig örökös elnöki tanácstagja.

„Pesti Hirlap". Nel 1902 ha avuto dall'Accademia delle Scienze l'incarico di scrivere le memorie di Nicola Barabás. Ha scritto anche parecchi lavori drammatici. E' membro del Consiglio Nazionale per le Belle Arti, della Società per le Belle Arti, della Corporazione Munkácsy, del Salone Nazionale, della Società Letteraria ed Artistica Mattia Corvino di Buda e membro del consiglio presidenziale della Società degli Artisti.

KIRÁLY JENŐ

tanár, szül. Kolozsvárott, 1885. Bpesten végezte a Képzőművészeti Főiskolát, majd 1908-ban állami ösztöndíjjal Olaszországba ment. A világháborúban harctéri szolgálatot teljesített. Akvarelljeivel rendszeresen szerepel a kiállításokon. Tagja a Magyar Képzőművészek Egyesületének.

KIRÁLY EUGENIO

nato a Kolozsvár, nel 1885. Ha frequentato a Budapest l'Accademia di Belle Arti, poi, nel 1908, con una borsa di studio dello Stato, è passato in Italia. Durante la guerra ha prestato servizio militare al fronte. Partecipa a tutte le più importanti esposizioni coi suoi acquerelli. E' membro della Società dei Cultori d'Arte ungheresi.

KISS KÁLMÁN

szül. Kalocsán, 1878. Művészeti tanulmányait Bpesten, Münchenben, Nagybányán és Róma-

KISS COLOMANNO

nato a Kalocsa, nel 1878. Svolse i suoi studi a Budapest, Monaco, Nagybánya e Roma.

Kernstok Károly

irod
2

(K-y.) Kernstok Károly.
Magyar Hírlap. 1911.
nov. 25.

U.68

A Művészházban rendezett koll. kiállítás ismertetése.

Vasárn. **1** Remig		Protestáns: Malvin Görög: B. A. véd. Izraelita: Thisri 11
Hétfő **2** Őrzőangyal		Protestáns: Petra Görög: Jusztina Izraelita: Thisri 12
Kedd **3** L. Teréz	● Holdtölte 18 óra 8 pk.	Protestáns: Helga Görög: Dénes Izraelita: Thisri 13
Szerda **4** A. Ferenc		Protestáns: Ferenc Görög: Hierót Izraelita: Thisri 14
Csütört. **5** Placid		Protestáns: Aurél Görög: Karitina Izraelita: Sukkot 1. n.
Péntek **6** Brunó		Protestáns: Brunó Görög: Tamas Izraelita: Sukkot 2. n.
Szomb. **7** Olv. B. A.	1933 **OKTÓBER** 31 nap	Protestáns: Amália Görög: Szergius Izraelita: Thisri 17

40-ik hét. Nap kelte 5 ó. 58 pk. — Nyugta 17 ó. 41 pk.

Kernstok Károly

irod

B.S. Kernstok Károly.

Budapesti Hirlap. 1911.

nov. 25.

U. 70

A Művészházban rendezett koll. kiállitás ismertetése.

ök A. és Társa

BANKHÁZ R.T.

zlet. Központ: Budapest, IV., Szervita-tér 3.

erencse-hengert tartalmaz.

zon ezekből szerencseszámot

eg az eredeti sürgősen TÖRÖKNÉL!

Budapest, a postabélyeg kelte.

elt Cim!

egyformán kedvez mindenkinek, ha azt megfelelő idő-meg. *Ehhez igen kedvező alkalom a nemsokára kezdődő ílysorsjáték. Számtalan példa igazolja, hogy a m. kir. osztály-étel által feleink komoly összegekhez jutottak.*

ügyfeleinek különösen kedvezett a szerencse, mert a közel-ő nyereményen felül **a 300.000 pengős nagy jutalmat.**

Kernstok Károly

rövid

Elek Artúr: Kernstok Károly pályája. Az Ujság. 1911. nov. 25.

U. Fi.

A Művészházban rendezett koll. kiállításának ismertetése.

100.000 pengős főnyereményt is nálunk vásárolt sés vevőinknek ismételten kifizettük.

orsjátékon az elérhető legnagyobb nyeremény szerencsés esetben

0.000 pengő

a m. kir. osztálysorsjáték, mely egyedül nyujt lehetőséget gel nagy tőkét nyerhessünk.

is boriték a szerencséről közismert **TÖRÖK BANKHÁZ** *sors- talmazza és* **TÖRÖK** *sorsjegyeinek népszerűsége indokolja, erencseszámot a mellékelt levelezőlapon* ***sürgősen,*** *de legkésőbb*

olyó év október hó 12-ig

eredeti sorsjegyet b. címére mielőbb megküldhessük.

yhúzás már október 14-én és 17-én.

vatalosan megállapitott I. oszt. vételárak:

gy
—

Fél sorsjegy ár. **P 12.—**

Negyed sorsjegy ár. **P 6.—**

nyben, hogy a sorsjátékon résztvesz s ezáltal lehetővé teszi, nyek egyikét Önnek kifizethessük, vagyunk

kiváló tisztelettel

orsjegy nyer!

i esélyek!

TÖRÖK A. és TÁRSA

BANKHÁZ RT.

BUDAPEST, IV., SZERVITA-TÉR 3.

Kernstok Károly

ivód

Sztrakoniczky Károly dr.

Kernstok Károly. Alkotmány

1911. nov. 25.

U. 69

A Művészházban rendezett koll. kiállítás ismertetése.

Tön

Legnagyobb osztálysorsjegyü

A mellékelt kis boriték 3 sz

Húzzon vagy válas

és rendelje m
sorsjegyet

Magyar királyi osztálysorsjáték

A legujabb **XXXI.** m. kir. osztálysorsjáték huzásain kisorsolásra kerülő készpénznyeremények jegyzéke.

LEGNAGYOBB NYEREMÉNY SZERENCSÉS ESETBEN:

Mélyen tiszt

A szerencse
pontban ragadjuk
XXXI-ik m. kir. oszt
sorsjátékon való rész

Bankházunk
multban sok számott

Kernstok Károly

nyilatkozik a festőművész-
nők tevékenységéről. Kedvező
véleménnyel van roluk.

Tábori Korvél: Magyar
művésznők. Pesti Napló
1912 dec. 25.

U. 2.

BAROSS SZ
Kereskedő-, Iparos- és Rokonsz
Budapest, IV. Bástya-utca 5

Igen tisztelt Szakosz

Kedves B.

A Baross szövetség 197. sz. viselő
tályének emelése céljából a nemzetközi v
bíró s itt Budapesten (Gödöllőn) augusz
Jamboree-n szerepeltetni akarjuk. A csapat
sajnos szövetségünk, a mai nehéz viszon
miért is tagjaink szíves áldozatkészségét ke

Tekintettel erre a nemes célra, a
gyen szíves a mellékelt csekk-lap felhaszn
tehetségének megfelelő kegyes adományát h

Midőn még szíves áldozatkészségéé
Baross testvéri üdvözlettel hívé:

Budapest, 1933. június 15.

a

1009. Kernstock Károly.

Sz. Budapesten 1873 deczember 23-án.

Steindl Imre arczképe.

Mellig, kissé balrafordultan és tojásdad medaillonban van ábrázolva. Pápaszemet visel foglalat nélkül. Feje elől kopaszodik; rövid haja, bajusza és hosszu szakálla őszbevegyült; szemöldöke és szeme barna. Kabátja kávébarna. Jelzése alól jobbra: »*Kernstock K.*«.

Lemezpapir, méretei 60·8 : 44 cm. — Lelt. sz. 1009. — Vétetett az 1906 január 5-iki felterjesztés (174–906) és az 1906 február 20-iki 11168 (297–906), illetőleg az 1906 márczius 6-iki 18218 (381–906) sz. leirat alapján Jasznigi Sándortól 400 K-án. — Kifizettetett 1906 február 26-án és 1906 márczius 17-én. — Elszámoltatott 1906 június 5-én (787 és 788 ex 906). — Az elszámolást jóváhagyta az 1910 május 11-iki 9458–909 szvsz. határozat (942–910).

4140. Kernstock Károly.

Sz. Budapesten 1873 deczember 23-án.

Anya gyermekével.

Kettős arczkép, mely az anyát egész alakban, ülve és szembenézve akképen ábrázolja, hogy a szék karfájára nehezedő gyűrűs kezeivel ölbevett, de kissé jobbrafordult fiát tartja, a ki mindkét kezét térdén nyugtatja. Öltözete az anyának: virágos rojtos kendő, kivágott ruha és fekete szoknya; a gyermeknek: szűk ujjú kabát, térdig érő nadrág, harisnya és topán. Az anyának kontyba fogott haja, szemöldöke és szeme sötétbarna; a fiú pedig szőke gyermek. A háttér barna. Jelzése alól jobbra: »*Kernstock Károly 1902.*«.

Vászon, méretei 180 : 160 cm. — Lelt. sz. 4140. — Vétetett az 1911 deczember 23-iki 156081 sz. leirat értelmében a művésztől 8000 K-án (7–912). — Kifizettetett 1912 január 31-én (159–912). — Elszámoltatott 1912 február 8-án (666–912). — Az elszámolásra nézve lásd a 31326–912 szvsz. előadmányt.

III

834 (4140).

978 (89)

Vét. 1912

Kernstok Károly ifj.

1928. márc. koll. küll
az Ernst Meizenbau.
XCVII. csoportkiáll. Cat.

szoborlépus III. 197. —

Mars Ultor temploma III. 197

Kernstok Károly

Koll. kiáll. az Ernstben
1928. febr.

irod

Ernst Lajos és Lázár

Béla: Kernstok
Károly gyűjt. kiállítása. Bpest, 1928
febr. '117 mű

Retrospektív

Románkori mester

1460. *Medaillon.*

Alakja kerek, széle fo
csavarodott nyakkal van fe

Mészkő-dombormű, mére
— Vétetett 1895 október 23
14·72 K-án (216–896). —
(191–898). — Az elszámolás
26-iki 373 eln. sz. határozat

III 3

Pl.
Vet. 1895.

Kernstock Karól

cród

The Studio 1901. nept

..... nevü munkás igazolta

a művezető aláírása.

lyezem:

agy helyettesének
rása.

– Endrényi Imre, Szeged.

Kernstock Karól

laid

Mücsarok,

1901. 282

..... nevü munkás igazolta

a müvezető aláírása.

yezem:

gy helyettesének
ása.

Endrényi Imre, Szeged.

Kornstock Karol

ried

=

Aurora. 1911. I. čís. 8 a
186. l. (archipel).

..... nevü munkás igazolta

.....

a művezető aláírása.

ezem:

.....

helyettesének

ndrényi Imre, Szeged.

Kernstock Karól

vissz

A Ház. IV. cif. 5. szám.

..... nevü munkás igazolta

a müvezető aláírása.

lyezem:

vagy helyettesének
írása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Kernstock Karl

cred

Lengyel Géza. Kernstock
Nyugat 1911. II. 1068 l.

Lyka Karl. Kernstock
Uj Idők 1911. 50 sz

Pester Lloyd 1911. 280
sz

Alkotmány, 1911, 280 sz

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhel

Miután keresményemnek 191....

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbiz

Kelt ....., 191....

.....

tanu.

.....

tanu.

Kernstock Károly

ind

Bálint Aladár

Uj művészek. 3. Kern-
stock Károly. Magyar
Nyomdászat 1911. 333 l.

..... műhely

yfőnökség!

év ..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

tam.

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Kernstock Károly

irod

Lyka Károly. Kernstock Károly. Uj Elet 1912. I. 65-l.

Ruttkay-Rothauser, Max Kernstock, Kunst, Kunstgewerbe. Pester Lloyd 1912 210 z.

Magyar királyi államvasutak.

T. Mühely

Miután keresményemnek 191..... é

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére ...

nevü munkástársamat szóbelileg megbizta

Kelt ....., 191..... é

.....

tanu.

.....

tanu.

Karnstok

Bezeredy G. archive-
sajz.

Grusk

Kernstock Károly

vrd

Farkas Zoltán. Kern-
stock Károly kiálli-
tása. Vas. Ujs 1911.
986. l. képekkel

Kernstock Kárly

~~ta~~ irod

Szárady Legendái

1913. okt.
(önarczk)

..... *műhely.*

főnökség!

v ..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

m

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Kernstok Károly

vk. Hul. 1873

1896/97 – 1900/1 –

ben a Benczur

mesterisko-a tagja –

Műcsarnok

1925–26. akt kiáll 35. 180, 181, 379

1927. magyar táj 115, 122, 343, 733

1928. tav. kiáll. 146.

Kmetty u. 29

MÁRCIUS

19

Kernstok Károly

vod Benczúr Kiáll, 23. l.

1921, Benczúr Kiáll -

Krisztus és az emmanuszi itjak, olajf, kovács

Friggyes tulajd

A csók, olajf.

Radisics Jenő X. 223

Kernstok Károly

Művenet 1917 67-68

Caska József ny. tanító

VIII. 235.

Kernstok Károly festő, szül.
1873. XII.23. Budapesten. Hollósynál
Münchenben, Párisban és a bpesti
Benczúr mesterokolában tanult.
Gleinte naturalista képeket fes-
tett (Munkából stb), mellekkel
több díjat nyert. 1908-tól erősen
stilizálja képeit (Lovasok víz
partján). ~~Hívei a Nyolcak c.~~
Stilusa ~~hatással volt~~ több
fiatal művészre volt hatással, akik
egy ideig Nyolcak cimen tömörültek mel
lette. Fal- és üvegfestegy- kartó-
nokat is készített.

1002. Olasz fe

A XVIII – XIX. sza

Paduai szt. A

van ábrázolva,
Jerékig áll, Gissé
ben virágzó liliom
Könyv van. Tonsu
rövid haja, szemöl
~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ szuka. A h

Fa, méretei
Pyrker Jan

104

Kernstok Károly

ind

Kép nab.

Kernstock Károly

Lvad

KL. 45

Kernstock Károl

Szerelem c. képét a képző
művészeti társulat nagyvá-
radi kiállításán is kiállitották,
Schlauch püspök, a kiálli-
tás védszöke, megtagadta a
kiállitásnak általa való meg-
nyitását, ha a képet el nem
távolitják. A kiállitás sike-
re érdekében a képet eltávo-
litották.

Lex. Heinze Nagyváradon.
Művészet (Szabó K. féle)
1900 1169-1170 l.

Kernstock Károly

írod
z

Rózsa Miklós: Kalauz a Műveszház nemzetközi impresszionista kiállításához.
Bpest 1910. 17. l.

~~Angol fakonzerválási módszer~~

~~VIII. 62, 63,~~

Kernstok Károly

zervatívabb, a természethez közelebb álló, mint akárhány nyugateurópai népé. Nem véletlen tehát, hogy az utolsó Velenze-i kiállításon az orosz rész feltűnt realisztikus mérsékletével.

Ezen világnézeten alapuló értékelés differencián kívül vannak ellentétek, melyek a közönség művészi műveletlenségének eredményei. Az előtt a művészetet fogyasztó társadalmi rétegnek bőségesen volt ideje azzal is foglalkozni, ma senkinek sincs rá ideje. Ez az idő szűke már a 19.-ik században kezdődött a létért való küzdelemnek kiélesedésével. Ma senkinek sincs ideje múzeumba, kiállításba járni. Művészet a közönségnek ma nem szívügyet, csak lakás dekorációt jelent. Megszűnt — ezt részletesen fejtettem ki a „Mecenás" című cikkemben — úgyszólván minden közvetlen kapcsolat a művész és a műveit vásárló közönség között. A műkereskedelem tölti ki ezt a hézagot, természetesen a maga lehető legnagyobb haszna szempontjából, olcsón vásárolva és minél drágábban eladva! Munkásságuk főleg Párizsban, a világ nagy művészeti centrumában fantasztikus formákat ölt. Egy pár ismeretlen fiatal művészt, kit a kereskedői tröszt alkalmasnak talál a felhajtásra, nagyszerűen illusztrált publikációkkal, a sajtó legnagyobb mérvű felhasználásával, a legraffináltabb szuggesztív trükkökkel — lanszíroznak az egész vonalon. — Ezek eleinte persze nem a művész zsebének javára — mesés árakat érnek el, mellettük másik egyenértékű, kit nem szerencséltetnek protekciójukkal — akár éhen halhat! Ott minden a kereskedők kezében van! Ők organizálták meg az impresszionista művészet nagyszerű exportját, főleg Amerikába, ahol a nagy francia impresszionisták milliós árai mellett a német művészet legnagyobbjainak egyáltalán nincsenek áraik! A művészet spekuláció tárgya, a művészek részvények, melyeket a művészi börze felhajt vagy lezuhantat és ennek az értékelésnek az igazi művészi értékhez nincs több köze, mint amilyen csekély belső érték kifejezője, ezen vagy amazon szappannak vagy pasztának a másiknál nagyobb elterjedettsége, a hozzá nem értő közönség mindenre kapható, a snobnak mindent be lehet beszélni.

Hogy a legmodernebb művészetben, ahol még a jóakaró hozzáértő művész számára is nagyon nehéz az értékelés — a nagy közönség teljesen képtelen magát kiismerni — az magától értetődik! A művészi analfabétizmus következménye továbbá a hamistványok tömege, melyeket sokszor maguk az ügynökök állítanak elő s amelyekkel csak egy teljesen tudatlan közönséget lehet becsapni. De vannak zseniális hamisítások is, melyek az igazán hozzáértőket is megtéveszthetik.

Fényes példák erre: a híres van Gogh hamisítványok és az a lengyelországi kiállítás, melyen az összes nagy francia impresszionista nevei alatt szerepelt egy csomó kép, melyeket kivétel nélkül néhány kiváló lengyel művész hamisított össze, megtréfálandó a nagyközönséget. Mindkét esetben a siker teljes volt.

(Folytatjuk.)

rativabbá váló keresztény művészet élte világát párhuzamosan egy teljesen a természeti formákon és tradiciókon alapuló pogány művészet mellett. És bár ebben is jelentkezett néha a multtal szemben erősebb stilizálás — képzelhető, hogy nagynak kellett lenni az ellentétnek egy olyan világnézet művészi kiefejző formája, amely istenítette az emberi testet, és egy olyané között, mely azt teljesen alárendelte a léleknek. Ez a testet lebecsülő tendenciája a keresztény vallásnak mind jobban erősödött és idővel odajuttatta a képzőművészetet, hogy az csak legelvontabb formájában, az építészetben nyilatkozott meg teljes erővel, két művészettestvére csak mint alárendelt ugyancsak építészi szellemben működő kiegészítője szerepelt: a szobrászat mint többékevésbé ornamentális dombormű, a festészet mint mozaik és csak később mint dekorativ falfestmény.

Ma az abstrakt hajlamok még erősebbek a művészetben, mert öntudatosabbak lettünk és mivel az emberiség átalakulása határozottan az abstrakció irányában történik, annyi bizonyos, hogy azok a jelenkori művészek, akik Kandinszky és társai módjára azt a számomra is érthetetlen és élvezhetetlen abrakadabrát produkálják — ép oly őszintén abstrahálnak, miként az első keresztény kor művészei, dacára annak, hogy az a világnézet, melytől a jövendő kultúra megszületendő lesz, még távol áll attól a határozottságtól, mely ama elmult kor keresztény világnézetét jellemezte. Vannak köztük, a jelen abstrakt művészei között, szemfényvesztők, csak feltűnni akarók is — az természetes — de

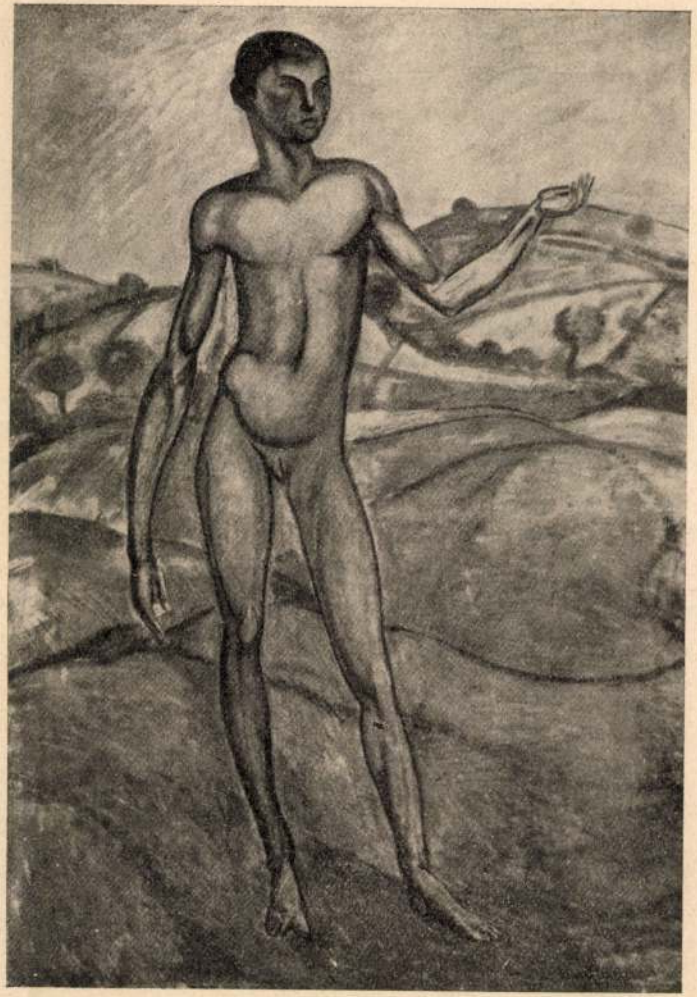

Kernstok Károly: Akt

Művészet - Élet
1933. II. 5-6. sz.

2093. Kernstock Károly.

Sz. Buda-Pesten 1873 december 23-án.

Munkából.

[Körülöl

A munkából hazatérő két férfi balra halad és arczélben látható. Az idősebb kezeit hátratette, a fiatalabb pedig, a kinél tarisznya van, zsebredugta. Mindkettöjük arcza beretvált. Öltözetük: keskeny karimájú nemez kalap, mellény, ing és pantalló. ~~Közülük a szőke csizmát és a barna papucsot visel.~~ A háttér hegyes vidék a középtajon haladó út mentén három fával. A felhőzött égbolt derült. Jelzése alól balra: Dömös 1901. Kernstok Károly.

Vászon, mér. 180 : 160 cm.

Vétetett az 1901: XII. 23-iki 92258 sz. rendelettel utalványozott összegből 2000 Kán (682/901).

Elszámoltatott 1902: IV. 14-én. (338/902.)

Az elszámolást elfogadta az 1902: VII. 26-iki 27258 sz. leirat. (592/902.)

904: IV-28.

92258-901

Kernstock Károly

Gerő Ödön, Londen Elek

Modern magyar festőművészek. Budapest. é. n.

43. l. 79. l.

Látító a gyári kantinban c. képe repr. 80. l.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Kernstock Károly

Gerő Ödön, Londen Elek

Modern magyar festőmű-
nészek. Budapest. é. n.
72. l,

Harafelé c. képe
3 kinyomatban repr. 117. l

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Kernstok Károly

MAGYAR MÜVESZET

1925 201, 204, 385—
1927. 27, 33, 111.
1928. 61, 144, 462, 599
1930. 295, 498–99, 654
1931. 50, 62. 535
1932. 83, 138, 338
1929. 308.
1933. 135

1908.

llesben 1831 április 12-én
április 5-én.

ét jobbrafordító fiatal asszony, ki
olva. Jobb kezével könyöklő bal-
asztotta meg. Simára lefésült
g. Öltözete: leomló fátyol és
obbról két sorban: B. VERBEYST

ga 75 cm.
r 23-iki 7868 sz. leirat alapján 2250
tetett 1908. deczember 26-án (1933
9. február 20-án (309-909).

-160

310

683

MAGYAR FESTŐK
(A PESTI NAPLÓ FELVÉTELEI)

SZÁNTÓ)

MISS BLANCHARD
(Amerika)

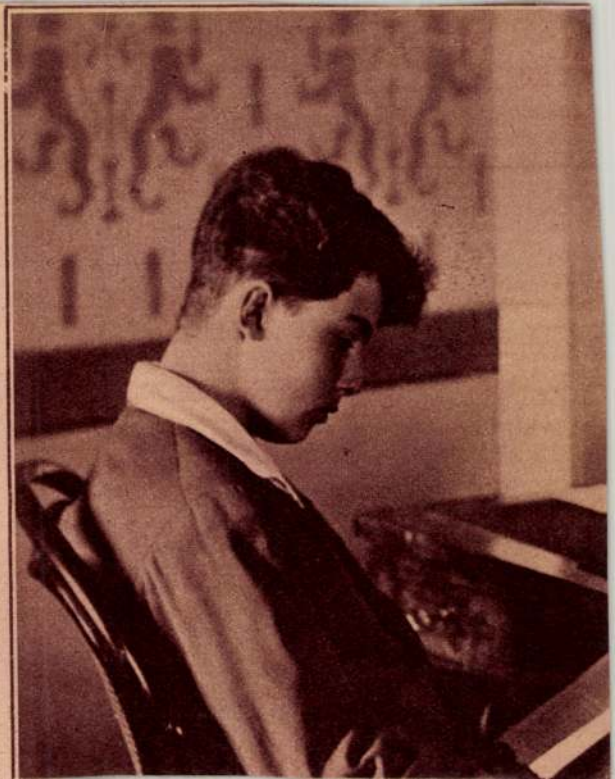

Kornstok Karol

U. 4176

4177

Kaiser Friedrichs - Museumverein

V. 199.

Kernstok Károly

festő

Hül. 1873 dec. 23

Bpest.

inód

Krück II. 1. l.

Spitzer Mór IV.129

Kernstok Károly

Művészeti lexikon

3851-

~~Árpádkori takat VII. 243~~

Kernstok Károly

U. 2190

~~Ausgr. entlehnt II. 777.~~

1656. Kernstock Károly.

Sz. Budapesten 1873 december 23-án.

Őszi munka.

Kis-oroszi vidéken elől két nő és egy férfi foglalkozik a zsákba szedett burgonya betakarításával. Jobbról a targonczán már egy zsák fekszik és a másodikat a közelében álló két nő éppen rátenni készül. Balról pedig, hol még három zsák van, a férfi hozza a harmadikat. A mezitlábos asszonyok fejöket bekötötték, kendőjük sárga és aczélszürke, réklijök sötétkék vagy rózsaszinü, kötényük zöld vagy piros, kurta szoknyájuk ibolyakék vagy piros. A férfi haja rövid, bajusza kicsiny, szakálla leberetvált és öltözete: kalap, lehajtott karimával, kék ing, felgyürt nadrág, szürke mellény, papucs. A virányos háttérben fák bontakoznak ki. Az égbolt könnyen felhőzött. Jelzése alól balra: „Kernstock Károly“.

Vászon, méretei 135.5:200 cm.

Vétetett 1898: XII. 31-én a 90432 sz. rendelettel 800 frtért.

Elszámoltatott 1899: IV. 6-án (14/900).

Az elszámolást elfogadta 1899: V. 25-én a 29855 sz. leirat. (277/99).

Az 1899: V. 29-iki 37021 sz. leirat alapján (275/99), 1899: VI. 3-án (383/99), kiadatott a szegedi Muzeumnak. (437/99).

L. a Szegedi Hiradó 1899: VI. 3-iki 135 számát.

Az átadást 1899: IX. 26-án a 44017 sz. leirat vette tudomásul (560/99).

Tid. Szm.

Kernstok Károly

tovább

(~~Költ. kiáll.~~)

~~Czigány Dezső~~

~~Czobel Béla~~

Kernstok Károly

Lehel Mária

Martyn Ödön

Orbán Dezső

Pór Bestalan

Tihanyi Lajos

lásd

„Nyolcak" kiállítása

a Nemzeti Szalonban

1911.

Hg Odescalchi

Mellig látható s
öldöke s barkója szök
Fehér nyakkendője k
rétű, mellénye fehér
hajtott. Felirata jób

Elefánsont m
Vétetett: Egger
L. a 449 sz
Elnámoltatott 1
1894: VII. 10-diki 3135

[testvérektől

Kernstok Károly

művéről nevezték el
a volt Csendőr-tért.
Budapesten.

Szabad Művészet

1947. 12. sz. 252. l.

MŰEMLÉKEK
ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

Méltóságos Főkönyvtárnok Ur !

Tisztelettel kérem, ~~azivesked jék~~ kegyeskedjék megengedni, hogy Kelemen Viktorné Dr. Berkovits Ilona urhölgy, kedves tanitványom az Akadémia tulajdonában lévő Kaufmann-kódexet tudományosan tanulmányozhassa és feldolgozhassa. Önagysága speciálisan foglalkozik kódexminiaturákkal s ezen a téren több kitünő tanulmányt bocsátott közre. Munkálatait magam is figyelemmel fogom kisérni.

Méltóságod mély tisztelettel

Kernstok Károly

cíad

Petőfi Egy kiszuls

168. l. 171. l.

vágjenra husandó.

és második kötet

II kot.

II III Bd. Neue Folge.

Klein

Kernstok Károly

erőd

Bék Kom Eszt

Ji. l.

Kernstok Károly

festő.

Életrajz, archep

láid

z

Bék Kom Eszt

195, 196. l.

MOB kat. 3211.

1077. 1067. 1066

KERNSTOK KÁROLY / 1873 - 1940 / :

168. Dunai tájkép. - Vizf., p. 33 x 24 cm. Jelz.nélkül.

169. Dunai tájkép. - Vizf.,p.33 x 25 cm. Jelz.nélkül.

Koppmagyarat 150 éve

IX

Kernstok Károly

170. Önarckép. - Tollr., p. 26.5 x 30 cm. Jelz.l.j.: "K.K."alatta 2 soros ajánlás ... 936-ban.

Kernstok Károly

Cród

Lázárírók

62. l.

86. l.

CSOBÁNC

Várrom.

Zólyai Mór: A magyar temperölyg.
VI 1858, 268 l. (képe 268 l)

Kernstok Károly

vod

Fiebermodmův

57. l. 115. l.

Az oltár alatt pihen
nyosy Antalnak, a kalocsai érsek
1772 jul.18.-án helyezték itt ör

A szemben lévő purgat
képét magábanfoglaló keretépitmé
zott, széles ivben hajló volutáb
végződésű tört párkányból áll,ug
lezárt négyszögű oromzat koronáz
kétoldalt egy-egy mozgalmas ang
ton pedig jobbról és balról egy-
Az oromzatnak,az áldó Atyaisten
képének mesterével azonos ismere
ve.A XVIII.sz.végéről,vagy még i
felébő. Nem valami jó karban van,
látjuk rajta; megtisztitásuk köz
lához.Az oltárt 1820-ban,1845-,
meg. 1888-ban Auth Ferenc márvány

Kernstok Károly

vöd
2

Lázárérok

161. l.
162 l.

Kernstok Károly

l.

Gerő Művészetről

77, 216, 221, 290, 292 l.

2.

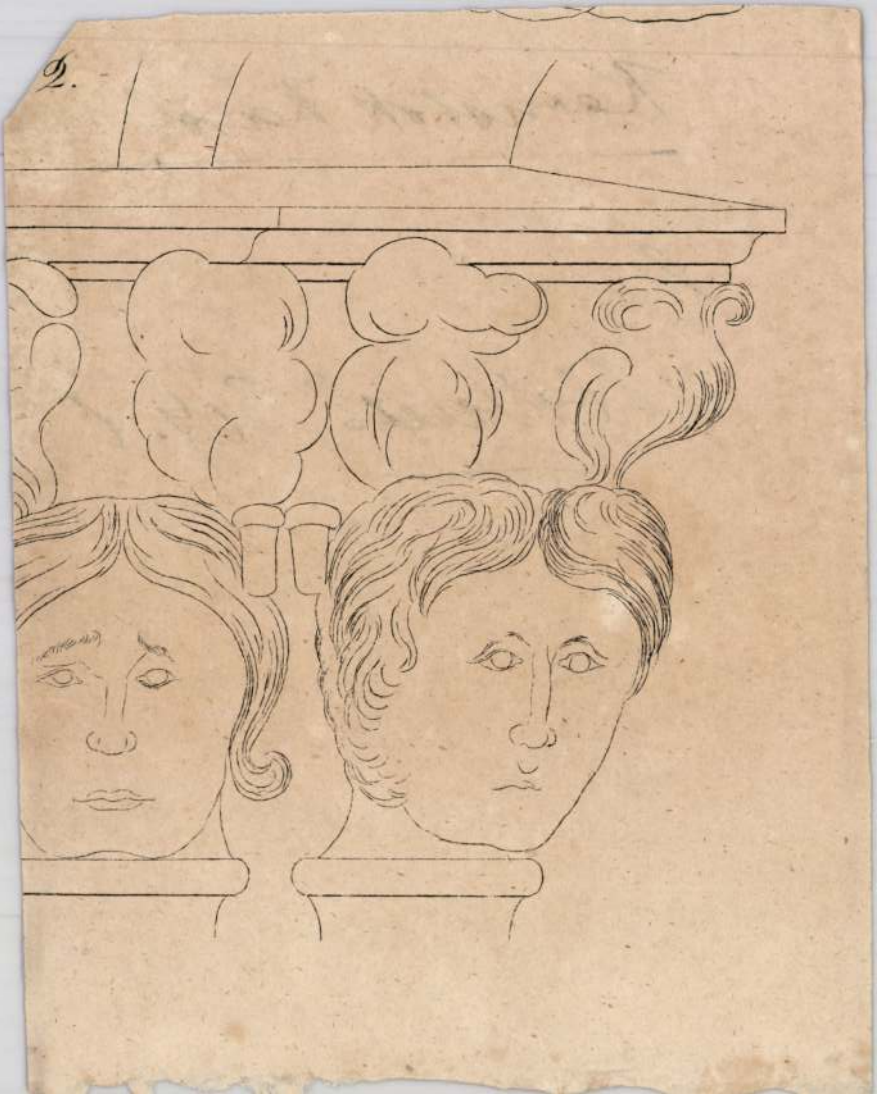

Kernstok Károly

l.

Sörvezető 304. l

Kernstok Károly

vőd

KiP. 153, 154. l.

Kernstok Károly

vód

Dalmübarátok

58,105. l.

Kernstok Károly

nereplése a kom-
mun alatt

lásd

Pogány Kálmán

csomagjában

Gróf Tisza István miniszterelnök.
Körajz. Giehsz Alfonz —
M. T. Képes. Kat. (1922.) 711. —

Kernstok Károly

l. Lá Biró Hagyűst

22, 68. l.

Repr.

Táflép.

Kernstock Károl

irod.

(T) 6-7 l

Kernstok Károly

U. 1745
1746

Kernstock Károly

U. 1005

Kernstock Karoly

U. 250.

Kernstock Karl

Laid

Z

Rimp. 260.

Kernstock Károly

U. 217.

3	110/916	19580	K. L. Pri Gorlic Aqu rajz, m

Ennek hitelére ezt az o
ban állítottuk ki azzal, ho
közoktatásügyi minisztériu
kir. honvéd Ludovika-Akad
vevőnek, egy pedig az Orsz. M
mint átadónak adattak ki.

Budapesten, 1916. évi sz

A m. kir. honv. Ludovika-
Akadémia részéről:

Bartha Lajos tbk s. k.

mint átvevő

Kernstock Karl

Lvod

Gö 1904.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedél

.....

a műhelyfőnök va
aláír

8. sorsz. Műhelyi minta. —

Kernstok Károly

U. 697

Kernstok Károly

U. 474, 475

483

Kernstok Károly

u. 65, 66, 67
68, 69, 70, 71
73,

Összes	51	55	51	87	176	[illegible]

Ezen összesen 523 mű
műbecs szempontjából tarto

Terem	és pedig			Összesen	mütört.	
	P.	M.	A.		festm	graf
	Léptárba					köz
I	1	21	29	51	1	.
II	.	53	2	55	47	.
III	1	50	.	51	41	10
IV	64	.	23	87	87	.
V	78	.	98	176	168	.
VI	46	45	~~32~~ 31	82	74	.
VII	.	20	1	21	.	.
Össz	190	~~148~~ 149	~~185~~ 184	523	418	10
	523				523	

Kernstock Károly (2

ment s három éradon át szorgalmasan tanult, különösen Bouguereaunál. 1896-ban már a Salonban is megjelent „Leányarckép"-ével mely nagy figyelmet keltett. Hazatérte után a Benczúr-iskolában tanult két esztendeig. Szociális érzéseinek adott kifejezést a „Szociálista agitátor" s az „Agitátor a gyárban" c. képeiben. Az utóbbi a Szépművészeti Múzeumban talált méltó helyet. „Hajózontatók" c. képével nagy sikert aratott a velencei kiállitáson. „Három modell" c. képével nagy tetszést aratott a müncheni internacionális kiállitáson. Elnyerte a Dudits-díjat, s 1899-ben Ráth-díjat „Női arckép" c. képével. Ismert képei a „Szilvásban", „Szilvaszedők", „Anya és gyermeke".

Gerő Ödön, Londen Elek

Modern magyar festőművészek. Budapest. é. n.

124. l.

Feketeváros:

~~A város látkép~~ Ejsza

~~A~~ (bástya

~~ban~~ hol (a házak sort

ritett órtornyon ko

őrház áll s ~~a kap~~ kisvé

ra a figyelmet.

Felirata fölül ke

„FEKETE

ad Sep

Rézmetszet, méret

Ltpa

doan *emelkedő irányzatot* mutat. A háborúelőtti átlagos 290.000 fővel szemben ma a gyáripari munkáslétszám 330.000—340.000 fő körül mozog. Ez annyit jelent, hogy minden egyes gyári munkás részére 8300 forint értékű új felszerelést juttatunk. Ezzel a lehetőséggel a magyar gyáripari munkásság élt is és a munkaversenyek folyamán jelentékeny mértékben fokozta termelékenységét, a számára biztosított új termelőeszközök fokozott és észszerű igénybevételével. Az élmunkások, munkásújítók és feltalálók, majd később a brigádok megmutatták, hogy a magyar munkásság jól sáfárkodott a rábízott 8300 forintokkal. Az eredmény — *az előző évekkel összevetve* — valóban kielégítőnek mondható, de ha összehasonlítjuk *a háborúelőtti* átlagos termelékenységgel, még mindig nem lehetünk megelégedve.

Azt várhattuk volna, hogy a termelékenység nemcsak az 1946-hoz, hanem az 1938. évhez viszonyítva is jelentősen emelkedik. *Ez azonban nem következett be.* A második, öthónapos időszak alatt, 1948 augusztus és december között, gyár-

a legjob
üzemekb
tását
Bárhová
azt látj
krácia
tében *n*
hanem
is bizt
meléke
ezen ke
színvon
A di
hívásár
ipari
munkav
célja, h
geket, a
sok és a
ipari do
már a
ről is f
cinsa ó
munkás
célkitűz
Minden
lyet e
az öss
csévé
minden
módsze
sen érv
csak a
megtak
nagy
fedezés
mértékt

A VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI M. KI

191. évi *19010* számv. sz.

VI. ügyosztály.

A válaszban a megkeresés számának és évének pontos feljegyzése kéretik.

Méltóságos

Szegi P.

Kernstok Károly

Népszava
Lap: .....
Megjelent: .....
1949 FEB. 26

tovább

1919 forradalmi művészete

Az 1919-es magyar proletárforradalom harmincadik évfordulója alkalmából kultúrtörténeti és művészettörténeti szempontból egyaránt rendkívül érdekes kiállítás nyílt meg a Dési-Huber István Kör Semmelweis ucca 2. sz. alatti helyiségében. A kiállítás bemutatja az első világháború évtizedének haladó magyar művészetét. Még azok is, akik élő szemtanui voltak a kornak, most meglepődve állnak meg ennek a művészetnek forradalmi bátorsága és erkölcsi komolysága előtt. Erőtől duzzadó, friss és őszinte volt ennek a művészetnek szinte minden szava. A »keresés« izgalmában sem veszítette el ez a kor a kimondott szó súlyos emberi komolyságát. A »stílusjátékok« elvont öncélúságának bágyadt és hamis műterem-erkölcsét nem ismerte még ez a művészgeneráció. A kiállítás tanusága szerint a magyar művészet történetének az első világháborút követő évtizedeit a meghátrálás, a szelid viszakozás időszakának tekinthetjük. Egy-két kivételtől eltekintve, az erőtlenebb »lírai elmélyedés« magánügyévé nyomorította a fehér terror szellemi légköre a haladó magyar művészetet. Mintha az első világháború után legtöbb művészünk elfelejtett volna hangosan beszélni: ezt kell éreznünk a Dési-Huber Kör kiállítási termeit végigjárva. A tízes években, ha néha talán erőszakos elszántsággal is, de nagy visszhangokra állították be beszédjüket művészeink, nem maguknak muzsikáltak. S ennek az alapmagatartásuknak természetes következménye volt, hogy a kellő pillanatban megtalálták a hangját a politikai mondanivalók szuggesztív erejű megfogalmazásának is.

A kiállításon ott látjuk Berényi Róbert, Pór Bertalan és Uitz Béla 1919-ben készült forradalmi plakátjait. Ezeknek a plakátoknak meggyőző ereje ma is töretlen. Ma is úgy szólnak hozzánk, mint az eleven kiáltás. S ugyanakkor a művészi stílus »tisztasága« szempontjából is mintaszerűek. Akik a »plakátművészetet« fölényes esztétagőggel, az »alkalmazott grafika« másodrendű osztályába szeretnék sorozni, ezek előtt a plakátok előtt elgondolkozhatnak kicsit, s megvizsgálhatják fennkölt elméleteiket: mire való az a művészet, ami nem »alkalmas« arra, hogy nagy és közvetlen emberi mondanivalók hangos »hirdetője« legyen?! Hiszen az »aktuális« feladatok sürgető frissességében is benne lehetnek, benne vannak a nagy és »örök« emberi tartalmak. Az igazi művész ép ezekkel a feladatokkal szemben lehet legkevésbé vak vagy közönyös. Ennek az igazságnak nagyszerű dokumentumai az 1919-es forradalom mesterplakátjai.

Minden bizonnyal ezeknek a »plakátoknak« szomszédsága különös hangsúlyt ad a kiállításon szereplő többi műalkotásnak is. A »Nyolcak« művészcsoportja tagjainak a tízes években alkotott műveiben is a problémákkal viaskodó bátor hangosság tiszta csengését érezzük igaznak. Tihanyi, Pór, Kernstok, Berény »fiatalos merészségéből« több, meggyőző erő árad, mint a magyar művészet későbbi évtizedeinek egész lírai fennköltségéből. S ugyanez a megalkuvásnélküli súlyos komolyság jellemzi Márffy Ödön, Czóbel Béla, Nemes-Lampérth, Uitz Béla, Nagy-Balogh János, Kmetty János, Beck Ö. Fülöp, Vedres Márk fiatalosan forradalmi alkotásait is. Bátorságot tanulni bízvást elzarándokolhat erre a kiállításra a mai fiatal magyar művészgeneráció... A kiállítás megrendezésével kitűnő munkát végzett a Dési-Huber Kör vezetősége.

Szegi Pál

Kernstock Károly

vrád

Kallaineue

50–51, 53, 62–64. l.
26, 37. t.

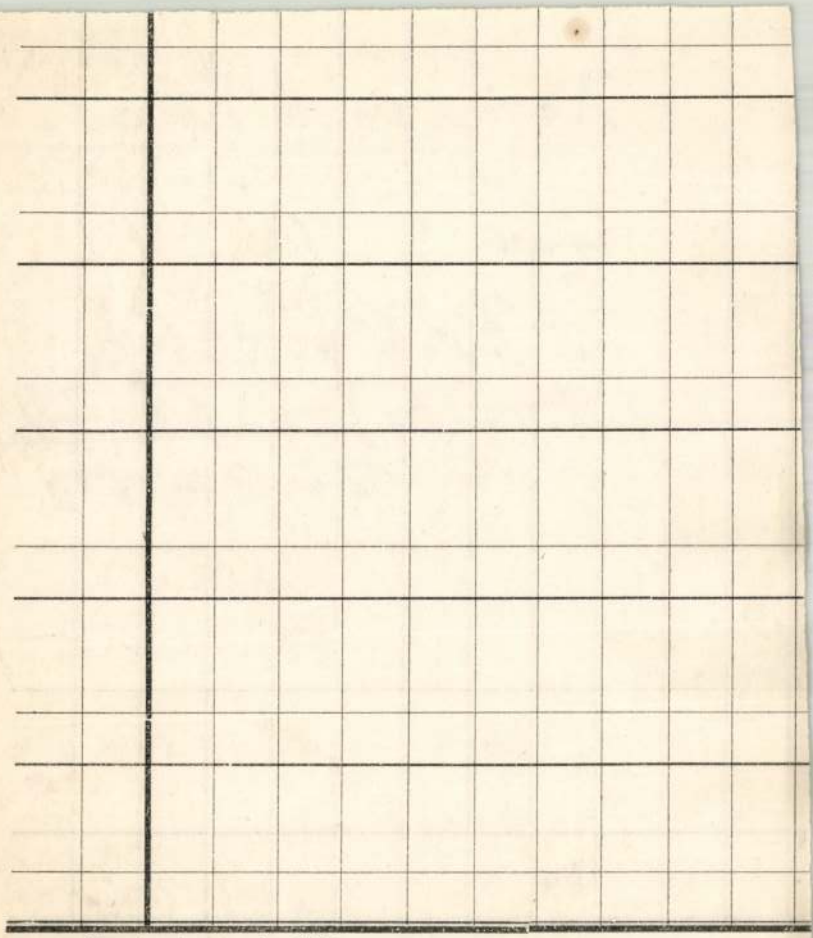

Egyetemi nyomda. 1912.

Kernstok Károly

ired

Lázmüvekérd

18, 19. l.

17.		Repertorium f. Kunstwissensch						
18.		Kirchenschmuck						

Kernstok Karól

wód

Petr EM magyarországi-
arcképek

4. l.

lgyessy A.

ng).
haft).

Guitarenspieler in Tibet). Jelezve (Bez.): Tornai Gyula 907.

weissem Kopftuch). Jelezve (Bez.): Tornai Gy. Tanger 890.

tilleben).

Vászon (Leinwand). 60

Szüle Péter, szül. (geb.) 1886.

496. ÖREG PARASZT (Alter
Vászon (Leinwand). 79×60

Szüle Péter, XX. sz. (Jh.)

497. A KÁRTYAVETŐNÉL (Bei d
Vászon (Leinwand). 102×65 cm

Szüle Péter, szül. (geb.) 1886.

498. ÖREGASSZONY (Alte Frau).
Karton. 40×30 cm.

Tahi Antal (1855—1902).

499. VASÁRNAP REGGEL (Sonntagsm
Fa (Holz). 35×48 cm.

Teniers, ifj. David (d. Jüngere) (1610—16

500. PARASZTHÁZ (Ein Bauernhaus). J
val (Mit Expertise von).
Fa (Holz). 22·5×18 cm.

Teniers, ifj. David (d. J.) (1610—1690) is

501. A KONYHÁBAN (In der Küche).
Vászon (Leinwand). 56×83 cm.

Kernstok Károly

erőd

Nádai 79. l

MOLNÁR és GALAMBOS
katonai és polgári szabók
BUDAPEST, V., EÖTVÖS-TÉR 2.
Dunapalotával szemben
TELEFON: 1-825-35.

1916 sz.

Budapest, 193 6 XIII 4 én

Nagyságos if Szentivanyi Gyula úrnak

50 P = fill., azaz otven pengő P

fill. köszönettel b. számlája javára könyveltük.

Tisztelettel

Brezina György

9605 Barcza nyomda, Budapest

Kernstok Károly

vrod

Petermagyarův

Verecke V. 115. l.

118. l.

119. l.

N Y U G T A T

96.000 P, azaz Kilencvenhatezer
tiszteletdijam.

Kernstock Károly

Thieme Becker

XX. 185, 186. l.

(Lyka)

rendelete alapján
l bérmentesíthető!

?OPA

oterjesztő és könyv-
rt. raktára

BUDAPEST,
Eötvös-utca 43.

Elismervény

(megőrzendő)

Az EUROPA RT.
részére feladott makulatura
csomagról.

Tartalma:

194 ..... hóról.

Magy. Nemz. közn.		makulatura
„ „ vasárn.		
Függ. Magyarorsz.		
Film, Szinh., Irod.		
Képes Sport		
M. Rejtvény Ujság		
Sztár		

..... kgr.

Postai bélyegzővel ellátni.

Kernstok Károly

iród

Dázármunjövője

93. l.

Kernstok Károly

vrád

Dni Páris

31. l.

33. l. Keppel

37. l.

Kernstok Károly

wied
z

Leffling

67. l.

Gyapay Pál, főispán VIII.59

Kernstok Károly

l.

Hevpostimpr

15,36. l.

Kernstok Károly

l.

Kelp. 102. l.
107. l.
111. l.

M. N. Muzeum nieprajzi osztálya

VIII. 171

Kernstok Károly

l. Dery 1927

60. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Kernstok Károly

Ved

Lehel romantikától

49. l – 54. l.

eschi di Maulbertsch nella cattedrale

atamente degli affreschi della
e di Vác, opere di F.A.Maulbertsch,
Europa centrale nel sec.18.
ta da Isodoro Canevale per incarico
ifizio è un precursore delle
a del tardo barocco e gli
il più prezioso ornamento. Nella
.Trinità, con i santi ungheresi
'ultimo affresco ~~fxxrixxperta~~
rande tela di Kremser-Schmidt.
er i Monumenti scoprì l'ignoto
la massima cura e perizia de
imonstra, che la "Visitazione" fu
proprio pugno dell' artista il
ta durante il recente restauro.
, tanto per la magistrale
loristica e per la larga e
vori del maestro.

Kernstok Károly

ród
z

Fenno-Ugrica

542 l.

1907. VII. 9.

Pécs (248/1907.)

országgyűlésen.

Kernstok Károly

Nyár c. Eépe
repr.

Művész-Élet
1933. 12-13 sz
(boríték)

Schikedanz

M

TA

Olasz művészek Mátyás király ud
bolum és allegoria. (Tanulmány.)
követsége". — Tavaszi kiállitás.
Irodalom: Az egyiptomi épitészet
ből. — Külföldön élő m

Illusztrátiók: Brozik W: „I. Ulá
rában". — Vigı

E

Egész évre . . **4** frt. A „
Fél évre . . . **2** frt. „

Szerkesztőség: Budape
Kiadó-hivatal: Budapest,
(Zipser és K

BUD
ZIPSER É

Kernstok Károly

vid

Bar Ebtak

33.5 l

Képpel

Kernstok Károly

rod

Tolnay Lajosné

16. l.

Bethlenfalva

16, 29-30,

III

Kernstok Károly

Szépmüvészet
1942. 228. l.

Lapszemle: Budapest, 194

1./Kossuth Népe.

Vorosilov marsall a
megjelent Puskin követ és több
marsall válaszolva az üdvözlő
Hangoztatta, hogy a
jezik ki, hanem összhangban va
A Független Kisgazdapárt nagy
marsall és ez a többség sok
sorsát. Ezután a külpolitikár
nál, amelyek a népek sorsát i
vagy tendencia, amely kedvező
Szovjetunió volt az első álla
kapcsolatokat, ez a

Kernstok Károly

1.

Szépmüvèszet

1943.232.1

APOLLO
Budapest V.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Kernstok Károly

Lvod

Ibl-képrőm

335. l

Chandeliers de Table

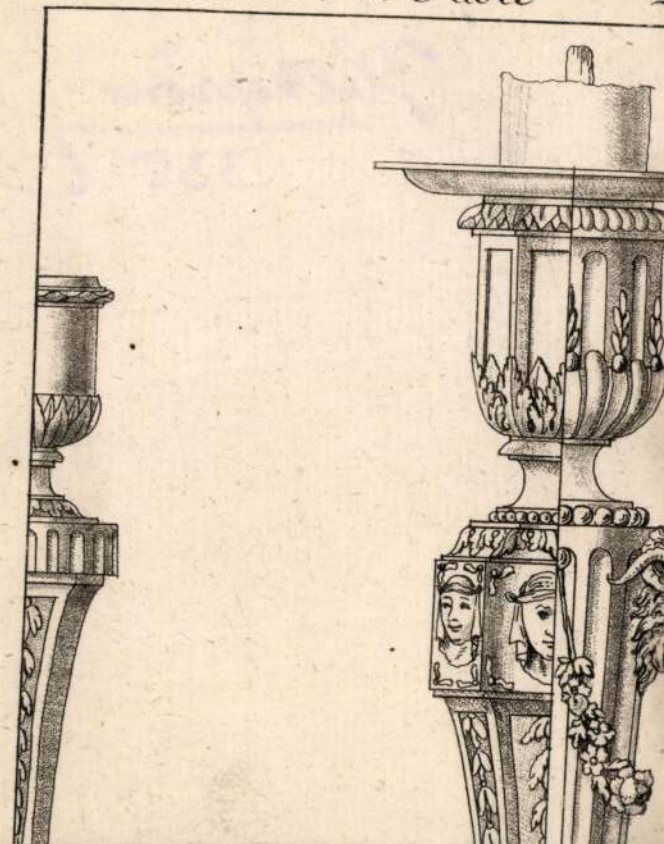

Kernstok Károly

rvéd

Koppképm

73.l.

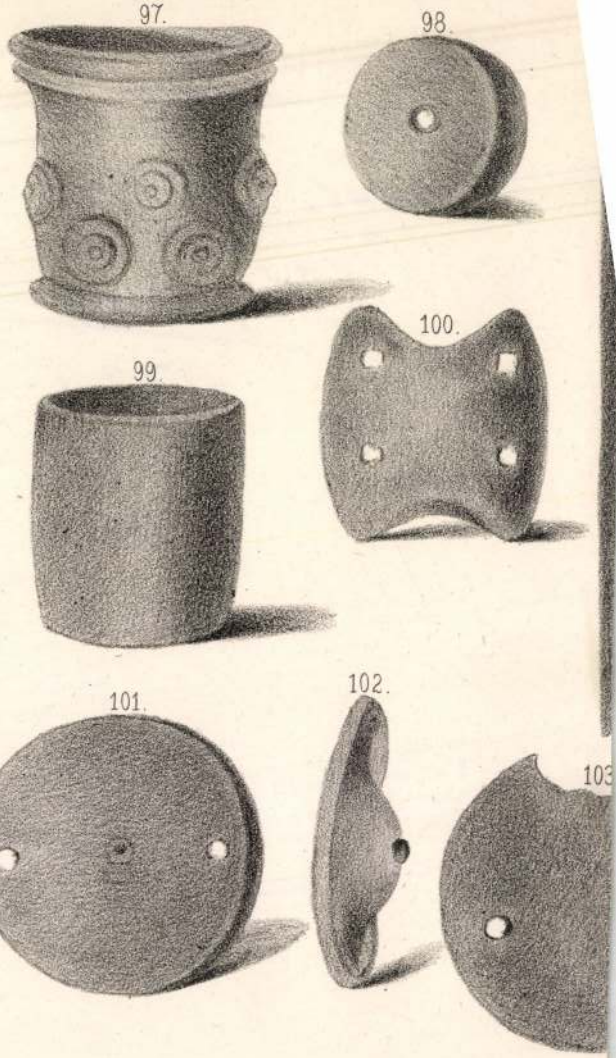
97.
98.
100.
99.
101.
102.
103

Kemstok Károly

l. Csökmő

125, 142, 143. l.

Kernstok Károly

vod

s

Petr Muvelöd

V. 536, 537. l.

Tsz.:

Kelet	Beszélő neve (olvashatóan)	Hiv.	Magán	Interb.	Kelet	Beszélő neve (olvashatóan)	Hiv.	Magán	Interb.

Kernstok Károly

írod

Péter II

159. l. 160. l.

161. l. kezjel

XV. évf. * 1910. junius 30. * 12. szám.
Szerkesztőség és kiadóhivatal
Budapest, VII. ker., Dobány-utcza 82. sz.
Telefon 109—62.

Tokaj-hegyaljai

gyógy-borból

ajándéknak alkalmas (5 kilogrammos) postacsomagot **10** és **16** koronáért, bérmentve. **Kitünő szamorodni 3 kor. és pecsenye ó borok 1 K 20 fillér literenként, bármely mennyiségben kapható**

SztareczkyGéza

bortermelőnél

Tolcsva (Tokaj mellett)

(Boraim árjegyzéke kívánatra ingyen.)

312.

MOLNÁR VIKTOR.

Ernst Muzeum aukcioi

XXIII

Kernstok Károly

Kernstok Károly

Mův. I. 181 225, 286, 365

II. 420 m

III 36 55 140/1 223 393

IV 271

VI 159-177 (rajzzal) 412

VIII 57

IX 94 143 311

X 77 128-30 137 248/9 427

leje fölött, mert lépésének
t, amely öregségükben küz-
k alakjára világít, s nagyon
gy az életet korántsem épít-
ának mindenki a boldogság
yszerűsége szerint. Nem vé-
n, hogy ez a végzet, amely
al szeretne menekülni, most
ajtaján s úgy hívják, hogy
lamarább is jöhetett volna,
n, úgy később állít be. A ki-
resve, azt kérdezi, „szabad-e
boldognak lenni?“ Szabad-
a kérdés csak az, hogy le-
kuvással semmi esetre sem;
t, hogy azt az öreg embert
itében, nem fosztaná meg
ön, a titok leplébe burko-
lkozó boldogság habzó po-
getné, szóval az örvénylő
emmit el nem áruló mosoly
karná. Egy kivezető út van:
légkört teremteni. Ennek
kívül áldozat és fájdalom,
ni ezt az árt, mint megsem-
n pillanatban kirobbanható
ásai alatt.

nnak a férfinek igaza van,
i önérzetére hivatkozik,
nem is egy ízben, alaposan
sőt meg is sértettek. Ha
s a szülők tudtával és bele-
rtént, el lehetett készülve
is, amelyben lányuk kezét
elyt tudták, hogy komoly-
riemberről

a leveleket, amíg azok elmaradnak. Bár, őszintén szólva, ha az a fiatalember tényleg „nagy idealista“, akkor nem okvetlen bizonyos, hogy ez az eredmény rövidesen elkövetkezik.

—

„Bolsevizmus és szerelem.“ A harcot csak maga vívhatja meg s döntheti el. A szavunkkal a felelősséget nem vehetjük magunkra egyik esetben sem. Nem ajánlhatjuk, hogy kövesse szívét, ellenben férjével világfelfogás dolgában örökös diszharmoniában éljen, vagy pedig képtelen lévén leendő férje nézeteit osztani, mondjon le arról az érzésről, amelyet boldogítónak talál. Annyit azonban megjegyezhetünk, hogy az illető nézetei addig úgy is csak álmodozások, amíg körülötte az egész világ nem realizálja őket.

Özvegy. Arad. Ha az illető „nagyon komoly, jellemes uriember“, úgy bátran nézhet a jövő elé. Megijedni nem kell attól, hogy mi lesz tíz év mulva, amikorra ön harmincnyolc éves, mert ez a kor még nem az az időpont, amikor egy asszony, — ha akarja, ha nem — csak a multra tekinthet vissza, s rezignáltan kénytelen azt mondani, hogy az élet számomra lezárult. Az a két év különbség tehát nem akkora, hogy miatta eldobja azt, amiről úgy érzi, hogy boldoggá tudja tenni. 2. Ha apósa lesz, kövesse a szokást a „kezét csókolom“ jegyében.

„86.“ Már annyiszor foglalkoztunk ezzel a kérdéssel, hogy

SONJA HENIE
a kötelező gyakorlatokat végzi

SKELETON-VERSENYZŐK. Balról jobbra (álló alakok): BERNER (Svájc), UNTERLECHNE (Ausztria), LAFRANCHI (Olaszország), DEL TORSO (Olaszország), J. R. HEATON (U. S. A.); ülő alakok: EARL OF NORTHESK, J. HEATON

SONJA HENIE
norvég világbajnoknő

BRUNET
francia műkorcsolyázó

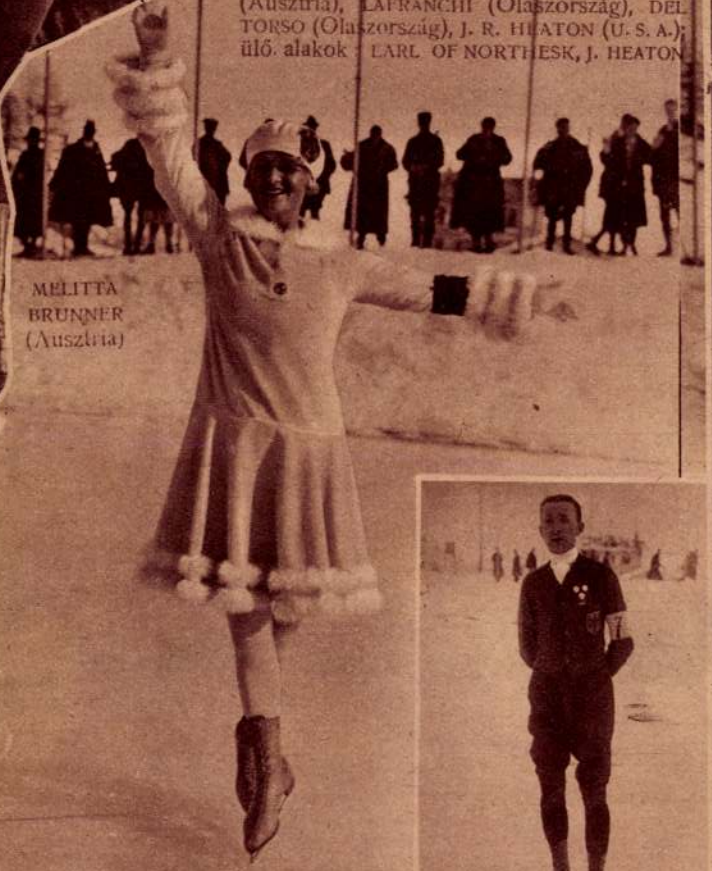

MELITTA
BRUNNER
(Ausztria)

ELLEN BROCKHÖFT
német műkorcsolyázó bajnoknő

FRANCKE
német műkorcsolyázó

ERDÉLYI JÓZSEF: MULATOZÓK (A belga állam megvette a brüsszeli múzeum számára)

KERNSTOK KÁROLY: MÉNES (Ernst-Múzeum)

Kiáll 1928

100. Lovastanulmány ugyanahoz a képhez, kis tollrajz, 1911.
101. Lovastanulmány ugyanahoz a képhez, nagy tollrajz, 1911.
102. Lovas és két álló akt, tanulmány ugyanahoz a képhez 1911.
103. Kompozicióterv egy tornaterem freskójához. 1913.
104. Kürtös. Tanulmány ugyanahoz a freskóhoz. 1913.
105. Három akt. Tanulmányok a „Zivatar"-hoz. 1919.

Ló és kutyatanulmányok 1923-25 körül. A Bindovban (Németország) készült munkák köréből.

106. Lovak. 1924. Ecsetrajz.
107. 108. Lovak. Ecsetrajzok, ugyanazon tipusból.
109. Legelő lovak. Ecsetrajz.
110. Lótanulmányok. Ecsetrajz.
111. Lovak. Tollrajz.
112. 113. Kutyatanulmányok, két változat. Ecsetrajzok.

Különböző tanulmányok.

114. Önarckép.
115. Női tanulmányfej.
116. Aratás. Szines ecsetrajz.
117. Ülő kutya. Krétarajz.

Késői kompozicióterv ek és tanulmányok.

118. Női akt, ecset és tollrajz. Páris, 1923.
119. Női akt. Szines krétarajz, valószinűleg az 1923-ból való Ádám-Évához.
120. Kompoziciótanulmány a „Tavasz"-hoz.
121. Kompoziciótanulmány a „Sirbatétel"-hez. 1934.
122. Kompoziciótanulmány a késői Ádám-Évához. 1935.
123. Férfiakt.
124. Ülő modell.
125. Két modell.
126. Földön ülő modell, 1934.

A kiállitást rendezte: dr. GOMBOSI GYÖRGY

A kiállitás anyagát budapesti magángyüjteményekből állitottuk össze. A rendezőség ezúton fejezi ki köszönetét a rajzok tulajdonosainak, akik megértő előzékenységgel engedték át legszebb lapjaikat a kiállitás céljára.

FERENCZY KÁROLY
1862–1917

65. Cigányok.
66. Lovasok.
67. Madárdal. Tanulmány a Szépművészeti Múzeumban levő képhez, 1893.
68. Ferenczy Béni arcképe.
69. Szinyei Merse Pál arcképe. Tanulmány a Marosvásárhelyi Múzeumban levő festményhez. 1910.
70. 71. Krisztus ostorozása. Két változat.
72. Tanulmány a Pietához. Ceruzarajz.
73. Tanulmány a Pietához. Fekete-fehér ecsetrajz.
74. Tanulmány a Pietához. Aquarellel szinezett rajz.
75. 76. Fekvő női aktok. Két tanulmány a Bäcker-gyűjteményben levő nagy aktfestményhez, 1912-13.
77. 78. Kereveten ülő aktok. Két tanulmány egy aktfestményhez.
79. Fekvő női akt.
80. Fekvő női akt. Tanulmány a Szépművészeti Múzeumban lévő aktfestményhez.
81. Fekvő női akt. Tanulmány a „Henyélés" című képhez, 1906.
82. Fekvő női akt.
83. Fekvő női akt.
84. Álló akt.

KERNSTOK KÁROLY
1873–1940

Tanulmányok a Keresztelő Szent Jánoshoz és más aktkompozíciókhoz 1909-11 körül.

85. Tanulmány egy fiuakthoz, 1909. (L. Ars Hungarica, 7. tábla).
86. Tanulmány ugyanazon alak fejéhez, 1909.
87. Fiuakt.
88. Két tanulmány egy fiuakthoz.
89. Hat tanulmány egy fiuakthoz.
90. Tanulmány ugyanazon akt kész formájához.
91. Tanulmány egy aktfestményhez, 1911. (L. Ars Hungarica, 9. tábla).

Kompozíciótervek és tanulmányok lovas jelenetekhez, 1911-19.

92. 93. Lovaskompozició. Két változat a „Lósztatás" c. rézkarchoz.
94. Akttanulmány ugyanazon kompozició egy részletéhez.
95. Vázlat a „Lósztatás" c. rézkarc kész formájához.
96. Kompoziciótanulmány ugyanazon rézkarchoz.
97.-99. Lovasok a víz partján. Kompoziciótanulmányok, három változat, 1911.

Kernstok Károly

archége Bereiny Ró-
bertsöl, tepr.

Bort Kétezer 418. sz.

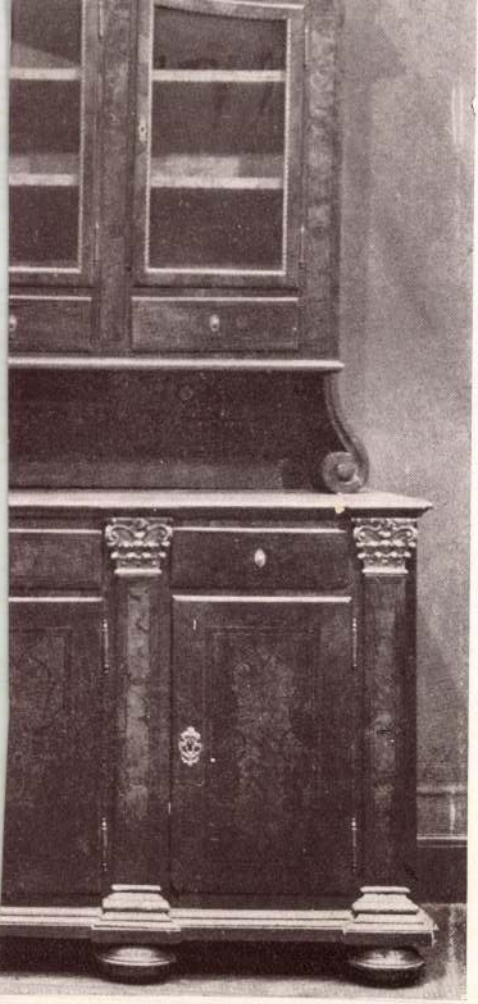

1718.

Kernstok Károly

wód.

Bort Kétezer

78, 84, 85, 159, 176, 315. l.

Repr.

Ádám és Éva 13. sz.

Utolsó vacsora 257. sz.

Krisztus sírbatétele 295 sz

Lalage 718. sz.

Kernstok Károly

festi: Lovasok a vízparton.

saj. adata

1910

III

1910

III

— **Kernstok jelöltsége.** Egynémely fővárosi lap rövid tudositásban jelentette, hogy a dorogi kerületnek *Kernstok* Károly ismert festőművész a hivatalos kormánypárti jelöltje. Ebből a hirből csak annyi az igaz, hogy *Kernstok* azon esetben, ha *Sacelláry* Doroghon fel nem lépne, pályázni fog a hivatalos jelöltségre. Ez irányban eddig semmi sem történt, annyi azonban tény, hogy *Kernstok* nyergesujfalun — lévén ő odavaló földbirtokos — igen nagy népszerűségnek örvend, ami azonban még nagyon távol áll a mandátumra való kilátástól.

ki. És, ami szinte fontos, a hivatalos történelem jelmezes figurái helyett. De ez már más lapra tartozik.

BÁLINT ALADÁR

A THOMAN-SZIGETI-SON TRIO

kitünő együttese legutóbb három magyar szerző zongora-trioját adta elő. Thoman bíllentése tökéletesen lágy és változatos, tartózkodása nemes és feltétlen kitünő zenész. Úgy látom, az új dolgokhoz benső köze van és nemcsak »érdeklődik« iránt uk, hanem a szívét és lelkét is nekik adja, ha kell : előadja őket. Szigeti is jó zenész, Son is — az együttes pedig hangzásban kifogástalan.

Pejacsevich műve amorf anyagú széjjelfolyó, ha »énekelni« kezd, sokáig nem hagyja abba, a dallamot kisérő nagyon is szimpla és megszokott egymásutánú harmoniák bánatára. De oly türelmesen kisérik — hiszen azért vannak a világon.

Henschel Károly műve tökéletes, de csak akkor szabad kidugnia fejét a fűből, ha bebizonyítja, hogy ezt a művet 1820—30 körül írta. Olyan dolog ez, mintha egy gyerek ősz szakállal, cvikkerrel és — gombluk hijján — egyebüvé dugott pour-la-mérite becsületrenddel bujnék a világra. Uram, Ön fiatal ember akkor kezdett élni, mikor már Wagner és Brahms meghalni készültek, mikor Franck már öreg volt, mikor Strauss, Debussy és Bartók meg az a sok »telitorku vad modern« már önmagukon is keztek túllenni és, amikor ezek a nevek teszik a jelen s közeljövő muzsikáját, akkor Ön, Uram, Beethoven geniuszának a hasát simogatja naiv áhítattal? Hiszen nemes az Ön áhítata, nemes a has is, nemes az Ön kedélye, a »reiner Satz«-ja, a hibátlan formája és — a formás hibátlansága, melytől az Ön triója duzzad — de lekésett vele. Száz év — az semmi sem volna? Beethoventől Debussy-ig nagy az út, azt még egy ezer éves távlat sem fogja semmivé ködölni. Mintahogy Rembrandt és Cézanne között is nagy és soha megfakulni nem tudó éles különbség van. Hová jutnánk, ha 1912-ben a művészeteket irányvak csodaöregek akarnák előbbre vinni — hátrafelé. Ha egy mai embernek vére lüktetése nem újat jelentő, akkor annak inkább van helye a múzeumban őri minőségben, mint a művészetben. Henschel triojának kifogástalansága és gyönyörű volta bőszit fel, mert ezerszer hallott, régi — és ezért unalmas. Egyébként, lehet, hogy fog még nagyszerűt is csinálni — de akkor le kell vedlenie ezt a tudást és apaimádatot, el kell kezdenie újból születni, felnőni és alkotni. Ami mégis csak más valami, mint, csak úgy zenét írni — hibátlanul. Alkotnia kell majd, magából! Beethoven is, Franck is, Bartók is, Debussy is tette. Mindenki, aki valaki volt.

A két trio közt Molnár Antalét játszották. Rá mindannak az ellenkezője áll, amit Henschelről mondottam. Molnár a lehető legmaibb ember. Zenéjének nem a részletei modernek, hanem új a koncepciója, a dolgainak a lüktetése — ... Lüktetés: ez mond el mindent az alkotójáról. Különösen első tétele nagyszabású. Epikusnak éreztem. Mindenfélét mesél a zenéje, fajról, temperamentumról, holdas esti sétákról, melyet egy szerelmes szomorú zsidó, valamilyen ismeretlen zsidó falunak kigyózó vize-partján tesz meg — baját belesírva az éjszakába. Van zsidó faj és faji jelleg és nem is csak az az egy, hogy az európai nem-semiták utálják őket. És ha van faji jelleg, van faji muzsika is, a lassan hömpölygő, vagy gyorsan gajdoló hullámvonalak zenéje. Ez lüktet Molnár vérében annyira, hogy teljesen leköti a hallgató figyelmét. Meg az ú. n. lélek is reagál — ezúttal úgy, hogy közben nagyon is jól érezi magát.

A trio baja a megállni nem tudó túláradásokban van. Fékezni nem tud. A koncepció még nem jelenti nála az arányok automatikus megszabását. Innen erednek az egyensúlytalanságként ható dolgok. A második tétel — óh szent ifjúság! — nem tud befejeződni: újból és ismét énekel a szerelmes semita — a tétel nem eléggé szervezett. Molnár nem eléggé szigorú, nem eléggé szuverén, magát magasból néző úra önönmagának. Az utolsó tétel, egy szkercóba ojtott finále pedig nyúlfarknyi rövidségű, ugyan sok mindenféle történik benne. Molnár dalolása, nagyszerű elgondolása, finom izlése, újat lüktető vére és temperamentuma differenciált zeneiségével együtt biztos alapjai és duzzadt igéről valamilyen nagyobbszerű, még eljövendő muzsikájának.

BERÉNY RÓBERT

NÉHÁNY MAGYAR FAYENCE

A nagy gesztusnak, a tragikus pillanatoknak feltüntetésére nem alkalmas anyag semmiféle agyag. A könnyed csillogású, kedves porcelán és a tompább színességű, szemcsésebb fayence egyaránt kitérnek a szigorú nyugalom és a végső lendület nem számukra rendelt monumentalitása elől. A komoly, rideg, ellenálló matériát érdemes lendületre kényszeríteni és a legyőzött ellenállással kiküzdött mozdulatok energiáit érdemes enyhe lebegésű ritmus tagjaivá kapcsolni. Az agyag a mintázófa minden gyengéd mozdulatának odaadással engedelmeskedik és minden játszi ötletnek néhány pillanat alatt valóságot és testet ád. A szobrászat szigorú művészet és a művészet kánonjait, tizparancsolatát vési kőbe, de a porcelán és a fayenee: a művészet espritje.

A fayence-oknak tehát szabad kívülről hozniuk formákat és ötleteket. Anyaguk ter-

lógus egy-egy erősebb lendületét karjuk feltárásával illusztrálták.

A függöny széjjelnyílt. Prometheus tragikumát természetesen nem lehet a karok és lábak mozdulásával a maga mélységében kifejezni, még Beethoven sötét muzsikájával sem. De így is sok megkapó mozzanatot ⟨a tragikumnak lehetőségek szerint való megközelítése⟩ kaptunk. Izléstelenség sehol sem bontotta meg a ballet hangulatát. Ez új dolog az Operaház ballet előadásán. Nirschy márványba kívánkozó klasszikus mozdulatait egyhamar elfeledni nem lehet.

A három este eredményeire Bánffy és Hevesi is egyaránt büszkék lehetnek.

BÁLINT ALADÁR

MÜNCHENIEK A NÉPOPERÁBAN

A müncheni udvari opera énekesei két estén át itt voltak. Külföld operai hiressége it bemutató programmjának kimagasodó eseménye volt ez. Betetőzése annak a törekvésnek, mely a néző, gyönyörködő embersokasághoz közel viszi az internacionalis jelentőségű személyiségek produkcióit. A tavalyi Wagner-előadások, Jadlowker, Slezák Kurz, Barrientos ragyogó estéi után Mozart két operája következett. A vendégeskedést egy kitűnő Figaró előadással vezették be. A rendezés szcenikai részétől ⟨idegen szinpadra vitt díszletek nem nagyon segítik elő az előadást⟩ el kell tekinteni. Ami a játékstilust — bennefoglalva az éneket is — illeti, az minden kritikán felül áll. Hosszú fejlődésben érett kulturának, Mozart teljes megértésének, átélésének kétségbevonhatatlan jelei mutatkoztak ebben az előadásban. Ahol olyan erők viszik előre a darabot, mint Feinhals, Bosetti, Fay, ⟨összetanultan, egymáshoz hangolva⟩ ott nem is lehet másképpen. Bartoló alakját személyesítő Sieglitz feje külön látványosságszámba ment. Don Juan előadása már nyugtalanabb volt. Ez nagyrészben a rendezésnek tudható be. Azonban részeiben még így is megközelítették Mozartot.

Bender hatalmas hangja minden zugot elöntött. Bosetti tökéletes Zerlina volt. A másik két énekesnő sokkal inkább Wagner szerint nevelődött, mintsem Mozart koloraturás énekrészeit stilusosan adhatták volna.

Walter Bruno szokatlan mélységeket, megrázó akcentusokat emelt ki a partiturából. Comtur megölésének, Don Juan elsülyedésének jeleneteiben borzongató felhördülés, a fájdalom éles hangja csapott át a zenekaron. Az ő értelmezése már megsejtette velünk a hajporos, bársonykabátos, csipkegalléros emberek elpusztulását, a poklok, a megsemmisülés pörkölő tüzének lobogását.

BÁLINT ALADÁR

KERNSTOK KÁROLY FRESKOJA

Künn a város szélén, a Dugonics-utcai elemi iskola tornatermének falára festett freskót Kernstok Károly Maszatos proletárgyerekek tapasztják majd szomjas tekintetüket a színes, díszes falra. Ahogy zsenge izmaik keményednek, tüdejükből kiszorul a szomorú, hideg otthon beteg levegője, kipirosodott arccal, peckesen testvérüket látják az öt meztelen, festett fickóban, az őskori vadállat leterítésére induló késsel, doronggal felfegyverkezett fiatal, egészséges, kemény sihederekben.

A tavasz fehér felhős kék ege virul ki a falon és a nedves bágyadtszínű gyepen, lágyvonalú hegyek alján bután, a maguk tudatlan biztosságérzésükkel legelnek messzi a vaskos, ormótlan őskori állatok; elől pedig frissen, vidáman, táncos fürgeséggel rohan rájuk a gyilkos fiatalság.

Az ifjuság küzdelme az ártalmas öregséggel: írnám a freskó alá, noha Kernstok a figurák megfestésére, a figurák piktori értékeinek hangsúlyozott kifejtésére helyezte a fősúlyt és a szimbolum rejtve, takargatva szunnyad a képben. De a freskó, a nagy fal festett meséje mögött bármiképpen ellensúlyozzuk a festői elemek fokozott kiemelésével, ott leskelődik a szimbolum.

Kernstok Károly elérkezett a freskóhoz. Múltja és művészetének lépcsőfokai szerint tulajdonképen már rég elérkezett oda, amit öt év óta csinál, annak minden egyes fázisa nem egyébb, mint újabb és újabb közeledés a monumentalitáshoz. Már rég elérkezett, mégis csak most került szemtől szembe a fallal.

Az első freskójában ugrás, zökkenés nincs az előbbi munkáival szemben. Pompás erőben, teljes virágzásban jelentkeznek azok a kvalitások, melyek művészi pályája organikus emelkedésével képeiben egyre tisztultabban és világosabban mutatkoztak. Ugyanazok a feltételek, de a fal nagy síkjához szabott nagyvonalúság kereteire szélesbítve, az átélésnek, férfias határozottságnak befelé, kifelé egyaránt kiegyenlített szilárdságával.

A formákat magábazáró erősen konstruktiv rajz egyenletesen osztja el jelentőségük szerint a monumentálisan kivonatolt tömegeket és az eleven véredények törvényszerűségével logikusan irányítja, vezeti el az üde színek folyását. Sehol semmiféle torlódás, tétova zavar. Logikus, majdnem magától értődő, anélkül, hogy sematikus lenne.

A tavaszi háttérből kiemelkedő fiatal, erős emberek alakjai, az egymásmellé sorakozásuk, mozdulataik összecsengése a legmagasabb életöröm érzéseit keltik fel. A testiség tisztult, nemes dicsérete ez, mely kerüli a puffadt izmú cirkuszi birkozók esztetikai értékelését és az általános emberi erő értékességét, a célért, valamiért verekedő fiatal test szépségét fejezi

mészete nem von határokat és nem szab meg utat: hiszen éppen a lehetőségek engedékeny és akadálytalan valóra váltása teszi anyaguk természetét. Ezért nem vétettek a művészet szelleme ellen, hanem, ellenkezőleg, művészetük szellemében cselekedtek Fejérváry Erzsi és Körmendi Frimm Jenő, mikor az orosz ballett merész ívű, apart mozdulatain és jólesően, újszerűen könnyed csoportjain kerestek és találtak inspirációt.

Természetesen nem a nagyszerű és mindenek felett való Bolm az emberük: nem az elemi erő, nem az ösztönkivetítés, nem a végső indulat szűkszavú előrobbanása ingerli matériájukat. Nijinsky, Karsavina, Pilz jelentik számukra az orosz balletet, az érzéseknek a szavaknál ötletesebb, fordulatokban, változatokban gazdagabb, szeszélyeknek engedékenyebb, árnyéklat-kifejezésben világosabb beszédű érzékeltetései. Bolm, az más: számára a mozdulat nem a könnyebb, hanem a kénytelen kifejezésmód és azt váltja meg a némaság átka alól, aminek megszólaltatására kevés az ereje a beszédnek és nem elég súlyos a vehemenciája, nem elég mély a jelentése. Ezért szerencsés kezű a két művész modelje megválasztásában és szerencsés a kezük a termékeny pillanat elfogásánál is. A csoportokban és minden alakon érvényre jut úgy a sokféleség, mint az egységesség principiuma. Szellemesek, élénkek, változatosak a fayenceok, de nem nyugtalanok és szétesőek. Amellett különleges és külön ötlet minden mozdulat: de sohasem keresett, erőszakos, bájtalan. A testre simuló férfi-öltözetek kellemes színei folthatásukkal hol díszkréten alá-húzzák, hol meg frappáns kontraszttal hozzák tisztábban érvényre a mozdulatokat. A sokfodrú balletszoknyák feltüntetése nagyon ötletes és nagyon anyagszerű. A színmegoldás különben külön dicséretre érdemes: egyformán távol áll a nagyképű stilizálástól, a nyers valóságutánzástól és az önkényes ötletszerűségtől.

Kellemes színes folt, néhány ötletes vonal, könnyű és változatos formák: szép és tavaszias testek szép és tavaszias pillanatai ezek a figurinák. Tavasz libben meg a szalonszekrényben, vagy egy vastaglábú aranyasztalon, ha rákerülnek a Fejérváry-Frimm fayenceok: és ez nem sokkal kevesebb, mint híres régi officinák műveinek előkelő modora és graciozus törékenysége. Ez az egy szekrényrekesznyi apró, színes társaság igazán nem látszik első kísérletnek és mindenesetre teljesen megbízható ígéret — a két művész részéről. Es talán ígéret a Fischer-féle porcelán-gyár részéről is, szerény bejelentése annak, hogy ez a régi kerámiai műhely fog még egyszer emlékezni Herend hajdani szép napjaira.

FELEKY GÉZA

DISPUTA

De Senectute. 〈Oratio pro domo.〉 Husvéti olvasmányaim közben legjobban megragadták figyelmemet Ignotusnak a Világ husvéti tárcájában közölt aforizmái, különösen az a mélyértelmű elmélkedése, mely az alkotó emberi szellem tragikumáról szól. Mikorra kitanultuk az élet iskoláját — mondja találóan — akkorra ötven évesek leszünk s ekkor már vége a lendületnek, kezdődik az — elmeszesedés! Okoskodásának konklúzióját ebben a mondásban rögzíti meg: »Hatvanöt éves korán túl a legpótolhatatlanabb ember is felesleges!«

Azt hiszem, ez mégis erős túlzás és az én kedves szerkesztőm maga sem eresztette volna meg ezt a mondást, ha már elérte volna az általa megjelölt kritikus korhatárt — és remélem, maga-magán fogja ez állításának cáfolatát nyujtani, ha majd hatvanöt éves lesz.

Legyen szabad a 65 évesnél öregebb emberek vigasztalásául itt az ő saját otthonában megkockáztatnom egy szerény tiltakozást. Hogy a 65 éves ember sem mind kiselejtezni való, megkisérlem bizonyitani néhány példával, mely hamarjában eszembe jut.

Kezdjük a szemlét a magunk házatáján. Beszélhetnék Jókairól, aki hatvanötéves kora után még egy tucat regényt irt, melyek közül több deli férfikora legjobb műveivel vetekedik. Reámutathatnék Vámbéryre, aki, bár túljár már a nyolcvanon, pompásan forgatja a tollat. A 66 éves Apponyi Albert grófot is mellőzöm. Hisz ő még hál' Istennek friss erejében van és tiltakozhatik maga, ha akar, az ellen, hogy őt a felesleges emberek közé sorozzák. De itt van a legklasszikusabb példa: Deák Ferenc! Ez 67 éves volt, mikor megcsinálta a kiegyezést. Nagy antagonistája, Kossuth, 65 éves volt ugyanakkor, amikor agitatórius hadjáratát megindította a kiegyezés ellen. Nem akarom itt most birálni az akkori Kossuth-akció politikai belértékét, de bizonyára nagyszámú hívei tiltakoztak volna az ellen, hogy a turini számüzött a »mustra-emberek« közé — azaz a kimustrálandók közé — soroztassék.

Nézzünk körül más országokban is. Vajjon D'Israeli — Lord Beaconsfield — ki hetven éves korában 〈1874〉 Nagy-Britannia miniszterelnöke volt, 74 éves korában 〈1878〉 a győztes orosz csapatoknak Konstantinápoly előtt megálljt parancsolt s ugyanez évben hazája érdekeit a berlini kongresszuson fényes

Nyugat. 1913. ápr. 1.

sjkerrel képviselte, felesleges ember volt-e? És még visszalépése után, 76 éves korában írta egyik legszebb regényét: Lothair-t.

Ott van D'Israeli ellenlábasa, a »great old man«: Gladstone, aki 66 éves korában írta The Vatican Decrees című pamfletjét és ugyanez évében csudálatos szónoki körútakat tett egész Angliában, 71 éves korában legyőzte a konzervativeket, miniszterelnök lett s megindította korszakos akcióját az ir kérdésben. Azután 1886-ban, 77 éves korában, továbbá 1892-ben, 83 éves korában újból miniszterelnök s még 1894-ben a lordok ellen s 87 éves korában Liverpoolban az akkori örmény mészárlások ellen hatalmas beszédeket tartott.

A kisebb, de még mindig jelentékeny brittek közt szemünkbe ötlik Lord Roberts, ki 1832-ben született s 1899-ben 67 éves korában mint a délafrikai britt hadsereg parancsnoka megverte Colensonál Buller tábornokot, 1900-ban 68 éves korában február 27-én Paardebergnél Cronjé-t, fölszabadította Kimberley-t, május 17-én győzött Mafekingnél, június 5-én bevonult Pretoriába. 1901-ben 69 éves korában a britt hadsereg főparancsnoka lett, még három évig szolgált s azután is tevékenyen működött irodalmi téren.

És most nézzünk át az angol-szász faj másik nagy birodalmába, az amerikai Egyesült-Államokba. Útközben legyen szabad rámutatnom Colombo Kristófra, aki csak 57 éves volt ugyan, mikor Amerikát fölfedezte, de még jóval később, 60 éves, 63 éves és 67 éves korában újból és újból nagy fölfedező útakat tett. Az Egyesült-Államokban szemünkbe ötlik Franklin Benjamin nagy alakja aki 69 éves volt, amikor az ő vezetésével az Egyesült-Államok függetlenségét proklamálták, 72 éves korában hazájának mindenki által méltán bámult és tisztelt párisi követe volt s 77 éves korában létrehozta a párisi békét, mely hazája függetlenségét kimondotta.

Az Egyesült-Államok elnökei és alelnökei közül 66, illetőleg 67 éves korukban távoztak az elnöki székből Adams, Jefferson, Madison, Monroe, Taylor, King, Hendricks, 68 éves korában Harrison, 69 éves korában Morton, 70 éves korában Jackson, Buchanan és Gerry. Hihető-e, hogy ezek mind aggkori gyengeségben szenvedtek, hogy »feleslegesek« voltak?

Mellesleg megemlíthetjük még, hogy Mexikoban Porfirio Diaz 1876-tól 1880-ig és 1884-től 1911-ig, 81 éves koráig ült az elnöki székben.

Európa felé visszatérve ejtsük útba Chinát. Ott találjuk Li Hung Csang-ot, ki 1894-ben 71 éves korában a chinai hadsereg főparancsnoka volt a japáni háborúban, 1895-ben 72 éves korában létrehozta a china-japáni békét, 1900-ban, 77 éves korában a boxer-lázadás után az európai hatalmakkal való tárgyalásokat vezette.

A nagy japáni államférfi, Ito herceg, kinek rendkivüli érdemei vannak az új Japán megalkotásában, 71 éves koráig folyton nagy energiával működött, míg 1909-ben orgyilkos kéz kioltotta életét.

Az európai kontinensre visszatérve, az államférfiak között megakad szemünk Bismarck óriási alakján, ki ama baljóslatú 65 éves életkor küszöbén állt, mikor élete egyik legnagyobb művét, a ma is fennálló hármasszövetség megalapítását végrehajtotta s azután még teljes tíz éven át dicsőségének és hatalmának tetőpontján állva, megszilárdította s megdönthetetlenné tette a német birodalom alapjait.

Vele egyidőben a másik ragyogó csillag Németország egén, Moltke, 66 éves volt, mikor Ausztriát leverte, 70 éves volt, mikor Franciaországot legyőzte s még 87 éves korában hatalmas beszédeket tartott a reichstagban a haderő szervezéséről s emellett nagybecsű katonai könyveket irt.

De tekintsünk át Franciaországba is. A franciák kiváló emberei sem mutattak hajlamot az aggkori gyengeségre 65 éves korukban. Adolph Thiers — egyebet nem említve — elnök volt 74—76 éves korában, meghalt 80 éves korában. Utóda, Mac Mahon tábornok, a köztársaság elnöke volt 1873-tól 1879-ig, 65—71 éves koráig s tizennégy évvel később halt meg.

Jules Grévy 84 évet élt s 72—80 éves koráig ült a köztársaság elnöki székében, igen jelentékeny szolgálatokat téve hazájának. Loubet 68 éves korában távozott az elnöki székből s Fallière 65—72 éves koráig töltötte be ezt a tisztet.

A latin népeknél tartva, feltünik az öreg Crispi szereplése, ki 1887-ben, 68 éves korában mint olasz miniszterelnök és külügyminiszter a nálánál négy évvel vénebb Bismarckkal Friedrichsruheban napokig »konspirált« az európai béke fentartása érdekében.

És most még egy pillantást a költők, művészek, tudósok világára.

Szofoklesz, a görögök legnagyobb drámaírója 70 éves volt, mikor egyik legremekebb munkáját, »Oedipusz tyrannosz«-t irta. Kell-e magyaráznom a ma élőknek, mily értékes ez a darab? Csak nemrég, 2318 esztendővel a költő halála után adták elő Budapesten is nagy hatással a 70 esztendős hellén költő darabját. Melyik fiatal magyar drámaíró remélhet hasonló sikert majd kétezerháromszáz esztendő után?

Csak futólag mutatok rá a nagy görög bölcsre, Szokrateszre, kit az athéniek még 70 esztendős korában elég veszedelmes embernek tartottak arra, hogy vele a méregpoharat kiittassák.

Átugrom a nagy görög tragikusnak egy

Achenheim b. n. X. 45.

Kernstock Károly

Münsarnok Páris

1895/96. téli kiáll.

1897. tav. kiáll.

1897/98. téli kiáll.

1898/99. téli kiáll.

1899. tav. kiáll.

1899–1900. téli kiáll.

1900. tav. kiáll.

1900–1. téli kiáll

1901–2. téli kiáll. 3, 37–41, 44, 197, 305

1902–3. téli kiáll. 28–30, 61

1903. tav. kiáll.

1903–4. téli kiáll. 13, 14.

4

Kernstok Károly

Tanulmány aktokkal

Horváth Béla: Kernstok Károly Komárom megyében.
Művészet, 1979. május /5. szám/ 30. oldal

KERNSTOK Károly

Kernstok egy faszobráról és annak történetéről. A szobor Szondi Lipót pszichiáter tulajdonában volt.

Ld. Benedek István: Szondi-anekdotárium. = Valóság, 1991.2.sz. 81-82.p.

hogy megtanulják írni
sak lehet, hat átvedlem
vugat indulása előtt ne
kijelenti, hogy Magyar
nek irodalmi áramlatok,
ló cikk megírását nem
vugat eleinte meglehe-
kortársi megítéléséről
glepő dokumentumokat
t, köztük talán a legki-
nyi levele 1908 decem-
. világháború kitörésé-
ep azzal a hamarosan
emmel tér haza, hogy
mnek nagyon sok, talán
kadálya lesz". Csak az
és a csömör megnyilat-
tjuk föl fogadkozását,
odahaza kell érvénye-
is az a fő, hogy a ma-
gozzék, nem az, hogy
..

rópai művészet és ma-
r művészet Adynak
lott Szobrászat-fejeze-

lyazik) jelentéktelen közepszerűségek,
az olasz tanszék dolgában ezt a szomoki
kérdést kell föltennie: „Tudja e Mottó-
ságod, mi az, kitenni mázam ánnak a
lehetőségnek, hogy helyettem [illegible]
Zambra tanár fiát választva még a [illegible]
Petz Gedeon úr ajánlatára?" Ha [illegible]
képpen a sebtiben elvégzett [illegible]
teológiai tanulmányok [illegible]
meddő pályázatra" kell [illegible]
erdélyi parókiára lelkésznek [illegible]
zék, pedig huzamosan fenyegeti [illegible]
nai besoroztatás veszélye. Sokoldalú-
sága révén egyszerre több vasat tarthat
a tűzben, állásai és állástervei között az
egyetemi professzorságon és a lelkész-
ségen kívül művészeti referensség,
nyelv- és művészettörténet-tanítás, lap-
alapítás, a külügyminisztérium sajtóosz-
tályán végzett munka, Fiumében és
Rómában folytatott diplomáciai tevé-
kenység is szerepel. Munkássága szer-
telenül sokfelé ágazik. Hol kinevezik,
hol fölmentik; egyik állásáról lemond,
hogy a másikat elfoglalhassa.

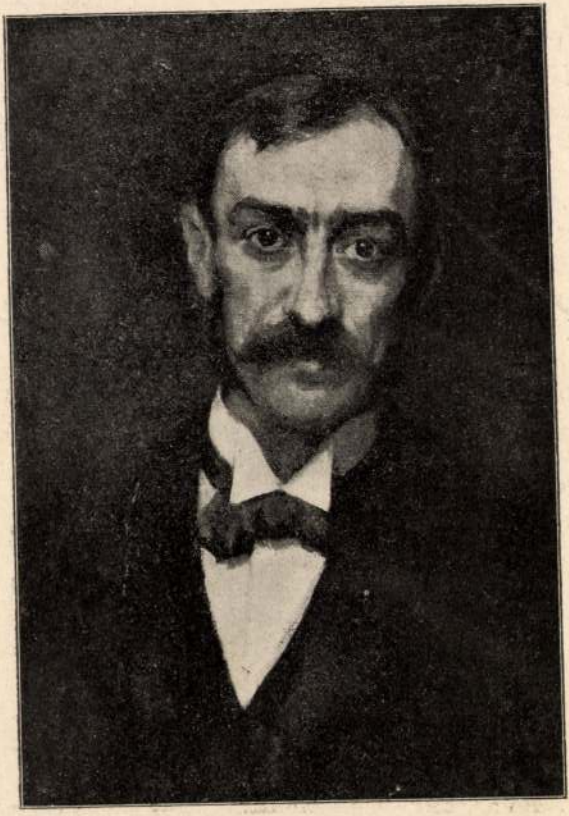

Kernstock Károly: Arczkép.

lakoztak, többen pedig előre utaztak Rómába. Több püspök vállalta el a zarándokok vezetését, s maga *Vaszary* Kolos herczegprimás akart a fővezető lenni, de gyöngélkedése miatt le kellett mondania az útról. Így azután kérésére a zarándoklást *Császka* György kalocsai érsek vezeti, a ki már előbb elutazott Rómába. A főpapok közül még *Hornig* Károly báró veszprémi, *Steiner* Fülöp dr. székesfehérvári, *Szmrecsányi* Pál dr. szepesi, *Dessewffy* Sándor csanádi, *Bende* Imre nyitrai, *Majláth* Gusztáv gróf erdélyi püspökök, *Fehér* Ipoly pannonhalmi főapát és *Haldik* Cyprián apát vesznek részt az utazásban. Gróf *Csekonics* Endre, gróf *Zichy* Nándor nejével, gróf *Cziráky* Jánosné, *Pallavicini* Edéné őrgrófné leányával s több főúri család tagjai az előtte való napokban érkeztek Rómába, hogy ott a zarándoklathoz csatlakozzanak. A római látogatást egy rendező bizottság szervezte, melynek élén dr. *König* Gusztáv pápai kamarás áll.

Gróf Lónyay Elemér és neje Cap-Martinból Rómába utaztak, hol a Vatikánban látogatást tettek s a pápa is fogadta a grófi párt. A pápa termeiben ugyanazzal a szertartással várták Lónyay grófnét, mely őt királyi herczegnői rangjánál fogva megilleti. Leo pápa rendkívüli szivességgel fogadta, s a lapok hirei szerint megigérte, hogy közbenjár a grófné atyjánál, Lipót belga királynál a kibékülés érdekében. A kihallgatás, mely alatt a grófné többször elérzékenyült és hangosan zokogott, félóráig tartott.

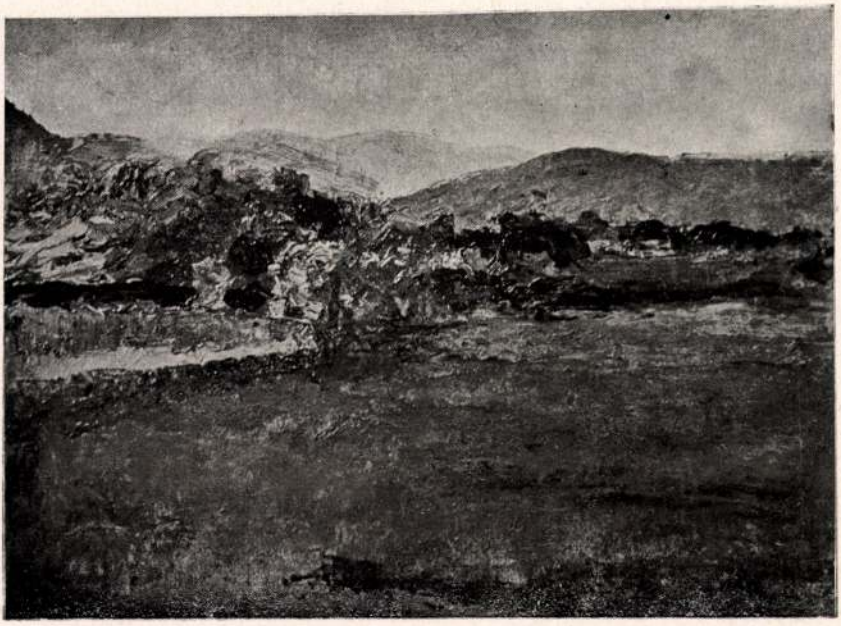

327. *Kernstok Károly:* Őszi táj.

73. *Csók István:* Balaton-Aliga.

358. *Liezen—Mayer Sándor:* Mulató tiroliak.

587. *Skutezky Döme:* Kovácsműhelyben.

II. MAGYAR FILATELISTA NAP
BUDAPEST 1925 DECEMBER 12–14
HARANGHY.

Kernstok Károly ifj

MAGYAR MŰVESZET

1926. 304
1928. 280
1930. 52, 118

LEVELEZŐLAP

Feladó:

Victoria-nyomda.

Kernstok Károly (ifj.), festőmüvész. Született 1898 február 11-én. Középiskoláit budapesti főgimnáziumban végezte, majd a háboru kitörésekor bevonult katonai szolgálatra és mint tüzérhadnagy szerelt le. Mint édesatyja tanitványa kezdte meg festőmüvészeti tevékenységét. Előzőleg még mint szobrász kezdett müködni és férfi és női figurái különböző magántulajdonokban vannak. Először 1920-ban Berlinben állitott ki, azóta számos tárlaton szerepel képeivel ugy bel-, mint külföldön. Résztvett a los-angelesi kiállitáson, az Ernst-Muzeum csoportkiállitásán, Párisban önálló kiállitása is volt. A Mention Honorableval, a Nemzeti Szalon kitüntető elismerésével és ezenkivül számos kitüntetéssel és elismeréssel jutalmazták müveit. Képei minden elmélettől mentesek, iránya modern.

belső berendezést készítette
s SOMOGYI

Rát Str 684. l.

ársa
asztalosárú üzeme
Vahrmann-utca 4
9 1 — 0 — 3 1

ZADAR
eti gyára

t
vös-u. 21
***27—2—75**

ER
mázoló
aszám: 15-9-74

1457 Román

~~Romanian~~ Med

A Kerek
Kólóró galan

Dombo
Méretet
Vétetett:
L. 191/98

Massaro,

Eltérozand

362

16 hirán (7 frt 36 kr.). — Elszú —

91/98). —

tott 1901: VIII. 26-án 373 eln. sz. alatt

rmüvészeti Muzeumban helyeztetett el. (480 97)

Kernstok Karoly ig:

Moll: kiáll. az Ernstba

1928. márc.

Kernstok Károly ifj.

Ifj. Kernstok Károly
párisi kiállitása.

MAGYAR MŰVÉSZET
1926. 304

24

Kath. Timót pk.
Prot. Tádé

CSÜTÖRT.

25

Kath. Pál fordulása
Prot. Pál fordulása

PÉNTEK

26

Kath. Polik. pk. vt.
Prot. Vanda

SZOMBAT

27

Kath. A.-sz. sz. J.
Prot. Lothár

4

Izr. 11. S. Besalakh

Kernstok Károly ifj

a Mundácsy cék 1928.
kiállitásán tött
olajf. nyerpalt.

Demendi nápkor. X. 217

l o s l e l e t

izetendő illetékek észrevett csonkitása

ya és kelte:

:ott:

okirattal?

Kernstok Károly ifj

életrajz

irod

Csókássy 97. ~~X~~ l.

Kübeck Károly Frigyes

Derékon alól, balra és k
lénye kivágott. Felirata a kép a

CARL FRIEDRICH FRE
k:k: wirkl. geheimer Rath u.

balra: J. Kriehuber pinx.
balra: J. Krepp sc. Viennae.
legalól középütt részben czimert
Eigenthum
von Pietro Mech
kais. königl. Hof-Kunst u

Am., mag. 18.3 cm.

Szn. 23-
34-99-I

Kernstok

K. 3. *Károly*, ifj., festő, * Budapest 1898. K. 2. fia. Atyjánál és Párizsban tanult s 1926 u. o. a Galerie Devambez-ben, 1928. márc. pedig Budapesten, az Ernst-Múzeumban kollektív kiállításokat rendezett. Expresszionista.

K. G. I 5454

Nádasdi Ferenc

Derékon alól, hétnyo
mes, s rövid hajat és bajusz
kán öv szorítja s mentéjé p
becsi ~~ujhelyi~~ város ház udvarat
a „Nadasti Leichnamnam"-
Volck gezeugt worden" a „die
„die ~~Wächter~~ Wacht" (C) veszik
szalag feliratai mutatják.
olvassuk:

„Warhaffte Bildnüs Fra
Aufrührischen Maina
den den 30 April Vor M

Rézmetszet, méretei a vonalt
23.4 c/m.

L

(ad Kernstok) (ad 385. l.

K. 3. Károly, ifj., szobrász és festő, szül. Budapest 1898.
(Párisban tanult s 1926. n. o. a Galerie Devambezben,
~~koll. kiállítást rendezett képeiből,~~
K. 2. fia.) 1928. pedig Budapesten az Ernst Múzeumban rendezett kollektív kiállításokat.

részletességgel formálva, hiányzik a csuklók hangsúlyozása, a test különböző részeinek, valamint az öltözéknek anyagszerű éreztetése. Milyen különböző ebből a szempontból például Donatellónak Dávidja és Verrocchiónak a század második felében létrejövő hasonló alakja. Donatello Dávidja még félig eszményített, kissé antik, kissé naturalisztikus ifjú, akinek elmerengése kifejezésbeli határozatlansággal párosul. Idomai sincsenek részletesen megmintázva, Verrocchio Dávidja viszont csupa közvetlen és öntudatos természetesség. Az arckifejezés kihívóan merész, az állás határozott. Antik jelmezbe öltöztetett, vakmerő firenzei siheder valamelyik előkelőség udvarából, míg elődje mithológiai berkekben tanyázó pásztor, akinek lelkében homályos érzések derengenek.

De mily nagy a haladás a részletek hangsúlyozása, megelevenítése szempontjából magának Donatellónak munkásságán belül is. Hasonlítsuk csak össze az Orsanmichele híres Szent Györgyének hengeres kőidomait, kővértjét, egyszerűen mintázott fejét Gattamelata alakjának, fejének, páncéljának rendkívül részletes és anyagszerű formálásával. Maga Donatello végigjárja a szobrászi megelevenítés majdnem teljes skáláját, a gotika modorosságaiból kiláboló archaizmustól egészen a szertelen naturalizmusig. Az eleven mintázás készsége szempontjából olyan tőkét hagyott követőire, hogy azok bátran nyúlhattak újra a játékos stilizáláshoz, a részletek dekoratív kiaknázásához.

Bár a korszellem egyformán irányította a képzőművészeteket, *a quattrocento elején az építészet és a szobrászat kapcsolata, stílusegysége mégsem volt olyan szoros, mint a trecentóban vagy a quattrocentónak már a második harmadában.* Maga a körülmény, hogy a gotikával fokozatosan szakítani kívánó szobrokat állítanak csúcsíves architektúrába, arra mutat, hogy a kettő stílusharmóniája most nem olyan fontos, mint régebben. A quattrocento elején a firenzei székesegyház főhomlokzatának négy üres fülkéjébe helyezett trónoló evangelisták már nem az egyöntetűség, hanem az egyéni kiválás jegyében születnek. Az a művész — Niccolo d'Arezzo —, aki a régi gotikus architektúrával leginkább összhangban álló szobrot alkotja, a legmaradibb, a legenergiátlanabb, a legkevésbbé egyéni alkotást szállítja. Ezzel szemben Donatellónak és Nanni di Banconak erőteljesen karakterizált, nagyszabású evangelistái már nem törődtek a homlokzat törékeny gotikájával. A quattrocento legelejének vezető szobrászai oly fontosnak találták az új problémák érvényesítését, hogy az architektúrával való stílusharmónia náluk másodsorba került. Ellentét a két művészet stílusa között mégsem jöhetett létre, mert elvégre mind a kettőt ugyanaz a korszellem irányította.

Donatello művészetének fejlődése az építészet és a szobrászat viszonyát is kitűnően demonstrálja. Működése utolsó szakában a mester teljesen függetlenítette szobrászatát az architektúrától. Kizáróan a kifejezés ereje, realizmusa érdekelte és szakított az architektúra által követelt fegyelemmel. Elképzelhetetlen lett volna ez a gotikában, vagy akár a későbbi barokk művészetben. Íme, a kora-renaissance legnagyobb szobrászának oeuvre-jében merül föl először — akkor is a naturalizmus jegyében — szakadás a művészetek között, amely a XIX. század második felét annyira jellemzi. Valósággal Rodin előfutárjának lehet tekinteni emiatt Donatellót. Éppen ezért öregségének stílusa sem dekoratív, sem figurális szempontból már nem volt lényeges befolyással a fiatalabb nemzedék formanyelvére, amelyben építészet és szobrászat ismét szorosan egybeforrt egymással. Donatello *Judith és Holofernes*ének kitűnően megelevenített, de tökéletlenül komponált, a körvonalak szépségével nem törődő csoportja szinte idegenül áll a quattrocento derekának játszi ritmusú, formaharmóniát kedvelő világában. Donatello kései működése Firenzében már nem a stílus, hanem a természetnek minél valószerűbb, részletezőbb, anyagszerűbb ábrázolása miatt volt igen fontos. Ezt fölhasználhatták a stílus, a szellem szempontjából már más utakon járó, a mester zord látományait nem követő utódok is.

Donatello utódai tehát még a mester életében kiegyenlítették az építészet és a szobrászat stílusát egymással, sőt a kettőnek csodálatos együttesét hozták létre. Nem hiába voltak ők márványfaragók Donatellóval szemben. Architektúrájukban és plasztikájukban a márvány azonos akkordokban szólalt meg. E szobrászoknak főgondja a megelevenítés és a világos plasztikai beállítás mellett a figurális formák harmóniája, az architektúrával, a díszítő motívumokkal való összhangbahozása volt. Az arcokat, kezeket, lábfejeket ugyanaz a gazdagabb vonalú ritmus élénkíti, mint a Madonnák ruharedőit, a mennyből hirtelen alászállt vagy lebegő angyalok öltönyeinek csapongó fodrait. De ugyanaz a formatörekvés visszhangzik a szalagdíszek játékában, a kacskaringós indákban, a hasított akanthuszlevelekben, a vájolt pilaszterek új, laza rajzú fejezeteiben, a körívek finom, játékos tagolásában is. A forma és a vonal dekoratív jelentősége diadalmaskodik. Milyen nagy és sikeres a lépés például Donatellónak Cossa-síremlékétől Bernardo Rossellinónak Bruni-síremlékéhez. Az előbbin a szövetbaldachin, az egésznek többemeletes magasbatörése még a gotika hagyományait árulja el, az utóbbinak félköríves fülke-architektúrája a beléállított szarkofággal viszont már a quattrocento-renaissancenak tökéletes hitvallástétele. Pedig már a Cossa-síremlék is óriási jelentőségű újítás volt az előzőkhöz képest. Donatello építészi és díszítő zsenialitása a Cossa-síremléken

IFJ. KERNSTOK KÁROLY: ÉVA. Olajfestmény

már megtalálta a legfontosabb renaissance elemeket, amelyek azután a Bruni-síremléken fejlettebb, jellegüknek megfelelőbb kompozícióba olvadnak össze. Utóbbi alkotás tökéletes példája a renaissance architektúra és plasztika stilusos kapcsolatának, egyszersmind irányjelzője a további stílusalakulásnak. Desiderionak Marsuppini- és Antonio Rossellinónak Portugál bíboros síremléke már csak természetes gazdagodása és festőibb továbbfejlődése a Bruni-emlék renaissance tőkéjének.

Építészet és szobrászat most szorosabb frigyre lépnek, a mesterek olyan feladatokra kapnak leginkább megbízást, amelyben az építészetnek még fontosabb szerep jutott, mint a plasztikának. Míg a század elején, főképpen már meglevő épületek, — a székesegyház, a Campanile, az Orsanmichele, — fülkéinek benépesítése hárult a szobrászokra, addig most a két művészetet szorosan egybefűző problémákat kellett megoldaniok az egyes mestereknek. Síremlékek, oltárok, szószékek, énekes-karzatok, cibóriumok, keresztelő- vagy szökőkutak kerültek ki műhelyeikből. Az önálló, saját magában elgondolt szobormű, mely a mai kor sajátja, és amely iránt a korai quattrocento, — és mint láttuk — különösen Donatello volt később hajlamos, nem állott előtérben a XV. század derekán működő újabb szobrásznemzedéknél.

Az első quattrocento-szobrászok nagyvonalú, az álló alak önálló, nyugalmas fenségét kifejező művészete után tehát az architektúrával szervesebben összefüggő, emellett mozgalmasabb, játszibb, részletezőbb törekvések lépnek fel az olasz plasztikában. A század végén, allegorikus domborműveiben Pollaiuolo szinte már a barokk művészet határait éri el. Hasonló dekoratív vágyak érvényesülnek a festészetben is. Általános jellemzője ez az egész későbbi quattrocento művészetének. A németeknél éppúgy kifejezésre jut, mint az olaszoknál. Schongauer metszetein az apostolok éppolyan keresett finomkodással lépkednek, mint a negédes ifjak Botticelli, Filippino Lipi vagy Fiorenzo di Lorenzo festményein.

Az új, játszibb, dekoratív irány a festészettel való együttes komponálásnak is kedvezett. A szobrok, domborművek színezése egyébként szintén régóta szokásos volt. A Robbia-majolikák vagy a festészettel közösen végrehajtott kompozíciók csak az öröklött hagyományokat fűzték tovább az új stílusnak megfelelően. Építészet, szobrászat és festészet ismét a legszorosabban hatja át egymást. A sokszor felhozott példa, a Portugál bíboros síremlékét magábanfoglaló kápolna a firenzei San Miniatóban valóban a legkitűnőbben bizonyítja ezt az egymásbakapcsolódást, amelyben a szobrászati kompozíció szinte már úgy oldódik fel, mint a későbbi barokk századokban.

A dekoratív törekvések, a részletező finomságok előtérbe jutásával együttjárt, mint annak kiegészítője, sőt előidézője az egész művészet derűsebb kifejezése is. Az első évtizedek komoly méltósága helyébe a kedveskedő mosoly lépett, amely nemcsak a kis Jézus, Mária, az angyalok, hanem átszellemülve még a szentek és a vértanuk arcán is megjelenik. Donatello komoly fanyarsága, megrázó realizmusa a derűs, kedveskedő arcok mellett bizonyos mértékben anachronizmus a század derekán. Késői működése ebből a szempontból is elszigetelt volt Firenzében és inkább Páduában csinált iskolát, hol közvetlen követői mellett különösen Mantegnában éledt újra stílusa.

De az építészettel összefüggő dekoratív stílus nemcsak formaharmónia és kompozíciói tekintetében tökéletesítette az eddigi eredményeket, hanem az emberi test formáinak, szerkezetének tiszta szobrászi ábrázolása szempontjából is. Ez a lépés természetesen nem volt olyan nagy, mint Donatellóé, a cinquecento eljövetele szempontjából azonban mégis szükség volt reá.

MAGYAR MŰVÉSZET 1930.

Kernstok

K. 4. *Károlyné Telcs Gina*, szobrász, Budapest 1880 okt. 2. Telcs Edénél tanult. Portrészobrokat és plaketteket készít.

E. Gy. I. 545. l

+ Stricker

olczad jobbra, állva. Kucsmája pré-
t hord. Végig begombolt köntösét dere-
rémes. Jobbra a börtön ablakán át a
ra (D. Stof deß Rahthauses) látunk, hol
-ja (A) körül „so nach der Execution dem
~~Todten~~ Toden Brüderschafft" tagjai (B) és a
körül, a mint ezt a fent lebegő mondat-
t kép alatt három sorban pedig ezeket

ncisci Nadasti, welcher wegen
yds in dem Rahthaus zu Wien enthaubt ~~nott~~ wor-
ittag zwischen 8 und 9 Uhr im Jahr 1671."

keretnek 25.5:23 sa réslapnak 28.7:

tha 3444.

Kernstokné Stricker

Gina

Tanulmányfej, repr.

Képzőművészet

1934.99 l.

~~36~~

~~32~~

~~71~~

~~16~~

~~31~~

Kernstok Károly

Arckép

részt vett az alábbi

kiállításon.

Művészet, 1938. 56. l.

(Magyar képzőművészek

londoni kiállítása.)

GUERIN JEAN PAULIN (francia festő, 1763—1855)

A betlehemi gyermekgyilkosság
Vászon, olaj, 93×93 cm.
Jelezve lent balra: Guerin J. fecit.
Maszlaghy II., 306. szám.

JOHANNES DE BURGUNDIA (burgundi festő, működött 1500 körül)

Női arckép (135. kép)
Fa, tempera és olaj, 41·5×30 cm.
Jelezve a ruha felső szegélyén: OPUS IOHANES BURGUNDI.
A San Marco-gyűjteményből.
Restaurálta Váli László, 1932. Ekkor került napvilágra a szignatúra, egy eddig teljesen ismeretlen művészé.
Gerevich PA, 236. és 263. l. (Bernardino dei Conti.) — Benesch Belved. 70. l. (Bartolomeo Veneto köre.) — Rónay, Maria: Die Schätze des Christlichen Museums in Esztergom. A Műgyüjtő, V., 1931., 6—7. l.

LEBRUN, CHARLES (francia festő, 1619—1690)

Szentlélek
Ovális, vászon, olaj, 52×40 cm.
A tarnowi püspök címerével díszített keretben.
Maszlaghy II., 554. szám.

LE SUEUR, EUSTACHE (francia festő, 1617—1655)

Kernstokné Strikker Gina

ozobrász

Kmetty-utca 29. Miskarnok.

1930/31. pib. Kiáll 216, 241, 247

1934. nemz. lépzm. kiáll. 203.

Domitianus, római császár VI. 112

Kernstok Gina

Hobán

egy plakettjével részt vett az alábbi kiállitáson

Kunsth. Mus. Ung.

Medaillen 1934.

KERNSTOKNÉ , TELCS GINA
98. Női fej, műkő
99. Férfi fej, műkő

Nemzeti Szalon
Őszi Tárlat 1942. okt.

Kernstokné Strikker

Gina

olvasó

Műcs. kiáll. 1910 tól
Pipics 115. l.

A keresdi Bethlen-kastély tornáca. XVI. sz.

Keresd, Bethlen-Kastell. Hofarkade. 2. Hâl

I. Rákóczi György kupája. XVII. sz. első

Deckelkrug des Georg Rákóczi I. 1. Hâlf

Női öv)XVII. sz.). Övveretek)XVI. sz

Frauengürtel)XVII. Jh.). Gürtelbeschlâge)

Székely Wertalan : Eoldog Mór pécsi püspök

Bartholomäus Székely : Oben : Krönung Ane
in der Kathedrale zu Pécs)Fünfkirchen).
Schönen Künste.

Kernstok Karolyne

vill. Teles Gyula.

vill. Bert 1880 okt. 2.

Teles Edénél tanult.

Arcmárkat és plakettekat

Eszt

Ulrikmajjérem 269. l

bevetten

K alatt.

Kernstock Károlyné

szul. Telcs Gina

Geboren zu Budapest, den 2. Oktober 1880, lernte bei Ede Telcs modellieren, dessen Kunst sie am stärksten beeinflusste. Verfertigt hauptsächlich Porträts, Busten und nur nebenbei Plaketten.

Tobb nuvel fels -

Hu Prmagyérem 269. l.

T. 1988.

haladó hölgyek egyike főkötőt,
hord fátyollal. Mögötte lépcső és
ata:

APESTI DIVATSZEMLE

terly és Kuzmik váczi utczai
llitva a kiadó elrendezése szerint.
Grund, Pest 1863.

cm.

NYOMTATVÁNY

Kernstok Károlyné

Telcs Gina

vőd

Ki-kicsoda?

4/4. l.

úrnak

Budapest

AZ ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI
ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT
és
A MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

tisztelettel meghívja

L. VAN PUYVELDE

a belga művészeti múzeumok igazgatójának,
liègei egyetemi tanárnak

folyó hó 28-án (csütörtökön) délután $^1/_2$6 órakor
a Magyar Tudományos Akadémia előadótermében

Rubens et l'influence italienne

címmel tartandó előadására.

(Vetített képekkel)

GEREVICH TIBOR
az Orsz. Magy. Régészeti és
Művészettört. Társulat elnöke

FABINYI TIHAMÉR
a Magyar-Olasz Társaság
elnöke

Kernstock Kázolyné
Stricher Gizva
szobrász

M.D.K.

Május 30-án meghalt a kiváló szobrásznő.

Napló
Magyar Nemzet, 1959. június 3.

7.

Kerntsokné Striker Gina

Munkásnő, terrakotta

Ápolónő, "

III.M.Képzőművészeti Kiállitás 1952.december-
1953. március, katalogusa, 18 lap

MDK

Kernstokné Stricker Gina

Albán lány, bauxit

II. Képzőm. Kiáll. 1951. nov. 13 l.

Kernstokes Skyttelyer Glina

Alpha Jahr, Benutzt

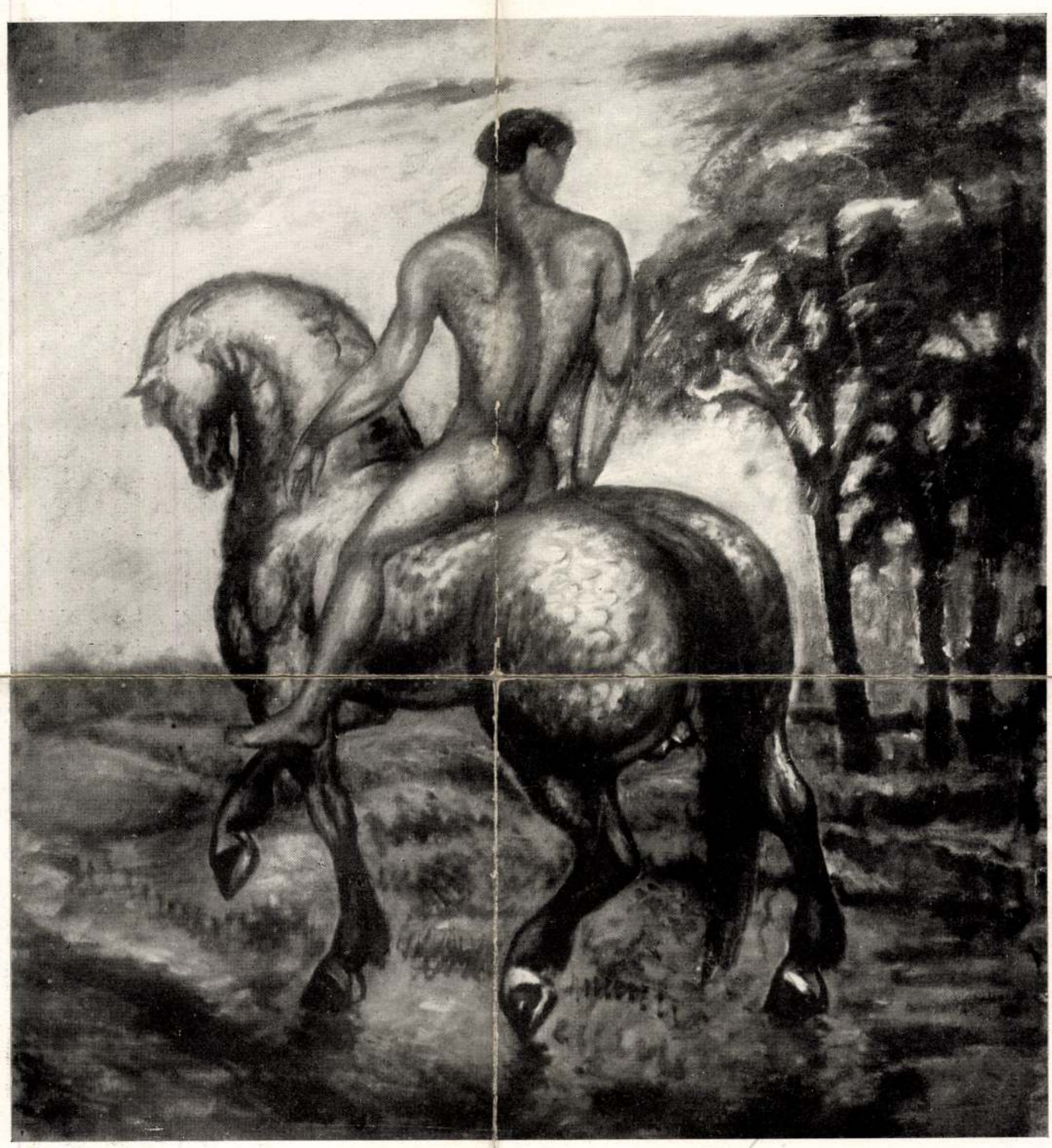

„Vágtató ló.“

OLAJFESTMÉNY, KERNSTOCK KÁROLY

A »KÖNYVES KÁLMÁN« ENGEDÉLYÉVEL

A Hét 1911. IV. 5. 17.

Kernstok Károly

Kernstok Károly

Sirbatétel

Horváth Béla: Kernstok Károly Komárom megyében.
Művészet,1979.május /5.szám/ 30.oldal

pzat nélkül

ben éppen ez termékenyítette meg, frissítette fel a kiszikkadt, kiürü
önmagát koptató és felélő műfajt.

E változás mögött természetesen egyetemesebb és konkréta
okok álltak, a háború utáni társadalmi és művészeti változáso
egy, a korábbinál kiábrándultabb és bölcsebb, reménykedőbb
illúziótlanabb generáció színre lépése magával hozta a gondolkoda
a képzelet újfajta ideáljait, a dolgoknak kopár fényben, a fonák old
lukról vagy éppen meglepő szögből való szemlélését. Az irodalon
ban az abszurd-műfajok virágzása, vagy a festészetben az absztra
és informel áradata ezeknek a változásoknak vetülete volt. Az emlé
művek műfajára vonatkoztatva mindezt, itt lényegében hasonló f
lyamat játszódott le. A klasszikus korokból származó és elsüllyed
elértéktelenedett ábrázolási sémák, jelképek, metaforák az új hel
zetben egyszerűen használhatatlanoknak bizonyultak, a műfajt la
sanként megújító másfajta gondolkodásmód, az emlékszoborba
minden esetben kifejeződő történelemszemlélet váratlan és meglep
„szembeállításai" hamarosan elsöpörték őket. Új jelképeket,
kompozíciós formákat – szilárdabb és valahogy tárgyilagosabb je
képeket, gyakran váratlanul nyers formákat – teremtettek, más ut
kon pedig a valóságot (mely a műfaj története során legtöbbsz
csak közvetve, mintegy „magasabb síkon" érvényesült) találtá
meg forrásként.

Ez a nagyon bonyolult, és a fentiekben csupán jelzésszerűen leí
folyamat nálunk is lejátszódott; – az egyetemes művészet áramlata
hoz mérve, nagyjából egy évtizedes késéssel. A hatvanas évek elej

KERNSTOK KÁROLY: ŐSZI MUNKA A MEZŐN

véleményt ilyen permanens forradalmárok dolgozták meg, ezúttal jobban szervezve mint valamikor Kernstok vezérlése alatt. Az új vezetőknek kevesebb jutott a tehetségből, de több a szervező képességből. Nem voltak vezérek, de bővében voltak a vezéri gesztusoknak. És ez zavaros időkben talán többet is jelent.

Kernstok Károly pedig ezalatt végigcsinálta a maga forradalmát. Az idők nem tulságosan kedveztek ennek a kialakulásnak, művészi meghiggadásnak, a forradalmak eredményeit tisztázó, salakmentes alkotásnak. Az ő világító intelligenciája és ősi tehetsége azoban diadalmaskodott a külső körülményeken. Kernstok Károly legutóbbi kiállításán már nem forradalmi képeket, hanem egy nagy tehetségű művész problémáinak tiszta megoldásait mutatta be. Ezek már nem keresések, hanem eredmények. Különösen két hatalmas kompozicióját az, amely magával ragadó erővel hat. Egyiknek címe: 1919. Ez a sötét égbolt alatt dühöngő kaotikus vihar életeleven szimboluma. Annak a sötét időszaknak jelképe, ami ránkborult 1919-cel. Az újabb magyar piktúrának nincs még egy ilyen hatalmas alkotása. A bizonytalan, ólmos atmoszféra ahogyan megűli, beborítja a lovascsoportot, mintha ennek a szerencsétlen háborús európai léleknek gyötrelmes, quo vadist rebegő szimbóluma lenne. A sötét ég felé tekintő ifjú rajza csodálatosan szép, szuggesztiv és szellemes. Ugyanaz a két szélső figura ritmusa is. Szerencsésen egyesíti ez a hatalmas tabló a szellemiség erejét és a festőiség értékeit. Gondolat és művészet a l'art pour l'art értelmében is, lám, milyen testvériesen ölelkezhetik, ha egy igazi művész ereje löki őket a világra. Másik nagy képe is, az Aranykor ugyanilyen chef d'oeuvre. A színek megható finomsága, a vonalak szellemes ritmusa, a rajz kifejező ereje egy boldog világ illuziójába ringatja a nézőt. A művész annyi hányattatás, keserűség, guzsbakötöttség után révbe fut az emberiséggel. Az aranykor illuzióját teríti fölénk és megbékít a világgal. Kernstok Károly visszaadta a művészet ősi hivatását: a kiegyenlítő béke nyugalmát. Kernstok számára a művészet az élet menedéke lett. Ezt hirdetik legújabb kiállításának többi derűs művei is. Az élet oly nyomasztó, kibírhatatlan, meneküljünk a művészet aranykorszakot varázsló derűjének hatalmas ragyogású ege alá. Kernstok Károly ismét vezér lett, de ezúttal nem egy kis művészcsoport vezére, hanem a megkínzott és nyugalmat áhító lelkek vezére. A sötétben ta-

FÁBRI REZSŐ: SÁMSON

pogatózó emberiségnek mindíg a művészek voltak útmutató prófétái. Ők előbb érzik meg az igazságot és ismerik fel a jövőt. Kernstok Károly ma nem művészeti tribun, hanem az emberiség fáklyavivője, akinek művészete a boldogság illúzióját és világosságát deríti a sötét lelkekbe. Ez az a művészet, amire a megkínzott emberiségnek szüksége van ahhoz, hogy elviselhesse az életet. Mi hisszük, hogy ez a művész valóban próféta, aki az aranykor sugaras boldogságát hozza nekünk és a jobb kor, mely után ez a nemzedék eped, épp úgy útban van, ahogyan Kernstok 1919-től megtette az útat az Aranykorig. Kernstok Károly nem egy új irányt adott nekünk, amit talán 1908-ban akart, hanem egy új művészt, aki az eljövendő aranykor áldását lopja egy kétségbeesett nemzedék vigasz és békesség, derű és boldogság után vágyó lelkébe.

Gy. N.

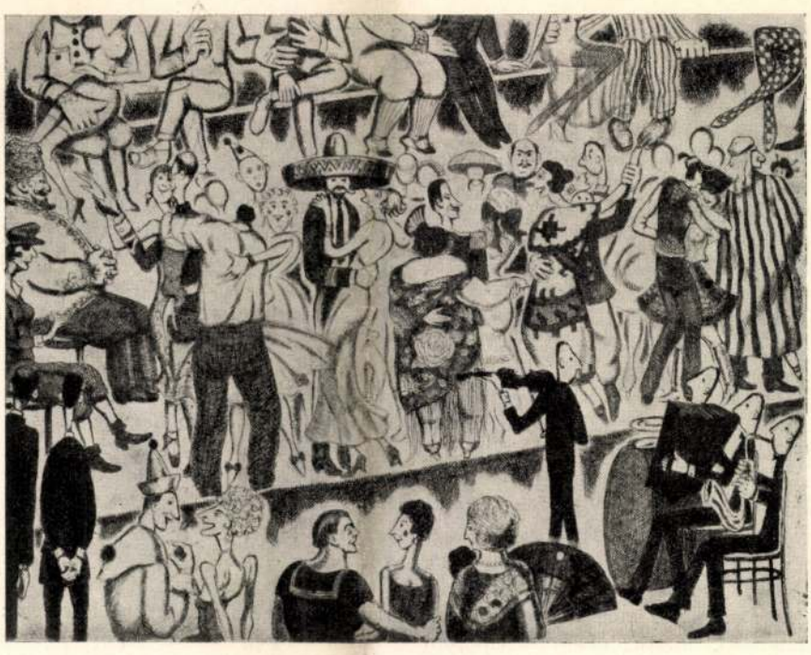

FÁBRI REZSŐ: BÁR

Kernstok Károly K

Kemény Nándor: Aratás.

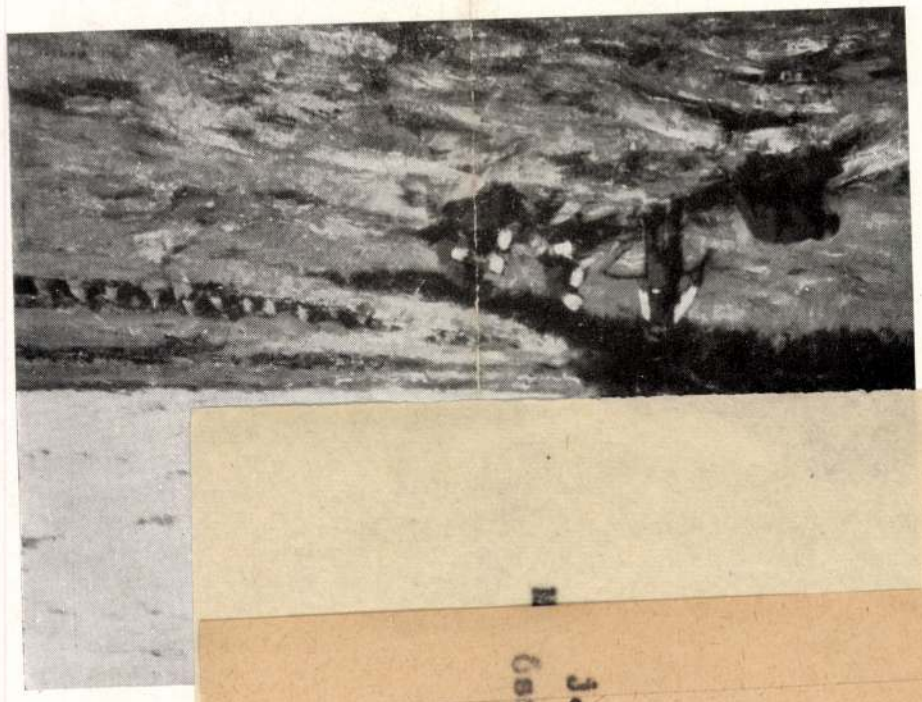

J.J:
Ősmi tárlat
lo. 6

KERNSTOCK KÁROLY.

ANYA ÉS GYERMEKE.

Lázár Béla
Tizenhárom magyar festő
Bpest, 1912.

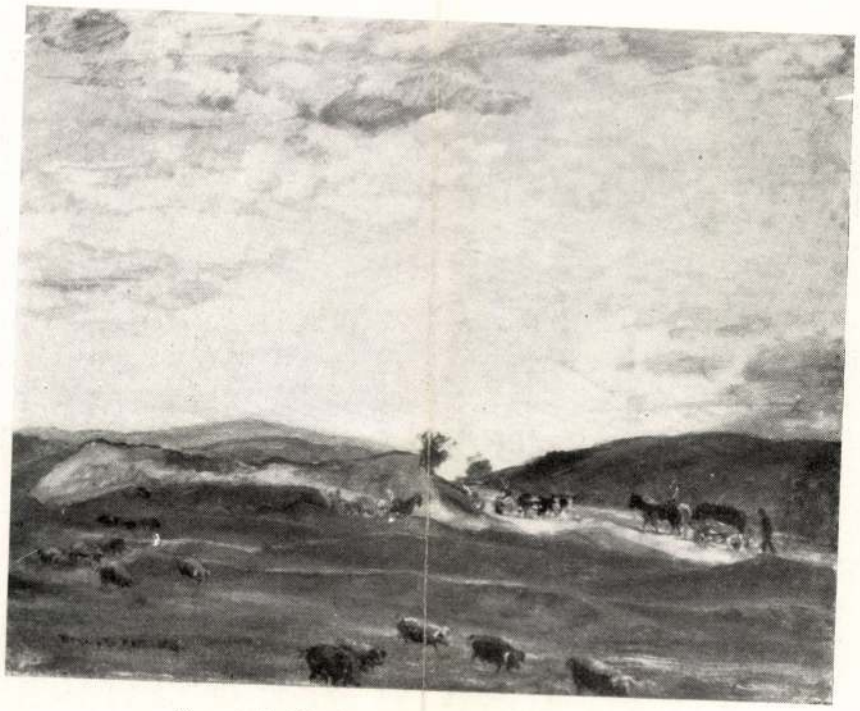

Kernstok Károly: Napijegyzetek falumból.

KERNSTOCK KÁROLY. ANYA ÉS GYERMEKE.

Lázár Béla

Tizenhárom magyar festő-

Bpest, 1912.

zés, ellenkezőleg értelme is merő robusztus erő, mely a nagy gondolatellentéteket szereti, a széles egybefoglalásokat, a rohanást logikai általánosításokon át, hétmérföldes csizmában jár képzelete, hegyről-hegyre lép, vezeti ösztöne, belső forrongása: innen művészi pályájának viharosan izgalmas sok ellenmondása, melyeket egyéniségének alapelemei rendre megértetnek, sőt szükséges eredményeknek tüntetnek fel. Ez a művészi pálya sok meglepetést hozott, még többet tartogat, de elsősorban magának a művésznek, mert nem céltudatos kiszámítások vezetik, hanem belső konvulziók, viharos földrengések okozzák, hirtelen jött megrázkódtatások, melyek a bent, a lélekben egybegyülemlett lávamennyiséget kiöntik magukból. Mi indítja meg a viharzást? Az ösztöneivel rokon, azokkal affinitásban levő elemek beolvasztása mellett az ellentétes törekvések ellen felgyülemlő ellenkezés, mely cselekvésre kényszeríti, éles értelme mihamar beláttatja véle az ellentéteket és temperamentuma nem tűri a leplezgetést. Meg kell nyilatkoznia vagy megfullad. Igy látszólagos ellentétek keletkeznek, melyek mindenki mást megdöbbentenének. De őt csak izgatják, elragadják, épp az ellentmondások inspirálják, munkavágyát a végsőkig fölfokozzák. Harcba kerül, előbb önmagával, aztán mindenekkel, — s ha a harcot értelme és ösztöne közt harmónikusan befejezte, mit bánja ő, — a külső harcot, eredményei és kora közt, már szenvedéllyel állja. Nem menekül, mint Borsos, nem vonul vissza csigaházába, mint Marées, nem áldozza föl ideáljait, mint Székely Bertalan, nem alkuszik meg, mint

Kernstock Károly.

Szélesvállu, keménynyaku, nagycsontu, súlyos mozgásu ösztönember, a törékeny, a hajszálfinom értelmi szubtilitások messzi elkerülője, hajlammal a vad, az éles ellentétek iránt. Embere a kantin agitátora, az erős izmu hajóvontató, a kubikos, a lovas, a fáradságot bíró munkás, az ösztöneinek élő parasztlegény, tud örülni az erős napfény viharos színtobzódásainak, mozdulatában érdesség, élcében paraszti humor nyilvánul, ösztönéletében viharos meztelen kultusz. Az *Abbazia* nagy kerek márványasztalát, a leghevesebb művészi disputák között, esténkint kifogyhatatlan humorral, a legszenvedélyesebb erotikus aktokkal firkálta tele; ez ifjonti képzeletének megnyugvás, vadul buzogó vérének megnyilatkozás volt. Életritmusa tehát a szertelen felé hajlás, ez lehet csak művészetének alapereje, ha őszintén adja önmagát. És Kernstock Károly művészpályáját ez a fölismerés igazolja, megmagyarázza és elvezet a végső forrásokig. Nincs benne semmi kiszámított, semmi finomkodó értelmi elem-

MDK

Kernstokné Stricker Gina

Öreg munkás, bauxit

II. Képzőm. Kiáll. 1951. nov. 13 l.

MDK

Kernstokné Stricker Gina

Apám, márv.

Arckép kiáll. Ernst Muz. 1952. aug. 1o l.

MDK

Kernstokné Telcs Gina szobrász

j.j:
Őszi tárlat a N.Szal.ban. Pesti Hirlap, 1942. okt. 10. 6 l.

MDK

Kernstockné Telcs Gina

Merengő, márv.

Magyar Képzőművészetért. 1. kiáll.
Ernst Muz. 1946. jul. 14 l.

Kernstok Károly:

Férfiakt

(1909)

(Pécsi Modern Kortár)

Jelenkor, 1986. március

gyarországot Nyugat-Európához sorolják.

tség mutatkozik, ha a külső vonatkoztatásul említett országok
óinak gyakoriságát összehasonlítjuk azokkal a tényítéletekkel, me-
ıak, hogy Magyarország a válaszadók szerint Európa melyik fej-
'tozik az európai gazdasági munkamegosztásban játszott szerepé-
ıltúráját tekintve. Az eltérés különösen a gazdaság dimenziójában
r a minta (n=600) 34%-a említett olyan nyugat-európai országot,
ság gazdaságilag hasonlónak tűnik, addig csak 2% vélekedett
rország az európai gazdasági munkamegosztásban játszott szerepé-
urópához tartozik.

%) úgy véli, hogy Magyarország gazdaságilag köztes helyet foglal
ja között, s 32% vélekedik úgy, hogy Magyarország helye ebből
t-Európában van.

túráját tekintetbe vevő besorolás esetében a feszültség kevésbé
inta (n=600) 29%-a említ a kultúrális hasonlóság dimenziójában
asonló országot, s 26% van azon az állásponton, hogy Magyar-
kintve Nyugat-Európához tartozik. A többség Magyarországot kul-
Európa nyugati és keleti régiója között helyezi el (67%), s csu-
Magyarországot kultúrájánál fogva Kelet-Európába.

oztatási, mind a tényítéletek tekintetében azt mondhatjuk, hogy a
ıgyarországot javarészt Közép-Európához sorolják, és kisebb részt
ati vagy keleti régiójába helyezik. A vonatkoztatási és tényítéletek
yedül a gazdasági beosztás esetében szembetűnő, ugyanis a tény-
ettel szemben viszonylag erőteljes a nyugat-európai vonatkoztatás.
s képet módosítja, ha figyelembe vesszük a megkérdezettek réteg-
rtelmiségen belül. Leginkább a politikai-gazdasági vezetők profilja
Körükben ritkább az a nézet, mely Magyarországot kulturálisan
zeként kezeli, s gyakoribb az egységesen közép-európai besorolás.
portba az átlagos körül alakul ez a besorolási változat. A tömeg-
olgozók körében az átlagosnál ritkább az egységes közép-európai
ızt a nézetet fogadják el, mely az ország közép-európai hovatarto-
kulturálisan, s gazdaságilag kelet-európai elhelyezkedést fogad el.
mzi ha gyengébben is a megkérdezett agrárértelmiségieket. Az
nt a magyar-történelem tanárok viszont az ország egységesen (te-
gazdaságilag jellemző) közép-európai hovatartozását látszanak el-
lmárok esetében a kelet-európai kulturális hovatartozás átlagos-
tasításával párosul. A film- és tévéművészek profilja az összes
közel áll az átlagoshoz.

KERNSTOK KÁROLY

6. Kernstok Károly: Lóitatás. 1912 Rézkarc 192 x 270 mm

Grafitát és szobrok a Mihályfi-gyűjteményből
in: Mihályfi Ernő: Művészek, barátaim
Bp. 1977. Corvina

◁ 4. Gulácsy Lajos: Bajuszos úr beszélget két hölggyel 1912
5. Gulácsy Lajos: Ülő nő

7. Pór Bertalan: Szabadban ülő férfiakt bottal ▷

33. FIÚAKT
Tusrajz 330x200 mm Martsa Alajos, Esztergom

34. LOVAS
Tusrajz 190x180 mm Dévényi Iván, Esztergom

35. TÁJKÉP
Akvarell 215x375 mm Miklós László, Esztergom

36. ÜLŐ NŐ, KALAPBAN, 1893.
Ceruzarajz 220x180 mm Nyergesi János, Nyergesújfalu

37. FRESKÓVÁZLAT, 1913.
Szénrajz 360x1120 mm Nyergesi János, Nyergesújfalu

38. ARCKÉPVÁZLAT
Akvarell 178x148 mm özv. dr. Bartha Imréné, Nyergesújfalu

39. TÉRDELŐ NŐI AKT
Tusrajz 315x235 mm özv. dr. Bartha Imréné, Nyergesújfalu

40. ÜVEGABLAKTERV (3 női akt)
Tempera 152x77,5 cm özv. dr. Bartha Imréné, Nyergesújfalu

41. ÜVEGABLAKTERV (3 női akt)
Tempera 122,5x76,5 cm özv. dr. Bartha Imréné, Nyergesújfalu

42. ÜVEGABLAKTERV (3 női akt)
Tempera 122,5x75 cm özv. dr. Bartha Imréné, Nyergesújfalu

43. VÁZLAT A TALÁLKOZÁS C. RÉZKARCHOZ, 1920. körül (címoldalon)
Tollrajz, tus 220x280 mm Balassa Bálint Múzeum, 66.3

A kiállítást rendezte Mucsi András

A kiállítás nyitva naponta 9—17 óráig. Hétfőn zárva

67.1276 Komárom m. Nyomda V. Esztergomi Telepe. Fk.: dr. Nagy Zoltán

MEGHÍVÓ

AZ ESZTERGOMI BALASSA BÁLINT MÚZEUM

KERNSTOK KÁROLY
(1873—1940)

GRAFIKÁIBÓL RENDEZETT KIÁLLÍTÁSÁRA

MEGNYITJA

NYERGESI JÁNOS
FESTŐMŰVÉSZ

1967. FEBRUÁR 18-ÁN, SZOMBATON DÉLUTÁN 4 ÓRAKOR

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA (1—32.), MAGÁNGYŰJTEMÉNYEK (33—42.) ÉS A BALASSA MÚZEUM ANYAGÁBÓL KIÁLLÍTOTT KERNSTOK-MŰVEK JEGYZÉKE

1. KÉT FÉRFIAKT
   Tus, toll 170 — 173x107 mm — F 1940.3578
2. LÓVAL FUTÓ FÉRFIAKT
   Tus, toll — 181x177 mm — 1940.3579
3. ÖNARCKÉP
   Tus. fapálca — 247x201 mm — 1912—545
4. ÁGASKODÓ LOVON ÜLŐ FÉRFI
   Tus, toll — 255x235 mm — 1912—644
5. NÉGY, LÓVAL FUTÓ FÉRFIAKT, 1911.
   Tus, toll — 328x396 mm — 1912—41
6. ÖNARCKÉP SAPKÁBAN
   Tus, toll — 255x254 mm — F 57.194
7. NÉGY KOMPOZICIÓ (3-3 férfiakt)
   Tus, toll — 250x490 mm — 1953.4845
8. LEHAJTOTT FEJŰ, FÁNAK TÁMASZKODÓ FIÚAKT, 1922.
   Tus, toll — 400x161 mm — 1940.3585
9. ÖNARCKÉP PIPÁVAL, 1936.
   Tus. toll — 265x300 mm — 6482
10. TÁMASZKODÓ NŐI AKT
    Tus-rajz — 575x405 mm — 1949-4207
11. BOTRA TÁMASZKODÓ, KÖNYÖKLŐ FIÚAKT
    Tusrajz barna lemezpapíron — 472x220 mm — 10.205
12. KÉT FEKVŐ NŐI AKT
    Lavirozott barna tus — 289x370 mm — 1930.2184
13. NŐI AKT (torzó), Berlin, 1922.
    Tus, toll — 425x189 mm — 1954-5162
14. Myrmidon (Görög harcosok)
    Tus, toll, ceruzarajz — 319x466 mm — 1940-3580
15. ÁDÁM ÉS ÉVA, 1933.
    Tus, toll — 447x288 mm — 1940-3584
16. SÍRBATÉTEL, 1930.
    Tus. fapálca — 295x436 mm — 1940.3581
17. LOVAK, 1924.
    Tus, toll — 116x802 mm — 1940.3577
18. KERESZTELŐ SZENT JÁNOS, 1909.
    Tus, toll — 420x202 mm — 1912-40
19. FUTÓ LOVASOK A VÍZPARTON, 1912.
    Lavirozott tus — 224x388 mm — 1912-42
20. FÉRFIAKT HOSSZÚ BOTTAL
    Tus, toll — 443x178 mm — 1940.3583
21. LOVAK
    Tus, ecset, fedőfehér — 243x421 mm — 1940.3582
22. NÉGY NŐI AKTTANULMÁNY
    Tusrajz szürke papíron — 427x610 mm — 1953-4847
23. FIÚFEJ TÁJBAN
    Lavirozott tusrajz — 335x261 mm — 1953.4847
24. DUNAI HALÁSZOK, 1915.
    Lavirozott tus — 259x380 mm — 1916-51
25. LOVASOK A VÍZPARTON
    Tus akvarell — 238x370 mm — 58.488
26. UTOLSÓ VACSORA, 1933. (első vázlat)
    Akvarell lemezpapíron — 330x200 mm — 9113
27. DUNAI TÁJ, (Basaharc), 1928.
    Akvarell — 240x330 mm — FK 940
28. DUNAI TÁJ ESZTERGOMNÁL, 1918. körül
    Akvarell — 175x270 mm — 1954.5192
29. DUNAI TÁJKÉP, 1915.
    Akvarell fedőfehér — 295x410 mm — 1916-52
30. ŐSZI TÁJKÉP
    Akvarell — 209x277 mm — 1954.4854
31. FIESOLE, 1900.
    Akvarell — 173x368 mm — 1915-9
32. MOZAIKTERV, 1915.
    Akvarell, tus, ceruza — 525x325 mm — 1916-53